

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Prachet_Terry-UZ-31-Buch!.pdb

PDB Name: b
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 26.8.2006
Modification Date: 26.8.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett

Úžasná zeměplocha

BUCH!

Koumské údolí? To je to místo, kde trollové přepadli ze zálohy trpaslíky... nebo to snad přepadli trpaslíci trolly? Stalo se to velmi daleko a velmi dávno. Jenže jestli teď Sam Elánus, velitel ankh-morporské Městské hlídky, nevyřeší vraždu jednoho trpaslíka, bude muset přihlížet, jak trollové s trpaslíky bojují znovu a přímo před jeho kanceláří. Zatímco kolem něj se rozpadá jeho milovaná Hlídka a duní válečné bubny, musí odhalit každou stopu, být chytřejší než každý vrah a pokořit každou temnotu a najít řešení. Ach ano... a každý den v šest hodin, pravidelně, bez jakékoliv výjimky, musí dorazit domů, přečíst svému malému chlapečkovi knihu Kdepak je má kravička? a doprovodit čtení všemi pravými zvuky zvířátek z hospodářství. Jsou věci, které prostě udělat musíte...

V sérii Úžasná Zeměplocha v nakladatelství Talpress dosud vyšlo:

BARVA KOUZEL
LEHKÉ FANTASTIČNO
ČAROPRÁVNOST
MORT
MAGICKÝ PRAZDROJ
SOUDNÉ SESTRY
PYRAMIDY
STRÁŽE! STRÁŽE!
ERIK
POHYBLIVÉ OBRÁZKY
SEKÁČ
ČARODĚJKY NA CESTÁCH
MALÍ BOHOVÉ
DÁMY A PÁNOVÉ
MUŽI VE ZBRANI
TĚŽKÉ MELODIČNO
ZAJÍMAVÉ ČASY
MAŠKARÁDA
OTEC PRASÁTEK
HRRR NA NĚ!
NOHY Z JÍLU
POSLEDNÍ KONTINENT
CARPE JUGULUM
PÁTÝ ELEFANT
PRAVDA
ZLODĚJ ČASU
NOČNÍ HLÍDKA
POSLEDNÍ HRDINA
PODIVNÝ REGIMENT
ZASLANÁ POŠTA
ÚŽASNÝ MAURIC
PORTFOLIO
KUCHAŘKA STAŘENKY OGGOVÉ
SVOBODNEJ NÁROD
VĚDA NA ZEMĚPLOŠE

VÝTVARNÉ UMĚNÍ ZEMĚPLOCHY KLOBOUK S OBLOHOU

Pozn. nakladatele: Rmoutí nás, že se nám titul nezdá v překladu ideální, ale po dlouhých diskusích si myslíme, že se tomu původnímu THUD! blíží nejvíce. Pokud budete mít po přečtení knihy pocit, že jiný název by byl lepší, dávám vám na výběr řadu jiných, které přišly i od budoucích čtenářů na adresu Klubu T. Pratchetta a jeho Zeměplochy: od BÁC, BINK, BUCHYBUCH, BUM, DUC, DUM, KRACH, PLESK, ŘACH, TRÍSK, TRUŇK, přes BHŮŮŮM, DŘÍST, FLÁK, JEEB-GO, PRDA, až po velmi nadějně ŽUCH a ŽBUCH. Já osobně bych klidně snesl i DŽ!

Copyright © 2005 by Terry and Lyn Pratchett
Translation © 2006 by Jan Kantůrek
Cover © 2005 by Paul Kidby

This edition is published by arrangement with Transworld Publishers, a division of The Random House Group Ltd. All rights reserved.

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat bez souhlasu nakladatele.

ISBN 80-7197-287-8

První věc, kterou Tak udělal, bylo, že napsal sám sebe.
Druhá věc, kterou Tak udělal, bylo, že napsal Zákony.
Třetí věc, kterou Tak udělal, bylo, že napsal Svět.
Čtvrtá věc, kterou Tak udělal, bylo, že napsal jeskyni.
Pátá věc, kterou Tak udělal, bylo, že napsal geodu, kamenné vejce.
A v šeru jeskynního ústí geoda zahrázila a zrodili se Bratři.
První bratr se vydal za světlem, vyšel ven a zastavil se pod otevřenou oblohou. Tak příliš vyrostl. Byl to první člověk.
Nenašel zákony a byl osvěcen. Druhý bratr se vydal do tmy a zůstal stát pod kamennou klenbou. Tak dosáhl jen správné výšky. To byl první trpaslík. Našel zákony, které napsal Tak, a byl zatemněn.
Ale část Takova živoucího ducha byla polapena v troskách kamenného vejce a stala se prvním trollem. Toulal se světem nevyžádaný a nechtěný, bez duše a cíle, bez schopnosti učit se a chápat. Ve strachu ze světla i temnoty se navěky bude pohybovat, neví nic, nenaučí se nic, nestvoří nic, není nic...

Z „gd Tak „gar““ (Z věcí, které Tak napsal), překlad prof. W.W.W. Divokrev, vydala Neviditelná univerzita, cena 8 AMT. V originále se zdá být poslední odstavec citovaného textu připsán mnohem později a úplně jinou rukou.

On, kterého hory nerozdrťí, ten
On, kterého slunce nezastaví, ten
On, kterého kladivo nezdrťí, ten
On, kterého oheň neožehne, ten
On, který staví hlavu nad srdce, ten
On - diamant

Překlad trollích piktogramů byl nalezen na čedičové desce v nejnižší vrstvě ankh-morporských melasových dolů a podle typu nerafinované melasy se jeho stáří odhaduje na 500 000 let.

Buch...

Ten zvuk vydal těžký obušek, který dopadl na hlavu. Tělo sebou trhlo a tiše se sesulo k zemi.
Bylo to provedeno tak, že to nikdo neviděl, nikdo neslyšel. Dokonalý konec, dokonalé řešení, dokonalý příběh.
Jenže, jak říkají trpaslíci, kde potíže, tam troll.
Viděl to troll.

Začalo to jako dokonalý den. Už brzo se to změnilo v nedokonalý den, to věděl, ale alespoň pro těch několik minut přítomnosti bylo možno předstírat, že to tak nebude.

Sam Elánus se holil. Byl to jeho každodenní akt vzpoury, potvrzení, že je... že je stále tentýž obyčejný Sam Elánus. Je třeba říci, že se holil doma, a zatímco se tak zaměstnával, četl mu jeho osobní sluha útržky z Komety, ale to byly jen náhodné podmínky. Ze zrcadla mu stále vracel pohled tentýž Sam Elánus. Ten den, kdy tam najde vévodu Ankhského, bude špatný den. „Vévoda“ byl jen popis hodnosti, nic víc.
„Většina novinek se týká momentální... trpasličí situace, pane,“ oznamoval Jeefes, když se Elánus chytil za nos, aby se vypořádal s poněkud choulostivou oblastí pod ním. Stále ještě používal velkou břitvu svého dědečka. To byla další taková kotva spuštěná do skutečnosti. Kromě toho byla z mnohem lepší oceli, než jakou jste dostali v dnešních dnech. Sibyla měla zvláštní slabost pro moderní hračky a neustále mu vnucovala jeden z těch nových holicích strojků, v

nichž byl ukryt malý kouzelný skřet s nůžkami a velmi rychle vás ostříhal, ale Elánius stále odolával. Pokud už má někdo používat ostrou čepel poblíž jeho tváře, pak to bude jedině on.

„Koumské údolí, Koumské údolí,“ zamumlal ke svému odrazu. „Něco nového?“

„Prakticky nic,“ odpověděl Jeefes a obrátil noviny zpět na první stranu. „Je tady komentář k řeči, kterou pronesl ten krak Šunkozboř. Říká se tady, že pak došlo k nějakým nepokojům. Bylo zraněno několik trpaslíků a trollů. Vedoucí komunit nabádají ke klidu.“

Elánius otřel z břitvy pěnu. „Cha! To bych se vsadil, že nabádají! Řekněte mi, Jeefesi, pral jste se jako dítě? Hodně? Byl jste členem gangu nebo něčeho takového?“

„Měl jsem tu čest patřit k Drtičům ze Stydlonohé ulice,“ odpověděl komorník.

„Skutečně?“ Elánius, na nějž to přiznání udělalo opravdu dojem, pozvedl obočí. „To byli pěkně tvrdí hoši, pokud si pamatuju.“

„Děkuju vám, pane,“ přešel Jeefes jeho slova hladce. „Jsem pyšný na to, že když jsem měl onu neodolatelnou touhu prodiskutovat sporné hranice našeho rajónu s mladíky z Lanové ulice, většinou jsem více rozdal, než obdržel. Jejich oblíbeným prostředkem, pokud si pamatuji, byly vykládací háky.“

„A vaše...?“ nedokázal se udržet užaslý Elánius.

„Štítek čapky pošitý po okrajích nabroušenými mincemi. Stále přítomná praktická pomoc pro případ nouze.“

„U všech bohů, človče! Vždyť tím byste mohli někoho připravit o oko!“

„Když byl člověk trochu šikovný... pak rozhodně, pane,“ přisvědčil Jeefes, který právě pečlivě skládal ručník.

A teď si tady stojí v proužkovaných kalhotách a komornické vestě, lesklý jak brilantina a uhlazený jako máslo, pomyslel si Elánius, zatímco se upravoval pod ušima. A já jsem vévoda. Jak se to někdy zamíchá.

„A slyšel jste tenkrát, že by někdo řekl: ‚tak, a teď si dáme malý nepokoj‘?“ prohlásil.

„Nikdy, pane.“

„Já taky ne. Něco takového se stává jen v novinách.“ Elánius se podíval na obvaz na své paži. Ale i tak mu to dělalo starosti.

„Zmiňují se o tom, že jsem tam osobně velel?“ zeptal se.

„Ne, pane. Ale píše se tady, že nepřátelské skupiny na ulici byly rozděleny chrabřím zásahem Hlídky, pane.“

„Vážně použili slovo ‚chrabří‘?“ ujíšťoval se Elánius.

„Skutečně, pane.“

„Tak jo,“ přikývl Elánius nevrle. „Všiml si toho, že dva policisté, z nichž jeden byl vážně raněn, byli přepraveni do Bezplatné nemocnice?“

„Bohuže, o tom nepadlo ani slovo, pane,“ odpověděl komorník.

„Možná byste si přál na ten příští kousek odložit břitvu. Kvůli tomu vašemu malému říznutí jsem se minulý týden dostal do ošklivých nepříjemností s její milostí, pane.“

Elánius pozoroval, jak si jeho odraz povzdychl. „No dobrá. Jeefesi, řekněte mi to nejhorší.“

Noviny za jeho zády profesionálně zašustily. „Hlavní titulěk na straně tři zní: ‚Upír policistou v Hlídce?‘, pane,“ řekl Jeefes a opatrně o krok ustoupil.

„Proklatě! Kdo jim to řekl?“

„To opravdu nevím, pane. Píše se tady, že nemáte upíry v lásce a že je v Hlídce nechcete, ale že dnes promluvíte s možným nováčkem. Taký se tady říká, že se kolem celé věci vedou cílé debaty a spory.“

„Podíval byste se na stranu osm?“ požádal Elánius. Noviny za jeho zády znovu zašustily.

„No?“ nadhodil po chvíli. „Tam obvykle dávají ten jejich hloupý politický kreslený vtíp, ne?“

„Odložil jste tu břitvu, pane?“ ujistil se komorník.

„Samozřejmě!“

„Možná, že by bylo dobře, kdybyste ustoupil i od umyvadla, pane.“

„Takže jsem tam zase já, že...“ prohlásil Elánius zachmuřeně.

„Máte pravdu, pane, jste. Představuje to malého nervózního upíra, a jestli si to mohu dovolit říci, pak vás, v nadživotní velikosti, jak v ruce za zády svíráte dřevěný kolík a nakláníte se přes svůj psací stůl. Text praví: ‚Nikdo vám tady nechce házet klacky pod nohy‘. To je taková narážka na -“

„Ano, myslím, že to docela chápu,“ přikývl Elánius unaveně. „Je tady nějaká naděje, že byste tam zaběhl a koupil originál dřívě, než to udělá Sibyla? Pokaždé, když uveřejní nějaký vtíp, který se mě týká, koupí originál a pověsí jej v knihovně!“

„Ten malíř skutečně skvěle vystihl vaši podobu,“ zkonstatoval komorník. „Ale musím vám s politováním oznámit, že lady Sibyla už mě požádala, abych zašel do redakce Komety jejím jménem!“

Elánius zasténal.

„A co víc,“ pokračoval Jeefes, „lady mě také požádala, abych vám připomenul, že ona a malý Sam se s vámi uvidí v ateliéru pana Jošuy přesně v jedenáct, pane. Portrét je právě v jedné z nejdůležitějších fází, jak jsem pochopil.“

„Ale já-“

„Byla velmi rozhodná a konkrétní, pane. Řekla, že když už by si nedokázal udělat chvilku volna velitel policie, pak že už neví kdo.“

Toho dne roku 1802 se malíř Vidojje Grassel v noci probudil, protože se ze zásuvky jeho nočního stolku ozývaly hlasité zvuky divoké bitvy.

Zase.

Sklep osvětlovalo jediné malé světélko, které jen dodávalo temnotě třetí rozměr a odlišovalo tmavé stíny od tmavších stínů.

Postavy byly sotva viditelné. Normálníma očima nebylo možno rozlišit, která z nich právě mluví.

„A je to něco, o čem se nebude mluvit, rozumíme si?“

„Nebude se o tom mluvit? Vždyť je mrtvý!“

„Tohle je jen trpasličí záležitost! Nesmí se to donést k uším Městské hlídky. Pro ty tady není místo! Nebo je snad někdo z vás chce vidět tady dole?“

„Ale mají přece i trpasličí policisty -“

„Peh. D'rkza. Byli už příliš dlouho na slunci. Dneska už jsou to jenom krátkí lidé. Copak oni myslí jako trpasličí? A Elánius by hrabal a hrabal a mával těmi směšnými hadry a cáry, kterým říkají zákony! Proč bychom měli připustit takové násilné zneuctění? A kromě toho, vždyť to vlastně ani žádná záhada není! Něco takového mohl udělat troll, souhlasíte? Řekl jsem: Souhlasíte?“

„Tak se to stalo,“ ozvala se jedna postava. Hlas měla slabý, starý, a abychom řekli pravdu, dost nejistý. „Jistěže to byl troll,“ přidala se jiná postava hlasem podobným tomu prvnímu, ale s větší jistotou.

Následující odmlka jen zdůraznila neustávající a všudypřítomný zvuk pump.

„Nemohl to být nikdo jiný než troll,“ ozval se znovu první hlas. „Cožpak se neříká, že za každým zločinem najdeš trolla?“

Když velitel Sam Elánius dorazil do zaměstnání, stál před budovou Hlídky v Pseudopolském dvoře menší zástup. Až do té chvíle to bylo příjemné slunečné ráno. Teď bylo pořád ještě slunečné, ale už zdaleka ne tak příjemné.

„Krev si pít nedáme!“ četl Elánius. „Dlouhé zuby - krátký rozum!“

„Pryč s pijáky krve!“ Obracely se k němu nepřívětivé tváře s napůl vystrašeným napůl vzdorným výrazem.

Velmi tiše pronesl několik ošklivých slov, ale dával si dobrý pozor, aby ho nikdo nezaslechl.

Otto Schrecklich, ikonograf Komety, stál na okraji zástupu, v ruce držel slunečník a tvářil se stisněně. Zachytil Elániův pohled a popošel k němu.

„Co z toho máte, Otto?“ zeptal se ho Elánius. „Přišel jste si udělat obrázek nějaké té další veselé pranice? Hm?“

„Jsou to nofinky, feliteli,“ odpověděl Otto a sklopil pohled ke špičkám svých dokonale vyleštěných bot.

„Kdopak vám dal tip, Otto?“

„Já akorát dělám sfoje obrázky, feliteli,“ odpověděl Otto s ublíženým výrazem. „A kromě toho, já bych fám to nemohl říct, ani kdybych to fěděl, kvůli vá tomuhle... frídому tisku...“

„To myslíte svobodu přilévat oheň do plamenů?“ nedal se odbýt Elánius.

„Sfóboda už je takofá,“ pokrčil Otto rameny. „Nikdo neřek, že je heská.“

„Ale... podívejte, vy sám jste přece taky upír!“ pokračoval Elánius a zamával rukou protestujícím. „Vám se snad líbí, co se to tady zase děje?“

„Pořád jsou to nofinky, feliteli,“ odpověděl Otto pokorně.

Elánius se znovu zadíval na zástup. Tvořili ho většinou lidé. Byl tam jeden troll, i když se dalo předpokládat, že ten se k davu připojil z všeobecných důvodů, jednoduše proto, že se něco dělo. Upír, který by chtěl způsobit nějaké potíže trollovi, by k tomu potřeboval pneumatické kladivo a spoustu trpělivosti. No, ale jak se říká, všechno špatné je k něčemu dobré, pokud se to tak dalo v tomhle případě říci... totiž, že tahle věc částečně odvede myšlenky lidí od Koumského údolí.

„Je to zvláštní, Otto, že jak se zdá, ty žádnému z nich nevědíš,“ prohlásil Elánius, který se trochu uklidnil.

„To proto, že já nejsem úřední osoba. Já nemám meč ani placku. Já jenom třřdě pracuju. A taky oni se smíchují, když mě vidí.“

Elánius se na něj podíval. O tomhle nikdy předtím nepřemýšlel. Ale ano... nervózní, puntičkářský Otto ve svém červeně lemovaném plášti s mnoha kapsami na ikonografické pomůcky, vyleštěných černých botách, s ulízanými vlasy, které mu vybíhaly špičkou na čelo. Drobný mužík, jehož komický přízvuk byl silnější, či slabší, podle toho, s kým mluvil, rozhodně nevypadal jako nějaká hrozba. Vypadal legračně, vzbuzoval úsměv, jako upír z operetky. Elánia ještě nikdy předtím nenapadlo, jestli to není tak trochu obráceně a jestli si Otto vlastně nedělá legraci ze všech ostatních. Rozesmějte je a oni se přestanou bát.

Kývl Ottovi na pozdrav a vešel dovnitř. Seržantka Pleskot Řit'ka stála - na bedýnce - u obyčejného stolu pro důstojníka ve službě a prýmký na rukávu se jí jen leskly a blýskaly. Elánius si v duchu poznamenal, že s tou bedýnkou bude muset něco udělat. Někteří z trpasličích policistů už začínali být citliví na to, že ji musejí používat.

„Myslím, že by neškodilo, kdyby se ven postavilo pár našich mládenců, Pleskot,“ řekl. „Nic ostentativního, jen taková malá připomínka lidem, že to my udržujeme pořádek.“

„Nemyslím, že by to bylo třeba,“ odpověděla trpaslice.

„Já jen že bych nerad viděl v Kometě obrázek První upířský nováček v Hlídce masakrován protestujícími občany, svob-seržante,“ odpověděl Elánius odměřeně.

„Myslela jsem si, že by se vám něco takového nelíbilo, pane,“ odpověděla mu Pleskot. „Požádala jsem seržantku Anguu, aby ji přivedla. Dorazily zadním vchodem asi před půl hodinou. Teď ji právě Angua provádí po budově. Myslím, že jsou dole v šatně.“

„Vy jste o to požádala Anguu?“ zeptal se naléhavým tónem Elánius a srdce se v něm málem zastavilo.

„Ano, pane?“ podívala se na něj rychle Pleskot, která najednou vypadala ustaraně. „Ehm... je v tom nějaký problém, pane?“

Elánius na ni zíral. Je to skvělá výkonná poddůstojnice. Prál bych si mít ještě dvě takové, jako je ona. A své povýšení

si každopádně zasloužila, ale, připomněl si, je z Überwaldu, že? Měla by si pamatovat, jak je to mezi... tamtěmi a vlkodlaky. Ale možná, že je to moje vina. To já jim říkám, že všichni policajti jsou policajti.

„Cože? Hm,“ potřásl hlavou, „asi ne.“

Upír a vlkodlak v jedné místnosti, opakoval si, když stoupal po schodech ke své kanceláři. Na druhé straně se s tím budou muset vyrovnat. A to bude jen ten první z našich problémů.

„A pana Pesimysla jsem posadila do konferenční místnosti,“ volala za ním Řitka.

Elánus se zastavil v půli kroku. „Pesimysla?“ zopakoval.

„Toho vládního inspektora, pane,“ vysvětlovala Pleskot. „Ten, co jste mi o něm říkal.“

Ach, ano, pomyslel si Elánus. Náš druhý problém.

To byla politika. Elánus se nikdy nenaučil v politice orientovat, podle něj to byla věc plná pastí nastražených na poctivého člověka. Tuhle mu nastražili minulý týden v kanceláři lorda Vetinariho, a to v průběhu normálního denního setkání...

„Ach, to je Elánus,“ prohlásilo jeho lordstvo, když Elánus vstoupil. „Je to od vás laskavé, že jste přišel. Že to ale máme překrásný den?“

Až do teď, pomyslel si Elánus, když si všiml dalších dvou lidí v místnosti.

„Přál jste si se mnou mluvit, pane?“ řekl a obrátil se znovu k Vetinari. „Ve Vodnatelné ulici nám pořádá Silikonová liga proti pomluvám protestní pochod a my museli zastavit dopravu až k Poslední bráně, takže -“

„Jsem si jistý, že to může chvíli počkat, veliteli.“

„Ano, pane. V tom je právě ten problém. To ta doprava v téhle chvíli dělá.“

Vetinari mávl elegantně rukou. „Ale plné vozy, které ucpávají ulice, jsou symbolem pokroku,“ prohlásil.

„Jen v obrazném slova smyslu, pane,“ opáčil Elánus.

„Podívejte, jsem si každopádně jistý, že si s tím vaši muži poradí,“ odpověděl Patricij a pokynul k prázdné židli. „Vždyť už máte tak početnou posádku. Takové výdaje. Sedněte si, veliteli. Znáte pana Josefa Nováka?“

Druhý muž u stolu vytáhl z úst dýmku a vrhl na Elánia až nepříčetně přátelský úsměv. „Obávám se, že jsme zatím neměli to potěšení,“ prohlásil a natáhl k Elániovi ruku. Málokdo by uvěřil, že existuje taková vada řeči, díky níž by postižený násobil sykav-ky, ale Josef Novák ji měl.

Potrást si rukou s upírem? To tedy těžko, zatraceně, pomyslel si Elánus, ani s takovým, který má na sobě mizerné upletený pulovr. Namísto toho zasalutoval.

„Jsem rád, že vás poznávám, pane,“ prohlásil škrobeně a postavil se do pozoru. Byl to opravdu příšerný exemplář, tedy ten pulovr. Měl klikatý vzor, vyvedený v mnoha nešťastně volených barvách, který vzbuzoval nejistotu v žaludku. Vypadal jako dárek upletený barvoslepotou tetičkou, něco, co se neodvážíte vyhodit ze strachu, že by se vám popeláři vysmáli a rozkopali vám popelnice po dvorku.

„Elánie, pan Novák je -“ začal Vetinari.

„Předseda ankh-morporské pobočky Überwaldské ligy střídmosti,“ vskočil mu do řeči Elánus. „A řekl bych, že dáma vedle něj je paní Doreen Mrkalcová, pokladní téhož spolku. Takže se jedná o to, že by měl v Hlídce sloužit upír, že pane? Už jsme u toho znovu.“

„Ano, veliteli, je to přesně tak. A ano, jsme u toho znovu. Mohli bychom si všichni sednout? Pane Elánie?“

Když si Elánus neochotně spouštěl na židli, věděl, že tentokrát není úniku. Vetinari ho zahnal do kouta.

Elánus dobře znal všechny argumenty, proč mít v Hlídce zastoupeny všechny bytostní druhy. Byly to dobré argumenty. Některé argumenty proti nim byly špatné argumenty. V Hlídce byli trollové, spousta trpaslíků, jeden vlkodlak, tři golemové, Igor a v neposlední řadě svobodník Nóbloh*, tak proč ne upír?

* Pozn. autora: Elánus musel v duchu připustit, že tohle bylo k Nobymu poněkud nefér. Noby byl nepochybně člověk, stejně jako mnoho ostatních policistů. Až na to, že on jediný z nich musel nosit doklad, který tento jeho statut potvrzoval.

A Liga střídmosti byla skutečná. Upíři, kteří nosili Černou stuhu (Ani jedinou kapku!), byli taky skuteční. Je třeba říci, že upíři, kteří se odřekli krve, byli trochu strašidelné bytosti, ale byli chytří a inteligentní a jako takoví přínosem pro společnost. A Hlídka byla viditelná ruka městské vlády. Proč tedy nejít příkladem? Protože, odpovídala Elániova potlučená, ale stále ještě fungující duše, nenávidíš ty zatracené upíry. Žádné zastírání, žádné záminky, žádná alibistická prohlášení jako: Veřejnost by to nesnesla nebo Ještě na to nedozrál čas. Ty prostě ty mizerné upíry nenávidíš a je to tvoje Hlídka.

„Pane Evánie,“ ozvala se paní Mrkalcová, bohužel. „Nemohví jfme si nevšimnout, že jfte v Hvidce ftáve ještě nevaměftnav jediného čvena naší Vigy...“

Proč nemůžeš říct jediné pořádné „s“ a „l“, ženská? pomyslel si Elánus. Vím, že to umíš. Vpusť znovu tahle písmena abecedy do svého života, a jestli jsi už zapomněla jak, zeptej se tuhle pana Nováka, ten jich má zase nazbyt. A kromě toho, já mám nový argument. Velmi pádný.

„Paní Mrkalcová,“ prohlásil pak nahlas, „žádný upír zatím nepožádal o přijetí k Hlídce. Oni prostě nejsou mentálně vybaveni pro život a práci policajtů. A jsem velitel Elánus, to jen pro pořádek.“

Malá očka paní Mrkalcové zaplála spravedlivou záští.

„Ave? Takže vy mi tady říkáte, že upíři jfou... hvoupí?“ zamračila se.

„Vůbec ne, paní Mrkalcová. Já tady říkám, že jsou inteligentní. Proč by měl jakýkoliv chytrý tvor riskovat, že ho teoreticky denně někdo může nakopat do kou... skopat do kulata, za třicet osm tolarů plus příplatky měsíčně. Upíři mají

svou úroveň, vzdělání a ještě nějaké to „von“ před jménem. Vím o stovkách zaměstnání, která by jim vyhovovala lépe, než chodit jako policajt po ulicích. Co ode mě vlastně chcete, abych je přinutil vstoupit k policii?“

„Nemohli by nastoupit jako poddůstojníci?“ prohlásil Josef Novák.

„To ne. Každý si musí odbyt svou službu na ulici, začínají tak všichni, bez výjimky,“ odpověděl Elánus. To sice nebylo tak docela pravda, ale ta otázka ho popudila. „A samozřejmě i v Noční hlídce. Je to výtečný trénink. Nejlepší, jaký mohou dostat. Jeden týden deštivých nocí naplněných studenou mlhou, která vám stoupá od země do nohavic, a kapkami vody, které vám kapají ze střeš za límec... a ty podivné zvuky ve stínech... to jsou ty chvíle, kdy poznáme, jestli před sebou máme skutečně pravého policistu, nebo -“

A už když ta slova vypouštěl z úst, to věděl. Vběhl jim do pasti sám. Oni si museli najít kandidáta!

„No, tak to jsou fkvěvé novinky!“ prohlásila paní Mrkalcová a pohodlně se opřela v židli.

Elánus zatoužil chytit ji za ramena, zatřást s ní a vykřiknout: „Ty nejsi upír, Doreen. Provádala ses za jednoho, to ano, ale ten by byl upírem ještě dnes, ač je to mimo hranice lidské představivosti, kdyby se tě nepokusil kousnout! Všichni nositelé Černé stuhy se pokoušejí jednat normálně a nenápadně. Žádné rozevláté pláště, žádné sání, a už vůbec ne žádné strhávání dráty vyztužené noční košile z první pěknější ženské, kterou potkají! Každý ví, že Josef Ani-zdaleka-ne-upír Novák býval hrabětem Vargou St. Gruetem Vilinským! Ale teď kouří dýmku a nosí ty příšerné svetry, sbírá banány a staví modely lidských orgánů ze sirek, protože si myslí, že koničky ho více polidští! Ale ty, Doreen? Ty jsi se narodila v ulici U kotvy a ráhna! Tvoje máma byla prادلena! A z tebe by nikdo nikdy noční košili nestřhal, ani bidlem s hákem ne! Proč se snažíš vypadat více jako upír než oni sami? Naneštěstí ti ty falešné špičáky cvakají, když mluvíš!“

„Elánie?“

„Hmm?“ Elánus si najednou uvědomil, že lidé kolem něj mluví.

„Pan Novák má nějaké dobré novinky,“ oznámil mu Patricij.

„To tedy rozhodně,“ přikyvoval Josef Novák a nepřičetně se rozzářil. „Máme pro vás muže, velitele! Upíra, který ssi přeje stát se policistou!“

„A noční fvužba pro něj nebude předftavovat žádný probvém,“ dodávala triumfálně Doreen. „My jíme noc!“

Elánus se obrátil k Veterinimu. „Takže se mi tady pokoušíte říci, že musím -“ začal.

Veterini ho rychle přerušil. „Ne, to ne, veliteli. Všichni respektujeme vaši nezávislost jako velitele Hlídky. Je jasné, že musíte najmout jen toho, kdo vám pro službu připadá vhodný. Jediné, co od vás žádám, je, abyste s kandidátem promluvil, aby se učinilo zadost poctivému přístupu k věci.“

Jo, jasně, pomyslel si Elánus. A politika v Überwaldu pro nás bude zase o něco jednodušší, že, když budete moci říct, že máme černostuhu i v Hlídce. A když toho chlapa nevezmu, budu muset zdůvodnit proč. A „Já prostě nemám rád upíry!“ asi stačit nebude, že?

„Jistě,“ přikývl. „Tak mi ho pošlete.“

„Víte, je to ve skutečnosti ona,“ dodal lord Veterini. Podíval se do svých papírů. „Sallacia Deloresita Amanita Trigestrata Zeldana Malifee...“ odmlčel se, obrátil několik listů a řekl: „Myslím, že těch pár dalších můžeme vynechat, ale končí „von Herbatches“.“

„Je jí jedenapadesát, ale,“ dodával rychle, než se mohl Elánus chytit tohoto odhalení, „to není na upíra žádný věk. Ach, ano, ještě jedna věc, dala by prý přednost tomu, kdyby se jí říkalo jednoduše Sally.“

Šatna nebyla dost velká. Máloco by bylo dost velké. Seržantka Angua se pokoušela nedýchat.

Rozlehlá hala... to by možná šlo. Venku pod širým nebem by to bylo ještě lepší. Potřebovala prostě prostor, kde by nedýchala upíra.

Zatracená Řířka! Jenže odmítnout nemohla, to by vypadalo nepřátelsky. Jediné, co mohla udělat, bylo usmát se, zatnout zuby a vzdorovat naléhavému nutkání roztrhnout vlastními zuby té štíhlé dívce hrdlo.

A ta upírka musela vědět, jaké pocity v Angue vzbuzuje. Oni jistě vědí, že bez ohledu na typ společnosti vyzařují tohle ovzduší nefalšované a klidné sebedůvěry, jsou všude jako doma a ve všech ostatních budí pocit nešikovných outsiderů. D...! A „říkejte mi Sally“, prý!

„Je mi to líto,“ řekla nahlas a pokoušela se přesvědčit vlasy v zátylku, aby se jí nezvedaly jako hřebíky. „Je tady trochu těsno!“ Odkáslala si. „Bohužel, s tím nic nenaděláme. Ale netrap se, tady je to takhle cítit pořád. A skříňku si nemusíš zamykat, protože ke všem zámkům pasuje ten samý klíč a kromě toho se většina dvířek otevře sama, když správně udeříš rukou do horního okraje rámu. Nenechávej tam nic cenného, protože barák je plný policajtů. A taky se nenech vyvést z míry, když ti tam někdo strčí svícenou vodu nebo dřevěný kolík.“

„A to by se to vážně mohlo stát?“ podívala se na Anguu Sally.

„Ne mohlo,“ potřásla hlavou Angua. „Je jisté, že se to dříve nebo později stane. Tak například já tam každou chvíli našla psí obojek nebo psí suchary ve tvaru kostí.“

„A stěžovala sis?“

„Cože? Ne! Tady si nikdo nestěžuje!“ vyštěkla Angua a přála si, aby dokázala nedýchat A taky si byla jistá, že má hrozně rozcuchané vlasy.

„Ale já myslela, že je Hlídka -“

„Podívej, nemá to nic společného s tebou... s tím, co jsme, rozumíš?“ řekla Angua. „Kdybys byla trpaslík, měla bys tam boty na vysoké podrážce nebo žebříček, i když se už tyhle věci dneska tak často nestávají. Ale většinou to zkusí na každého. Je to policajtská věc. A pak se všichni dobře dívají, jak zareaguješ, co uděláš, chápeš? Každému je jedno, jestli jsi troll, skřet, zombie nebo upír,“ tedy skoro jedno, dodávala v duchu, „ale nedovol jim uvěřit, že jsi nějaký fňukal“

nebo žalobník. A mimo to... musím ti říct, že ty suchary byly moc dobré... jo, už jsi někdy potkala Igora?“
„Mockrát,“ přikývla Sally. Angua se nuceně zasmála. V Überwaldu jste potkávali Igory na každém kroku. Zvlášť, když jste byli upír.

„A toho našeho?“ pokračovala.

„Toho ne.“

Ach. To byla úleva. Angua se normálně Igorově laboratoři vyhýbala, protože pachy, které se z ní nesly, byly buď bolestivě chemické, nebo děsivě organické, ale teď si jich čichne s úlevou. Zamířila ke dveřím laboratoře poněkud rychleji, než by schválil lexikon společenského chování, a zaklepala.

Dveře se se zaskřípěním pootvěřely. Každé dveře, které otevře Igor, zaskřípou. To je vrozený dar.

„Čágo, Igore,“ zahlolila Sally vesele, „tak jak ti vaří pajšl?“

Angua je opustila zabrané v přátelském rozhovoru. Igorové byli od přírody servilní, upíři takoví naopak od přírody nebyli.

Ideálně se doplňovali. Konečně tedy může jít a nadýchat se čerstvého vzduchu.

Dveře se otevřely.

„Pan Pesimysl, pane,“ hlásila Pleskot a vpustila do kanceláře muže sotva většího, než byla sama. „A tady je úřední výtisk Komety...“

Pan Pesimysl byl úpravný. Přesněji řečeno byl více než úpravný. Byl to takový... skládací chlapíček. Oblek měl levný, ale dokonale čistý, malé botky se mu leskly. Vlasy se mu také leskly, snad ještě více než boty. Vpředu je měl rozčísnutý pěšinkou a měl je ulíznuté a přilepené k hlavě tak dokonale, že to vypadalo, jako když je má na hlavě namalované. Všechny městské úřady musí občas projít revizí, řekl Vetinari. Není důvod, proč by měla být Hlídka pomínuta, že? Vždyť také patří k těm organizacím, které z městských fondů odčerpávají největší díl.

Elánius podotkl, že to, co se odčerpá, se vylíje, je to odpad, a k tomu je to určeno.

Nicméně, řekl Vetinari. Jen nicméně. Nemůžete se přít s nicméně.

A výsledkem byl pan Pesimysl, který teď vcházel do Elániovy kanceláře. Vcházel a jiskřil, Elánius to jinak neuměl vyjádřit. Každý jeho pohyb byl... úpravný. Jistě má peněženku na knoflíček a brýle na šňůrkách, pomyslel si.

Pan Pesimysl se úhledně složil do židle naproti Elániovu stolu a s dvojím tichým a děsivým cvaknutím otevřel svůj kufrík. S jistou obřadností si nasadil brýle. Měl je uvázané na černé stužce.

„Tady je můj pověřující dopis od lorda Vetinariho, vaše milosti,“ řekl a podal přes stůl aršík papíru.

„Děkuji vám, pane... A. E. Pesimysle,“ odpověděl Elánius, který se na papír letmo podíval a odložil ho stranou. „Tak jak vám mohu pomoci? A mimochodem, když jsem ve službě, oslovuji mě veliteli Elánie, nebo veliteli.“

„Budu potřebovat kancelář, vaše milosti. Přístup ke všem vašim papírům. Jak jistě víte, mám jeho lordstvu vypracovat souhrnnou zprávu, která se týká prostředků vám přidělených, a analýzu jejich efektivního vynaložení s příslušnými návrhy na vylepšení ve všech směrech vaší činnosti. Vaši spolupráci bych ocenil, ale není nezbytně nutná.“

„Návrhy na vylepšení, co?“ prohlásil Elánius bodře, zatímco seržantka Pleskot Řítka, stojící za A. E. Pesimyslovou židlí v obavách zavřela oči. „Výborně. Skvěle. Já byl vždycky proslulý svou ochotou spolupracovat. Zmínil jsem se o tom oslovení, že?“

„Ano, vaše milosti,“ přikývl škrobeně A. E. Pesimysl. „Nicméně, jednou jste vévoda Ankhský a bylo by nesprávné oslovovat vás jinak. Připadalo by mi to jako neuctivé.“

„Chápu. A jak mám oslovovat já vás, pane Pesimysle?“ zeptal se Elánius. Koutkem oka si všiml, že prkno v podlaze na druhé straně místnosti se nepatrně zvedlo.

„A. E. Pesimysl bude naprosto postačující, vaše milosti,“ odpověděl inspektor.

„A to ‚A‘ jako...?“ zeptal se Elánius a na okamžik zvedl pohled od stolu.

„Jen to ‚A‘, vaše milosti,“ trval na svém trpělivě pan Pesimysl. „A. E. Pesimysl.“

„Chcete říci, že jste nebyl pojmenován, ale jen oiniciálován?“

„Přesně tak, vaše milosti,“ přikývl mužik.

„A jak vám říkají přátelé?“

A. E. Pesimysl se zatvářil, jako kdyby v té otázce bylo něco podstatného, čemu ani za mák nerozumí, takže si na něj Elánius povolil jistou dávku soucitu. „Dobrá, tady seržantka Řítka se o vás postará,“ prohlásil s hranou bodrostí.

„Najděte panu A. E. Pesimyslovi nějakou kancelář a půjčte mu jakékoliv úřední papíry, o které požádá.“ Tolik, kolik bude možné, pomyslel si v duchu Elánius. Zahrabte ho do těch papírů, protože ty mi ho budou držet alespoň od těla.

„Děkuji, vaše milosti,“ přikývl A. E. Pesimysl. „Budu muset samozřejmě pohovořit i s některými policisty.“

„Proč?“ zajímal se Elánius.

„Abych měl jistotu, že je zpráva zcela vyčerpávající, vaše milosti.“

„Mohu vám zodpovědět jakoukoliv otázku, kterou mi položíte,“ zkusil to ještě Elánius.

„Ano, vaše milosti, ale takhle kontroly nepracují. Musím jednat naprosto nezávisle. Quis custodiet ipsos custodes?, vaše milosti?“

„Tak tohle znám,“ přikývl Elánius. „Kdo ohlídá hlídače? Já, pane Pesimysle, já!“

„Ano, ale kdo ohlídá vás, vaše milosti,“ opáčil inspektor s krátkým úsměvem.

„To dělám taky sám. Pořád,“ ušklíbl se Elánius. „Věřte mi.“

„Ale ano, vaše milosti. Nicméně, já tady musím zastupovat veřejné zájmy. Pokusím se být co nejméně na obtíž.“

„To je od vás opravdu hezké, pane Pesimysle,“ řekl Elánius, který se vzdával. Neuvědomil si, že v poslední době Vetinariho tak moc rozčiloval. Tohle vypadalo jako jedna z jeho her. „Dobrá. Užijte si svůj pobyt tady, který bude, doufejme, co nejkratší. A teď mě omluvte, máme velmi rušné dopoledne kvůli té ztracené záležitosti s Koumským

údolím a několika dalším věcičkám. Pojď dovnitř, Frede!“

Tohle byl trik, který se naučil od Vetinariho. Pro návštěvníka bylo těžké dál zdržovat, když do místnosti přišel někdo, kdo už čekal na přijetí. Kromě toho, v tomhle teplém počasí se Fred hodně potil a byl v pocení přímo přeborník. Za celá ta léta navíc Tračník nepřišel na to, že když se zastaví na chodbě přede dveřmi do kanceláře, stlačí dlouhé prkno v podlaže, které prochází pod dřevěnou stěnou do kanceláře, a to se tam mírně nadzvedne, což Elánius viděl.

Úzký pásek podlahy zase poklesl a dveře se otevřely.

„Já nevím, jak vy to děláte, pane Elánie!“ prohlásil seržant Tračník vesele. „Právě jsem se chystal zaklepat!“

Po tom, co sis poslechl svoje, pomyslel si Elánius. Potěšilo ho, když viděl, jak se panu A. E. Pesimyslovi krabatí nos.

„Copak se děje, Frede?“ zeptal se. „Ne, jen si nedělej starosti, pan Pesimysl je právě na odchodu. Spoléhám na vás, seržantko Řitko. Přeji dobré ráno, pane Pesimysle.“

Jakmile Řitka vystrkala inspektora na chodbu, sundal si Tračník helmu a utřel si čelo.

„Tak nám tam pěkně připaluje,“ prohlásil. „Jenom aby z toho nebyla bouřka.“

„Vypadá to tak, Frede. A co přesně si přeješ?“ odpověděl Elánius a tím mu dal najevo, že ačkoliv je u něj Tračník kdykoliv vítán, právě teď si nevybral tu nejlepší chvíli.

„Ehm... tam venku něco visí ve vzduchu, pane,“ zamračil se Fred soustředěně, jako někdo, kdo se tu větu pečlivě naučil nazpaměť.

Elánius si ztěžka povzdychl. „To jako myslíš, že se tam něco děje?“

„Jo, pane. To ti trpaslíci, pane. Myslím jako naši mládenci. A je to pořád horší. Oni se nám hloučí, pane. Kam se podíváte, tam vidíte nějaký hloučení trpaslíků. Akorát, že jak se k nim přiblíží někdo jinej, hned přestanou. Dokonce i seržanti. Přestanou a vrhají na vás pohledy, pane. A nemusím vám říkat, že jsou z toho trollové celí nervózní.“

„Řeknu ti jedno, Frede. V tomhle baráku nikdo bitvu v Koumském údolí znovu přehrávat nebude. Chápu, že se blíží její výročí, ale padnu jak tuna těch hranatých věciček, ze kterých teď začali stavět domy, na každého policajta, který se pokusí o její historickou rekonstrukci dole v šatně! Nakopu mu zadek dřív, než si všimne, jakou udělal chybu! Dohlédni na to, ať se to všichni dozvědí a ať tomu taky každý pořádně rozumí!“

„Ano, pane. Ale já nemluvím o tomhle. O tomhle všichni víme,“ pokračoval Fred Tračník. „Tohle je něco jiného, muselo k tomu dojít dneska. Mám z toho moc špatnej pocit, svírá se mi z toho žaludek. Trpaslíci něco vědí. Něco, o čem nechtějí mluvit.“

Elánius zaváhal. Fred Tračník nebyl pro policii právě největším přínosem. Byl pomalý, nepřízpůsobivý a neměl žádnou představitost. Jenže chodil po městských ulicích už tak dlouho, že v dláždění vyšlapal pěšinku a hluboko uvnitř té své hloupé tlusté hlavy měl ukryto něco neobyčejně bystrého, něco, co nasávalo vítr a naslouchalo zvukům a četlo nápisy na zdech, i když v tom posledním musely přispěchat na pomoc pohybuující se rty.

„Třeba je to jenom ten zatracený Sunkozboř, který je zase poštvál, Frede,“ řekl.

„Jo, slyším, že zmiňují v tý jejich hatmatilce jeho jméno, pane, ale tohle je něco mnohem většího, přísahám pane. Víte, musím říct, že mi připadají vážně hodně nejistí, pane. Jde o něco hrozně důležitého, pane, to cejtím i ze svý vody!“

Elánius se na okamžik zamyslel nad možností připustit Tračnickovu moč jako předmět doličný. Nebylo to něco, s čím byste mohli uspět v soudní síni, ale vnitřní pocit tak věkovitě pouliční obludy, jako byl Alfréd Tračník, nebylo možné brát na lehkou váhu, zvláště mezi policisty.

Elánius řekl: „Kde je Karotka?“

„Je ve službě, pane. Spojil si noční službu s ranní a je v ulici U melasového dolu. Ale každý dělá dvojité šichty, pane,“ dodával Tračník poněkud vyčítavým tónem.

„Promiň, Frede, víš, jak to chodí. Podívej, nasadím ho na to, jen co se vrátí. Je to trpaslík, třeba se doslechl, co se šeptá při zemi.“

„Obávám se, aby tentokrát nebyl na to, co se při zemi šeptá, moc vysoký, pane,“ odpověděl Tračník podivným hlasem. Elánius naklonil hlavu na stranu.

„Proč to říkáš, Frede?“

Tračník sklopil oči.

„Je to vážně jen pocit, pane,“ odpověděl. Pak dodal hlasem, v němž byla slyšet jak nostalgie, tak lítost. „Nebylo to lepší v té době, kdy jsme tady byli akorát vy, já, Noby a ten mládenec Karotka? V těch starejch časech jsme věděli, kdo je kdo. Věděli jsme, co si ten druhej myslí...“

„Ano, mysleli jsme si skoro to samé co dnes, totiž: ‚přál bych si, abychom jednou byli pro změnu v přesile my‘, to jsme si mysleli, Frede,“ usmál se Elánius. „Podívej, já vím, že nám to všem dává zabrat. Ale vy, starší šarže, musíte vydržet, potřebuju se na vás spolehnout, rozumíš? Jak se ti líbí tvoje nová kancelář?“

Tračník pookřál. „Moc pěkná, pane. To s těma dveřma je ale ostuda, pane.“

Najít nějaké místočko pro Freda Tračníka, to byl problém. Cizinec, který se na něj podíval, před sebou viděl chlapíka, který na první pohled vypadal jako někdo, kdo se, když spadne přes okraj útesu, zastaví, rozhlédne a zeptá na cestu dolů. Freda Tračníka jste museli znát. Novější policisté ho ovšem neznali. Ti viděli jen zbabělého, tlustého mužského v letech, a řekněme si rovnou, on to skoro všechno byl. Ale nebylo to všechno, co byl.

Fred stál tvář v tvář odchodu do výslužby, a nestál o něj. Elánius tuhle věc obešel tím, že ho ke všeobecnému* pobavení jmenoval na místo policejního správce ve Výcvikovém středisku Hlídky na druhé straně ulice, kde mu také vykázal kancelář.

* Pozn. autora: Mezi mužstvem se říkalo třeba: „Ale, starej Fred slyšel ‚vyžirkový‘ místo ‚výcvikový‘ středisko, a tak se přihlásil dobrovolně.“ Vzhledem k tomu, že je to ukázka policejního kancelářského humoru, nemusí to být nijak veselé, natož vtipné.

Ta budova byla, a pravděpodobně i bude, známější pod názvem Stará sodovkárna. Pak k tomu přidal ještě funkci styčného policisty, protože to dobře znělo a nikdo nevěděl, co to znamená. Nakonec mu přidělil k ruce desátníka Nóbhlócha, který byl v dnešní Hlídce dalším podobným dinosaurem, a tím vyřešil bytí druhé takové sporné bytosti. Jednoduše řečeno, usadil dvě vrány na jednu větev.

Fungovalo to. Noby a Tračník znali město na oné pouliční úrovni, která konkurovala podobné znalosti samotného Sama Elánia. Bloumali zdánlivě bezcílně sem a tam, naprosto neškodní, pozorovali a naslouchali zvukům, které byly městským ekvivalentem afrických telegrafních bubnů. A občas dokonce zašly bubny za nimi. Kdysi bývala Fredova malá, upocená kancelář místem, kde dámičky s nahými pažemi míchaly velké sklenice Sarsaparilly, Malinové lávy nebo Zázvorové bomby. Teď ovšem na ohni neustále bublala konvice s vodou na čaj a kancelář byla otevřena všem starým Tračnickovým druhům, jak vysloužilým policistům, tak bývalým kriminálíkům, což někdy bývala jedna a tatáž osoba. A Elánius štěstěnou a rád podepisoval účtenky za koláčky a sušenky, které se tam zkonsumovaly, kdykoliv se někdo z těch starých zastavil, aby se doma nepletl ženě pod nohy. Stálo to za to. Staří policajti měli oči otevřené a drbali jako pradleny.

Teoreticky vzato byly jediným problémem ve Fredově životě jeho dveře.

„Cech historiků nám sdělil, že musíme zachovat co největší plochy původního materiálu, Frede,“ vysvětloval trpělivě Elánius.

„Já vím, pane, ale řídka běhavka, pane? Proč tam museli tenkrát napsat právě tohle? Je to hrozné, pane!“

„Ta mosazná cedulka je ručně rytá a má velkou historickou cenu, Frede,“ uklidňoval ho Elánius. „Tak se prý tenkrát říkalo základní umělé složce limonád. Důležitá historická skutečnost. Vždyť přes tu ceduli můžeš nalepit kus papíru a je to.“

„To jsme zkoušeli, pane, jenže ten papír nám mládenci vždycky strhnou a smějou se nám dál.“

Elánius si povzdechl. „Nějak si to vyříd, Frede. Jestliže si starý seržant nedokáže vyřešit něco takového, pak se musel svět po čertech změnit. Všechno?“

„Dobrá, pane, ano, pane, rozumím, pane. Jenže-“

„No tak, Frede, bude to opravdu těžký den.“

„Už jste slyšel o panu Zářicím, šéfe?“

„Něco, čím se leští zašlé povrchy?“ zeptal se Elánius.

„Ehm... co to, pane?“ podíval se na něj Fred. Nikdo nedokázal vypadat nechápavěji než Fred Tračník. Elánius se zastyděl sám před sebou.

„Promiň, Frede. Ne, neslyšel jsem o panu Zářicím. Proč?“

„Hm... vlastně o nic nejde. Pan Zářící, ten diamant!“ viděl jsem to v posledních dnech několikrát napsáno na zdech. Je to trollí graffiti. To poznáte podle toho, že je ryté a hluboko. Jak se zdá, budí to mezi trolly rozruch. Co když je to důležité?“

Elánius přikývl. Nápis na zdech můžete ignorovat jen na vlastní nebezpečí. Občas si město tenhle způsob zvolilo k tomu, aby vám sdělilo, když ne to, co má na své bublající mysli, pak alespoň to, co má na svém skřipajícím srdci.

„Poslyš, Frede, teď mě dobře poslouvej. Spoléhám na tebe! Nedovol, aby to došlo tak daleko, že by se bzukot změnil v bodnutí!“ zahlahol Elánius s přehnanou veselostí, aby Tračníkovi dodal optimismu. „A teď musím přijmout našeho upíra.“

„No, tak hodně štěstí, Same. Myslím, že to bude fakticky dlouhý den.“

Same, pomyslel si Elánius, když starý seržant odešel. Bohové vědí, že si to zasloužil, ale Same mi říká, jen když má opravdu starosti. No, všichni máme starosti.

Všichni čekáme, kde to vypukne.

Elánius otevřel výtisk Komety, který mu Pleskot položila na stůl. Vždycky si v práci přečetl noviny, hlavně kvůli novinkám, které mu Jeefes při holení nepřečetl, protože to nepovažoval za bezpečné.

Koumské údolí, Koumské údolí. Elánius pořádně rozprostřel noviny a viděl, že se v nich o Koumském údolí píše prakticky všude. Krvavé, krvavé Koumské údolí. Bohové aby prokleli to mizerné místo, i když jak se zdá, už to jednou udělali - prokleli je a zapomněli na ně. Tam nahoře, to byla jen další vysokohorská pustina. Teoreticky to bylo velmi daleko, ale v posledních dnech se začalo nějak přibližovat.

Koumské údolí už nebylo místo, už ne. Byl to stav mysli.

Jde-li vám o holá fakta, tak to bylo místo, kde jednoho neblaze proslulého dne, pod nepřejícími hvězdami, vlákali trpaslíci do léčky trolly a/nebo trollové vlákali do léčky trpaslíky. Pokud Elánius věděl, bojovali jedni s druhými ode dne Stvoření, to jistě, ale toho dne v Koumském údolí se jejich neláska stala tou oficiální Nenávistí a jako taková vytvořila jistý druh putovního zeměpisu. Kdekoliv nějaký trpaslík bojoval s trollem, tam bylo Koumské údolí. Dokonce i když to byla nějaká ta facka v hospodě, bylo to Koumské údolí. Bylo součástí mytologie obou ras, voláním do zbraně, dědičným důvodem, proč nemůžete důvěřovat těm mrňavým, vousatým, přerostlým, kamenným sviňákům.

Od onoho prvního Koumského údolí se jich pak odehrálo ještě mnoho. Válka mezi trpaslíky a trolly byla válka přírodních sil, jako válka mezi větrem a vlnami. Měla svou vlastní pohybovou energii.

V sobotu byl den Koumského údolí a Ankh-Morpork byl plný trollů a trpaslíků, a ještě něco. Čím více trollů a trpaslíků z hor přicházelo, tím více se to zatracené Koumské údolí zhmotňovalo. Pochody, to bylo v pořádku, Hlídka už měla dokonalou praxi v tom, udržovat je co nejdále od sebe, a kromě toho se pořádaly většinou ráno, kdy byli skoro všichni ještě střízliví. Ale když se v noci vyprázdnily trpasličí a trollí bary, samo peklo si vyrazilo do ulic a vyhrnulo si na to rukávy.

Ve starých dřevních dobách si Hlídka našla práci někde jinde a zasáhla jen tehdy, když si bublající vášně náhodou

našly cestu jejím směrem. Pak si teprve přivezla krytý vůz a sebrala každého trolla nebo trpaslíka, který byl opilý, omámený nebo mrtvý natolik, že se nemohl hýbat. Bylo to jednoduché.

To bylo tehdy. Teď už bylo ve městě příliš mnoho trollů a trpaslíků - ne, okamžik, oprava, město bylo obohaceno kypícími a vzkvétajícími komunitami trpaslíků a trollů... a ve vzduchu teď bylo mnohem více..., ale ano, jednu. Příliš mnoho starého politizování, příliš mnoho pohrdání. A taky příliš mnoho pití.

A pak, v okamžiku, kdy si myslíte, že už to ani horší být nemůže, hups, a objeví se krak Šunkozboř a jeho hoši. Říkalo se jim hlubinní trpaslíci, trpaslíci tak fundamentální jako podkladová hornina. Objevili se před měsícem, obsadili několik domů v ulici U melasového dolu a najali si několik místních hochů, aby jim vyklidili sklepy. Byli to krakové. Elánus znal z trpasličího jazyka dost na to, aby věděl, že „krak“ znamená „uznávaný mistr trpasličí tradice a folklóru“. Ale Šunkozboř tyhle věci ovládl svým zvláštním způsobem. Kázal nadřazenost trpaslíků nad trolly a taky to, že každý trpaslík má kráčet ve stopách svých otců a všemi prostředky se snažit odstranit trollstvo z tváře Zeměplochy. Jak se zdálo, bylo tak psáno v nějaké svaté knize, takže tím to bylo OK a navíc ještě nejspíš povinné.

Mladší trpaslíci mu ochotně naslouchali, protože kázal o historii a osudu a používal všechna ta ostatní slova, která se vždycky vytahují, aby dodala lesku zabíjení. Bylo to chytře vymyšleno, až na to, že s tím rozum neměl co dělat. Právě takoví zlí pitomci, jako byl on, byli důvodem, proč dnes člověk potkával na ulicích nejen trpaslíky s „tradičními“ bojovými sekerami, ale i v těžké zbroji, s řetězy, řemdihy a těžkými meči, kteří ty zbraně nenosili jen tak, ale při každé příležitosti s nimi doslova „řinčeli“.

A poslouchali ho i trollové, protože bylo vidět mnohem víc lišejníků, více klanových graffiti, mnohem více tělesných rytin a mnohem víc větších a těžších obušků.

Teď byl tavičí tyglík znovu plný nových kousků.

Bohové, zatraťte Šunkozboře! Elánus měl sto chutí ho zavřít. Technicky nedělal krak nic špatného, ale to nebyla pro policajta, který znal své řemeslo, žádná překážka. Mohl ho sebrat pro Chování, které by mohlo vést k porušení pořádku.

Ale Vetinari byl proti tomu. Řekl jen, že by to mohlo přilít oleje do ohně, ale o kolik výše ještě mohly plameny šlehat?

Elánus zavřel oči a vybavil si malé postavy, oblečené v těžkých oblecích z černé kůže s kápěmi, které měly zabránit spáchání hříchu „vidění denního světla“. Malé postavy, ale s velkými slovy. Vybavil si:

„Varuj se trolla. Nevěř mu. Odezeň jej od svého prahu. Není nic, jen náhodný výplod sil, nepsaný, nečistý, bleďá a žárlicí minerální ozvěna žijících a myslících tvorů. Jeho hlava je balvan, jeho srdce kámen. Nebuduje, nedoluje, nesází ani nesklízí. Jeho zrození bylo triumfem krádeže a kam přitáhne svůj obušek, tam krade. Když nekrade, krádež plánuje. Jediný smysl jeho mizerného života je smrt, která osvobodí ten ubohý kámen od té zdrcující zátěže, kterou jsou jeho myšlenky. Zabítí trolla není vražda. V nejhorším případě je to akt milosrdenství.“

Zhruba v té chvíli do sálu vtrhl dav.

Tak o tohle to mohlo být horší. Elánus znovu zamžoural do novin a pokoušel se najít něco, co by mu alespoň naznačovalo, že lidé v Ankh-Morporku stále ještě žijí v reálném světě.

„Ke všem d'áblům!“ Vstal, spěšně sešel po schodech dolů, kde se Pleskot Řiťka při jeho hlučném příchodu doslova přikrčila.

„Věděli jsme o tomhle?“ zeptal se a s bouchnutím položil noviny na knihu hlášení.

„O čem, pane?“ nervózněla Řiťka.

Elánus píchl prstem do krátkého článku doplněného obrázkem na čtvrté straně. „Vidíte to?“ zavrčel. „Ten vylízaný mozek na poštovním úřadě právě zešilel a vydal známku s Koumským údolím!“

Trpaslice nervózně upřela oči na článek. „Ehm... dvě známky, pane,“ pípla.

Elánus se znovu sklonil k novinám. V rudé mlze, která mu zastřela zrak, když začal článek číst, mnoho podrobností nezaregistroval. Aha, ano, dvě známky. Byly skoro stejné. Obě zachycovaly Koumské údolí, kamenitou pláň vroubenou horami. Na jedné z nich ale postavy trollů pronásledovaly prchající trpaslíky zprava doleva a na té druhé naopak hnali trpaslíci trolly zleva doprava. Koumské údolí, kde trpaslíci polapili do pasti trolly a trollové vlákali do léčky trpaslíky. Elánus zasténal. Vyberte si svou vlastní historii, kousek za deset pencí, sběratelská raritka.

„Pamětní emise k bitvě v Koumském údolí,“ četl. „Ale my právě nechceme, aby si to pamatovali! My chceme, aby na to zapomněli!“

„Jsou to jen známky, pane,“ upozornila jej Řiťka. „Tím chci říci, že není žádný zákon, který by zakazoval známky...“

„Ale měl by být zákon, který by dovoloval postihnout takové zatracené pitomce!“

„Kdyby něco takového existovalo, pane, tak bychom se odsud vůbec nedostali, pane,“ odpověděla mu Pleskot s úsměvem.

Elánus se poněkud uvolnil. „Tak, tak, a nikdo by nestačil dost rychle přistavovat nové cely. Vzpomínáte na tu známku, co vydali minulý měsíc? Tu s vůní zeli? Pošlete svým vzdáleným synům a dcerám důvěrně známou vůni domova?“

Když se jich dalo víc dohromady, tak začínaly doutnat.“

„Dodneška se mi nepodařilo odstranit ten zápach ze šatů, pane.“

„A obávám se, že stovky kilometrů odsud jsou lidé, kterým se to taky nepodařilo. Co jsme s tou zatracenou věcí nakonec udělali?“

„Dala jsem je do skříně na doličné předměty, pane, do zásuvky číslo čtyři, a nechala klíč v zámku,“ odpověděla Pleskot Řiťka.

„Ale vždyť Noby Nóbhlóch vždycky ukradne všechno, co není -“ začal Elánus.

„Přesně tak, pane!“ přikývla se spokojeným výrazem Pleskot. „Už týdný jsem je neviděla.“

Odněkud od jídelny k nim dolehla rána, následovaná výkřiky. Něco v Elániovi, ta část, která čekala, že se každou chvíli musí něco stát, ho postrčilo z kanceláře, po chodbě a dveřmi do jídelny takovou rychlostí, že za ním zůstal jen zvřený prach.

Tam se mu naskytl pohled na skupinku policistů, jejichž tváře vyjadřovaly různou míru viny. Jedna ze stolních desek, které byly položeny na dřevěných kozách, byla převrácená. Na jedné straně vzniklého nepořádku stál policista troll Slída, kterého drželi policisté trolové Modrojíl a Břidlice, na druhé straně zase policista trpaslík Obroštít, kterého nad zemí drželi pravděpodobně člověk, desátník Nóblhóch, a nepochybně člověk, policista Treska.

Kolem ostatních stolů byli také policisté a Elánius je zastihl v různých stádiích povstávání. Vládlo hrobové ticho, v němž opravdu pouze velmi zkušené policejní ucho dokázalo zachytit zvuk rukou, které se zastavily jen centimetry od zbrání všeho možného druhu a teď se zase pomalu odtahovaly.

„Dobrá!“ zazněl Elániův hlas do onoho ohlušujícího ticha. „Tak kdo mi tady začne první věšet bulíky na nos? Desátník Nóblhóch?“

„Víte, pane Elánie,“ začal Noby Nóblhóch a spustil němého Obroštíta na zem, „tudle Obroštít vzal tuhle Slídův... jasně, vzal omylem Slídův hrnek... a my si toho všichni všimli a vyskočili jsme...“ Noby zrychlil, protože jeho fabulační (mírně řečeno) nadání převzalo vládu, „...a tak jsme převrátili stůl, protože von by...“ a tady Noby na tváři vykouzil výraz nevinné přihlouplosti, což byla v případě jeho tváře kombinace skutečně děsivá, „...von by si děsně ublížil, kdyby si dal hlt trollího kafe, pane.“

Elánius si v duchu povzdechl. Jak už to s těmi hloupými výmluvami bývá, nebyla ani tahle právě špatná. Tak především zněla naprosto nepravděpodobně. Žádný trpaslík by ani omylem, natož náhodou nevzal do ruky hrnek s trollím pressem, což byly roztavené chemikálie na hladině poprášené rzí. To věděl každý, jako každý věděl, že Elánius vidí sekeru, kterou drží Obroštít nad hlavou, a že policista Modrojíl je stále ještě strnulý v poloze, v níž se snažil vytrhnout obušek z rukou policisty Slídy. A každý také věděl, že Elánius je v náladě, kdy je schopný vyhodit z Hlídky prvního troubu, který nevhodně pohne obočím, a pravděpodobně i několik dalších, kteří náhodou budou stát vedle něj.

„Tak takhle to bylo, říkáš?“ ušklíbl se Elánius. „Takže to naštěstí nebylo tak, jak to mohlo být, totiž že třeba někdo pronesl nějakou ošklivou poznámku o kolegovi policistovi a ostatních stejné rasy, že? Nějaký malý kousek, který přidal další špinu k tomu všemu, co teď právě proudí ulicemi?“

„Oh, nic takového, pane,“ zavrtěl Noby rozhodně hlavou. „Jen jedna z těch ... náhodiček.“

„Skoro došlo k ošklivé nehodě, že?“ řekl Elánius.

„Ano, pane!“

„Dobrá, ale my tady nechceme žádné ošklivé nehody, že ne, Noby...?“

„Ne, pane!“

„Nikdo z nás si nepřeje žádnou ošklivou nehodu, předpokládám,“ pokračoval Elánius a pomalu se rozhlížel místností. Jak s pochmurným potěšením zaregistroval, někteří z policistů se potili námahou nepohnout se. „A něco takového se opravdu velmi snadno přihodí, zvláště když se člověk plně nesoustředí na svou práci. Rozuměli jste?“

Ozvalo se mnohohlasé mumlání.

„Nějak vás neslyším!“

Tentokrát se ozvaly srozumitelné sborové variace na: „Ano, pane!“

„Dobrá,“ štěkl Elánius. „A teď odsud vypadněte a udržujte klid a mír v ulicích, protože ke všem čertům, tohle mi tady vyvádět nebudete!“ Pak vrhl speciální pohled na policisty Obroštíta a Slídu a odpochoďoval zpět do hlavní kanceláře, kde málem vrazil do seržantky Anguy.

„Promiňte, pane, ale právě jsem chtěla dovést -“ začala.

„Už jsem to vyřídil, nemějte obavy,“ odpověděl jí Elánius. „Ale bylo to jen o chlup.“

„Někteří z trpaslíků jsou opravdu velmi nedůtkliví, pane. Cítím to,“ prohlásila Angua.

„Tak to jste dva,“ přikývl Elánius. „Vy a Fred Tračník,“ zabručel Elánius.

„Nemyslím, že je to jen ta věc se Šunkozbořem, pane. Něco visí ve vzduchu. Je to něco... trpasličího.“

„Víte, vymlátit to z nich nemohu. No, a teď, když už ten den opravdu ani horší být nemůže, si musím promluvit s tou zatracenou upírkou.“

Až příliš pozdě zahlédl Elánius varovný výraz v Anguiných očích.

„Aha... tak to asi budu já,“ ozval se slabý hlas za jeho zády.

Fred Tračník a Noby Nóblhóch, kterým Elánius přetřhl jejich prodlouženou svačinku, kráčeli pomalu po Široké cestě, aby provětrali staré dobré uniformy. A kromě toho, když si dali dvě a dvě dohromady, bylo pravděpodobně ze všeho nejlepší na nějakou chvíli zmizet z Pseudopolského dvora.

Kráčeli jako lidé, kteří na to mají celý den. Vybrali si tuhle konkrétní ulici, protože byla široká a plná lidí a protože se v téhle části města pohybovalo minimum trollů a trpaslíků. Svůj výběr mohli zdůvodnit přísně logicky. V mnoha částech města se pohybovaly malé skupinky trollů a trpaslíků nebo, pokud se nepohybovaly, pak postávaly malé hloučky trollů a trpaslíků a oni dva, tedy Tračník s Nóblhóchem, byli na Široké cestě pro případ, že by sem zabloudila právě některá ze skupinek těch zatracených křupanů a pokoušela se dělat potíže tady. Už celé týdny v různých částech města docházelo k drobným šarvátkám. V těch horších částech města, uvažovali logicky Tračník s Nóblhóchem, nikdy nebyl zvlášť klid, to znamená, že je zbytečné se ho tam pokoušet udržet ještě teď, když je situace ještě horší, no ne? Nikdo se nebude pokoušet chovat ovce na místech, kde jsou ovce požírány vlky. To dá rozum. Byla by to hloupost. Na druhé straně, na ulicích, jako je Široká cesta, je klidu, míru a pokoje až až, a to všechno bylo třeba udržovat. Selský rozum jim říkal, že mají pravdu. Bylo to jasné jako nos v obličej, zvláště byl-li to nos jako ten Nobyho.

„Mizerná práce,“ bručel Tračník, jak pomalu kráčeli kupředu. „V takovéhle náladě jsem trpaslíky nikdy v životě neviděl.“

„No, před výročím Koumského údolí to bylo vždycky dost nejistý,“ konstatoval Noby.

„Jo, ale Šunkozboř je fakticky pěkně vybudil, o tom není pochyb.“ Tračník si stáhl helmu a otřel zpocené čelo. „Řek jsem Samovi o mý vodě a udělalo to na něj dojem.“

„No, tak to nejní divu,“ souhlasil Noby. „To by udělalo dojem na každého.“

Tračník si poklepal prstem ze strany na nos. „Ceká nás pěkná bouřka, Noby.“

„Vždyť na obloze nejní ani mráček, seržo.“

„To je jenom takovej řečnickej obrat, Noby, to se tak říká.“ Tračník si povzdechl a vrhl na přítele pohled koutkem oka. Když pak pokračoval, mluvil váhavým tónem člověka, který má něco na srdci. „Víš, abych ti řek pravdu, Noby, je tady ještě jedna věcička, o které bych si s tebou chtěl, abych tak řekl, promluvit jako muž s -“ zaváhal skutečně jen na zlomek vteřiny „- mužem.“

„Co je to, seržo?“

„Hele, Noby, ty dobře víš, že jsem měl vždycky osobní zájem na tvé morální dobrotě, zvlášť když jsi neměl žádného tatíka, který by tě vždycky postrčil na správnou stranu...“

„To je pravda, seržo. Kdybys to byl nedělal, ztratil bych se už dávno beze stopy,“ přikyvoval Noby.

„Dobrá, a teď si vzpomeň na tu dívku, cos mi o ní vykládal, že spolu chodíte, jak že se to jmenovala...“

„Táňa, seržo?“

„Ano, ten zájček. Ta, která pracovala v klubu, jak jsi říkal, je to tak?“

„To je pravda. Nějaký problém, seržo?“

„Ani ne. Ale když jsi měl minulej tejden ten den volno, zavolali mě a policistku Osolenou do baru U růžový kočičky, Noby. Tančej tam holky u tyče a na stolech a takový ty věci. Znáš paní Porýpalovou, která bydlí ve Staroobuvnický ulici?“

„Myslíš starou Porejalku, co má dřevěný zuby?“

„Tot' ta, o níž mluvím, Noby,“ přisvědčil Tračník úředně. „Tak ta tam uklízí. A jak to vypadá, tak když tam přišla v devět hodin dopoledne, nikdo jinej tam nebyl, víš, Noby, teda špatně se mi to říká, ale jak se zdá, vzala si do hlavy, že si to tam u tý tyče vyzkouší.“

Podělili se o delší okamžik ticha, zatímco si Noby promítal zmíněnou událost v biografu své představivosti a spěšně přemítal větší část tohoto filmu na podlahu střížny.

„Ale dyť jí musí bejt dobře přes pětasedmdesát, seržo!“ vypravil pak ze sebe a v užaslé hrůze zíral do prázdna.

„Jo, děvče může mít svoje sny, Noby, děvče může mít svý sny. Samozřejmě zapoměla, že už nejní tak pružná jako dřív, pak se jí noha zapletla do dlouhejch spodních flanelek a nakonec zpanikařila, když jí sukně od šatů padla přes hlavu. Byla na tom fakticky moc zle, když tam dorazil majitel, protože už tam stála skoro tři hodiny s jednou nohou nahoře a hlavou dolů a zuby jí vypadly na podlahu. Neodvážila se pustit tyče. Nebyl to pěkný pohled - myslím, že ti to nemusím namalovat, abys věděl, co a jak. No, abych to dopověděl, nakonec musela policistka Polomila Osolená tyč nahoře a dole ulomit a babču jsme z ní stáhli. Ta Osolená má svaly jako troll, Noby, přísahám. A pak, Noby, když jsme ji nesli dozadu, objevila se tam mladá dáma, která na sobě měla dvě hvězdičky a tkaničku od bot, a prohlásila, že je tvou přítelkyní! Nevěděl jsem, kam strčit nos!“

„Ty nemáš kam strkat nos, seržo. Za takový věci by tě mohli vyhodit,“ odpověděl Noby.

„Nikdy jsi mi neřekl, že je to barová tanečnice, Noby!“ zasténal Tračník.

„Tímhle tónem to neříkej, seržo.“ Nobyho hlas zněl mírně ublíženě. „Je moderní doba. A Táňa je třída, to si piš. Nosí si dokonce svoji vlastní tyč! Nedělá nic halabala!“

„Ale já chtěl říct... ukazovat svý tělo takovým necudným způsobem, Noby! Tančit bez horního oblečení a skoro bez spodárů! Copak to je nějaký chování?“

Desátník zvážil tuto hluboce metafyzickou otázku z různých úhlů. „Ehm... je?“ zkusil.

„A mimoto, myslel jsem si, že pořád ještě chodíš s Pravdomluvou Strkvorovou? Ten její stánek s mořskejma plodama je moc hezký,“ pokračoval Tračník skoro prosebným tónem.

„No jo, Kladivounka je fajn holka, když má dobrej den, seržo,“ připustil Noby.

„To myslíš takovej den, kdy ti neřekne, abys vodpálil, nehoní tě po ulici a neháze po tobě kraby?“

„Jo, přesně ty dny, seržo. Jenže dobrý nebo špatný, toho smradu po rybách se nezbavíš. A oči má moc daleko od sebe. Víš, co myslím, je těžký mít nějaký pevný vztah s dívkou, která tě nevidí, když se postavíš přímo před ni.“

„No, myslím, že Táňa by tě taky neviděla, kdyby ses postavil těsně před ni!“ vybuchl Tračník. „Dyť má skoro dva metry a má prsa jako... no, je to prostě velká holka, Noby.“ Fred Tračník nevěděl, kudy dál. Noby Nóblohůch a tanečnice s velkou hřívou, velkým úsměvem a velkými... prostě všeobecně velká? Podívej se na něj a na ni! To jednomu nejde do hlavy, v žádném případě.

Pořád ještě se nevzdával. „A řekla mi, že byla slečna Květen na prostřední skládačce v Dívkách, úsměvech a podvazcích! No, takže já...!“

„Co tím myslíš, seržo? A kromě toho nebyla jen slečna Květen, ale taky slečna První týden v červnu,“ ohradil se Noby.

„Jinak by se jim tam nevešla celá.“

„Ehm... no, já se tě prostě ptám, jestli je děvče, který ukazuje tělo za peníze, vhodnou ženou pro policajta. Co ty na to?“

Už podruhé během pěti minut se Nobyho tvář složila do vrásek hlubokého soustředění.

„To je nějaká záludná otázka, seržo?“ prohlásil nakonec. „Vím přece naprosto jistě, že Treska měl ten obrázek nalepený ve skřínce a pokaždý, když skříňku otevřel, tak řekl: ‚Ty bláho, koukni se na ty -‘“

„Jak ses s ní vůbec seznámil?“ vskočil mu Tračník rychle do řeči.

„Cože? Jo to... no, naše oči se setkaly, když jsem jí za podvazek strkal papírek s nápisem ‚Jsem Ti dlužnej‘, seržo,“ svěřoval se Noby šťastně.

„A nebyla akorát po nějaký ráně do hlavy, nebo tak něco?“

„To bych neřekl, seržo!“

„A... náhodou... není nemocná?“ pátral Tračník, aby si ověřil všechny možnosti.

„Nejní, seržo!“

„Jseš si jistej?“

„Ona říká, že jsme nejspíš dvě půlky jediný duše, seržo,“ odpověděl Noby zasněně.

Tračník se zastavil uprostřed pohybu, s jednou nohou ve vzduchu nad chodníkem. Zíral do prázdna a rty se mu tiše pohybovaly.

To Nobyho poněkud vyvedlo z míry. „Seržante?“

„Jo... jo,“ přikývl Tračník více méně pro sebe. „Jo, rozumím. Akorát že je nejspíš každá ta půlka z jinýho materiálu... tak nějak... roztržiděnýho.“

Noha došlápla.

„Hej!“

Bylo to spíš něco jako tiché zabečení než jako výkřik a ozvalo se to ode dveří Muzea královského umění. Ve dveřích stála vysoká hubená postava a gesty přivolávala policisty, kteří vykročili tím směrem.

„Pane?“ pronesl komisi Tračník a dotkl se přílby.

„Došlo tady k násilnému vniknutí, policisto.“

„A kdo do koho vniknul?“ zpozorněl Noby, stále ještě pod dojmem předchozího hovoru.

„Opravdu, pane?“ řekl Tračník a položil desátníkovi na rameno varovnou ruku. „A ukradli vám něco?“

„Bohužel ano. Předpokládám ale, že toť bývá důvod násilného vniknutí, víte?“ prohlásil muž. Vypadal jako prací přetížená kuře, ale na Freda Tračníka udělal nepopíratelně dojem. Ten člověk mluvil tak noblesně, že mu seržant skoro nerozuměl. To, co se mu linulo z úst, znělo spíše jako umělecké zívání než jako řeč. „Jsem Drhan von Krajowitz, správce sbírky Krásného umění, a právě jsem procházel Dlouhou galerií a... oh, bohové, oni cizili Grassela!“

Muž se zadíval na obě nechápavě tváře.

„Vidíje Grassel?“ zkusil to ještě jednou. Bitva v Koumském údolí? Jest to umělecké dílo nevyčísitelné hodnoty!“

Tračník zahákl palce za opasek a přizvedl si břicho. „Ach ták,“ prohlásil, „tak to je vážné. Na to bysme se měli podívat. Ehm... teda měli bysme se podívat na to místo, kde to bylo.“

„Jistě, jistě, to jest samozřejmo,“ přikývl pan von Krajowitz. „Pokud dobře pochopuji, pak členové moderní Hlídky dokáží odhalit mnoho věcí už díky tomu, že si prohlédnou místo, odkud zmizel předmět zcizený, je to tak?“

„Takže, ono to zmizelo?“ pochopil jasnozřivě Noby. „No jo. Tak v tom jsme fakt dobrý!“

„Ehm... nuže dobrá,“ přikývl pan Drhan. „Prosím, pojďte tudy.“

Policisté ho následovali. Samozřejmě už byli v muzeu předtím. V těch dnech, kdy moc zábavy nebylo, navštívila muzeum většina občanů města. Pod záštitou lorda Vetinariho sice pořádalo méně výstav moderního umění, protože lord Vetinari měl své Názory, ale poklidná procházka mezi starými goblény, zažloutlými knihami a papíry a zašlými obrazy byl příjemný způsob, jak strávit odpoledne. A navíc bylo vždycky příjemné podívat se na obrazy mohutných růžových žen, které na sobě neměly žádné šaty.

Noby měl problém. „Hele, seržo, o čem to pořád mele?“ zašeptal. „Dyt' to zní, jako když ho nenaučili pořádně mluvit. A kdo je to ten Galér, co ryje?“

„Galerie, Noby. To on tak nobl mluví, patří k těm nahoře.“

„Dyt' já mu skoro nerozumím!“

„To jenom dokazuje, jak vznešenej je, Noby. A vůbec, k čemu by to bylo, kdyby jim rozuměli taková lidi, jako jsi ty, Noby?“

„No jo, to je pravda, seržo,“ připustil Noby. „To mě nenapadlo.“

„A na to, že to zmizelo, jste přišel dnes ráno, pane?“ nadhodil Tračník, jak kráčeli správci v patách galerií, stále ještě zaplněnou žebříky a povlaky proti prachu.

„I toť! Zajisté!“

„Takže ke krádeži došlo dnes v noci?“

Pan Krajowitz zaváhal. „Ehm... ne zcela nezbytně, obávám se. Renovujeme Dlouhou galerii. Ten obraz jest příliš rozměrný, než aby se dal přemístiti, rozumí se, takže jsme jej už minulý měsíc zakryli silným protiprachovým potahem. Ale když jsme ochranný povlak dnes ráno sňali, kýho d'asa!, byl tam jen rám. Pohleďte!“

Grassel vyplňoval - nebo lépe řečeno předtím vyplňoval - rám nějaké tři metry vysoký a šestnáct metrů dlouhý, který už sám o sobě neměl daleko ke špičkovému uměleckému dílu. Ten tam byl, rám, a pak jen nerovná, zaprášená omítka.

„Přepokládat si troufám, že teď už ho v majetku má některý z těch velmi bohatých soukromých sběratelů,“ zasténal pan Krajowitz. „Ale jak to mohl udržet v tajnosti? To plátno jest jedním z obrazů ve světě nejznámějších! Každý pak trochu civilizovaný člověk by ho poznal v ten mžik!“

„A jak vypadal?“ zajímal se Alfréd Tračník.

Pan Drhan von Krajowitz provedl ono potřebné přeražení na nižší úroveň předpokladů, které bylo obvyklou reakcí při rozhovoru s výkvětem ochránců města.

„Dozajista bych vám mohl najít kopii,“ prohlásil unavně. „Ale originál je šestnáct metrů zděli! Copak jste ho vážně nikdy neviděli?“

„Já si pamatuju, že mě sem přivedli jako dítě, abych se na něj podíval, ale on je opravdu hodně dlouhý. Vlastně ho ani nemůžete vidět! Hele, než dojde člověk na druhý konec, stačí zapomenout, co viděl na začátku!“

„Želbohu, jest tomu tak, seržante,“ přikývl pan Krajowitz. „A dechberoucí na tomto uměleckém vytvoře jest jeho základní myšlenka, která spočívala v tom, že měla být vybudována velká kruhová místnost, kde jest by bylo tohle Grasselovo plátno umístěno. Jeho představa byla taková, že člověk, který se bude obrazem kochat, jím bude zcela

obklíčen a bude mít pocit, že jest přímo ve středu dění. Byli byste přímo tam, v Koumském údolí! Jmenoval to kolenzorným uměním. Říkejte si o současném vkusu, co vám líbí, ale vstupné od návštěvníků, kteří se na obraz chodili dívat, nakonec vyneslo tolik, že by zaplatilo náklady spojené s tím, aby mohl být obraz instalován dle představ Grasselových. A teď tohle!“

„Když už jste ho chtěli stěhovat, proč jste ten obraz prostě nesundali a neuklidili ho pěkně někam do bezpečí?“

„To myslíte, že bychom ho třeba srolovali?“ podíval se na něj pan Krajowitz zděšeně. „To by napáchalo nedozírné škody. Oh, ta hrůza! Ne, měli jsme na příští týden naplánovanou velmi opatrnou operaci, která měla být provedena s tou největší péčí.“ Otrásl se. „Jen když si představím, že ho někdo prostě vyřezává z rámu, je mi z toho šouflé!“

„Hele, seržo, tohle musí bejt stopa!“ ozval se v té chvíli Noby, který se vrátil ke svým úředním povinnostem a začal čenichat kolem. Prohlížel si postupně věci, aby zjistil, jestli mají nějakou cenu. „Tak to vypadá, že sem někdo nasypal hromadu smrdutýho vodpadu!“

Přešel k podstavci, na němž bylo něco, co vypadalo jako homada starých hadrů.

„Na to nesahejte, prosím!“ ozval se pan Krajko-witz. „To je O pondělcích se mnou nemluvte! Nejkontroverznější dílo Daniellariny Spulivé! Nepohnul jste ničím, strážníku, že ne?“ dodával nervózně. „Cena té věcíčky je doslova a do písmene nevyčísitelná a ta dáma jazyk má, o němž říci, že je ostrý, by bylo silně podhodnocení!“

„Dyť je to jenom hromada starejch krámů!“ protestoval Noby a spěšně couval.

„Umění je něco víc než jen součet jednotlivých komponentů, z nichž se skládá, desátníku,“ prohlásil správce. „Jistě byste neřekl, že Cravattiho obraz Tři velké růžové ženy s jediným kouskem gázy je jenom ,spoustou starých pigmentů“?“

„A co třeba tohle,“ ukázal Noby na vedlejší podstavec. „Tady je jenom tlustej špalek, ve kterým je hřebík! To je taky umění?“

„Svoboda? Kdyby se tohle někdy dostalo na trh, vyneslo by to minimálně třicet tisíc tolarů,“ odpověděl pan Krajowitz.

„Za kus dřeva, ve kterým je hřebík?“ ozval se tentokrát i Fred Tračnick. „Kdo to udělal?“

„Potom, co lord Vetinari zhlédl O pondělcích se mnou nemluvte!, dal milostivě přibít slečnu Spulivou za ucho ke kůlu,“ vysvětloval Drhan von Krajowitz. „Během dne se jí ale podařilo vytáhnout ucho z hřebíku.“

„Vsadil bych se, že byla šílená!“

„Nebyla, dokud za to dílo nedostala několik cen. Myslím, že plánuje nechat se přibít ještě k několika různým věcem. Mohla by z toho být velmi vzrušující výstava.“

„Tak já vám něco řeknu, pane,“ ozval se Noby horlivě. „Proč nenecháte tenhle starej velkej rám tam, kde je, a nedáte mu nějaký nový jméno, třeba... Zlodějna?“

„Ne,“ potřásl pan Krajowitz hlavou, „to by bylo hloupé.“

Seržant Tračnick, který nechápavě vrtěl hlavou nad cestami světa, přistoupil až ke stěně, která byla tak krutě zbavena svého pokryvu. Malba byla dosti bezohledně vyříznuta z rámu. Tračnick nebyl nijak rychlý myslitel, ale tohle mu okamžitě připadalo jako podivné. Když máte měsíc na to, abyste štípli obraz, proč to takhle odfláknout? Fred se díval na lidstvo očima policajta, a to byl úplně jiný pohled než pohled nějakého správce. Nikdy neříkejte, že by lidé to či ono nikdy neudělali, byť by to bylo sebepodivnější. Pravděpodobně někde existovali lidé, kteří by koupili ten obraz, i kdyby věděli, že ho nesmějí nikomu ukázat a že se s ním až do smrti mohou kochat jen v nejpřísnějším soukromí vlastního domu. Lidé mohou být i takoví. A je pravda, že v některých z nich dokonce pomyšlení na to, že mají tohle velké tajemství, vyvolává takové to nádherné příjemné chvění v žaludku.

Jenže zloději vyřízli obraz z rámu, jako kdyby ho snad ani prodávat nechtěli. Kolem celého rámu zbyval potrhaný pás široký několik centimetrů - ale okamžik...

Fred ustoupil. Stopa. Tady to bylo, přesně tady. Pocítil takové to nádherné chvění v žaludku. „Ta malba,“ prohlásil, „ta malba... ta malba, co tady není, tedy chci říct, že ji určitě ukradl... troll.“

„Mí bohové, jak jste na to přišel?“ užasl pan Krajowitz.

„Jsem rád, že jste se mě na to zeptal, pane,“ rozzářil se Fred Tračnick a nelhal. „Zjistil jsem, že vršek té cirkulární nástěnky byl vyříznut opravdu těsně vedle rámu.“ Ukázal prstem. „A teď: trollovi by nedělalo potíže natáhnout se a vyříznout obraz nahoře a pak shora dolů po obou stranách, ale normální troll se špatně ohýbá, takže když došlo na odříznutí dole, nešlo mu to a udělal z toho takovou hrůzu. Navíc něco tak velkého mohl odnést jen troll. Von už stačí koberec ze schodů, a tahle srolovaná nástěnka musela vážit mnohem víc.“

Pak se znovu rozzářil.

„Obdivuhodná úvaha, seržante!“ zvolal správce Drhan von Krajowitz.

„Úžasný myšlení, Frede,“ vrtěl hlavou Noby.

„Děkuju, desátníku,“ přikývl Tračnick velkomyslně.

„Nebo to mohlo bejt pár trpaslíků s žebříkem,“ pokračoval Noby rozjařeně. „Ti, co to tady dělali, jich nechali po galeji... gajer... tady po tý místnosti povalovat několik.“

Fred Tračnick si povzdechl. „Hele, Noby, zrovna takovýhle poznámky, pronášený na veřejnosti a před svědky, jsou tím důvodem, proč jsem já seržant a ty ne. Kdyby to byli trpaslíci, odřízli by to kolem dokola čistě a úhledně, to je jistý. Zamyká se tohle místo na noc, pane Drhane?“

„Ale jistěže! Nejen uzamyká, jest přímo zabarikádováno! Starý Jan je v tom velmi úzkostlivý. A žije nahoře v podkroví, takže to tady může uzavřít jako pevnost.“

„To bude asi domovník?“ ozval se Fred. „Budeme si s ním muset promluvit.“

„To je jistě možné,“ přikyvoval pan Drhan nervózně. „A teď se půjdu podívat do depozitáře, možná že tam máme nějaké údaje, které se týkají té malby. Půjdu se po nich podívat...“

„Mě by zajímalo, jak tu věc dostali ven?“ prohlásil Noby, když osaměli.

„A kdo tvrdí, že ji dostali ven?“ opáčil Fred Tračník. „Na tak velkém místě, jako je tohle, plným výklenků, sklepů a temnejch koutů... no? Proč to zatím neuklidit tady někde a nepočkat? Prostě si sem zajdeš jako návštěvník, rozumíš, schováš se pod nějakým tím prostěradlem, v noci vylezeš, sundáš nástěnkou ze zdi, schováš ji a druhý den zase s návštěvníkama odejdeš. Jednoduchý, ne?“ Vrhel na Nobyho spokojený úsměv. „Musíš myslet stejně, nebo raději lip než zločineckej mozek.“

„No jo, nebo taky mohli v noci vyrazit dveře a vypařit se s vobrazem a nechat tady akorát ten panoram,“ zapojil se do uvažování i Noby. „Proč se teprve s nějakým složitým plánem, když by na to jednoduchej stačil?“

Alfréd si povzdechl. „Tak se mi začíná zdát, že to bude složitěj případ, Noby.“

„Možná by ses měl zeptat Elánia, jestli bysme si ho nemohli nechat,“ podíval se na něj Noby. „Když už známe všechny ty fakty, žejo?“

Ve vzduchu se nevysloveno vznášelo: Kde bys byl raději v několika příštích dnech? Tam venku, kde pravděpodobně budou poletovat obušky a sekery, nebo tady v klidu a velmi pečlivě prohledával podkroví a sklepy? Rozmysli si to. A nebyla by to zbabělost, jasně, protože taková nástěnomalba, jako je tohle, je jistě součástí našeho národního dědictví, je to jasný? I když je to jen obrázek, na kterým se pere spousta trollů a trpaslíků.

„Myslím, že napíšu pořádné hlášení a navrhnu veliteli Elániovi, že bychom se toho případu mohli chopit,“ protáhl Alfréd Tračník pomalu. „Ta věc potřebuje, aby se jí věnovali zralí a zkušený policisté. Víš toho o umění hodně, Noby?“

„Když to jinak nejde, seržo...“

„Ale, no tak, Noby!“

„Cože? Táňa pokaždý říká, že to, co dělá je umění, seržo. A to má na sobě většinou víc textilií než většina ženských tady na zdech, tak proč z toho dělat kdovíco?“

„No jo, jenže...“ Tady Tračník zaváhal. Ve svém nitru věděl, že točit se vzhůru nohama kolem tyče v prádle, které byste mohli použít místo dentální nitě, rozhodně není umění. Když ale někdo namaluje ženskou, jak leží na kanapi a nemá na sobě vůbec nic, jen na tváři úsměv a v ruce hrozen, tak to je naopak solidní umění, ale vyhmátnout přesně, v čem ten rozdíl spočívá, bylo trochu ošemetné.

„Žádné vázy,“ prohlásil nakonec.

„Jaké vázy?“ naklonil Noby nechápavě hlavu ke straně.

„Nahaté ženské jsou umění jen tehda, když jsou v tom i vázy,“ prohlásil Fred Tračník. To se však zdálo dost nepřesvědčivé dokonce i jemu, takže dodal: „Nebo podstavec. Nejlepší je samozřejmě oboje. To je tajný znamení, chápeš, to oni tam dávají proto, aby každěj věděl, že tohle je Umění a je v pořádku, když se na to díváte.“

„A co takový kytky v květináči?“

„To je v pořádku, když se podobá váze.“

„No a co když v tom není ani váza, ani podstavec, ani kytky v květináči?“

„Máš na mysli něco konkrétního, Noby?“ zamračil se Tračník podezřívavě.

„Jo. Bohyně Dotčena* vstávající ze směsi příborů,“ přikývl Noby. „Mají to tady. Namaloval ho nějaký chlápek se třema i, a to mně připadá jako dost umělecký jméno.“

* Pozn. autora: Dotčena je ankh-morporská bohyně věcí, které se vám vzpříčí v zásuvce.

„Počet těch i, je určitě důležité,“ přikývl vážně seržant Tračník, „ale v takových chvílích si musíš vždycky položit otázku: kde je cherubínek? Jestli je tam malý tlustý růžový chlapeček, který drží vějíř nebo zrcadlo nebo něco takového, pak je to pořádek oukej. Dokonce i když se směje. Jak se zdá, vázu prostě všude nedostaneš...“

„Tak dobře, ale co když -“ začal Noby.

Otevřely se vzdálené dveře a jimi všel pan von Krajowitz s knihou pod paží. Přibližoval se k nim spěšným krokem po mramorové podlaze.

„Obávám se, že kopii toho obrazu nemáme,“ sdělil jim. „Je jasné, že kopii, která by ten obraz zachycovala věrně, bychom jen těžko zhotovili, že. Ale v téhle... skutečně úžasné monografii jest alespoň zachyceno velké množství podrobných studií. Jak se zdá, dnes má výtisk této monografie kdejaký turista.“

Věděli jste, že na tom obraze můžeme podle zbroje nebo detailů těla rozeznat dva tisíce čtyři sta devadesát jednotlivých trollů a trpaslíků? To přivádělo chudáka Grassela k šílenství. Trvalo mu šestnáct let, než obraz dohotovil.“

„To nic není,“ ozval se rozjařeně Noby, „to tuhle Fred ještě nedokončil vymalování kuchyně a začal před dvaceti rokama!“

„No děkuju ti, Noby,“ prohánil Tračník dosti odměřeně. Vzal si od správce knihu. Název zněl Koumský kodex. „Byl blázen? A jak?“ zeptal se.

„Víte, přestal pracovat na všem ostatním, chápete? Neustále měnil bydliště, protože neměl na nájemné, a musel s sebou všude převážet to obrovské plátno. Jen si to představte! Žebрал na ulici o barvy a to mu taky zabralo spoustu času, protože který člověk má u sebe tubu umbrý pálené? Taky říkal, že k němu ten obraz mluví. Všechno to v té knize najdete, i když, jak se obávám, je to dost zdramatizované.“

„Ten obraz k němu mluvil?“

Pan Drhan von Krajowitz udělal obličej. „Alespoň tohle tvrdil. Přesně to ale nevíme. Neměl žádné přátele. Byl přesvědčen o tom, že když si večer lehne do postele, promění se v kuře. Nechával sám sobě malé lístečky, na nichž stálo „Nejsi kuře!“, i když občas si myslel, že sám sobě lže. Všeobecně se věřilo, že se soustředil na svou práci natolik, že z toho dostal nějakou nervovou horečku. Ke konci si byl jistý, že ztrácí rozum. Tvrdil, že tu bitvu slyší.“

„Jakto víte, pane?“ řekl Fred Tračník. „Řekl jste, že neměl žádné přátele.“

„Ah, ta neukojitelně zkoumavá mysl policisty!“ prohlásil pan Drhan von Krajowitz s úsměvem. „Nechával si listky, seržante. Když jeho poslední bytná vešla do jeho pokoje, našla jich tam stovky. Byly nacrpané do starých sáčků od ptačího zobu. Naštěstí neuměla číst, a protože si vzala do hlavy, že její nájemník je něco jako génius, a tedy že po něm zůstane něco, co bude možno výhodně zpeněžit, zavolala sousedku, slečnu Adélu Obšťastnilovou, která kreslí akvarely, a ta rychle doběhla pro Vodana Proutkaře, toho proslulého krajináře. Od té doby nad těmi listky sedí a bádají vědci a snaží se nějak nahlédnout do zmučené mysli toho ubohého muže. Ty poznámky samozřejmě nejsou uspořádány, chápete. A některé z nich jsou opravdu... veskrze podivné.“

„Podivnější než „Nejsi kuře“?“ podivil se Fred.

„Jistě,“ přikývl pan Drhan. „Jo. Má tam ty věci o hlasech, znameních, duších... Taky si psal na různé útržky papíru svůj deník, rozumíte, ale nikde tam neuváděl nějaké vodítko, podle nějž by se daly časově zařadit, nebo kde v té době bydlel, aby ho náhodou nenašlo kuře. A navíc používal jazyka velmi opatrně, protože nechtěl, aby to kuře rozluštilo.“

„Promiňte, ale vy jste přece říkal, že to on si myslel, že -“ začal Tračník.

„Kdo dokáže posoudit, co se děje v hlavě šíleného umělce?“ odpověděl pan Drhan unaveně.

„É... a fakt ten obraz mluví?“ zeptal se Noby Nóbliho. „Už se staly podivnější věci.“

„Ah... to ne,“ potřásl pan von Krajowitz hlavou. „Rozhodně ne, když jsem s ním spolupracoval já. Od chvíle, kdy vyšla ta kniha, tady byla během otvíracích hodin stráž a ten strážný říkal, že obraz nikdy neřekl jediné slovo. Jenže ta malba vždycky lidi fascinovala a tak se vypráví o tom, že je na ní něco, co umožňuje odhalit místo, na němž je v Koumském údolí ukrytý poklad. Proto taky tu knihu vydali znova. Lidé mají rádi mistérie.“

„My ne,“ upozornil seržant Tračník.

„Já dokonce ani nevím, kde se ta miss Térie volí,“ zabručel Noby a listoval v Kodexu. „Hele, já o tý knížce slyšel. Můj kámo David, co vede obchod se známky, tvrdí, že je tam historka o trpaslíkovi, jo, kterej se objevil v jednom městě nedaleko Koumského údolí víc než dva tejdny po bitvě, jo, a byl celej poraněnej, protože na něj trollové nastražili lečku, jo, a taky málem umřel hladem, a navíc tam nikdo neuměl moc trpasličtinu, ale vypadalo to, jako kdyby on chtěl, aby oni ho následovali, jo, a on pořád opakoval jedno slovo, furt dokola a dokola, a pak se ukázalo, jo, že to slovo v trpasličtině znamená poklad, jo, akorát že když šli za ním do toho údolí, jo, von jim cestou umřel, a voni nikdy nic nenašli, jo, a pak tendle uměleckej chlápek našel v Koumském údolí něco... nějakou věc a zamontoval to místo, kde ji našel, do svého obrazu, ale nakonec z toho byl na budku. Jako kdyby byl ten vobraz strašidelnej, říkal David. Taky říkal, jo, že to vlada samozřejmě tutlá.“

„Jo, jenže tvůj přítel David říká, že vlada tají kdeco, Noby,“ upozorňoval Alfréd.

„Dyt' taky jo!“

„Až na to, že on se o těch věcech vždycky dozví a nikdo po něm nechce, aby to tajil,“ zavřel Tračník.

„Já vím, že ty to máš v merku, seržo, a vždycky trefíš hřebík na hlavičku, ale určitě je spousta věcí, o kterejch nevíme!“

„Jako třeba co, přesně?“ odsekl Tračník. „Řekni mi alespoň o jedny jediný věci, která se děje a o který nevíš! No vidíš, to nedokážeš, že ne?“

Pan Drhan von Krajowitz si odkašlal. „To je jedna z těch teorií, které se mezi lidmi povídají,“ řekl a mluvil pomalu a opatrně, což ostatně dělala většina lidí, kteří byli svědky střetu argumentů mozkového trustu Tračník-Nóbliho.

„Bohužel, poznámky Vidojje Grassela podporují téměř každou teorii, která mezi lidmi koluje. Ale všeobecně popularita obrazu spočívá v tom, obávám se, že kniha oživila onu starou pověst, totiž že někde na tom obraze je ukryto obrovské tajemství.“

„Ale?“ zpozorněl Tračník a zvedl hlavu. „A jaký asi tajemství?“

„Nemám nejmenší tušení. Místo bitvy je zachyceno neuvěřitelně přesně a do všech podrobností. Co když je tam někde ukryto vodítko ke vchodu do tajné jeskyně? Co když je něco zašifrováno v postavení jednotlivých postav? Existuje celá řada teorií. Chodí sem velmi podivní lidé s pásmy a jinými měřidly a se znepokojivě odhodlanými výrazy, ale nemyslím, že něco objevili.“

„A nemohl ten obraz štipnout některý z nich?“ napadlo Nobyho.

„O tom pochybuji. Jsou to většinou osoby se sklony k tajnůstkářství, nosí si s sebou obložené chleby a láhev něčeho k pití a zůstanou tady celý den. Jsou to lidé, kteří mluví anagramy a tajná znamení a mají spoustu malých teorií a pupínků. Jsou nejspíš neškodní, mohli by tak akorát ublížit jeden druhému. Kromě toho, proč by ho kradli? Jsme rádi, když se o ten obraz zajímají. Nemyslím si, že by si ten obraz chtěl některý z nich vzít domů, nemluvě o tom, že by se jim nevešel pod postel. Víte, že Grassel napsal, že někdy v noci slyší, jak obraz křičí? Člověk musí předpokládat, že slyšel ryk té bitvy. Jak smutné!“

„No, takže to rozhodně není něco, co by si člověk chtěl pověsit nad krb,“ zkonstatoval Fred Tračník.

„Přesně tak, seržante, i kdybyste měl krásně krb padesát metrů dlouhý.“

„Díky, pane. Ale je tady ještě jedna věc. Kolikery dveře vedou sem, do téhle místnosti?“

„Troje,“ odpověděl okamžitě pan Krajowitz. „Ale dvojce jsou neustále zamčené.“

„Ale jestli se ten troll -“

„- nebo ti trpaslíci,“ dodal Noby.

„Nebo, jak tady můj mladší kolega podotkl, ti trpaslíci pokusili dostat ten obraz ven -“

„Chrliče,“ prohlásil pyšně pan Krajowitz. „Dva neustále pozorují vchod ze střechy protější budovy a každé dveře v budově pozoruje další. Kromě toho jsou během dne v budově zaměstnanci.“

„Možná, že vám to bude připadat jako hloupá otázka, ale prohledali jste všechno?“

„Všichni přítomní celé dopoledne prohledávali budovu, seržante. Musela by to být objemná a dlouhá role. Ten dům je plný různých temných koutů, ale něco takového, to by přímo bilo do očí.“

Tračník zsalutoval. „Děkuji vám, pane. Budeme se tady ale muset trochu rozhlídnout, jestli vám to nevadí.“

„Jo, po vázách,“ dodal Noby Nóbhlóh.

Elánius se pohodlněji usadil v křesle a podíval se na tu zatracenou upírku. Člověk by jí klidně mohl hádat šestnáct, rozhodně bylo jen těžko uvěřit, že je sotva mladší než sám Elánius. Vlasý měla přistřiženy hodně nakrátko, což Elánius u upíra ještě nikdy neviděl, a vypadala když ne rovnou jako chlapec, tak jako dívka, která by se klidně mohla za chlapce vydávat.

„Omlouvám se za tu... poznámku, co jsem řekl dole,“ začal, „ale byl to mizerný týden a hodinu od hodiny je to horší.“ „Nemusíte se bát,“ odpověděla mu Sally. „Jste cítit strachem. Ne moc,“ dodávala. „Ale přece jen. A srdce vám bije rychleji. Je mi líto, jestli jsem se vás dotkla. Pokoušela jsem se vám dodat klidu.“

Elánius se opřel. „Nepokoušejte se mi dodat klidu, slečno von Herbatach,“ prohlásil. „Lidé, kteří se o to pokoušejí, si nedokážou ani představit, jak mě to znervózňuje. Ne že by ještě někde zbýval nějaký klid, který by mi mohl někdo přidat. A budu také rád, když nebudete komentovat mé tělesné pachy, předem děkuji. A správné oslovení je ‚veliteli Elánie‘ nebo ‚pane Elánie‘.“

„A já bych dala přednost oslovení Sally,“ přikývla upírka.

Dívali se jeden na druhého, oba si uvědomovali, že to nebyl právě dobrý začátek, oba s pocitem, že se mohli pokusit začít lépe.

„Takže... Sally... vy chcete být polda?“ zkusil to Elánius znovu.

„Policistka? Ano.“

„A máte nějakou policejní historii? Myslím, jestli byl někdo z rodiny policistou, nebo tak?“ To byla běžná zahajovací otázka. Vždycky to pomáhalo, když měl uchazeč o práci policie nějakou představu.

„Ne. Jen kousání a sání,“ odpověděla Sally.

Další odmlka.

Elánius si povzdechl.

„Podívejte, rád bych věděl jednu věc,“ řekl. „Nahnali vás do toho Josef Ani-zdaleka-ne-upír a Doreen Mrkalcová?“

„Ne!“ odpověděla rozhořčeně Sally. „Sama jsem za nimi přišla. A jestli vám to pomůže, tak si nemyslím, že by se kolem toho mělo tolik nadělat!“

Elánius se zatvářil překvapeně.

„Ale požádala jste přece o přijetí!“ zdůraznil.

„To ano, ale nechápu, proč je kolem toho tolik... rámusu?“

„No, mě z toho neobviňujte! To ta vaše Liga střidmosti.“

„Opravdu? Ale vašeho lorda Vetinariho citovali v novinách,“ upozornila ho Sally. „Všechny ty řečičky o tom, že naprostý nedostatek tvarové a druhové diskriminace patří k nejskvělejšími tradicemi Hlídky!“

„Peh!“ ulevil si Elánius. „Je pravda, že co se mě týče, je polda jeden jako druhý, ale skvělé tradice Hlídky spočívají především v tom, že postáváte celé dny někde na dešti, vděčně čekáte u zadního vchodu hospod na nějaké to pivo gratis a vždycky si vedete dvojí zápisky!“

„Takže o mě prostě nestojíte?“ nadhodila Sally. „A já myslela, že potřebujete všechny nováčky, kteří jsou k maní. Jsem pravděpodobně silnější než většina vašich mužů, s výjimkou trollů, jsem docela chytrá a inteligentní, nevádí mi těžká práce a mám skvělé noční vidění. Mohla bych být užitečná. A chci být užitečná.“

„Umíte se proměnit v netopýra?“

Vypadala šokovaná. „Cože? Co to má být za otázku?“

„No, nejspíš jedna z těch nejobyčejnějších,“ odpověděl Elánius. „A mimoto, mohlo by to být užitečné. Tak umíte?“

„Ne.“

„No, to nic -“

„Umím se proměnit v hejno netopýrů,“ řekla Sally. „Jeden netopýr je těžký, protože se musíte vypořádat se změnou tělesné hmoty a nedokážete to, pokud jste už delší dobu u Reformovaných. A kromě toho mě pak vždycky hrozně bolí hlava.“

„Jaké bylo vaše poslední zaměstnání?“

„Žádné jsem neměla. Jsem hudebník na volné noze.“

Elánius pookřál. „Vážně? Pár mládenců už nějakou dobu mluví o tom, že by založili policejní kapelu.“

„Hodila by se jim cellistka?“

„Nejspíš ne.“

Elánius zabubnoval prsty na stolní desku. No, zatím se mu po krku nevrhla, že? V tom byl ovšem ten problém. Upíři byli vzdělaní, zábavní a příjemní až do chvíle, kdy najednou... už prostě příjemní nebyli. Ale, aby řekl pravdu, vystihla to přesně. Potřeboval každého, kdo dokázal stát vzpřímeně a dokončit větu. Tahle zatracená záležitost už si začínala vybírat svou daň. Potřeboval tam venku neustále dost lidí, aby udrželi věci v klidu. No ano, zatím to bylo jen takové strkání, někdo hodil kámen a utekl, ale to všechno se pomalu načítalo, jako sněhové vločky na lavinovém svahu. V takových časech potřebovali lidé vidět policajty, protože ten pohled v nich vyvolával iluzi, že se svět ještě nezbláznil. A Liga střidmosti byla opravdu dobrá a podporovala své členy. Bylo v zájmu všech členů ligy dbát na to, aby se žádný z nich nepřistihl v noci v cizí ložnici se zahanbujícím pocitem přepitého žaludku. Budou ji hlídat...

„V Hlídce není místo pro nikoho, kdo se jen veze,“ řekl. „Právě teď jsme pod velkým tlakem, takže vám nemůžeme poskytnout nic víc než jen směšně krátké základní zacvičení, ale do ulic musíte prakticky ihned... Hmm, jak jste na tom s denním světlem?“

„Když mám dlouhé rukávy a širší klobouk, tak jsem v pohodě, pane. Navíc ale nosím hotovostní soupravu.“

Elánius přikývl. Malá lopatka na prach a štěteček, malá fiola zvířecí krve a kartička s nápisem:

Pomozte mi. Proměnila jsem se v prach a nedokážu se sama vzkřísit. Prosím, smet'te mě na hromádku a rozlomte nad ni fiolu. Jsem členkou legie Černé stuhý a neublížím vám. Předem vám děkuji.

Prsty znovu zabubnoval na desku stolu. Bez mrknutí mu vracela upřený pohled.

„Dobrá, právě jste nastoupila,“ zabručel nakonec Elánus. „Na zkoušku, samozřejmě. Každý tak začíná. Trochu papírování se seržantkou Řit'kou dole, pak se ohlásíte u seržanta Navážky, kde dostanete výstroj, výzbroj a orientační školení, při němž se pokuste nesmát. Tak, když teď máte, co jste chtěla, přestaneme mluvit úředně. Rekněte mi... proč?“

„Prosím?“ podívala se na něj Sally.

„Proč chce být upír policajtem?“ řekl Elánus a zhoupnul se v křesle. „Pořád to nějak nedovedu pochopit, Sally.“

„Řekla jsem si, že to bude zajímavá práce na čerstvém vzduchu, kde budu mít možnost pomáhat lidem, veliteli.“

„Hmm,“ prohlásil Elánus, „myslím, že když dokážete říct bez úsměvu tohle, mohl by z vás ten policajt nakonec být.“

Vítejte do práce, policistko. Doufám, že máte -“

Bouchly dveře. Kapitán Karotka udělal dva kroky do místnosti, spatřil Sally a zaváhal.

„Mladší svobodnice von Herbatch k nám právě nastoupila, kapitáne,“ řekl Elánus.

„Ehm... dobrá... dobrý den, slečno,“ řekl Karotka spěšně. „Veliteli, někdo zabil Šunkozboře!“

Ankh-morporský výkvět se vracel zpět do Dvora.

„Viš, co bych udělal já?“ říkal právě Noby. „Já bych rozřezal tu věc na malé kousky, tak třeba pět krát pět cent'áků, he?“

„To se dělá s diamanty, Noby. Tak se zbavuješ kradených diamantů!“

„No dobře, takže co s tímhle? Rozřežeš tu malbu na menší kousky, pak na druhou stranu každého nakreslíš další obrázek, zarámuješ, a necháš ležet někde v baráku. Kdo by si tam všimnul nějakých pár obrázků navíc, no né? A až rozruch utichne, odneseš je postupně, jeden po druhém.“

„A jak je odneseš, Noby?“

„No, tak nejdřív si seženeš pořádný lepidlo, a doopravdy dlouhou tyč, a -“

Tračník potřásl hlavou. „To si nedokážu představit, Noby.“

„No dobrá, tak bych si sehnal nějakou barvu, co má stejnou barvu jako stěna, pak bych přichytil ten obraz lícem dolů někam na zeď, kam by pasoval, a z druhý strany ho natřel tou barvou, takže by vypadal jako zeď.“

„Máš na mysli nějaký konkrétní kus zdi?“

„No... a co třeba vnitřek toho rámu, kterej tam stejně zůstal, seržo?“

„U všech ďáblů, Noby, to je doopravdy chytrý!“ prohlásil Tračník a strnul v polovině kroku.

„Díky, seržante. Od vás to člověka zvláště potěší.“

„Ale stejně... pořád ještě bys to musel dostat ven, Noby.“

„Vzpomínáš na všechny ty povlaky proti prachu? Vsadím se, že během několika týdnů bude moct z toho baráku vyjít pár chlápků s velkou bílou rolí a nikdo neřekne ani „popeP, protože si všichni budou myslet, že ten velký vobraz, co se ztratil, už je pár tejdů pryč.“

Na několik okamžiků se rozhostilo ticho a pak seržant Tračník řekl: „Ty máš velmi nebezpečné myšlení, Noby. Velmi nebezpečné. Jen pro úplnost... jak bys dostal na rub tu barvu?“

„To je přeci jednoduchý,“ řekl Noby. „A vím taky, kde sehnat malířský zástěry.“

„Noby!“ zvolal Tračník šokovaně.

„No nic ve zlým, seržo. Nemůžeš chlapovi vyčítat, že se občas zasní, žejo.“

„Tohle by mohla být perla do naší koruny, Noby, a to by se nám teď hodilo.“

„Už zase ta tvoje voda, seržante?“

„Jen se klidně směj, Noby, ale stačí, když se trochu rozhlídneš kolem,“ prohlásil Tračník zachmuřeně. „Zatím jsou to jen takové pouliční pranice menších skupinek, ale bude to čím dál tím horší, vzpomeneš na má slova. Všechn ten rozruch kolem něčeho, co se stalo před tisícem let! Akorát nevím, proč se všichni neseberou a neodtáhnou nazpátek do toho svýho Koumskýho údolí, když si to chtějí zopakovat!“

„Jenže většina z nich už se narodila tady,“ upozorňoval Noby.

Tračník si jen pohrdavě odfrkl nad tím nepodstatným zeměpisným faktem. „Válka, Noby! Fuj! K čemu je to dobré?“

„To nevím, seržo. Co třeba osvobození otroků?“

„To je napros- no, dobrá.“

„Obrana před totalitním agresorem?“

„Dobrá, i tohle je celkem...“

„Záchrana civilizace před hordou primitivních...“

„Já se snažím říct jen to, že v dlouhodobých souvislostech je válka k ničemu, Noby, ale to bys mě musel chvíli poslouchat bez přerušení,“ zarazil ho Tračník dost ostře.

„Ne? Když ne, tak ne, tak mi ale řekni, k čemu je teda v krátkodobých souvislostech?“

„Rekněte to ještě jednou a promyslete si každé slovo, ano?“ řekl Elánus.

„Je mrtvý, pane. Šunkozboř je mrtvý. Trpaslíci si tím jsou jisti.“

Elánus se chvíli díval na kapitána. Pak se podíval na Sally a řekl: „Můj rozkaz zní, mladší desátnice Herbatchová, běžte a připojte se k mužstvu.“

Když dívka odspěchala, pokračoval: „Doufám, že vy jste si tím také tak jistý, kapitáne...“

„Šíří se to mezi trpaslíky jako... jako...“ začal Karotka.

„Alkohol?“ napomáhal mu Elánius.

„Velmi rychle,“ připustil Karotka.

„Dnes v noci, říkají. Do jeho domu v Melasové ulici vnikl troll a utloukl ho k smrti. Slyšel jsem o tom mluvit některé mládence.“

„Karotko, nevěděli bychom o tom, kdyby se něco takového stalo?“ řekl Elánius, ale v divadle jeho mysli vystupovali Angua a Tračník a znovu opakovali svá podivná varování.

Trpaslíci něco vědí. Trpaslíci mají najednou spoustu starostí.

„A nevíme?“ řekl Karotka. „Tedy, právě jsem vám o tom řekl.“

„Víme, a proč potom jeho lidé nekřičí v ulicích? Politická vražda a takové ty věci? Neměli by už šilet a žádat krev? Kdo vám to řekl?“

„Policista Lomikov a desátník Kovolij, pane. Jsou to solidní mládenci. Kovolij už bude brzo povýšený na seržanta.

Ehm... je tady ještě něco jiného, pane. Zeptal jsem se jich, proč jsme se o tom nedoslechli úředně, a Lomikov mi řekl... to se vám nebude líbit, pane... řekl, že Hlídka se o tom nesmí dozvědět.“ Karotka pozorně sledoval Elánia. Bylo těžké vysledovat nějakou změnu na velitelově tváři, ale několik svalů v obličeji mu ztuhlo.

„Na čí rozkaz?“ vyštěkl Elánius.

„Očividně na příkaz někoho, kdo si říká Žhavláv. Je to Šunkozbořův... asi by se dalo říct tlumočník. Ten tvrdí, že je to trpasličí záležitost.“

„Jenže tohle je Ankh-Morpork, kapitáne. A vražda je Vražda.“

„Ano, pane.“

„A my jsme Městská hlídka,“ pokračoval Elánius. „Alespoň to máme napsáno na dveřích.“

„No, právě v téhle chvíli je tam napsáno Bachaň a zkurvysyni, ale už jsem dal příkaz, aby to někdo oškrabal,“ sdělil mu Karotka. „A já...“

„To znamená, že když je někdo zavražděn, jsme za to zodpovědní,“ dokončil Elánius.

„Vím, co myslíte, pane,“ přikývl Karotka opatrně.

„Víte to Vetinari?“

„Nedovedu si představit, že by o tom nevěděli!“

„Ani já ne.“ Elánius chvilku přemýšlel. „Aco takhle Kometa? Tam přece pracuje spousta trpaslíků?“

„Moc by mě překvapilo, kdyby o tom řekli lidem, pane. Já jsem se o tom doslechl jenom proto, že jsem trpaslík a Kovolij hrozně stojí o ty seržantské frčky, a abych se vám přiznal, tak trochu jsem je vyslechl, ale nevěřím tomu, že by se o tom trpaslíci - tiskaři, zmínili vydavateli novin.“

„To mi tady říkáte, kapitáne, že by trpaslíci v Hlídce zatajili vraždu?“

Karotka se zatvářil šokovaný. „To ne, pane!“

„Výborně!“

„Oni to jen drží v tajnosti před lidmi. Lituju, pane.“

Důležité je, pomyslel si Elánius, nezačít v téhle chvíli křičet. Ne... jak to říkají? Nevyletět z kůže? Vezmi to jako studijní cvičení. Zjisti, proč už svět není takový, jaký sis myslel, že je. Posbírej fakta, utříd' si informace, zvaž souvislosti. Pak můžeš vyletět z kůže. Ale dokonale.

„Trpaslíci byli vždycky občané dbalí zákona, kapitáne,“ řekl. „Platili dokonce daně. A najednou si myslí, že je v pořádku neohlásit žádnou vraždu?“

Karotka zpozoroval ocelový záblesk v Elániových očích.

„Víte, faktem je -“

„Ano?“

„Víte, Šunkozboř patří k hlubinným trpaslíkům, pane. A patří k těm opravdu hodně dole. Neradi vycházejí na povrch. Říká se o nich, že žijí dvě patra pod základem...“

„To všechno vím. A?“

„Jak hluboko naše zákony sahají, pane?“ řekl Karotka.

„Cože? Tak hluboko, jak budeme chtít!“

„Ehm. To znamená, že kamkoliv, pane? Většina trpaslíků tady jsou od Ploskolebčí hory, z Chalamadosu a Überwaldu,“ řekl Karotka. „Ta místa mají své povrchové zákony a zákony hlubinné. Vím, že tady to tak není, ale... oni tak prostě vidí svět. A navíc, Šunkozbořovi trpaslíci jsou všichni hlubinní, a vy sám víte, jak o nich smýšlí obyčejní trpaslíci.“

Oni je téměř uctívají, pomyslel si Elánius, stiskl si můstek nosu prsty a zavřel oči. Je to čím dál tím horší.

„Dobrá,“ přikývl. „Ale tohle je Ankh-Morpork a máme své vlastní zákony. Ničemu neublíží, když se zajdeme zeptat na zdraví našeho bratra Šunkozboře, že ne? Můžeme přece zaklepat na dveře. Sdělíme jim že k tomu máme dobrý důvod. Já vím, že je to jen šeptanda, ale kdyby něčemu takovému uvěřil dostatečný počet lidí, nedokázali bychom to udržet pod pokličkou.“

„Dobrý nápad, pane.“

„Běžte a řekněte Angue, že ji bereme s sebou. A... ano, Tresku. A možná Kovolije. Vyjdete samozřejmě také.“

„Ehm... to není dobrý nápad, pane. Vím, že většina hlubinných trpaslíků je ze mě nervózních. Myslí si, že jsem příliš lidský, než abych byl trpaslíkem.“

„Opravdu?“

Dva metry v ponožkách, pomyslel si Elánius. Adoptován a vychován trpaslíky v malém trpasličím dole v horách. Jeho trpasličí jméno je Kzad-bhat, což znamená Ten, který naráží hlavou. Elánius si odkašlal. „Proč by z vás měli mít takové pocity?“ řekl.

„Víte, pane, vím, že jsem... technicky člověk, pane, ale u trpaslíků není velikost základní trpasličí definicí trpaslíkovosti.“

A ani Šunkozbořovi hoši ze mě nejsou šťastní.“

„To je mi líto. Tak s sebou vezmu Pleskot.“

„Zbláznil jste se, pane? Vy dobře víte, co si myslí o trpaslicích ženského pohlaví, kteří to oficiálně připustí“

„Dobrá, pak si vezmu seržanta Navážku. Ten snad pro ně bude v pořádku, nebo ne?“

„No... mohli by říct, že je to tak trochu provokace, pane, ale...“ začal pochybovačným tónem Karotka.

„Navážka je ankh-morporský policajt, kapitáne, stejně jako vy nebo já,“ řekl Elánus. „A... předpokládám, že já jsem pro ně taky přijatelný?“

„Jistě, pane, samozřejmě. Myslím si ale, že jim děláte starosti.“

„Ano? Hm.“ Elánus zaváhal. „No, tak to je dobře. Navážka je policejní důstojník. Zastupuje zákon. A my tady pořád ještě máme zákony. Pokud mě se týče, tak jdou hluboko. Až na dno.“

To jsem ale řekl zatracenou pitomost, pomyslel si Elánus už o pět minut později, když kráčet v doprovodu malého oddílu ulicí. Proklínal se za svá slova.

Policajti zůstávali naživu díky lstivosti a úskočnosti. Tak to bylo. Měli své strážnice označené venku velkým modrým světlem a vždycky se dbalo na to, aby na veřejných místech bylo vidět urostlé muže v uniformě a policisté chodili kdykoliv a kamkoliv, jako kdyby jim patřilo město. Jenže jim nepatřilo. Byl to jen kouř a zrcadlové obrazy. Přičarovali jste malého policajta do hlavy každému člověku. Spoléhali jste na to, že lidé se často vzdají, protože znají pravidla. Ale ve skutečnosti by stovka dobře vyzbrojených lidí, kteří by věděli, o co jim jde, dokázala zlikvidovat celou Hlídku. Jakmile jednou nějaký šílenec zjistí, že policajt zaskočený ze zálohy umírá stejně snadno jako kdokoliv jiný, kouzlo je to tam.

Takže Šunkozbořovi trpaslici nevěří na Městskou hlídku? Tak z toho by mohl být problém. Možná, že vzít si s sebou trolla bylo trochu provokativní, ale Navážka byl stejný občan jako kdokoliv jiný, sakra, A jestliže -

„Pim-pin-rimpli-tidl-tidl-tidl-čum-čum!“

Ach ano. Bez ohledu na to, jak je zle, vždycky ještě muže být hůř...

Vytáhl z kapsy úhlednou malou krabičku a otevřel ji. Objevila se tlamička malého zeleného šotka se špičatými ušky, který k němu zvedal obličej s oním toužebným a beznadějným úsměvem, který se Elánus, v jeho nesčetných podobách, naučil tak dobře znát a kterého se tolik obával.

„Dobrý den, Vložte své jméno! Jsem dezorganizátor Mark-5 „iPaco“™. Jak vám mohu -“ začal šotek rychle, aby řekl co nejvíce, než dojde k nevyhnutelnému přerušení.

„Přisahal bych, že jsem tě vypnul,“ zavrčel Elánus.

„Tys mě vyhrožoval kladivem,“ prohlásil pidižvík obviňujícím tónem a zachřestil malou mřížkou. „On vyhrožoval jednomu z nejdokonalejších výtvorů vyspělé technomancie kladivem, slyšíte to všichni?“ vykřikl. „Nestál jsem mu ani za to, aby vyplnil registrační kartu! Proto mu musím říkat Vložte své jméno.“

„Myslela jsem, že jste se toho zbavil, pane,“ ozvala se Angua, když Elánus energickým pohybem zaklapl víčko.

„Myslela jsem, že ta věc měla ... hm, nějakou nehodu.“

„Nehodu! Pch!“ ozval se tlumený hlas z krabičky.

„Sibyla mi vždycky koupí nový,“ odpověděl Elánus a zašklebil se. „Vždycky ten nejnovější. Ale vsadil bych se, že jsem ho vypnul.“

Víčko krabičky vyletělo vzhůru.

„V naléhavých případech dochází k mému oživení nezávisle!“ zaječel šotek. „Dvě, dvojtečka, čtyřicet pět - sezení na ten zatracený portrét!“

Elánus zasténal. Portrét u pana Jošuy. Kvůli tomuhle se dostane do maléru. Už minul dvojí sezení! Jenže tahle trpasličí záležitost byla... obrovsky důležitá...

„Nedostanu se tam,“ zamumlal.

„Chtěl byste tedy využít služeb uživatelsky příjemného Bluenose™ -X?“*

* Pozn. překladatele: Uživatelé počítačů a mobilních telefonů jistě budu znát program se jménem jiné modré části lidské hlavy. Co se týče „X“, je to kompresovaná zkratka Integrované Kurýrní Služby.

„Co to má být? Co to dělá?“ zvolal s výrazem neskrývaného a hlubokého podezření Elánus. Jak se ukázalo, vývoj dezorganizátoru, které postupně dostal do rukou, už dospěl tak daleko, že se téměř beze zbytku dokázaly vypořádat se všemi problémy, do nichž se jejich majitel dostal především díky tomu, že je vlastnil.

„Nó... v zásadě to znamená, že doběhnu se zprávou k nejbližší semaforové věži, ale fakticky rychle!“ nabízel mamlásek s nadějí.

„A vrátíš se pak?“ ožil poněkud Elánus, v němž také zableskla jistá naděje.

„Každopádně!“

„Tak děkuju pěkně, ale ne,“ zabručel Elánus.

„A co takhle partičku Pingu?™ Hry speciálně vyvinuté pro Mark Pět?“ škemral obludný mužiček. „Mám tady páčky a mantinely. Ne? Možná byste dal přednost starší, ale všeobecně populární Odhadni váhu padlého vola? Nebo vám mám zapískat některou z vašich oblíbených melodií? Moje HUS™* je velmi rozmanitá a umožňuje mi pamatovat si a reprodukovat tisíc pět set vašich nejoblíbenějších -“

* Pozn. překladatele: HUS - Hudební úroveň skřeta.

„Možná byste mohl zkusit naučit se to používat, pane,“ ozvala se Angua, když Elánius klapnutím víčka znovu umlčel protestující hlas.

„Jeden jsem používal,“ usekl.

„Jo. Jako zarážku dveří,“ zaduněl mu za zády Navážka.

„Já a technomancie prostě nejsme kamarádi, jasné?“ prohlásil Elánius. „Konec diskuse. Tresko, prosím, zaběhněte do ulice Měsíčního jezírka. Omluvte se za mě lady Sibyle, která tam bude sedět v ateliéru mistra Jošuy. Vyřídíte jí, že velmi lituji, ale že se bohužel vynořilo tohle a je třeba postupovat v tom velmi opatrně.“

A je to pravda, pomyslel si, když se rozcházeli. Pravděpodobně by bylo třeba jednat mnohem opatrněji, než budu ochotný jednat já. Ale k čertu s tím. K čemu by to bylo, kdyby člověk musel našlapovat opatrně, už kdyby chtěl zjistit, jestli tady nedošlo k vraždě?

Ulice U melasového dolu byla přesně ta lokalita, kde se trpaslíci usazovali a tvořili kolonie - na okraji méně příjemných částí města, ale ne v jejich středu. Nebylo tak těžké zjistit místa, kde trpaslíci žili. Dvoupatrové domy doplněné skládačkou dalších oken, takže se při stejné výšce změnily v třípatrové. Množství poníků zapražených do malých vozů. Hlavním vodítkem pak pochopitelně bylo množství těch malých vousatých lidí v helmicích.

Trpaslíci také kopali do země. To byla trpasličí věc. Tady nahoře, vysoko nad řekou, se mohli pravděpodobně dostat až pod původní sklepy, aniž se při tom ocitli po krk ve vodě.

Tohohle rána jich bylo venku až překvapivě mnoho. Nebyli nijak zvlášť rozzlobení, alespoň jak Elánius odhadoval podle útržků výrazů, které zahlédl na těch několika čtverečních centimetrech obličejů mezi obočím a plnovousy. Bylo ale dost neobvyklé vidět trpaslíky postávat venku jen tak. Měli sklony k tomu neustále těžce pracovat, obvykle jeden pro druhého. Ne, nebyli rozzlobení, ale spíše ustaraní. Člověk nepotřeboval vidět jejich tváře, aby to vycítil. Trpaslíci neměli rádi noviny, takové zprávy měli rádi asi jako milovník čerstvých hroznů miluje hrozinky. Získávali své novinky, aby měli jistotu, že jsou nové, čerstvé a plné osobnosti, a ústním podáním takové novinky samozřejmě nabývaly nových rozměrů. A tenhle dav netrpělivě čekal na novinky, které vyvolají bouři.

Prozatím se dav dělil, aby jim dovolil projít. Navážkova přítomnost zvedla vlnu mumlání, které se troll moudře rozhodl neslyšet.

„Vnímáte to?“ ozvala se Angua, když procházeli ulicí. „Nohama?“

„Já nemám vaše smysly, seržantko,“ zavrtěl hlavou Elánius.

„Pod zemí se ozývá neustálé buch, buch,“ hlásila Angua. „Cítím, jak se ulice chvěje. Myslím, že je to pumpa.“

„Že by pumpovali vodu z dalších sklepů?“ uvažoval Elánius. Zní to jako velké podzemní dílo. Jak hluboko pod zem se tady mohou dostat? Přemýšlel. Vždyť Ankh-Morpork je nakonec postaven zase jen na Ankh-Morporku. Tady přece stálo město odjakživa.

Když jste se podívali pozorněji, zjistili jste, že to není jen náhodně seběhlý zástup. Byla to současně fronta. Táhla se podél stěny na jedné straně ulice a pomalu postupovala kupředu k jednomu bočním dveřím. Čekali, aby mohli navštívit kraky. Prosím, přijďte říci slova smrti u mého otce... prosím, poradte mi s prodejem mého obchodu... prosím, mohli byste mi doporučit, jak mám dál vést svůj podnik... jsem daleko od kostí svých předků, pomozte mi zůstat trpaslíkem... Tohle nebyl správný čas být ďrkza. Je třeba říci, že většina ankh-morporských trpaslíků byla ďrkza. Znamenalo to něco jako „ne skutečný trpaslík“. Nežili hluboko pod zemí, nevycházeli jen v noci, netěžili kovy, povolovali svým dcerám, aby dávaly najevo alespoň náznaky ženskosti, a při většině obřadů a ceremonií byli poněkud lajdáctí a nedůslední. Jenže teď se ve vzduchu vznášel stín Koumského údolí a teď nebyl čas být trochu trpaslíkem. Proto bylo třeba poslouchat kraky. Udržovali trpaslíky ve správném směru.

A až dosud to Elániovi nevadilo. Jenže až dosud krakové nikdy nezašli tak daleko, aby se snažili utajit, nebo dokonce obhajovat vraždu.

Elánius měl trpaslíky rád. Bývali z nich spolehliví důstojníci, protože trpaslíci od přírody inklinovali k tomu, být zákonů dbalí, rozhodně pokud se nedostali do blízkosti alkoholu. Ale všichni ho pozorovali. Cítil v zátylku a na zádech tlak jejich pohledů.

Postávat kolem a pozorovat lidi byla hlavní činnost ankh-morporských občanů. Tohle místo bylo přímo spojený vývozcem pronikavých pohledů. Jenže tyhle pohledy byly špatného druhu. Ulice nebyly nepřátelské, spíš cizí a odmítavé. Ale přitom to byla ulice Ankh-Morporku! Jak tady může být cizincem?

Možná, že jsem s sebou přece jen neměl brát toho trolla. Ale kam by to vedlo? To by si měl vlastní policisty vybírat podle mapy?

Před Šunkozbořovým domem stáli na stráži dva hlídači. Měli mnohem těžší výzbroj než průměrný trpaslík, pokud to vůbec bylo možné, ale bylo to asi díky černým koženým šerpám, které měli uvázané kolem pasu, že v okolí vládla pochmurná nálada. Ty šerpy hlásaly každému, kdo o trpaslicích jen něco věděl, že pracují pro hlubinné trpaslíky a jako takoví se trochu podílejí na magii, údivu a strachu, které hlubinní trpaslíci budili v obyčejných, průměrných soukmenovcích.

Oba strážní začali na Elánia vrhat ony tradiční pohledy, jaké vrhají strážní na celém světě, které vyjadřují prakticky tohle: Jsi už mrtvý a jediné, co stojí mezi tvou smrtí a tebou, je moje trpělivost. Jenže na něco takového byl Elánius připravený. Každé z pekel, která byste se odvážili jmenovat, by vám potvrdilo, že on sám něco takového použil už mnohokrát. Postavil se jim za využití jednoduché taktiky: Vzal na sebe lhostejný výraz někoho, kdo si strážných nevšiml.

„Velitel Elánius, Městská hlídka,“ oznámil stroze a pozvedl odznak. „Potřebuji okamžitě mluvit s krakem Šunkozbořem!“

„Ten nikoho nepřijímá,“ odpověděl jeden z trpaslíků.

„Aha. Takže je skutečně mrtev?“ naklonil se k němu Elánius.

Cítil odpověď. Nepotřeboval k tomu ani vidět, jak Angua slabě přikývla hlavou. Té otázky se trpaslíci obávali a teď se začali potit.

K jejich šoku a hrůze, a tak trochu i ke svému vlastnímu úžasu, si sedl na schody mezi ně a vytáhl z kapsy balíček laciných cigaret.

„Nebudu vám nabízet, mládenci, protože vím, že ve službě nesmíte kouřit,“ řekl žoviálně. „Já to taky svým mláďencům netrpím. Jediný důvod, proč to projde mně, je ten, že se mi to na mě nikdo neodvážil prásknout, haha.“ Vyfoukl proužek šedého dýmu. „Takže, jsem, jak asi víte, velitel Městské hlídky, je to tak?“

Oba trpaslíci, upřeně zírající před sebe, téměř neznatelně přikývli.

„Výborně,“ usmál se Elánus. „A to znamená, že vy, oba, mně bráníte ve výkonu mých povinností. To mi dává, hm, celou řadu možností. Tak první, co mě napadá je zavolat policistu Dorfla. Je to golem. Jemu ve výkonu povinností nic nezabrání, to mi věřte. Třísky z těch dveří budete po okolí sbírat celé týdny. A já mu v tom bránit nebudu, budete to vy. Ach ano, a mimoto to bude zcela zákonné, což znamená, že kdyby se někdo rozhodl s ním bojovat, začalo by to být opravdu zajímavé. Podívejte, povídám vám to všechno jen proto, že já už jsem si během těch let odhlídal pořádný kus, a tak vím, že jsou chvíle, kdy vypadat jako tvrdý chlap pomáhá, ale jsou jiné - a já bych si troufl říci, že tohle je jedna z nich, kdy by bylo pro vaši kariéru mnohem lepší zeptat se těch uvnitř, co máte dělat.“

„Nesmíme opustit své stanoviště,“ prohlásil jeden z trpaslíků.

„S tím si nelamte hlavu,“ řekl Elánus a vstal. „Já vám to tady rád pohlídám.“

„To nemůžete!“

Elánus se naklonil tak, že se jeho ústa ocitla ve výši trpaslíkova ucha.

„Já jsem velitel Hlídky,“ zasyčel a už to zdaleka nebyl ten žoviální pan Příjemný. Ukázal na dláždění. „Tohle je moje ulice. Můžu si stát, kde chci. Ty stojíš na mé ulici. Je to veřejná městská komunikace. To znamená, že existuje alespoň tučt věci, pro které tě můžu okamžitě sebrat. Z toho by byly potíže, to je pravda, ale ty bys byl jako jejich příčina přímo uprostřed. Pokud ti můžu radit, jako jeden strážný druhému, tak bysťe zaběhni dovnitř a promluv s někým, kdo má... kdo stojí výš na žebříčku, hmm?“

Viděl, jak k němu mezi hustým obočím a vrcholkem bohatého plnovousu vzhlízejí ustarané oči, a všiml si několika drobností, které díky dlouhé zkušenosti snadno rozeznával. „Tak si pospěšte, madam.“

Trpaslice zabušila na dveře. Odsunula se špehýrka. Bylo vyměněno několik šeptaných vět. Pak se dveře otevřely.

Trpaslice si pospíšila dovnitř. Dveře se zavřely. Elánus se otočil, postavil se vedle vchodu a až přehnaně teatrálně se postavil do pozoru.

Na dvou třech místech se v zástupu ozval smích. Bez ohledu na to, že dav tvořili povětšinou trpaslíci, byli to především Ankh-morporčané a ti vždycky chtějí vidět, co se bude dít dál.

Zbývající strážný zasyčel: „Máme zakázáno kouřit ve službě!“

„Ouha, omlouvám se,“ odpověděl mu Elánus, vytáhl cigaretu z úst, opatrně ji udusil a zasunul si ji za ucho.

„Napotom“ To vyvolalo několik dalších uchechtnutí. Jen ať se smějí, pomyslel si Elánus. Aspoň po nás neházejou věci. Slunce už připékalo. Dav stál a mlčky vyčkával. Seržantka Angua stála a na tváři obrácené k nebi měla dokonale lhostejný výraz. Navážka zaujal uvolněné postavení a znehybněl jako kámen, jak to trollové dělají, když momentálně nemají vůbec nic na práci. Jen Kovolij vypadal nejistě. Tohle nejspíš nebyl dobrý čas na to, být trpaslíkem s plackou, pomyslel si Elánus. Ale proč? Jediné, o co se několik posledních týdnů snažíme, je zabránit dvěma skupinám pitomců, aby se navzájem pozabíjely.

A teď tohle. Tohle ráno ho bude stát doma hodně. Je pravda, že Sibyla, když ho hubovala, nikdy nekřičela. Mluvila jen nesmírně smutným hlasem, což bylo ještě horší.

Ten ztracený rodinný portrét, v tom byl celý malér. Jak se zdálo, vyžadoval mnoho dlouhých sezení, ale v Sibylině rodině to byla tradice a hotovo. V každé generaci to byl více méně stejný portrét: šťastná rodinka na pozadí zvlněných, rodinných pozemků, táhnoucích se do dálky. Elánus neměl žádné nekonečné akry, jen bolavé nohy, ale jako dědic Berankinova majetku byl, jak se dozvěděl, také vlastníkem obrovského, majestátního domu Grund Lee kdesi na venkově. Ještě ho neviděl. Elániovi venkov nevalil, pokud zůstával na místě a neútočil, ale rád cítil pod nohama dláždění a ani za mák nestál o to, být portrétován jako nějaký venkovský šlechtic.

Výmluvy, s nimiž se až doposud vyhýbal oněm nekonečným sezením, zněly pravděpodobně, ale dlouho už mu to procházet nebude...

Uběhla další chvíle. Někteří trpaslíci odcházeli a dav začal řidnout. Elánus se nehýbal, dokonce ani když zaslechl, jak se znovu otevírá špehýrka ve dveřích, aby se vzápětí zase zavřela.

„Dúd-le-dúm-dúd-le-dúm-dúd-le-dúm!“

Elániovi se podařilo zachovat kamenný výraz strážného, a aniž hnul brvou, s pohledem zaměřeným někam za obzor, vytáhl dezorganizátor z kapsy a pozvedl ho ke rtům.

„Vím, že jsem tě vypnul,“ zavrčel.

„Automatické oživení v případě poplachu, vzpomínáte, Vložte své jméno?“

„Jak bych to mohl zastavit?“

„Potřebná hesla jsou v manuálu, Vložte své jméno,“ odpověděl pidižvík škrobeně.

„Kde je manuál?“

„Zahodil jste ho,“ odpověděl skřet vyčítavě. „Děláte to vždycky. Proto taky nedokážete zadat správné povely a proto jsem taky včera nemusel, táhnout a nacpat tu svou pitomou hlavu do kachní řiti“. Za půl hodiny máte schůzku s lordem Vetinarim.“

„Budu mít moc práce,“ odsekl Elánus.

„Mám vám to znovu připomenout za deset minut?“

„Řekni mi, které části mého příkazu ‚táhni a nacpi tu svou pitomou hlavu do kachní řiti‘ jsi nerozuměl?“ odpověděl popuzeně Elánus a vztekle zastrčil krabičku zpět do kapsy.

Takže už to bylo půl hodiny. Půl hodiny stačí. Tohle bude drastické, ale viděl, jaké pohledy trpaslíci vrhali po Navážkovi. Šeptanda, to byl ošklivý jed. Právě když vykročil kupředu, odhodlán přivolat Dorfla a riskovat všechny ty nepříjemnosti, které s sebou vniknutí do tohoto místa přinese, dveře za ním se otevřely.

„veliteli Elánie? Můžete vstoupit.“

Ve dveřích stál trpaslík. Elánus v šeru sotva rozeznával jeho obrys. A poprvé si všiml znamení nakresleného křídou nade dveřmi. Kruh přetřžený vodorovnou linkou.

„Seržantka Angua mě doprovází,“ řekl. Znamení v Elániovi vyvolalo mírné znepokojení, i když to bylo jen označení vlastnictví, poněkud důraznější než, dejme tomu, diskrétní mosazná tabulka s nápisem „Mon Repos“.

„Troll zůstane venku,“ prohlásila postava.

„Seržant Navážka bude zatím držet s desátníkem Kovolijem hlídku,“ řekl Elánus.

Tohle poněkud změněné potvrzení faktů, jak se zdálo, bylo dostačující, což dávalo tušit, že trpaslík nejspíše zná jíly, ale už ne jízlivost. Dveře se otevřely dokořán a Elánus vešel dovnitř.

Vstupní místnost byla holá, až na několik beden, a ve vzduchu se vznášel pach - Čeho? Zatuchlého jídla. Starým prázdným domem. Zamčenými pokoji. Půdou.

Celý ten dům je vlastně půda, pomyslel si Elánus. Temné buch, buch tady bylo mnohem zřetelnější. Bylo to jako tep srdce.

„Tudy, prosím,“ ozval se trpaslík a vedl Elánia s Anguou do další místnosti, jejímž jediným vybavením bylo několik dalších dřevěných beden a několik silně opotřebovaných rýčů a lopat.

„Nepřijímáme návštěvy často. Prosím, buďte trpěliví,“ řekl trpaslík a vycouval z místnosti. V zámku zarachotil klíč.

Elánus si sedl na jednu z beden.

„Vychování,“ ušklíbla se Angua. Elánus si přiložil ruku k uchu a palcem ukázal na vlhkou a flekatou omítku. Přikývla, rty vytvarovala slovo „mrtvola“ a ukázala dolů.

„Určitě?“ řekl Elánus.

Angua si poklepala na nos. „Naprosto.“ S čenicem vlkodlaka se nelze přít.

Elánus se opřel o nedalekou bednu. Pro muže, který se naučil spát ve stoje, opřený o nejbližší stěnu, to bylo pohodlí samo.

Omítka z protější stěny se olupovala, byla nazelenalá plísní a plná starých zaprášených pavučin. Někdo na tu stěnu vyryl další symbol, tak hluboko, že se místy omítka vydrolila na podklad. I tentokrát to byl kruh, ale přeřatý dvěma šikmými čarami. Z těch dýchala jistá emoce, vášně, něco, co by člověk od trpaslíků neočekával.

„Snášíte to dost dobře, pane,“ ozvala se po chvilce Angua. „Jistě víte, že je to záměrná nezdvořilost.“

„Být hrubý není proti zákonu, seržantko.“ Elánus si stáhl helmu do očí a pohodlněji se opřel.

Ti malí podpapíráci! Tak oni si myslí, že si se mnou budou hrát na schovávanou? Pokoušejí se mě namíchnout? Oni to neřeknou Hlídce, co? V tomhle městě nejsou žádná nepřístupná místa. A dám si sakra práci, aby to rychle zjistili. To si pište.

V posledních dnech bylo ve městě čím dál tím víc hlubinných trpaslíků, i když jste je jen málokdy zahlédli mimo místa, kde se trpaslíci obvykle pohybovali. A ani tam jste je prakticky neviděli, mohli jste jen zahlédnout jejich zakrytá černá nosítka, s nimiž se davem proplétali vždy čtyři trpaslíci. Nosítka neměla okna, protože venku nebylo pravděpodobně nic, co by hlubinní trpaslíci chtěli vidět.

Městští trpaslíci k nim vzhlíželi s obdivem, úctou a - což je třeba říci - s jistou dávkou rozpaků, jako na nějaké vzácné, ale poněkud bláznivé příbuzné. V hlavě každého městského trpaslíka se totiž ozýval tenký hlásek, který říkal: měl bys žít v dolech, měl bys být v horách, neměl bys vylézat pod širé nebe, měl bys být opravdovým trpaslíkem. Jinými slovy, neměl bys pracovat v továrně svého strýce na barvy a hlínky v ulici Dollyiných sester. Jenže protože už tam pracuješ, mohl bys zkusit alespoň myslet jako opravdový trpaslík. A část toho znamenala dát se vést hlubinnými trpaslíky, těmi nejtrpasličtějšími trpaslíky ze všech trpaslíků, kteří žijí celé kilometry pod povrchem země a nikdy neviděli slunce. Oni vědí, jak má takový život vypadat, a mohou vás vést...

S tím vším Elánus neměl žádné problémy. Dávalo to stejný smysl jako mnoho podobných věcí, na něž věřili lidé, a většina trpaslíků byla vzorovými, i když jen dvoutřetinovými občany.

Ale aby se rozhodli, že z vraždy udělají rodinnou záležitost? pomyslel si Elánus. Ne, dokud funguje moje Hlídka!

Po deseti minutách někdo odemkl a dovnitř vstoupil další trpaslík. Byl oblečen v tom, čemu Elánus říkal standardní městský model, což znamenalo helmici, kroužkovou zbroj kombinovanou s kůží a bojovou sekeru kombinovanou s hornickým nosákem*.

* Pozn. překladatele: Nosák byl starý hornický nástroj, něco jako menší krumpáč na zkrácené násadě, který se používal při ruční práci ke skopávání a podbrždění nepříliš pevných hornin. Na jedné straně měl ocelovou špičku (nos), na druhé čepec, neboli motyku, k rozbíjení rubaniny (v městském provedení pak na jedné straně nos a na druhé čepec, neboli sekeru, k rozbíjení lebek).

Tenhle měl v rukou těžký obušek okovaný hřeby. A přes prsa černou šerpu. Vypadal velmi nervózně.

„Veliteli Elánie! Co bych měl říci! Omlouvám se za způsob, jakým s vámi zacházeli!“

Jasně! Pláč máš na krajičku, co? Nahlas řekl: „Vy jste kdo?“

„Znovu se omlouvám! Jmenuji se Přílbomysl a jsem... nejbližší slovo je pravděpodobně ‚denní tvář‘. Vyřizují ty věci, které je potřeba udělat nad zemí. Pojdte, prosím, do mé kanceláře.“ Pak vyklusal z místnosti, aniž se ujistil, že ho

následují.

Kancelář byla dole, ve sklepení s kamennými stěnami. Vypadala docela pohodlně. Kolem jedné stěny byly na hromádách bedny a pytle. V hlubokých jeskyních samozřejmě nebylo mnoho potravin, takže hlubinní trpaslíci mohli vést jednoduchý život prakticky jen za cenu toho, že zkomplikovali život mnoha trpaslíků tam nahoře. Přílbomysl vypadal sotva jako něco víc než obyčejný služebník, který se staral o zásobování svých pánů, i když si pravděpodobně myslel, že je jeho práce mnohem důležitější. Závěs v jednom rohu patrně ukrýval lůžko, trpaslíci si nepotrpěli na žádný přepych. Stůl byl pokryt papíry. Vedle na malém stolku byl osmiúhelníkový hrací plán a malé figurky. Elánus si povzdychl. Nenáviděl hry. Svět vedle nich vypadal příliš jednoduše.

„Oh, snad také nehrajete, veliteli?“ řekl Přílbomysl, když si všiml jeho pohledu. Na trpaslíkově tváři se objevil hladový výraz skutečného nadšence. Tyhle typy znal Elánus také. Dejte jim najevo sebemenší zájem a do rána se odsud nedostanete.

„Lord Vetinari, pokud vím, hraje. Mě to bohužel nikdy nezajímalo,“ odpověděl Elánus.*

* Pozn. autora: Elánus se nikdy nenaučil žádnou hru složitější než šipky. Zvláště šachy ho vždycky odpuzovaly. Lezly mu na nervy proto, jak tupě pěšci pochodovali kupředu a mordovali své kamarády pěšáky na druhé straně, zatímco králové si postávali někde v bezpečí a nedělali nic. Kdyby se tak pěšci spojili... mohli by vzít do spolku ještě věže... pak by se mohla šachovnice během nějakého tuctu tahů změnit v republiku.

„Přílbomysl není tak obvyklé trpasličí jméno. Nejste náhodou nějak spřízněn s Přílbomysly z ulice V loji?“

Použil to jen jako běžnou konverzační záležitost, vhodnou k prolomení ledů, ale stejného výsledku by byl dosáhl, kdyby byl sprostě zaklel. Přílbomysl sklopil oči a zamumlal: „Ehm, tedy... ano... ale pro kraka... i když novice... je rodinou celé trpasličtvo. Nebylo by to... opravdu by to nebylo...“ Upadl do zasmušilého mlčení, ale pak zřejmě velení převzala nějaká jiná část jeho mozku. Zvedl hlavu. „Co trochu kávy? Mohl bych vám nějakou donést.“

Elánus už už otvíral ústa k odmítnutí, ale nakonec neřekl nic. Trpaslíci vařili dobrou kávu a z vedlejší místnosti se sem nesla její vůně. Kromě toho z Přílbomysla vyzařovala nervozita, která signalizovala, že v posledních dnech vypije kávy hezké množství. Ničemu to neuškodí, dát mu záminku k tomu, aby si dal další. To byla jedna z věcí, které říkal svým podřízeným. Když policajt ví, jak na to, dokáže normální lidi snadno vyvést z míry a lidé vyvedení z míry prozradí mnohem víc.

Zatímco byl trpaslík pryč, prohlédl si Elánus zbytek místnosti. Jeho oči padly na knihu napůl zasypanou papíry, na jejímž hřbetě byl nápis Koumský kodex.

Zase to zatracené údolí, a ještě s dávkou tajemná. Sibyla také jeden výtisk koupila, stejně jako většina čtoucích obyvatel města, a přinutila ho, aby ji doprovázel podívat se na ten zatracený obraz v Královském uměleckém muzeu. Obraz s tajemstvím? Ano? A jak je možné, že nějaký mladý lidský umělec před nějakými sto lety znal tajemství bitvy vybojované tisíc let předtím? Sibyla říkala, že v knize se píše, že ten malíř našel na bojišti něco, ale že to bylo prokleté a že pak začal slyšet hlasy, které ho přesvědčily, že je kuře. Nebo něco takového.

Když Přílbomysl přinesl hrnky s kávou a polil si dík roztřeseným rukám jen kousek stolu, obrátil se k němu Elánus.

„Musím se sejít s krakem Šunkozbořem, pane.“

„Lituji, ale to není možné.“

Odpověď byla odmítavá a okanzitá, jako kdyby ji měl trpaslík nacvičenou. Oči mu ale zaletěly stranou, a když se Elánus podíval tím směrem, uviděl ve stěně velkou hustou mříž.

V té chvíli si Angua slabě odkašlala. Dobrá, pomyslel si Elánus. Někdo poslouchá.

„Pane Přílbo... mysle,“ řekl pomalu, „mám důvod se domnívat, že byl na půdě Ankh-Morporku spáchán zločin.“ Pak dodal: „Přesněji řečeno pod ní. Ale pořád ještě v Ankh-Morporku.“

A znovu Přílbomysla prozradil jeho náhlý klid. V očích měl uštvany výraz. „Je mi líto, že slyším něco takového. Jak bych vám mohl napomoci s jeho vyřešením?“

Tak dobrá, pomyslel si Elánus, řekl jsem, že žádné hry nehraju.

„Když mi ukážete to mrtvé tělo, které ukrýváte dole.“

Byl až morbidně potěšen pohledem na to, jak Přílbomysl splaskl. Nastal čas přitlačit... vytáhl policejní odznak.

„Je to v mé pravomoci, pane Přílbomysle. Prohledám tohle místo. Raději bych to udělal s vaším souhlasem.“

Trpaslík se třásl, strachem nebo úzkostí, možná směsicí obojího. „Vy byste vnikl na naše území? To nemůžete! Trpasličí právo -“

„Tohle je Ankh-Morpork,“ zamračil se Elánus. „Od nejvyšších věží a vzduchu nad nimi po nejhlubší sklepení a zem pod nimi. To nemá s nějakou invazí nebo vniknutím nic společného. Myslíte to vážně, když říkáte, že nesmím prohledat sklep? Okamžitě mě odveďte ke kraku Šunkozbořovi, nebo k tomu, kdo tomu tady velí! Okamžitě!“

„Já -já odmítám vaši žádost!“

„To nebyla žádost!“

A teď jsme se přiblížili k našemu vlastnímu malému Koumskému údolí, pomyslel si Elánus, když upřel pohled Přílbomyslovi do očí. Nikdo neustoupí. Oba myslíme, že máme pravdu. Ale on se mýlí!

Jakýsi pohyb ho přinutil sklopit oči k desce stolu. Přílbomyslovy prsty rozmázly vylitou kávu zhruba do tvaru kruhu.

Jak Elánus užasle přihlížel, přetrhly trpaslíkovy prsty kruh dvěma linkami. Elánus se pohledem vrátil k těm očím plným zlosti, strachu... a malým náznakem ještě něčeho jiného...

„Ach, to je velitel Elánus, že?“ ozvala se postava, která se naprosto neslyšně objevila na prahu.

Mohl to klidně mluvit lord Vetinari. Stejný, vyrovnaný, klidný hlas bez emocí, který naznačuje, že si vás všiml a že pro něj jste nepříliš důležitá, nicméně nutná drobná povinnost. Jenže teď tak mluvil velmi pravděpodobně další trpaslík,

protože postava měla vysokou černou kápi, díky níž dosahovala výšky průměrného člověka.

Celé tělo měla opláštěno a bylo to velmi výstižné slovo pro oblečení z navzájem se překrývajících kožených plátů, v němž byla jen úzká škvíra pro oči. Kdyby nebylo onoho tiše autoritativního hlasu, mohl by si člověk zaměnit postavu stojící před Eláníem s poněkud morbidní maskou ze dnů svátků Prasečí hlídky.

„A vy jste -?“ řekl Eláníus.

„Jmenuji se Žhavláv, veliteli. Přílbomysle, běž si po svém!“

Když „denní tvář“ spěšně odklusal, obrátil se Eláníus na sedadle a nechal ruku sklouznout po desce stolu, takže smazal ulepený symbol. „A co vy? Vy mně také chcete být nápomocen?“ zeptal se.

„Pokud to bude v mých silách,“ odpověděl trpaslík. „Prosím, pojďte se mnou. Bylo by lepší, kdyby vás vaše seržantka nedoprovázela.“

„Proč?“

„To je zřejmé,“ prohlásil. „Očividně nezastírá, že je žena.“

„Cože? Tak? Seržantka Angua ovšem rozhodně není trpaslík!“ zamračil se Eláníus. „Nemůžete čekat, že se všichni přizpůsobí vašim zákonům!“

„Proč ne?“ odtušil trpaslík. „Vy to děláte. Ale mohli bychom, sami, na okamžik zajít do mé kanceláře a probrat potřebné záležitosti?“

„To bude v pořádku, pane,“ ozvala se Angua. „Bude to tak asi nejlepší.“

Eláníus se pokusil uvolnit. Věděl, že se nechává vytočit, cítil, že se v něm hromadí vztek. Ti mlčenliví pozorovatelé na ulici ho popudili a pohled, jímž ho obdařil Přílbomysl, ho také nutil k přemýšlení. Jenže -

„Ne!“ odpověděl.

„Neuděláte ani tenhle malý ústupek?“

„Už tak jich dělám několik a velkých, to mi věřte,“ odpověděl Eláníus.

Oči ukryté pod špičatou kápí na něj chvilku nehybně zíraly.

„Dobrá,“ přikývl nakonec Žhavláv. „Prosím, pojďte za mnou.“

Trpaslík se otočil, otevřel dveře, které měl za zády, a vstoupil do malé krychlové místnosti. Pokynul jim, aby ho následovali, a když vstoupili, pohnul pákou na stěně.

Místnost se mírně zachvěla a stěny kolem nich začaly klesat.

„Tohle je -“ začal Žhavláv.

„-výtah,“ dodal Eláníus. „Ano, viděl jsem je, když jsem byl na návštěvě u Dolního krále v Überwaldu.“

Jméno, které úmyslně použil, nevyvolalo u trpaslíka žádnou reakci. „Dolní král tady není... příliš respektován,“ ozval se po chvilce Žhavláv.

„Myslel jsem, že je vládcem všech trpaslíků,“ podíval se na něj Eláníus.

„Běžně rozšířený omyl. A, už jsme tady.“

Výtah se zastavil se sotva znatelným trhnutím.

Eláníus se rozhlížel.

Ankh-Morpork byl vybudován na Ankh-Morpor-ku. To každý věděl. Před deseti tisíci lety tady lidé stavěli z kamenů.

Vzhledem k tomu, že každoroční záplavy s sebou přinášely množství kalů a náplav, zvyšovalo město své zdi, až se z původních půd staly sklepy. Říkalo se, že ještě dnes by si člověk s krumpáčem a dobrým orientačním smyslem, zavřený do sklepa, dokázal prorazit cestu napříč městem podzemními prostory, aniž by se při tom nějak zvlášť unavil. Musel by při tom ale dýchat bahno.

Co asi bývalo tady? Palác? Chrám boha, který se postupně vytratil z paměti všech? Byl to obrovský prostor, temný jako sopouch komína, ale světélkovala tu i zvláštní záře, která osvětlovala nádhernou klenbu nad jejich hlavami. Velmi zvláštní záře.

„Červi,“ obrátil se k nim Žhavláv. „Pocházejí z hlubokých jeskyní v horách nedaleko Chalamadosu. Přivezli jsme si je s sebou a skvěle se tady množí. Vaše usazeniny, jak se zdá, jim neobyčejně svědčí. Řekl bych, že i víc svítí.“

Záře se pohnula. Neosvětlovala okolí, ale odhalovala tvary okolních předmětů a teď se po nádherné klenbě pomalu přesouvala k výtahu.

„Dokonce i teď se přesouvají za teplem a pohybem,“ řekl maskovaný trpaslík.

„Hm... a proč?“

Žhavláv se krátce zasmál. „Pro případ, že byste zemřel, veliteli. Myslí si, že jste nějaká krysa nebo malý jelen, který zabloudil do jejich jeskyně. Potrava je v jejich životním prostředí, v Hlubinách, vzácná. Každé vaše vydechnutí je pro ně potravou. A když nakonec zemřete, tak vás... sestoupí na vás shora. Jsou velmi trpěliví. Nezůstane po nich nic jiného než čistě a dosucha obrané kosti.“

„Já ale nemám v úmyslu tady zemřít,“ prohlásil Eláníus.

„Jistěže ne. Pojďte, prosím, za mnou,“ řekl klidně Žhavláv a vedl je kolem velkých kulatých dveří. Na protější stěně místnosti byly ještě další podobné a pak několik ústí tunelů.

„Jak jsme asi hluboko?“

„Ne moc. Asi dvanáct metrů. Co se týče kopání, jsme velmi zruční.“

„V tomhle městě?“ zvolal Eláníus, který nedokázal zakrýt úžas. „A jak je možné, že se teď nepokoušíme dýchat pod vodou? A když tomu budu říkat voda, tak to mnohokrát přechvaluju!“

„Jsme velmi zruční i v tom, udržet vodu mimo, nepustit ji tam, kde o ni nestojíme. Bohužel, jak se ukazuje, už zdaleka nejsme tak šikovní, abychom totéž dokázali s velitelem Samuelem Eláníem.“ Trpaslík vstoupil do menší místnosti, jejíž strop byl pokrytý hustou vrstvou svítících červů, a ukázal na pár židlí trpasličí velikosti. „Sedněte si. Mohu vám nabídnout nějaké občerstvení?“

„Ne, díky,“ potrásl Elánius hlavou. „Usedl na jednu z židlí, takže se mu kolena náhle ocitla těsně pod bradou. K jeho úžasu si pak trpaslík stáhl kapuci, kterou měl na hlavě. Vypadal docela mladě a plnovous měl zastřižený podle poslední módy.

„Jak daleko se táhnou tyhle tunely?“ zeptal se Elánius.

„To nemám v úmyslu vám vykládat,“ odpověděl Žhavláv klidně.

„Takže vy podrýváte mé město?“

„Ale veliteli! Byl jste přece v podzemních jeskyních Überwaldu. Viděl jste, jak dokáží trpaslíci stavět. Jsme řemeslníci. Nemějte obavy, že by se váš dům zřítíl.“

„Jenže vy nebudujete sklepy! Vy provádíte důlní práce!“ obvinil ho Elánius.

„V jistém slova smyslu ano. Mohli bychom říci, že provádíme vrty. Kopeme, abychom získali prostor, veliteli. Takže děláme vrty. I když naše sondy narazily na hlubinnou melasu, jistě vás bude zajímat, když vám řeknu, že -“

„Něco takového nemůžete dělat!“

„Že ne? Ale přesto už to děláme,“ odpověděl chladně Žhavláv.

„Vy hrabete pod majetkem jiných lidí?“

„Hrabou králíci, veliteli. My dolujeme. A odpověď zní ano, dolujeme pod pozemky jiných lidí. Jak hluboko sahá majetkové a pozemkové právo? A jak vysoko?“

Elánius se podíval na trpaslíka. Uklidni se, říkal si v duchu. S tímhle si tady neporadíš. Je to příliš velké. Něco takového musí rozhodnout Vetinari. Drž se toho, co znáš. Drž se toho, co ve své pravomoci vyřídit můžeš.

„Vyšetřuji hlášení o úmrtí,“ prohlásil.

„Ano, kraka Sunkozboře. To je strašlivé nedorozumění,“ řekl Zhavláv s klidem, který Elánia přiváděl na pokraj zuřivosti.

„Já jsem slyšel, že to byla ničemná vražda.“

„To by byl celkem výstižný popis.“

„Vy to připouštíte?“ pozvedl Elánius obočí.

„Dovolím si předpokládat, že tím chcete říci asi tohle: ‚Připouštíte, že došlo k vraždě?‘, veliteli. Ano. Došlo. A my už na tom pracujeme.“

„Jak?“

„Právě diskutujeme o tom, že povoláme zadkrd-gu,“ odpověděl Zhavláv a sepal ruce. „To znamená ‚ten, který taví‘. Ten, kdo najde čistou rudu pravdy v hlušině zmatku.“

„Diskutujete? Už jste uzavřeli místo činu?“

„To může nařídít jen Tavič, ale už víme, že ten zločin byl spáchán trollem.“ Na Žhavlávově tváři se teď usadil výraz pobaveného pohrdání, který mu Elánius toužil co nejrychleji setřít.

„Jak to víte? Byli u toho svědci?“

„Přímí svědkové ne. Ale vedle těla byl nalezen trollí obušek,“ odpověděl trpaslík.

„A to je všechno, co jste zjistili a z čeho chcete vycházet?“ Elánius vstal. „Teď už toho mám opravdu dost. Seržantko Anguo!“

„Pane?“ obrátila se k němu Angua, která mu teď stála po boku.

„Pojďme. Najdeme místo činu, dokud tam stále ještě zbývají nějaké stopy!“

„Vy nemáte v nižších podlažích co dělat!“ vyštěkl Žhavláv a také vstal.

„Jak mi v tom chcete zabránit?“

„Jak se dostanete přes zavřené dveře?“

„Jak chcete vy zjistit, kdo zavraždil Šunkozboře?“

„Řekl jsem vám, že jsme tam našli trollí obušek!“

„A to je všechno? Našli jsme obušek, takže to udělal troll? Vy se chystáte rozpoutat válku v mém městě jen na základě takové pitomosti? A věřte mi, že přesně k tomu dojde, jakmile se to roznese. Pokuste se o něco takového a já vás zavřu!“

„A vyvoláte válku ve vašem městě?“ řekl Žhavláv.

Muž a trpaslík na sebe chvíli upírali pohledy a snažili se uklidnit a nabrat dech. Na stropě nad jejich hlavami se seběhla hustá vrstva červů, kteří se živili slinami a zuřivostí.

„Proč by kraka zabíjel někdo jiný než troll?“ nadhodil pak Žhavláv.

„Výborně! Kladete mi otázku!“ zvýšil Elánius poněkud hlas a naklonil se k trpaslíkovi přes stůl. „Jestli opravdu chcete odpověď, odemkněte ty dveře!“

„Ne! Vy tam dolů nemůžete, vy... Tabulová službo Elánie!“ Víc jedu a nenávisti by trpaslík nedokázal vložit snad ani do slov „vrah dětí“.

Elánius chvilku mlčky zíral.

Tabulová služba. Ano, on skutečně mívál službu na mytí tabule. Bylo to v té malé škole před více než pětáctyřiceti lety. Maminka na tom trvala. Bohové vědí, kde brala tu jednu penny, která se tam denně platila za dítě, ale je pravda, že Přehrádka Lehkober přijal i cokoli, co hrálo, jako staré šaty, palivové dříví a ze všeho nejraději gin. Číslo, písmena, váhy a míry, o tom se dá těžko říci, že je to rozsáhlé vzdělání. Elánius tam docházel asi devět měsíců, dokud se ulice nezačala dožadovat toho, aby začal brát mnohem tvrdší a těžší lekce. Ale nějakou dobu tam byl pověřen mytím tabule a rozdáváním břídicových tabulek. Oh, jak omamující, sladkou chuť má pocit vlastní důležitosti, když je vám šest let!

„Popíráte to?“ naklonil se kupředu Žhavláv. „Ničíte napsaná slova? Připustil jste to při své návštěvě u Dolního krále v Überwaldu.“*

* Pozn. překladatele: Pokud jste se ke knihám Terryho Pratchetta dostáli později, pak vězte, že jak přišel Elánius k titulu

„Tabulová služba Elánius“, se můžete dočíst v knize T. P. Pátý elefant, Talpress 2001.

„Byl to žert!“ zvolal Elánius.

„Ano? Takže to popíráte?“

„Cože? Ne! Mé tituly na ně udělaly dojem a já tam tenhle prostě přihodil navíc... z legrace.“

„Pak popřete ten zločin!“ trval na svém Žhavláv.

„Zločin? Mazal jsem tabuli, aby se na ni dala napsat další nová slova! To je podle vás zločin?“

„A vy jste se nestaral o to, kam ta slova přijdou potom?“ vykřikl Žhavláv.

„O co bych se měl starat? Vždyť to byl jen křídový prach!“

Žhavláv si ztěžka povzdechl a rukama si přetřel oči.

„Copak, namáhavá noc?“ odfrkl si Elánius.

„Veliteli, chápu, že jste byl mladý a možná jste si neuvědomoval, co děláte, ale musíte pochopit, že podle nás jste vinen tím, že se pyšnííte spoluúčastí na největším zločinu na světě - na ničení slov.“

„Prosím? Tím, že jsem smazal ‚A‘ jako akát, jsem spáchal hrdelní zločin?“

„Něco takového, že by to pro normálního trpaslíka bylo nemyslitelné,“ rozhorloval se Žhavláv.

„Opravdu? Ale já mám důvěru samotného Dolního krále,“ odpověděl Elánius.

„To jsem se dozvěděl. Pod námi je šest ctihodných kraků, veliteli, a v jejich očích se Dolní král a jeho následovníci odštěpili od hlavního proudu. Je totiž...“ Žhavláv vychrlil jakousi větu v rytmičtější trpasličtině, která byla příliš rychlá, než aby jí Elánius rozuměl, ale vzápětí ji přeložil. „Je řídký, mělký... Nebezpečně liberální. Viděl světlo.“

Žhavláv Elánia pečlivě pozoroval. Musím rychle přemýšlet, pomyslel si Elánius. Podle toho, co si pamatoval, Dolní král a jeho věrní byli pěkně zkostnatělí týpci. A tihle lidé si myslí, že jsou to benevolentní liberálové!

„Řídký?“ opakoval.

„Přesně tak. Byl bych rád, kdybyste si podle toho, co říkám, udělal obrázek o těch, kterým dole sloužím.“

Aha, pomyslel si Elánius. Tady něco máme. Jen náznak. Přítel Žhavláv je myslitel.

„Když říkáte ‚viděl světlo‘, zní to, jako kdybyste říkal, že je zkorumpovaný.“

„Něco takového, to je pravda. Jsou to jiné světy, veliteli. Tady dole by nebylo moudré věřit vašim metaforám. Spatřit světlo znamená oslepnout. Víte, že v temnotě se oči otevírají více doširoka?“

„Vezměte mě za těmi lidmi tam dole,“ řekl Elánius.

„Nebudou vám naslouchat. Ani se na vás nepodívají. Nemají se světem ‚Tam nahoře‘ nic společného. Myslí si, že je to jen nějaký ošklivý sen. Vůbec jsem se neodvážil jim říci třeba o vašich novinách, denně tištěných a denně vyhazovaných jako nějaký odpad. Ten šok by je zabil.“

Ale trpaslíci přece vyvinuli tiskařský lis, pomyslel si Elánius. Očividně to byl ten špatný druh trpaslíků. A Pleskot jsem taky viděl vyhazovat celé štůsky oběžníků do koše. Vypadá to, jako by většina trpaslíků byla toho špatného druhu, hm?

„Co vy vlastně přesně děláte, pane Žhavláve?“ zeptal se Elánius.

„Jsem vedoucí zástupce pro spojení se světem ‚Tam nahoře‘. Něco jako stevard.“

„Myslel jsem si, že to bylo Přílbomyslovo místo?“

„Přílbomysl? Ten objednává zboží, doručuje mě příkazy, platí dělníkům a tak dále. Prostě takové ty běžné záležitosti,“ odpovídal Žhavláv s lehkým pohrdáním. „Je to novic a jeho povinností je dělat, co mu řeknu. Já mluvím za kraky.“

„Vy tedy jejich jménem hovoříte s těmi ošklivými sny?“

„No, dalo by se to tak vyjádřit. Oni by nedovolili, aby se z pyšného zabíječe slov stal tavič. Už jen ta představa by pro ně byla příšerná.“

Chvilí opět zírali jeden na druhého.

A znovu jsme skončili v Koumském údolí, pomyslel si Elánius. „Oni by -“

„Dovolíte, abych něco poznamenala, pane?“ řekla tiše Angua.

Dvě hlavy se otočily. Dvoje ústa řekla: „Ano?“

„Ten... tavič. Hledač pravdy. Musí to být trpaslík?“

„Samozřejmě!“ přikývl Žhavláv.

„A co takhle kapitán Karotka? To je trpaslík.“

„Víme o něm. On je... anomálie,“ zavrtěl hlavou Žhavláv. „Jeho nárok na trpaslictví je diskutabilní.“

„Ale většina trpaslíků ve městě přijímá fakt, že je trpaslík,“ upozornila Angua. „A navíc je policista.“

Žhavláv se pohodlněji opřel. „Pro ty vaše trpaslíky tady je možná trpaslík. Ale pro kraky je nepřijatelný.“

„Neexistuje žádný trpasličí zákon, který by říkal, že trpaslík nesmí být vyšší než metr padesát, pane.“

„Krkove jsou sami zákon, ženská,“ utrl se na Anguu Žhavláv. „Tlumočí nám zákony, které jsou staré deset tisíc let.“

„To naše nejsou,“ ušklíbl se Elánius. „Ale vražda je vražda všude. Tahle novinka se dostala ven. Už se vám podařilo docela slušně popudit trolly proti trpaslíkům a naopak a tohle je přivede k varu. Vážně chcete válku?“

„S trolly? To je-“

„Ne s trolly. S městem. Místo v okruhu městských hradeb, kde neplatí zákon? Na to jeho lordstvo nepřistoupí.“

„To byste se neodvážil!“

„Podívejte se mi do očí!“

„Je mnohem víc trpaslíků než policistů,“ prohlásil Žhavláv, ale mírně pobavený výraz mu z obličeje zmizel.

„Takže vy se mi tady pokoušíte říct, že zákon je otázka počtů?“ ujišťoval se Elánius. „Měl jsem dojem, že vy, trpaslíci, jste myšlenku zákonů téměř uctívali. Takže záleží na množství? Pak přijmu víc lidí. A trollů. Jsou to občané jako my. A jste si jistý, že jsou na vaší straně všichni trpaslíci? Seberu celé oddíly. Budu muset. Vím, jak se věci mají v Überwaldu“

a v Chalamadosu, ale tady je to jiné. Jeden zákon, pane Zhavláve. To máme my. Kdybych dovolil, aby mi každý při plnění mých povinností zavřel dveře před nosem, mohl bych klidně rozpustit Hlídku.“

Elánius přešel ke dveřím. „Mám pro vás nabídku. Teď se vrátím zpět do Dvora -“

„Počkejte!“

Žhavláv seděl s očima upřenýma na stolní desku a tiše na ni bubnoval prsty.

„Já nemám... rozhodovací právo,“ vypravil nakonec ze sebe.

„Nechtě mě promluvit s vašimi kraky. Slibuji, že nevymažu žádná slova.“

„Ne. Oni s vámi nebudou mluvit. Nemluví s lidmi. Čekají dole. Doslechli se o vašem příchodu. Mají strach. Oni lidem nevěří.“

„Proč ne?“

„Protože nejste trpaslíci,“ odpověděl Žhavláv. „Protože jste jistý druh... snu.“

Elánius položil ruce trpaslíkovi na ramena. „Tak pojďme dolů, kde jim budete moci popsat noční můry,“ usmál se

Elánius tak, že bledý trpaslík ještě o odstín zesvětla. „A budete jim moci ukázat, která z nich jsem já.“

Nastalo dlouhé ticho a Žhavláv nakonec řekl: „Dobrá. Ale já zásadně protestuji, rozumíte?“

„Rád si to poznamenám,“ přikývl Elánius. „Děkuji vám za vstřícný přístup a ochotu spolupracovat.“

Žhavláv vstal a vytáhl odněkud ze svého roucha kruh s několika složitými klíči.

Elánius se pokoušel sledovat trasu, kudy je trpaslík vede, ale bylo to neobyčejně těžké. Kroutila se a zahýbala šerými tunely, které se zdály jeden jako druhý. Nikde nebylo ani stopy po vodě. Jak rozsáhlé ty tunely asi jsou? Kam vedou? Jak daleko? Jak hluboko? Trpaslíci dokázali budovat poměrně rychle i tunely v žule. V ankh-morporském říčním jílu je pravděpodobně dokázali dělat v chůzi.

Abychom řekli pravdu, na mnoha místech trpaslíci zdaleka nekopali, jako spíše uklízeli domy, vyváželi náplavy a proráželi tunely z jednoho mokrého sklepa do druhého. A z nějakého neznámého důvodu se voda držela stranou.

Míjeli matně lesklé, možná magické věci, jejichž obrysy jen stěží rozeznávali v temných výklencích. A podivný zpěv, nebo snad skandování. Uměl trpaslicky, tím jednoduchým způsobem „Ta sekera v tvoje hlava patří moje teta“, ale tohle znělo úplně jinak - jako krátká slova velmi rychle vyslovovaná a často opakovaná.

A s každým dalším ohybem tunelů Elánius cítil, jak se jeho zuřivost vrací. Vodí je v kruzích, co? Jen z naschválu.

Žhavláv kráčet neúnavně kupředu a nechal Elánia klopýtat za sebou. V nižších místech si Elánius dokonce několikrát narazil hlavu.

Jeho trpělivost už docházela a začínala v něm vřít zuřivost.

Tohle nebylo nic jiného než mizerný pěší kolotoč. Trpaslíky nezajímaly zákony ani on, ani svět tam nahoře.

Podkopávají město a neposlouchají naše zákony! Došlo ke sprosté vraždě! Připustili to! Proč s nimi vlastně hrají tuhle hloupou... frašku?

Míjeli právě ústí dalšího tunelu, ale tenhle byl zatlučen velkým kusem překližky. Vytasil meč, zaječel: „Zajímalo by mě, co je asi tady!“, odlomil desku a pustil se tunelem. Angua ho následovala.

„Bylo to moudré, pane?“ zašeptala tiše, když se nořili do neznáma.

„Nebylo. Ale pana Žhavláva mám už po krk,“ zavřel Elánius. „Řeknu vám jedno, ještě jeden nekonečný pokroucený tunel, a vrátím se sem s těžkým oddílem, politika nepolitika!“

„Uklidněte se, pane!“

„Podívejte, cokoliv řeknou nebo udělají, je urážka! Vzteký se ve mně vaří krev!“ odpověděl jí zaťatými zuby Elánius, který rázným krokem mířil kupředu a ignoroval Žhavlávovy výkřiky, které se mu ozývaly za zády.

„Před námi jsou dveře, pane!“

„Ale no tak, nejsem slepý, jen tak napůl!“ vyštěkl Elánius.

Natáhl se. Velké kulaté dveře měly ve středu kolo a kolem něj byly trpasličí runy.

„Dokážete to přečíst, seržantko?“

„Hm... Smrtelné nebezpečí! Záplava! Nevstupovat!“ četla Angua. „Tedy více méně, pane. Jsou to tlakové dveře. Už jsem je viděla v jiných dolech.“

„Navíc jsou zajištěny řetězem,“ hlásil Elánius, který dveře ohmatával nataženou rukou. „Vypadá to jako solidní železo - Au!“

„Pane?“

„Škrábl jsem se o hřebík!“ Elánius vrazil rukou do kapsy, kam mu Sibyla, byť by slunce pájilo či mráz v kosti vál, den co den vkládala čistý kapesník.

„Hřebík v kovových dveřích, pane?“ prohlásila Angua a naklonila se blíž.

„Možná, že to byl nýt. V tomhle šeru pořádně nevidím. Proč tady nemají -“

„Musíte jít za mnou! Tohle je důl! Doly jsou nebezpečné.“ vyřázel ze sebe Žhavláv, který je konečně dohonal.

„Pořád ještě vás ohrožují záplavy?“ podíval se na něj Elánius.

„Mohlo by se to stát! Víme, jak si s tím poradit! Držte se těsně u mě!“

„Měl bych k tomu mnohem větší chuť, kdybych věděl, že jdeme přímou cestou!“ oznámil mu Elánius. „Jinak mívám sklony hledat si zkratky.“

„Už jsme skoro tam, veliteli,“ uklidňoval ho Žhavláv. „Už jsme skoro tam!“

Troll bloudil bez cíle a bez naděje...

Jmenoval se Cihla, i když momentálně si to nepamatoval. Bolela ho hlava. Opravdu ho bolela. To ten zatracený skrejpr. Jak se to říká? Kdo klesne tam, kde si uvařil skrejpr, leží tak nízko, že se i švábi musí sehnout, když na něj chtějí plivnout?

Včera večer... co se to vlastně stalo? Co z těch útržků, které viděl, co z těch věcí, které podle nich udělal, které kousky vířící v tom rozbolavěném, bušícím kotli jeho hlavy byly pravdivé? Ten kus s velkejma chlupatejma slonama, ten asi moc skutečnej nebyl. Byl si skoro jistý, že v tomhle městě žádní chlupatí sloni neexistovali, protože kdyby existovali, určitě už by je byl viděl předtím a na ulicích by se válely obrovský hromady kouřících... hmm... a tak dál, to se prostě nedalo přehlédnout...

Říkalo se mu Cihla, protože se narodil ve městě a trollové, kteří jsou tvoření převážně přeměněnými horninami, na sebe často berou podobu místních rud. Jeho povrch byl špinavě oranžový, pokrytý sítí vodorovných a svislých linií. Když se Cihla postavil těsně ke zdi, nebyl od ní skoro k rozeznání. Jenže Cihlu ani tak mnoho lidí nevidělo. Byl osobou, jejíž samotná existence je...

A ten kus s těma trpaslíkama v dole, ten byl skutečnej? Jeden de a najde si místo, tam si lehne, aby moh koukat na hezký vobrázky, a najednou je v tyhle trpasličí díře? To rozhodně nemůže bejt skutečný! Akorát že po ulicích se začalo šeptat, že nějaký troll našel cestu do trpasličí díry, a každý ho teďka hledal, a nebylo to kvůli tomu, aby mu potřásl rukou... šeptanda říkala, že to chce zjistit i troll Brekcia, a hodně rychle. Hodně rychle proto, že všichni byli nějak nešťastní. A všichni byli nějak nešťastní kvůli tomu, že nějaký trpaslík, kterej vedl k trpasličím klanům špatný řeči, začal čuchat ke kytkám zespoda. A čuchal k nim zespoda ne proto, že by byl tak mňavej, ale protože prej ho vodmáznul nějaký troll. Byli šilení? No, ono na tom ani tak moc nezáleželo, jestli jsou namíchnutý nebo ne, dokázali klást votázky takovým způsobem, že se jejich následky hojily kolikrát celý měsíce, takže bude lepší, když se jim bude držet z cesty. Na druhý straně... trpaslík nepozná jednoho trolla od druhýho, žejo? A nikdo jinej ho neviděl. Takže... chovej se jako dyž nic. Bude v pořádku. Bude dobrej. A kromě toho ten, co o něm mluvěj, to nemohl bej von...

...a najednou ho napadlo, hele Cihlo... jo, to je můj méno, Cihla - sem to celej čas věděl, akorát sem si nemoh vzpomenout - dyť mám na dně vaku pořád ještě trochu toho bílýho prášku. Jediný, co ještě potřebuju, je najít nějakýho vyplašenýho holuba a trochu alkoholu a budu v pořádku. Jasně. Budu OK. Nemusím si dělat žádný starosti... Jo.

Když Elánius znovu vyšel do oslnivého světla, nejdřív ze všeho se zhluboka nadechl. Hned potom vytáhl svůj meč bez ohledu na to, že při bolesti, která se mu ozvala v poraněné ruce, zamrkal.

Čerstvý vzduch, to byla pochoutka! Pod zemí se cítil neustále mírně unavený a drobný škrábanec na ruce ho pekelně svěděl. Asi udělá nejlíp, když zajde za Igorem, aby se mu na to mrknul. V tom sajraju dole mohl člověk chytit bůhvíco. Ach, už je to lepší. Cítil, jak pomalu chladne. Vzduch tam dole v něm vyvolával opravdu ošklivé pocity.

Zástup se teď změnil spíš v dav. Na druhý pohled ale Elánius zjistil, že se jedná o dav, kterému on říkal dav typu „švestkový koláč“. Není zapotřebí mnoha lidí, aby změnili ustaraný, ustrašený zástup ve vražedný dav. Výkřik tady, dupnutí na nohu tam, shnilé rajče hosené támhle... a s trochou úsilí je každý váhavý a nervózní občan vtážen do většiny, která v praxi vlastně neexistuje.

Navážka pořád ještě stál nehybně jako socha, očividně nevšímavý k rostoucímu hluku. Ale Kovolij... zatraceně. Ten se rozhorleně přel s lidmi v první řadě zástupu. Heslo znělo: „Nikdy nediskutuj! Nikdy se nehádej! Nedej se do ničeho zatáhnout!“

„Desátník Kovolij!“ vykřikl. „Ke mně!“

Trpaslík se otočil a v tom okamžiku odněkud s davu vyletěla polovina cihly, přelétla hlavy a s tupým nárazem se odrazila od Kovolijovy helmice. Padl k zemi jako strom.

Navážka zareagoval tak rychle, že byl v polovině davu dřív než tělo trpaslíka-policisty dopadlo na dláždění. Jeho paže se ponořila do změní těl a vytáhla z něj zmítající se postavu. Pak se troll otočil a uličkou, která neměla čas se zavřít, vydusal z davu ven. Byl zpět a stál na svém místě vedle Elánia dříve, než se Kovolijova helmice na dláždění zastavila.

„Dokonalá práce, seržante,“ procedil Elánius koutkem úst. „Máte nějaký plán pro chvíli příští?“

„Dyž já jsem spíš ten taktickej typ, šéfe, pane,“ odpověděl Navážka.

„No prima.“ V takových chvílích člověk nediskutuje, ale ani neustupuje. Elánius vytáhl policejní odznak a zvedl ho nad hlavu.

„Tento trpaslík byl zatčen, protože napadl důstojníka Hlídky!“ vykřikl. „Jménem zákona... nechte nás projít!“

K jeho upřímnému překvapení dav zmlkl, jako zástup dětí, které si najednou uvědomily, že jejich učitel je tentokrát velice, ale opravdu velice rozzlobený. Možná to způsobila ta slova na odznaku, pomyslel si. Ta se vymazat nedají. V nastalém tichu vypadla z ruky trpaslíka, o nějž pečoval Navážka, druhá polovina cihly. Ještě o mnoho let později dokázal Elánius zavřít oči a vybavit si, jak zaduněla, když dopadla na dláždění.

Angua s Kovolijem v náručí se zvedla. „Je v bezvědomí, pane,“ hlásila. „A mohla bych vám navrhnout, abyste se na okamžik ohlédl!“

Elánius zriskoval a vrhl pohled za sebe. Žhavláv, nebo jakýkoliv jiný trpaslík oblečený do stejného koženého oděvu jako on, stál ve stínech vchodu budovy. Ten přitahoval pozornost zástupu. K postavě.

„Dovolí nám odejít?“ řekla Angua a kývla hlavou.

„Já myslím, že bysme měli jít, pane, co myslíte, šéfe?“ ozval se Navážka.

„Pochopila jste to správně, seržantko. Navážko, vy toho malého mizeru nepouštějte. A teď zpátky do Dvora, dámy a pánové!“

Dav se rozešoupl, aby mohli projít, jen tu a tam se ozvalo tiché zamumlání. To ticho je pak sledovalo až k hlavnímu sídlu Hlídky v Pseudopolském dvoře...

...kde na ulici čekal Otto Schrecklich z ankh-mor-porské Komety, ikonograf v pohotovosti.

„Ne, Otto, to tedy v žádném případě,“ zavrtěl rezolutně hlavou Elánius, když se jeho oddíl přiblížil ke vchodu.

„Stojím na veřejné městské komunikaci, pane Elánie,“ odušil Otto Schrecklich pokorně. „Úsměv, prosím...“

A udělal ikonografii trollího policisty, který drží ve vzduchu trpaslíka.

No, prima, pomyslel si Elánus. Tak to je extra materiál na titulní stránku. A nejspíš na další kreslený vtip.

Takže teď máme jednoho trpaslíka v cele a jednoho v otcovské Igorově péči, pomyslel si Elánus, když stoupal po schodech ke své kanceláři. A bude to ještě horší. Ti trpaslíci Žhavláva poslouchají, je to tak? Co by byli udělali, kdyby ten trpaslík hlavou zavrtěl?

Sesul se do své židle tak těžce, že i s ním poposkočila o třicet centimetrů zpět. Setkal se s hlubinnými trpaslíky už předtím. Byli divní, ale dokázal si s tím poradit a vyšel s nimi. Dolní král byl opravdu hlubinný trpaslík a i s ním nakonec Elánus vyšel. Bylo třeba jen si připustit, že ten trpaslík z pohádek, s plnovousem Otce prasátek, je bystrý a prozíravý politik. Jeho vize byly trpasličí. Jednal prakticky s celým světem. Aha... „viděl světlo“. Ale tihle, ti v tom novém dole... Neviděl je, i když seděli v místnosti ozářené stovkami svící. To mu připadalo divné, protože krakové sami byli dokonale zahalení ve svých černých kožených krunýřích se špičatými kápěmi. Ale možná, že to byl nějaký tajemný obřad a kdo by v tom pak hledal nějakou logiku? Možná, že uprostřed světla najdete mnohem svatější tmu? Čím jasnější světlo, tím temnější stín?

Žhavláv mluvil jazykem, který zněl jako trpasličtina, a z temnoty kápí přicházely odpovědi a otázky, všechny v oněch podivných, krátkých a štěkávkách slabikách.

V jedné chvíli Elánus požádali, aby jim v krátkosti shrnul a zopakoval prohlášení, která učinil nahoře, na místě, které se teď zdálo tak vzdálené. Udělal to a rozpoutala se dlouhá diskuse v řeči, které už začal v duchu říkat hlubokotrpasličtina. A celou tu dobu cítil, že ho velmi pozorně sledují a odhadují oči, které on sám neviděl. Příliš tomu nepomohlo ani to, že ho strašlivě bolela hlava a rukou mu střídavě sem a tam probíhala bodavá bolest.

A to bylo všechno. Rozuměli mu? Nevěděl. Žhavláv mu řekl, že hlubinní, velmi neradi a váhavě, souhlasí. Ale...

souhlasili opravdu? Neměl stopu, jediný důkaz o tom, co bylo doopravdy řečeno. Bude Karotkovi umožněn přístup na místo činu, kde nebylo s ničím manipulováno? Elánus pobaveně zabručel. Pch. Co byste řekli, sokolíci?

Sevřel si prsty nos. Pak se podíval na svou pravou ruku. Igor mu udělal dlouhou přednášku o „mhalých, neviditelných koushajících bhotvůrkách“ a použil nějaké příšerné mazání, které pravděpodobně zabíjelo cokoli bez ohledu na velikosti nebo viditelnost. Několik minut to pálilo jako samo peklo, ale pak to odeznělo a zdálo se, že to s sebou vzalo i bolest. Každopádně nejdůležitější ze všeho bylo, že Hlídka byla na tento případ nasazena oficiálně. Jeho pohled zachytil horní list papíru v prvním košíku na stole.*

* Pozn. autora: Elánus měl takové kancelářské košíky tři: Vyřídít, Vyřízeno a Protřepat. Ten poslední byl určen pro všechno, na co byl příliš zaměstnaný, rozzlobený, unavený nebo líný.

Zasténal a zvedl ho.

Pro: Jeho milost, pan Samuel Elánus, velitel Hlídky

Od: A. E. Pesimysl, inspektor Hlídky

Vaše milosti,

doufám, že mi poskytnete co možná nejdříve odpovědi na následující otázky:

1. K čemu je desátník Noby Nóblhóch? Proč zaměstnáváte známého drobného kriminálního a zlodějíčka?
2. Sledoval jsem práci dvou policistů na Široké cestě a během celé hodiny neprovedli jediné zatčení. Rád bych znal ekonomický přínos jejich činnosti.
3. Množství násilí, které používají trollí policisté vůči trollím vězňům, je, zdá se, nepřiměřené. Mohl byste mi to, prosím, vysvětlit?

... a tak dále. Elánus četl bod za bodem a spodní čelist mu klesala a klesala. Dobrá, je pravda, že ten chlap nebyl policajt - to tedy ani náhodou -, ale mozek mu každopádně fungoval dokonale. Pro utrpení bohů, vždyť on dokonce přišel na tu drobnou nesrovnalost v pokladně drobných výdajů! Pochopil by pan Pesimysl, že Nobyho služby za celé ty roky a roky jeho práce u policie více než vynahrady drobné krádeže, které se naučíte brát jako zanedbatelné nepříjemnosti?

Stálo by to za ekonomický přínos, který by to mělo? Mělo by to vůbec nějaký? Myslím, že ne.

Když vracel list zpět, všiml si, že druhý papír v pořadí je popsán Říťčiným rukopisem. Zvedl jej a začal číst. Dnes ráno dali výpověď dva trpaslíci a jeden troll. Jako příčinu uvedli „rodinné důvody“. K čertu! To bylo sedm policistů, o které přišel v tomto týdnu. Ztracené Koumské údolí, jeho vliv se projeví opravdu všude. Bodejť, nemůže to být rozhodně žádná legrace, být trollem a bránit postavení proti směče svých kolegů trollů a chránit při tom trpaslíka, jako byl Šunkozboř. Ono asi nebylo ani o moc příjemnější být poldou trpaslíkem, který se doslechl o tom, že nějaký trollí pouliční gang ztloukl jeho bratra jenom kvůli tomu, co ten trouba zase řekl.

Někteří vaši známí se vás budou ptát: „A na čí jsi vlastně stráně?“ Když nejsi s námi, jsi proti nám. Jasně. Když nejsi jablko, jsi banán... Do kanceláře tiše vstoupil Karotka a položil na stůl podnos. „An-gua mi to celé popsala, pane,“ řekl. „Byla to skvělá práce, pane.“

„Co tím myslíte?“ zeptal se Elánus a podíval se na svůj zdravě vyhlížející sendvičový oběd. „Málem jsem rozpoutal válku!“

„Pch, vždyť oni nevěděli, že blufujete, pane!“

„No, já nejspíš ani neblufoval.“ Elánus opatrně zvedl horní trojúhelník chleba, který měl být obložen slaninou, zeleným salátem, a v duchu se usmál. Stará dobrá Pleskot. Ta věděla přesně, co Elániovo SSR obnáší. Znamenalo to, že musí zvednout pořádnou dávku hezky prorostlé, do křupavá osmažené slaniny, než narazí na trošku té mizerné zeleniny,

kousek salátu a rajčete, který se plíží někde na dně. Při troše štěstí si jí člověk nemusel ani všimnout.

„Chtěl bych, abyste tam dolů s sebou vzal Anguu,“ řekl. „A... ano. Svobodnici Herbatochovou. Naši malou Sally. Je to úkol přesně pro upírku, která se náhodou objeví v poslední chvíli, co? Zjistíme alespoň, co v ní je.“

„Jen ty dvě, pane?“

„Ehm... ano. Obě mají skvělé noční vidění, je to tak?“ Elánus sklopil oči k obloženému chlebu a zamumlal: „Žádné umělé světlo tam dolů vzít nemůžeme.“

„Vyšetřování vraždy v temnotách, pane?“

„Nemám na výběr!“ odpověděl Elánus vztekle. „Poznám, kde je zádrhel, když na něj narazím, kapitáne. Žádné umělé světlo! No, když si chtějí hrát na slepou bábu, tak se mnou si přijdou na své. Vy se vyznáte v dolech a obě dámy mají od přírody skvělé noční vidění. Přesněji, upírka má a Angua prakticky vidí nosem. Takže. Udělejte, co bude ve vašich silách. To místo je plné těch zatracených svítících brouků. To by mělo pomoci.“

„Oni tam mají červy?“ pozvedl Karotka obočí. „No ne. No, dobrá, znám v tom směru nějaké triky, pane.“

„Výborně. Oni tvrdí, že to udělal nějaký obrovský troll, který pak utekl. Myslete si o tom, co chcete.“

„Proti Sally by mohl někdo z nich protestovat,“ upozorňoval Karotka.

„Proč? Přijdou na to, že je to upírka?“

„Ne, pane, nemyslím si, že by -“

„Tak jim nic neříkejte,“ pokračoval Elánus. „Vy jste... Tavič, je na vás, jaké nástroje a prostředky použijete. Viděl jste tohle?“ a zamával Karotkovi pod nosem hlášením o třech mužích, o nichž se snažil neuvážovat jako o dezertérech.

„Ano, pane. Právě o tom jsem si s vámi chtěl promluvit. Určitě by pomohlo, kdybychom trochu pozměnili hlídky,“ řekl Karotka.

„Jak to myslíte?“

„No, bylo by celkem jednoduché udělat to tak, aby na hlídky nemuseli chodit společně trollové a trpaslíci, pane. Víte... někteří mládenci říkají, že by jim lip vyhovovalo, kdyby...“

Karotka nechal větu zahynout pod Elániovým kamenným pohledem.

„Když jsme dělali rozpis služby, nikdy jsme se nestarali o to, k jakému druhu policisté patří, kapitáne,“ odpověděl Elánus chladně. „S výjimkou ubytování pidimužiků, samozřejmě.“

„To byste mohl použít jako precedens, pane -“ začal Karotka.

„Nebudte hloupý. Typická místnost pro pidimužiky má velikost dvojité krabice na boty, kapitáne! Podívejte, vy sám musíte vědět, že tenhle nápad je pitomost! A navíc nebezpečná pitomost. Takže nám bude hlídat troll s trollem, trpaslík s trpaslíkem a člověk s člověkem -“

„Ne tak docela, pane. Lidé mohou chodit na pochůzky s těmi či těmi.“

Přední nohy Elániovy židle dopadly na zem. „Ne, to tedy nepůjde! Tady nejde o nějakou logiku věcí, ale o strach. Když troll uvidí patrolu, kde bude jeden člověk a jeden trpaslík, pomyslí si ‚Tady je nepřítel, dva na jednoho‘. Copak nevidíte, co se děje? Když je policajt v úzkých a zapíská na píšťalku, aby přivolal posilu, nechci, aby trval na tom, že až ta posila dorazí, bude mít, zatraceně, ten správný tvar!“ Elánus se trochu uklidnil, otevřel svůj notes a hodil ho na stůl. „A když už mluvíme o tvarech, víte, co to znamená? Viděl jsem to v dolech. Načrtl to napůl podvědomě trpaslík jménem Přílbomysl trochou rozlité kávy. Myslím, že si to skoro ani neuvědomil.“

Karotka zvedl blok a zasmušile si chvíli prohlížel načrtnutý symbol.

„To je důlní značka, pane,“ řekl nakonec. „Znamená ‚Těžké temno‘.“

„A to znamená co?“

„Hm... že věci tam dole jsou opravdu nebezpečné,“ vysvětloval Karotka vážně. „No nazdar.“ Odložil blok pomalu a opatrně, jako kdyby měl strach, že vybuchne.

„No, došlo tam k vraždě, kapitáne,“ zdůraznil Elánus.

„Ano, pane. Ale tohle by mohlo znamenat něco mnohem horšího. Důlní značky jsou velmi zvláštní záležitostí.“

„Podobná značka byla nade dveřmi do domu, ale tam byla jen jediná linka, jenže ta byla vodorovná.“

„No, to bude znak pro Dlouhou temnotu, pane,“ vysvětloval Karotka celkem lhostejně. „To je jen běžný znak pro důl. Nic důležitého.“

„A tenhle druhý znak je důležitý?“

„Má to něco společného s kraky sedícími v místnosti osvětlené stovkami svíček?“

Bylo vždycky příjemné, když se mu podařilo Karotku něčím překvapit, a tentokrát vypadal poručík opravdu užasle. „Jak jste na to přišel, pane?“

„Jsou to jen slova, kapitáne,“ řekl Elánus a mávl rukou. „‚Těžké temno‘ nezní právě hezky. Co takhle ‚Čas věci jasně osvětlit‘? Když jsem se s nimi setkal, byli obklopeni svíčkami. Myslel jsem si, že to třeba bude nějaký obřad?“

„To je možné,“ přikyvoval Karotka opatrně. „Děkuju vám, pane, za zprávu. Půjdu tam alespoň připravený.“

Když Karotka došel ke dveřím, dodal Elánus: „Ještě něco, kapitáne.“

„Ano, pane?“

Elánus nezvedl hlavu od obloženého chleba CH, z nějž pečlivě preparoval mizernou Z a odděloval ji od křupavé S.

„Hlavně nezapomínejte, že jste policajt, ano?“ řekl.

Sally věděla, že něco není v pořádku, v okamžiku, kdy ve svém novém, ještě naleštěném hradním plátu a helmici, podobné kotlíku, vkročila do šatny. Postávali tam policisté všech barev a tvarů a snažili se chovat nenápadně. Pozorovali, jak se blíží ke své skřínce. Už proto otvírala dvířka velmi opatrně. Horní polička byla plná česneku.

Aha, tak už to začíná. Pěkně brzo. No dobrá, ona je připravená.

Tu a tam zaslechla za zády slabé pokašlávání a potahování, zvuky Udí, kteří se pokoušejí dusit smích. A pobaveně se

ušklíbali. Když víte, kdy a jak poslouchat, jsou úšklebky slyšet.

Zasunula do skříňky obě ruce a vyhrnula z nich velké bílé cibulky. Když pomalu procházela šatnou, všechny pohledy se na ni doslova přilepily a ani jeden policista se nepohnul.

Zápach česneku se nejsilněji linul z jednoho mladého policisty, jehož široký pobavený úsměv najednou dostal trhlinu v podobě nervózních vrásek v koutcích očí. Šířil kolem sebe ovzduší člověka, který se dá snadno navést k mnohému a udělal by cokoliv, aby se lidé zasmáli.

„Promiňte, policisto, ale mohl byste mi říci své jméno?“ zeptala se ho smířlivě.

„Ehm... Kondička, slečno...“

„To je od vás?“ zeptala se Sally. Vysunula špičáky jen natolik, aby si toho všiml.

„... ehm, jen taková legráčka, slečno...“

„Ale na tom není nic k smíchu,“ usmála se na něj Sally sladce. „Mám ráda česnek. Miluju česnek! Vy ne?“

„No jo, já taky,“ přikývl nešťastný Kondička.

„Skvělé,“ usmála se znovu Sally.

S rychlostí, která ho přinutila užasle zamrkat, si vhodila do úst celou česnekovou paličku a rázně skousla. Jediný zvuk, který se ozýval v rozlehlé šatně, bylo chroupání, které se jí ozývalo ze zavřených úst.

Pak polkla.

„Ale božíčku, kdepak zůstaly mé dobré způsoby, kolego?“ řekla náhle s provinilým výrazem a podala mu další hlavičku.

„Tahle je vaše...“

Šatnou se rozlehl smích. Policajti jsou stejní jako ostatní lidé a lidské skupiny. Karta se obrátila a bylo to najednou ještě komičtější. Je to legrace, tak se pořádně zasmějme! O nic přece nejde!

„No tak, Kondička,“ ozval se někdo. „To je fér, ne? Ona si svůj díl taky snědla!“ A pak někdo - vždycky se nějaký takový někdo najde - začal tleskat a skandovat „Sníst! Sníst!“. Toho se chytli ostatní, kterým dodalo odvalu to, že Kondička zrudl jako rak.

„Sníst! Sníst! Sníst! Sníst!“

Kondička, který už neměl na vybranou, vytrhl Sally česnekovou hlavičku z ruky, nacpal šiji do úst a za hlasitého jásotu ji začal žvýkat. O chvíli později si Sally všimla, že se mu oči rozšířily.

„Svobodník Herbatchová?“

Otočila se. Ve dveřích stál mladý muž božských proporcí*.

* Pozn. autora: Mluvíme samo sebou o té normální sortě bohů, ne o těch s chapadly.

Oproti zbroji ostatních policistů jeho hrudní plát zářil a na kroužkové košili nebyla jediná stopa po rzi.

„Všechno v pořádku?“ Důstojník se podíval na Kondičku, který se sesul do dřepu a kašlal drobkou česneku přes celou místnost, ale z jakýchsi záhadných důvodů ho vůbec neviděl.

„Hm, v pořádku, pane,“ odpověděla Sally poněkud užasle, když Kondička začal zvracet.

„My dva už jsme se setkali. Všichni mi říkají kapitán Karotka. Pojdte, prosím, se mnou.“

V kanceláři se Karotka zastavil a obrátil. „Dobrá, svobodnice, vy už jste měla svou hlavičku připravenou, že? No, nedívejte se tak na mě, dneska ráno je na náměstí vůz se zeleninou. Není těžké dát si dvě a dvě dohromady.“

„Víte, seržantka Angua mě varovala...“

„Tak?“

„Tak jsem si vyřezala hlavičku česneku z ředkve, pane.“

„A ta, co jste ji dala Kondičkovi?“

„Ale to byla taky jen ředkev. Česneku bych se ani nedotkla, pane,“ odpověděla Sally. Oh, bohové, tenhle je tedy opravdu přitažlivý...

„Vážně? Jen ředkev? Zdá se, že ho to ošklivě vzalo,“ podíval se na ni Karotka.

„Dala jsem do ní několik čerstvých zrněk čili,“ dodala Sally. „Asi tak třicet, řekla bych.“

„Ale? A proč jste to udělala?“

„No, vždyť víte, pane,“ odpověděla Sally s výrazem nejčistší nevinosti. „Abychom se zasmáli, trochu legrace nikdy neuškodí. Vždyť se nikomu nic nestalo, že?“

Zdálo se, že o tom kapitán přemýšlí.

„No dobrá, nechme to být,“ řekl nakonec. „A teď, svobodnice... už jste někdy viděla mrtvolu?“

Sally vteřinku počkala, aby zjistila, jestli svou otázku myslí vážně. Očividně ji vážně myslel.

„Abych řekla pravdu, pane, tak neviděla.“

Elánius to odpoledne tak trochu promrhal. Bylo tady, samozřejmě, papírování. Vždycky tady bylo papírování. Krabice s nápisy „vyřídít“, „vyřízeno“ a „protřepat“ byly jen začátek. Hromady papírů ležely jako nemá výčitka kolem stěn a pomalu se prolínaly.*

* Pozn. autora: Elánius už dávno opustil politiku prázdného stolu. V poslední době se pokoušel zvládnout strategii Prázdné podlahy, ale příliš se mu to nedařilo.

Věděl, že by to měl vyřídít. Vyhlášky, výtahy ze soudních spisů, rozkazy Hlídce, oběžníky, formuláře, výdejní i příjmová potvrzení - to všechno dělalo z Hlídky policejní sílu a ne skupinku drsných brachů s podivnými návyky. Papíry - muselo jich být hodně a on je musel všechny podepsat.

Podepsal vězeňskou knihu, knihu hlášení a dokonce i knihu ztrát a nálezů. Kniha ztrát a nálezů! Něco takového za starých časů neměli. Když si přišel někdo stěžovat, že mu chybí nějaká maličkost, prostě a jednoduše podrželi Nobyho hlavou dolů, zatřásl s ním a probrali, co z něj vypadlo.

A dnes? Dnes nic nevěděl o dvou třetinách policistů, kteří pod ním sloužili, ne, že by nevěděl, zda a kde jsou ve službě, jaké mají stanoviště, ale v tom smyslu, že nevěděl, kdy zůstanou stát a kdy se dají na útěk, neznal je tak, aby podle oněch malých charakteristických známek dokázal odhadnout, kdy lžou nebo jsou vyděšení k smrti. Teď už to nebyla jeho Hlídka. Teď už patřila městu. On jí jen velel.

Prošel hlášení staničních seržantů, velitelů hlídek, hlášení z ošetrovny, disciplinární hlášení, knihu drobných výdajů...

„Dídle-dum, dídle-dum, dídle-dum-“

Elánius dosti bezohledně udeřil iPacem o stůl a zvedl malý bochník trpasličího chleba, který několik posledních let používal jako těžítka.

„Vypni se nebo zemři!“ zavrčel.

„Hele, je mi jasné, že jste trošičku rozčilený,“ prohlásil šotek s očima upřenými na bochník, který se mu vznášel nad hlavou, „ale rád bych vás požádal, abyste se pokusil podívat na věci z mého hlediska. Je to má práce. To jsem prostě já. Jsem, tedy myslím. A myslím, že bychom spolu mohli vycházet doslova úžasně, jen kdybyste si přečetl manu- prosím, ne! Vážně bych vám mohl pomoci!“

Elánius se zarazil v polovině úderu a pak bochník opatrně odložil.

„A jak?“

„Vy počítáte ta čísla špatně,“ prohlásil zelený hnusáček. „Často zapomínáte přičítat desítky k následujícímu místu vlevo.“

„A jak to můžeš vědět?“ ušklíbl se Elánius.

„Při počítání si polohlasem mluvíte,“ odpověděl skřet.

„Tak ty mě odposloucháváš?“

„Je to moje práce! Copak si můžu vypnout uši? Musím poslouchat! Proto taky vím o všech těch schůzkách!“

Elánius zvedl hlášení s hlavičkou Drobné výdaje a podíval se na neurované sloupce čísel. Pyšnil se tím, že celkem slušně umí to, co už od mládí nazývá součty. Tu a tam ho to sice stálo dost úsilí, ale nakonec to vždycky dokázal.

„A ty si myslíš, že bys to udělal líp?“ zeptal se.

„Pusťte mě ven a půjčte mi tužku!“ odpověděl šotek.

Elánius pokrčil rameny. Byl to stejně zvláštní den. Otevřel mřížku krabičky.

Skřítek byl bledě zelený a napůl mléčně průsvitný, bytůstka tvořená něčím, co bylo jen o něco více než obarvený vzduch, ale přesto dokázal sevřít špačka tužky. Začal pobíhat nahoru a dolů po sloupcích čísel podchycujících drobné výdaje, zapsané v malé účetní knize, a Elánia potěšilo, když zaslechl, že i fujtajflík si sám pro sebe tiše mumlá.

„Chybí tady tři tolary a pět penic,“ hlásil rarach po několika vteřinách.

„Takže je to v pořádku,“ přikývl spokojeně Elánius.

„Ale ty peníze tady nejsou dokladované!“

„No ano, ale já o nich vím,“ řekl Elánius. „Ukradl je Noby Nóbhlóh. Dělá to vždycky. Ale nikdy neštípne víc než čtyři toláče padesát penic.“

„Přejete si, abych podnikl kroky pro svolání vyšetřovací a kárné komise?“ zeptal se skřet s dychtivým výrazem.

„Samozřejmě, že nikoliv. Podepíšu to. Ehm. Děkuju ti. A dokázal bys pracovat i s jinými účty?“

Zelený pidizvík se rozzářil. „No estli, šéfe!“ Elánius přešel k oknu, zatímco zelený prťousek pobíhal se šťastným výrazem po papíře a počítal, až se od něj kouřilo.

Nerespektují naše právo, podkopávají nám město. Není to jen skupinka obyčejných skrytých podrývačů, hodnot, kteří se snaží udržet své spoluobčany trpaslíky v linii a na uzdě. Jak daleko až asi ty tunely sahají? Trpaslíci kopou jako šílení. Ale proč tady? Co hledají? Můžete vsadit krk proti žuželčinové kožešině, že pod tímhle městem není žádný poklad, žádný spící drak, žádné ztracené tajemné království. Je tam jen voda a bahno a temnota.

Jak daleko se tunely asi táhnou? A kolik - okamžik tohle přece víme, že ano? My, v dnešní Hlídce, přece už umíme číst, psát a počítat...

„Ty... skřete?“

„Prosím, Vložte své jméno?“

„Vidíš tu hromadu papírů támhle v rohu?“ pokračoval Elánius a ukázal prstem. „Tam někde jsou hlášení od hlídek u jednotlivých bran za posledních šest měsíců. Mohl bys je porovnat s hlášeními z posledního týdne? Mohl bys srovnat počet lejt, opouštějících město?“

„Lejta... nebylo nalezeno v základním adresáři. Prohledávám rozšířený slovník slangů... mip... mip... mip... lejta: velký, válcovitý ležatý sud na dřevěném podvozku sloužící k vyvážení fekálií (viz též chyndřák, medovez, sračkomet, hovnokoč, půlnoční expres) -“

„To je ono,“ přikývl Elánius, přestože pro něj byl výraz půlnoční expres něčím novým. „Dokážeš to?“

„No jasně!“ odpověděl skřet. „Děkujeme vám za to, že používáte dezorganizátor Mark-5 iPaco, nejdokonalejší!“

„Ano, nech toho. Hlavně se soustřeď na ta hlášení od Středové brány. Taje nejbližší k ulici U melasového dolu.“

„Pak bych navrhoval, abyste o kousek ustoupil, Vložte své jméno,“ zaštěbetal skřet.

„Proč?“

Šotek vyskočil na hromadu papírů. Ozvaly se hrabavé, šustivé zvuky, pak z hromady vyběhl párek myši a nakonec papírová závěj explodovala. Když se do vzduchu vznesla fontána papírů, ustoupil Elánius spěšně nazpět a s úžasem pozoroval, že listy unášejí bledý, zelený mrak.

Elánius nařídil pátrání u bran ne proto, že by ho byl výsledek nějak zvláště zajímavý, ale proto, že to udržovalo mužstvo v

záběru. Nebyla to žádná bezpečnostní práce. Ankh-Morpork byl děravý jako cedník. Ale nařízení o kontrole vozů mělo svůj smysl. Bránilo hlídkám, aby na svých místech spaly, a poskytovalo jim záminku, pod níž mohly téměř nenápadně čmúchat.

Odpad se musel vyvážet. Stejně tak fekálie. Tak to je. Takové je město. U všech částí, které nebyly v bezprostřední blízkosti řeky, připadalo v úvahu jediné řešení. Vozy. Čert aby to... Měl jsem tu věc požádat, aby ještě udělala kontrolu, zda taky nedošlo ke zvýšení počtu nákladů kamene a dřeva. Jak jednou vykopeš díru do bahna, musíš ji pak udržet otevřenou...

Papíry, které kroužily vzduchem, se najednou jako zázrakem začaly snášet k zemi a rovnat do úhledných štůsků. Pak se bledě zelený oblak s tichým šššúúpp zkoncentroval a změnil se v zeleného fujtajblíka, který se dmul pýchou tak nebezpečně, že v Elániovi znovu vzplála naděje, že potvůrka pukne.

„Průměrně jeden celý a jedna desetina vozu denně navíc v průběhu posledních šesti měsíců!“ hlásil skřetík. „Děkuju vám, Vložte své jméno! Cogito, ergo sum, Vložte své jméno. Existuju, tedy sumarizuju!“

„Výborně, tak dobrá, děkuju ti,“ přikývl Elánius. Hmm. Takže více než jeden vůz každou noc. Jenže do jednoho vozu se nevejde víc než něco přes tunu. Jeden vůz... to celkem nic neznamená... třeba lidé kolem brány v poslední době jedli nezdravě nebo jim bylo vážně špatně od žaludku. Ale... co by dělal on na místě trpaslíků?

Tak on by, sakra, především nikdy nedělal jedno. Nevyvážel by materiál tou nejbližší branou. Vždyť, u bohů, tunelovali na mnoha místech a mohou materiál vyvážet a odhazovat kdekoliv.

„Skřete, mohl bys...“ Elánius se odmlčel. „Poslyš, nemáš třeba nějaké jméno?“

„Jméno, Vložte své jméno?“ opakoval skřet nechápavě. „Ach tak. Ne, to nemám. Vyrábějí mě v celých tuctech, Vložte své jméno. Dávat mi jméno by bylo poněkud hloupé.“

„Tak ti budu říkat Paco. Takže, Paco, mohl bys mi to takhle spočítat pro každou městskou bránu? A pak taky počty vozů se dřevem a stavebním kamenem?“

„Bude to nějakou chvíli trvat, Vložte své jméno, ale jistě! S nesmírnou radostí!“

„A když už v tom budeš, udělej soupis všech hlášení o propadech a sesuvech půdy. Padající zdi, praskající domy a takové věci.“

„Jistě, Vložte své jméno! Na mě se můžete spolehnout, Vložte své jméno!“

„Tak šup, šup, do toho!“

„Samozřejmě, Vložte své jméno! Děkuju vám, Vložte své jméno! Mimo tu škatulku myslím mnohem lépe, Vložte své jméno!“

Zzzzipp. Papíry začaly poletovat vzduchem.

No tohle, kdo by si to řekl, pomyslel si Elánius. To zatracené Paco snad nakonec ještě bude doopravdy užitečné.

V tom okamžiku zapískalo mluvítko vnitřního dorozumívacího systému. Vyhákl sluchátko a řekl: „Elánius!“

„Právě jsem dostala večerní vydání Komety, pane,“ ozval se v něm vzdálený hlas seržantky Řit'ky. Zněl ustaraně.

„Dobrá, pošlete mi je nahoru.“

„Taky je tady pár lidí, kteří s vámi chtějí mluvit, pane.“ Teď bylo slyšet, že pečlivě kontroluje hlas.

„A ti vás slyší?“ pochopil Elánius.

„Přesně, pane. Trollové. Trvají na tom, že s vámi musí hovořit osobně. Říkají, že pro vás mají nějakou zprávu.“

„Vypadá to na nějaké trable?“

„To rozhodně, pane.“

„Jdu dolů.“

Elánius zavěsil sluchátko. Trollové se zprávou. No, pozvánka na oběd s literárním programem to asi nebude.

„Ehm... Paco?“ řekl.

Znovu se rozptýlená zelená čmouha zhmotnila v rozzářeného zeleného skřeta.

„Našel jsem ta čísla, Vložte své jméno. Právě na nich pracuju!“ hlásil fujtajblík a zasalutoval.

„Výborně, ale teď si vlez zpátky do krabičky, ano? Půjdem ven.“

„Jistě, Vložte své jméno! Děkujeme vám za to, že jste si zvolil -“

Elánius zasunul krabičku do kapsy a vydal se po schodech dolů.

V hlavní místnosti nebyl jen stůl denního dozorcího, ale také půl tuctu dalších menších stolků, kde sedávali policisté, když museli udělat ty opravdu těžké a ošemetné kusy policejní práce jako vložit správně čárky do věty. Otvírala se do ní celá řada chodeb a několik místností. Užitečný důsledek toho všeho spočíval v tom, že cokoliv se tam dělo, velmi rychle přilákalo spoustu pozornosti.

Jestliže měli oni dva trollové, kteří dost nafoukaně stáli uprostřed místnosti, v úmyslu vyvolat nějaké nepříjemnosti, vybrali si na to nevhodný čas. Právě se střídaly směny. Chvilku se pokoušeli neúspěšně chlubit a naparovat, ale teď stáli mlčky a nehybně, při čemž je s hlubokým podezřením pozorovalo sedm či osm policistů různých tvarů.

Koledovali si o to sami. Byli to zlí trollové. Rozhodně by byli rádi, kdy si to o nich všichni mysleli. Jenže to dělali špatně. Elánius už se se zlými trolly setkal, a tihle se jim neblížili ani zdaleka. Zkoušeli to. Opravdu to zkoušeli. Hlavy a ramena jim pokrýval lišejník. Těla měli pokrytá klanovými symboly a jeden z nich, aby posílil svůj vzhled kamenně chladného trolla, měl dokonce na ruce rytinu, což muselo ošklivě bolet. Kdyby si některý z nich vzal tradiční opasek z lidských nebo trpasličích lebek, jediné, co by po něm zbylo, by byly dvě hluboké rýhy po jeho patách, vedoucí k nejbližšímu vězení, a kdyby to zkusil s lebkami opičími, stal by se velmi rychle obětí pasti, kterou by na něj nastražil některý trpaslík, jenž neměl základní antropologické vzdělání. Tihle trollové - tady se Elánius usmál - rádobý zlí, dělali, co mohli, můj bože, s lebkami ovčími a kozími. Skvělá práce, hoši, tak to je opravdu strašidelné!

„Nuže, pánové?“ obrátil se k nim. „Jmenuji se Elánius.“

Trollové si vyměnili pohledy skrze závěsy lišejníku a jeden z nich zřejmě prohrál.

„Šéf Chrysopras, on vás chce vidět“, řekl zmařeně.

„Opravdu?“ pozvedl Elánus obočí.

„On chce vás vidět v ten čas.“

„No, ví, kde bydlím“, sdělil jim Elánus.

„Tak. To on dobro zna.“

Čtyři slova, která padla do celkového ticha jako čtyři kusy olova. Šlo o ten způsob Jakým to troll řekl. Byl to sebevražedný způsob.

Ticho bylo přerušeno kovovým zaskřípěním zasouvaných závor, následovaným cvaknutím. Trollové se otočili. Seržant Navážka právě vytahoval klíč ze zámku mohutných, železem kovaných dveří budovy Hlídky. Pak se obrátil a jeho těžké ruce dopadly trollům na ramena.

Ztěžka si povzdech. „Hoši“, řekl, „vy, kdybyste měli dělat testy z blbosti, tak byste je neudělali už jenom proto, páč byste nedokázali najít na lavici tužku.“

Troll, který vyřkl onu nepřilíh zakrývanou hrozbu, pak udělal další chybu. Možná, že to bylo zoufalství, možná přehnaná samčí pýcha, co ho přinutilo pohnout rukama. Nikdo, komu fungovala alespoň malá část mozku, by nezvolil tuto chvíli k tomu, aby zvedl ruce do polohy, která u trollů jednoznačně vyjadřuje útočné úmysly.

Navážkova pěst se mihla vzduchem tak rychle, že se téměř rozmazávala, a při zadunění, s nímž dopadla na trollovu hlavu, poskočil nábytek v celé místnosti.

Elánus otevřel ústa... a znovu je zavřel. Trollština byla velmi... byl to hmatatelný, velmi úderný jazyk. A člověk musel respektovat kulturní tradice, že? Vždyť to nebyli jen trpaslíci, kdo má na kulturní tradice právo, že? A kromě toho... trollí lebku byste nedokázali rozbít ani kladivem a dlátem. A navíc vyhrožoval tvé rodině, dodával v pozadí jeho mozek. Kolodoval si oto-

Znovu pocítil bolestivou křeč, která mu ze zraněné ruky vystřelila do celé paže. Následovala ji krátká, ale pronikavá bolest hlavy. K čertu! A Igor tvrdil, že ta věc zabere!

Zasažený troll se vteřinu dvě kolébal na místě a pak přepadl kupředu. Dopadl obličejem na zem.

Navážka došel k Elániovi a cestou odkopl z cesty nehybnou postavu.

„Omlouvám se, pane“, řekl. Zasalutoval tak rázně, že mu ruka zazvonila o přilbu. „Nemají žádný manýry.“

„Dobrá, tak to by stačilo“, řekl Elánus a oslovil při tom zbývajícího, najednou velmi osamělého, posla. „Proč mě chce Chrysopras vidět?“

„No, to on by asi tuhle bratřím Vylízanejm neřekl, že ne...“ prohlásil Navážka a dost děsivě se při tom zašklebil.

V druhém trollovi už nezbylo nadutosti ani za mák. „Ja toliko věžu, že to má společnost s ubitím toho... horunga“, zamumlal posel, který se snažil zamaskovat vzpurností. Při zvuku onoho slova se oči všech přítomných trpaslíků ještě více zúžily. To bylo opravdu velmi ošklivé slovo.

„Hochu, hochu...“ zaváhal Navážka.

„Hochu!“ napověděl mu Elánus koutkem úst.

„Hochu!“ dopověděl Navážka vítězoslavně. „Jak ty si dokážeš dělat kamarády... to by ti moh jeden závidět!“

„Kde má být ta schůzka?“ zeptal se Elánus.

„Ve skladišti budoucího vepřového“, odpověděl troll. „Vy máte přichodit jeden... sám...“ odmlčel se, protože si konečně začal uvědomovat, do jaké se dostal situace, a pak dodal: „Jestli ono vam nevadí.“

„Běž a řekni svému šéfovi, že jestli se mi bude chtít, možná si tím směrem vyjdu na procházku, rozumíš?“ prohlásil Elánus. „A teď odsud zmiz. Pusťte ho ven, seržante.“

„A tady to svinstvo si vem domů s sebou!“ zařval Navážka.

Zabouchl dveře za odcházejícím trollem, který se hluboko hrbil pod vahou svého kamaráda.

„Dobrá“, rozhlédl se Elánus, když napětí povolilo. „Slyšeli jste toho trolla. Dobří občané chtějí pomoci Hlídce. Půjdu a zjistím, co mi k tomu chce.“ Oči mu padly na titulní stránku Komety, která byla rozložena na nedalekém stole. Ale do hajzlu, pomyslel si naveně. Tady to máme. Líp si to už načasovat nemohli. Trollí policista drží trpaslíka skoro metr nad zemí.

„To je hezký Navážkův obrázek, pane“, ozvala se seržantka Riřka nervózně.

„Dlouhá ruka zákona“ četl Elánus nahlas. „A to má být legrační?“

„Těm lidem, kteří to psali, to tak asi připadalo“, odpověděla Pleskot.

„Sunkozboř zavražděn!“ pokračoval Elánus ve čtení. „Hlídka vyšetřuje!“

„Kde zjistili tohle?“ zvýšil Elánus hlas. „Kdo jim to řekl? Už to nebude dlouho trvat a budu si kupovat Kometu kvůli tomu, abych věděl, co dneska budu dělat!“ Odhodil noviny zpátky na stůl. „Je tady něco důležitého, o čem bych měl vědět?“

„Seržant Tračník hlásí, že došlo k loupeži v ulici.“ začala Pleskot Riřka, ale Elánus ji odbyl mávnutím ruky.

„Myslím něco důležitějšího než vloupačky.“

„Ehm... od chvíle, kdy jsem vám poslala tu zprávu, dali výpověď další dva policisté“, pokračovala Pleskot. „Desátník Kovolij a policista Břidlice ze strážnice v ulici U vepřových drobů. Oba tvrdí, že je to... hm... z osobních důvodů.“

„Břidlice byl dobrý policista“, zaduněl Navážka a zavrtěl hlavou.

„No, zdá se, že se rozhodl být místo toho dobrým trollem“, prohlásil Elánus. Uvědomoval si neklid za svými zády.

Pořád ještě měl obecnost. No dobrá, je čas na projev.

„Vím, že je to teď pro trollí a trpasličí policisty těžké“, začal a rozhlédl se po místnosti. „Vím, že udeřit někoho z vašeho druhu obuškem přes hlavu, když se vás pokouší kopnout mezi nohy, znamená vystavit se nebezpečí, že vás obviní z nadřizování těm druhým. Není to legrace ani pro lidi, ale pro vás je to ještě mnohem horší. Oznak je teď citelně větší zálež, že? Všimáte si, jak se na vás ostatní dívají, a víte, že přemýšlí o tom, na čí jste straně. Dobrá, vy jste na straně

občanů, což je ta strana, na níž by měl zákon být. A tím myslím všech občanů, kteří jsou možná právě teď tam někde venku v davu, ale kteří jsou nerozhodní, vystrašení a bezradní a bojí se po setmění vyjít na ulici. Tak a teď si představte, což je komické, že ti idioti, se kterými se venku potkáte, kteří tvrdí, že se starají o vlastní sebeobranu, jsou také občané, ale protože na to jaksi zapomněli... no, jednoduše jim uděláte přátelskou službu, když je trochu zchladíte. Toho se držte a pak se držte jeden druhého. Myslíte si, že byste měli zůstat doma, abyste si byli jistí, že je vaše stará matka v pořádku? Co byste sami dokázali proti davu? Společně můžeme zabránit tomu, aby věci došly tak daleko. Bude se to odvíjet po svém a podle nás. Víím, že jste všichni k smrti unavení, ale já vás právě teď všechny potřebuju a na oplátku bude zítra ke snídani džem a přes den pivo zdarma. Možná, že se mi také při podpisování přesčasů dost zakalí zrak, kdož ví. Pochopili? Ale chci, abyste všichni, bez ohledu na to, co jste nebo kdo jste, věděli, že nebudu mít strpení s pitomci, kteří si nějakou druhovou nesnášenlivost vlečou bůhví kolik set kilometrů a tisíc let. Tohle je Ankh-Morpork. Tady není žádné Koumské údolí. Všichni víte, že dnešní noc bude těžká. Dobrá, já budu ve službě. A jestli budete ve službě i vy, musím vědět, že se na vás mohu spolehnout, že mi pohlídáte záda, stejně jako já vám pohlídám ta vaše. Jestli se na vás nemohu spolehnout, pak se ke mně raději nepřibližujte! Někjaké otázky?“ Nastalo rozpačité ticho, ostatně jako při podobných příležitostech vždycky. Pak se zvedla jedna ruka. Trpasličí. „Je to pravda, že nějaký troll zabil kraka?“ zeptal se policista. Mezi policisty se ozvalo tiché mumlání a trpaslík, už odvázněji, se rozhlédl a řekl: „No, vždyť řekl, ať se ptáme, ne?“

„Kapitán Karotka to vyšetřuje,“ odpověděl mu Elánius. „Zatím stále ještě tápeme v temnotách. Ale pokud opravdu došlo k vraždě, pak osobně dohlédnu na to, aby byl vrah vydán do rukou spravedlnosti, bez ohledu na jeho velikost, bez ohledu na to, jak vypadá, kdo to je a kde je. Na to máte mé slovo. Mé osobní slovo. Stačí vám to?“ Všeobecná změna ovzduší naznačovala, že ano.

„Výborně,“ řekl. „Tak a teď do ulic a buďte policajty. Do toho!“

Místnost se vyprázdnila a zůstali v ní jen ti, kteří dál zápasili s oním spleťtým problémem, kam umístit čárku.

„Ehm... mohu promluvit, pane?“ řekl Navážka, a jak přikročil k Elániovi, klouby jeho rukou zaklepaly na podlaze.

Elánius se na něj podíval. Když jsem tě uviděl poprvé, byl jsi přikován řetězy ke zdi jako hlídací pes a místo řeči jsi vydával jen nesrozumitelné zvuky, pomyslel si. A pak že starého psa novým kouskům nenaučíš!

„Samozřejmě,“ přikývl.

„Nemyslíte to vážně, že ne? Nepoběžíte za takovým koprolitem, jako je Chrysopras, že ne?“

„Co ošklivého by mi tak asi mohl udělat?“

„Utrhnout vám hlavu, nadělat z vás mletý a z vašich kostí si udělat vývar,“ odpověděl Navážka bez zaváhání. „A kdybyste byl troll, dal by vám vytlouct všechny zuby a nechal si z nich udělat manželový knoflíčky.“

„A proč by to dělal zrovna teď? Myslíš, že by s námi chtěl válčit? To není jeho styl. Asi nemá v úmyslu zabit mě na té schůzce, že? On chce mluvit se mnou. Musí to mít něco společného s tím vražedným případem. Možná, že něco ví. Neodvážím se tam nejít. Ale chci vás sebou, Navážko. Dejte dohromady oddíl, ano?“

Četa, to bude rozumný počet, pomyslel si v duchu. Ulice byly touhle dobou skutečně dost... nervózní. Takže udělal kompromis v tom, že s sebou vezme Navážku a skupinu náhodně složenou z těch, kteří v tomto okamžiku neměli příliš mnoho na práci. I kdyby nic jiného, jedno jste museli Hlídce přiznat. Byla reprezentativní. Pokud jste založili své jednání na tom, jak okolní lidé vypadají, pak jste nemohli tvrdit, že je Hlídka na straně některého tvaru. A toho bylo dobré se držet.

I venku to vypadalo klidněji, na ulicích bylo mnohem méně lidí než obvykle. To bylo špatné znamení. Obyvatelé Ankh-Morporku cítili přicházející nesnáze stejně jako pavouci zítřejší déšť.

Co to bylo?

Stvoření plavalo myšlenkami. Od chvíle, kdy vznikl vesmír, vidělo už tisíce mozků, ale v tomhle bylo něco divného. Vypadalo to jako město. Závojem hustého půlnočního deště byly vidět neskutečné, rozkmitané budovy. Ani dva mozky sice nejsou stejné, ale...

Stvoření bylo staré, i když by bylo mnohem přesnější říci, že existovalo velmi dlouhý čas. Když se na začátku všech věcí prapůvodní mračna vědomí rozpadla na bohy a demony a duše všech úrovní, bylo stvoření mezi těmi, kteří se nikdy nepřiblížili k některé z rozrůstajících se entit. Proto proniklo do vesmíru bezcílně, bez úmyslu a představ, malý útržek bytí plující svobodně, bez omezení. Zapadlo, kamkoliv to bylo možné, něco jako složitá myšlenka hledající vhodný typ mozku. V poslední době - to znamená v průběhu posledních deseti tisíc let, nebo tak nějak - si to našlo práci jako pověra.

A teď to bylo v tom podivném, tmavém městě. Kolem bylo cítit pohyb. - To místo bylo živé. A přšelo.

Na okamžik to pocítilo otevřené dveře a záchvat zuřivosti, kterou by to mohlo využít. Ale když to skočilo, aby to využilo nabízené výhody, bylo to zachyceno něčím nesmírně silným a odhozeno pryč.

Podivné.

Mrsklo to ocasem a zmizelo to v temné uličce.

Skladiště budoucího vepřového bylo... jednou z těch věcí, jaké občas najdete v městech, která až příliš dlouho žijí s magií. Okultní logika, pokud to tak můžeme nazvat, pravila toto: vepřové bylo ve městě jedním z nejrozšířenějších dovozních artiklů. Obchodníci běžně obchodovali s masem budoucích, často ještě nenarozených čuníků. A toto nakoupené maso muselo někde existovat. A tak vzniklo skladiště budoucího vepřového, a díky vepřovému, které se pohybovalo v čase, bylo ledově chladné. Bylo ideálním místem pro skladování věcí, které potřebovaly být uloženy v chladnu, a pro trolly, kteří potřebovali rychle myslet.

A bylo vidět, že i tady, mimo oblasti s míchanou populací, kde vznikaly potíže, lidé na ulicích... zpozorněli.

A teď sledovali Elánia a jeho pestrý oddíl, který se zastavil u jedněch z mnoha mohutných vrat.
„Rek bych, že by měl jeden z nás jít dovnitř s váma,“ zaduněl Navážka, který k Elániovi choval silnější ochranný pud než slepice ke svým kuřatům. „Chrysopras taky nebude samotnej, to si pište.“ Shodil z ramene Piecemaker,* samostřil, který si sám vyrobil přestavěním mohutné obléhací kuše.

* Pozn. překladatele: Tady se pan Pratchett inspiroval historií Divokého západu. Doslova legendou a bezesporu nejoslavovanější, nejznámější a nejelegantnější zbraní té doby byl Colt Single Action Army model 1873 nazývaný Peacemaker - Mírotváre. Vzhledem k datu jeho vzniku se sice dvě třetiny éry Divokého západu obešly bez něj, ale stal se legendou a vyráběl se pak, s krátkou přestávkou, ještě skoro celé minulé století. Navážkův Piecemaker, v podání pana Pratchetta, znamená něco jako Mrtvovtáre.

Nabíjel ho vždy celým svazkem střel najednou a po výstřelu měly střely takové zrychlení, že se někdy rozpadaly ve vzduchu. Dokázaly nejen vyrazit dveře z rámu, ale převést je do světa předmětů menších než zápalka. Neuvěřitelná přesnost byla součástí Navážkova Piecemakeru. Zbytek oddílu se mu bleskově shromáždil za zády.

„Takže jdete se mnou, seržante,“ přikývl Elánus. „Vy ostatní přijdete dovnitř jen v případě, že uslyšíte výkřiky. Tedy mé výkřiky, abychom si rozuměli.“ Zaváhal a pak vytáhl z kapsy iPaco, který si ještě pořád sám pro sebe spokojeně broukal. „A žádné přerušování, pochopil?“

„Ano, Vložte své jméno! Hmm, hmhm, hm...“

Elánus otevřel dveře. Ze skladiště se vyvalil ledově studený vzduch. Pod nohama mu zapraskal silný led. Dech se mu začal srážet u úst.

Nenáviděl tohle skladiště. Poloprůhledné půlky budoucího masa, visící ve vzduchu a nabírající den za dnem na skutečnosti, působily, že mu naskakovala husí kůže, která neměla nic společného s teplotou. Sam Elánus považoval křupavou slaninu za potravinu s vlastními právy a pohled na to, jak putuje zpět v čase, mu obracel žaludek tou špatnou stranou navrch.

Popošel o několik kroků dovnitř a rozhlédl se vlhkou mrazivou šedí.

„Velitel Elánus,“ zvolal a připadal si při tom tak trochu jako hlupák.

Tady, dál ode dveří, ležela na podlaze po kolena vysoká vrstva mrznoucí mlhy. Teď se jí směrem k Elániovi brodili dva trollové. Další lišejníky, zaznamenal. Další klanová znamení. Další ovčí lebky.

„Zbraně nechtě tady!“ zaduněl jeden z nich.

„Beeé!“ usklíbl se Elánus a prošel mezi nimi.

Z mlhy za jeho zády se ozvalo kovové cvaknutí a tichoučká píseň napjatých ocelových drátů, které touží být uvolněny. Navážka přiložil svůj samostřil k rameni.

„Můžete mi zkusit sebrat tenhle, jestli chcete,“ nabízel.

O kousek dál v mlze zahlédl Elánus skupinku trollů. Jeden nebo dva vypadali jak najatí mordýři. A ti druzí... Elánus si v duchu těžce povzdychl. Bylo by stačilo, aby Navážka vystřelil z toho svého patentu tímhle směrem, a velká část organizovaného zločinu v tomhle městě by ztratila své organizátory, stejně jako by zmizel Elániův dezorganizátor i se svým majitelem, pokud by se ovšem Elánus včas nevrhl k zemi. Jenže to nemohl dovolit. Existovala tady pravidla, která byla zakořeněna hlouběji než zákony. A navíc desetimetrová díra ve stěně městského skladiště by vyžadovala nějakého vysvětlování.

Chrysopras seděl na bedně pokryté ledem. Toho jste poznali v jakémkoliv davu. Nosil obleky už v době, kdy se jen sem tam nějaký troll rozhodl obléci do kousku kůže. Nosil dokonce vázanku s diamantovou jehlicí. A dnes měl přes ramena kožešinový plášť. To jen aby se ukázal. Trollové milovali chladno. Mysleli mnohem rychleji, když byly jejich mozkové buňky podchlazené. Proto svolali schůzku sem. Dobrá, pomyslel si Elánus, kterému začínaly drkotat zuby, až přijde řada na mě, sejďeme se v sauně!

„Mistře Elánie! Je od vás laskavé, že jste se obtěžoval a přišel!“ zahlaholil Chrysopras blahosklonně. „Tihle gentlemani jsou vysoce vážení občané z okruhu mých konexí. Předpokládám, že většinu z nich poznáte.“

„To jistě! Brekcii!“*

* Pozn. překladatele: Tohle je žertík, který je stejný v angličtině i v češtině, ale nějakou chvíli mi trvalo, než jsem si dohledal potřebné údaje. Abych vám ušetřil čas: Elánus tady odpovídá na Chrysoprasovu otázku dvojsmyslem. Jednak v řadách shromážděných uviděl nechvalně proslulého člena AM podsvětí, trolla Brekcii, a jednak říká, že před sebou vidí brekcii, což je pevná hornina vzniklá stmelěním ostrých úlomků různých minerálů nebo zkamenělin. Tedy jakousi sebranku různých minerálů nevalné kvality.

„Ale no tak, mistře Elánie, víte dobře, že nic takového neexistuje,“ potřásl Chrysopras hlavou. „Spojili jsme se k dalším společným aktivitám, které bychom rádi realizovali formou různých charitativních podniků. Dalo by se říci, že jsme vedoucí větších komunit. Není třeba používat ošklivá slova.“ Vedoucí komunit, pomyslel si Elánus. O vedoucích komunit se v posledních dnech hodně mluvilo, jako třeba: „Vedoucí komunit nabádají ke klidu.“ To byla fráze, kterou Kometa používala tak často, že pokud už šli ji metěři nedali dávno udělat jako slitek, pravděpodobně ji nerozmetali a nechávali si ji po ruce v celku. Elánus by byl rád věděl, co jsou ti vedoucí komunit zač, kdo je jmenoval a jestli náhodou nabádání ke klidu neznamená významné pomrkávání spojené s výrokem „A ne abyste použili ty nové nabroušené lesklé sekery, co jsem uložil támhle v té omylem nezamčené almaře! Ne, v té ne, v té druhé!“ Sunkozboř byl jeden z vůdců komuny.

„Vzkázal jsi mi, že se mnou chceš mluvit o samotě,“ řekl a kývl k postavám napůl zahaleným stíny. Některé z nich si

dokonce zakrývaly tváře.

„Je to tak. Jo, myslíte tamty gentlemany za mnou? Ti nás teď opustí,“ řekl Chrysopras a mávl rukou. „Oni jsou tady jenom proto, abyste pochopil, že ten jeden troll, a to já vám oddaný, mluví za mnohé. Ale na druhou stranu, neměl by si váš dobrý seržant, támhle můj starý dobrý přítel Navážka, odskočit ven na cigáro? Tahle konverzace by měla zůstat přísně mezi vámi a mnou, nebo k ní nedojde.“

Elánius se obrátil a kývl na Navážku. Seržant vrhl na Chrysoprased velmi ošklivý pohled a potom neochotně a pomalu odešel. Totéž udělali trollové. Na podlaze pokryté ledovými krystaly chvilku skřípěly boty, ale pak se dveře zabouchly a nastal klid.

Elánius a Chrysopras na sebe chvíli pohlíželi v doslova mrazivém tichu.

„Slyším, jak vám drkotají zuby,“ řekl Chrysopras. „Tohle místo je fajn pro trolla, ale vám v tom může umrznout zadek, co? Proto jsem si taky přinesl tenhle kožich.“ Shodil kožich z ramen a podával ho Elániovi. „Takže teď si to řekneme vy a já, dobrý?“

Pýcha je jedna věc; a stav, kdy necítíte vlastní prsty, druhá věc. Elánius se zabalil do jemné teplé kožešiny.

„Výborně. Těžko bych mohl něco vykládat člověku, který má zmrzlé uši, co?“ prohlásil Chrysopras a odněkud vytáhl obrovské pouzdro na doutníky. „Tak za prvé, doslechl jsem se, že jeden z vašich hochů se k vám zachoval neuctivě.

Slyšel jsem, že přej prohlásil něco v tom smyslu, jako že sem troll, kterej by si moh vzít vaše odmítnutí osobně a zved by ruce na vaši dámu a malýho kloučka, kerej tak krásně roste. Vobčas sem z těch dnešních mladejch trollů zoufalej. Nedokážou projevit úctu na správném místě. Nemaj styl. Nevědí, co je to jemná nuance. Jestli potřebujete novejšťák na cestičky ve vaší zahradě, stačí říct jediný slovo.“

„Cože? O ne, budu rád a bude mi stačit, když už ho v životě neuvidím,“ odpověděl Elánius krátce.

„To nebude žádný problém,“ prohlásil troll. Ukázal na malou bednu o rozměru asi 35 x 35 cm vedle jedné z velkých beden. Bedýnka byla příliš malá, než aby mohla obsahovat celého trolla.

Elánius se pokoušel si jí nevšímát, ale zjistil, že je to nesmírně těžké. „A to je všechno, kvůli čemu jsi se se mnou chtěl sejít?“ řekl a pokoušel se zastavit svou představitostí, která mu na vnitřní stranu víček promítala různé domněnky vyrobené horory.

„Kouříte, mistře Elánie?“ řekl Chrysopras a jediným pohybem odklopil uzávěr pouzdra. „Ty tady vlevo jsou pro lidi. Nejlepší značka.“

„Mám svoje,“ řekl Elánius a vytáhl z náprsní kapsy pomačkaný balíček. „Tak o co tady jde? Mám opravdu mnoho práce.“

Chrysopras si zapálil stříbřilý trollí doutník a dlouze z něj zatáhl. Ve vzduchu bylo cítit pach, který připomínal roztavený cín.

„Jo, máte spoustu práce, protože umřel ten starej trpaslík,“ prohlásil, aniž se na Elánia podíval.

„Takže?“

„To neudělal troll,“ zvedl hlavu Chrysopras.

„Jak to víš?“

Teď se troll podíval přímo na Elánia. „Kdyby to byl troll, už bych to věděl. Vypτάval jsem se.“

„My se taky vypτάváme.“

„Jenže já se vypτάvám mnohem hlasitěji,“ prohlásil troll. „Dostal jsem spoustu odpovědí. Občas dostanu odpovědi i na otázky, které jsem zatím ani nepoložil.“

Vsadím se, že ano, pomyslel si Elánius. Já se musím řídit podle pravidel. „Proč by ses ty měl starat o to, kdo zabil trpaslíka?“ dodal nahlas.

„Mistře Elánie! Jsem počestný občan! Je to má povinnost, starat se o takové věci!“ Chrysopras chvilku pozoroval Elániovu tvář, aby viděl, co s ní toto jeho prohlášení udělá, a nakonec se usmál. „Celá ta hloupá věc s Koumským údolím škodí kšeftům. Lidi jsou nervózní, čmouchají, kladou otázky. Ale já sedím a jsem čím dál tím nervóznější. A pak se najednou doslechnu, že můj starej kámoš, mistr Elánius, řeší ten případ, a pomyslím si, tenhle mistr Elánius, von je možná trochu necitlivěj k věcem, co se týkaj trollí kultury, ale je to chlap rovnej, jak když střelí, a nenašli byste na něm jedinej škraloup. Ten se pude podívat na místo, kde ten tak řečenej troll nechal svůj vobušek, a bude se smát, až se bude za břicho popadat, protože je to průhledný jako sklo! Udělal to nějakej trpaslík a chtěl, aby to vočernilo trollý.“ Pak si sedl zpátky na bednu.

„Jaký obušek?“ zeptal se Elánius tiše.

„Co jako?“

„Já jsem o žádném obušku nemluvil. O žádném obušku nepsaly ani noviny.“

„Drahý mistře Elánie, to říkají ty zahradní ozdoby,“ odpověděl Chrysopras.

„Takže trpaslíci s vámi vedou řeči, ano?“ podivil se Elánius.

Troll zamyšleně zvedl oči ke stropu a vyfoukl další oblak kouře. „Když na to přidě,“ prohlásil. „Ale to je jenom detail. To jen tak mezi námi, tady a teď. My přece tyhle věci známe. Je naprosto jasné, že se tamti šílení trpaslíci poprali nebo ten starej umřel stářím, nebo -“

„- nebo ses ho zeptal nahlas pár otázek?“

„Ale no tak, to snad není potřeba, mistře Elánie. Ten obušek není nic jiného než otisk nohy v blátě udělaný rukou. A udělali ho trpaslíci.“

„Nebo tu vraždu provedl troll, upustil svůj obušek a utekl,“ ušklíbl se Elánius. „Nebo byl tak chytrý a pomyslel si: Nikdo neuvěří, že by byl troll tak hloupý, aby nechal svůj obušek na místě činu, takže když to udělám, spadne to na trpaslíky.“

„No tak, pomalu, ještě že je tady taková kosa, jinak bych vás nestačil sledovat, mistře Elánie,“ zasmál se Chrysopras.

„Ale pak se musím zeptat... myslíte, že kdyby se už jednou troll dostal do doupěte těch mizernejch hlubinných trpajzlíků, odkrágloval by jenom jednoho? Houby houby, slavný soude! Ten by jich pomlátíl tolik... mnohem víc - bum, prásk, pic!“

Pobaveně sledoval, jak se Elániovi na tváři pomalu objevuje zamyšlený výraz.

„Dovedete si představit, že by se tam dostal nějaký troll, a začneme třeba šíleným trollem. Víte, jací jsou dneska ti mladí. Lidi je krmí žvástama o cti, slávě a osudu a po tomhle koprolitu vám hníje mozek rychleji než po nářezu, hrubáku, nebo dokonce skrejpru. Podle toho, co se ke mně doneslo, toho trpaslika sejmuli promyšleně, tiše a hladce. Takový věci my neděláme, mistře Elánie. Vy tuhle hru hrajete už dlouho, takže víte, že mám pravdu. Postavte trolla doprostřed zástupu malovanejch s fajfkou a je jako liška v tom... v tý dřevěný kleci, kam se zavírají ti ptáci, co snášej bílý věci, který lidi jeděj...“

„Liška v kurníku?“

„Jo, to je ono... mezi králíkama.“

„Králíci?“

„Bodejť. Takže? Típnout jednoho vajgla a zahrnout kramle? Ohó! Žádněj troll nezůstane při jednom, mistře Elánie! Je to jako s váma, lidma, a burákama nebo slanejma brambůrkama. Ta hra má stejný pravidla.“

„Co je to za hru?“

„Vy jste nikdy nehrál ‚Buch‘?“

„Ach to... Já hry nehraju,“ zavrtěl hlavou Elánius. „A co se týče nářezu, vždyť ty ho distribuuješ ve městě největší množství, to jen tak mezi námi, tady a teď.“

„Houby, já už jsem toho všeho nechal,“ zaduněl Chrysopras a odmítavě zamával doutníkem. „Dalo by se říct, že jsem prohlédl, uvědomil si, jak špatný jsou cesty, po nichž kráčím. Od této chvíle to bude čistej život skrz naskrz až do samotného jádra. Majetkové a finanční služby a poradenství. Tak to teďka bude.“

„Tak to opravdu rád slyším.“

„A kromě toho, začínaj to přebírat mladý,“ pokračoval Chrysopras. „Naplaveninový kaly,“ dodal pohrdavě. „A ti řežou nářez nečistějma sirníkama a železitejma chloridama a takovým svinstvem. Myslel jste si, že je nářez špatnej? Tak počkejte, až uvidíte, co dokáže hrubák. Nářez způsobí, že troll jde, sedne si a pozoruje všechny ty krásný barvy, ale nikoho neobtěžuje, je v klidu a pohodě. Ale po hrubáku? Po hrubáku se cejtí bejt nejsilnějším trollem na světě, nepotřebuje spát, nepotřebuje jíst. Po pár tejdnech nepotřebuje žít. To už není nic pro mě.“

„Bodejť, kdo by si chtěl zabíjet vlastní zákazníky?“ zabručel Elánius.

„To bylo nefér, mistře Elánie, rána pod pás. U pily na kámen, vždyť tydle nový mladý jsou na tom svinstvu většinu času sami! A to vede ke zbytečnému množství rvaček a šarvátek a k nedostatku účty.“ Naklonil se kupředu a oči se mu zúžily. „Znám některý jména a místa.“

„Pak je tvou povinností, jako řádného občana, mi je sdělit,“ přikývl Elánius. U bohů, co si myslí, že jsem zač? Ale ta jména chci. To o hrubáku zní dost ošklivě. V téhle době potřebujeme boječtivé trolly asi jako díru do hlavy, i když tak asi nakonec dopadneme.

„V tom je právě ta potíž, páč já vám to říct nemůžu,“ zavrtěl hlavou Chrysopras. „Tohle na to není dobrej čas. Vy víte, co se tam venku děje. Jestli chtějí ti pitomí rejpalové bojovat, tak budem potřebovat každýho trola. To mi věřte. Já říkám sejm lidem. Dejte Elániovi šanci! Buďte dobrý občani, nekejvejte člunem! Dost lidí ještě dá na mě a my... spolupracovníky. Ale už to dlouho nevydrží. Já doufám, že ten případ děláte vy, mistře Elánie?“

„Teď v té věci pátrá kapitán Karotka,“ odpověděl Elánius.

Chrysoprasovy oči se znovu zúžily. „Karotka Rudykopalsson?“ zabručel zamyšleně. „Ten velikej trpaslík? Je to fajn kluk, prostěj a užitečnej jako knoflík, ale říkám vám rovnou, že to se trollům zamlouvat nebude.“

„No, když už o tom mluvíme, musím říct, že se to nezamlouvá ani trpaslíkům,“ odpověděl Elánius. „Ale je to můj případ a nikdo mi nebude říkat, koho na něj mám a nemám nasadit.“

„Věříte mu?“ zeptal se Chrysopras.

„Ano!“

„Dobrá, je to myslitel. Září. Ale Rudykopalsson? To je trpasličí jméno. To je fakt problém. Ale jméno Elánius... To je jméno, které znamená hodně. Nedá se podplatit, kdysi dokonce zavřel Patricije, není to sice nejostřejší nůž v šuplíku, ale přímý a čestný jako nikdo jiný a nikdy se nevzdává.“ Chrysopras zachytil Elániův výraz. „To se říká. Přál jsem si, aby ten případ vyšetřoval Elánius, protože on stejně jako já, obyčejnej chlápek s odřenejma kloubama, by se určitě k pravdě dostal velmi brzo. A Elániovi teď říkám: Žádněj troll by takovou věc neudělal, rozhodně ne takovým způsobem.“

Zapomeň na to, že mluví napůl pouliční trollštinou, připomínal si Elánius v duchu. Ono to jen tak vypadá, že mluvíš se starým, hodným trollem. Je to přece Chrysopras! Vymordoval většinu staromilských kmotrů a to bývali nějak ostří hoši, jednou rukou si v klidu drží od těla Cech vrahů. A neseděl při tom na hromadě sněhu. Viš, že má pravdu. Jenže... ne sice nejostřejší nůž v šuplíku? No tak to pěkně děkuju!

Ale zato kapitán Karotka zářil! Elániovy myšlenky vždycky hledaly spojitosti a teď přišly s: „Kdo je pan Zářící?“ Chrysopras byl absolutně nehybný, hýbala se jen tenká spirála zeleného kouře, stoupající z doutníku. Když pak promluvil, byl jeho hlas až netypicky přátelský.

„Ten? Oh, to je jen takový příběh pro děti. Něco jako trollí pověst z doby daleko před námi,“ řekl.*

* Pozn. autora: Trollí bájesloví říká, že se všechny živoucí bytosti pohybují v čase nazpět. Je to dosti složité.

„Něco jako lidový hrdina?“

„Jo takovýho něco. Lidi si ve zlejších časech vždycky vymějšlejší různý zvláštní pověsti a báchorky, nic víc. Zvlášť v tyhle moderní době.“

Jak se zdálo, tak to opravdu bylo.

Elánus vstal. „Dobrá. Vyslechl jsem, co jsi mi chtěl říci,“ pokrčil rameny. „A teď už se musím vrátit, Hlídka čeká na mé velení.“

Chrysopras zadýmá z doutníku a odklepl popel na ledovou námrazu, kde zasyčel. „Budete se vracet do Dvora přes Uličku dvojího ohlednutí?“ nadhodil.

„Ne, to je dost velká za-“ začal Elánus. V trollím hlase byl slabý náznak doporučení.

„V tom případě ode mě pozdravujte tu starou paní, co bydlí hned vedle obchůdku s koláči,“ dodával troll.

„Ah... to samozřejmě budu... ano, to udělám,“ vypravil ze sebe Elánus v mírně užaslých rozpacích. „Seržante!“

Dveře na opačném konci skladiště se s třeskutím otevřely a dovnitř vběhl Navážka se samostřílem připraveným k výstřelu. Elánus, který věděl, že jednou z těch několika málo Navážkových chyb je, že není schopen pochopit všechny významy slova „pojistka“, potlačil divokou touhu vrhnout se na zem.

„Přichází čas, kdy si budeme muset všichni ujasnit, kde stojíme,“ zafilozofoval si Chrysopras, jako kdyby mluvil k publiku mrtvého vepřového, „a kdo stojí hned vedle.“

Když Elánus vykročil ke dveřím, troll dodal: „A ten plášť dejte své dámě, mistře Elánie. S mými uctivými pozdravy.“

Elánus ztuhl na místě a podíval se na plášť na svých ramenou. Byl z jakési stříbrné kožíšiny, která skvěle hřála, ale ani zdaleka ne tak jako nenávist, která se v něm najednou začala zvedat. Málem v něm odešel. Rozhodně k tomu měl velice blízko.

Jediným pohybem ramen ho shodil a stočil do koule. Hodně, pravděpodobně několik tuctů malých vzácných kvičících zvířátek muselo zemřít, aby mohl být z jejich kožíšin ušit tenhle plášť, ale on může zajistit to, že jejich smrt nebude, alespoň zčásti, zbytečná.

Vyhodil kouli kožíšiny do vzduchu, pak vykřikl: „Seržante!“ a vrhl se na zem. Okamžitě se ozvalo drátěné zadrnčení a zvuk, jako když proletěl roj rozzuřených sršňů, pak plechové pingpingping, jak úlomky střel změnily kus plechové střechy v cedník, a vzduchem se nesl pach spálené kožíšiny.

Elánus vstal. Kolem něj se k zemi snášelo něco jako chlupatý sníh.

Jeho a Chrysoprasovy oči se setkaly. „Pokus o podplacení policisty je zločin,“ řekl Elánus.

Troll zamrkal. „Čestnej jako nikdo jinej, to jsem jim řekl. Jsem rád, že jsme si tady mohli tu chvilku popovídat, mistře Elánie.“

Když byli venku a ušli kousek cesty, zatáhl Elánus Navážku dojedná z úzkých uliček, pokud ovšem vůbec bylo možné trolla někam zatáhnout.

„Poslyš, co víš o nářezu?“ řekl.

Trollový rudé oči zaplály. „Slyšel jsem různý věci.“

„Teď vyrazíš do ulice U melasového dolu a dáš dohromady speciální oddíl. Vydáte se do ulice Dvojího ohlednutí, hned za ulicí Koňské běhavky. Myslím, že tam někde má obchůdek pekařka svatebních dortů a koláčů. Máš nos na drogy.“

Trochu to tam očichejte, seržante.“

„Rozumím!“ přikývl Navážka. „Někdo vám něco zašeptal do ouška, pane?“

„No, řekněme to takhle: Já si myslím, že je to něco jako jitřenka dobrého předsevzetí, hm?“

„Jitřenka? A čím?“

„No jednoho takového, o kom víme, že by nám rád ukázal, jak vzorný je občan. Dej se do toho.“

Navážka si přehodil samostřel přes rameno, aby se mu lépe nesl, a za rychlého klepání kotníků zmizel. Elánus se opřel o stěnu. Tohle bude dlouhý den. A teď-

Na stěně, poněkud výš než hlava průměrného člověka, vyryl troll do stěny hrubý obrázek broušeného diamantu. Trollí graffiti se poznalo snadno. Dělalí je nehtem a v cihlách byly linky dva centimetry hluboké.

Vedle diamantu bylo vyryto slovo ZÁŘÍČÍ.

„Ehm,“ ozval se slabý hlásek z jeho kapsy. Elánus si povzdechl a s pohledem upřeným na nápis vytáhl z kapsy iPaco.

„Ano?“

„Řekl jste, že si nepřejete být vyrušován...“ začal skřet omluvně.

„Takže? Co mi chceš říct?“

„Je za jedenáct minut šest, Vložte své jméno,“ oznámil mu pišišvor pokorně.

„Dobří bohové, proč jsi mi to neřekl dřív?“

„Protože jste řekl, že si nepřejete být vyrušován!“ koktal šotek.

„No ano, ale ne!“ Elánus se zarazil. Jedenáct minut. Nemohl tam běžet, rozhodně ne v tuhle denní dobu. „Šest hodin to je... je to prostě hrozně důležité.“

„Ale to jste mi neřekl!“ sténal pidižvík a sevřel si zoufale hlavu rukama. „Vy jste akorát řekl ‚nerušit!‘. Je mi to opravdu nesmírně líto, omlouvám se, ale vy jste-“

Elánus zapomněl na nějakého Zářičiho a zoufale se rozhlížel po okolních budovách. Tady, kde se areál jatek stýkal s doky, nebylo pro signální věž téměř využití, ale uviděl velkou signalizační věž na střeše velitele přístavu.

„Zaskoč támhle!“ přikázal a otevřel krabíčku. „Řekni jim, že tě posílám já a že to má výjimečnou důležitost, rozumíš?“

Musí sdělit do Pseudopolského dvora, odkud vyrazím! Přejdu řeku po Nedomyšleném mostě a budu pokračovat kolem chrámu Požehnaného chrousta. Policisté ve Dvoře už budou vědět, co a jak! Běž!“

Skřet přešel ze stavu nejhlubšího zoufalství do stavu euforického nadšení doslova ve zlomku vteřiny. Naše služba Bluenose™-X vás nenechá na holičkách, Vložte své jméno! Okamžitě přecházím do externího prostředí!“ Pak seskočil na zem a změnil se v zelenou čmouhu. Elánus se rozeběhl směrem k dokům a pak se pustil co nejrychleji kolem

kotvících lodí proti proudu řeky. Doky byly vždycky přeplněné a cesta byla vlastně jakousi překážkovou drahou tvořenou balíky, košíky, bednami, svítky lan, rolemi plachtoviny a hádkou zhruba každých deset metrů. Elánius však byl běžcem od přírody a znal všechny finty potřebné k běhu přeplněným městem. Shýbal se, skákal, kličkoval, a když už nebylo zbylí, narážel. Zakopl o lano a plynulým kotoulem se znovu zvedl na nohy. Jakýsi nakladač se mu postavil do cesty, ale Elánius ho srazil tvrdým hákem a zrychlil pro případ, že by ten muž měl nablízku nějaké přátele.

Tohle je důležité...

Z Opičí ulice vyjel naleštěný kočár tažený čtyřspřežím. Vzadu za vozem stáli dva sloužící. Elánius sebral všechnu vůli a ještě zrychlil, zachytil se drždla a vyšvihl se na stupátko mezi oba užaslé lokaje. Pak se vytáhl nahoru na rozkývanou střechu, sklouzl po ní kupředu a svezl se na kozlík vedle mladého kočího.

„Městská hlídka,“ ohlásil mu a blýskl odznakem. „Jedte rovně!“

„Ale já bych měl zahnout doleva na -“ začal mladík.

„A polechtejte je trochu tím bičem, prosím,“ zamračil se na něj Elánius, který jeho slova ignoroval. „Tohle je důležité!“

„Tak dobře! Jde tady o čas a je to záležitost života a smrti, ano?“ zbystřil vozka, v němž začalo klíčit nadšení pro věc.

„Dobrá! Jsem váš člověk! Našel jste svého muže, pane. Věřil byste, pane, že dokážu zvednout tuhle bednu na dvě kola a ujet po nich padesát metrů? Jenže stará paní Robinsonova to nedovolí. Levé, nebo pravé, stačí jen říct. Hijó, hijó!!

Samozřejmě, celý ten trik spočíval v tom, naučit koně běhat po dvou. Přesněji řečeno, oni tak jako spíš skáčou,“

pokračoval vozka nadšeně a přitom si obrátil klobouk tak, aby kladl co nejmenší odpor větru. „Chcete vidět, jak to točím?“

„Ani ne,“ odpověděl Elánius.

„Podkovy nejiskří ani z poloviny jako normálně, když to takhle rozbalím, věřil byste? Hijó!“

Okolí se začalo rozmazávat a před nimi se objevila krátká vpust' vedoucí do Dvoupintového doku. Obvykle ji uzavíral otočný most -

- obvykle.

Ted' byl ale otočený. Elánius viděl stěžně lodi, která byla tažena z doku do přístavu.

„Oh, tím se netrapte, pane,“ zaječel vozka vedle Elánia. „Rozjedem to po nábřeží a přeskočíme!“

„S kočárem taženým čtyřmi koňmi nemůžete přeskočit dvojstěžník, člověče!“

„Vsadím se, že to jde, když se trefíte mezi stěžně, pane! Hijó! Hijó!“

Kočár se hnál po dláždění s pekelným rachotem a lidé uskakovali a přechali do úkrytů. Elánius přimáčkl mladíka loktem na jeho místo, vyrval mu opratě, opřel se oběma nohama o brzdu a zatáhl.

Kola se zablokovala. Koně se začali otáčet. Kočár dostal smyk a koně táhl s sebou a točil s nimi jako s pohádkovými oři. Jejich podkovy kreslily po dláždění složité ohnivé obrazce. V tom okamžiku Elánius všechno pustil, jednou rukou se chytil sedadla, druhou bočního kovového opěradla, zavřel oči a čekal, až všechnen ten hluk utichne. Díky bohům se to nakonec skutečně stalo. Nakonec se ozýval jen jeden popuzený a neodbytný zvuk. Bylo to klepání vycházkové hůlky, nebo možná francouzské berle na střechu kočáru. K němu se vzápětí připojil hašteřivý hlas postarší dámy:

„Jean? To už jste se zase pokoušel jet rychle, mladíku?“

„Pašerákovy hodiny!“ vydechl Jean a zíral užasle na spřežení koní, z jejichž těl stoupala pára. Ti ted' stáli hlavami ve směru, odkud přijeli, a probírali se z šoku. „To teda čumím!“

Obrátil se k Elániovi, ale ten už tam nebyl.

Muži, kteří přesouvali loď, při pohledu na kočár se čtyřspřežím, který se točil na silnici a šiléným tempem se přibližoval, upustili lana a dali se na útěk. Vjezd do doku byl úzký. Šikovný člověk se mohl snadno zachytit lana na jedné straně lodi, vylézt na palubu, přeběhnout ji napříč a na druhé straně se zase po laně svézt na břeh. A to náš šikovný člověk právě udělal.

Elánius pokračoval v běhu a už z dálky viděl, že Nedomyšlený most bude problém. Vůz přetížený senem se vklínil mezi rachitické domy, které most lemovaly, strhl kus něčího prvního patra a vysypal během toho část nákladu. Došlo ke rvačce mezi vozkou a majitelem zmíněné nemovitosti. Promarnil drahocenné vteřiny, když se dral přes a skrz seno, ale nakonec se mu to podařilo a rozeběhl se ucpaným mostem k jeho druhému konci. Před sebou měl rozlehlé prostranství nazývané náměstí Požehnaného chrousta, které stoupalo do vršku a bylo plné vozů.

Nedokáže to. Už musí být přinejmenším za pět minut šest. Při tom pomyšlení si vybavil ten malý obličejík -

„Veliteli Elánie!“

Na cestu za ním právě vyjel poštovní vůz a cvalem se přibližoval. Vedle vozky seděl Karotka a divoce na Elánia gestikuloval.

„Vyskočte si na stupátko, pane!“ křičel. „Nemáte už mnoho času!“

Elánius se znovu rozeběhl, a když ho kočár dohonal, vyskočil na postranní stupátko a zachytil se dvířek.

„Není to poštovní dostavník do Quirmu?“ vykřikl Elánius, když vozka pobídl koně do trysku.

„To je pravda, pane,“ odpovídal Karotka. „Ale vysvětlil jsem jim, že se jedná o záležitost nejvyšší důležitosti!“

Elánius si pro pevnější úchop přehmátl. Poštovní dostavničky měly dobré koně. Kola, která měl Elánius na dosah, se měnila v rozmazané kotouče.

„Jak jste se sem dostali tak rychle?“ vykřikl.

„Zkratkou přes Lékárnickou zahradu, pane!“

„Cože? Myslíš tu úzkou uličku kolem řeky? Tam se přece takhle široký kočár nevejde!“

„No, trochu to drhlo, pravda, ale když odletěly kočárové lucerny, tak to šlo snáz.“

Teprve ted' si Elánius pořádně všiml, v jakém stavu je bok kočáru. Lak po celé ploše byl sedřen na dřevěný základ.

„Dobrá,“ křikl na kozlík, „řekněte vozkovi, že všechny výdaje samozřejmě platím! Ale je to zbytečné, Karotko. Třída zeleně bude v tuhle denní dobu přeplněná k prasknutí!“

„Jen klid, pane! Na vašem místě bych se ale fakt pevně držel, pane!“

Elánus zaslechl zapráskání biče. Tohle byl skutečný poštovní dostavník. Poštovním vakům bylo jedno, jestli je jízda pohodlná. Ucítit zrychlení.

Už brzo dorazí k Třídě zeleně. Elánus toho moc neviděl, protože vítr vzbuzený rychlostí jízdy mu vnutil slzy do očí, ale to, co měli před sebou, byla dokonalá ukázka pouliční zácpy. Byla ošklivá v kteroukoliv denní dobu, ale podvečer tady představoval děsivou noční mŕu všech kočích, vozků a povozníků. Zčásti by se to dalo přičíst i přesvědčení občanů města, že přednost v jízdě má nejtěžší vůz nebo nejdřívější koč. Neustále docházelo k menším srážkám a nehodám, které měly za následek, že obě vozidla zablokovala ulici, zatímco oba vozkové probírali bezpečnost pouličního provozu s použitím prvních zbraní, které jim padly do rukou. A poštovní dostavník mřil právě teď do tohoto děsivého víru vzpínajících se koní, poskakujících chodců a proklínajících kočích. Tryskem.

Elánus zavřel oči, a když pak zaslechl, že kola vydávají poněkud jiný zvuk, zariskoval a znovu je otevřel.

Kočár přeletěl křižovátku. Elánus letmo zahlédl dlouhou frontu vozů a zaslechl směsici křiku promíchaného s nadávkami za zády dvou, ale to už zahýbali do ulice Vodní brázdy.

„Ty jsi dal uzavřít ulici? Ty jsi dal uzavřít ulici!“ zaječel do hukotu větru.

„A ještě Královskou třídu. Pro všechny případy!“ křičel z kozlíku dolů Karotka.

„Tys uzavřel dvě hlavní ulice? Obě ty zatracené hlavní ulice?“

„Ano, pane. To byla jediná možnost.“

Elánus pro tu chvíli ztratil řeč. Byl by se to odvážil on? Ale to byl celý Karotka. Byl tady problém a už tady není. Ano, celé město je teď nejspíš ucpáno vozy a nadávajícími lidmi, ale to už je jiný problém.

On bude doma včas. Bude minuta důležitá? Ne, nejspíše ne, i když malý Samík, jak se zdálo, má velmi přesné vnitřní hodiny. Možná mě projdou i dvě minuty, pomyslel si Elánus. Dokonce i tři. Dejme tomu, v nejhorším, pět. Ale v tom to bylo. Když si povolíte pět minut, příště by z toho mohla být půlhodina, nějaká ta hodinka... nakonec by syna neviděl třeba celý večer. Takže vůbec žádné výmluvy, tak to bylo. V šest hodin přesně. Den co den. Čist malému Samíkovi. Žádné výmluvy. Slíbil mu to. Žádné výmluvy. Vůbec žádné výmluvy. Jakmile jednoho dne připustíte dobrou výmluvu, otvíráte dveře špatným výmluvám.

Míval noční mŕy o tom, jak přišel pozdě.

Míval hodně nočních mŕ, které se týkaly malého Samíka. Zahrnovaly prázdné postýlky a tmu.

Všechno to bylo příliš... hezké. Během několika málo let on, Sam Elánus, vyletěl v tomhle světě vzhůru jako balon. Stal se vévodou, byl velitelem Hlídky, měl moc, vzal si ženu, jejíž dobrotu, pochopení a lásku, jak byl přesvědčený, si muž jako on nezasloužil, a byl bohatý jako Creosote. Chvilí přišlo štěstí a on měl náhodou tu největší mísu. A všechno se to odehrálo tak rychle.

A pak přišel malý Samík. Nejdřív to bylo hezké. To dítě bylo... prostě dítě, hlavička, která přepadává sem a tam, řihání, nezaostřené oči, dokonale a úplně v péči své matky. A pak, jednoho večera jeho syn otočil hlavu, podíval se přímo na Elánia očima, které pro jeho otce najednou zářily víc než nejsilnější lampy světa, a Samovo srdce zalil temný strach, podobný černé vlně. Všechno to nádherné štěstí, zářící radost... to bylo špatné. Je přece nesmysl, aby vesmír obdaroval tolika nádhernými věcmi a takovým množstvím štěstí jediného muže. Rozhodně ne, pokud mu někdy v budoucnosti neměl v úmyslu předložit účet. Tam Někde se stahovala velká temnota, a až ta zahálí Elániovu hlavu, vezme a odnese s sebou všechno. A některé dny, a to si byl jistý, už slychal její vzdálené hřmění.

Jen co kočár trochu zpomalil, Elánus seskočil, vydal se sebe několik nepříliš srozumitelných děkovných výkřiků a skluzem přešel chodník na příjezdovou cestu k domu. Rozběhl se, a přestože jeho boty ještě rozhazovaly na všechny strany drobný štěrk, vchodové dveře se otevřely a v nich se objevil Jeefes s Knihou. Elánus se jí chopil a vydusál nahoru po schodech přesně ve chvíli, kdy různé hodiny ve městě začaly odbíjet šestou.

Sibyla byla zásadně proti tomu, aby si najali chůvu. Elánus, tentokrát zcela výjimečně, byl pro to, aby měli nejen vychovatelku, ale i pomocnou ošetřovatelku k čistokrevným drakům, které Sibyla chovala v ohradách na pozemku za domem. Nakonec vyhrál. Jeden člověk to prostě všechno najednou zastat nemohl. Když Elánus vrazil dovnitř, Čistomila, která se zatím jevila jako příjemná a pečlivá bytost, právě uložila malého Samíka do postýlky. Vysekla Elániovi zhruba první třetinu dvorní poklony, když si všimla jeho ublíženého výrazu a vzpomněla si na lekci o rovnosti lidských bytostí, kterou jí udělil minulý týden, a raději rychle odeběhla. Bylo důležité, aby tady nikdo nebyl. Tyhle okamžiky, ty patřily jen Samovi.

Malý Samík se vytáhl po mřížkách postýlky do stoje a prohlásil: „Ta!“ Svět náhle změkl.

Elánus pohlídl synka po vláscích. Bylo to opravdu legrační. Celý den strávil tím, že ječel, křičel, mluvil a řval..., ale tady, v tomhle tichém čase, vonícím (díky Čistomile) mýdlem, nikdy nevěděl, co má říci. V přítomnosti čtrnáctiměsíčního dítěte měl jazyk jako svázaný. Cokoliv ho napadlo, jako třeba „Je to tátův malý chlapeček, ano?“, znělo tak strašlivě falešně, jako kdyby se to naučil z nějaké knihy. Tady, v tom něžně pastelovém pokoji, nebylo možno říci nic, ale ono tady nebylo ani potřeba něco říkat. Zpod postýlky se ozvalo zafunění. Spal tam drak Slintá. Byl prastarý, vyhaslý, bezzubý a měl potrhaná křídla, ale den co den se vyškřábal po schodech a zaujal své místo pod postýlkou. Nikdo nevěděl proč. Ve spánku vydával tiché pískavé zvuky.

Elánia obklopilo šťastné ticho, ale to nesmělo trvat dlouho. Teď se muselo přistoupit ke Čtení Knihy. To byl význam šesté hodiny.

Byla to ta samá kniha den co den. Rohy zmíněné knihy byly v místech, kde je malý Samík ožušlal a pak okousal, zakulacené a odřené, ale pro jednu osobu v místnosti to byla kniha knih, největší příběh který byl kdy vyprávěn.

Elánus už ji nepotřeboval číst. Uměl ji nazpaměť.

Jmenovala se Kdepak je má kravička?

Bliže nezjištěný poškozený si stěžoval, že se jim ztratila kráva. V tom spočíval příběh.

Strana jedna začínala velmi slibně:

Kdepak je má kravička?
Je tohle má kravička?
Dělá na mě „béé!“
To je ovečka!
Není to má kravička!

Pak, jak se zdálo, se autor bezpečně zmocnil materiálu, s nímž pracoval.

Kdepak je má kravička?
Je tohle má kravička?
Dělá na mě „ihahá!“
To je koníček!
Není to má kravička!

V tomto okamžiku autor dosáhl vrcholu svých tvůrčích sil a další části textu vytryskly přímo z hlubin jeho trýzněné duše.

Kdepak je má kravička?
Je tohle má kravička?
Dělá na mě „humpff!“
To je hroch!
Není to má kravička!

Byl to hezký večer. Malý Samík už měl pusinku od ucha k uchu a žvatlal si spolu s postupujícím příběhem. Kravička byla samozřejmě nakonec nalezena. Byl to opravdu trháč. Obrázkům bylo navíc dodáno na zajímavosti tím, že všechna ostatní zvířátka byla zobrazena způsobem, který by možná dokázal ošálit malé kotě, které vyrostlo v zatemněné místnosti. Tak například kůň stál ve stodole a o hlavu měl opřené velké dvojzubé vidle, rukojetí dolů, jak už ostatně koně pravidelně mívají, a hrochovi seděla na hlavě opice a rozšafně se mu rukama opírala o temeno. Pokud jste se dívali ze špatného směru, mohli jste na okamžik nabyt dojmu, že je na obrázcích nakreslená kráva... Malý Samík to ale miloval. Často knihu s láskou tiskl k sobě. Musela to být nejomazanější kniha na světě. Na druhé straně, Elánia čtení dost nudilo, i když teď byl ve vydávání různých zvuků skutečně dobrý a postavil by se každému muži, který měl nějaké pochybnosti o jeho „humpff!“. Ale byla tohle kniha pro městské dítě? Kde by mohlo to ubožátko tyhle zvuky zaslechnout? Jediné zvuky, které tahle zvířata ve městě vydávala, bylo syčení a bublání v troubě či hrnci. Jenže dětský pokoj byl tak trochu jako konspirační místnost, kamkoliv se podíval, viděl bée-beránky, brumm-medvídky a načechráná gaga-kačátka. Jednoho večera, po velmi složitém dni se pokusil o Elániovu pouliční verzi:

Kdepak je můj tatínek?
Je tohle můj tatínek?
Dělá na mě „Vyprdnoutsenato! Tisíciletej brouk a záprtek!“
To je Starý Smrd'a Rum!
Není to můj tatínek!

Všechno to krásně fungovalo do chvíle, kdy Elánius zaslechl tiché významné zakašlání ode dveří, v nichž stála Sibyla. Hned nazítří malý Samík, s neselhávajícím instinktem dítěte, které pro něco takového mají dokonalý cit, sdělil Čistomile: „Vyplnousesenato!“ A přestože se Sibyla o tomto incidentu už nezmínila, ani když byli sami dva, byl konec. Od té doby se úzkostlivě držel tištěné verze. Dnes večer knihu zase přerecitoval, zatímco vítr lomcoval okny, a tenhle malý, dětský svět, plný růžového a modrého míru a velmi měkkých, hebkých a načechráných zvířátek, je oba pohlcoval. Na malých dětských hodinách se kýval beránek a odtikával vteřiny. Když se Elánius částečně probral do temného šera, zatímco jeho myšlenky ještě zastíraly potřhané cáry nechtěného spánku a ošklivého snu, rozhlédl se zmateně kolem sebe. Naplnila ho panika. Co je to za místo? Proč jsou tady všechna ta směšná zvířata? Co mu to leží na noze? A kdo to vlastně chce všechno vědět a proč je zabalený do modrého šálu s kačenkami? Pak ale přišlo požehnané a osvobozující prozření. Malý Samík tvrdě spal a ve spánku jako medvídko objímal Elániovu helmu. A Slinta, který vždycky ocenil něco teplého na spaní, si položil hlavu na nárt Elániový boty. Kůže už byla místy pokrytá slizem. Elánius se opatrně zmocnil své helmy, přitáhl si šál a sešel dolů, do rozlehlé vstupní haly. Viděl světlo pode dveřmi knihovny a - stále maličko omámený spánkem - otevřel a vešel dovnitř. Dva strážní se postavili do pozoru. Sibyla ve svém křesle u krbu se otočila. Elánius cítil, jak mu kačenky pomalu kloužou z ramenou a končí v hromádce na podlaze. „Nechala jsem tě spát, Same,“ konstatovala lady Sibyla. „Vždyť jsi dnes přišel domů až po třetí ráno!“

„Všichni teď slouží dvojité šichty, má drahá,“ vysvětloval jí Elánius a pohledem varoval Karotku a Sally před tím, že by je být jen v duchu napadlo zmínit se někomu, že viděli Elánia v modré šále s kačenkami. „A já musím jít mužstvu dobrým příkladem.“

„Jsem si jistá, že ano, Same, ale vypadáš jak ošklivý odstrašující příklad,“ sdělila mu jeho žena. „Kdy jsi jedl naposled?“ „Měl jsem obložený chléb se salátem, rajskými jablky a kouskem slaniny, drahá,“ odpověděl pohotově a snažil se jak tónem, tak intenzitou hlasu naznačit, že slanina byla v oné spoustě zeleniny spíše jen jako koření a ne flák opečené slaniny, který tak tak stačily pokrýt oba plátky chleba.

„No, tak to opravdu ráda slyším,“ odpověděla mu lady Sibyla, jejíž tón dával nepokrytě najevo, že nevěří jedinému slovu z jeho prohlášení. „Kapitán Karotka pro tebe má nějakou zprávu. Tak, teď si sedni a já se podívám, jestli tam ještě zbylo něco k večeři.“

Když pak její sukně odšustily směrem ke kuchyni, obrátil se Elánius k oběma policistům a chvíli v duchu váhal, jestli nemá udělat ten klasický obličej, kdy se mírně našpulí rty a obrátí oči k nebi, což mezi muži znamená „Ty ženy, co?“. Nakonec se rozhodl proti, vzhledem k tomu, že dvojici tvořila svobodnice Herbachtová, která by si myslela, že se zbláznil, a kapitán Karotka, který by nevěděl, co to znamená.

Proto místo toho řekl jen suché: „Takže?“

„Udělali jsme, co jsme mohli, pane,“ hlásil Karotka. „Měl jsem pravdu. Ten důl je velmi nešťastné místo.“

„To místa, na nichž dojde k vraždě, obvykle bývají, máte pravdu.“

„Okamžik, pane, já si myslím, že jsme místo činu vůbec nenašli.“

„Viděli jste tělo?“

„Ano, pane. Myslím, že ano. Víte, pane, musel byste tam být, abyste -“

„Myslím, že už to dlouho nevydržím,“ zasyčela Angua, když kráčeli po ulici U melasového dolu.

„Něco není v pořádku?“ podíval se na ni Karotka.

Angua ukázala palcem přes rameno.

„Ona! Upíři a vlkodlaci netvoří moc dobrou společnost.“

„Ale ona patří k Černým stuhám,“ zaprotěstoval chabě Karotka. „Ona ne -“

„Ona nemusí nic dělat! Stačí, že prostě existuje! Společnost upírů je nám prostě od přírody proti srsti a my, vlkodlaci, víme, co to je, když je ti něco proti srsti, to mi věř!“

„Je to tím pachem?“

„Víš, ten je nám opravdu nepříjemný, ale je v tom něco víc. Jsou tak... vyrovnaní... sebejistí. Tak dokonali. Přiblížím se k ní a mám pocit, že jsem... chlupatá. Nedokážu si pomoci, táhne se to už tisíce let z minulosti! Je to ten celkový pocit. Upíři jsou vždycky tak... chladní, odměření... dokonale se ovládají, ale vlkodlaci jsou... no, víš... toulavá zvířata. Oni jsou společensky in. My jsme proti nim... outsideri.“

„Ale to přece není pravda! Spousta z Černých stuh jsou silní neurotici, a ty jsi tak uhlazená a elegantní-“

„Ale ne, když jsem mezi upíry. Vždycky ve mně spustí nějaký proces. Podívej, přestaň se pokoušet řešit to logikou, ano? Nesnáším, když se na mě pokoušíš jít s logikou! Proč jenom to velitel Elánius nevydržel? Dobrá, dobrá, já se s tím nějak srovnám. Ale je to těžké, je to opravdu těžké.“

„Řekl bych, že to není lehké ani pro ni...“ začal Karotka.

Angua na něj vrhla pohled: Ale to je celý on, pomyslela si. On to opravdu myslí tak, jak to říká. Prostě si neuvědomuje, když něco takového říká, že je to nesmysl. Že to pro ni není lehké? A kdy to bylo lehké pro mě? Když už nic jiného, tak ona si jistě nemusí dělat po městě tajné schránky s oblečením! Dobrá, být netopýrem taky není žádná slast, jenže ona to dělá, kdy chce, ale na mě to přijde každý měsíc! A kdy jsem komu rozsápala hrdlo? Lovím kuřata! A platím za ně předem! Jestlipak trpí žaludeční slabostí za letu? Asi těžko! Oh, bohové, a měsíc dorůstá a je už ve třetí čtvrti! Cítím, jak mi rostou vlasy! Hnusní upíři! Jak hrozně nafoukli to, že někteří z nich už nejsou těmi vyhublými egoisty, posedlými notorickým sáním krve. Všichni s nimi najednou sympatizují! I on!

To všechno jí proběhlo hlavou během vteřiny. Rekla ale jenom: „Podívej, slezme tam, vyřídíme co nejrychleji to, co máme, a ať jsme pryč, ano?“

Poblíž vchodu se stále ještě zdržovala část davu. Byl tam i Otto Schrecklich. Když se na něj Karotka podíval, upír-ikonograf mírně pokrčil rameny.

U dveří stále ještě stála dvojice strážných, ale bylo jasné, že s nimi někdo mluvil. Když skupinka policistů dorazila, kývli jim strážní na pozdrav. Jeden z nich jim velmi uctivě otevřel dveře.

Karotka si k sobě pokynem ruky přivolal obě policistky. „Všechno, co tam řekneme, bude někdo poslouchat, rozumíte?“ řekl. „Všechno. Buďte opatrné. A pamatujte - co se jich týče - potmě nevidíte.“

Vykořčil v čele kratičké řady dovnitř, kde stál nervózní, nicméně navzdory tomu rozzářený Přílbomysl.

„Vítám tě, Naražené čelo,“ prohlásil trpaslík.

„Hm, jestliže mluvíme ankh-morporkštinou, dal bych přednost oslovení kapitáne Karotko,“ řekl Karotka.

„Jak si přejete, Taviči,“ přikývl trpaslík. „Výtah čeká!“

Zatímco sestupovali, zeptal se Karotka: „Čím to poháníte?“

„Zařízením,“ odpověděl Přílbomysl a pýcha na okamžik zaplašila jeho nervozitu.

„Vážně? Máte mnoho Zařízení?“ zajímal se Karotka. „Poloosu a krumprotože.“

„Krumprotože?“ O obojím jsem se doslechl teprve nedávno!“

* Pozn. překladatele: Výchozím zařízením pro tento převratný vynález v důlní technice byl krumpáč.

„Máme štěstí. Velmi rád vám oboje ukážu. Tak například pro přípravu potravin jsou naprosto nedocenitelné,“ hovořil dál Přílbomysl překotně. „A dole pak máme několik kostek o různé síle. Taviči nesmí být nic utajeno. Dostal jsem příkaz ukázat vám všechno, co si budete přát vidět, a říci vám všechno, co budete chtít vědět.“

„Děkuji,“ přikývl Karotka, když výtah zastavil v temnotě poseté mrtvolnou září červů. „Jak rozsáhlé jsou místní důlní práce?“

„To vám nemohu říci,“ odpověděl Přílbomysl rychle. „Já to nevím. Ach, tady je Žhavláv. Takže já se zase vrátím nahoru ke svým.“

„Ne, Přílbomysle, zůstaň s námi, prosím,“ řekl temnější stín v šeru. „Ty bys to měl vidět také. Přeji dobrý den, kapitáne Karotko, i vám.“ Žhavlávovi se podařilo vytvořit na obličejích něco jako úsměv - „dámy. Prosím, pojďte za mnou. Omlouvám se za nedostatek světla. Snad se vaše oči přizpůsobí. Rád vám popíšu kterýkoliv objekt, na který narazíte. A teď vás vezmu na místo, kde byl ten strašlivý čin... učiněn.“

Vedl je temným tunelem a Angua se pozorně rozhlížela sem a tam. Klenba byla tak nízká, že Karotka musel mírně pokrčit nohy. Tak Naražené čelo, hm? Je zajímavé, že jsem se o své přezdívce téměř hochům ani slovem nezmínil.

Žhavláv se téměř každých deset metrů zastavoval před kulatými dveřmi a ty se otevířely s majestátností, která svědčila o jejich váze. Tu a tam byly v tunelech... věci, mechanické předměty, které visely ze stěn a očividně tam měly svou funkci. Kolem vířili červi. Angua neměla ani tušení, k čemu ty věci jsou, ale Karotka si je prohlížel s nadšeným výrazem malého kluka v obchodě se zábavní pyrotechnikou.

„Vy máte vzduchové zvony a vodní boty, pane Zhavláve! O těch jsem jen slyšel!“

„Vy jste byl vychován v dobrých skalách v Ploskolebkách, že kapitáne? Důlní práce v téhle podmáčené rovině je jako hloubení tunelů v moři.“

„A ty kovové dveře jsou dokonale vodotěsné, že?“

„Samozřejmě. Dokonce i vzduchotěsné.“

„To je znamenité. Rád bych se sem zaskočil podívat ještě jednou, až vyřídíme tuhle ošklivou záležitost. Trpasličí důl pod městem! Tomu se dá jen velmi těžko uvěřit!“

„Jsem si jistý, že to půjde zařídit.“

A to byl Karotka při práci. Choval se tak nevinně, tak přátelsky, tak přihloupě... podobal se hravému štěněti a najednou se z něj stala velká ocelová krychle a vy jste narazili přímo do ní. Podle pachu Angua věděla, že ho Sally pozoruje se zvýšeným zájmem.

Můj rozum, říkala si Angua. Nedovol, aby ti ta upírka pocuchala nervy. Nepřipouštěj si to, nesmíš si myslet, že jsi hloupá a chlupatá. Mysli jasně. Vždyť ty máš mozek!

Opravdu se mohou lidé zbláznit, když žijí tady v tom šeru? Angua zjistila, že jde všechno lépe, když zavře oči. Tady dole její nos pracoval, aniž jej co rozptylovalo. Temnota pomáhala. Když zavřela oči, tančily jí hlavou různé jemné pásy barev. Kdyby tady navíc nepáchla ta zatracená upírka, byla by schopná odhalit toho ještě mnohem víc. Ten pach otravoval každý její vjem. Tak dost, přestaň myslet tímhle způsobem! Ty prostě dovoluješ svému mozku, aby myslel za tebe... okamžik, to je špatné myšlení...

Ve vzdáleném rohu následující místnosti bylo vidět nejasný obrys, který byl opravdu hodně velký. Vypadalo to jako... obrys. Jako křídový obrys. Světélkující křídový obrys.

„Pokud vím, tak tohle je klasický způsob?“ ozval se Žhavláv. „Jistě jste si všiml té noční křídý, kapitáne? Je vyrobena z drcených červů. Vydrží světélkovat více než den. Na podlaze tady uvidíte... tedy spíše nahmátnete obušek, kterým mu byl zasazen smrtelný úder. Máte ho přímo pod rukou, kapitáne. Je mi líto, že je tady taková tma, ale držíme červy mimo. Moc rádi by si pochutnali, rozumíte?“

Angua viděla, jak si Karotka, zahalený v oblaku vůně toaletního mýdla jako vždycky, pomalu hledá cestu napříč místností. Nakonec nahmátl další kovové dveře.

„Kam vedou tyhle dveře, pane?“ zeptal se Žhavláva a poklepal na kov.

„Do vnějších místností.“

„Bylo tady otevřeno, když ten troll zaútočil na kraka?“

Ty si vážně myslíš, že to udělal troll? užasla Angua v duchu.

„Myslím, že ano,“ přikývl Žhavláv.

„Pak bych prosil, abyste mi je teď otevřel.“

„S touhle vaší žádostí nemohu souhlasit, kapitáne.“

„To neměla být žádost, pane. Až pak budou otevřeny, budu chtít vědět, kdo všechno byl v dole v té době, kdy troll pronikl dovnitř. S těmi osobami si musím promluvit a taky s tím, kdo našel tělo. Hara'g.j'krgra.“

Žhavlávův pach se najednou Angue změnil. Pod všemi těmi vrstvami trpasličtiny najednou ucítila nejistotu. Jako kdyby ho obklopila najednou. Než odpověděl, váhal několik vteřin. „Pokusím se... pokusím se vyjít vaším požadavkům, Taviči,“ řekl. „Teď vás opustím. Pojďte Přílbomysle.“

„Grz dava'j?“ řekl Karotka. K'zakra'j? D'jh'ragnara'd'j?“

Žhavláv postoupil kupředu, nejistě přešlapoval a pak napřáhl kupředu obě ruce dlaněmi dolů. Na okamžik mu sklouzly rukávy a Angua zahlédla na jeho zápěstí slabě světélkující symbol. Každý hlubinný trpaslík měl draht jako jednoznačné určení totožnosti ve světě zakrytých postav. Slyšela, že se provádějí s pomocí tetovacích červů vypuštěných na příslušném místě těsně pod kůži. Podle toho, jak to znělo, to muselo dost bolet.

Karotka trpaslíka na okamžik uchopil za ruce a pak ho pustil. „Děkuji,“ řekl, jako kdyby k té trpasličí předehře vůbec nedošlo. Oba trpaslíci odspěchali.

Policisté zůstali sami v naprosté temnotě.

„O čem to všechno bylo?“ zajímala se Angua.

„Jen jsem ho uklidňoval,“ odpověděl Karotka vesele. Pak sáhl do kapsy. „Tak a když už jsme na místě činu, tak si na to posvítíme, co říkáte?“

Angua cítila, jak jeho ruka jednou nebo dvakrát rychle přejela po stěně, jako kdyby něco kreslil. Vzduchem se nesl pach... pečeného vepřového?

„Brzo tady bude vidět mnohem lip,“ oznámil jim.

„Kapitáne Karotko, tohle není to -“ začala Sally.

„Všechno má svůj čas, svobodnice,“ přerušil ji Karotka. „Prozatím budeme jen pozorovat.“

„Ale musím vám říci, že -“

„Později, svobodnice,“ odpověděl Karotka o něco důrazněji. Kolem dveří, jimiž přišli, se teď rojili světélkující červi. „A mimochodem... Sally, hm... budeš v pořádku, až uvidíme tělo?“

Správně, pomyslela si Angua, jen mysl na ni. Já se musela s krví vypořádat den co den, a zkuste někdo uběhnout kilometr s pachem krve v mém nose!

„Stará krev, to není žádný problém, pane!“ zavrtěla hlavou Sally. „Je jí trochu i tady. Ale je -“

„Myslím, že tady udělali provizorní márnici,“ přerušil ji zase spěšně Karotka. „Pohřební obřady jsou hodně složité.“ Márnice? Pro tebe tak trochu něco jako druhý domov, má drahá! zavrčel vnitřní vlk ukrytý v Angue.

Červi se dali do pohybu a zdálo se, že se po stropě a stěnách pohybují s jistým cílem.

Angua se přikrčila, aby se její nos ocitl blíže k podlaze. Cítím trpaslíky, spoustu trpaslíků, pomyslela si. Ucítit trolly je těžké, zvláště pod zemí. Krev na obušku je jako květina. Na obušku je pach trpaslíka, ale trpasličí pach je tady všude. Cítím dokonce - Moment. Tohle je známé...

Podlaha povětšinou páchla blátem a jilem. Zřetelně viděla Karotkovy stopy i svoje stopy. Pak tam byl pach mnoha trpaslíků a Angua v něm pořád ještě dokázala najít pach smutku a účasti. Tak tady našli to tělo? Jenže tady ten kus bláta, to bylo něco jiného. Bláto bylo zadupáno do země, ale bylo cítit jako ten těžký jíl z ulice V kamenolomu. Kdo žil v té ulici? Většina trollů v Ankh-Morporku.

Stopa.

Usmála se do neprůhledné temnoty. A potíží se stopami je v tom, jak vždycky říká šéf Elánus, že je hrozně jednoduché je vyrobit. Můžete klidně chodit městem a mít těch zatracených věcí plnou kapsu.

Temnota se zmenšovala, protože se zvětšovalo světlo. Angua pozvedla hlavu.

Na stěně, v místech, jichž se Karotka dotkl, zářil velký symbol. Určitě po stěně přetáhl kus masa, pomyslela si. Červi se slézají k hostině...

To už se vracel Žhavláv a v patách mu poklusal Přilbomysl.

Žhavláv se dostal jen k „Tyhle dveře se sice dají znovu otevřít, a žel, nejsme -“ a oněměl.

Byli to veselí červíci. Podle intenzity zářivě bílého, mírně nazelenalého světla byli dokonalí. Za Karotkou se teď na stěně črtal svítící kruh přeškrtnutý dvěma šikmými čarami. Oba trpaslíci stah doslova v šoku.

„Dobrá, tak se tady rozhlédneme, ano?“ nadhodil Karotka, který si jejich úžasu očividně nevšímal.

„My, želbohu, totiž voda... voda... nejsou tak docela vodotěsné... ty druhé dveře... ten troll to tady zčásti zaplavil...“ mumlal Žhavláv a oči přitom nespouštěl ze symbolu.

„Ale řekl jste, že alespoň tudy budeme moci projít?“ nadhodil Karotka klidně a ukázal na zapečetěné dveře.

„Ehm, ano. Ano, jistě.“

Přilbomysl si pospíšil kupředu a vytáhl klíč. Když bylo kolo uprostřed dveří odemčeno, otáčelo se velmi snadno.

Angua si jasně uvědomovala, že s potěšením sleduje, jak se Karotkovi, který otáčí kolem, pod zpocenou kůži převalují a vzdouvají svaly. Nakonec otevřel dveře.

Oh ne, ještě ne! Vždyť měla vydržet ještě alespoň jeden den! Ale bylo to tou upírkou, která si támhle stojí a tváří se tak nevinně. Část jejího těla se chtěla stát vlkodlakem hned teď, aby se mohla bránit...

Za dveřmi byla klenutá místnost, jejíž strop podpíraly v pravidelných vzdálenostech pilíře. Páchla vlhkostí a nedodělky.

Na stropě byli červi, ale podlaha byla blátivá a tiše jim čvachtala pod nohama.

Angua dokázala rozeznat další trpasličí dveře na druhé straně rozlehlé místnosti a také po jedné ve stěnách napravo a nalevo. „Výkopovou zeminu vyvážíme na prázdný pozemek nahoře,“ sděloval jim Žhavláv. „Myslíme si, že... ten troll... se sem dostal cestou, kudy vyvážíme hlušinu. Ta cesta nebyla zajištěna. Bylo to neomluvitelné opominutí!“

Pořád ještě bylo cítit, jak je nejistý.

„Toho trolla jste neviděli?“ zeptal se Karotka a špičkou boty se přehraboval ve vlhké zemi.

„Ne. Tyhle prostory jsou hotovy. Doluje se jinde. Myslíme si, že krak sem zašel, aby vyhledal absolutní samotu. A zemřel rukou té... obludnosti!“

„Tak to měl ten troll štěstí, pane, že?“ ozvala se ostře Angua. „Jen co se náhodou dostal dovnitř, hned narazil na Sunkozboře?“

Karotkova bota narazila na něco kovového. Odhrábl další jíl. „Kladli jste koleje?“ naklonil hlavu ke straně. „To jste tedy museli přemísťovat opravdu velké množství zeminy.“

„Lepší tlačit než nosit,“ odpověděl mu Žhavláv. „Takže jsem zařídil -“

„Okamžik, copak je tohle?“ přerušil ho Karotka. Přidřep l k zemi a vytáhl z ní něco bledého. „Podle všeho je to kus kosti. Nebo šlachy.“

„Tady je spousta starých kostí,“ přikývl Žhavláv. „Takže teď bychom -“

Věc, na kterou Karotka soustředil svou pozornost, se s tichým „mlask“ uvolnila a zašklebila se na ně v neskutečném podzemním světle.

„Tohle nevypadá příliš staře, pane,“ řekl Karotka.

Angue stačilo jedině nadechnutí.

„Je to ovčí lebka,“ sdělila jim. „Stará asi tři měsíce!“ Oh, další stopa, dodala pro sebe v duchu. Jasná a na vhodném místě, abychom ji nepřehlédli.

„Mohl ji tady nechat nějaký troll,“ ozval se Karotka.

„Troll?“ opakoval Zhavlád a ustoupil o krok.

To nebyla ta reakce, již Angua očekávala. Už předtím byl Zhavlád nervózní, ale teď se ocitl, jak Angua poznala podle pachu i pod mnoha ochrannými vrstvami, na pokraji paniky.

„Vy jste říkal, že na kraka zaútočil troll, pane, že?“ ujišťoval se Karotka.

„Ale tohle jsme předtím... nikdy předtím jsem tohle neviděl! Proč jsme to nenašli? Vrátil se snad?“

„Ale všechny dveře jsou přece zamčené, pane,“ upozornil ho trpělivě Karotka.

„To znamená, že jsme ho tady zapečetili s námi?“ Tahle slova už Zhavlád doslova vykřikl.

„To byste snad věděli, pane, ne?“ uklidňoval ho Karotka. „Oni trollové jsou jistým způsobem nepřehlédnutelní.“

„Musím hned přivolat stráže!“ prohlásil Zhavlád a ustupoval k jediným otevřeným dveřím. „Může být kdekoliv!“

„Pak byste mu mohl vběhnout přímo do náruče, pane,“ upozornila ho Angua.

Zhavlád na okamžik ztuhl, pak ze sebe vyrazil slabé zakňourání a následován Přílbomyslem se rozeběhl do temnot. „No a teď, co si o tom všem máme myslet?“ ozvala se Angua se zhrozeným úsměvem. „A co jsi mi to vykládal v té trpasličtině - Vy víte, že jsem trpaslík v bratrstvu všech trpaslíků?“

„Ehm... Vy mě, se zdůrazněnou jistotou, znáte. Pozoruji obřady trpaslíka. Co/kdo jsem? Jsem sjednocený Bratr,“ ozvala se Sally opatrně.

„Skvělá práce, svobodnice!“ prohlásil Karotka. „To byl výtečný překlad!“

„Ano, kouslas někoho chytrého?“ ušklíbla se Angua.

„Jsem nositelka Černé stuhu, seržantko,“ upozornila Anguu Sally pokorně. „Dokud jsme sami, mohla bych se zmínit ještě o něčem jiném?“

„Jistě,“ přikývl Karotka, který zkoušel střední kolo na jedněch zavřených dveřích.

„Myslím si, že tady není v pořádku spousta věcí, pane. Na způsobu, jakým Zhavlád reagoval na tu ovčí lebku, bylo něco velmi podivného. Proč si myslel, že by ten troll pořád ještě mohl být tady? Po té době?“

„Troll, který se dostane do trpasličího dolu, může, než ho chytí, napáchat nedozírné škody,“ vysvětloval Karotka.

„Zhavlád tady tu lebku opravdu nečekal, pane,“ pokračovala Sally, která se nedala odbýt. „Slyšela jsem, jak se mu srdce rozeběhlo rychleji. Vyděsilo ho to. Hm... a ještě něco, pane. Je tady množství městských trpaslíků. Stovky.

Slyším i jejich srdce. Je tady šest kraků. Těm bijí srdce velmi pomalu. A jsou tady ještě jiní trpaslíci. Jsou divní a jejich jich jen několik. Asi deset.“

„To je velmi užitečná informace, svobodnice, děkuji vám.“

„To je fakt, Nevím, jak jsme to předtím bez tebe vůbec dokázali?“ neodpustila si zase Angua. Pak rychle přešla na druhou stranu velké vlhké místnosti, k protilehlým dveřím, aby jí ostatní neviděli do tváře. Potřebovala čerstvý vzduch, ne ten neodbytný, ulpělý pach starých kořenů, kterým byl cítit tenhle prostor. Hlavu měla plnou křiku. Liga střidmosti? Už ani kapku? Copak tomu někdo může třeba jen na minutu věřit? Ale každý tomu uvěřit chtěl, protože upíři dokázali být tak okouzující! Jakkap by nebyli! Vždyť to bylo součástí toho být upírem! Byl to jediný způsob, jak přimět lidi, aby zůstali na noc ve zpuštělém a strašidelném hradě! Každý ví, že leopard nikdy skvrny nezmění! Ale hodte si na krk tu pitomou černou stuhu a naučte se slova „Rty, které tknou se Tekutiny života, netknou se nikdy mých!“ a všichni na to skočí. Ale vlkodlaci? No, to jsou jen takové smutné obludy, že? Každému je jedno, že je můj život dennodenní zápas s mým vnitřním vlkem, nezáleží na tom, kolik sil mě stojí minout každý sloup a lucernu, každému je jedno, že při sebemenší hádce musíte bojovat s touhou ukončit ji jediným šikovým seknutím tesaků. Každému je to jedno, protože každý ví, že tohle stvoření, které je směsí vlka a člověka, je něco jako pes. Od těch se čekalo, že se budou chovat slušně. Jedna její část křičela, že to tak není, že je to jen ten zatracený dorůstající měsíc a přítomnost té upírky, ale teď, když byly pachy kolem ní tak silné, že se téměř stávaly hmatatelnými, ji nechtěla naslouchat. Chtěla cítit svět, potápěla se prakticky do svého nosu.

Ale konečně... to přece byl důvod, proč byla u Hlídky, ne?

Nový pach, nový pach...

Ostrá modrošedá lišejníků, hnědá a tmavočervená staré lebky, podtóny kůže a dřeva... dokonce ani jako celý vlk nikdy nezkoumala vzduch takhle vědecky. Bylo tady ale ještě něco jiného, ostrého a chemického... Vzduch byl plný vlhkosti a pachu trpaslíků, ale tyhle drobné stopy se vinuly tou směsí jako nářev lesního rohu, rekviem, a z nich se skládala jedna jediná věc...

„Troll,“ zasípala. „Troll. Troll s opaskem s lebkami a zámky na hlavě. A byl nafetovaný nářezem, nebo něčím takovým!“

„Angua teď na dveře téměř štěkala. „Otevřete ty dveře! Tudy!“

Teď téměř nepotřebovala oči, ale tady na kov dveří někdo uhlem nakreslil kruh se dvěma šikmými čarami, jež jej protínaly.

Karotka najednou stál vedle ní. Měl alespoň tolik slušnosti, že se jí neptal „Jseš si jistá?“, ale rovnou se chytil velkého kola. Dveře byly zamčeny.

„Myslím, že za nimi není voda,“ prohlásil.

„Vážně?“ vypravila ze sebe Angua. „Viš, že jsou tady jen proto, aby nás... udržely venku?“

Karotka se obrátil a uviděl, že se k nim rychlým klusem blíží oddíl trpaslíků. Mířili k zamčeným dveřím, jako kdyby si přítomnosti policistů ani nevšimli.

„Nedovol jim tam vejít jako prvním!“ procedila Angua stisknutými zuby. „Ta stopa je... slabá.“

Karotka jednou rukou tasil meč a druhou pozvedl policejní odznak.

„Městská hlídka!“ vykřikl. „Okamžitě skloňte zbraně, prosím! Děkuji vám.“

Oddíl zpomalil, což znamenalo, že tak jak bývá v těchto okamžicích zcela přirozené, namačkali se ti zadní na ty váhající přední.

„Toto je místo činu!“ prohlásil Karotka. „Jsem stále ještě Tavič! Pane Žhavláve, jste tady? Máte strážu na druhé straně těch dveří?“

Mezi trpaslíky se protlačil Žhavláv. „Ne, myslím, že ne. Je ten troll pořád ještě za nimi?“

Karotka se podíval na Sally, která pokrčila rameny. Upíři si nikdy nevypěstovali schopnost naslouchat tlukotu trollích srdcí. Nebylo proč.

„Možné to je, ale nemyslím, že by tam byl,“ zavrtěl Karotka hlavou. „Prosím, odemkněte je. Třeba ještě najdeme stopu.“ „Kapitáne Karotko, víte, že bezpečnost dolu má přednost absolutně přede vším!“ zavrtěl hlavou Žhavláv. „Samozřejmě ho musíte pronásledovat. Ale nejdřív otevřeme dveře a ověříme si, že za nimi nečíhá žádné nebezpečí. To nám musíte umožnit.“

„Klidně jim to dovol,“ sykla Angua. „Tam bude mnohem čistší stopa než tady. Zvládnou to.“

Karotka přikývl a odpověděl jí koutkem úst: „Dobrý výkon!“

Cítila, jak pod masem lidského těla vrtí ocasem. Chtělo se jí olíznout mu obličej. To převzala myšlení její psí část.

Hóódný pes. Bylo důležité být hodný pes.

Karotka ji odtáhl kousek stranou, když se ke dveřím přiblížili dva trpaslíci s odhodlanými výrazy.

„Ale je už dost dlouho pryč,“ zamumlala, když se k prvním dvěma trpaslíkům připojili další dva. „Ten pach je přinejmenším dvanáct hodin starý -“

„Co to dělají?“ řekl Karotka napůl spíš pro sebe. Oba nově přichozí trpaslíci byli od hlavy k patě pokrytí kůží, stejně jako Žhavláv, ale ještě přes ni měli zbroj. Helmice měli naprosto hladké, zato jim pokrývaly celou hlavu i obličej, jen vpředu byla malá štěrbina jako průhled pro oči. Každý nesl na zádech velkou černou krabici a před sebou napřažené kopí.

„No, to snad ne,“ vydechl Karotka. „Tady přece ne-“

Na rozkaz byly dveře otevřeny a odhalily černý otvor.

Kopí vyplivla dlouhé, žlutomodré jazyky plamenů a černí trpaslíci pomalu postupovali za nimi. Vzduch se naplnil hustým a mastným kouřem.

Angua omdlela.

Temnota.

Sam Elánius stoupal do kopce, unaven k smrti.

Bylo teplo, tepleji, než čekal. Pot ho štípal v očích. Pod nohama mu šplouchala voda, v níž mu prokluzovaly podrážky.

A někde nahoře plakalo dítě.

Věděl, že křičí. Cítil, jak mu dech píská v hrdle, cítil, jak se mu rty pohybují, ale neslyšel slova, která znovu a znovu opakuje.

Temnota se snesla jako černá tuš. Její chapadla se natahovala do jeho myšlenek i těla, zpomalovala ho a táhla ho zpět...

A teď na něj přišli s plameny -

Elánius zamrkal a zjištil, že se dívá do krbu. Plameny mírumilovně tančily.

Ozvalo se zašustění šatů, když se Sibyla vrátila do místnosti, sedla si a vrátila se ke svému šití a správkám.

Mírně otupěle ji pozoroval. Opravovala jeho ponožky. V domě bylo několik služek a ona spravovala ponožky. Nebylo to tím, že by chtěla ušetřit za práci. Byli tak bohatí, že kdyby mu koupila každý den nové ponožky, desatery, stery ponožky, jejich rozpočet by si toho ani nevšiml. Ona si však jednoduše vzala do hlavy, že to je manželčina povinnost, a proto ji vykonávala. V jistém zvláštním slova smyslu mu to dodávalo pocitu pohodlí a domova. Smůla byla v tom, že Sibyla neuměla pořádně šít, natož spravovat ponožky, takže Elánius pravidelně končil s ponožkami, na jejichž patách byly velké a silné pláty nenapravitelně propletené vlny. Ale nosil je a nikdy si nestěžoval.

„Zbraň, která střílí plameny,“ řekl pomalu.

„Přesně tak, pane,“ přikývl Karotka.

„Trpaslíci mají zbraň, která střílí plameny.“

„Hlubinní trpaslíci je používají, když potřebují vyhodit do povětří kapsy se zemním plynem,“ doplňoval Karotka.

„Nikdy by mě nenapadlo, že je najdu tady dole.“

„Když to na mě nějaký ušňupanec namíří... je to zbraň!“ prohlásil Elánius. „Kolik plynu asi čekají, že najdou tady, v Ankh-Morporku?“

„Pane? Vždyť když je příliš suché léto, občas začne hořet i řeka!“

„Dobrá, dobrá. Tohle nezapírám,“ připustil Elá-nius neochotně. „Ale zaříd, aby se dozvěděli tohle: Jakmile uvidíme někoho s takovou zbraní na povrchu, budeme nejdřív střílet a klást otázky už pak bude zbytečné! Dobří bohové, tak to je ještě to poslední, co nám chybělo. Máte snad ještě něco, co bych měl vědět, kapitáne?“

„No, pak jsme se tedy dostali k tomu, abychom mohli ohledat Šunkozbořovo tělo,“ pokračoval Karotka. „Co vám mám říct? Na zápěstí měl draht, který potvrzuje jeho totožnost, a kůži velmi bledou. Na zátylku hlavy měl velmi ošklivou ránu. Oni tvrdí, že je to Šunkozbořovo tělo. Já to nemůžu dokázat. Můžu ale říct, že rozhodně nezemřel v čase, kdy oni tvrdí, že zemřel, ani tam, kde říkají, že zemřel.“

„Jak to víte?“

„Krev, pane,“ odpověděla Sally. „Mělo tam být mnohem více krve, prakticky měla být krev všude. Dívala jsem se na to zranění. Obušek dopadl už jen na mrtvé tělo, a rozhodně nebyl zabít v tom tunelu.“

Elánius se několikrát pomalu nadechl. V tomhle všem bylo tolik špatnosti, že to jeden člověk nemohl vstřebat najednou.

a musel si to do hlavy pouštět jednu hrůzu po druhé.

„Začínám mít vážné obavy, kapitáne. Víte proč? Protože mám nepříjemný pocit, že mě někdo velice brzo požádá, abych odsvědčil, že jsou tady důkazy o tom, že to udělal troll. Což, příteli, bude něco jako vyhlášení začátku války.“

„Požádal jste nás, pane, abychom to tam prozkoumali, pane,“ pokrčil Karotka rameny.

„Ano! Ale nenapadlo mě, že přijdete se špatným výsledkem! Celá ta věc smrdí! Ten jíl z ulice V kamenolomu byl jen nastražený, že?“

„Určitě. Trollové si moc nohy nečistí, ale že by ho donesl až tam? Nesmysl. Ani náhodou.“

„A taky nikdy nezapomínají obušky,“ zavrčel Elánus. „Takže je to všechno bouda? Ale jak se ukazuje, on tam skutečně nějaký troll byl! Byla si Angua jistá?“

„Naprostu, pane,“ přikývl Karotka. „A vždycky jsme jejímu nosu důvěřovali. Omlouvám se za ni, pane, ale musela sejit nadýchat trochu čerstvého vzduchu. Napínala smysly ze všech sil a bohužel se nadýchala toho kouře.“

„To si dokážu představit,“ odvětil. K čertu, myslel si. Teď jsme přesně v okamžiku, kdy můžu Vetinarimu říct, že to vypadá jako nějaké dost nedomyšlené spiknutí, které mělo navodit dojem, že to udělal nějaký troll, a když jsme to začali vyšetřovat, zjistili jsme, že se tam opravdu nějaký troll pohyboval. Pch, to je tak, když člověk spoléhá na důkazy.

Sally si opatrně odkašlala. „Když kapitán našel tu lebku, byl Žhavláv šokovaný a vystrašený, pane,“ řekla. „Nehrál to. To jsem si jistá. Celou tu dobu málem omdlával hrůzou. A Přilbomysl jakbysmet.“

„Děkuji vám za doplnění, svobodnice,“ odpověděl Elánus vážně. „Mám pocit, že bych se cítil stejně, jako kdybych tam vylezl s megafonem a začal vykřikovat ‚Nazdar hoši, vítám vás k opakování bitvy v Koumském údolí! A uspořádáme to rovnou tady, ve městě, co?‘“

„Nemyslím, že byste to mohl říct rovnou takhle, pane,“ potřásl hlavou Karotka.

„Dobrá, máš pravdu, asi bych to musel říct trochu jemněji, když už o tom mluvím,“ připustil Elánus.

„A navíc už by to byl asi šestnáctý boj, o němž by se mluvilo jako o nové bitvě v Koumském údolí,“ pokračoval Karotka, „nebo sedmnáctý, pokud počítáte tu bitvu ve Vilinském průsmyku, což ale byla spíše šarvátka. Jen tři z nich se odehrály v původním Koumském údolí a z těch jednu zachytil nezapomenutelný Vidojje Grassel. Říká se, že je obraz neobyčejně přesný. Samozřejmě, maloval ho řadu let.“

„Je to úžasné dílo,“ ozvala se lady Sibyla, aniž zvedla hlavu od štipování. „Víte, ten obraz patřil naší rodině, než jsme ho darovali muzeu.“

„Není pokrok úžasná věc, kapitáne?“ prohlásil Elánus a snažil se vložit do svých slov tolik jízlivosti, kolik jen dokázal, protože Karotka byl v tomto směru téměř imunní. „Až my budeme mít své Koumské údolí, náš přítel Otto bude schopen sledovat ho na barevných ikonografiích vteřinu po vteřině. Úžasné. Už je to dost dlouho, co bylo město naposled vypáleno do základů.“

Teď by se měl vrhnout do akce. Bývaly časy, kdy by to byl udělal. Ale teď by nejspíše měl využít tyto vzácné okamžiky, aby si promyslel, co udělá, než se vrhne do akce. Elánus se pokoušel myslet. Nepředstavuj si to všechno jako jediný velký košík plný hadů. Mysli na to jako na hada po hadovi. Pokus se to roztřídit. Tak, co je třeba udělat nejdříve?

Všechno.

No dobrá, zkus k tomu přistoupit z jiné strany.

„O čem jsou všechna ta důlní znamení?“ řekl. „Ten Přilbomysl jedno z nich nakreslil jako pro mě. Také jsem viděl jedno na stěně. A vy jste taky jedno nakreslil.“

„Následuje tma,“ odpověděl Karotka. „Ano, ten znak byl nakreslený tam dole všude.“

„A co to znamená?“

„Vlastně strach,“ odpověděl Karotka. „Varování před hroznými věcmi, které se teprve stanou.“

„Dobrá... jakmile jediný z těch podvřesáků byt' jen vyleze s tou ohnivou zbraní v ruce na povrch, pak to bude pravda. Ale myslíte, že to bylo to, o čem psali po stěnách?“

Karotka přikývl. „Trpasličímu dolu musíte rozumět, pane. Je to svým způsobem...“

...emocionální pařeníště, alespoň tak tomu Elánus rozuměl, i když žádný trpaslík by to takhle asi nepopsal. Lidé by se zbláznili, kdyby žili podobně, namačkání jeden na druhého, bez sebemenšího soukromí, v neustálém hluku, a den co den, celé měsíce a dlouhé roky kolem sebe viděli jen tytéž obličej. A protože všude kolem bylo velké množství zbraní a špičatých předmětů, bylo jen otázkou času, kdy ze stropu začne kapat krev.

Trpaslíci však nepropadali šílenství. Zůstávali klidní, soustředění a zachmuření a dokonali ve své práci. Zato kreslili po stěnách důlní znamení.

Bylo to jako v neoficiálním hlasování, volba za pomoci graffiti, vyjadřovalo to váš názor na věci, které se dějí. Ve stísněných prostorách dolu byl problém jednotlivce problémem všech a stres přeskakoval z trpaslíka na trpaslíka jako blesk. A znaky jej uzemňovaly. Byly pojistným ventilem, uvolněním, způsobem, jak ukázat, co cítíte, aniž byste kohokoli provokovali (kvůli těm špičatým zbraním a předmětům).

Následuje tma: Očekáváme se strachem věcí příštích. Jiný překlad mohl ovšem znamenat: „Kajte se, hříšníci!“

„Existují stovky znaků pro temnotu,“ ozval se Karotka. „Některé z nich jsou, pochopitelně, součástí běžné trpasličtiny, jako třeba Dlouhá tma. A takových je... Ale některé jsou...“

„Mystické?“ nadhodil Elánus.

„Neuvěřitelně mystické, pane. Jsou o nich stovky a stovky knih. A způsob, jakým trpaslíci přemýšlejí o knihách a slovech a znacích... tedy... asi byste tomu ani nevěřil, pane. M... Oni si myslí, že Svět byl napsán, pane. Všechna slova mají úžasnou sílu. Pro hlubinného trpaslíka je zničení knihy horší zločin než vražda.“

„No, tak to už jsem zjistil,“ přikývl umývač tabule Elánus.

„Některé hlubinné trpaslíci věří, že značky pro temnotu jsou skutečné,“ pokračoval Karotka.

„No, když vidíš znak nakreslený na stěně -“ začal Elánus.

„Skutečné jako živé, pane,“ zavrtěl hlavou Karotka. „Jako když žijí někde dole, v temnotě pod světem, a samy působí na to, aby byly napsány. Je tam Cekající tma... to je tma, co zaplňuje nové šachty a díry do země. Máme tam Zavírací tmu, o níž skoro nic nevím, zato vím, že existuje i Otvírací tma. Taky Dýchající tma, která je velmi vzácná. Volající tma - velmi nebezpečná. Mluvící tma, Chytlavá tma. Tajná tma, tu jsem viděl na vlastní oči. Ty všechny jsou v pořádku. Ale Následuje tma, to je velmi zlé znamení. Slýchal jsem o něm hovořit staré trpaslíky. Říkali, že ta dokáže zhasnout lampy a ještě mnohem horší věci. Když lidé začnou kreslit tuhle značku, je opravdu velmi zle.“

„To všechno je opravdu velmi zajímavé, ale -“

„Všichni v dolech jsou nervózní jako veverky, pane. Jsou našponovaní jako dráty. Angua řekla, že to cítí, a já taky, pane. Vyrostl jsem v dole. Když je něco v nepořádku, ví to každý. V takových dnech můj otec obvykle zastavoval všechny důlní práce, pane. Bývalo během nich příliš mnoho nehod a neštěstí. Upřímně, pane, trpaslíci doslova šílí obavami. Značka Následuje tma je skutečně všude. Má to zřejmě něco společného s doly, které tady otevřeli potom, co přišli do města. Cítí, že je něco děsivě v nepořádku, ale jediné, co proti tomu mohou dělat, je kreslit znamení.

„Podívejte, jejich krak byl zabit -“

„Cítil jsem tu atmosféru v dole, pane. Ale to každý trpaslík. A tenhle důl páchne strachem, nejistotou a děsivým zmatkem. A tam v hlubinách jsou ještě mnohem horší věci než Následuje tma.“

Elánus si na okamžik představil Pomstychtivou tmu, která se zvedá jeskyněmi jako příliv, rychleji, než dokázali trpaslíci běžet...

...což bylo hloupé. Tmu přece nemůžete vidět!

Ale okamžik... někdy můžete. Kdysi, za těch starých dnů, když sloužil celé noci a nikdo neměl dost peněz na to, aby si koupil lucernu, znal různé odstíny tmy. A někdy bývala temnota tak hustá, že člověk téměř cítil, jak se jí musí prodírat. To byly ty noci, kdy se plašili koně, vyli psi a dole, na jatkách, zvířata rozbíjela své ohrady a prchala do ulic.

Neexistovalo pro to vysvětlení, stejně jako pro ty noci, které byly příjemné a světlé až stříbřité, přestože měsíc nesvítí. Tehdy se naučil nepoužívat svou malou policejní svítilnu. Světlo vám jen pokáží noční vidění, oslepuje vás. Upíráte oči do tmy, dokud nezamrká. Prostě jste zvítězili v souboji pohledů.

„Kapitáne, tady už nějak ztrácím přehled,“ řekl Elánus. „Já jsem v dole nevyrostl. Jsou tam ta znamení nakreslena proto, že si trpaslíci myslí, že se stanou ošklivé věci a chtějí je odvrátit, nebo si myslí, že si důl zaslouží, aby se v něm ty ošklivé věci přihodily, nebo snad proto, že chtějí, aby se přihodily?“

„Mohly by to být ty tři věci současně,“ odpověděl Karotka a nejistě zamrkal. „Když důl zešpatní, když se v něm dějí takové věci, může to být skutečně intenzivní.“

„Oh, pro smilování bohů!“

„Může to být příšerné, pane. Ale nikdo by nenakreslil ze všech nejhorší značku a chtěl při tom, aby se to stalo. Ten obrázek sám o sobě nestačí. Musel byste si to přát ze všech sil, až do posledního koutku své duše.“

„A která značka to je?“

„Oh, pane, to raději nechtějte znát.“

„Právě jsem se na to zeptal,“ upozornil ho Elánus.

„Ano, pane, zeptal, ale ve skutečnosti to nechcete vědět. Opravdu ne!“

Elánus už už začal křičet, ale zarazil se a chvíli přemýšlel.

„No, vlastně... ne, myslím, že to opravdu nechci vědět,“ souhlasil. „To všechno je oblast hysterie a mysticismu. Je to zvláštní a děsivý folklór. Trpaslíci tomu věří. Já ne. Takže... jak jste přinutil červy, aby ten znak vytvořili?“

„Snadno, pane. Přetřete prostě stěnu kouskem masa. To je pro červy hostina. Chtěl jsem Žhavlávem trochu otrást. Trochu ho vynervovat, jak jste mě to učil. Chtěl jsem mu ukázat, že toho o znacích vím dost, konec konců jsem trpaslík.“

„Kapitáne, tohle pravděpodobně není ten nejlepší čas, abych vám to prozradil, ale -“

„Hm, já vím, že se lidé smějí. Dvoumetrový trpaslík! Jenže být člověkem znamená jen to, že jste se narodili lidským rodičům. Jednoduché. Být trpaslíkem neznamená narodit se trpasličím rodičům, i když je to dobrý začátek. Neznamená to ani být malý. Spočívá to v tom, že uděláte jisté věci, absolvujete jisté obřady. Já to prožil. Takže jsem člověk a trpaslík. Hlubinní trpaslíci zjistili, že poradit si s tím je na ně trochu velké sousto.“

„Takže je v tom zase nějaká mystika, co?“ přikývl Elánus unaveně.

„Jistě, pane.“ Karotka si odkašlal. Tohle odkašlání Elánus znal. Znamenalo, že má Karotka nějaké špatné noviny a že jen přemýšlí, jak je zformulovat, aby se vešly do ne úplně volného prostoru v Elániově hlavě.

„Tak ven s tím, kapitáne.“

„Objevil se tenhle malý chlapík,“ řekl Karotka a otevřel ruku. Na dlani se mu posadil zelený skřet z iPaca.

„Běžel jsem celou cestu, Vložte své jméno,“ oznámil pyšně.

„Sebrali jsme ho, když pádil kolem odpadní stoky,“ hlásil Karotka. „Takhle bledě zeleně svítil už na dálku, nebylo těžké si ho všimnout.“

Elánus vytáhl z kapsy krabičku iPaca a položil ji na zem. Pidižvík do ní vlezl.

„To je nádhera,“ prohlásil. „Hlavně přede mnou nějakou dobu nemluvte o krysách a kočkách.“

„Honily tě? Ale ty jsi přece magické stvoření, nebo ne?“ podívil se Elánus.

„No jo, jenže oni to nevědí!“ stěžovala si obludka. „A teď, co jsem to chtěl... Aha, ano. Ptal jste se mě na noční přemísťování zeminy. V průběhu minulých tří měsíců zvláštní fekální vůz odvezl v průměru čtyřicet tun každou noc.“

„Čtyřicet tun? To by naplnilo velkou místnost! Proč o tom nic nevíme?“

„Ale víte, Vložte své jméno!“ vysvětloval mu šotek. „Jenže oni vyjíždějí z města pokaždé jinou branou, chápete, takže strážní u bran viděli projet vůz jen jednou nebo dvakrát navíc.“

„Ano, ale to se muselo ukázat v nočním hlášení jednotlivých bran! Proč jsme si toho nevšimli?“
Nastala významná odmlka. Nakonec si zelený mrňousek odkašlal. „Ehm... on totiž ta hlášení nikdo nečetl, Vložte své jméno. Jak se zdá, byly to takové ty dokumenty, kterým se v naší branži říká Jen pro psaní.“

* Pozn. překladatele: V úřední mašinérii různých úřadů existují různě označené dokumenty, třeba For Your Eyes Only, česky doslova Jen pro vaše oči, přesně tedy Přísně tajné. Zmíněný dokument patřil bezpochyby mezi For Your Pen Only, doslova Jen pro vaše pero, volně pak Po napsání nezajímá.

„A neměl je někdo číst?“ zajímal se Elánus.

Další drtivé ticho.

„Já si myslím, že jsi je měl číst ty, drahý,“ ozvala se Sibyla, aniž zvedla oči od spravovaných ponožek.

„Ale já tady velím!“ protestoval Elánus.

„Jistě, drahý. V tom je právě celý ten vtip.“

„Ale nemůžu přece strávit celý život překládáním kousků papíru!“

„Pak si musíš sehnat někoho, kdo to bude dělat za tebe, drahý,“ hovořila s ledovým klidem Sibyla.

„To mohu?“ pookřál Elánus.

„Jistě, pane,“ hlásil Karotka. „Vy tady přece velíte!“

Elánus se podíval na skřítku v krabici a ten na něj vrhal spokojený, ochotný úsměv plný pochopení.

„Mohl bys projít všechny mé podnosy s nápisem ‚vyřídít‘ -“

„...raději celou podlahu...“ mumlala Sibyla nad svou prací.

„...a říct mi, co je důležité?“

„Potěšení na mé straně, Vložte své jméno! Jen jedinou otázku, Vložte své jméno! Co je důležité?“

„Tak třeba, skutečnost, že ti žumponoři vyváží z města o tolik víc zeminy, než se počítalo, je opravdu po čertech důležitá, nemyslíš?“

„To já nevím, Vložte své jméno,“ odkváknul zelený oškliveček. „Já ani, v pravém slova smyslu, nemyslím. Ale rád bych jen připomenul, že kdybych se vám podobné skutečnosti pokusil ohlásit minulý měsíc, řekl byste mi, abych šel a strčil hlavu do kachní řiti!“

„To je pravda,“ přikývl Elánus. „To bych pravděpodobně udělal.“

„Kapitáne Karotko?“

„Pane!“ řekl Karotka a narovnal se.

„Jaká je situace na ulicích?“

„Městem se celý den potulují trollí gangy. Stejně je to s trpaslíky. Ted' například se shromažďuje velká skupina trpaslíků na náměstí Náhlého osvětlení a skoro stejná skupina trollů se pomalu shromažďuje na náměstí Polámaných měsíců.“

„A o jakém množství to tady mluvíme?“ zbystril Elánus.

„Řekl bych asi tak o tisíci. A samozřejmě všichni pili.“

„Takže jsou tak akorát naladěni na to, dát se do toho.“

„Přesně tak, pane. Dost opili, aby dělali hlouposti, ale pořád ještě natolik střízliví, aby se ještě udrželi na nohou.“

„To je zajímavý postřeh, kapitáne,“ zabručel Elánus zamyšleně.

„Ano, pane. Říká se, že to má začít v devět. Myslím, že v tom směru byly podniknuty přípravy.“

„Potom bychom měli poslat pořádnou skupinu policistů na Chánovo náměstí, přesně mezi ně, co říkáte?“ pozvedl Elánus obočí. „Pošlete zprávu na strážnice.“

„To už jsem udělal, pane,“ přikývl Karotka.

„A připravte nějaké barikády.“

„To je zajištěno, pane.“

„A svoláme Speciály?“

„Poslal jsem jim zprávu před hodinou, pane.“

Elánus zaváhal. „Měl bych tam být, kapitáne!“

„Měli bychom mít dost mužů, pane,“ ujistňoval ho Karotka.

„Ale nemuseli byste mít dost velitelů,“ odpověděl Elánus. „Kdyby mě měl Vetinari zítra máčet do vřícího oleje za to, že nám došlo ve středu města ke srážce dvou tvaristických skupin, nerad bych mu vysvětloval, že jsem si doma užíval tichý večer.“ Obrátil se ke své ženě. „Je mi to moc líto, Sibylo.“

Lady Sibyla si povzdechla. „Myslím, že si budu muset s Havelockem promluvit o těch příšerných hodinách, v nichž tě nutí sloužit,“ prohlásila. „Ono ti to na zdraví moc nepřidá, to bys už měl vědět.“

„Zaměstnání je zaměstnání, drahá. Promiň.“

„No, ještě že jsem kuchařce řekla, aby ti uvařila do termosky pořádný vývar.“

„Proč jsi...?“

„Ale jdi. Já tě přece znám, Same. A v sáčku máš pár obložených chlebů. Kapitáne Karotko, vy dohlédněte, aby snědl i to jablko a banán, které jsou u toho. Doktor Mechorost říká, že má manžel sníst alespoň pět kousků ovoce nebo zeleniny denně!“

Elánus upřel nehybný pohled na Karotku a Sally a pokoušel se ze všech sil vysílat varování v tom smyslu, že první policista, který se usměje, nebo se jen slůvkem kdykoliv, kdekoliv a komukoliv (o starých vrbách nemluvě!) byť jen náznakem zmíní o tom, co tady viděl a slyšel, zažije opravdu velmi těžké časy.

„A mimochodem, kečup není zelenina,“ dodala Sibyla. „Dokonce ani ta zaschlá část kolem hrdla. No a teď mi řekni, na

co ještě čekáš?“

„Je tady ještě něco, o čem jsem se nechtěl zmiňovat před madam,“ ozval se Karotka, když rychlým krokem vyrazili do Pseudopolského dvora. „Hm... Donyňěš je mrtev, pane.“

„Kdo je Donyňěš, kapitáne?“

„Svobodník Horác Donyňěš, pane. Včera večer ho praštili zezadu do hlavy. Když jsme byli na tom srazu. Když došlo k tomu ‚vyrušení‘. Poslali ho do Bezplatné nemocnice.“

„Oh bohové...“ vydechl Elánus. „Mám pocit, že se to stalo snad už před týdnem. Vždyť nastoupil před několika měsíci!“

„V nemocnici říkají, že mu odumřel mozek, pane. Jsem si jistý, že dělali, co mohli.“

Jestlipak my jsme dělali, co jsme mohli? napadlo Elánia. Jenže byl dost pekelný zmatek a ta dlaždice vyletěla odnikud. Mohla trefit mě stejně jako třeba Karotku. Místo toho trefila toho mládence. Co řeknu jeho rodičům? Zabít při výkonu svých povinností? Jenže jeho povinností nemělo být zastavit jednu skupinu pitomých občanů, kteří se pokoušeli zamordovat jinou skupinu pitomých občanů a obráceně.

Všechno se jim to vymklo z rukou. Není nás dost. A teď je nás ještě o pár míň.

„Zítřka ráno půjdu a navštívím jeho rod-“ začal a jeho liné myšlenky se konečně rozeběhly. „Nemá... neměl on náhodou v hlídce bratra?“

„Ano, pane,“ přikývl Karotka. „Svobodník Hektor Donyňěš, pane. Nastoupili k nám spolu. Ten slouží na strážnici v ulici Vepřových drobů.“

„Spojte se s jeho seržantem a řekněte mu, že Hektor dnes nesmí na ulici, jasné? Rád bych, aby byl dnes zasvěcen do tajů archivnictví, a může začít zakládáním do kartotéky. A na hlavě při tom bude mít tu nejodolnější helmu.“

„Rozumím, pane,“ přikývl Karotka.

„Jak je na tom Angua?“

„Myslím, že bude v pořádku, až se z toho vyleží, pane. Ten důl ji dal fakticky zabrat.“

„Tak to je mi opravdu líto -“ začala Sally.

„To není vaše vina, svobodnice... Sally,“ zabručel Elánus. „To byla moje vina. Věděl jsem o tom, jak je to mezi vlkodlaky a upíry. Ale potřeboval jsem vás tam dole obě. Je to prostě jedno z těch rozhodnutí, která člověk musí čas od času udělat, jasné? Myslím, že byste si měla vzít dnes večer volno. Ne, je to rozkaz! Vedla jste si první den ve službě skvěle. A teď už běžte. Sundejte si hlavu nebo si lehněte do rakve... nebo jak to...“

Dívali se, jak odchází, a teprve po chvilce vykročili dál ulicí.

„Je opravdu dobrá, pane,“ konstatoval Karotka. „Učí se velmi rychle.“

„Ano, opravdu, velmi rychle. Vidím, že nám bude opravdu velmi užitečná,“ připustil Elánus zamyšlen. „Nepřipadá vám to divné, kapitáne? Když někoho takového potřebujeme, hups, a vyskočí jak čertík ze škatulky?“

„Víte, ona už je v Ankh-Morporku několik měsíců,“ odpověděl Karotka, „a Liga ji doporučila.“

„Několik měsíců... to je asi stejně dlouho, jako tady byl Sunkozboř,“ uvažoval nahlas Elánus. „A kdyby někdo potřeboval zjistit jisté věci, nejsme tak špatný zdroj. Máme rozhodně víc informací než kdokoliv jiný. Jsme oficiální čmuchalové.“

„Snad si nemyslíte, pane, že by...“

„Okamžik, jsem si jistý, že je to nositelka Černé stuhy, ale nemyslím si, že by se sem upír táhnul až z Überwaldu, aby tady hrál na cello. Ale přesto, jak říkáte, odvedla skvělou práci.“ Elánus chvilku hleděl do prázdna a pak zamyšleně řekl: „Nepracuje jeden z našich Speciálů pro Semafarovou společnost?“

„To je Tonda Pajšlík, pane,“ přikývl Karotka.

„Bohové, nemyslíte Tonda ‚Dva meče‘?“

„To je on, pane. Moc bystrý mladík.“

„Viděl jsem záznamy. Normálně nám cvičné figuríny vydrží zhruba měsíc, kapitáne. Nečeká se, že někdo během půhodiny přeseke takové figuríny tři!“

„Teď bude dole ve Dvoře, pane. Chcete s ním promluvit?“

„Nechci. Promluvíte si s ním vyl“

Elánus ztlumil hlas. Karotka také. Chvilku bylo slyšet jen tichý šepot a pak se ozval o něco hlasitěji Karotka: „A je to opravdu legální, pane?“

„Tak to opravdu nevím. Takže to zjistíme, ano? A tenhle krátký rozhovor, kapitáne, jsme spolu nikdy nevedli.“

„Rozumím, pane.“

Ach bohové, o kolik lepší to bylo, když jsme byli tenkrát jen čtyři proti tomu zatracenému drakovi, pomyslel si Elánus, když vykročili na další cestu. Pravda, málem nás několikrát upálil zaživa, ale nebylo to nijak složité. Byl to jenom zatraceně velký drak. Viděli jste, když se blížil. Nesnažil se tahat na vás nějakou politiku.

Než dorazili do Pseudopolského dvora, začalo pršet. Byl to jemný a vlezlý déšť.

Elánus velmi neochotně předal akci Karotkovi. Ten dokázal věci skvěle organizovat, to bylo nutno přiznat. Celý Dvůr byl v pohybu. Z bývalé sodovkárny vyjížděly vozy naložené černožlutými zátarasy. Ze všech ulic se rojili policisté.

„Tak tentokrát jsem se do toho opravdu opřel, pane,“ obrátil se Karotka k Elániovi. „Myslím, že to je důležité.“

„Výborně, kapitáne,“ přikývl Elánus, když tak stáli jako dva ostrůvky v lidské západě.

„Obávám se ale, že je tady jedna věc, kterou jste možná ve svém plánování přehlédli...“

„Opravdu, pane? Myslím, že jsem zajistil opravdu všechno,“ odpověděl Karotka a zamyšleně nakrčil obočí.

Elánus ho přátelsky pleskl po rameni. A v duchu dodal: Protože vy, kapitáne, nejste křivý podrazák.

Zmatený a bez cíle bloudil troll světem...

Cihlová hlava doslova duněla. On něco takového opravdu dělat nechtěl, ale upadl do špatné společnosti. Pomyslel si, že často upadal do špatné společnosti, i když mu někdy trvalo celý den, než se mu podařilo nějakou najít, protože Cihla byl smolař všech smolařů. Troll bez klanu a bez gangu, který je považován za tupého dokonce i ostatními trolly, musel vzít zavděk takovou špatnou společností, jakou našel.

V tomhle případě potkal Nečištěného Škváru a Velkého Tvrdáka Mramora a bylo snadnější se k nim přidat než se rozhodnout se k nim nepřidat a ti dva se sešli s jinými trolly, pak ještě s dalšími a teď...

Podívej se na to takhle, pomyslel si, když klusal spolu s davem, zpíval písně gangu a trochu se při tom opožďoval, protože neznal slova... Když se takhle pohybuju v tomhle davu, tak vlastně nejsem schovaný. Ale Nečištěnej Škvára řek, že se říká, že Hlídka de po tom trollovi, kterej byl dole v dole, ne? A když jeden přemejšlí o tom, kam nejlíp zašít trolla, no tak to je ve velký spoustě trollů. Páč Hlídka se bude šťourat ve sklepích, kde se zašívaj ty fakticky nebezpečný trollové, ale tady rozhodně hledat nebudou. A i kdyby a přímo na něj ukázali prstem, tak sou tady všichni ti bratři trollové, kteří mu pomůžou.

O tom posledním si nebyl v srdci tak docela jistý. Jeho nejspíš záporné IQ, ale především jeho neustálé sklony vdechovat, olizovat, chroustat a polykat všechno, po čem jeho mozek začal jiskřit, měly na svědomí, že ho odmítl i gang. Nenapadá nás žádný měno z ulice Desátého vejce. Ne, jen těžko si představoval, že by se nějaký jiný troll staral o to, co se stalo Cihlovi. Ale právě teď to byli jeho bratři a jediná správná zábava ve městě.

Strčil loktem do obrovského trolla, který stoicky dusal vedle něj, pyšnil se náhrdelníkem z lebek, byl pokrytý graffiti, ornamenty, mechy a lišejníky a v ruce třímал obrovský obušek.

„Respekt, bratře!“

„Proč nejdeš a neghughneš se, Cihlo, ty mizernej nášlapku koprolitu...“ zamumlal troll.

„Tak jo!“ odpověděl mu Cihla.

Hlavní kancelář byla přeplněná, ale Elánus si probojoval cestu tím, že policisty odháněl z cesty pohledy, křikem a ty pomalejší odstrkoval. Dorazil k psacímu stolu, který byl v obležení.

„Vypadá to horší, než to je, pane,“ volala na něj Ritka a snažila se překřičet všeobecný hluk. „Navázka a Modrojíl jsou právě na Chánově náměstí a s nimi jsou tam tři policisté-golemové! Právě tam začínáme stavět řadu. Oba ty davy mají zatím dost práce s tím, dostat se do varu!“

„Výborně, seržante!“

Pleskot se pozvedla a ztlumila hlas. Elánus se musel sklonit hluboko ke stolu, aby ji slyšel a aby ho neodnesli proudící policisté.

„Fred Tračník právě přijímá ve staré sodovkárně další Speciály, pane. A hledá vás pan Mikuláš ze Slova, šéf Komety.“

„Promiňte, seržante, tomu poslednímu jsem nějak nerozuměl!“ prohlásil Elánus nahlas. „Takže v sodovkárně, říkáte? Dobrá!“

Pak se obrátil a téměř zakopl o pana A. E. Pesimysla, který v rukou svíral úpravný blok.

„Výborně, vaše milosti, mám tady pár maličkostí, které bych s vámi rád probral,“ zářil malý mužik.

Elániovi spadla spodní čelist.

„A vy si myslíte, že teď je na to vhodná chvíle?“ bylo jediné, co ze sebe dokázal vypravit, zatímco se vyhýbal policistovi s plnou náručí mečů.

„Ano, přesně to mě napadlo. Objevil jsem celou řadu drobných finančních i procedurálních nesrovnalostí,“ odpověděl pan Pesimysl chladně, „a myslím si, že je životně důležité, abych pochopil přesně, proč a jak-“

Elánus ho s ošklivým úsměvem uchopil za rameno.

„Ano! Správně! Naprosto!“ vykřikl. „Drahý pane Pesimysle, víte, na co jsem myslel já? Byl bych rád, kdybyste to pochopil! Pojdte se mnou, prosím!“

Napůl vyvlekl nic nechápajícího muže ven zadními dveřmi, kde ho pak v poslední chvíli zvedl ze země a postavil mimo dráhu projíždějícího těžkého vozu. Přešli prostorný dvůr plný pospíchajících policistů a Elánus nasměroval účetního na dvůr staré továrny, kde se shromažďovali Speciálové.

Technicky vzato byli městskou milicí, ale jak to poznamenal Fred Tračník? „Je lepší mít je tady pohromadě, kde budou srát jeden druhého, než venku na ulici, kde by vám mohli posrat prsa.“ Speciální policie byli muži - většinou - kteří mohli v době nouze vykonávat profesi policisty, ale v normální době byli diskvalifikováni z platného členství v Hlídce ať už tvarem, profesí, věkem nebo, často, mozkem.

Mnoho profesionálů je nemělo rádo, ale Elánus se v poslední době čím dál tím víc klonil k názoru, že když už se musí někde silněji zatlačit, je lepší, když je při tom vedle vás vidět vaše spoluobčany. Navíc je v takových případech každá ruka dobrá. A když už k tomu dojde, tak je při tom rovnou můžete naučit, jak správně zacházet s mečem, aby náhodou ta ruka, kterou budete v další podobné šarvátkě postrádat, nebyla ta vaše.

Elánus odtáhl A. E. Pesimysla skrumáží těl až kamsi na konec staré sodovkárny a tam našel Freda Tračníka, který rozdával helmy, jež o plus minus jedno číslo nikomu nepadly.

„Tady máš nováčka, Frede,“ prohlásil nahlas. „Pan A. E. Pesimysl, pro kamarády Ejí, tedy pokud si nějaké kamarády udělá. Je to vládní inspektor. Vystroj ho - plná výstroj, a nezapomeň na ochranný štít. Tuhle Ejí by rád pochopil, co je to práce obyčejného policisty, takže byl tak laskav a přihlásil se dobrovolně, že s námi vyrazí jako policista k barikádám.“ Nad hlavou malého Pesimysla pak na Tračníka významně zamrkal.

„Hmm... tak dobrá,“ přikývl Fred a na jeho tváři, osvětlované plápolajícím světlem pochodní, se objevil onen nevinný úsměv někoho, kdo se právě chystá udělat někomu jinému ze života peklo. Opřel se o prozatímní stůl.

„Umíte zacházet s mečem, policisto Pesimysle?“ nadhodil a vhodil muži na hlavu přilbu, která se roztočila.

„Víte... tak nějak jsem neměl -“ začal inspektor, když k němu Tračník přes stůl přisunul velmi obstarožní meč a hned za

ním těžký obušek.

„Takže štít? A jak to umíte se štítem?“ zajímal se Fred a za obuškem následovala zmíněná vystrojní součást.

„Abych řekl pravdu, tak -“ začal A. E. Pesimysl a pokusil se najednou zvednout jak meč, tak obušek, takže oboje upustil. Pak, očividně nepoučen, se o totéž pokusil s mečem, obuškem i štítem současně, takže pokus skončil stejně jako v případě předchozím. Vlastně huře, protože mu tentokrát upadly předměty tři.

„A dokážete uběhnout sto metrů za deset vteřin?“ vyzvídal Tračník. „S touhle výbavou?“ pokračoval. Potrhaná kroužková košile se pomalu svezla ze stolní desky jako klubko hadů a dopadla na malé, pečlivě vyleštěné botky páně Pesimysla.

„Musím se přiznat, že jaksí -“

„A co takhle dlouho stát na jednom místě, pak běžet rychle, ale opravdu rychle na záchod?“ užíval si to Fred. „Ale to nic, to se brzo naučíte.“

Elánus malého účetního otočil, sehnul se a upustil mu do náruče patnáct kilo důmyslně propletených rezavých kroužků, což mělo za následek, že A. E. Pesimysl poklesl v kolenou. „Představím vás některým občanům, kteří vám budou dnes v noci bojovat po boku, ano?“ řekl mu a malý Pesimysl měl co dělat, aby s ním udržel krok. „Tohle je Jeefes, můj osobní sluha. Doufám, že dnes nemáte žádné nabroušené mince ve štítku čepice, Jeefesi, hm?“

„Ne, pane!“ odpověděl Jeefes a zíral při tom na zmítajícího se pana Pesimysla.

„No, tak to rád slyším. Tohle je policista Pesimysl, Jeefesi.“ Elánus zamrkal.

„Jsem poctěn tím, že vás poznávám, policisto,“ řekl Jeefes vážně. „Teď, když je tenhle pán s námi, jsem si jist, že se hříšní vytráčí jako pára nad hrncem. Už pán někdy bojoval proti trollovi? Ne? Tak bych pro vás měl malou radu.

Důležité je dostat se před ně a uhnout první ráně. To se každý troll odkryje a člověk pak může rychle pokročit kupředu a zvolit si cíl dle vlastního uvážení.“

„Ehm... a co když... když nejsem proti tomu, co se mě pokouší udeřit?“ upíral na něj pan A. E. Pesimysl zrak hypnotizovaný popisem. Znovu upustil meč. „Co když je třeba za mnou.“

„Hm, obávám se, že pak už by vám nezbylo než se vrátit a začít znovu, pane.“

„Aha... a to bych udělal jak?“

„Prvním krokem je znovu se narodit, to je tradiční začátek,“ vysvětloval Jeefes a potřásl smutně hlavou.

Elánus mu zasalutoval na pozdrav a vedl pobledlého Pesimysla hlučícím davem, zatímco padal jemný déšť, zvedala se hustá mlha a plápolaly pochodně.

„Dobrý večer, pane!“ zahlaholil veselý hlas a před Elániem se zastavil pomocný policista Antonín Pajšlík, vousatý muž s přátelským úsměvem, který měl na těle tolik železného zboží, že by jím mohl zásobit malé zbrojářství. To bylo víc, než kolik bylo snesitelné pro Elániovo mentální zdraví. V tom byl problém s některými Speciály. Opravdu se do toho vžívali. Nakupovali si své vybavení a výzbroj, které byly skoro vždycky lepší než standardní vybavení policistů Hlídky. Někteří z nich chřestili dokonce ještě víc než trpaslíci, díky patentním poutům, komplikovaným mnohofunkčním nočním holím, pohodlným, polstrovaným helmám, tužkám, které piší i pod vodou, a v případě speciálního policisty Pajšlíka dvěma těžkým agateánským šavlím, které měl zavěšeny křížem přes záda. Ti, kdo se odvážili vstoupit na cvičiště v době, kdy s nimi cvičil, říkali, že to na ně udělalo dojem. Elánus slyšel, že agateánský ninja dokáže v letu oholit mouchu a přistříhnout jí účes, ale necítil se kvůli tomu o nic lépe.

„Ale... nazdar, Toníku,“ řekl, „myslím -“

„Kapitán Karotka už se mnou hovořil,“ přerušil ho pomocný policista Pajšlík a významně na Elánia zamrkal. „Tentokrát si dám opravdu pozor, přísahám!“

„Tak to je skvělé,“ odpověděl Elánus, který si s mírným zděšením uvědomil, do jak choulostivé situace by se mohl dostat, kdyby nadhodil, že normálnímu člověku obvykle jedna čepel stačí. „Ehm... budete stát proti trollům, rozhodně alespoň zpočátku,“ oznamoval. „Jen mějte na paměti, že kolem budou hlavně naši lidé, ano? Vzpomínáte si na pomocného policistu Piglovaného, hm?“

„Aleje třeba říct, že, to byla čistá sečná rána, pane!“ bránil se Pajšlík. „Igor říkal, že v životě nedělal tak jednoduché přišívání končetiny.“

„No dobrá, dnes v noci to budou jen obušky, Toníku, dokud nevydám jiný rozkaz, jasné?“

„Rozumím, veliteli Elánie. Pořídil jsem si na to nový obušek, abyste věděl.“

Nějaký šestý smysl přinutil Elánia zeptat se: „Vážně? A mohl bys mi ho ukázat?“

„Jistě, pane, mám ho tady, pane.“ Pajšlík vytáhl něco, co Elániovi připadalo jako dva obušky spojené kusem řetězu.

„To je agateánská nunknuta, pane. Nemá to jedinou ostrou hranu.“

Elánus obuškem zkusmo mávl a udeřil se do vlastního lokte. Rychle obušek vrátil jeho vlastníkově. „No, raději ty než já, hochu. Ale myslím, že by mohla trola na okamžik zastavit a přinutit k zamyšlení.“

Pan Pesimysl jen zhrozně zíral, a to nejen proto, že ho neovládané dřevo minulo jen o vlas.

„Ach ano, tohle je pan Pesimysl, Toníku,“ představoval Elánus. „Pan Pajšlík je jedním z našich... nejbystřejších Speciálů, pane Pesimysle.“

„Rád vás poznávám, pane Pesimysle!“ zahlaholil Pajšlík. „Jestli potřebujete nějaké katalogy, tak to jsem váš člověk!“ Elánus uchopil účetního za rameno a rychle ho odváděl pro případ, že by ten chlap znovu vytáhl své meče. Zamířil k méně nebezpečné postavě.

„A tady máme pana Bahna Tichokrada,“ řekl. „Je příjemné vás tady vidět. Pan Tichokrad je představeným Cechu zlodějů, pane Pesimysle.“

Pan Tichokrad pyšně zasalutoval. Pak přijal od Tračníka kroužkovou zbroj, ale žádná moc na světě by ho nepřinutila, aby z hlavy sundal svou hnědou buřinku. Jakákoliv síla, která by se o to pokusila, by se asi musela spokojit se dvěma urostlými muži, z nichž každý stál Tichokradovi po jednom boku.

Muži měli úzké tvrdé oči, hranaté brady a neměli žádné viditelné zbraně ani výzbroj. Jeden si čistil nehty břitvou. Bylo to zvláštní, ale z nějakého velmi nepochopitelného důvodu vypadali mnohem nebezpečnější než speciální policista Pajšík.

„A s ním také Vít‘a, Bezuško‘ Loudil a Jindřich - jeho přezdívku si nepamatuju - Jonáš, jak vidím,“ pokračoval Elánus.

„Vy jste si přivedl své tělesné strážce, pane Tichokrade?“

„Oni si Vít‘a s Jindřichem občas taky rádi vyjdou na čerstvý vzduch, pane Elánie,“ odpověděl Tichokrad. „A koukám, že vy jste si taky pořídil vlastního bodygárda!“ Vrhł zářící úsměv dolů na pana Pesimysla a usmál se na Elánia. „Měl byste někdy vidět ty lehké váhy v ringu, pane Elánie. Dokážou vám urazit nos, než byste řekl švec. Tihle vražední mrňousové... a že já takového poznám, když ho vidím! No, hodně štěstí, pane Pesimysle!“

Elánus spěšně odvedl malého účetního pryč, dříve než mohl pana Tichokrada na místě zabít Bůh Přehánění, a vzápětí narazil na dalšího pomocného policistu. Tenhle Speciál alespoň skýtal záruku, že toho moc nenamluví.

„A tady mi dovolte, pane Pesimysle, abych vám představil knihovníka Neviditelné univerzity,“ prohlásil. „Specialista na boj v džungli a dobrý kolega ve skrumáži, to mi věřte!“

„Ale to - to není člověk! Je to orangutan Pongo Pongo, původem z Bmbrmducu a přilehlých ostrovů!“

„Ook!“ prohlásil Knihovník, pohládl pana Pesimysla po hlavě a vtiskl mu do ruky banánovou slupku.

„Výborně, Ejí!“ zvolal Elánus. „Málokterý člověk si vysloužil takovou pochvalu!“

A tak Elánus vlekl účetního zástupem mokrých, ozbrojených mužů a představoval ho nalevo napravo. Pak ho vmanipuloval do rohu a bez ohledu na jeho slabé protesty mu přes hlavu natáhl kroužkovou zbroj.

„Držte se mi těsně v patách, pane Pesimysle,“ poučoval ho, když se muž pokoušel hýbat. „Později by to mohlo být vážně trochu husté. Trollové jsou na jednom náměstí a trpaslíci na druhém a všichni pijí, aby sebrali dost odvahy na pořádnou pranic. Proto se my rozmístíme v prostoru Chánova náměstí, přesně mezi nimi, tenká hnědá linie, haha.

Trpaslíci dávají přednost válečným sekerám, trollové kyjům. Naše zbraně budou v první fázi obušky a v té poslední naše nohy. Abych se vyjádřil přesně, poběžíme jako o život. Doslova.“

„Ale... ale...“ koktal pan Pesimysl, „vždyť vy máte meče!“

„My máme meče, policisto. No ano, to je pravda, ale dělat díry do občanů, to je policejní brutalita, a to my si teď nemůžeme dovolit. Tak vyrazíme, byl bych nerad, abyste o něco přišel.“

Elánus ho pak zase začal postrkovat zpět na ulici a do davu policistů mířících k Chánovu náměstí. Kromě nich byly ulice prázdné. Obyvatelé Ankh-Morporku byli obdařeni zdravým selským rozumem, takže když bylo venku příliš mnoho válečných seker a okovaných kyjů, oni zůstávali uvnitř.

Chánovo náměstí vlastně ani nebylo náměstí, ale kus velmi široké ulice, určený k přehlídkám a slavnostním defilé. Byl to jakýsi pozůstatek z dob, kdy si ještě město myslelo, že má nějaké důvody k tomu, přehlídky a slavnostní defilé pořádat. Teď bylo naplněno jemným vlezlým mrňolením, které právě tak stačilo pomočit dláždění a odrazit zář pochodní nad protivzbuřeneckými barikádami nebo zátaras, jak se jim také říkalo.

Protivzbuřenecké barikády... no... alespoň tak byly vedeny v policejních inventářích. Pch! Kusy prken natřené černožlutými pruhy a přitlučené na dřevěné kozy nebyly žádné barikády, rozhodně ne pro nikoho, kdo někdy za skutečnou barikádou stál. Za barikádou vybudovanou z povozů, nábytku, prken, dlažebních kostek, popelnic a dalších odpadků za pomoci oloveného strachu, který vám sedí v žaludku, a zoufalé touhy přežít. Ne, tyhle jednoduché věcičky byly hmatatelným vyjádřením myšlenky. Byla to čára v písku. Říkala: sem a už ani o píď dál. Říkala: tady stojí zákon.

Překroč tuhle linii a překročil jsi zákon. Překročte se svými těžkými sekerami a řemdichy a s velkými kyji tuhle linii a my, ta naše veselá hrstka, která tady stojí vyzbrojená dřevěnými obušky, my s vámi... my vás... my...

...no, prostě bude lepší, když se ani nepokusíte tuhle čáru překročit, jasný?

Žluté a černé hranice práva byly rozmístěny ve dvojité linii zhruba tři metry od sebe a poskytovaly tak dost místa pro dvě řady policistů, stojících za nimi zády k sobě a tvářemi k davům.

Elánus dovedl pana Pesimysla do středu Chánova náměstí, mezi obě řady, a tam ho pustil.

„Nějaké dotazy?“ zeptal se, zatímco poslední opozdílci dobíhali k linii a zařazovali se na svá místa v útvaru.

Malý účetní upíral pohled k nedalekému místu na náměstí, kde si trollové zapálili velký oheň, a pak se otočil a zadíval se opačným směrem, kde si trpaslíci rozdělali několik ohňů. Bylo slyšet zpívající hlasy.

„No ano, je to jako vždycky, nejdřív to bude zpěv. Zatím dělají všechno pro to, aby si rozproudili krev a dostali se do varu, rozumíte?“ dodával Elánus. „Písňe o hrdinech, o velkých vítězstvích, o zabíjení nepřátel a o pití krve z jejich ještě teplých lebek a takové věci.“

„A pak na nás zaútočí?“ ujistoval se pan A. E. Pesimysl.

„Víte, nemusí to být přesně tak,“ připustil Elánus. „Oni se pokusí zaútočit na tu druhou partu, a my jim stojíme v cestě.“

„A nezkusí nás třeba obejít?“ zeptal se pan Pesimysl s nadějí v hlase.

„O tom pochybuju. Nejsou v náladě cpát se do úzkých klikatých uliček. Těm půjdou myšlenky mnohem přímějšími cestami. Zaječet a do útoku, tak se to musí, to říkají.“

„A támhleto, to je univerzita, vidíte?“ ozval se náhle pan Pesimysl, jako kdyby si všiml komplexu šedivých budov Neviditelné univerzity poprvé. „Nemohli by mágové -“

„- myslíte odčarovat jim zbraně z rukou a nechat jim při tom všech deset prstů? Překouzlit je do vězení? Proměnit je ve fretky a lasičky? A co potom, pane Pesimysle?“ Elánus si zapálil doutník a plamének sirky ukryl v dlani, takže mu na okamžik ozářil tvář. „Měli bychom jít tam, kam nás povede magie? Mávnout hůlkou a zjistit, kdo je vinen a čím? Přinutit lidi magii, aby byli poctiví a slušní? Myslíte, že nevinní se nemají čeho bát? Tady nemluvíme o šestáku, pane Pesimysle. Magie má zčásti vlastní hlavu a je poněkud nevyzpytatelná. Přesně ve chvíli, kdy si myslíte, zeji držíte pod krkem, kousne vás do zadku. V mé Hlídce se žádná magie používat nebude, pane Pesimysle. My u nás používáme staré

dobré policejní metody.“

„Ale veliteli... je jich tam strašně moc...“

„Dohromady to odhaduju asi na tisícovku, a kdo ví, kolik jich na obou stranách přihlíží a v okamžiku, kdy se nám to vymkne z rukou, se přidá do skrumáže?“

„A... ale... nemůžete to prostě nechat na nich?“

„Nemůžeme, pane Pesimysle, protože pak by nám tady vzniklo to, čemu u Hlídky říkáme ‚podělanej bordel na kolečkách‘, a ten by nám hned tak neskončil, naopak, začal by se nám velmi rychle šířit. Musíme to zarazit hned v zárodku, aby -“

Od náměstí se začaly ozývat jakési tupé nárazy. Byly dost hlasité na to, aby se ozvěnou odrazily od okolních domů.

„Co to bylo?“ rozhlížel se spěšně a poněkud vystrašeně pan Pesimysl.

„To nic, to se dalo čekat,“ zabručel Elánus.

Pesimysl se poněkud uvolnil. „Vážně?“

„Jistě, to je gahanka, trollí válečné zabubnování,“ odpověděl Elánus. „Říká se, že kdo ho zaslechne, bude do deseti minut mrtev. Navážka, stojící za Pesimyslem, se při Elániových slovech usmál a záblesky ohně změnily jeho diamantové zuby v rubíny.

„Je to pravda?“

„Neřekl bych,“ potřásl hlavou Elánus. „A teď mě prosím na okamžik omluvte, policisto Pesimysle. Půjdu si promluvit se svými muži a vás zatím ponechám v bezpečných rukou seržanta Navážky. Trošku jim provětrám faldy a tak.“

Pak se vydal rychlým krokem na obchůzku. Pomyslel si, že tohle by asi neměl dělat vládnímu inspektorovi, který je jen obyčejným úředníkem na špatném místě, i když sám asi bude celkem dobrý chlap. No... chlapíček. Potíž ale byla v tom, že trollové na náměstí nejspíš taky nebyli zlí trollové a trpaslíci na druhé straně nebyli špatní trpaslíci. Lidé, kteří nejspíš nejsou zlí, vás mohou klidně zabít.

Když Elánus došel k Fredovi Tračníkovi, nesl se už trollí rytmus ulicemi města.

„Vidím, že už nám servírují tu svoji gahanku, co, veliteli,“ prohlásil seržant s nervózním smíchem.

„Ano, předpokládám, že teď už velmi brzo zaútočí.“ Elánus si protřel oči a pokusil se jemným vodním závojem zahlédnout postavy na druhé straně náměstí. Trollové neútočí rychle, ale když zaútočí, je to, jako když se blíží stěna. Natažená ruka a výkřik „stát“ pronesený rezolutním, autoritativním tónem by tady nejspíše nestačil.

„Myslíte na ty druhé barikády, pane?“ řekl Fred.

„Prosím?“ podíval se na něj Elánus, který rychle z hlavy vypudil představu sama sebe rozšlapaného po dláždění do tenké fólie.

„Barikády, pane,“ napovídal mu Tračník. „Ty před třiceti lety?“

Elánus krátce přikývl.

Oh ano, on pamatoval Slavnou revoluci. Nebyla to revoluce a slavná, snad jen pokud jste si mysleli, že slavné je dostat se předčasně do hrobu. Umírali tam především lidé, a to kvůli jiným lidem, kteří vlastně také nebyli zlí...

„Ano,“ přikývl, „a připadá mi, jako by se to stalo teprve včera.“ Každý den mi připadá jako včera, pomyslel si.

„Vzpomínáte na starého seržanta Kýlu? Ten té noci vytáhl z rukávu několik úžasných triků!“ Hlas seržanta Tračníka, stejně jako předtím hlas dočasného policisty Pesimysla, zněl zvláštní nadějí.

Elánus přikývl.

„Tak mě napadlo, pane, jestli byste taky neměl jednu nebo dvě takové finty v rukávu?“ pokračoval Fred a naděje v jeho hlase odhodila nejen všechny převleky, ale i obvyklý stud.

„Znáš mě, Frede, vždycky se rád poučím,“ odpověděl napůl nepřítomně Elánus. Pak se vydal na další obchůzku, zdravil policisty, které znal, jiné poklepával po ramenou a pokoušel se nedat se polapit ničím pohledem. Všechny tváře byly svým způsobem odrazem tváře Freda Tračníka. Dokázal téměř vidět jejich myšlenky, zatímco dunění pěti stovek těžkých kyjů dopadajících v pravidelných intervalech na dlažbu bušilo na jejich ušní bubínky jako kladiva.

Vý to máte všechno utříbené, že pane Elánie? My tady jistě nezůstanem napresovaní jako maso mezi chleby, že ne? Je v tom nějaký trik, že? Je to přece trik, vidíte, pane?

Já doufám, že je, pomyslel si Elánus. Ale tak či tak, Hlídka tady být musí. Taková je pravda.

V rytmu gahanky se něco změnilo. Museli byste dobře naslouchat, ale pak byste zjistili, že některé obušky dopadají na dlažbu o něco dříve a jiné o něco později než většina. Hmm.

Došel k Pleskot a Karotkovi, kteří upírali pohledy ke vzdáleným ohňům trpaslíků.

„Myslíme si, že se pomalu dostávají výsledky, pane,“ hlásil Karotka.

„To tedy, u všech všudy, doufám! Co se děje s trpaslíky?“

„Už tolik nezpívají, pane,“ hlásila Pleskot Řit'ka.

„No, tak to rád slyším.“

„Dokážeme je zvládnout, pane, vidíte?“ řekl Karotka. „Vždyť na své straně máme policisty golemy! Kdyby začalo být zle.“

Samozřejmě, že bychom to nezvládli, naservírovala Elániovi jeho mysl, ne, kdyby se do toho pustili vážně a natvrdo. Jediné, co bychom mohli zvládnout, by bylo zemřít hrdinskou smrtí. Viděl muže umírat hrdinskou smrtí a nemá to žádnou budoucnost.

„Byl bych nerad, aby to došlo tak daleko, kapitáne -“ začal Elánus. Ve stínech se pohyboval ještě temnější stín.

„Jaké je heslo!“ zvolal rychle.

Temný obrys, v plášti a s kápí na hlavě, zaváhal.

„Heslo: Tho mi bhromiň'te, bháne, mám to thady někde nhapsaný nabhapbhírku, ale...“

„No jo, Igore, pojď dál,“ řekl Karotka.

„A jak jste bhoznal, že jshem tho já, bháne?“ vrtěl hlavou Igor, když podlézal zátaras.
„To ta tvoje voda po holení,“ sdělil mu Elánius a mrkl na kapitána. „Tak co, jak to šlo?“
„Bhřesně, jhak jsthe řhikal, bháne,“ odpověděl Igor a shodil si kápi na záda. „Bhro všechny bhřipady jshem dhočista vydhřhl sthůl a je tham bhřipravhenej mhůj bhratranec Ighor, abhy mi bhomohl, khdybyñheco...“
„Děkuju, Igore, že jsi na všechny tyhle věci pamatoval,“ řekl Elánius, jako kdyby Igoři někdy mysleli na něco jiného.
„Já jen doufám, že to nebudeme potřebovat.“
Rozhlédl se na obě strany Chánova náměstí. Déšť zhoustl. V tomto případě se tenhle policistův přítel výjimečně objevil v okamžiku, kdy ho policie potřebovala. Déšť jistě poněkud zchladí zápal obou stran i jejich vražedné nadšení.
„Neviděli jste někdo Nobyho?“
Ze stínů se ozval další hlas. „Hej, tady, pane. Už jsem tady pět minut!“
„Tak proč ses neozval?“
„Nemůžu si vzpomenout na heslo. Myslel jsem, že počkám, až ho řekne Igor!“
„No, tak pojd'. Zabralo to?“
„Lip, než byste věřil, pane!“ řekl Noby a po plášti mu stékal déšť.
Elánius ustoupil. „Dobrá, mládenci, tak teď máme šanci. Karotka a Pleskot, vy vyrazíte k trpaslíkům, my s Navážkou jdeme na trolly. Znáte rozkazy. Řady budou postupovat pomalu a žádné ostré zbraně. Uděláme to jako pořádní policajti, jasné? Na povel!“
Pak se spěšným krokem vydal nazpět podél řady barikád. Pohyboval se skoro stejně rychle jako šepot, který přeskakoval řadami od policisty k policistovi. Navážka zcela nehybně čekal, až se Elánius vrátí. Když se velitel zastavil vedle obrovského trolla, zabručel Navážka:
„Obušky akorát ztichly, pane.“
„Slyším to, seržante.“ Elánius si stáhl plášť do deště vyrobený z lehké naolejované kůže a pověsil jej na barikádu. Potřeboval ruce volně.
„Mimochodem, jak to šlo v ulici Dvojího ohlédnutí?“ zeptal se a protáhl si paže.
„Oh, úžasně,“ odpověděl Navážka se šťastným úsměvem. „Šest alchymistů a skoro dvacet kilo Čerstvého hrubáku. A jednoho po druhém jsme vzali přes kebuli. Dvnitř a ven jak po másle!“
„Takže ani nevědí, co je to praštilo, hm?“ řekl Elánius.
Při téhle poznámce se Navážka zatvářil mírně uraženě. „Tak to ne, pane,“ odpověděl. „Dal jsem si pořádný pozor, aby věděli, že jsem je praštil já.“
Pak si Elánius všiml pana Pesimysla, jehož tvář vypadala ve stínech jako bledý ovál. Dobrá, dost už té hry. Možná se ten malý trsofítka něco naučil, když tady stál v dešti a čekal, až se ocitne ve svěráku mezi dvěma rozzuřenými, nepřátelskými zástupy. Třeba měl chvíli času zamyslet se nad tím, jaké to asi je, strávit život jako nepřetržitý řetěz podobných chvil. Je to o něco těžší než jen překládat papíry, hm?
„Kdybch byl vámi, pane Pesimysle,“ řekl tak laskavě, jak to jen uměl, „zůstal bych tady. Mohlo by to být chvílemi hodně drsné.“
„Ne, veliteli,“ odpověděl pan Pesimysl a zvedl hlavu.
„Prosím?“
„Dával jsem pozor na to, o čem se tady mluvilo, a rozhodl jsem se postavit se s vámi proti nepříteli,“ prohlásil A. E. Pesimysl.
„Ale no tak, pane Pesi... ehm, podívejte, Ejí,“ začal Elánius a položil ruce na ramena malého účetního. Pak umkl. Malý mužik se třásl, až na něm kroužková zbroj tiše cinkala. Elánius pokračoval naléhavým tónem. „Podívejte, běžte domů! Tohle není místo pro vás.“ Několikrát, zcela zaskočen, poklepal na malé rameno.
„Veliteli Elánie!“ vyštěkl inspektor.
„Eh, ano?“
A. E. Pesimysl se obrátil k Elániovi a tvář měl o něco vlhčí, než mohl způsobit déšť.
„Jmenoval jste mě výkonným policistou, nebo ne?“
„Víte, ano, já vím, že jsem to řekl, ale nečekal jsem, že to vezmete tak vážně...“
„Jsem vážný muž, veliteli Elánie, a není na světě místo, kde bych byl v téhle chvíli raději než tady!“ prohlásil výkonný policista Pesimysl cvakajícími zuby. „A jiná chvíle, než je tahle. Dejme se do toho, ano?“
Elánius se podíval na Navážku, který pokrčil obrovskými rameny. V mysli toho malého muže, jehož páteř by dokázal zlomit jednou rukou, se teď odehrávalo něco zvláštního.
„No, když to říkáte,“ prohlásil odevzdaně. „Slyšel jste inspektora, seržante Navážko? Dejme se do toho!“
Troll přikývl a obrátil obličej ke vzdálenému trollímu ležení. Přiložil spojené ruce k ústům a vychrlil řadu výkřiků v trollštině, která se s duněním odrážela od okolních budov. „A chce někdo říci něco, čemu bychom rozuměli všichni?“ zeptal se Elánius, když ozvěna utichla.
A. E. Pesimysl postoupil kupředu a zhluboka se nadechl. „Tak si pojd'te, jestli si myslíte, že jste na to dost tvrdí!“ zaječel zuřivě.
Elánius se rozkašlal. „Děkuji vám, pane Pesimysle,“ řekl bezbarvě. „Myslím, že tím jsou kosti vrženy.“

Měsíc byl ukryt někde za mraky, ale Angua vidět nepotřebovala. Karotka jí kdysi dal udělat ke svátku Prasečí hlídky speciální hodinky. Měly podobu malého měsíce, který pomalu měnil tvar a přibýval s přibývajícím měsícem a vždy po osmadvaceti dnech dospěl do úplňku. Musel ho stát spoustu peněz a Angua ho nosila na koženém obojku, jediné součásti oděvu, kterou nosila skutečně celý měsíc. Nedokázala mu tenkrát říct, že něco takového nepotřebuje. Ona věděla, co se děje.

Bylo těžké vědět něco víc, protože teď myslela spíš nosem. To byl právě ten problém s vlčím časem. Velení přebíral nos.

Momentálně Angua kontrolovala uličky kolem Melasového dolu a procházela oblast od vchodu do dolu ve zvětšující se spirále. Pokračovala kupředu světem barev. Pachy překrývaly jeden druhý, vznášely se a proplétaly. Ale nos je jediný orgán, který se dokáže vrátit v čase.

Hromadu odpadu na skládce už navštívila. Zachytila tam pach trolla. Odešel někudy tím směrem, ale nemělo smysl sledovat tak studenou stopu. Stovky uličních trollů v dnešních dnech nosily mechy, lišejníky a ozdoby z lebek. Ale ten zkažený, olejovitý pach, to bylo něco, co se jí otisklo do paměti. Ti malí ďáblíci museli mít i jiné vchody dovnitř, ne? A vzduch v dolech musí cirkulovat, ne? Takže nějaká stopa olejovitého pachu si určitě najde spolu se vzduchem cestu ven. Nebude příliš silná, ale to ani není třeba. Závan jí úplně stačí. To bude víc než dost.

Jak tiše našlapovala uličkami a přeskakovala zidky na temných dvorcích, svírala v zubech malý kožený vak, který je nejlepším přítelem každého myslícího vlkodlaka, jehož bychom mohli definovat jako tvora, který si pamatuje, že vás šaty v žádném případě samy od sebe následovat nebudou. Vak obsahoval lehoučké hedvábné šaty a velkou lahvičku ústní vody, kterou Angua považovala za největší vynález posledního sta let.

To, co hledala, nakonec našla za Šírokou cestou. Vystupovalo to na známých organických vůních města jako tenká černá páchnoucí stužka, která se klikatila vzduchem, protože ji potrhával vánek a projíždějící vozy její kousky roztahaly sem a tam.

Začala postupovat s mnohem větší opatrností. Tohle nebyla žádná laciná městská oblast jako kolem Melasového dolu, tady žili lidé, kteří měli peníze a často jich část obětovali na velké psy a ještě větší tabule u vchodu na pozemek, na nichž většinou stálo ZÁKAZ VSTUPU - NEPŘÍMĚŘENÁ REAKCE MAJITELE! Pravda je, že když se tiše plížila, několikrát zaslechla tiché řinčení a občas tiché zakňučení. Nesnášela, když na ni útočili velcí zuřiví psi. Kolem pak bylo vždycky množství nepořádku a ústní voda jí nikdy nebyla dost silná.

Stužka zápachu se nesla k balustrádě Šarlatánova pŕlměšice, jednoho z největších architektonických polodrahokamů města. Bylo vždycky velmi obtížné najít někoho, kdo by tam byl ochoten žít, bez ohledu na vzrušující atmosféru celého toho místa. Nájemníci tam málokdy vydrželi déle než několik měsíců a pak se, obvykle spěšně, odstěhovali. Někdy dokonce tak spěšně, že tam nechali celý svůj majetek.*

* Pozn. autora: Šarlatánův pŕlměšic byl hned u Třidy zeleně, což byla všeobecně čtvrt' s nejvyšším nájemným. A bylo by ještě vyšší, kdyby nebylo bývalo bylo existence samotného Šarlatánova pŕlměšice, který, navzdory neúnávným a neutuchajícím snahám ankh-morporského Sdružení pro zachování a údržbu historických budov, stále ještě nebyl stržen.

Důvod toho všeho spočíval v tom, že budovu postavil Berghold Stuttley Johnson, historikům známější pod jménem Zatracený Hlupec Johnson. Muž, který v jednom křehkém těle ukrýval takovou dávku nadšení, sebeklamu a kreativního nedostatku talentu, že se stal v mnoha směrech jedním z největších hrdinů architektury. Jen Zatracený Hlupec Johnson mohl vymyslet patnácticentimetrový decimetr a trojúhelník se třemi devadesátistupňovými úhly. Jen Zatracený Hlupec Johnson mohl pokroutit klasickou materii tak, že by prošla rozměry, do nichž nikdy neměla vstoupit. A zase jen Zatracený Hlupec Johnson to všechno mohl udělat náhodou.

Šarlatánův pŕlměšic byl výsledkem jeho neobyčejně originálního přístupu ke geometrii. Zvenčí to byl obyčejný terasovitý pozemek a v jeho vzdálenější části stála pŕlkruhová budova v dobovém stylu, postavená z medově zabarveného kamene, kde byl uvnitř tu a tam nějaký ten pilíř či cherubín, kde se mimojině hlavní dveře č. 1 otvíraly do zadní ložnice č. 15, okno č. 3 v přízemí odhalovalo pohled do kraje odpovídající pohledu z okna č. 9 ve druhém patře a kouř z krbu č. 2 v pravém křídle unikal komínem č. 19 v křídle levém.

Přenesla se přes plot lehce a elegantně a dopadla měkce na všechny čtyři na zahradní cestičku. Obyvatelé Šarlatánova pŕlměšice se zahradničením příliš nezabývali, protože i když jste si tady na zahradě zasadili cibulky tulipánů, nikdy jste nevěděli, v čí zahradě nakonec vyrostou.

Angua se dala vést nosem k pruhu přebujelého plevele. Kruh polorozpadlých cihel označoval místo, kde kdysi musela být stará studna.

Tady olejovitý pach zesílil, ale k němu se přidal pach mnohem čerstvější, složitější, a když ho Angua navštívila, zjevíla se jí srst za krkem.

Tam dole byl upír.

Někdo odtáhl stranou převislé rostliny a odklidil odpadky včetně nezbytné prohnílé matrace a polorozpadlého křesla.*

* Pozn. autora: V Šarlatánově pŕlměšici bylo běžné vyhazovat odpadky do zahrady, protože místo, kam jste je vyhazovali, vůbec nemuselo být ve vaší zahradě.

Sally? Co ta by tady dělala?

Angua strčila do jedné zvětralé cihly na okraji otvoru a poslouchala, jak padá. Namísto šplouchnutí zaslechla zřetelné zadunění dřeva.

Dobrá. Na sestup dolů se vrátila do své lidské podoby. Drápy byly šikovná věc, ale některé věci lépe dokážou opice. Stěny byly samozřejmě kluzké, ale během let z nich vypadalo tolik cihel, že byl sestup mnohem lehčí, než čekala. Kromě toho byla jáma hluboká necelých osmnáct metrů, postavená ve dnech, kdy se věřilo, že každá voda, v níž spokojeně plave takové množství malých vousatých tvorečků, musí být zdravá.

Na dně byla nová prkna. Někdo - a nemohl to být jistě nikdo jiný než trpaslíci - se tady do studny proboural zespodu a vzniklý otvor zakryl prkny. Někdo došel z podzemí chodbou až sem a tady skončil. Proč? Protože dosáhl studny? Pod prkny byla voda, nebo spíš kapalina podobná vodě. Tady byl tunel o něco větší a trpaslíci tady byli - Angua znovu začichala - před několika málo dny, ne dříve. Ano. Byli tady trpaslíci, pohybovali se tady a pak najednou odešli. Nezdržovali se ani tím, aby po sobě uklidili. Cítila to všechno jako obraz.

Opatrně se plížila vpřed a tunely se ukládaly do jejího nosu v podobě mapy. Nebyly pečlivě dokončeny jako ty, v nichž se pohyboval Žhavláv. Byly hrubší, se spoustou záhybů a slepých odboček. Hrubá prkna a kulatiny zadržovaly páchnoucí bahno plání, které ale i přesto prosakovalo všude. Tyhle tunely nebyly stavěny, aby vydržely, byly vybudovány proto, aby s jejich použitím byla provedena nějaká špinavá práce, a měly vydržet jen tak dlouho, dokud nebude hotova.

To znamená, že... kopající něco hledali, ale nebyli si jistí, kde to přesně je, dokud se neocitli ve vzdálenosti nějakých šesti sedmi metrů, odkud to dokázali... ucítit? Zaměřit? Posledních sedm metrů ke studni byl tunel rovný jako podle pravítka. Tam už přesně věděli, kam míří.

Angua pomalu postupovala dál a musela se pod nízkým stropem ohýbat v pase skoro do pravého úhlu, až se nakonec vzdala a vrátila se do vlčí podoby. Tunel se znovu narovnal a jen občas z něj odbočovaly chodby, kterých si nevšímal, přestože páchly jako dlouhé. V celkové pachové symfonii zněl upíří pach pořád ještě jako velmi znepokojivý motiv a byl dost výrazný na to, aby téměř překryl pach zkažené vody prýstící ze stěn. Tu a tam na stropě zasvětlkovala kolonie červů. Jinde to byla skupinka netopýrů, kteří se pomalu pohybovali.

U ústí jednoho tunelu narazila na další čichovou stopu. Byla docela slabá, ale byl to nezaměnitelný závan rozkladu. Čerstvá smrt...

Čtyři čerstvé smrti. Na konci krátkého bočního tunelu ležela těla dvou... ne, tří trpaslíků, napůl zasypaná bahnitou hlinou. Zářila. Karotka jí řekl, že červi nemají zuby. Počkali, až jejich perspektivní jídlo změklo samo od sebe. A zatímco čekali, až si budou moci užít největší hostinu, na jakou tady dole kdy narazili, pustili se do oslavy. Tady dole, ve světě tolik vzdáleném od ulic nahoře, se mrtví trpaslíci rozložili ve světle.

Angua začichala.

Ty smrti jsou opravdu velmi nedávné...

„Něco našli,“ ozval se jí hlas za zády. „A pak je to zabilo.“

Angua skočila kupředu.

Nebyl to skok cílevědomý. Vyprodukoval ho bez jakékoliv úvahy její zadní mozek. Přední mozek, ten, který věděl, že seržantka by se neměla pokoušet rozpárat břicho policistce bez vážného důvodu, se pokusil skok v polovině zrušit, ale to už zase vládu nad jejím tělem převzaly zákony síly odrazu a balistiky. Stačila se jen ve vzduchu zkroutit a narazit na měkkou stěnu ramenem.

Pleskot křídel se o něco vzdálil a pak zazněl protáhlý živočišný zvuk, vyvolávající představu řezníka, který má potíže s kusem nepoddajné chrupavky.

„Víte, seržantko,“ ozval se Sallyin hlas, jako kdyby se nic nestalo, „vy, vlkodlaci to máte snadné. Jste pořád v jednom kuse a vaše tělesná hmota je pořád přibližně stejná. Víte, na kolik netopýrů se musím přeměnit, abych si udržela svou tělesnou hmotu? Je jich víc než sto padesát, abyste věděla. A že se vždycky najde nějaký, který zabloudí, nebo odletí nesprávným směrem? Nedokážete správně myslet, dokud své netopýry nedostanete nazpět. A to už vůbec nechci mluvit o potížích s reasimilací. Je to jako to největší kýchnutí, jaké si dokážete představit, ale obráceně!“

Tady dole, v téměř neproniknutelné temnotě, nebyl k nějakému studu důvod. Angua se přinutila vrátit se do lidské podoby, ale musela napnout každý kousek své pevné vůle, aby přehlasovala tesáky a drápy. Pomáhala jí v tom zlost.

„Co tady, u čerta, děláš?“ řekla, když už měla ústa, která mohla použít k řeči.

„Nejsem ve službě,“ odpověděla Sally a popošla kupředu. „Řekla jsem si, že se sem podívám a zjistím, co by se tady dalo najít.“ Byla úplně nahá.

„Neříkej mi, že jsi měla takovéhle štěstí náhodou!“ zavrčela Angua.

„Víte, já sice nemám váš čenich, seržantko,“ odpověděla upírka se sladkým úsměvem, „zato používám sto padesát dost dobrých létajících čenichů a ty obsáhnu velký kus země.“

„Myslela jsem, že se upíří dokáží přeměňovat i se šaty,“ odbočila Angua a v jejích slovech zaznělo něco jako obvinění.

„Otto Schrecklich to tedy dokáže!“

„Ženy to neumí. Nevíme proč. Je to nejspíš součástí celé té složité záležitosti s dráty vyztuženými večerními šaty a podobně. Tady jste samozřejmě zase ve výhodě. Když jste ve sto padesáti netopýřích tělech, je hodně těžké pamatovat si, že by vám dva z nich měli nést kalhotky.“

Sally na okamžik upřela oči ke stropu a povzdechla si. „Podívej, já vím, co za tím je. Jde tady o kapitána Karotku, že?“

„Všimla jsem si způsobu, jakým se na něj usmíváš!“

„Omlouvám se! My dokážeme být velmi osobní. Je to taková upíří vlastnost a dar.“

„A to jsi byla tak dychtivá na něj zapůsobit?“

„A ty ne? Je to muž, na kterého by chtěla udělat dojem každá!“

Chvilku se ostražitě pozorovaly.

„Je můj, policistko, abyste věděla,“ prohlásila Angua a cítila, jak jí zatažené drápy napínají kůži pod nehty.

„Ty jsi jeho, chtěla jsi říct!“ odsekla Sally, „Vždyť sama víš, jak to funguje. Běháš za ním!“

„No promiň! To je vlkodlaci záležitost!“

„Zadrž!“ Sally před sebe napřáhla ve smířlivém gestu obě ruce dlaněmi kupředu. „Je tady něco, co bychom měly vyřídit, než tohle zajde zbytečně daleko!“

„Ano?“

„Ano. Obě jsme úplně nahé, stojíme v něčem, co se rychle mění v bahno, a chystáme se porvat. Dobře. Ale něco tady chybí, nemyslíš?“

„A to je...?“

„Platící publikum? Mohly bychom vydělat majlant.“ Sally mrkla. „Nebo bychom měly dělat to, proč jsme sem přišly?“ Angua přinutila své tělo, aby se uvolnilo. To ona měla říkat tahle slova. Ona byla seržantka, ne?

„Dobrá, dobrá,“ přikývla. „Jsme tady obě. Zůstaňme při tom. Říkala jsi, že ti trpaslíci byli zabiti nějakou věcí z té... studny?“

„Možná. Ale ať to bylo co to bylo, použilo to sekeru,“ přikývla Sally. „Podívej se sama. Odškrabej trochu to bláto. Od chvíle, kdy jsem sem dorazila já, ta břečka dost stoupla. Nejspíš proto sis toho nevšimla.“

Angua vytáhla jednoho trpaslíka z lesklého bláta.

„Aha,“ zabručela a nechala tělo klesnout nazpět. „Tehle není mrtvý ani dva dny. A jak je vidět, ani se je nepokoušeli nijak zvlášť zakrýt.“

„Proč by se unavovali? Přestali z těchhle tunelů odčerpávat bahno a výdřevy a vybavení je evidentně provizorní. To bláto se sem vrací. Kromě toho, kdo by byl tak hloupý, aby se sem vracel?“

Nedaleko se s tichým plesknutím, podobným dopadu obřího kravince, sesul kus stěny. Tunel naplnilo tiché zurčení pramínek vody a žbluňkání kousků hustšího bahna. Ankh-morporské podzemí si pokradmu bralo nazpět, co považovalo za své.

Angua zavřela oči a soustředila se. Zápach odpadního bahna, upíří odér, a voda, která jí teď vystupovala nad kotníky, to vše se dožadovalo její pozornosti, ale tohle byl čas soupeření. Nemohla přece připustit, aby se do vedení dostala upírka. To by bylo tak... tradiční.

„Byli tady ještě jiní trpaslíci,“ zamumlala. „Dva- ne, tři... hm, čtyři další trpaslíci. Větrím ten černý olej. Vzdálenou krev. Někde dál v tunelu. A tady jsou jen tři těla.“ Zvedla se tak rychle, že málem narazila hlavou do stropu. „Pojďme!“

„Začíná to být trochu nebezpečné -“

„Můžeme to vyřešit! No tak! Přece se nebojíš smrti!“

Angua se pustila tunelem.

„A ty si myslíš, že strávit pár tisíc let pohřbená v bahně je nějaká skvělá zábava?“ vykřikla Sally, ale to už mluvila jen k mokvajícím stěnám a do zkaženého vzduchu. Okamžik zaváhala, pak si ztěžka povzddechla a následovala Anguu.

O kus dál z hlavního tunelu odbočovalo několik chodeb. Na obou stranách z nich pomalu prýštilo bahno, podobné proudům studené lávy. Sally se se šploucháním probrodila kolem něčeho podobného velké bronzové trubce, která se pomalu otáčela v proud.

Tady už byl tunel vybudován mnohem pečlivěji než části směrem ke studni. A na konci bylo vidět v bledém světle Anguu přikrčenou u velkých kulatých trpasličích dveří. Sally si příliš nevšimla ani Anguy, ani trpaslíka, jehož tělo leželo na zemi u nich.

Místo toho upírala oči na symbol nakreslený na dveřích. Byl velký a hrubě načrtnutý a mohl představovat kulaté zírající oko s ocáskem a zářil žlutozeleným světlem červů.

„Napsal to svou krví,“ sdělila jí Angua, aniž zvedla hlavu. „Nechali ho tady, protože si mysleli, že je mrtvý, ale on byl jen těžce zraněný. Podařilo se mu doplatit až sem, ale vrazi zavřeli dveře. Škrabal naně - čichni si sem - a za nehty má krev. Pak vlastní horkou krví nakreslil ten znak, sedl si na zem, rukama si sevřel zranění a díval se, jak se slézají červi. Řekla bych, že je mrtvý tak osmáct hodin, plus minus. Hm?“

„Já si myslím, že bychom odsud měly co nejrychleji zmizet,“ odpověděla jí Sally a pomalu ustupovala. „Víš, co znamená tahle značka?“

„Vím jen, že je to nějaká důlní značka, to je všechno. A ty víš, co to znamená?“

„Taky ne, ale vím, že je to jedno z těch opravdu velmi zlých. Je špatné, že se objevilo právě tady. Co chceš udělat s tím tělem?“ pokračovala Sally a stále pomalu ustupovala.

„Pokouším se zjistit, kdo to byl,“ zabručela Angua a prohledávala trpaslíkovo oblečení. „Takové věci my v Hlídce děláme. My nepostáváme kolem a neděláme si starosti s nějakými malůvkami na stěně. V čem je problém?“

„Právě teď?“ pozvedla upírka obočí. „On... tak trochu mokvá...“

„Když to přežiju já, tak ty taky. Při tomhle zaměstnání uvidíš dost krve. Nikdy se nepokoušej napít, to ti radím,“ pokračovala Angua a dál se obírala mrtvým. „Podívej... má náhrdelník s runami. A...“ vytáhla ruku z kapsy pláště mrtvého, „tohle tedy nedokážu přesně rozeznat, ale cítím inkoust, takže by to mohl být dopis. Výborně. A teď odsud vypadneme.“ Ohlédla se na Sally. „Slyšíš mě?“

„To znamení tam nakreslil umírající,“ řekla Sally a stále se snažila držet v uctivé vzdálenosti.

„No a?“

„Takže to bude nejspíše kletba.“

„A co? My jsme ho nezabily,“ odpověděla Angua a s jistými obtížemi se zvedla na nohy.

Obě se zadívaly na stoupající bahno, které už jim sahalo ke kolenům.

„Myslíš, že to tu kletbu zajímá?“

„Ne, ale mám pocit, že v tom posledním ohybu, kudy jsme procházely, by mohl být další východ,“ řekla Angua a ohlédla se do temné chodby.

Ukázala. Skoro stejně rychle jako přitékalo bahno, putoval po stropě se slepým odhodláním proud světélkujících červů. V širokém zářícím proudu mířil do postranního tunelu.

Sally pokrčila rameny. „Stojí to za pokus, že?“

Vyrazily a šplouchání jejich kroků zanedlouho odumřelo v chodbě.

Bahno pomalu stoupalo a tmou se ozývalo jeho tiché bublání. Proud červů mizel po stropě stejného tunelu. Znamení

na dveřích ale světélkovalo dál, protože mnoha červům jednoduše stálo za to, pro takovou hostinu zemřít. Pak začali červi odspodu jeden po druhém hasnout. Podzemní temnota ještě naposled pohýčkala symbol, který na okamžik zaplátl rudě a pohasl. Temnota zůstala.

Tohoto dne roku 1802 se malíř Vidojje Grassel pokusil ukrýt tu věc pod hromadu starých pytlů pro případ, že by probudila Kuře, a dokončil posledního trolla, přičemž použil nejmenšího štětečku, aby mu domaloval oči.

Bylo pět hodin ráno. Z nebes se řinul hustý déšť, ne prudký, ale vydatný a neodbytný.

Na náměstí Náhlého osvětlení i na náměstí Polámaných měsíců syčel déšť v bílém popelu vyhaslých ohňů. Občas ještě odhalil oranžový oharek, který ovšem vzápětí zaprskal a zčernal.

Kolem čenichala rodina skřepaslíků, z nichž každý nebo každá za sebou táhl svůj malý vozík. Zpovzdálí na ně dohlíželo několik policistů. Skřepaslíci nebyli vybíraví v tom, co sbírali, pokud se jim to příliš silně nebránilo, a i o tom kolovaly jisté zvěsti. Všeobecně ale byli tolerováni. Nikdo nedokázal poklidit veřejná prostranství jako skřepaslíci.

Odsud vypadali jako malí trollové, každý s obrovským žokem na zádech. To zavazadlo obsahovalo všechno, co skřepaslík vlastnil, a většina jeho bohatství byla prohnílá.

V boku se mu ozvala bolest a Sam Elánus zamrkal. To je celý on. V celém tom zatraceném podniku byli jen dva zranění policajti a on musel být jeden z nich! Igor udělal, co bylo v jeho silách, ale zlomená žebra byla zlomená žebra a bude to trvat týden dva, než se to díky té podezřelé zelené masti podaří vylepšit.

Přesto si vychutnával jistou vlhkou zář, která celou akci provázela. Oni dělali svou klasickou starou a osvědčenou policejní práci, a protože staří dobří policajti jsou vždycky v menšině, využili staré osvědčené policejní metody, jako lstivost, podvod a taktiku, a každou další zbraň, která jim přišla pod ruku.

Nedá se vlastně ani říci, že to byl boj. Trpaslíci většinou jen seděli a zpívali pochmurné písně, protože když se pokusili vstát, padali zpět na zem. Část jich tedy zpívala pochmurné písně a ostatní leželi na zemi a chrápali. Na druhé straně většina trollů stála, ale když se do nich strčilo, padali na zem. Jeden nebo dva z nich, kteří neměli tolik v hlavě, chvíli vesele a pobaveně vzdorovali, ale nakonec se stali obětí jedné z nejstarších a nejosvědčenějších policejních taktik - dobře umístěných kopanců. Tedy většina z nich. Elánus si přešlápl, aby zmírnil bolest ve svém boku. Měl si všimnout, že se ten troll napřahuje.

Ale konec dobrý, všechno dobré, ne? Žádný mrtvý, a navíc jako onu příslovečnou třešničku na tomhle ranním dortu drží v ruce ranní vydání Komety, jejíž úvodník popisoval rozmístění jednotlivých problematických skupin ve městě a rozvíjel úvahy o tom, jestli dokáže Hlídka „dostát svým povinnostem“ a vyčistit ulice.

Tak vidíš, myslím, že jsme to dokázali, ty nafoukaný blbečku! Elánus škrtl sirkou o podstavec a s pocitem triumfu, který sice nebyl velký, ale zato uspokojoval temné kouty jeho duše, si zapálil doutník. Bohové vědí, že už ho potřeboval. Už nějakou dobu se na Hlídku snašely, co se týče celé té záležitosti s Koumským údolím, jen výčitky a bylo skvělé, že teď měli mládenci něco, na co mohli být pro změnu pyšní. Ať se na to podívá z kterékoliv strany, je to každopádně Výsledek -

Zadíval se na podstavec. Nepamatoval si, jaká na něm stála socha. Byla na něm sbírka grafitů doslova celých generací pouličních umělců.

Teď podstavec zdobilo jediné graffiti trollího umělce a překrývalo všechno ostatní. Byl vytvořeno jen barvou a říkalo:

Pan Zářící!

On, diamant!

Důlní znamení, městská grafika, pomyslel si. Jakmile se situace zhorší, mají lidé sklony vyjadřovat se na zdech...

„Veliteli!“

Obrátil se. Spěchal k němu kapitán Karotka ve vyleštěném pancíři a jeho tvář vyzařovala jako vždy stoprocentní čistou Bystrost.

„Mám dojem, že jsem přikázal, aby se každý policista, který neslouží ve vězení, aspoň trochu vyspal, kapitáne!“

„Jen ještě dotahuju pár věcí, pane,“ odpověděl Karotka. „Lord Vetinari poslal do Dvora zprávu. Chce hlášení. Myslel jsem si, že bych vás měl raději informovat.“

„Právě jsem přemýšlel, kapitáne,“ odpověděl mu Elánus s uspokojením. Jestli bychom sem neměli dát nějakou pamětní desku? Něco malého, skromného? Bylo by na ní něco jako „Dne 5. zelence roku Granátového garnáta tady nebyla vybojována bitva v Koumském údolí“. Nemohli bychom je přesvědčit, aby k té příležitosti vydali nějakou zatracenou známku? Co myslíte?“

„Myslím, že byste sám potřeboval šlofika, pane,“ odpověděl Karotka. „A výročí bitvy v Koumském údolí je až v sobotu.“

„Pomníky bitev, které se neodehrály, možná maličko přehánějí, ale taková známka...“

„Lady Sibyla o vás má skutečně strach, pane.“ Karotka vyzařoval účast a starostlivost.

Zmatek v Elániově hlavě odumřel. Součástí Elániova těla, které se při zmínce o lady Sibyle poněkud probudilo, se postavily do fronty a začaly na něj pokřikovat svoje TMD (ty mi dlužíš!). Nohy: jsme k smrti unavené a potřebujeme vykoupat. Žaludek: kručím! Žebra: jsme jako v ohni. Záda: bolíme tě celá. Mozek: otráven vlastními jedy. Koupel, spánek, jídlo... jeden nápad lepší než druhý. Ale pořád ještě zbývá nějaká práce.

„A copak náš pan Pesimysl?“ zeptal se.

„Igor ho dal do pořádku. Trošku ho celý ten kolotoč zaskočil. A teď... vím, že vám těžko mohu přikazovat, abyste šel

navštívit jeho lordstvo -“

„No, to opravdu nemůžete, protože tady velím já, kapitáne,“ odpověděl Elánus, který byl stále ještě malíčko omámen únavou.

„- ale on to udělat může a taky už to udělal. A až vyjdete z paláce, bude tam na vás čekat váš kočár, pane. To jsou zase rozkazy lady Sibyly, pane,“ pokračoval nevzrušeně Karotka, protože věděl, že se odvolává na vyšší autoritu.

Elánus se podíval na ošklivou hmotu paláce. Najednou mu postel a čistá prostěradla připadly jako skvělý nápad a sladký cíl. „Takhle k němu jít nemůžu,“ zamumlal.

„Mluvil jsem se sekretářem Važuzlem, pane. V paláci na vás bude čekat horká voda, břitva a velký hrnek vroucího černého kafe.“

„Vás taky opravdu napadne všechno, Karotko...“

„Doufám, pane. Takže teď se vydejte -“

„Zato mě napadlo jen to jedno. Ale díky bohům za to,“ přerušil ho Elánus a malíčko se zamračil. „Lepší být mrtvý z chlastu než jen mrtvý, co?“

„To byla klasická válečná lest, pane,“ uklidňoval ho Karotka. „Něco do historických knih. Ale teď už vyrazte, pane. Já se skočím podívat po Angue. Nespala dnes doma.“

„Ale v téhle části měsíce -“

„Já vím, pane. Jenže ona nespala ani ve svém košíku.“

Ve vlhkém sklepení, které kdysi dávno bývalo mansardou a teď sklepem, napůl zaplněným kašovitým blátem, vylézali červi malou dírou v místech, kde bylo dřevěné obložení už dlouhou dobu shnilé.

Dírou proletěla pěst a vyrazila několik dalších prken z obložení. Mokrá prkna se bortila a vylamovala.

Angua se vytáhla do další temnoty a pak se natáhla dolů, aby pomohla Sally, která řekla: „Tak jsme v pěkném chlívků.“

„To doufám,“ přikývla Angua. „Myslím, že nám už nahoru zbývá jen poslední podlaží. Tady je nějaké klenutí. Pojdme.“

Celou cestu je provázelo nesmírné množství slepých uliček, zapomenutých, páchnoucích místností, falešných nadějí a především páchnoucího slizovitého bahna.

Po nějaké chvíli začal být pach téměř hmatatelný a pak se změnil na běžnou součást temnoty. Ženy s tichým šploucháním pomalu přecházely z jedné vlhké páchnoucí místnosti do druhé, oklepávaly zablácené stěny, aby našly ukryté dveře, a pátraly na stropě, porostlých sice zajímavými, nicméně často velmi znepokojujícími věcmi, po sebemenším záblesku světla, který by signalizoval otevřený prostor nahoře.

Teď slyšely hudbu. Potřebovaly pět minut brodění a tápání, aby se dostaly k zazděnému dveřnímu otvoru v jedné stěně. Vzhledem k tomu, že k jejímu zazdění byla použita modernější ankh-morporská malta, vyráběná z písku, koňského trusu a obilních plev, několik cihel už vypadlo. Zbytek odstranila Sally prakticky jednou ranou.

„Omlouvám se,“ řekla, „ale tohle je věc pro upíry.“

Ve sklepech za zničenými dveřmi byly nějaké sudy a zdálo se, že je pravidelně používán. Byly v něm dokonce i normální dveře. Prkny stropu sem pronikala dunící, rytmická hudba. Byly v něm padací dveře.

„Dobrá,“ řekla Angua. „Tam nahoře jsou lidé. Cítím je.“

„Napočítala jsem padesát sedm tlukoucích srdcí,“ řekla Sally.

Angua na ni vrhla pohled. „Víte, policistko, tohle je jeden z těch talentů, o nichž bych se na vašem místě nezmiňovala a nechala si je raději pro sebe,“ řekla.

„Omlouvám se, seržantko.“

„To jsou věci, o nichž lidé neradi slyší,“ pokračovala Angua. „Viš, co mám na mysli? Já sama dokážu v zubech rozdrtit lidskou lebku, ale raději se tím lidem nechluším.“

„Budu si to pamatovat, seržantko,“ přikývla Sally s pokorou, která byla více než pravděpodobně hraná.

„Výborně. A teď... jak vypadáme? Jako obludy z močálů?“

„Určite, seržantko. Vaše vlasy vypadají příšerně. Jako chuchvalec zeleného slizu.“

„Zeleného?“

„Obávám se, že ano.“

„A moje šaty pro mimořádné události jsou někde tam dole,“ ušklíbla se Angua. „Taky už vyšlo slunce. Můžeš se teď změnit v netopýra?“

„Za denního světla? Sto pětapadesát zmatených kousků mého já? Nikdy! Ale ty bys tam mohla jako vlk, ne?“

„Raději bych se nestala zelenou oslizlou obludou, která vylezla z podlahy, jestli ti to nevadí,“ odpověděla Angua trochu povýšeně.

„Ano, chápu. Někdy se příliš mnoho reklamy nevyplácí.“ Sally si smetla z ruky kus zeleného slizu. „Fuj, to je ale hnusná věc.“

„Takže nejlepší, v co můžeme doufat, je, že tam proběhneme a nikdo nás nepozná,“ navazovala Angua a prsty si vyčesávala z vlasů kusy rosolovitých nečistot. „Alespoň to budeme mít rychle - oh ne!“

„Co se stalo?“ podívala se na ni Sally.

„Noby Nóblohůch. Je tam nahoře. Cítím ho!“ Ukázala naléhavě na prkna nad hlavou.

„Myslíš desátníka Nóblohůcha? Toho malého... flekatého mužíka?“ ujistňovala Sally.

„Nejsme ale pod strážnicí, že ne?“ zvolala najednou Angua a začala se v panice rozhlížet.

„Myslím, že ne. Podle toho, co je slyšet, tam někdo tančí. Poslyš... jak dokážeš ucítit jediného člověka v celém tom zmatku?“

„Jeho pach se nedá zapomenout, věř mi.“ Zápach starého zelí, mastičky na uhry a jiné, proti nakažlivým kožním chorobám, v osobě desátníka Nóblohůcha transmutovaly v podivný odér, který Angue dřel nos jako ruční pila harfu.

Nebyl odporný, ale byl jako jeho majitel, podivný, vlezlý a prakticky nezapomenutelný.

„Dobrá, ale je to pořád kolega policista, ne? Nemohl by nám pomoci?“ napadlo Sally.

„Ale jsme přece nahé, policistko!“

„Jen technicky vzato. To bláto na nás drží jako krunýř.“

„Já myslím pod tím blátem!“ vysvětlovala Angua. „No ano, ale kdybychom měly šaty, byly bychom pod nimi taky nahé!“ odvozovala Sally.

„Teď není čas na žádné logické hrátky! Naopak je čas na to, vymyslet, jak to udělat, aby se na mě desátník Nóbhlých nešklebil!“

„Určitě už tě viděl ve vlčí podobě, že?“ vyzvíдалa Sally.

„No a?“ vyštěkla na ni Angua.

„Ale v té podobě jsi také vlastně úplně nahá, nebo ne?“

„Tak tohle mu nikdy neříkej!“

Noby Nóbhlých, stín v hřejivé rudé záři, strčil loktem do seržanta Tračníka.

„Nemusíte mít furt zavřený oči, seržante,“ řekl. „Je to všechno legální. Táňa říká, že je to umělecká oslava ženského těla. A kromě toho má šaty na sobě.“

„Dva střapce a napůl přeložené kapesník... to nejsou žádné šaty, Noby,“ odporoval Tračník a snažil se zapadnout ještě hlouběji do sedadla. Růžová kočička! Dobrá, aby bylo pravdě učiněno zadost, Tračník sloužil nějakou dobu v armádě a pak nastoupil k Hlídce, a nemůžete strávit takovou dobu v uniformě a nevidět při tom nějakou tu věcičku... jednu nebo dvě... možná tři, jak si Tračník vybavoval. Je taky pravda, jak Noby nadhodil, že ani tanečnice v opeře neponechávají mnoho na představivosti, a je třeba dodat, že zvláště ne na té jeho. Když už ale pomineme všechno, balet musel být Umění, i když v něm nebylo mnoho postavců ani váz, protože ty jsou drahé a baletky se neproducirují vzhůru nohama.

A ze všeho nejhorší bylo, že Tračník už mezi přítomnými objevil dva muže, které znal. Naštěstí si ho ani jeden z nich nevšiml, což bylo jasné podle toho, že kdykoliv stočil pohled jejich směrem, dívali se na opačnou stranu.

„Tak a tenhle kousek je opravdu moc těžkej,“ zašeptal Tračníkovi Noby.

„Ehm... ano?“ Alfréd Tračník znovu zavřel oči.

„Jasně. Je to trojitá vývrtka a -“

„Poslyš, nemá vedení podniků námitky proti tomu, abys sem chodil?“ vypravil ze sebe Tračník a poklesl o další kousek ve svém sedadle.

„Ale vůbec ne. Jsou rádi, když tady mají policajta,“ odpověděl klidně Noby s pohledem upřeným na scénu. „Říkají, že lidi se pak chovají mnohem slušněji. A navíc sem většinou zaskočím až nakonec, abych doprovodil Božku domů.“

„A kdo je zase ta Božka?“

„Táňa, to je jen její tyčový jméno,“ vysvětloval Noby. „Ona říká, že by nikoho nezajímala exotická tanečnice u tyče, která se jmenuje Božena. Říká, že to zní, jako kdyby byla lepší u mýsy s těstem.“

Tračník zavřel oči a pokoušel se vypudit z hlavy představu pružné a vyvinuté ženy pokryté bronzovým práškem, která lesklými rukama míchá těsto v míse. „Myslím, že by mi udělala dobře trocha čerstvého vzduchu,“ zasténal.

„Ne, ještě ne, seržo. Teď přijde na řadu Brokolice. Představte si, že ta se dokáže dotknout nohou týlu své hlavy!“

„Tomu nevěřím!“ vrtěl zoufale hlavou Tračník.

„Dokáže to, seržo! Já ji viděl, když -“

„Nevěřím, že existuje tanečnice, která si říká Brokolice!“

„Víte, ona si původně říkala Laskonka, seržo, ale pak si někde přečetla, že brokolice je skvělá na to... na...“

„Desátníku Nóbhlóchu!“

Zdálo se, že výkřik přichází odněkud zpod stolu.

Noby se podíval na Tračníka a pak upřel pohled k zemi. „No?“ zapojil se opatrně do hovoru.

„Tady je seržantka Angua,“ odpověděla podlaha.

„Ne?“ užasl Noby.

„Co je to za místo?“ pokračoval hlas.

„Klub u Růžové kočičky, seržantko,“ odpovídal poslušně Noby.

„No nazdar.“ Pod podlahou bylo slyšet něco jako rozhovor a pak se hlas ozval znovu. „A jsou tam nahoře nějaké ženy?“

„Ano, seržantko. Ehm... co děláte tam dole, seržo?“

„Dávám vám rozkazy, Noby,“ odpověděl mu hlas z podlahy.

„Dobrá. Požádejte jednu z nich, aby přišla dolů do prvního sklepa. Budeme potřebovat dva kbelíky teplé vody a nějaké ručníky, máte to?“

Noby si uvědomil, že hudebníci přestali hrát a Táňa se zarazila v polovině přechodu ze stoje do rozštěpu. Všichni poslouchali mluvící podlahu.

„Jasně, seržante,“ přikývl Noby. „Pamatuju si to.“

„A také nějaké čisté šaty. A -“ další podzemní šepot - „těch kbelíků s vodou raději víc. A pořádný kartáč. A hřeben. A ještě jeden hřeben. A víc ručníků. A taky dva páry bot velikost šest a... čtyři a půl. Vážně? Dobrá. A je tam s vámi Fred Tračník, nebo je to hloupá otázka?“

Fred si odkašlal. „Jsem tady, seržantko,“ ohlásil se. „Ale zaskočil jsem sem, jenom abych -“

„Výborně! Potřebovala bych si půjčit vaše prýmky. Co se týče několika budoucích hodin, mám velmi ošklivý pocit a byla bych nerada, aby během té doby někdo zapomněl, že jsem seržantka. Budete si to pamatovat, vy dva?“

„Je úplněk!“ zašeptal Fred Nobymu, jako mezi nimi muži, a pak pokračoval nahlas: „Jasně, seržantko. Může to ale

chvilku trvat -“

„Ne! Tak to tedy nebude! Protože ve sklepě pod sebou máte vlkodlačici a upírku, rozumíte? Užila jsem si s vlasy opravdu těžký a nepřijemný den a ona měla bolení zubů! Bud' vylezeme za deset minut a budeme vypadat alespoň trochu lidsky, nebo vylezeme stejně! Cože?“ Zdola bylo slyšet další šepot. „Na co červenou řepu? Jak bys chtěla zrovna tady, v barovém show, najít červenou řepu? Cože? Aha. Jo. Bude stačit jablko? Noby, policistka Herbachtová naléhavě potřebuje jablko, nejlépe rajske. Nebo něco jiného, do čeho by se mohla zakousnout. Tak a teď sebou mrskněte!“

Káva byl jediný způsob, jakým ukrást trochu času, který by po právu náležel vašemu o maličko staršímu já. Elánus vypil dva hrnky, umyl se a učinil alespoň odhodlaný pokus se oholit, takže, jestliže ignoroval dojem, že má část hlavy vycpanou vatou, cítil se být znovu skoro člověkem. Když nakonec došel k názoru, že se cítí lépe a dál už to vylepšovat nemůže a že teď dokáže snést i delší dotazování, odvedli ho do Oválné kanceláře Patricije Ankh-Morporku.

„Ach, to je velitel Elánus,“ řekl lord Vetinari, který po jisté, přesně vypočítané době odstrčil nějaké papíry a zvedl hlavu. „Děkuji, že jste přišel. Zdá se, že by bylo na místě vám blahopřát. Alespoň podle toho, co jsem slyšel.“

„Proč to, vaše lordstvo?“ odpověděl Elánus a nasadil svou speciální prázdnou tvář typu „Pro rozhovor s Vetinarem“.

„Ale jděte, Elánie. Na včerejšek lidé pohlížejí jako na den, kdy měla přímo uprostřed města začít druhová válka, a najednou to tak není. Pokud tomu rozumím, byly ty skupiny dost nebezpečné.“

„Když jsme tam dorazili, většina z nich polehávala nebo postávala kolem a bavila se mezi sebou. Museli jsme je jen uklidit,“ prohlásil Elánus.

„Ano, já vím,“ přikývl Vetinari. „Bylo to velmi zvláštní. A mimochodem, posad'te se. Nemusíte přede mnou stát jako desátník na hlášení.“

„Nevím, o čem mluvíte, pane,“ potřásl hlavou Elánus a vděčně se sesunul do křesla.

„Nevíte? Mluvím o rychlosti, Elánie, s jakou se kupodivu obě strany prakticky současně opily silnými nápoji...“

„Tak o tom nic nevím, pane.“ Byla to automatická odpověď, která Elániovi zjednodušovala život.

„Ne? Jak to vypadá, tak se trollové i trpaslíci připravovali na srážku, a když se dostávali se do varu, padlo jim do rukou něco, co oni, podle mých informací, považovali za pivo...“

„Vždyť oni chlast... pili celý den, vaše lordstvo,“ upozornil Elánus.

„Jistě, Elánie, a právě to je možná důvod, proč byli všichni trpaslíci méně opatrní a dali se do toho piva, které bylo podstatně... vylepšeno? Kusy náměstí Náhlého osvětlení ještě teď voní jablky, Elánie. Jeden by si mohl skoro myslet, že to, co pili, byla ve skutečnosti směs silného piva a mačkadlice, která je, jak víte, destilována z jablek -“

„Hm, hlavně z jablek, pane,“ připouštěl nezávadný fakt Elánus.

„Správně. Tomu koktejlu se říká, pokud vím, čechrat A co se týče trollů, jeden by si myslel, že se to jejich pivo, i tak už dost silné, dá jen těžko ještě zesílit, ale tak mě napadlo, Elánie, jestli jste slyšel, že když do něj přidáme směs různých kovových solí, vznikne nápoj zvaný luglarr? Oni mu říkají Velké kladivo.“

„Myslím, že jsem nic takového neslyšel, pane.“

„Elánie! Některé dlažební kameny na náměstí byly tím svinstvem poleptány!“

„To je mi líto, pane.“

Vetinari zabubnoval prsty na stolní desku. „Cobyste udělal, kdybych vám položil jednoznačnou otázku, Elánie?“

„Odpověděl bych vám na ni mnohoznačnou lží, pane.“

„V tom případě to neudělám,“ řekl Vetinari a mírně se usmál.

„Díky, pane. Ani já ne.“

„Kde jsou vaši vězňové?“

„Rozdělili jsme je po jednotlivých strážnicích,“ odpověděl Elánus. „Až se z toho vyspí, umyjeme je hadicí, zapíšeme si jejich jména, dáme jim potvrzení na zbraně, něco teplého k pití a pošleme je zpátky na ulici.“

„Ty zbraně jsou pro ně z kulturně společenského hlediska velmi důležité, Elánie,“ upozorňoval Vetinari.

„Ano, pane, já vím. Pro mě je z kulturně společenského hlediska velmi důležité, aby mi nikdo nerozbil hlavu nebo neusekl nohy v kolenou,“ odpověděl Elánus. Potlačil zívnutí a zamrkal, když se ozvala jeho poraněná žebra.

„Jistě. Došlo k nějakým ztrátám v boji?“

„Nic, co by se nezahojilo,“ ušklíbl se Elánus. „Musím vám ohlásit, že pan A. E. Pesimysl má zlomenou ruku a nějaké ty šrámy.“

Jak se zdálo, tohle Vetinariho skutečně zaskočilo. „Ten inspektor? Co ten tam dělal?“

„Utočil na nějakého trolla.“

„Prosím?! Pan A. E. Pesimysl zaútočil na trolla?“

„Ano, pane.“

„Ten pan A. E. Pesimysl?“ opakoval Vetinari.

„Ten, pane.“

„Na celého trolla?“

„Ano, pane. Vlastními zuby.“

„Pan A. E. Pesimysl! Jste si jistý? Takový malý mužik. Vyleštěné boty.“

„Ano, pane.“

Vetinari si vybral jednu z nejkratších otázek z dlouhé fronty tvořící se v jeho mysli.

„Proč?“

Elánus si odkašlal. „Tedy, pane... jak bych vám to...“

Dav trollů nabízel pestrý obraz. Trollové stáli, seděli nebo leželi na místě, kde je zasáhlo Velké kladivo. Bylo mezi nimi

několik pomalých pyjáků, kteří se trochu bránili, a jeden, který se chopil poloprázdné láhve kradeného alkoholu a bránil se do poslední kapky sherry, již obsahovala. Nakonec ho policista golem Dorfl zvedl ze země a udeřil s ním o vlastní hlavu, čímž boj skončil.

Elánus procházel vším tím zmatkem a sledoval, jak jeho mužstvo odtahuje nebo kutálí jednotlivé spící trolly do úpravných řad, kde očekávali příjezd vozů. A pak -

Den se pro Cihlu nijak nelepšil. Vypil pivo. No, možná jich bylo víc. A co? Čemu to mohlo škodit?

A teď se přímo před ním objevil, v helmě a se vším všudy... mohl to být... byl to.... trpaslík, alespoň pokud to dokázaly syčící a pěnící nervové dráhy v jeho mozku odhadnout a posoudit. U všech balvanů, pomyslely si ty dráhy, troll to není, a to je podstatný, ne? A taky má obušek, zrovna v ruce -

Byl to instinkt, co přinutilo Elánia otočit se přesně v okamžiku, kdy troll otevřel rudé oči, zamrkal a začal zvedat těžký kyj. Pomalu, opravdu příliš pomalu se v náhle zamrzlém čase pokusil uskočit stranou. Cítil, jak mu obušek narazil do boku, jak ho zvedá do vzduchu, aby s ním pak zemská přitažlivost udeřila o zem. Slyšel výkřiky, když troll s pozvednutým kyjem vykročil kupředu, s evidentním úmyslem zatlouci Elánia do spár mezi dlažebními kameny. Cihla si uvědomil, že na něj někdo zaútočil. Přestal dělat to, co dělal, a zatímco mu v hlavě se syktem poletovaly hvězdičky, podíval se na své pravé koleno. Nějaký malý skřet, nebo co to bylo, na něj útočil tupým mečem, kopal do něj a ječel jako šílenec. Přisoudil to tomu, co vypil, stejně jako ten pocit, že mu z uší šlehají plameny, a směl tu věcičku jediným mávnutím ruky.

Bezmocný Elánus viděl, jak se pan A. E. Pesimysl kutálí přes náměstí a jak se troll s obuškem v ruce obrací k načaté práci. Jenže to už se za ním objevil Navážka, jednou rukou velikosti uhelné lopaty si ho otočil k sobě a pak vyletěla Navážkova pravá ruka podobná hněvu bohů.

V tom okamžiku pro Cihlu všechno zhas...

„Vy chcete, abych uvěřil, že pan A. E. Pesimysl zaútočil prakticky holýma rukama na trolla?“

„Holýma rukama a zuby,“ odpověděl Elánus. „Pokusil se ho kousnout. A taky kopnout, pokud si vzpomínám.“

„A není to jistá smrt?“ nakrčil Vetinari obočí.

„Jak se zdá, to mu starosti nedělalo, pane.“

Elánus naposled viděl malého účetního ve chvíli, kdy si ho vzal do péče Igor a začal ho obvazovat. Pan A. E. Pesimysl to nesl statečně a dokonce se při tom ještě tak nějak polopřičetně usmíval. Každou chvíli se u něj zastavil některý z policistů a hlaholil něco jako „Nazdar, chlapče!“ nebo „Těbůch, frajere!“ a popleskával ho po zádech. Svět pana A. E. Pesimysla se změnil.

„Mohl bych se opatrně zeptat, Elánie, jak se jeden z mých nejsvědomitějších a každopádně nejcivilnějších úředníků dostal do takové situace?“

Elánus poněkud rozpačitě přeshlápl. „Prováděl inspekci. Chtěl se o nás dozvědět úplně všechno.“ Pak vrhl na Vetinariho pohled, který otevřeně hlásal: Jestli se budete vyptávat dál, budu vám muset lhát.

Vetinari mu to oplatil pohledem, který říkal: Já vím.

„A vy sám... nejste, doufám, nijak těžce raněn?“ řekl pak Patricij nahlas.

„Jen pár škrábanců, pane,“ odpověděl Elánus.

Vetinari na něj vrhl pohled, který pravil: Vsadím se, že jsou to aspoň zlomená žebra.

Elánus mu oplácel pohledem, který neřikal absolutně nic.

Vetinari přešel k oknu a zadíval se na probouzející se slunce. Chvilí mlčel a pak si povzdechl.

„Je to opravdu ostuda. Tolik se jich přece už narodilo tady ve městě,“ řekl.

Elánus se držel toho, že není třeba nic říkat. Obvykle to vyhovovalo oběma stranám.

„Možná jsem měl něco udělat s tím mizerným trpaslíkem,“ pokračoval Patricij.

„Ano, pane.“

„Myslíte, že ano? Prozíravý vládce si to dvakrát rozmyslí, než nařídí násilný postup proti někomu jen proto, že ten dotyčný říká něco, s čím vládce nesouhlasí.“

I tentokrát se Elánus zdržel komentáře. On sám nařizoval páchání násilí denně, a to dokonce s jistou dávkou uspokojení, především proti lidem, protože nesouhlasil s takovými výroky jako: „Naval sem prachy!“ nebo „Co s tím budeš dělat, poldo?“ Jenže je pravda, že vládci by měli asi uvažovat trochu jinak. Místo toho řekl: „Udělal to za vás někdo jiný, pane.“

„Děkuji vám, Elánie,“ řekl Patricij a prudce se otočil. „A už jste přišel na to, kdo to byl?“

„Pátrání pokračuje, pane. Ta záležitost včerejší noci nás zdržela.“

„Jsou nějaké důkazy o tom, že to byl troll?“

„Důkazy jsou... poněkud zmatené. Snažíme se dát dohromady, dalo by se říct, jakousi skládačku.“ Až na to, pomyslel si, že zatím nemáme žádné kraje a také nám chybí víčko krabice s předlohou. A protože na Vetinariho tváři bylo vidět zvědavost, pokračoval Elánus nahlas: „Jestli ode mne čekáte, že ze své helmy vytáhnu králíka, pane, tak by to byl jedině polotovar. Trpaslíci si jsou jisti tím, že to byl troll. To jim napovídá jejich tisíciletá historie. Oni důkazy nepotřebují. A trollové si myslí, že to troll neudělal, ale nejspíš si přejí, aby to byl udělal. Tady se nejedná o tu vraždu, pane. Něco v nich udělalo cvak a to znamená pro všechny dobré muže na obou stranách - víte, co tím asi myslím - vybojovat si znovu tu prastarou bitvu v Koumském údolí. Kromě toho se v tom dole děje ještě něco jiného, to vím určitě. Je to něco mnohem většího než vražda. K čemu jsou dobré všechny ty tunely? A taky všechny ty lži... Já mám na lži nos a to místo je jich plné.“

„Závisej na tom opravdu mnoho, Elánie,“ řekl Vetinari. „Je to mnohem větší, než si dokážete představit. Dnes ráno jsem dostal semaforovou zprávu od Rydzika Rydziksona, Dolního krále. Všichni politici mají své nepřátele, to je jasné. Existují tady jisté, řekněme skupiny, které s ním nesouhlasí, nesouhlasí s jeho politickým vztahem k nám, s jeho

smířlivým přístupem k trollím klanům, ani s jeho celkovým postojem k celé té mizerné věci Ha'ak... a teď se šíří historky o tom, že trollové zabili kraka a, ano, pověsti o tom, že Hlídka trpaslíkům vyhrožuje...“

Když Elánius otevřel ústa k protestu, pozvedl Patricij bledou ruku.

„Musíme zjistit pravdu, Elánie. Pravdu velitele Sama Elánia. Ta má větší váhu, než si možná myslíte. Rozhodně na Pláních, ale i mnohem dál. Lidé vás znají, veliteli. Jste potomek policisty, který věřil, že když zkorumpovaný tribunál nepopraví zlé krále, musí to udělat policista sám...“

„Byl to jenom jeden král,“ protestoval Elánius.

„Sam Elánius dokonce jednou zatkl pro zradu i mě,“ odpověděl Vetinari chladně. „Byl to Sam Elánius, kdo kdysi zatkl draka. A byl to zase Sam Elánius, kdo zabránil válce mezi národy tím, že zatkl velitelské sbory obou armád. Ten dokáže zatknout každého, tenhle Sam Elánius. Sam Elánius zabil vlkodlaka holýma rukama a nese s sebou Zákon jako rozsvícenou lampu -“

„Kde se tohle všechno bere?“

„Policajti půlky světa budou tvrdit, že Sam Elánius je přímý a rovný jako šíp, nedá se zkorumpovat, nedá se odvrátit od své povinnosti, nikdy nevezme úplatek. Poslouchejte mě. Jestliže Rydzik padne, další Dolní král nebude vybírán z těch, kdo jsou ochotni hovořit s trolly. Chcete, abych vám to zjednodušil? Ty klany, jejichž vůdcové jednali s Rydzikem, nabudou pravděpodobně dojmu, že z nich někdo udělal hlupáky, svrhnuou své vůdce a nahradí je trolly tak tupými a hloupými, že by z nich nikdo nedokázal udělat ani ty hlupáky. A bude válka, Elánie. A ta přijde i sem. Nebude to žádná drobná třenice gangů, jaké jste zabránil včera večer. Nedokážeme jí ani vzdorovat, ani se ubránit. To proto, Elánie, že jak jistě víte, máme i my své hlupáky, kteří budou trvat na tom, abychom si zvolili některou z těch dvou stran. Koumské údolí pak bude všude. Najdete mě toho vraha nebo vrahy, Elánie. Uspořádejte na ně nemilosrdnou štvanici a vyveďte je na denní světlo. Trpaslík, troll nebo člověk, na tom nezáleží. Tak konečně zjistíme pravdu a tu budeme moci použít. Největšími našimi nepřáteli teď jsou šeptanda a nejistota. Trůn Dolního krále se otfásá, Elánie, a s ním se otfásají základy světa.“

Vetinari se odmlčel a pak chvíli pečlivě rovnal papíry, které měl před sebou na stole, jako kdyby si najednou uvědomil, že zašel příliš daleko.

„Ale přesto, buďte ujištěni, že vás nechci vystavit žádnému stresujícímu tlaku,“ dokončil.

Na hladinu vlašné a zvětralé Elániovy mysli vyplulo jediné slovo a zakolébalo se tam.

„Třenice?“

Sekretář lorda Vetinariho se sklonil a zašepтал svému pánovi něco do ucha.

„Ale jistě... no ano, jistě jsem chtěl říci pralice a velká...“ řekl Vetinari, aniž hnul brvou.

Elánius se pořád ještě snažil strávit přehled mezinárodních novinek.

„To všechno kvůli jedné vraždě?“ řekl a pokusil se potlačit zívnutí.

„Ne, Elánie. Řekl jste to sám. Je v tom tisíc let napětí a politiky a mocenského zápasu. V posledních letech došlo k jistému vývoji věcí, který způsobil přesun sil. Jsou tady i takoví, kteří by to chtěli vrátit zpět, dokonce i kdyby se to mělo vracet v záplavě krve. Kdo se stará o jednoho trpaslíka? Ale když se dá jeho smrt obrátit v casus belli -“ tady se lord Vetinari zadíval do Elániových ospalých očí a pokračoval - „tedy v důvod k válce, pak je z něj okamžitě ten nejdůležitější trpaslík na světě. Poslyšte, kdy jste se naposled pořádně vyspal, Elánie?“

Elánius zamumlal něco jako „no, nedávno“.

„Tak běžte a schrupněte si ještě trochu. Pak mi najděte toho vraha. Rychle. A teď vám přeju hezký den.“

Ony se netřesou jenom trůny, pomyslel si Elánius. Ta tvoje židle se taky začíná kývat. Už brzo začnou někteří lidé říkat: kdo sem pustil všechny ty trpaslíky? Podkopávají nám město a neřídí se našimi zákony! A trollové? Kdysi jsme je přivazovali k bránám jako hlídací psy a teď si chodí volně a ohrožují normální lidi!

Teď začnou vylézat z děr a paktovat se všichni spiklenci a tiše drbající skupinky, které postávaly na rozích, všichni lidé, kteří vědí, jak překovat veřejné mínění v nože. Nadcházející střetnutí včerejší noci se změnilo v legraci, ve velký žert, což pravděpodobně vyděsilo lidi, kteří celou věc připravili, ale stejný trik se nedal použít dvakrát. Jakmile se začnou šířit zvěsti, jakmile bude několik lidí zabito, nebude už třeba mluvit za zavřenými dveřmi. Teď už to za vás všechno vykřičí dav.

Podkopávají nám město a neřídí se našimi zákony...

Na nohou, které už měl pod kontrolou jen částečně, se dopotácel do kočáru, zamumlal instrukce, aby ho odvezli do Pseudopolského dvora, a upadl do tvrdého spánku.

V městě nekonečného deště byla pořád ještě noc. Tady nikdy nebyl jiný čas než ten noční. Slunce tady nevycházelo. Stvoření leželo stočeno ve své temné uličce.

Něco bylo ve vážném nepořádku. Očekávalo to odpor. Vždycky to naráželo na odpor a vždycky ho to překonalo. Ale dokonce i teď, když se neviditelný bzukot města zpomalil, nenacházelo to cestu dovnitř. Znovu a znovu to mělo skoro jistotu, že narazilo na ovládací bod, nějakou páku, vlnu zuřivosti, kterou by to mohlo použít, a pokaždé bylo odraženo zpět sem, do temné uličky, kde přetékaly kanály.

Tohle nebyl obyčejný mozek. Stvoření zápasilo. Zatím ho však žádný mozek neporazil. Vždycky tady byla nějaká cesta...

Troll se potácel troskami světa...

Cihla se vypotácel od Dollyiných sester. Jednou rukou si držel hlavu a ve druhé měl vak, v němž si nesl tolik vlastních zubů, kolik jich Navážka dokázal najít na dláždění. Co se toho teje, byl seržant fakt slušnej, pomyslel si Cihla. Navážka mu pak velmi srozumitelně vysvětlil, co by se mu stalo, kdyby jeho druhý úder zasáhl člověka. Graficky mu znázornil, že

hledání jeho zubů pak bylo v pořadí až na druhém místě, protože nejdříve by museli najít jeho hlavu, aby pak měli ty zuby kam dávat.

Pak ale pokračoval a řekl Cihloví, že pro každého trolla, který zůstane stát s hlavou plnou Velkého kladiva, by se jistě v Hlídce našlo místo a že by měl Cihla uvažovat o své budoucnosti s přihlédnutím k tomuto faktu.

Takže, pomyslel si Cihla, pokud se tak dá nazvat jakákoliv nervová činnost v časovém období dvou dní po opilosti Velkým kladivem, moje budoucnost vypadá fakticky skvěle. Byl tak rozpalený, že musel kráčet s přivřenými očima, i když to z nich možná pořád ještě blýskalo Velké kladivo.

Ale-

Slyšel, jak mezi sebou mluví ostatní trollové. A taky policisté. Všechny ty povídačky o tom, jak troll zabil trpaslíka v tom novém dole. Heleďte, Cihla si byl jistý, že žádného trolla nezabil, neudělal by to ani po půl unci skrejpru. Znovu a znovu si to probíral v tom, co mu momentálně zbývalo z mozku. Potíž byla, že dnešní Hlídka používala všechny ty triky, stačilo se jim například podívat na váš talíř a už věděli, co jste měli k večeři. A taky tam dole ztratil lebku, to věděl určitě. Je možný, že jim tam stačí začmuchtat a poznají, že to byl von! Akorát, že von to neudělal, jasný? Páč voni říkají, že tam ten troll upustil kyj, ale Cihla svůj kyj měl, páč von s ním přeci praštil toho policejního lampáše, takže možná má to, čemu voni říkají Ali Bí? Nebo ne?

Navzdory tlumenému bublání, které provázelo odtékání zbytků Velkého kladiva z jeho mozkových drah, Cihla nakonec přece jen usoudil, že to nestačí. A navíc, jestli hledají trolla, co to udělal, a zjistěte, že sem tam byl a že sem tam ztratil lebku a vůbec, já jim teda řeknu tak jo, tam dole sem byl, ale žádného podvřesáka sem nevodkrouh, voni řeknou hele, tahej si za fusekli někoho, kdo ti na to skočí.

Právě tady a teď se Cihla cítil jako velmi osamělý troll.

Jenže s tím se nedalo nic dělat. Existovala jen jedna osoba, která by mu s tím mohla pomoci. Na jednoho trolla to bylo příliš mnoho myšlení.

Plížil se uličkami, tiskl se ke stěnám, hlavu s bradou na hrudi, a vyhýbal se všemu živému. Cihla hledal pana Zářícího.

Angua se rozhodla vrátit se raději rovnou do Pseudopolského dvora, než aby zamířila k nejbližší strážnici. Tam bylo přece jen velitelství, a kromě toho tam měla ve skříňce náhradní uniformu.

Poněkud ji rozčilovalo, jak snadno se Sally pohybovala na dvanácticentimetrových podpatcích. To jsou celí ti upíři. Ona si ty svoje vyzula a nesla je v ruce, protože kdyby to neudělala, byla by si pravděpodobně rychle vymkla kotník. Bar U růžové kočičky, jak se ukázalo, měl co do výběru velmi omezený sortiment. Ostatně ani v oblečení to nebylo lepší, pokud ovšem za oblečení považujete něco, co se skutečně pokouší něco zahalit a ne naopak.

Angua byla velmi překvapena, když zjistila, že v jevištním skladišti kostýmů mají i kompletní ženskou uniformu Hlídky, ale s hrudním plátem z kaširovaného papíru a sukni, která byla tak krátká, že nechránila opravdu vůbec nic. Táňa jim vysvětlila, váhavě a opatrně, že muži někdy rádi vidí hezkou dívku ve zbroji. Pro Anguu, která si byla jistá, že ani jeden z mužů, jež zatýkala, nebyl rád, že ji vidí, to byla nová látka k zamýšlení. Nakonec se rozhodla pro zlaté šaty posíté flitry, ale nebylo to nic moc. Sally si naopak vybrala něco modrého, velmi jednoduchého, rozstříženého vysoko na stehno a v okamžiku, kdy si to oblékla, se to změnilo v úžasné šaty. Vypadala prostě pohádkově.

Takže když Angua rozrazila velké dveře a vkráčela do hlavní kanceláře, ozvalo se obdivné zahvízdání, jemuž se naneštěstí v místním žargonu říkalo vlčí volání, a ubožák, který takto vyjádřil svůj obdiv, zjistil, že je zle. Něco ho ve zlomku vteřiny zvedlo do vzduchu, přeneslo přes místnost a přimáčklo na stěnu. Cítil, jak se mu na krk přitiskly dvě dlouhé špičky, a slyšel, jak mu Angua vrčí do ucha: „Takže vy máte vlčí choutky, ano? Řekněte „Ne, seržantko Anguo!““

„Ne, seržantko Anguo.“

„Nemáte? Takže jsem se asi spletla, je to tak?“ Obě špičky se přitiskly ještě silněji. V chudákově představě se zuby už už bořily do jeho krční tepny.

„Já nevím, seržantko Anguo!“

„Mám nervy našponované k prasknutí!“ zavyla Angua.

„Toho jsem si bohužel nevšiml, seržantko Anguo!“

„Všichni teď máme tak trochu našponované nervy, je to tak?“

„To je bohužel pravda, seržantko Anguo.“ Angua muže spustila nohama na zem. Pak mu do rukou vtiskla dvě boty s dlouhými a nepochybně špičatými podpatky a sladce ho požádala: „Mohli byste mi udělat opravdu velkou laskavost a vrátit tyhle boty do baru U růžové kočičky? Patří nějaké divence, která se jmenuje Sherrylee. Děkuju vám.“

Otočila se a obrátila se ke služebnímu stolu, odkud ji s otevřenými ústy pozoroval Karotka. Byla si dobře vědoma pozdvižení, které vyvolává, ale s klidem prošla řadou šokovaných tváří a hodila náhrdelník na otevřenou knihu denních událostí.

„Čtyři trpaslíci byli zavražděni jinými trpaslíky v dole Dlouhá temnota,“ ohlásila. K špinavému náhrdelníku přihodila zablácenou obálku. „Je to samý sliz, ale přečíst se to dá. Pan Elánus vyletí z kůže!“ Zadívala se Karotkovi do modrých očí. „A kde vůbec je?“ „Spí na matraci ve své kanceláři,“ odpověděl Karotka a pokrčil rameny. „Lady Sibyla věděla, že se v takovém čase domů na noc nevrátí, a tak poslala Jeefese, aby připravil lůžko tady. Vy dvě jste v pořádku?“

„Jsme v pohodě, pane,“ přikývla Sally. „Už jsem začínal mít opravdu velmi vážné -“ začal Karotka.

„Čtyři mrtví trpaslíci, pane,“ opakovala Angua. „Měštští trpaslíci! S tím byste si měl dělat vážné starosti. Tři napůl zahrabaní, tenhle jediný se odpízlil z místa činu.“

Karotka zvedl náhrdelník a přečetl runy. Sven Silnonoha,“ řekl. „Myslím, že jejich rodinu znám. Jseš si jistá, že byl zavražděn?“

„Měl podříznuté hrdlo. Těžko by se to dalo nazvat sebevraždou. Ale než umřel, chvíli mu to trvalo. Dopízlil se k jednomu

z těch jejich mizerných dveří, které zamykali, a naškrabal na ně vlastní krví jedno znamení. Pak si sedl a čekal v té temnotě, až zemře. V té zatracené temnotě, Karotko! Byli to obyčejní pracující trpaslíci! Měli rýče a kolečka! Byli tam dole a dělali svou práci, a když už nebyli hlubinným trpaslíkům k ničemu, dostali za uši! Někdo je rozsekal na kusy a nechal tam dole v blátě. Možná, že ten poslední byl ještě živý, když jsme tam dole byli s velitelem Elániem. Ležel za těmi mizernými vodotěsnými dveřmi a pomalu umíral. A nevíš, náhodou, co znamená tohle?“ Vytáhla z výstřihu kousek poskládaného slabého kartonku a podala mu ho.

„Nápojový lístek?“ pozvedl Karotka obočí.

„Otevři to,“ vyštěkla Angua. „Omlouvám se, že je to nakreslené rtěnkou, ale nic jiného jsme tam nenašly.“

Karotka lístek rozložil. „Další temný symbol? Myslím, že tenhle neznám.“

V kanceláři bylo několik dalších trpasličích policistů. Karotka pozvedl lístek s kresbou nad hlavu. „Ví někdo z vás, co to znamená?“

Několik hlav v helmicích se v záporu otočilo sem a tam a několik jiných trpaslíků ustoupilo, ale pak se ozval hluboký hlas ode dveří: „Ano, kapitáne Karotko, obávám se, že já to vím. Vypadá jako oko s ocáskem?“

„Ano... hm... pane...?“ odpověděl Karotka. Stín ve dveřích se pohnul.

„Byl nakreslen potmě? Umírajícím trpaslíkem? Jeho vlastní krví? To je Přivolávaná temnota, kapitáne, a bude se hýbat. Přeji dobré ráno. Jsem pan Zářící.“

Karotkovi poklesla dolní čelist a všichni ostatní policisté se obrátili ke dveřím. Vypĺňoval dveřní otvor, byl skoro tak široký, jako byl vysoký, měl dlouhý plášť a na hlavě kápi, která skrývala jeho obličej.

„Ten pan Zářící?“

„Bohužel, kapitáne, a já vás žádám, abyste dohlédl na to, že tuhle místnost alespoň pět minut po tom, co odejdu, nikdo neopustí, budete tak laskav? Rád bych udržel své pohyby... v tajnosti.“

„Nevěřil jsem, že jste skutečný, pane!“

„Věřte mi, mladíku! Sám bych si přál, abychom vás v tom šťastném stavu mysli dokázali udržet,“ prohlásila postava v kápi. „Bohužel, nemám na výběr.“

Pan Zářící popošel kupředu, dopravil svou opravdu objemnou postavu přes práh na strážnici. Byl to troll, jehož vzhledu umíněného odhodlání se tak docela nedařilo skrývat hrůzu, díky níž se mu chvěla kolena.

„Tohle je Cihla, kapitáne. Vracím ho zpět do osobní péče vašeho seržanta Navážky. Má jistou informaci, která by vám mohla být užitečná. Slyšel jsem jeho historku. Věřím mu. Musíte jednat rychle. Přivolávaná temnota už možná našla svého rytíře. Co jsem to ještě... ach ano. Dbejte na to, aby tenhle symbol nebyl uložen na temném místě. Držte ho neustále na světle. A teď, když mi prominete ty divadelní efekty.“

Černý plášť zavířil. Strážnici na okamžik zaplnilo tvrdé, bílé a oslňující světlo. Když zmizelo, zmizel s ním i pan Zářící. Jediné, co po něm zbylo, byl velký kulatý kámen na špinavé podlaze uprostřed strážnice.

Karotka zamrkal, ale pak se sebral. „Dobrá, všichni jste to slyšeli,“ obrátil se všeobecně k přítomným policistům.

Místnost byla náhle plná hovoru. „Nikdo nebude sledovat pana Zářícího, jasné?“

„Sledovat ho, pane?“ ozval se nějaký trpaslík. „Copak jsme blázni?“

„No bodejť,“ přidal se jeden z trollů. „Říkají, že vám dokáže sednout do těla a zastavit vám srdce!“

„Pan Zářící?“ opakovala Angua. „Je to ten, co o něm píšou po zdech?“

„Už to tak vypadá,“ přisvědčil Karotka krátce. „Řekl, že nemáme moc času. Pan... Cihla, správně?“ Zatímco Chrysoprasovi trollové vypadali, jako když se roztahují a nadýmají, i když stáli naprosto nehybně, Cihla naopak vypadal, že se pomalu zmenšuje. Chce-li se někdo za někým ukrýt, musí k tomu být dva, ale tady byl troll, který se očividně pokoušel ukrýt sám za sebe. Jenže za Cihlou by se neschoval nikdo, protože troll vypadal jako zkamenělá větev na pokraji sukovitosti. Jeho lišejníky byly laciné, neudržované a nejspíše vůbec nebyly pravé. Vypadaly, jako že je někdo pokoutně vyrobil v některém z temných zákoutí ulice V kamenolomu ze zbytků brokolice. Jeho opasek z lebek byl až ostudný, některé z nich byly vymodelovány z barveného kašírovaného papíru a mohli jste si je koupit v obchodech s legračními, zábavnými a strašidelnými předměty. Jedna z nich měla červený nos.

Cihla se nervózně rozhlédl kolem a pak se ozvalo zadunění, protože upustil svůj kyj na podlahu.

„Sem pěkně hluboko v kopru, co?“ vypravil ze sebe.

„No, rozhodně bychom si s tebou potřebovali popovídat,“ přikývl Karotka. „Chceš právníka?“

„Ne-e, já už jedl.“

„Ty pojíkáš právníky?“ podíval se na něj Karotka.

Cihla na něj vrhl nechápavý pohled a nějakou chvíli mu trvalo, než se dostal do vhodnější části mozku.

„Jak vy říkáte těm věcem, co tak jako chroupaj, dyž je jíte?“ ozval se po chvíli.

Karotka se podíval na Anguu a pak na Navážku, aby zjistil, zda mu jeden nebo druhý nedokáže pomoci.

„Dyž je namočíte do něčeho horkého, tak změknu,“ pokračoval Cihla, jako kdyby prováděl laboratorní výzkum pro soudní proces.

„Asi to budou sušenky, ne?“ napadlo Karotku.

„Mohlo by být. V balíčku vobaleným papírem. Jo, sušenky.“

„Já jsem se ale ptal na tohle,“ snažil se mu vysvětlit Karotka, „až s tebou budeme mluvit, chceš mít na své straně někoho, kdo by ti pomáhal?“

„Ano. Prosím. Všechny,“ odpověděl Cihla bez jediného zaváhání. Být středem pozornosti na strážnici plné policajtů, to byla jeho nejhorší noční můra. Ne, okamžik, co ta chvíle, kdy si dal ten zatracený nářez říznutej dusičnanem amonným? Fuj! Sbohem, rozumě! Jo, tak tohle byla jeho druhá nejhorší noční m- ne moment, co tenkrát, co si dal to svinstvo, který dostal Velkej Tvrdák z Jednovokýho Cákryše, u drtičky! Jo! Kdo ví, co všechno se tehda dělo! Všechny ty vypadlý zuby! To bylo fakt děsivý, možná, že to byl nejhorší... Počkej, počkej, neměl bys zapomenout na ten den, kdy ses

sjezdil skrejprem a upadly ti ruce. No jo, takže to byl jeho - ne, ne! Nesmí zapomínat na to, jak se zfetoval řezankou a pak si protah čenich práškovým zinkem. Jak měl dojem, že si musí utrhnout nohy. Jenže, co tenkrát, jak - Cihla se dostal až ke své devatenácté nejhorší noční můře, než se spleťtými uzly jeho vědomí prodrál Karotkův hlas. „Pane Cihlo?“

„Teda... to sem pořád ještě já?“ ujišťoval se Cihla nervózně. Teď by si opravdu hrozně rád dal šňupek nářezu... třeba jen malej...

„Víte, všeobecně je vašim advokátem jedna osoba,“ vysvětloval mu Karotka. „Budeme vám klást různé složité otázky. Můžete si vybrat někoho, kdo vám bude pomáhat. Třeba máte nějakého přítele, kterého bychom mohli zavolat.“

Cihla to chvilku zvažoval. Jediní dva tvorové, které mohl brát v tomto směru v potaz, byli Nečištěný Škvára a Velký Tvrdák Mramor, i když přesněji vlastně patřili do kategorie těch, „ktejřm na mně nezáleží a vobčas mi daj trochu nějakýho toho fetu“. A to mu v tom okamžiku nepřipadalo jako nejlepší kvalifikace.

Ukázal na seržanta Navážku. „Tůdleten,“ řekl nakonec. „Ten mi pomoh posbírat mý zuby.“

„Nejsem si dost jistý, jestli policista ve službě může zastupovat...“ začal Karotka.

„Já na sebe tu roli vezmu dobrovolně, pane,“ ozval se tenký hlásek.

Karotka se naklonil přes stůl, aby zjistil, kdo je jeho majitelem.

„Pan Pesimysl? Nemáte vy být ještě v posteli?“

„Hm... jsem přesněji řečeno ‚svobodník Pesimysl‘, kapitáne,“ odpověděl pan Pesimysl uctivě, ale pevně. Opíral se o berle.

„Cože? Ehm... no ano, správně...“ přikývl Karotka. „Jenže... víte... já si stejně pořád nejsem jistý, jestli byste neměl být v posteli?“

„To není důležité. Spravedlnosti musí být učiněno zadost,“ prohlásil pan A. E. Pesimysl.

Cihla se skoro zlomil v pase a zblízka se zadíval na malého inspektora. „To je ten pidimužík vod včera,“ řekl. „Toho nechci!“

„A vás nikdo nenapadá?“ naléhal znovu Karotka.

Cihla se znovu zamyslel a nakonec se jeho kamenná tvář rozjasnila. „Jo. Jednoduchý. Někdo, kdo by mi pomoh odpovídat na otázky, jo?“

„Správně.“

„Dobrý, tak to je brnkačka. Tak dovedte toho trpaslíka, co sem ho viděl dole v tom trpasličím dole, ten mi helfne!“ Ve strážnici se náhle rozhostilo hrobové ticho.

„A proč by to dělal?“ řekl pak Karotka opatrně.

„On by vám mohl říct, proč mlátil toho druhýho trpaslíka sekerou do hlavy,“ odpověděl Cihla. „Teda chci říct, že já to nevím. Ale von by asi nechtěl přijít, páč já sem troll, takže se budu držet seržanta, estli je vám to jedno.“

„Myslím, že to zachází už příliš daleko, kapitáne!“ řekl pan A. E. Pesimysl.

V tichu, které po jeho slovech následovalo, zazněl Karotkův hlas nesmírně hlasitě.

„Já si myslím, pane Pesimysle, že přišel čas probudit velitele Elánia.“

Existovalo jedno staré vojenské rčení, kterým Fred Tračnick s oblibou popisoval něčí dokonalý úžas a zmatek. Jedinec v takovém stavu nedokázal podle Tračnicka poznat Jestli je v prdeli nebo u snídaně.

Tohle byla pro Elánia vždycky záhada. Přemýšlel, jestli byl v tom směru podniknut nějaký výzkum. Dokonce i teď, s ústy plnými pachutí z dusného včerejška a s hlavou křížovanou ostrými obrazy večerních událostí, si byl jist, že by tenhle rozdíl poznal. Tak pro začátek - jen v jedné z těch situací by do sebe mohl lít hrnek silné černé kávy.

To právě teď dělal, ergo kladívko, snídal. Den se sice spíše blížil k poledni, ale tohle bude muset zatím stačit.

Troll, kterého všichni ostatní, někdy dokonce i on sám, znali jako Cihlu, seděl v jedné z velkých cel pro trolly, ale protože se zatím nikdo nedokázal rozhodnout, jestli je tady jako vězeň nebo svědek, dveře cely nebyly zamknuté. Vládl všeobecný názor, že pokud se nepokusí opustit celu, nikdo mu nebude bránit v odchodu. Cihla hlтал už svou třetí mísu bahna obohaceného minerály, která byla pro trolla něčím, jako je chutná a výživná polévka.

„Co je skrejpr?“ řekl Elánius a usadil se do jediné větší židle, která byla v místnosti. A prohlížel si Cihlu tak, jak by si zoolog prohlížel fascinující, ale naprosto nepředvídatelný nový druh. Položil si kamennou knihu tajemného pana Zářícího vedle hrnku, aby zjistil, jestli na ni troll nějak zareaguje, ale ten si jí vůbec nevšímal.

„Skrejpr? Dneska je toho svinstva tolik, že je docela laciněj,“ zaduněl Navážkův hlas. Navážka totiž bral nového vězně tak trochu jako svůj objev, jako matka kvočna pozoruje kuře, které se chystá vylézt z kukaně. „Je to všechno, co ‚seškrabeš‘, chápete? Třeba pár kousků dehydrovanýho nářezu vyvařenejch v alkoholu a zahuštěnejch holubím trusem. Začali to vyrábět pouliční trollové, když neměli škvár... teda peníze a... no, co jim to ještě chybí, Cihlo?“ Putující lži se zastavila uprostřed pohybu. „Chybí jim sebeuctivost, seržante,“ řekl Cihla jako žák, kterému někdo tu větu předtím dvacet minut křičel do ucha.

„No podívejte, ten na to kápnul,“ zvolal Navážka a poplácal vyhublého Cihlu po zádech tak přátelsky, že mladý troll upustil lžici do kouřícího plecháče. „Ale tenhle mladík mi slíbil, že už se bude chovat slušně, a je teď čistý, protože souhlasí s tím, že se zúčastní mého jednoduchého programu převýchovy. Není to tak, Cihlo? Už žádný další nářez, hrubák, skrejpr, Švarc, žádný tripíky ani směsky těžkejch solí pro tohohle mládence, co?“

„Jasně, seržante!“ přikyvoval Cihla.

„Seržante, proč většina názvů trollích drog začíná na ‚s‘?“

„Jo to... ono se jim to pak prý lip pamatuje, pane,“ odpověděl Navážka s jistotou znalce pouličních trollů.

„Aha... no jistě. To mě nenapadlo,“ odpověděl Elánius. „Vysvětlil vám seržant, proč to nazývá jednoduchý program převýchovy, Cihlo?“ zeptal se Elánius.

„Ehm... protože mě jednoduše rozbije hubu, když se na nějaký to svinstvo jenom podívám?“

„Jo... tady Cihla vám chce říct ještě něco jiného, šéfe, není to tak, Cihlo?“ pokračoval mateřským tónem Navážka. „No tak, řekni to pěkně panu Elániovi, no!“

Cihla sklopil oči ke stolní desce. „Moc se omlouvám za to, že jsem se vás včera večer pokusil zabít, paní Elánie,“ špitl. „No, s tím už si nějak poradíme, ne?“ řekl Elánus, jehož nic jiného nenapadlo. „A mimochodem, mám dojem, že jste chtěl říci ‚pane‘ Elánie, a já jsem raději, když mi pane Elánie říká jen ti lidé, kteří bojují po mém boku.“

„Víte, technicky vzato Cihla bojoval -“ začal Navážka, ale Elánus rezolutně odložil svůj hrnek s kávou. Žebra ho bolela. „Ne, seržante, ‚proti‘ není totéž jako ‚po boku‘,“ řekl, „to tedy skutečně není.“

„Ale to není jeho vina, pane, tady se jedná spíše o případ zaměnění identity, pane,“ protestoval Navážka.

„Tím chcete říct, že nevěděl, kdo jsem?“ pozvedl Elánus obočí. „To se mi nezdá dost dobře -“

„Ne, pane! On sám nevěděl, co je zač! On si myslel, že je skupina světel a barevných rachejtli. Věřte mi, pane. Věřte mi, řekl bych, že si s tímhle dokážu poradit. Prosim? Pane, byl bez sebe, protože byl napumpovanej Velkým kladivem, ale pořád se ještě držel na nohou a chodil kolem“

Elánus se chvilku díval na Navážku a pak přesunul pohled nazpět k Cihloví.

„Pane Cihlo, řekněte mi, jak jste se dostal do dolů, ano?“

„Už jsem to vykládal tomu druhému policajtoví-“

„Tak teď to hezky řekneš panu Elániovi, a hned!“

Nějakou chvíli to sice trvalo, byly v tom přestávky, kdy se různé zbytky Cihlová mozku spojovaly do větších celků, aby se dokázaly vyjádřit, ale nakonec z toho všeho Elánus pochopil tohle: Ubohý Cihla si vařil s nějakými dalšími kolegy - trolly z odpadního potrubí - skrejpr ve starém skladišti ve změti uliček za třídou Zeleně, a když pak hledal nějaké tiché místo, kde by si v klidu svoje mojo užil, zabloudil do nějakého sklepa a tam se pod ním propadla země. Podle zvuku padal dost hluboko, ale ve stavu, v jakém byl, měl dojem, že se dolů snáší jako motýlek. Skončil v šachtě, v níž bylo vyústění důlní chodby se „všema těma dřevama, co držej to nahoře nahoře a stěny na boku“, a vydal se chodbou v naději, že vede zpět k povrchu, nebo alespoň k něčemu, co by bylo kjídlu.

Nedělal si žádné starosti, dokud chodba nevyústila do většího tunelu a v jeho hlavě se začalo vrtět slovo trpaslíci, dalo se do pohybu a nakonec se dostalo do té části jeho mozku, která neměla na práci nic jiného než poslouchat.

Troll v trpasličím dole pravidelně propadá bĕsnĕní. Je to jedna z těch daných věcí, jako že se býk rozzuří v obchodě s porcelánem. Jenže Cihla se cítil být překrásně osvobozený od všech nenávistí. Kdyby svět dodával dost věcíček na „S“, aby v hlavě slyšel ono příjemné „bzzz“ - a co se toho týká, město jich rozhodně nemĕlo nedostatek -, nestaral by se o nic jiného. Cihla, který se pohyboval v odpadních potrubích, klesl dokonce pod normální obzor, a není proto divu, že ho ani Chrysoprasův záťah nelapil do svých sítí. Cihla byl něco, co jste prostĕ překročili.

Možná, že se Cihla, stojící tam dole a naslouchající trpasličím hlasům odněkud z temnot, dokonce trochu bál. A pak uvidĕl velkým kruhovým dveřím, jak nějaký trpaslík zvedl jiného trpaslíka a udeřil ho přes hlavu. Bylo tam tma jako v každé podzemní prostĕře, ale trollové v temnotĕ vidí skoro jako kočky a navíc tady byli ěervi. Troll si nevšiml žádných podrobností a ani se o to nesnažil. Kdo se staral o to, co si trpaslíci dělají mezi sebou? Dokud to nedĕlali jemu, nevidĕl v tom žádný problém. Jenže když pak ten trpaslík, který tloukl toho druhého trpaslíka, začal křičet, tak to začal být problém jako hrom.

Velké kruhovĕ dveře vedle něj se rozletĕly dokořán a udeřily ho do tváře. Když pak zpoza nich vyhlĕdl, zahlĕdl, jak jimi probĕhl několik ozbrojených trpaslíků. Nezajímalo je to, co by mohlo být za dveřím, ještĕ ne. Dĕlali to, co dělají i lidé - běželi za zdrojem zvuku, směrem k výkřikům. Cihla, na druhé stranĕ, se naopak chtĕl dostat od zdroje výkřiků co nejdál a hned vedle sebe mĕl otevřené dveře. Probĕhl jimi a běžel a běžel, dokud se neocitl na ěerstvĕm noĕním vzduchu.

Nikdo ho nepronásledoval. To ovšem Elánia nijak zvlášť nepřekvapilo. Na to, být policistou, musel mít jeden zvláštní myšlení. Myšlení, které bylo připraveno žít v těle, které mnohokrát dlouho nehybnĕ stálo a vydrželo celé hodiny na nic se nedívat. Takové myšlení nevyžaduje vysoké platy. Takový mozek ovšem také nenapadne, že by se mĕlo hledat v tunelu, kterým se právě přišlo. Rozhodně takový mozek nepatří k nejostĕřejším nožům v šuplíku.

A tak se stalo, že se troll zcela náhodou, bez úmyslu, natož zlého, dokonce ani ne ze zvědavosti, v drogovĕm rauši zatoulal do trpasličího dolu, stal se tam svědkem vraždy a pak zase vyšel ven. Kdo by něco takového naplánoval? V ěem by byl smysl takové věci?

Elánus se díval do dvou vodnatých oĕí, podobných volským okům usmaženým z vajec velkoodchovových drubežáren. Všiml si dvou tenkých stružek bŕhviĕého, které vytĕkaly z napŕl ucaných nozder. Cihla nelhal. Cihla mĕl dost starostí s tím, aby si poradil s věcmi, které nebyly vymyšlenĕ.

„Řekni panu Elániovi ještĕ o wukwuk,“ pobídl Cihlu Navážka.

„Jo, no jo,“ přikývl Cihla. „V tý jeskyni byl taky ten velkej wukwuk,“ přikývl okamžitĕ Cihla.

„Myslím, že tady mi uniká podstata,“ poďíval se Elánus na Navážku.

„Wukwuk je to, co vyrobíte z dřevĕného uhlí, ledku a nářezu,“ vysvětloval seržant.

*Pozn. překladatele: Nic novĕho pod sluncem. Tohle už znali staří Ćiňané. Oni ale říkali nářezu síra.

„Všechno pěknĕ zabalenĕ do papíru jako doutník, chápete? On řekl, že-“

„My jim říkáme wukwuky, protože vypadají jako... wukwuky,“ dodával Cihla s pobaveným úsmĕvem.

„Aha. Už si začínám dělat obrázek,“ přikývl Elánus unavenĕ. „A pokusil sis to zapálit?“

„Ne, pane. Bylo to obrovský,“ zavrtĕl hlavou Cihla. „Hezky zabalený v tom tunelu hned vedle tý d'oury, kterou sem se tam propad.“

Elánus se pokusil zařadit tuhle informaci do svých úvah, ale nakonec došel k názoru, že ji prozatím radĕji vynechá.

Takže to udĕlal... trpaslík? Dobře. A v tom okamžiku Cihloví věřil, i když kbelík živých žab by v tomto pĕpádĕ

představoval mnohem lepší svědky. Jenže teď nemělo smyslu na něj dál naléhat.

„Dobrá,“ řekl. Natáhl se k zemi a zvedl tajemný kámen, který zůstal na podlaze strážnice. Měřil v průměru asi pětadvacet centimetrů, ale byl nečekaně lehký. „Řekněte mi něco o panu Zářicím, Cihlo. Je to váš přítel?“

„Pan Zářící je všude!“ odpověděl Cihla s horečnatým výrazem. „On, diamant!“

„No tak, před půlhodinou byl v téhle budově,“ řekl Elánus. „Navážko?“

„Pane?“ odpověděl seržant a po tváři se mu rozšířil provinilý výraz.

„Co vy víte o panu Zářicím?“ zeptal se Elánus.

„Ehm... on je... je tak trochu jako trollí Bůh...“ zamumlal Navážka.

„No, my tady s mnoha bohy do styku nepřicházíme,“ uvažoval Elánus. „Někdo ukradl tajemství ohně... neviděli jste má zlatá jablka... Je úžasné, jak málo tyhle věci vidíme v zápisech v knize hlášení. Je to troll, že?“

„Něco jako... král,“ odpověděl Navážka, jako kdyby z něj každé slovo vycházelo nerado a téměř proti jeho vůli.

„Myslel jsem, že trollové dnes nemají žádné krále,“ pozvedl obočí Elánus. „Myslel jsem, že si každý z klanů vládne sám?“

„Správně, správně,“ přikyvoval Navážka. „Podívejte, pane Elánie, on, pan Zářící... chápete? My o něm moc nemluvíme.“ Trollův výraz byl směsí trápení a vzdoru.

Elánus se rozhodl zamířit na snadnější cíl. „Kdepak jste ho našel, Cihlo? Rád bych jen -“

„Přišel sem na návštěvu s úmyslem vám pomoci!“ zavrčel Navážka. „Co to děláte, pane Elánie? Proč se dál vyptáváte?“

Kolem trpaslíků chodíte jako kolem horký lávy a jednáte s nimi v rukavičkách, ale co byste dělal, kdyby to byli trollové? Vykopnul byste klidně dveře, jaký ohledy! Pan Zářící vám přivedl Cihlu, dal vám dobrou radu a vy o něm mluvíte, jako kdyby to byl špatnej troll. Teď tady slyším, že kapitán Karotka říká těm trpaslíkům, že on je Dva bratři. Myslíte, že jsem z toho šťastnej? My víme, že ten prolhanej starej trpaslík lhal! My sténáme nad tím, jak lhal! Když chcete vidět pana Zářícího, ukažte pokoru, ukažte respekt, tak!“

A máme tady znovu Koumské údolí, pomyslel si Elánus. Nikdy ještě neviděl Navážku takhle rozzlobeného, rozhodně ne na něj, na Elánia. Troll tam prostě byl, výkonný a spolehlivý. V Koumském údolí se potkaly dva kmeny a nikdo ani nemrkl.

„Omlouvám se,“ řekl a zamrkal. „Nevěděl jsem to. Nechtěl jsem se nikoho dotknout.“

„Správně!“ řekl Navážka a udeřil mohutnou pěstí do stolu.

Z Cihlový prázdné misky vyskočila lžice. Záhadná kamenná koule se začala kutálet po stole s nevyhnutelným klepavým zvukem, a když spadla nakonec na zem, rozpadla se.

Elánus se podíval na dvě téměř shodné poloviny. „Je plná krystalů,“ řekl. Pak se podíval zblízka. V jedné lesklé polokouli byl kousek papíru. Vzal papírek do ruky a četl:

Ukazovátko & Čalamáda Krystaly - Minerály - čistící a brusné látky Ulice Na desátém vejci č. 3. Ankh-Morpork.

Elánus papírek opatrně odložil a vzal do ruky obě poloviny kamene. Přiložil je k sobě a ony přilehly s takovou dokonalostí, že se spoj jevil jen jako vlasová linie. Nezdálo se, že by někdo použil ke spojení obou polovin nějaké lepidlo.

Podíval se na Navážku. „Ty jsi věděl, co se stane?“ řekl.

„Ne,“ zavrčel hlavou troll. „Ale myslím, že pan Zářící to věděl.“

„Dal mi svou adresu, seržante.“

„Jo. Možná chce, abyste ho navštívil,“ připustil Navážka. „To je fakticky velká čest, to zas jo. Vy nehledáte pana Zářícího, pan Zářící si najde vás.“

„A jak si našel vás, pane Cihlo?“ nadhodil Elánus.

Cihla vrhl na Navážku pohled plný paniky. Seržant pokrčil rameny.

„No našel mě jeden den. Dal mi najíst,“ zamumlal Cihla. „Řekl mi, kam si mám chodit pro další. Taky mi řekl, ať se držím vod fetu. Jenže...“

„No...?“ navázal Elánus.

Cihla zamával zjizvenými kloubnatými pažemi, které říkaly mnohem srozumitelněji, než by to dokázal on, že tady stál celý vesmír na jedné a Cihla na druhé straně. Co mohl kdokoliv dělat proti takové přesile?

A pak ho předali Navážkovi, pomyslel si Elánus. To tak trochu vyrovnává skóre.

Vstal a kývl na Navážku. „Měl bych si vzít něco s sebou?“

Troll o tom chvilku přemýšlel. „Ne,“ odpověděl po chvíli. „Možná byste tady ale mohl nechat některý ze svých myšlenek.“

Měl bych velet tomu útoku na důl sám. Vždyť možná, že bychom tak mohli začít i válku, a jsem si jistý, že lidé by si pak rádi mysleli, že když k tomu došlo, byl tam taky někdo z těch nahoře. Proč si tedy myslím, že je mnohem důležitější, abych navštívil tajemného pana Zářícího?

Kapitán Karotka byl zaměstnán. Měšťtí trpaslíci ho měli rádi. Proto udělal to, co by Elánus udělat nemohl, nebo přinejlepším nemohl udělat dobře. Odnesl zablácený trpasličí náhrdelník do trpasličího domova dole v Novoobuvnické a vysvětlil trpasličím rodičům, jak byl nalezen. Pak se věci rozeběhly velmi rychle a mimoto další důvod, proč jednat rychle, byl ten, že důl byl uzavřen. Strážní a dělníci a trpaslíci hledající vedení na cestě k pravému trpaslictví zjistili, že dorazili k zamčeným dveřím. Zůstaly dluhy a v takových věcech jsou trpaslíci velmi zásadní. Velká část rozsáhlých trpasličích tradic a folklóru se zabývala smlouvami. Předpokládalo se, že dostanete mzdu svou.

Tak a teď už žádnou politiku, pomyslel si Elánus. Někdo zabil čtyři z našich trpaslíků, ne nějakého pouličního štváče, a nechal je tam dole v temnotě. Je mi jedno, kdo to byl, vytáhnu je na světlo. Takový je zákon. Odsud až dolů a odsud až nahoru.

Ale udělají to trpaslíci. Trpaslíci vlezou do té studny, trpaslíci znovu vykopou všechno to bahno a vynesou na světlo

důkazy.

Vešel do hlavní úřadovny. Byl tam Karotka s pultuctem trpasličích policistů. Vypadali zachmuřeně.

„Všechno připraveno?“ zeptal se Elánus.

„Připraveno, pane. S ostatními kopáči se sejdem až u Šarlatánova pŕlměsíce.“

„Máte dost kopáčů?“ zeptal se Elánus.

„Všichni trpasličí jsou kopáči, pane,“ odpověděl Karotka zachmuřeně. „V cestě nám bude stát ještě nějaké dřevo a jistě tam bude taky nějaký naviják. Někteří z kopáčů, kteří se k nám přidají, pomáhali ten důl kopat, pane. Oni ty mládence znali. Jsou velmi rozhořčení a pochopitelně se jim tomu nechce věřit.“

„To tedy chápu. A věří taky nám, co?“

„Ehm... více méně, pane. Ale jestli tam ta těla nebudou, nastanou potíže.“

„To jistě. Vědí ti tvoji hoši, proč tam kopou?“

„Ne, pane. Dostali jen příkazy od hlubinných trpaslíků. A různé party kopaly různým směrem. Dlouhý kus jiným směrem. Třeba až k Vysolgrošné ulici nebo ke Kapradově, alespoň takový mají dojem.“

„To je opravdu přes velký kus města!“

„To je, pane! Ale je tady něco divného.“

„No, tak pokračujte, kapitáne,“ pobízel ho Elá-nius. „Na tyhle divné věci začínáme být dobří.“

„Každou chvíli museli všichni přestat kopat a ti cizí trpasličí poslouchali u stěn s... hm... velkými věcmi podobnými trumpetám. Něco podobného tam našla Sally, když byla dole.“

„Poslouchali? V blátivé zemi? Poslouchali co? Zpívající červy?“

„To trpasličí nevědí, pane. Myslí si, že zasypané horníky. Řekl bych, že to dává smysl. Spousta tunelů vede starou kamennou zástavbou, takže je možné, že jsou ostatní horníci odříznutí v prostorách, kde ještě mají vzduch.“

„A ten jim nevydrží celé týdny že? Ale proč kopali v různých směrech?“

„To je záhada, pane, o tom není pochyb. Ale my se tomu už brzo dostaneme na dno. Všichni jsou hrozně dychtiví.“

„Dobrá, ale držte se důsledně pozice Hlídky, ano? Tohle jsou zainteresovaní občané, kteří se pokoušejí najít své milované po ohlášené důlní katastrofě, chápete? Policisté se jim jen snaží ze všech sil napomoci.“

„To myslíte ,pamatujte, že jsem trpaslík!‘, pane?“

„Díky, Karotko. Ano, přesně to myslím,“ přikývl Elánus. „A já se teď vydám na návštěvu k chlápku, který se jmenuje skoro jako plechovka leštidla.“

Když odcházel, všiml si značky Přivolané tmy.

Nápojový lístek baru U růžové kočičky někdo opatrně položil na okno, kde na něj padalo co nejvíc světla. Lístek doslova zářil. Možná to bylo tím, že Růže s ojíněnými žhavými retý byla navržena tak, aby byla vidět přes celý přeplněný bar i v pološeru, ale zdálo se, že se vznášá nad všemi těmi (ó jak vtipnými) ulepenými jmény ostatních koktejlů, jako byly Jen sex, Cíčajak nebe nebo K čertu s mozkiem!, jako reflexní nápis nad vybledlými řádky.

Někdo - a podle toho, jak to vypadalo, jich bylo několik - před lístkem zapálil svíčky, aby byl na světle, až přijde noc.

Nesmí to být drženo v temnotě, opakoval si Elá-nius. Přál bych si, aby v temnotách neudržovali ani mě.

Ukazovátka & Čalamáda byli jednoduše řečeno zaprášení. Prach byl hlavním rysem obchodu. Elánus musel obchod na svých obchůzkách alespoň tisíckrát minout, byl to takový ten obchůdek, který minete a ani si nevšimnete, že tam je.

Malý výklad vyplňoval prach a mrtvé mouchy, přestože ani jedno, ani druhé tak docela nezakrývalo velké kusy minerálů vyložených v pozadí. Když Elánus vešel do pološerého obchůdku, vydal zvonek nade dveřmi tlumené, uprášené zacinkání. Zvuk utichl a Elánus měl pocit, že tím byla dnešní dávka zábavy vyčerpána.

Pak se kdesi v těžkém tichu zrodily šoupavé kroky. Jak se ukázalo, patřily velmi staré ženě, která na první pohled vypadala stejně zaprášeně jako ony minerály ve výloze, které, s největší pravděpodobností, prodávala. Elánus ale měl své pochybnosti i o tom.

Obchody, jako byl tento, často pohlížely na prodej zboží jako na jakousi zpronevěru svěřeného majetku. Žena, jako by chtěla tuhle skutečnost zdůraznit, svírala v jedné ruce obušek s hřebem na konci.

Když byla dost blízko, aby mohl zahájit konverzaci, Elánus prohlásil: „Přišel jsem k vám, protože -“

„Věříte v léčivou moc krystalu, mladíku?“ vyštěkla stařena a výhružně pozvedla obušek.

„Cože? O jaké léčivé síle to mluvíte?“ podivil se Elánus.

Stařena na něj vrhla vrásčitý úsměv a odložila obušek.

„Výborně,“ přikývla. „Jsme rádi, když naši zákazníci berou svou geologii vážně. Tenhle týden jsme dostali nějaké trollity.“

„Výborně, ale já vlastně -“

„Je to jediný minerál, který dokáže cestovat zpět v čase, věřil byste?“

„Přišel jsem, abych se setkal s panem Zářícím,“ vypravil ze sebe Elánus.

„S panem... jak?“ podívala se na něj nechápavě střenka a přiložila si ruku k uchu.

„Pan Zářící!“ opakoval Elánus a všechna jistota ho opustila.

„Tak o tom jsem nikdy neslyšela, drahoušku.“

„On... dal mi tohle,“ nevzdával se ještě Elánus a ukázal jí obě poloviny geody.

„To jsou krystaly ametystů, moc pěkný kousek, dala bych vám za ně sedm tolarů,“ řekla stařena.

„A vy jste Ukazovátka nebo Čalamáda?“ pokusil se Elánus ještě naposled.

„Já jsem slečna Čalamádová, drahoušku. Slečna Ukazovat-“ náhle umlkla. Její výraz se změnil, byla náhle o něco mladší a mnohem ostražitější.

„A já jsem slečna Ukazovátková, můj milý,“ dodala. „Se starou Čalamádou si nelamte hlavu, stará se o tělo, jen když mám na práci jiné věci. Vy jste velitel Elánus?“

Elánius na ni zíral. „To mi tady naznačujete, že jste dvě osoby? V jednom těle?“

„Právě tak, drahoušku. Říká se o tom, že je to nemoc, ale jediné, co k tomu já mohu říci, je, že spolu vycházíme moc dobře. O panu Zářící jsem jí nikdy neřekla. Jeden nikdy není dost opatrný. Pojdte za mnou, tudy.“

Vedla ho mezi zaprášenými krystaly do zadní části obchodu, kde byla široká ulička lemovaná regály. Z nich na něj zářily krystaly všech velikostí, tvarů a barev.

„Je jasné, že trollové byli vždycky ve středu zájmu geologů, díky tomu, že jsou z přeměněných minerálů,“ řekla slečna Ukazovátko/Čalamádová, zřejmě aby řeč nestála. „A nejste vy sám tak trochu mineralog amatér, veliteli?“

„Fakt je, že po mně nejdnou hodili kamenem“ odpověděl Elánius, „ale nikdy jsem se nezajímal o to, jakého druhu.“

„Hm, je to ostuda, že skoro celé tohle město stojí na jílu a blátě,“ řekla žena, když se přiblížili k místu, odkud zaznívaly tiché hlasy. Otevřela dveře a ustoupila stranou. „Pronajímám tady místnost,“ dodala. „Běžte dál.“

Elánius se podíval na prvních několik stupňů schodiště vedoucího do tmy. Ach zatraceně, pomyslel si. Už zas lezeme pod zem. Ale zespod se linulo příjemné, teplé světlo a zvuk hlasů zesílil.

Sklep byl rozlehlý a chladný. „Všude byly malé stolky a u většiny z nich seděli dva lidé sehnutí nad herní plochou.

Hráči byli trpaslíci, trollové i lidé, ale co měli všichni společného, to bylo soustředění. K Elániovi, který se zastavil zhruba v polovině schodiště, se bez zájmu zvedlo několik obličejů, ale ty se vzápětí lhostejně sklopily zpět.

Elánius pokračoval v sestupu na úroveň podlahy. Tohle by mohlo být důležité, ne? Pan Zářící ho chtěl vidět. Lidé - trollové, lidé, trpaslíci - a hrají hry. Občas dvojice hráčů zvedla hlavy, podívala se na sebe a přátelsky si potřásla rukama. Pak jeden z nich přešel k dalšímu stolu.

„Čeho jste si tady všiml, pane Elánie?“ ozval se mu najednou za zády hluboký hlas. Elánius se přinutil otočit hlavu pomalu.

Postava sedící ve výklenku vedle schodů byla celá v černém. Zdálo se, že je přinejmenším o hlavu vyšší než Elánius.

„Všichni jsou mladí?“ pokusil se a dodal: „Pane Zářící?“

„Přesně. Poslední dobou sem začíná po večerech chodit čím dál tím více mladých. Sedněte si, pane.“

„Proč jsem vás měl přijít navštívit, pane Zářící?“ řekl Elánius a sedl si.

„Protože budete chtít vědět, proč mě máte přijít navštívit. Protože tápete v temnotě. Protože je pan Elánius se svým odznakem a obuškem plný zuřivosti. Ještě plnější než obvykle. Dejte si na tu zuřivost pozor, pane Elánie!“

Mystika, pomyslel si Elánius. „Vždycky rád vidím do tváře toho, s kým mluvím,“ řekl. „Kdo jste?“

„I kdybych si sundal tuhle kápi, neviděl byste mě,“ odpověděl pan Zářící. „A pokud chcete vědět to, čím jsem, zeptám se vás takhle: byla by pravda, kdyby někdo řekl, že kapitán Karotka, který je velmi šťastný a spokojený jako důstojník Hlídky, je dědičný a právoplatný král Ankh-Morporku?“

„Mám trochu potíže s výrazem, právoplatný,“ odpověděl mu Elánius.

„Tomu rozumím. Možná je to právě tenhle důvod, proč se stále ještě neprohlásil veřejně,“ přikývl pan Zářící. „Ale na tom nezáleží. Nuže, já jsem právoplatný - promiňte - a nepopíratelný král trollů.“

„Opravdu?“ opáčil Elánius. Nebyla to právě zvláštní odpověď, ale možnost výběru v tomto směru byla dost omezená.

„Ano. A když řeknu nepopíratelný, myslím tím to, co říkám. Skrytí lidští králové se musí uchýlovat ke kouzelným mečům nebo legendárním činům, aby dokázali svůj původ a nárok. To já ne. Mně stačí, abych prostě byl. Víte něco o teorii přeměněných hornin?“

„Myslíte o tom, jak trollové inklinují k jistým druhům kamene?“

„Přesně to. Jilovitá břidlice, Krystalická břidlice, Slída a tak dále. Dokonce i Cihla, chudák mladý Cihla. Nikdo neví, proč to tak je, a vyplývali už tisíce slov, aby to řekli. Ale co, k čertu s tím, jak byste řekl vy. Vy si prostě ten pohled zasloužíte. Chraňte si oči. Já, pane Elánie -“

V černém oblečená ruka se natáhla a druhá z ní stáhla černou sametovou rukavici. Elánius zavřel oči včas, ale i tak mu sklopená víčka zevnitř zableskla rudě.

„Jsem Diamant,“ dořekl pan Zářící.

Zář poněkud opadla. Elánius zariskoval a maličko pootevřel oči. Zahlédl ruku, na níž každý pružný prst zářil jako nasvícený krystal. Hráči zvedli hlavy, ale bylo jasné, že to viděli už předtím.

„Jinovatka se tvoří velmi rychle,“ řekl pan Zářící. Když se Elánius odhodlal podívat se znovu, viděl, že ruka září jako samo srdce zimy.

„Ukryváte se před klenotníky?“ podařilo se mu vypravit ze sebe přes úžas, který cítil.

„Hm! Víte, tohle město je skvělé místo, když se chcete ukryt, a ještě lepší pro lidi, kteří si nepřejí být viděni, pane Elánie. Mám tady přátele. A mám jistá nadání. Hledal byste mě velmi těžko, kdybych si nepřál být nalezen. A upřímně řečeno, navíc jsem inteligentní, a to neustále. Nepotřebuji chlad ve skladu budoucího vepřového. Dokážu upravit teplotu svého mozku tak, že odrážím veškeré teplo. Diamantovi trollové jsou velmi vzácní, a když už se jednou objevíme, je býti králem naším osudem.“

Elánius čekal. Jak se zdálo, měl pan Zářící, který si natahoval nazpět rukavici, touhu promluvit. Nejmundřejší, co teď mohl Elánius dělat, bylo nechat ho mluvit a čekat, až jeho slova začnou dávat smysl.

„A víte, co se děje, když se staneme králem?“ pokračoval pan Zářící, který už byl znovu bezpečně zahalen.

„Koumské údolí?“ nadhodil Elánius.

„Skvěle. Trollové se sjednotí a máme za zády tu starou známou únavnou válku, následovanou několika sty lety střetů a šarvátek. To je ta smutná a hloupá historie trollů a trpaslíků. A tentokrát v té válce uvízne i Ankh-Morpork. Jistě víte, že tady za vlády Vetinariho jak trolli, tak trpasličí populace neuvěřitelně vzrostla.“

„Dobrá, ale když jste král, nemůžete jednoduše nařídít mír?“

„Jen tak? K tomu je třeba mnohem víc.“ Kápě na hlavě pana Zářícího se smutně zakývala. „Ve skutečnosti toho o nás víte hrozně málo, pane Elánie. Jste zvyklí, že se belháme kolem a mluvíme jako primitivové. Nevíte nic o našem

historickém sborovém skandování, Dlouhém tanci nebo kamenné hudbě. Vy vidíte shrbeného trolla s těžkým obuškem. To nám dávno v minulosti udělali trpaslíci. Proměnili nás ve vašich očích ve smutné, tupé obludy.“

„No, na mě se při tom nedívejte!“ ohradil se Elánus. „Navážka je jeden z mých nejlepších důstojníků!“

Nastalo ticho. Pak se znovu ozval pan Zářící: „Mohu vám říci, pane Elánie, co podle mě trpaslíci hledají? Něco, co jim patří. Je to věc, která mluví. Trpaslíci ji našli a já si myslím, že to, co ta věc řekla, zatím zapříčinilo pět smrtí. Myslím si, že vím, jak objevit tajemství Koumského údolí. Během několika týdnů to ale dokáže každý. Jenže to už bude příliš pozdě. Tuhle věc musíte vyřešit dřív, než nás tady všechny pohltí válka.“

„Jak tohle všechno víte?“ zeptal se Elánus.

„Protože mám magické schopnosti,“ odpověděl hlas zpoza kápě.

„No dobrá, ale když už jste jednou -“ začal Elánus.

„Mějte trochu trpělivosti, veliteli,“ přerušil ho pan Zářící. „Já... prostě věci zjednodušuji. Myslete si místo toho, že jsem výjimečně inteligentní. Mám analytický mozek. Studoval jsem historii a folklór našich dědičných nepřátel. Mám mezi trpaslíky dokonce přátele. A moudré... Hodně... mocné trpaslíky, kteří si přejí ukončit tuhle nesmyslnou mstu stejně jako já. A já miluji hry a hádanky a Kodex nebyl v tomto směru nijak zvlášť těžká výzva.“

„Jestli mi to pomůže najít vrahy těch trpaslíků, tak byste mi měl říci všechno, co víte!“

„A proč byste měl věřit tomu, co vám řeknu? Jsem troll, jsem něco jako záškodník a jistě bych si mohl přát svést vaše kroky ze správné cesty.“

„A co když už jste to udělal?“ prohlásil Elánus prudce. Věděl, že ze sebe dělá hlupáka, ale o to větší měl zlost.

„Bohové, jaký to duch!“ prohlásil pan Zářící. „Zpochybňovat všechno, co jsem vám řekl! Kde bychom byli, kdyby se velitel Elánus spoléhal na magii, co? Ne, tajemství Koumského údolí musí být odhaleno pozorováním, otázkami a fakty, fakty, fakty! Možná, že vám je pomáhám najít o něco rychleji, než by se vám to podařilo, kdybyste to dělal sám. Teď se musíte, veliteli, nad tím, co víte, zamyslet. A mezitím... mohli bychom si zahrát partičku.“

Pan Zářící vzal krabičku, která ležela vedle jeho židle, a otevřel ji nad stolem.

„Tohle je Buch, pane Elánie,“ řekl, když se na stolní desku vysypaly malé kamenné figurky. „Trpaslíci proti trollům. Osm trollů a dvaatřicet trpaslíků, věčně bojující své malé bitvy na papundeklovém Koumském údolí.“ Začal stavět figurky a jeho ruka v černém sametu se pohybovala velmi netrollskou rychlostí.

Elánus odstrčil svou židli. „Rád jsem vás poznal, pane Zářící, ale jediné, čeho se mi od vás dostalo, byly hádanky, rébusy a -“

„Sedněte si, veliteli.“ Tichý hlas měl v sobě něco tak učitelského, že se pod Elániem podlomily nohy. „Výborně,“ přikývl pan Zářící. „Takže... osm trollů, dvaatřicet trpaslíků. Trpaslíci vždycky začínají. Trpaslík je malý, hbitý a rychlý a může přeběhnout všechna pole v kterémkoliv směru od pole, na němž stojí. A troll, protože jsme hloupí a vlečeme s sebou svůj obušek, jak každý ví, dokáže postoupit jen o jedno pole v každém směru. Existují ještě další druhy tahů, ale na co jste zatím přišel?“

Elánus se pokusil soustředit. Bylo to těžké. Tohle byla hra, nebylo to skutečné. Kromě toho odpověď byla tak očividná, že nemohla být správná.

„Vypadá to, že trpaslíci musí pokaždé vyhrát,“ zkusil to.

„Ano, zcela přirozené podezření, to se mi líbí. Abych vám řekl pravdu, tak mezi nejlepšími hráči dopadají výsledky v dlouhodobém průměru malíčko ve prospěch trollů,“ oznámil mu pan Zářící. „To hlavně proto, že troll za jistých okolností dokáže napáchat spoustu škod. A mimochodem, co vaše žebra?“

„Když jste se tak zeptal, hned se mi udělalo lip,“ odpověděl Elánus kysele. Na dvacet pozhnaných minut se opravdu cítil lépe, ale teď se bolest znovu přihlásila.

„Výborně. Jsem rád, že Cihla padl právě na Navážku. Má skvělý mozek, tedy měl by, kdyby se dal přemluvit, aby si ho několikrát denně nepřipíkal. A teď zpátky k naší hře... výhody té či té strany ve skutečnosti nehrají žádnou roli, protože celá hra se skládá ze dvou bitev. V jedné musíte hrát trpaslíky. V druhé musíte hrát trolly. Jak jistě chápete, pro trpaslíky je velmi snadné hrát za trpaslíky, protože to vyžaduje strategii a způsob útoku, které jsou pro trpaslíky přirozené. Podobné je to s trolly. Ale na to, abyste vyhrál, musíte hrát obě strany, musíte se v podstatě naučit myslet jako váš odvěký nepřítel. Skutečně zkušený hráč - dobrá, podívejte se, veliteli. Podívejte se tam dozadu... vidíte? Tam hraje můj přítel Fylit s Nilsem Myšibušem.“

Elánus se otočil. „A co mám hledat?“ řekl.

„Co vidíte.“

„Ze ten troll má na hlavě něco, co vypadá jako opravdu velká trollí helma...“

„Ano, udělal mu ji jeden z trpasličích hráčů. A mluví docela slušnou trpasličtinou.“

„Pije z rohu, jako to dělají trpaslíci...“

„Musel si ho nechat udělat na zakázku z kovu. Trollí pivo by obyčejný roh rozleptalo. A Nils naopak dokáže odrecitovat celé dlouhé pasáže z trollích skandování. Nebo se podívejte támhle na Gabra. To je hodný trollí hoch, ale přitom zná absolutně všechno, co se týče bojového trpasličího chleba. Vlastně jak se teď dívám, mám pocit, že hned vedle jeho ruky leží na stole bumerangová brioška. Samozřejmě, to jen z čistě obřadních důvodů. Veliteli?“

„Hmm?“ odpověděl Elánus. „Prosím?“ Všiml si, že ho od jednoho stolu s neobyčejným zájmem pozoruje netypicky štíhlý trpaslík, jako kdyby byl Elánus nějaké cizokrajné monstrum.

Pan Zářící se usmál. „Když chcete studovat svého nepřítele, musíte mu proniknout pod kůži. Když se mu dostanete pod kůži, začnete pomalu vidět svět jeho očima. Gabro je tak dobrý, když hraje za trpasličí stranu, že na trollí hraje mnohem horší, a má v úmyslu vypravit se k Ploskolebčí hoře, aby tam studoval u místních trpasličích buchmeistrů. Doufám, že to udělá, protože ti by ho naučili, jak hrát za trolly. Ani jeden z těchto mládenců včera večer nebyl venku a nepil na kuráž. A tak se pokoušíme odstranit horu. Voda dopadající na kámen... uhlazuje a odplavuje... Mění tvář

světa, kapka po kapce. Voda padající na kámen, veliteli. Voda, která proudí pod zemí, pod povrchem, vyvěrá a bublá na těch nejneuvěřitelnějších místech.“

„Obávám se, že budete potřebovat mnohem silnější proud,“ řekl Elánus. „Nemyslím si, že hrstka mladých lidí, kteří hrají hry, odstraní horu, rozhodně ne v nejbližší době.“

„To záleží na tom, kam ty kapky dopadají,“ opáčil pan Zářící. „Ve vhodném čase by mohly odplavit alespoň údolí. Měl byste se zeptat sám sebe, proč jste se tak moc chtěl dostat do toho dolu.“

„Protože tam došlo k vraždě!“

„A byl to opravdu ten jediný důvod?“ zeptal se zahalený pan Zářící.

„Samozřejmě!“

„A každý ví, jak jsou trpaslíci upovídaní,“ pokračoval pan Zářící. „No, jsem si jistý, že uděláte, co bude ve vašich silách, veliteli. Doufám, že dopadnete vraha dřív, než ho dohoní Temnota.“

„Pane Zářící, někteří z mých policistů kolem toho zatraceného symbolu zapálili svíčky!“

„Myslí jim to, řekl bych.“

„Takže vy opravdu věříte, že je to nějaká hrozba? Jak je vůbec možné, že toho o trpasličích symbolech tolik víte?“

„Studoval jsem je. Přijal jsem skutečnost, že existují. Někteří z vašich policistů prostě věří. Většina trpaslíků, někde v nitru svých malých sukovitých duší věří. To respektuju. Můžete vytáhnout trpaslíka z temnoty, ale nikdy nevytáhnete temnotu z trpaslíka. Tyhle symboly jsou velmi staré. Mají skutečnou sílu. Kdo ví, jak staré a děsivé zlo přetrvává v nehlubších temnotách pod horami? Nikde jinde taková temnota neexistuje.“

„I z policajta si můžete dělat legraci,“ ušklíbl se Elánus.

„Pane Elánie, měl jste těžký den. Tolik událostí a tak málo času si je promyslet. Zamyslete se nad vším, co víte, nad souvislostmi, a nespěchejte při tom, pane. Já jsem taková přemýšlivá osoba.“

„Veliteli Elánie?“ Odněkud z poloviny schodiště se ozval hlas slečny „Ukazovátka/Čalamádové. „Nahore je nějaký troll, který se ptá po vás!“

„Jaká škoda,“ zabručel pan Zářící. „To bude asi seržant Navážka. Obávám se, že to budou špatné zprávy. Kdybych měl hádat, řekl bych, že trollové rozeslali tak-tak. Musíte jít, veliteli. Ještě se uvidíme.“

„Nejsem si tak jist, že se opět sejdem,“ potřásl hlavou Elánus. Vstal a pak zaváhal.

„Ještě jednu otázku, ano? A prosím, žádné rádoby vtípné odpovědi, jestli vám to nevádí. Řekněte mi, proč jste pomohl Cihlovi? Proč jste se staral o nadrovaného trolla z odpadu?“

„Proč se vy staráte o nějaké zamordované trpaslíky?“ odpověděl mu otázkou pan Zářící.

„Protože to někdo dělat musí!“

„Správně! Na shledanou, pane Elánie.“

Elánus pospíchal nahoru po schodech a pak následoval slečnu Ukazovátka/Čalamádovou do obchodu. Mezi vzorky minerálů skutečně postával Navážka a bylo vidět, že se cítí nesvůj asi jako člověk v márnici.

„On řekl, že musel,“ prohlásil Elánus.

„Cože to, pane?“ obrátil se k němu Navážka.

„Oh, to nic, jen jsem si přemýšlel nahlas. Co se děje?“

Navážka nejistě přešlápl. „Omlouvám se, pane Elánie, ale já byl jediný, kdo věděl, kde vás –“

„Ano, to je v pořádku. Je to kvůli tak-tak?“

„Jak o tom víte, pane?“

„Nevím. Co je tak-tak?“

„To je proslulý válečný kyj trollů,“ oznámil mu Navážka. Elánus, s představou mírumilovné společnosti tam dole, se jen těžko dokázal soustředit.

„Co se stalo? Založili snad trollové nový spolek? Může se tam přihlásit každý a vybojovat si měsíc co měsíc novou válku? Nebo ztlouct svého policajta?“ Bohužel tyhle žerty byly na Navážku plýtváním. Navážka považoval humor za jakousi lidskou úchytku, která se dá z větší části překonat tím, že na lidi mluvíte pomalu a trpělivě.

„Ne, pane. Když tak-tak koluje od klanu ke klanu, je to svolávání k válce,“ řekl.

„Sakra! Koumské údolí?“

„Přesně tak, pane. A taky jsem zaslechl, že Dolní král a trpaslíci z Überwaldu už jsou na cestě do Koumského údolí. Ulice jsou toho plné.“

„Ehm... rimpí pidli pindl pindl pindl...?“ ozval se slabý a velmi nervózní hlásek.

Elánus vytáhl z kapsy iPaco a podíval se na něj. V době, jako je tahle...

„Co je?“ zeptal se.

„Je dvacet devět minut po páté, Vložte své jméno,“ prohlásil skřet nervózně.

„No a co?“

„Pokud půjдете pěšky, musíte se vydat právě teď na cestu, chcete-li domů dorazit v šest,“ sdělil mu raráš.

„Jenže vás chce vidět Patricy a přicházejí různé klikačky a kloví co,“ ozval se Navážka s naléhavostí v hlase.

Elánus dál upíral pohled na skřítku, který byl očividně v rozpacích.

„Jdu domů,“ prohlásil a vykročil. Nad hlavami se jim převalovala temná mračna a ohlašovala další letní bouři.

„Tak našli ty tři trpaslíky kousek od té studně,“ ozval se Navážka, který se klátil kousek za ním. „Vypadá to, jako když je zabil nějaký další trpaslík, je to skoro jasný. Kapitán Karotka postavil stráž ke každému východu, co našel...“

Jenže oni kopali, pomyslel si Elánus. Kdo ví, kam až všechny ty tunely vedou?

...a chce dovolení, aby mohl vyrazit ty velké železné dveře v ulici U melasového dolu,“ pokračoval Navážka. „Těma by se mohli dostat k tomu poslednímu trpaslíkovi.“

„A co se o tom říká mezi trpaslíky?“ zeptal se Elánus přes rameno. „Tedy ti živí, myslím.“

„Hodně jich vidělo, jak vynášeli ty tři mrtvý nahoru,“ odpověděl Navážka. „Myslím si, že většina z nich by Karotkovi ráda podala krumpáč.“

Hlas zástupů, hlas boží... pomyslel si Elánus. Chytněte dav za sentimentální srdce. Kromě toho začíná bouře. Proč si lámat hlavu s nějakou tou kapkou?

„Dobrá, souhlasím,“ přikývl. „Řekni ale tohle. Vím, že tam bude Otto s tou svou zatracenou obrázkovou škatulí, takže až se budou ty dveře otvírat, budou to dělat trpaslíci, jasné? Bude to obrázek plný trpaslíků, jasné?“

„Rozumím, pane!“

„Jak je na tom mladý Cihla? Podepíše výpověď? Chápe, o co jde?“

„Myslím, že ano, pane.“

„I před trpaslíky?“

„Udělá to, když ho o to požádám,“ řekl Navážka. „To můžu slíbit.“

„Výborně. A sežeň někoho, kdo by podal zprávu u klikaček. Bude určená pro každou městskou Hlídku a vesnického policistu odsud až k horám. Požádejte je, aby pátrali po skupině hlubinných trpaslíků. Ti dostali, co tady hledali, a teď jsou na útěku, vím to.“

„Chcete, aby se je pokusili zastavit?“ upřesňoval si úkol seržant.

„Ne! Ať se o to nikdo ani nepokouší! Informujte mužstvo, že mají trpaslíci zbraň, která střílí oheň. Jen ať mi podají zprávu, kterým směrem míří.“

„Vyřídím to, pane.“

A já jdu domů, opakoval si pro sebe Elánus. Každý od Elánia něco chce, i když já nejsem ten nejostřejší nůž v šuplíku. Čert aby to vzal, nejspíš budu lžice. Teď ale budu Elánus a Elánus čte denně v šest hodin malému Samíkovi Kdepak je má kravička?

A všechny zvuky musí být jako pravé.

Vyrazil rychlým krokem k domovu, využil všech těch malých zkratek, a zatímco se mu myšlenky převalovaly sem a tam jako řídká polévka, žebra ho občas zabořila, jako kdyby mu chtěla připomenout: hej, jsme pořád ještě tady a bolíme!

Dorazil ke dveřím přesně ve chvíli, kdy je Jeefes otvíral.

„Půjdu oznámit její milosti, že jste přišel,“ zavolal, když Elánus spěchal po schodech nahoru. „Kydá dračí stáje.“

Malý Samík stál v postýlce a upíral očka na dveře. Elániův den náhle změkl a zrudověl.

Židle byly obsazeny momentálně oblíbenými hračkami - hadrovým míčem, malou obručí, pleteným hadem s očima z knoflíků. Elánus je přemístil na koberec, sedl si a sundal si helmu. Pak si z nohou stáhl mokré boty. Potom, co si Sam Elánus sundal boty, už jste v místnosti nepotřebovali topení. Na stěně tikaly dětské hodiny a při každém tiknutí skočila malá ovečka přes ohradu tam a při každém taknutí zase nazpět.

Sam otevřel ožužlanou a velmi ohmatanou knihu.

„Kdepak je má kravička?“ zahájil a malý Samík se zahihňal. Na okno zabubnovaly první dešťové kapky.

Kdepak je má kravička?

Je tohle má kravička?

...Věc, která mluví, přemýšlel, zatímco se jeho oči a hlasivky věnovaly svým povinnostem. Musím zjistit, co to je. Proč by to nutilo trpaslíky se navzájem zabíjet.

Dělá na mě „béé!“

To je ovečka!

...Proč jsme vlastně vnikli do toho dolu? Protože jsme slyšeli, že tam došlo k vraždě, proto!

Kdepak je má kravička?

...kapky vody, dopadající na kámen...

Je tohle má kravička?

Kde jsem to nedávno viděl takovou hrací desku na Buch?

Dělá na mě „ihahá!“

Aha, ano. Přílbomysl. Ten měl starostí až nad hlavu.

To je koníček!

To u něj jsem viděl hrací desku. A říkal, že je dost dobrý hráč.

To není má kravička!

Jestli jsem kdy viděl trpaslika pod tlakem, tak to byl on, vypadal, jako kdyby umíral touhou něco mi říct...

Kdepak je má kravička?

Ten pohled, co měl v očích...

Je tohle má kravička?

Byl tak rozružený. Neřekli to Hlídce? A co čekali? Člověk by si myslel, že ti tam budou vědět, že...

Dělá na mě „humpfl“

On věděl, že se rozzuřím!

To je hroch!

On chtěl, abych se rozzuřil!

To není má kravička!

Šlo mu hrozně o to, abych se rozzuřil!

Elánius si odfrkal a odkrákoral cestu zbytkem zoologické zahrady a nevynechal při tom jediné zaštekání nebo zakvákání a nakonec syna s polibkem uložil.

Zdola se ozval cinkot skla. Aha, někdo upustil sklenici, sdělil mu jeho přední mozek. Jenže jeho zadní mozek, který ho skoro padesát let bezpečně navigoval nebezpečnými ulicemi města, zašeptal: Takhle datli, a ne že někdo upustil sklenici.

Kuchař měl volný den. Čistomila byla nejspíše ve svém pokoji a Sibyla vzadu v zahradě krmila draky. Pak zbýval jen Jeefes, ale butleři věci na zem nepouštějí.

Zdola se ozvalo tiché hek a pak náraz něčeho, co dopadlo na maso.

A Elániův meč visel na druhém konci haly, protože Sibyla neměla ráda, když ho nosil v domě.

Tak tiše, jak to jen šlo, se rozhlížel po něčem, čemkoliv, co by mohl použít jako zbraň. Bohužel, když připravovali pokoj a vybírali Samíkovi hračky, důsledně se vyhýbali všemu, co mělo tvrdé hrany a ostré okraje. Králíci, housátka, prasátka tam byli zastoupeni opravdu hojně, ale - pak si Elánius všiml něčeho, co by mu mohlo posloužit, rychle po tom sáhl, ozvalo se krátké zapraskání a Elánius spokojeně zabručel.

Pak se tichým krokem, který ještě tlumily mnohokrát štipované ponožky, vydal po schodišti dolů.

Dveře do vinného sklepa byly otevřené. V těchto dnech Elánius nepil, zato hosté ano a Jeefes, aby vyhověl jakési povinnosti butlerů minulých, současných i ještě nenarozených, se o víno staral a občas koupil a uložil slibný ročník.

Ozýval se zdola opravdu zvuk praskání skla, po němž někdo šlape? Dobrá a teď... praskají ty schody? To zjistí.

Nakonec stanul na podlaze klenutého stropu a rychle a tiše ustoupil ze světla, které tam pronikalo z haly.

A v tom okamžiku to ucítil... slabý pach černého oleje.

Ti hnusní malí všiváci! A taky vidí potmě, co?

Rychle začal po kapsách hledat zápalky, zatímco mu srdce tlouklo až v krku. Prsty uchopily zápalku, pak se zhluboka nadechl -

Na zápěstí se mu sevřela ruka. A když zuřivě máchl do tmy zadní nohou houpacího koně, někdo mu ji vykroutil z prstů.

Instinktivně vykopl a ozval se tlumený výkřik. Najednou měl ruce volné a odněkud od podlahy se ozval příškrčený Jeefesův hlas: „Promiňte, pane, jak se zdá, narazil jsem vám do nohy.“

„Jeefesi? Co se to tady, do prkýnka, děje?“

„Zatímco jste byl nahoře, navštívili nás nějací trpasličí gentlemani,“ vysvětloval komorník a pomalu se zvedal. „Přišli stěnou ve sklepě. Je mi líto, ale musím přiznat, že jsem považoval za vhodné jednat s nimi poněkud příkřeji. Obávám se, že jeden z nich by mohl být mrtvý.“

Elánius se rozhlédl kolem. „Mohl by být mrtvý? Ještě dýchá?“

„To nevím, pane.“ Jeefes přiložil velmi opatrně sirku ke zbytku svíčky. „Slyšel jsem, jak chroptí, ale pak se zdálo, že přestal. Omlouvám se, pane, ale oni se na mě vrhli ve chvíli, kdy jsem opouštěl ledárnu* a byl jsem tak přinucen bránit se tím prvním, co mi přišlo do ruky.“

* Pozn. překladatele: Jen pro pořádek. Bylo nebylo... V dobách, kdy ještě lednice nebyly tak docela běžné, a není to zas tak dávno, se tam, kde bylo ledu zapotřebí, jako na jatkách, v pivovarech, velkých restauracích, lahůdkářstvích a podobných rozsáhlých, ale i menších provozech, používal led přírodní. V zimě se obrovský počet lidí živil tím, že zpracovával led na řekách (třeba v pražském Podskalí), řezal ho na velké desky a ty se pak na těžkých vozech převážely na místa, kde se led dlouhodobě ukládal v podzemních prostorách, neboli ledárnách. Dobře uložený pak vydržel podle podmínek dlouho do léta. Ty největší provozy, jako pivovary, měly své vlastní ledárny. Jiné, třeba menší restaurace nebo lepší domácnosti, si led objednávaly postupně a ledárny jim ho dodávaly. Moje babička měla například lednici,

kteřá měla poněkud secesní tvar, ale jinak vypadala jako dnes - silnostěnná skříň s policemi. Navíc ale měla na obou bocích kapsu asi dvacet centimetrů krát hloubka lednice (asi 50 cm) s víkem nahoře a vypouš-těcím kohoutkem dole. Dědeček objednal v ledárnách dva ledové bloky 20x50x70 (70 byla výška lednice), ledárny to při denním rozvozu dovezly, bloky se shora vsunuly do kapes a lednice asi týden chladila. Pak se dole voda vypustila kohoutky do kbelíků, objednal se nový led atd. Zhruba tak si to pamatuju, ale byl jsem hodně malý kluk... Tím jsem chtěl vlastně jen naznačit, odkud to Jeefes šel a že v domě lady Sibyl nechyběl žádný z dostupných luxusů té doby, ale nějak jsem se rozpovídal...

„A to bylo...?“

„Sekáček na led, pane,“ odpověděl Jeefes, aniž hnul brvou. Pozvedl pětáctřicetcentimetrový kus jako břitva ostré zoubkované ocele, navržený k tomu, aby se jím ledové bloky nařezaly na příhodnější kousky.

„Toho druhého gentlemana jsem pověsil na hák na maso, pane.“

„Vy jste ho vážně -“ začal Elánus, protože tohle bylo trochu silné i na něj.

„Jen za šaty, pane. Je mi líto, že jsem na vás vložil ruku, ale měl jsem strach, že je ten zatracený olej hořlavý. Doufám, že jsem je dostal všechny. Také bych rád využil téhle příležitosti k tomu, abych se vám omluvil za nepořádek, který jsem udělal, když -“

Ale to už byl Elánus pryč a v polovině schodů ze sklepa. V hale se mu srdce málem zastavilo.

Na vrcholku hlavního schodiště se na okamžik mihla malá černá postava a zmizela v dětském pokoji.

Mohutné, široké schodiště se před Elániem najednou zvedalo jako cesta na samotný vrchol světa. Pádil po něm vzhůru a řval: „Já tě zabiju... zabijuza-bijuzabijutě... zabiju tě, zabijutězabijutězabiju... zabiju...“ Dusil ho šílený vztek a neovladatelná zuřivost, které ho hnaly kupředu a pálily jako oheň, ale schody pod nohama jako by neubývaly. Zvedaly se do nekonečna, zatímco on padal dozadu, do pekel. Ale peklo ho vyvrhlo a dodalo jeho zuřivosti křídla, zvedlo ho a postrčilo vzhůru...

Konečně stál na vrcholu schodiště a jeho dech byl jeden jediný zuřivý výkřik...

V tom okamžiku trpaslík vyšel ze dveří dětského pokoje. Tedy... vyšel... on z nich spíše vypadl, pozpátku a velmi rychle. Narazil na kuželky v mohutném zábradlí, propadl mezi nimi a zřítíl se na mramorovou podlahu o patro níže.

Elánus pádil dál, klouzal po vyleštěné podlaze, smykem zatočil do dětského pokoje, s těmi nejhroznějšími představami se rozhlédl a uviděl - malého Samíka, který klidně a spokojeně spal. Na stěně svými skoky odměřovala čas ovečka.

Sam Elánus zvedl svého syna zabaleného do modré pokrývky a klesl na kolena. Celou tu šílenou cestu do schodů se nenadechl a teď mu tělo předložilo účty a začalo nasávat dech i úlevu obrovskými mučivými doušky. Z očí mu vytryskly slzy a celé tělo se třásl...

Rozmazaným, vlhkým závojem uviděl něco na podlaze. Na koberci tam ležel hadrový míč, obruč a pletený had, všechny hračky na místech, kam upadly.

Míč se dokutálel více méně do středu kruhu a mírně stočený had padl tak, že ležel hlavou na obruči.

Dohromady a v tlumeném světle dětského pokoje to na první pohled vypadalo jako velké oko s očáskem.

„Pane? Je všechno v pořádku?“

Elánus zvedl hlavu a zaostřil pohled na červenou Jeefesovu tvář.

„No... ano... cože? ...ano, v pořádku... díky,“ vypravil ze sebe a svolával zpět smysly, které ho napůl opustily. „V pořádku, Jeefesi. Díky.“

„Jeden z nich kolem mě musel v té tmě proklouznout-“

„Jak? Aha, no, to od vás v tom případě bylo opravdu velmi nedbalé,“ prohlásil Elánus, vstal, ale svého syna pořád pevně tiskl k sobě. „Byl bych se vsadil, že většina obyčejných komorníků by je smetla všechny tři jediným máchnutím prachovky, co říkáte?“

„Jste v pořádku, pane? Protože -“

„Ale vy jste navštěvoval akademii osobních sluhů ve Stydlonohé!“ uchechl se Elánus. Kolena se mu třásla. Část jeho vědomí si uvědomovala, o co tady šlo. Po hrůze následoval pocit podobný opilosti, kdy jste pořád naživu a všechno je najednou k smíchu. „Chtěl jsem říct, že ostatní komorníci vědí tak akorát, jak člověka probodnout pohledem, ale vy, vy Jeefesi, je umíte probodnout -“

„Poslouchejte, pane! Je venku!“ přerušil ho Jeefes naléhavě. „A je tam madam Sibyla!“

Elániovi ztuhl úsměv na tváři.

„Mám se postarat o juniora, pane?“ řekl Jeefes a natáhl ruce.

Elánus před ním ustoupil. Ani troll s páčidlem a kbelíkem vazelíny by mu teď syna z náruče nevypáčil.

„Ne! Ale dejte mi ten nůž! A běžte se podívat, jestli je v pořádku Čistomila!“

Přitiskl Samíka k sobě a rozběhl se dolů po schodech, halou a do zahrady. Bylo to hloupé, hloupé, hloupé. To si ovšem pomyslel až později. Ale právě teď myslel Sam Elánus jen v základních barvách. Bylo těžké, nesmírně těžké vstoupit do dětského pokoje, před očima s děsivými obrazy, které mu malovala jeho představivost. Nechtěl tím teď projít znovu. A zuřivost se vrátila, tentokrát klidně a kontrolovaně. Hladká jako ohnivá řeka. Najde je všechny, do posledního, a budou se smažit...

K hlavní dračí stáji, nebo snad doupěti se dalo dojít jen tak, že člověk obešel tři rozměrné ochranné štíty proti plamenům, vyrobené z litiny, které byly na svá místa namontovány teprve před dvěma měsíci. Chov draků nebyl koníček pro padavky ani pro lidi, kterým vadilo, že si tu a tam musí dát vyspravit a vymalovat celou jednu stěnu domu. Na každé straně byla jedna kovová vrata. Elánus si jedna z nich namátkou vybral, proběhl do dračích stájí a zavřel za sebou. Ve stájích bylo vždycky teplo, protože draci neustále říhali. Kdyby si byli občas neodříhli, mohli by vybuchnout, jak se ostatně i občas stávalo. Uprostřed uviděl Sibylu v kompletním pracovním dračím obleku. Právě

klidně procházela mezi jednotlivými kotci, s kbelíkem v každé ruce, když se jí za zády začaly otvírat kovové dveře na opačném konci zástěny a v nich se objevila malá černá postava. Trpaslík v rukou svíral tyč s věčným plamínkem na konci a -

„Pozor! Za sebou!“ zaječel Elánus.

Jeho žena se na něj podívala, otočila se a začala něco křičet.

Pak na konci trubice vykvetl plamen, zasáhl Sibylu do prsou, rozlil se po stěnách kotců a náhle zhasl. Trpaslík se zadíval na konec trubice a začal do ní zoufale bušit dlaní.

Sloup ohně, v němž se proměnila lady Sibyla, prohlásil autoritativním tónem, který nepřipouštěl odporu: „Lehni si na zem, Same. Hned!“ Pak Sibyla klesla na písek vysypanou zem a ze všech kotců se začaly na dlouhých dračích krcích zvedat dračí hlavy.

Nozdry se jim chvěly. Většina z nich se nadechovala.

Byli vyzváni. Byli uraženi. A byli právě po večeři.

„Hodní hoši,“ ozvala se Sibyla ze země.

Pak vzduchem proletělo šestadvacet odvetných plamenů. Elánus ležel na podlaze, vlastním tělem kryl malého Samíka a cítil, jak se mu připékají vlasy v zátylku.

Tohle nebyl ten kouřící, červený oheň trpaslíků, tohle bylo něco, co dokázal stvořit jen dračí žaludek. Plameny byly prakticky neviditelné. Alespoň jeden z nich musel zasáhnout trpaslíkovu zbraň, protože ta vybuchla a něco vyletělo střechou. Dračí doupata byla stavěna jako muniční továrna: stěny byly velmi silné a střecha byla tak slabá, jak to jen šlo, aby umožnila co nejrychlejší cestu k nebesům.

Když hukot plamenů přešel ve vzrušené řihání, Elánus zariskoval a zvedl hlavu. Sibyla se pomalu zvedala na nohy, i když díky speciálnímu oblečení, které nosí každý chovatel draků, poněkud neohrabaně.*

* Pozn. autora: Tedy každý chovatel draků, jehož popel už není uložen v malé, umělecky zdobené schránce.

Kov vzdálenějších dveří byl rozpálen do malinové červeně a v té se černě črtal obrys trpaslíka. Kousíček před ním ležel v louži roztaveného písku na zemi pár železných bot, který chladnul a postupně měnil barvu z oslnivě bílé na pomerančově oranžovou, jahodově červenou, malinově nafialovělou a dále tmavě.

Kov tiše pocinkával.

Lady Sibyla zvedla ruku v silné rukavici, udusila jí několik hořících olejových skvrn na své kožené zástěře a sundala si helmu. Přilba s nárazem dopadla do písku.

„Oh, Same...“ řekla skoro něžně.

„Není ti nic? Malý Samík je v pořádku. Musíme odsud okamžitě pryč!“

„Oh, Same...“

„Sibylu, potřebuju, abys ho vzala!“ Elánus mluvil pomalu a zřetelně, aby překonal šok, ve kterém se ocitla. „Mohli by tady být ještě další!“

Oči lady Sibyly se náhle zaostřily. „Dej mi ho,“ přikázala. „A ty vezmi Rádžu!“

Elánus se podíval směrem, kterým ukazovala. Pomrkal na něj mladý drak s plandajícima ušima a výrazem mírně otřeseného dobráka. Byl to Zlatý Supinjas, plemeno s plamenem tak silným, že jednoho z nich kdysi použili bankovní lupiči, aby se jim propálili do sejfů.

Elánus ho opatrně zvedl.

„Zauhli ho,“ přikázala Sibyla.

To musí být rodový dar, pomyslel si Elánus, když sypal černé uhlí do Rádžova nenasytého chřtánu.

Sibylini předkové po přeslici, ženy mnoha generací, stály odvážně po boku svých manželů, kteří dobývali nová území, rodily na hřbetech velbloudů nebo ve stínu uloveného slona, rozdávaly kulaté bonbony ve zlatém obalu, když se trollové pokoušeli probít do tábora, nebo prostě zůstávaly doma a staraly se o ty zbytky manželů a synů, které se jim vrátily z nekonečných drobných válek a šarvátek. Výsledkem byl onen druh žen, které se, když povinnost zavolala, změnily v kvalitní ocel.

Když Rádža řihnul, Elánus poplašeně zamrkal.

„Byl to trpaslík, že?“ ujistěovala se Sibyla a houpala malého Sama. „Jeden z těch hlubinných?“

„Ano,“ přikývl Elánus.

„Proč se mě pokoušel zabít?“

Když se vás lidé pokoušejí zabít, znamená to, že něco děláte správně. To bylo pravidlo, podle kterého Sam žil. Ale tohle... dokonce ani zabiják chladný a tvrdý jako kámen, třeba Chrysopras, by se o něco takového nepokusil. Bylo to šílené.

Budou se smažit. Smažit!

„Myslím, že mají strach z toho, co bych mohl odhalit,“ odpověděl Elánus. „Všechno se jim to nějak zvrtilo a chtějí mě zastavit.“

Opravdu jsou tak hloupí? Uvažoval. Mrtvá manželka? Mrtvé dítě? Mohlo je opravdu napadnout, že by mě to jen na okamžik zastavilo? Ale až chytím toho, kdo tohle přikázal, a já ho dostanu, doufám, že u toho bude někdo, kdo mě pak zadrží. Za to, co udělali, se budou smažit!

„Oh... Same...“ zamumlala Sibyla, jejíž ocelová maska na okamžik sklouzla.

„Moc se omlouvám. Promiň. Tohle jsem nečekal,“ řekl Elánus. Položil draka na zem a opatrně, skoro se strachem ji objal. Jeho nenávist byla tak silná, cítil, že by na něm mohly vypučet trny, nebo by se mohl rozpadnout na kusy. A vracela se mu bolest hlavy, jako kus olova, který mu někdo přibil přímo na čelo.

„A kam se podělo to jejich známé hou a hou a laskavost k sirotkům, které našli v černém lese, Same?“ zašeptala Sibyla.
„Jeefes je v domě,“ řekl. „A Cistomila taky.“
„Tak se po nich pojdme podívat,“ řekla Sibyla. Pak se mírně usmála. „Přála bych si, aby sis nenosil práci domů, Same.“
„Tentokrát mě práce sledovala sama,“ odpověděl jí Elánius zachmuřeně. „Ale mám v úmyslu to vyřídít co nejrychleji, věř mi.“ Budou se smaž- Ne! Budu je štvát, a až zalezou do nějaké díry, aby se ukryli, vyhrabu je a předám spravedlnosti. Pokud se ovšem (ach, kéž by!) nebudou bránit zatčení...
Cistomila spolu s Jeefesem stáli v hale. Ona dost nepřesvědčivě třímala trofejní klačský meč. Jeefes rozšířil svou výzbroj o dva sekáčky na maso, které potěžkával s jistotou, která by člověku znalému věci způsobila přinejmenším starosti.
„Bohové, člověče, vždyť vy jste samá krev!“ vybuchla Sibyla.
„To je pravda, vaše milosti,“ přisvědčil Jeefes klidně. „Mohu vám však s uspokojením ohlásit, že oproti všemu zdání není moje.“
„V dračinci byl jeden,“ hlásil Elánius. „Nějaké známky po ostatních?“
„Ne, pane. Ti ve sklepe měli nějaké zařízení na střílení ohněm, pane.“
„Ten, co jsme ho viděli my, také,“ přikývl Elánius. „Ale nebylo mu moc platné.“
„Opravdu, pane? Zkusil jsem, jak s ním zacházet, a myslím, že jsem se to naučil. Vyzkoušel jsem si to tak, že jsem se postavil do ústí tunelu, kterým pronikli do sklepa, a chrtil jsem do něj plameny tak dlouho, než ve stroji došla zápalná tekutina. Jen pro případ, že by jich tam bylo víc. Myslím, že to je taky důvod, proč hoří keře v čísle pět.“
Elánius a Jeefes se za svého mládí nikdy nepotkali. Gang Řvounů z ulice U kotvy a ráhna měl smlouvu se Stydlonohou ulicí, a tím pádem si nemuseli krýt bok a mohli se naopak soustředit na obranu proti agresivní politice rozpínavého gangu Mrtvého marmota z Prasečího vršku. Elánius byl rád, že tehdy nestanul proti mladému Jeefesovi.
„Takže tam někde se dostávali dovnitř a ven,“ přikývl. „Nefřířňovi jsou na dovolené.“
„No, pokud nepočítali s něčím podobným, udělali chybu, že si na zahradě vysadili rododendrony,“ prohlásila suše lady Sibyla. „Co teď, Same?“
„Na noc zůstaneme v Pseudopolském dvoře,“ oznámil jí Elánius. „A nepři se se mnou.“
„Berankinové nikdy před ničím neutekli,“ prohlásila Sibyla.
„Elániové zase pokaždé utíkali, jako kdyby jim za patami hořelo,“ odpověděl jí Elánius, který byl natolik diplomatický, že se nezmínil o již zmíněných předcích, kteří se vraceli domů po kouscích. „To znamená, že bojuješ tam, kde chceš bojovat. Teď vezmeme kočár a všichni jedeme do Dvora. Až tam dojedeme, pošlu někoho z našich, aby nám dovezl věci. Jen na jednu noc, ano?“
„A jak mám, vaše milosti, naložit s těmi návštěvníky?“ obrátil se Jeefes k Elániovi a vrhl při tom koutkem oka pohled k lady Sibyle. „Obávám se, že jeden z nich je skutečně mrtev. Jak si jistě vzpomínáte, asi jsem ho omylem bodnul sekáčkem na led, který jsem právě držel v ruce, protože jsem se chystal připravit led do kuchyně,“ dodal s kamennou tváří.
„Naložte ho na střechu kočáru,“ řekl Elánius.
„Jak se zdá, tak je mrtvý i ten druhý. Přisahal bych, že mu nic nebylo, když jsem ho svazoval, protože mě v tom jejich jazyce proklínal.“
„Nepraštil jste ho moc silně, že ne, abyste -“ začal Elánius, ale pak pro jistotu umkl. Kdyby chtěl Jeefes někoho zabít, nesvazoval by ho.
Muselo to být překvapení, probourat se do sklepa a potkat někoho, jako je Jeefes. A co? K čertu s nimi!
„Jen tak... zemřel?“
„Ano, pane. Nevíte, pane, jestli mají trpaslíci normálně zelené sliny?“
„Prosím?“
„Pokožku kolem úst má slinami zabarvenou do zelena. To by podle mě mohlo být jisté vodítko.“
„Dobrá, hodte ho taky na střechu. A teď pojedeme, ano?“ Elánius musel dost naléhat, aby přesvědčil lady Sibylu, aby jela uvnitř kočáru. Obvykle si věci dělala po svém a on jí rád a bez odporu ustupoval, ale nepsaná dohoda byla taková, že když opravdu naléhal, ona ho poslechla. U některých, a většinou spokojených manželských párů to tak bývá.
Elánius jel vedle Jeefese na kozlíku a přinutil ho zastavit na půli cesty z kopce, kde kamelot prodával večerní vydání Komety ještě teplé z tiskového stroje.
Na obrázku na titulní straně byla skupina trpaslíků. Právě otevřeli jedny z velkých kulatých důlních dveří, které byly dokořán a visely na závěsech. Ve středu skupiny byl kapitán Karotka, který s mohutnými svaly napjatými úsilím svíral jejich okraj. Byl vysvlečený do půl těla a na tváři měl široký, bezelstný úsměv.
Elánius spokojeně zamručel, složil noviny a zapálil si doutník. Třas v nohou už skoro pominul, plameny příšerné zuřivosti pohasly, i když stále ještě doutnaly někde uvnitř.
„Svoboda tisku, Jeefesi. To prostě neporazíte,“ řekl.
„O tom už jsem vás slyšel několikrát mluvit, pane,“ přikývl Jeefes.

Entita se plížila ulicemi smáčenými deštěm. Byla znovu naprosto zmatená! Pronikala už dovnitř, věděla to. Naslouchal jí. A pokaždé, když se pokoušela sledovat slova, byla odmrštěna zpět. Mříže jí zablokovaly okna, dveře, které už už byly otevřené, se zase zamykaly, když se přiblížila. A co bylo tohle? Nějaký podivný druhořadý vojáček! Touhle dobou už by se dávno zmocnila i berserků, kteří dokázali přehryzat vlastní štít napůl!
Ale to nebyl hlavní problém. Ona byla i pozorována. A to se jí ještě nikdy předtím nestalo...

Přede Dvorem se klackoval zástup trpaslíků. Nevypadali nijak agresivně - tedy ne agresivněji než obvykle vypadají

příslušníci druhu, který ze zvyku nosí helmy, zbroj, železné boty a jako součást oblečení těžké válečné sekery -, ale vypadali zmatení a nejistí, jako by nevěděli, proč tady vlastně jsou.

Elánius přikázal Jeefesovi, aby vjel do dvora a odnesl těla útočníků dolů Igorovi, který něco věděl o záležitostech, jako byli mrtví lidé se zeleným kroužkem kolem úst.

Sibylu, Čistomilu a malého Samíka odvedli do čisté kanceláře. Je to zajímavá věc, pomyslel si Elánius, když se díval na Pleskot Řířku a skupinu trpasličích policistů, jak se henží a pitvoří kolem dítěte, dokonce ani teď, nebo naopak právě ani teď, kdy se všichni vraceli ke starým rodovým jistotám, nevěděl, kolik vlastně má v Hlídce trpasličích policistek. K přiznání tohoto faktu musela mít trpaslice opravdu nebyvalou odvahu. V komunitě trpaslíků stačilo obléci si solidní šaty z kroužkové zbroje a kůže, se sukní až na zem místo kalhot, aby to trpaslici na morální mapě trpasličího světa postavilo do horšího světla, než byla v lidském světě Táňa a její těžce pracující kolegyně z klubu od Růžové kočičky. Odložte ale v místnosti žvatlající dítě a odhalíte je okamžitě, přes všechnu zbroj a vousy, dlouhé tak, že by se v nich ztratila krysa.

Skupinou se protlačil Karotka a zaslutoval. „Stala se spousta věcí, pane,“ hlásil.

„No tohle! Vážně?“ odpověděl Elánius s mírně nepřičetnou rozjařeností.

„Ano, pane. Všichni byli pěkně... rozzlobení, když jsme vynesli ta těla z dolu, a všichni stáli o to, aby byly ty dveře v ulici U melasového dolu otevřeny co nejdříve. Všichni hlubinní trpaslíci byli pryč, až na jednoho -“

„A to byl Přílbomysl,“ řekl Elánius a vykročil ke své kanceláři.

Karotka se zatvářil překvapeně. „To je pravda, pane. Je v cele. Byl bych rád, kdybyste se na něj podíval, jestli vám to nevadí. Krčil se v koutě, křičel, sténal, třásl se a všude kolem sebe měl zapálené svíčky.“

„Další svíčky? Má strach z temnoty?“ uvažoval Elánius nahlas.

„Je to možné, pane. Igor říká, že chyba je v jeho hlavě.“

„Ne aby mu Igor přišel novou!“ varoval Karotku spěšně Elánius. „Zajdu tam hned, jen co mi zbude chvilka.“

„Pokoušel jsem se s ním promluvit, ale byl naprosto netečný, pane. Jak jste věděl, že to byl právě on, koho jsme našli?“

„Mám části okrajů a některé kousky, které mají velmi zajímavý tvar,“ prohlásil Elánius a sedl si ke svému stolu. Když viděl nechápavý Karotkův pohled, pokračoval: „Te skládačky, kapitáne. Pořád ale zbývá mnoho kousků s oblohou. Přesto si ale myslím, že to skoro mám, protože teď jsem dostal najednou skoro celý roh. Co říká podzemí?“

„Pane?“

„Víte, že trpaslici naslouchali něčemu pod zemí? Vy jste přemýšlel o tom, že tam byl někdo uvězněn, že? Ale neexistuje něco... co já vím... něco, co vyrobili trpaslíci a co mluví?“

Karotkovi naskočily na čele vrásky. „Nemluvíte o krychli, pane, že ne?“

„Já nevím. Mluví? To mi musíte říci vy!“

„Hlubinní trpaslíci mají nějaké ve svých dolech, ale jsem si jistý, že tady pod zemí žádná není. Všeobecně se nacházejí ve tvrdých horninách. Navíc nehledal byste ji tak, že byste poslouchal. Neslyšel jsem o jediné, která by mluvila, když ji našli. Někteří trpaslíci strávili celé roky tím, že se učili, jak nějakou krychli používat.“

„Výborně! A teď: Co je to krychle?“ řekl Elánius. Podíval se do svého košíku s nápisem vyřídít. Skvělé! Nebyla tam ani jedna zpráva od pana Pesimysla.

„Vypadá... je to něco jako kniha, pane. Která mluví. Trochu jako váš iPaco, řekl bych. Většina z nich obsahuje výklady trpasličích tradic v podání prastarých mistrů zákona. Je to velmi stará... magie, myslím.“

„Myslíte?“ nadhodil Elánius.

„Víte, výtvoř technomancie, Zařízení, vypadají jako věci, které jsou vyrobeny z -“

„Kapitáne, už jsem zase naprosto mimo. Co jsou Zařízení a proč to vyslovujete s velkým Z?“

„Krychle jsou jistý druh Zařízení, pane. Nikdo neví, kdo je vyrobil ani jaký byl jejich původní účel. Jsou možná starší než sám svět. Občas se najdou v jínech vulkánů a hlubinných minerálech. Většinu z nich mají hlubinní trpaslíci. Nacházejí se v různých-“

„Počkejte, chcete tím říci, že když se najdou, obsahují hlasy trpaslíků miliony let staré? V té době přece nemohli žít -“

„Ne, pane. Hlasy do nich vložili trpaslíci až později. O tomhle toho moc nevím. Myslím, že když byly nalezeny, obsahovaly jen přírodní zvuky, jako šplouchání vody, zpěv ptáků nebo skřípot zemských vrstev a takové věci. Krakove přišli na to, jak z nich ty zvuky odstranit a udělat tak místo pro slova. Tak nějak to bylo. Slyšel jsem o jedné, na níž byly zvuky pralesa. Deset let zvuků v krychličce menší než pět krát pět centimetrů.“

„A tyhle věcičky jsou cenné, že?“

„Neuvěřitelně cenné, pane, zvláště krychle. My říkáme, že kvůli nim stojí za to prokopat žulovou horu... tedy ‚my‘, jako trpaslíci... ne ‚my‘, jako policisté, pane.“

„Takže přehrabat pár tisíc tun ankh-morporské-ho bahna by za to stálo, hm?“

„Kvůli krychli? Samozřejmě! Ale jak by se tam dostala? Obyčejný trpaslík ji za celý život ani nezahledne. Krychle používají jen krakové a náčelníci! A proč by mluvila? Všechny, které jsou mezi trpaslíky, se dají oživit jen klíčovým slovem!“

„Copak já vím? A jak vlastně vypadají, tedy kromě toho, že jsou to krychle?“

„Viděl jsem jich jen pár, pane. Ty největší mají hranu maximálně patnáct centimetrů, vypadají, jako když jsou ze starého bronzu a lesknou se.“

„Jsou měňavé, zelenožluté?“ přerušil ho Elánius rychle.

„Přesně tak, pane! Několik jich mají v ulici U melasového dolu.“

„Myslím, že jsem je viděl,“ zabručel Elánius. „A taky si myslím, že teď mají jednu navíc. Tak hlasy z minulosti, říkáte? Jak to, že jsem o nich nikdy předtím neslyšel?“

Karotka zaváhal. „Jste velmi zaměstnaný člověk, pane. Nemůžete znát všechno.“

Elánius si byl jist, že v kapitánově tónu zaslechl slaboučký náznak nesouhlasu.

„Chcete snad říci, že jsem člověk s omezenými obzory, kapitáne?“

„To ne, pane. Zajímáte se o každý aspekt policejní práce a kriminalistiky.“

Někdy bylo naprosto nemožné z Karotkova výrazu cokoliv vyčíst. Elánius se už o to ani nepokoušel.

„Něco mi uniká,“ řekl. „Ale přitom to má něco společného s Koumským údolím, já to vím. Podívejte, jaké je vlastně tajemství Koumského údolí?“

„To já nevím, pane. Nemyslím, že by tady nějaké bylo. Myslím, že velké tajemství je, která strana zaútočila první. Jak víte, pane, obě strany tvrdí, že byly přepadeny druhou stranou ze zálohy.“

„Připadá vám to opravdu tak hrozně zajímavé?“ řekl Elánius. „Skutečně na tom tolik záleží?“

„Kdo to všechno začal? To bych řekl, pane!“ prohlásil zapáleně Karotka.

„Myslel jsem si, že se mezi sebou sváří od počátku času.“

„To je pravda, pane, ale Koumské údolí je první oficiální srážka, pane!“

„Kdo vyhrál?“ zajímal se Elánius.

„Pane?“

„To snad není nijak těžká otázka, že? Kdo vyhrál tu první bitvu v Koumském údolí?“

„Dalo by se říci, že tak nějak byla odplavena deštěm, pane,“ odpověděl Karotka.

„To ukončili tak záštitnou šarvátku kvůli troše deště?“

„Kvůli množství deště, pane. U vrcholů hor se tenkrát zastavila bouře. Z úbočí hor tekly proudy vody promísené balvany. Bojujícím to podráždilo nohy a strhávalo je to s sebou, některé dokonce zasáhl blesk.“

„No, to jim vážně muselo zkazit celý den,“ přikyvoval Elánius. „Dobrá, kapitáne, máme nějakou představu o tom, kam se nám ti grázlici podělí?“

„Měli připravený únikový tunel -“

„O tom nepochybuju!“

„A ten za sebou zničili. Nechal jsem chlapy kopat -“

„Odvolajte je. Mohou být v kterémkoliv z domů, mohli odjet na voze, k čertu, vždyť oni si mohli obléct zbroj, nasadit helmice a vydávat se za městské trpaslíky. Už toho bylo dost. Zbytečně vyčerpáváme lidi. Tamty nechme zatím být. Myslím, že je později znovu dokážeme najít.“

„Dobrá, pane. Krakove zmizeli tak rychle, že tady nechali ještě nějaká jiná zařízení. Zabavil jsem je ve prospěch města. Museli být opravdu vyděšení. Sebrali krychle a zmizeli. Jste v pořádku, pane? Vypadáte tak trochu... neklidně.“

„Abych se vám přiznal, kapitáne, cítím se neobyčejně skvěle. Chtěl byste slyšet, jak jsem prožil den já?“

O sprchách ve Dvoře se ve městě hodně mluvilo. Sám Vetinari si neodpustil několik velmi jedovatých poznámek, které se týkaly nákladů na jejich vybudování. Byly dost primitivní a skládaly se prakticky z několika děrovaných koncovek zahradních konví, které byly spojeny s vodními nádržemi v prvním patře, ale po celodenním pobytu v ankh-morporském podsvětím podzemí byla myšlenka na to, být zase dokonale čistá, neobyčejně přitažlivá. Přesto Angua váhala.

„Tohle je opravdu úžasné,“ libovala si Sally a pomalu se otáčela pod proudem vody. „Co je s tebou?“

„Podívej, já se s tím musím psychicky vyrovnat,“ štekla Angua, která stála těsně na okraji šumících kapek. „Je úplněk, rozumíš? A ten vlk ve mně je trochu silný.“

Sally se přestala drhnout. „Aha, už chápu,“ řekla. „Cítíte to spíš jako povinnou Koupel, co?“

„Ty jsi to prostě musela říct, co? Nemohla sis to odpustit?“ zamračila se Angua a přinutila se vstoupit na dlaždice a pod vodu.

„No a jak to děláš normálně?“ zajímala se Sally a podala jí mýdlo.

„Dávám si studenou vodu a předstírám, že je to déšť. Neodvažuj se smát! Raději hned změňme téma hovoru!“

„Dobrá. Co si myslíš o Nobyho přítelkyni?“ nadhodila Sally.

„O Táně? Přátelská. Pěkná.“

„Co takhle dokonale fyzicky krásná? Úžasné míry? Krácející klasika?“

„No... asi ano. Skoro určitě,“ připouštěla Angua.

„A to všechno je Nobyho přítelkyni?“

„Zdá se, že ano.“

„Nechceš mi snad říct, že si Nobyho zasloužil?“ podívala se na Anguu Sally.

„Podívej, Nobyho si nezaslouží ani Pravdomila Strkvorová, a ta děsivě šilhá, ruce má jako přistavní nosič a k jídlu si vaří škeble,“ odpověděla jí Angua. „Tak je to.“

„To je jeho stará přítelkyně?“

„To on alespoň tvrdil. Co já vím, tak fyzická stránka jejich vztahu spočívala v tom, že kdykoliv se k ní přiblížil, flákla ho syrovou rybou.“

Angua si vymáčkla z vlasů poslední zbytky slizu. Byl velmi úporný a nechtěl se pustit. Byl tak houževnatý, že některé z jeho kousků odmítaly odtéct do odpadu a ze všech sil se držely okraje.

To bude stačit. Nestála o to strávit zbytečně mnoho času v KOUPELI. Dalších pět šest takových a zápach docela zmizí. Teď bylo důležité nezapomenout se utírat do ručníku, a ne se otírat dosucha.

„Ty si myslíš, že jsem tam dolů vlezla, abych udělala dojem na kapitána Karotku, že?“ ozvala se jí Sally za zády.

Angua, s hlavou zabalenou do ručníku, se zarazila. No jasně, dřív nebo později se to stát muselo...

„Ne,“ řekla.

„Jenže tlukot tvého srdce říká něco jiného,“ pokračovala Sally skoro pokorně. „Nedělej si starosti. Neměla bych nejmenší šanci. Jeho srdce se rozbuší, kdykoliv se na tebe podívá, a tvoje změnění rychlost, když ho jen zahlédneš.“

Dobrá, tak tady to máme, prohlásil vlk, který nikdy nebyl příliš daleko, teď si to vyřídíme, drápy proti zubům... Ne! Neposlouchej toho vlka! Jenže ono by hodně pomohlo, kdyby ta protivná myš přestala poslouchat toho netopýra v sobě...

„Drž se od lidských srdcí dál,“ zavrčela.

„To nemůžu. Dokážeš ty vypnout svůj nos? No? Dokážeš?“

Okamžik vlka pominul. Angua se poněkud uvolnila. Tak jeho srdce bilo rychleji?

„Ne,“ zavrčela hlavou. „To nedokážu.“

„Viděl tě vůbec někdy bez uniformy?“

U bohů, pomyslela si Angua a vykročila k hromádce svých šatů.

„No... samozřejmě...“ zamumlala.

„Já myslím oblečenou v něčem jiném, než je uniforma. Jako třeba v šatech?“ pokračovala Sally. „Ale no tak. Každý policajt tráví nějaký čas mimo uniformu. Tak se pozná, že nejsou ve službě.“

„Jenže my vlastně sloužíme čtyřicetky a pak máme osm hodin volno, takže to jsme rádi, když -“

„Jenže to děláš hlavně kvůli němu, protože jemu to tak vyhovuje, je to tak?“ nedala se odbýt upírka a právě díky téhle větě pronikla Anguinou obranou.

„Je to můj život! Proč bych měla poslouchat rady nějaké upírky?“

„Protožejsi vlkodlačice,“ opáčila Sally. „Jen upír se odváží dát ti radu, chápeš? Nemusíš se mu neustále držet u nohy.“

„Podívej, tímhle vším už jsem si prošla. Tohle je věc, kterou si musím, jako vlkodlak, vyřešit sama. Jsme, co jsme!“

„Já ne. Černou stuhu nedostaneš jen proto, že podepíšeš slib. A taky to neznamená, že navždycky přestaneš toužit po krvi. Prostě s tou touhou jen nic neděláš. A ty aspoň můžeš vyrazit do ulic a honit kuřata.“

Zavládlo hrobové ticho. Pak se ozvala Angua: „Ty víš o těch kuřatech?“

„Hm“

„Já za ně platím, je to jasné?“

„Jsem si jistá, že ano.“

„A taky to nedělám každou noc.“

„To věřím. Podívej, víš ty vůbec, že jsou tady lidé, kteří by se nabídli jako dobrovolníci... byli by ochotni dobrovolně se stát upírovi... společníkem při večeři? Pokud by bylo všechno provedeno stylově. A o nás se bude říkat, že jsme podivně výstřední?“ Odfrkla si. „Mimochodem, v čem si myješ vlasy?“

„Šampon ‚Hodná holka!‘ bratří Mistralových proti blechám,“ odpověděla Angua a v defenzivě dodala: „Podívej, chtěla bych, aby bylo mezi námi jasno. Jen proto, že jsme spolu strávily několik hodin v podzemí města a - připouštím - jedna druhé jednou nebo dvakrát zachránila život, ještě nemusíme být zrovna přítelkyně, jasné? Prostě se přihodilo, že jsme tam byly obě v téže době.“

„Potřebuješ si udělat volno,“ prohlásila rezolutně Sally. „Chtěla jsem pozvat Tánu na skleničku, abych jí poděkovala, a Pleskot řekla, že se s námi svezí. Co ty na to. Teď nás vystřídají. Je čas si trochu užít, ne?“

Angua zápasila s celým hadím hnízdem emocí. Táňa byla opravdu velmi příjemná a mnohem vstřícnější, než byste čekali od někoho, kdo na sobě má boty s podpatky o délce dvanáct centimetrů a šaty o rozloze deset centimetrů čtverečních.

„No tak,“ dodávala jí Sally odvalu. „Nevím, jak ty, ale mě to bude stát jisté úsilí, než se zbavím té ošklivé chuti v ústech.“

„No, tak dobrá! Ale to pořád ještě neznamená, že se budeme nějak... sestřičkovat!“

„Jasně. Výborně.“

„Nepatřím k osobám, které navazují přátelské vztahy.“

„Ano, ano,“ přikyvovala Sally. „To vidím“

Elánus seděl a zíral do svého zápisníku. Dostal se k tomu, že si zapsal slova „mluvící krychle“ a ta si zakroužkoval. Napůl ucha při tom zaznamenával zvuky Hlídky, které se k němu nesly zdola. Šum a ruch na dvoře staré továrny na limonády, kde se znovu, pro všechny případy, shromažďovali „výpomocní“, chřestění pospíchajících vozů, sborový zvuk hlasů, stoupajících do kanceláře podlahou zespoda...

Po chvilce přemýšlení ještě připsal „stará studna“ a také zakroužkoval.

Stejně jako většina ostatních dětí, i on chodil na „drbeš“, to znamená krást ovoce a především švestky ze zahrady Šarlatánova půlměsíce. Polovina okolních domů byla prázdná a většině lidí to bylo jedno. Ano, bývala tam studna, ale ta už tenkrát byla dávno až po okraj plná odpadků. Na vrcholku násypu rostla tráva. Našli ty cihly jen proto, že je hledali.

To znamená, že pokud trpaslíci hledali něco, co bylo pohřbeno na dně té studny, bylo to tam vhozeno před padesáti - šedesáti lety...

Před nějakými čtyřiceti lety ještě člověk v Ankh-Morporku trpaslíka skoro neviděl, a pokud vůbec, tak rozhodně nebyl tak bohatý, natož mocný, aby vlastnil krychli. Byli to nádeníci, kteří hledali - čirou náhodou - lepší život. Tak který člověk tam mohl odhodit mluvící krychli, jejíž cena se dala počítat v desítkách kilogramů zlata. Musel by být naprosto šílený-

Elánus nehybně seděl a upíral oči na pár slov naškrabaných na papíře. V dálce bylo slyšet, jak Navážka na někoho pokřikuje rozkazy.

Cítil se jako muž, který chce přejít řeku po vyčnívajících kamenech. Byl už skoro v polovině, ale následující kámen byl příliš daleko a bylo možné na něj dokročit jen s poměrně velkou námahou a nemenším rizikem. Jenže noha už se mu vznášela ve vzduchu a teď se musel buď pokusit udělat ten krok, nebo spadnout do vody.

Napsal: „Grassel.“ Pak to slovo několikrát zakroužkoval tak důrazně, že se tužka zakusovala to laciného papíru. Grassel musel být v Koumském údolí. Řekněme, že tam našel krychli... bohové vědí, jak. Jen tak tam ležela? Každopádně si ji přinesl domů. Namaloval svůj obraz a zbláznil se, ale mezitím na něj začala kostka mluvit.

Elánus si napsal: „ZVLÁŠTNÍ SLOVO?“ To pak zakroužkoval takovou silou, že ulomil špičku tužky.

Třeba se mu nepodařilo najít slovo pro „přestaň mluvit!“? Každopádně krychli hodil do studny...

Pokusil se napsat: „Žil Grassel někdy v Šarlatánově půlměsíci?“ Pak to ale vzdal a pokusil se zapamatovat si to.

Jenže... pak zemřel a ještě potom byla napsána ta zatracená kniha. Neprodalo se jí mnoho výtisků, ale nedávno byla vydána znovu a... jenže teď je ve městě spousta trpaslíků.

To je pravda... když jsem byl malý kluk, člověk opravdu ve městě trpaslíka skoro neviděl. Někteří ji přečetli a někteří jim zase řekli, že to tajemství se ukrývá v krychli. Zjistili, kam se krychle poděla. Jak? K sakra. Neříká snad ta kniha, že tajemství Koumského údolí se ukrývá na obraze? Dobrá. Třeba... třeba na ten obraz namaloval něco, co říká, kde kostka je? Ale pak co? Co bylo na kostce? Co mohlo být tak strašného, že chudáci, kteří to slyšeli, museli zemřít? Jenže mám dojem, že se na to dívám špatně. To není má kravička. Je to ovečka s vidlemi. A naneštěstí ještě kváká. Začínal ztrácet přehled o situaci, prošel to už celé, teď dokonce došlápl i na další kámen a cítil, že je o něco blíže. Jenže k čemu?

Tak co třeba takhle: co by se opravdu stalo, kdyby to byl důkaz o tom, řekněme, že trpaslíci vlákali do pasti trolly?

Nestalo by se nic, co už se neděje, tak je to. Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde, a koho zajímá, co si myslí nepřítel?

Ve skutečném světě by to nezpůsobilo žádný rozdíl.

Ozvalo se tiché zaklepání na dveře. Někdo klepal tak, jako kdyby doufal, že mu nikdo neodpoví. Elánus vyskočil ze židle a otevřel dveře dokořán.

Na chodbě stál pan A. E. Pesimysl.

„Ale, to je Eji,“ zabručel Elánus, vrátil se ke stolu a odložil tužku. „Pojďte dovnitř. Co pro vás můžu udělat? Co ruka?“

„Hm... mohl byste mi věnovat chvíli vašeho drahocenného času, vaše milosti?“

Vaše milosti, pomyslel si Elánus. Dobrá, tentokrát neměl to srdce protestovat.

Znovu si sedl. A. E. Pesimysl na sobě měl pořád ještě kroužkovou košili, na níž měl přišpendlený odznak Pomocné stráže. Nevypadal nijak zvlášť leskle. Cihlovo jediné máchnutí ho poslalo přes celé náměstí jako kuželnicovou kouli.

„Víte...“ začal A. E. Pesimysl.

„Musel byste začít jako svobodník, ale muž vašeho talentu by to měl dotáhnout nejpozději do roka na seržanta. A mohl byste mít vlastní kancelář,“ řekl Elánus.

A. E. Pesimysl zavřel oči. „Jak jste to věděl?“ vydechl.

„Zaútočil jste na opilého trolla vlastními zuby,“ odpověděl Elánus, „a já si okamžitě pomyslel: tohle je muž, který byl zrozen pro policejní odznak! A přesně to jste si vždycky přál, je to tak? Jenže jste byl vždycky moc malý, příliš slabý a navíc velmi stydlivý, abyste se stal policistou. Velké a silné najdu kdykoliv. Ale právě teď potřebuju muže, který ví, jak se chopit tužky a nezломit ji.“

Budete mým pobočníkem,“ pokračoval Elánus. „Postaráte se o všechno mé papírování. Budete číst hlášení a pokusíte se v nich najít to důležité. A abyste se naučil, co by mohlo být důležité, budete alespoň dvakrát týdně zařazen do běžné hlídky.“

Panu A. E. Pesimyslovi po tváři stékala slza. „Děkuji vám, vaše milosti,“ vypravil ze sebe zadržávajícím se hlasem.

Kdyby měl pan A. E. Pesimysl dost hrudníku, byl by se mu teď dmul.

„Ale je samozřejmé, že nejdříve budete muset dokončit své hlášení o Hlídce,“ sděloval mu dál Elánus. „To je věc mezi vámi a jeho lordstvem. A teď, když mě omluvíte, musím pokračovat v práci. Upřímně se těším na to, až budete pracovat pro mě, svobodníku Pesimysle.“

„Děkuji vám, vaše milosti!“

„A ještě něco. Nebudete mě oslovovat vaše milosti,“ napadlo ještě Elánia. Chvilku přemýšlel, ale došel k názoru, že si to ten muž zasloužil všechno najednou, a dokončil: „Pane Elánie nebo veliteli bude stačit.“

Takže jsme udělali pokrok, pomyslel si, když pan Pesimysl vyplul z kanceláře. A jeho lordstvu se to nebude líbit, takže co se mě týká, nemá to chybu. Quis custodiet ipsos custodes, er, qui custodes custodient? Je to tak správně pro „kdo hlídá toho, kdo hlídá hlídače“? Asi ne. Ale... teď jste na tahu vy, vaše lordstvo.

Znovu se zabral do poznámek ve svém notesu, když se dveře, tentokrát bez jakéhokoliv předchozího upozornění, znovu otevřely.

Vstoupila Sibyla s podnosem v rukou.

„Málo jíš, Samueli,“ prohlásila. „A ta jídelna tady... to je ostuda. Je to samý omastek a těžká a nezdravá jídla!“

„Obávám se, že mužstvo to tak má rádo,“ odpověděl jí Elánus s provinilým výrazem.

„No, alespoň jsem vám vycídila čajník,“ rozhlížela se se spokojeným výrazem Sibyla.

„Ty jsi vyčistila čajník?“ opakoval po ní Elánus bezvýrazným hlasem. Bylo to, jako kdyby mu někdo řekl, že oškrabal veškerou patinu z nějakého drahého starého uměleckého kousku.

„Jistě, vždyť uvnitř to mělo černou vrstvu, která vypadala jako dehet! A v zásobárně taky nebylo moc zdravých potravin, ale udělala jsem ti alespoň obložený chléb se slaninou, rajskými a zeleným salátem.“

„Děkuji ti, drahá.“ Elánus opatrně přizvedl pochroumanou tužkou okraj chleba. Zdálo se, že je tam příliš mnoho salátu, což podle něj znamenalo, že tam vůbec nějaký salát byl.

„Taky je tam skupina trpaslíků, kteří tě chtějí vidět, Same,“ navázala Sibyla, jako kdyby ji tahle věc tížila svědomí.

Elánus vstal tak rychle, že židle za ním upadla. „Je malý Sam v pořádku?“ zamračil se.

„Jistě, Same. Jsou to městští trpaslíci. Myslím, že je všechny znáš. Říkají, že by si s tebou chtěli promluvit o -“

Ale to už Elánus dusal dolů po schodech a cestou tasil meč.

Trpaslíci se netrpělivě mačkali kolem stolku denní služby. Měli onen přebytek leštěných kovů, bohatost upravených vousů a rozměrnou oblost pasů, které napovídaly, že jsou to trpaslíci, kteří si vedou velmi dobře, nebo se jim tak alespoň dosud dařilo.

Elánius se před nimi objevil jako bůh zkázy.

Vy lumpové, vy krysy odkojení mrňaví žízaložrouti! Vy přihrblí plíziví potměplazi! Co jste to zavlekli do mého města? Co jste si mysleli? Chtěli jste tady ty hlubinné krtky? Mysleli jste na to, co říkal Šunkozboř? Na všechny ty naduté a zakořeněné lži? Nebo se ozval aspoň některý z vás a prohlásil: „Víte já s ním samozřejmě nesouhlasím, ale něco na tom je!“ Řekl alespoň některý z vás „Hm, zachází sice příliš daleko, ale už bylo na čase, aby to někdo řekl!“? A teď jste sem přišli, abyste si nad tím umyli ruce, a budete se kroutit a říkat, že je to politováníhodné, ale že vy s tím nemáte nic společného. A kdo tedy byli všichni ti trpaslíci v davech na ulicích? Nejste vůdcové jednotlivých společenstev? Vedli jste je? A proč jste tady teď, vy oškliví, ukňouraní kopáči? Je možné... bylo by vůbec možné, že jste si teď, teď, po tom, co se ty jeho zatracené gorily pokusily zabít mou rodinu, přišli stěžovat? Porušil jsem nějaký kód, zašlapal nějaká prastará práva, šlápl na čísi vznešené kuří oko? Čert aby vás vzal!

Cítil, jak se v něm slova vzpínají, bojují o to, aby mohla ven, a úsilí udržet je uvnitř naplnilo jeho žaludek kyselinou a způsobilo, že mu krev zabušila ve spáncích. Jen jedno zakňourání! pomyslel si. Jen jedno afektované zasténání! Jen do toho!

„Tak prosím?“ prohlásil odměřeně.

Trpaslíci, kteří jako by vycítili jeho náladu, ucouvli. Elánia napadlo, jestli se jim nepodařilo přečíst jeho myšlenky, alespoň jemu zněly v hlavě až příliš hlasitě.

Jeden z trpaslíků si odkašlal. „Veliteli Elánie –“ začal.

„Vy jste Ošípan Silnoruka, že?“ vskočil mu do řeči Elánius, „spolumajitel firmy Burleigh & Silnoruka? Vyrábíte samostřily?“

„Ano, veliteli, a –“

„Odložte své zbraně! Všechny! A všichni!“

V místnosti zavládlo ticho. Koutkem oka Elánius zahlédl, jak se dva trpasličí policisté, kteří až dosud předstírali, že jsou zabráni do nějakých papírů, zvedli ze židlí.

Část jeho já věděla, že je nebezpečně hloupý, ale právě teď chtěl trpaslíkům ublížit a nesměl to udělat ocelí. Většina jejich výzbroje měla stejně za úkol hlavně zvonit, ale trpaslík by si raději svlékl spodky, než by odložil sekeru. A tohle byli vážení městští trpaslíci, kteří byli v představenstvech cechů a bůhvídkde. Bohové, teď už opravdu zašel trochu daleko.

Pak se mu podařilo zabručet: „Dobrá, můžete si ponechat sekery. Všechno ostatní nechte tady na stole. Dostanete na to potvrzenku.“

Na další dlouhou chvíli se nikdo ani nepohnul a on si pomyslel, ne, on doufal, že to odmítnou. Ale jeden z nich, nějaký hlas ve skupině, řekl: „Myslím, že musíme veliteli Elániovi vyhovět. Jsou těžké časy. Musíme se naučit chovat se podle toho.“

Elánius se vydal do své kanceláře a slyšel, jak mu za zády cinká a chřestí trpasličí výstroj. Když vešel dovnitř, dosedl do své židle tak těžce, že s ním popojela až ke stěně. To potvrzení, to byla opravdu ošklivá drobnůstka. Udělalo mu to skutečně radost.

Na jeho stole, na malém stojánku, který mu k tomu účelu vyrobila Sibyla, měl oficiální hůl, odznak svého úřadu. Měla stejnou velikost jako obyčejný policejní obušek, ale byla vyrobena z růžového dřeva a stříbra namísto železného dřeva nebo dubu. I tak byla ale dostatečně těžká. Rozhodně dost těžká na to, aby zanechala na trpasličích hlavách otisk slov

OCHRÁNCE MÍRU KRÁLOVA

Trpaslíci, kteří teď vypadali o něco lehčí, se nahnuli dovnitř. Jediné slovo, myslel si Elánius, v němž to stále kysele bublalo. Stačí jediné zatracené slovo. Tak do toho. Stačí ho vydechnout.

„Tak prosím, co pro vás mohu udělat?“

„Veliteli, jsem si jistý, že nás všechny znáte,“ začal Ošípan s pokusem o úsměv.

„Pravděpodobně ano. Ten trpaslík vedle vás je Krajáč Bouřevan, který dal právě na trh novou řadu parfémů a kosmetiky ‚Dámské tajemství‘. Moje žena ty věcičky používá neustále.“

Bouřevan, v tradiční kroužkové zbroji, třírohé helmici a s obrovskou sekerou zavěšenou na zádech, vrhl na Elánia rozpačitý pohled. Elánius pokračoval: „A vy jste Spek Ocelkúrka, majitel řetězu pekáren stejného jména, a vy bezpochyby budete Vrtoš Nebozez, vlastník dvou proslulých trpasličích lahůdkářství a nově otevřeného jídelního krysobaru ‚Křupa-vá krysa‘ (najezte se dobře a kvíky) v ulici U včely v budce.“ Elánius se rozhlížel kanceláři, pohledem klouzal od jednoho trpaslíka k druhému, až se dostal zpět k přední řadě, k trpaslíkovi v oblečení na trpasličí poměry velmi nenápadném, který ho upřeně pozoroval. Elánius měl velmi dobrou paměť na tváře a tenhle obličej viděl někdy nedávno, jenže si ho nedokázal zařadit. Možná to byl jeden z těch, které se mihly za dobře mířenou polovinou cihly...

„A vás, myslím, ještě neznám,“ řekl.

„Víte, nebyli jsme si oficiálně představeni, veliteli,“ přikývl trpaslík s úsměvem. „Ale velmi se zajímám o teorii her.“

... nebo v akademii Buch pana Zářícího? pomyslel si Elánius. Trpaslíkův hlas zněl jako hlas toho, jenž mu tak diplomaticky, to musel Elánius připustit, pomáhal tam dole. Měl na sobě jednoduchou, kulatou helmici, prostý kožený kabátec s několika základními kovovými doplňky a jeho vousy byly přistříženy do úpravnějšího tvaru, než bylo tradiční „hlodákové rosti“ ostatních trpaslíků. V porovnání se svými druhy vypadal tenhle trpaslík tak nějak... aerodynamicky.

Elánius dokonce ani neviděl sekeru.

„Vážně?“ pozvedl obočí. „No, já žádné hry nehraju, takže mohl byste se mi představit?“

„Mnohobij Mnohobijson, veliteli. Krak Mnohobijson.“

Elánius mlčky zvedl ze stojánku obušek a chvíli s ním otáčel v prstech.

„Jak vidím, tak jste vystoupil na povrch?“

„Někteří z nás jdou s dobou, pane. Někteří z nás si myslí, že temnota není hloubka, ale stav mysli.“

„To je od vás hezké,“ řekl Elánius. Tak teď budeme přímí a přátelští, co? Kde jsi byl včera? Jenže teď drží všechna esa já! Ti mizerové zavraždili čtyři městské trpaslíky! Vloupali se mi do domu, pokusili se zabít mou ženu! A teď se z toho snaží vyplížit po špičkách. Ať už zalezli kamkoliv, půjdou určitě pod z- půjdou!

Odložil obušek zpět na stojánek. „Jak jsem řekl, co pro vás mohu udělat... pánové?“

Měl pocit, že se všichni fyzicky i duševně obracejí k Mnohobijsonovi. Aha, pomyslel si. Jak vidím, máme tady tučt opiček a jednoho kolovrátkáře.

„Jak vám můžeme pomoci, veliteli?“ řekl krak.

Elánius na něj upřel pohled. Mohli jste je zastavit, tak jste mohli pomoci. Nedělejte teď na mě tyhle zasmušilé obličejce.

Možná, že jste neřekli „ano“, ale v žádném případě jste neřekli dost nahlas „ne!“. Nedlužím vám, ani co by se za nehet vešlo. Ke mně si pro rozhrěšení nechodte.

„Právě teď? A co takhle vyjít na ulici, přistoupit k největšímu trollovi, kterého tam najdete, a přátelsky mu potřást rukou?“ ušklíbl se Elánius. „Nebo když jen tak vyjdete na ulici? Docela upřímně, pánové, mám opravdu mnoho práce a uprostřed dostihů není čas opravovat ohrady kolem trati.“

„Budou mřít k horám,“ ozval se Mnohobijson. „Vyhnou se Überwaldu i Lancre. Vědí, že tam by mnoho přátel nenašli.

To znamená, že se pustí k horám přes Chalamados. Je tam velké množství jeskyní.“

Elánius pokrčil rameny.

„Je jasné, že se cítíte dotčen, mistře Elánie,“ začal tentokrát Silnoruka. „Ale my -“

„Mám v márnici dva mrtvé vrahy,“ podíval se na něj Elánius. „Jeden z nich byl otráven. Co o tom víte? A jsem velitel Elánius, pokud vám to nevadí.“

„Říká se, že než se vydají vykonat nějaký důležitý úkol, berou si pomalý jed,“ vysvětloval Mnohobijson.

„Není cesty nazpět?“ ušklíbl se Elánius. „No, to je opravdu zajímavé. Ale mě teď zajímají především živí.“ Vstal. „Musím jít a navštívit v cele trpaslíka, který se mnou nechce mluvit.“

„Ach ano, to bude Přilbomysl,“ přikývl Mnohobijson. „Ten se tady narodil, veliteli, ale před třemi měsíci odešel proti vůli svých rodičů studovat do hor. Jsem si jistý, že neměl v úmyslu udělat něco takového. Je mladý a pokouší se najít sám sebe.“

„Fajn, může s tím hledáním začít v naší cele,“ usekl Elánius.

„Mohl bych být u toho, až ho budete vyslýchat?“ zeptal se krak.

„Proč?“ vyštěkl na něj popuzeně Elánius.

„Třeba proto, aby se zabránilo dohadům o tom, že s ním bylo zle nakládáno.“

„Nebo abyste je mohli začít šířit?“ zamračil se Elánius. Kdo hlídá hlídače? Já!

Mnohobijson na něj vrhl chladný pohled. „Mohl bych... uklidnit situaci, pane.“

„Nemám ve zvyku mlátit vězně, jestli mluvíte o tomhle,“ potřásl Elánius hlavou.

„A jsem si jistý, že to nebudete chtít udělat ani dnes.“

Elánius už už otvíral ústa, aby kraka s křikem vyprovodil na ulici, ale zarazil se. Protože ten nadutý malý pidimuž trefil hřebík na hlavičku. Elánius měl nervy jako dráty od chvíle, kdy vyšel z domu. Cítil, jak ho brní kůže, jak se mu svírá žaludek a jak mu vzadu v týle prosakuje ostrá, ošklivá bolest. Za to někdo zaplatí, za tu... tuhle... tuhle tuhle, a neměl by to být pokřivený pěšák, jako je Přilbomysl.

A Elánius si nebyl jistý, vůbec si nebyl jistý tím, co by udělal, kdyby mu vězeň odsekl nebo si hrál na chytráka. Bití lidí v malých místnostech... věděl, kam to vede. A kdo to dělal z dobrých důvodů, nakonec to udělal i z těch špatných. Nemůžete říci „my jsme ti hodní hoši“ a dělat stejné věci jako ti zlí hoši. Občas se tomu hlídajícímu hlídači může hodit pár očí navíc.

Je třeba, aby bylo vidět, jak je spravedlnost vykonávána, a on dohlédne na to, aby byla vykonána správně a kvalitně.

„Pánové,“ začal, a přestože upíral oči na kraka, mluvil k celé místnosti. „Já znám každého z vás a vy všichni znáte mě.

Jste všichni ctihodní trpaslíci, kteří mají v tomto městě své jméno. Byl bych rád, abyste se mi zaručili za pana Mnohobijsona. Protože jsem se s ním nikdy předtím nesetkal. No tak, pane Nebozezi, my už se známe celé roky, co mi k tomu řeknete?“

„Zabili mi syna,“ řekl Ocelkúrka.

Elániovi do hlavy padl nůž. Sklouzl mu krkem, rozřízl srdce, probodl žaludek a zmizel. Kde byla předtím zuřivost, zůstal jen ledový chlad.

„Je mi to líto, veliteli,“ ozval se Mnohobijson tiše.

„Je to pravda. Nemyslím si, že se mladý Směl Ocelkúrka zajímal o politiku, chápete? Vzal tu práci v dole jen proto, že se chtěl cítit jako skutečný trpaslík a pár dní pracovat s rýčem.“

„Nechali ho ležet v blátě,“ vmísil se do řeči Ocelkúrka hlasem, který byl až děsivě bez emocí. „Poskytneme vám jakoukoliv pomoc, kterou potřebujete. Jakoukoliv. Ale až je najdete, zabte je do jednoho.“

Elánia nenapadlo nic jiného než říci: „Já je chytím!“ Neřekl: Zabít je? Ne. Ne, pokud se mi vzdají, ne pokud na mě nezaútočí se zbraní. Vim, kam to pak vede.

„V tom případě odejdeme a necháme vás věnovat se práci,“ řekl Simoruka. „Kraka Mnohobijsona všichni známe. Je na náš vkus možná trochu moderní. A mladý. Ne ten typ kraka, v jehož stínu jsme byli zvyklí vyrůstat, ale... ano, zaručíme

se za něj. Dobrou noc, veliteli.“

Zatímco opouštěli kancelář, zíral Elánius na desku psacího stolu. Když pak zvedl hlavu, krak se svým slabým, téměř provinilým úsměvem tam pořád ještě stál.

„Nevypadáte jako krak. Vypadáte jako každý jiný trpaslík,“ prohlásil Elánius. „Proč jsem o vás neslyšel?“

„Možná to bude proto, že jste policista?“ odpověděl Mnohobijson pokorně.

„Dobře, na tom možná něco je. Ale vy nejste hlubinný trpaslík?“

Mnohobijson pokrčil rameny. „Dokážu myslet jako jeden z nich. Narodil jsem se tady, stejně jako Přílbomysl. Já si myslím, že k tomu, abych byl trpaslíkem, nepotřebuji mít nad hlavou horu.“ Elánius přikývl. Místní hoch, žádný horský šedobrad. A taky mu to hezky rychle myslí. Není divu, že ho zdejší stařešinové mají rádi.

„Dobrá, pane Mnohobijson, můžete jít se mnou. Ale mám dvě podmínky, rozumíte? Ta první: Máte pět minut na to, abyste někde sehnal hru Buch. Předpokládám, že to zvládnete?“

„I já si myslím, že ano,“ přikývl trpaslík s náznakem úsměvu. „A ta druhá podmínka?“

„Jak dlouho by vám trvalo naučit mě ji hrát?“ zeptal se Elánius.

„Vás? A opravdu jste to nikdy nehrál?“

„Ne. Jistý troll mi tu hru nedávno ukázal, ale od chvíle, kdy jsem vyrostl, jsem nikdy žádné hry nehrál. Byl jsem kdysi docela dobrý v ‚opilých krysách‘*, když jsem byl ještě kluk a potuloval se po ulicích.“

* Pozn. autora: To byl proslulý ankh-morporský sport, hrávaný v kanálech, kterému nemohla oblibou konkurovat žádná jiná hra s výjimkou „Či krysa dýl?“ (krysu uvážete na provázek a tlučete jí o tu soupeřovu, vyhrává ten, jehož... viz název). Závody hoven na kalných vodách odpadních stok ztrácely už dávno rychle na oblibě, až zanikly docela.

„Možná, že pár hodin by pro začátek -“ začal Mnohobijson.

„Nemáme čas. Máte na to deset minut.“

Pitku začaly u Kbelíku ve Třpytné ulici. Pan Gouda, vlastník, rozuměl policajtům. Rádi pili někde, kde jim nic nepřipomínalo, že jsou policajti. Legerace a žertování se nedoporučují.

Táňa pak navrhla, aby se přesunuly k Díky bohu, je otevřeno.

Angua nebyla v té nejlepší náladě, ale neměla to srdce říci ne. Byla jasná jedna věc, že zatímco má Táňa tělo, za něž by ji mohla každá jiná žena nenávidět, vyrovnávala tuhle urážlivou skutečnost tím, že byla nesmírně přátelská a milá. To proto, že měla sebeúctu housenky a jak jste zjistili po krátké debatě na jakékoliv téma, podobný objem mozku. Možná to bylo všechno v rovnováze, možná ji řekl nějaký laskavý bůh: „Promiň dítě, budeš blbější než bedna kytu, ale dobrá zpráva je, že na tom vůbec nezáleží.“

A navíc měla žaludek z plechu. Angua se přistihla, že uvažuje o tom, kolik asi chlapů zemřelo při pokusu upít Táňu pod stůl. Jak se zdálo, alkohol jí vůbec nestoupal do hlavy. Možná ji nemohl najít. Byla však příjemná, nekonfliktní společnice, pokud jste se vyhnuli narážkám, ironii, sarkasmu, uštěpačností a slovům delším než kuře. Angua byla popuzená, protože toužila po pivu, ale mladík za pultem si myslel, že pinta je nějaký koktejl. Když vezmete v potaz nabízené nápoje, ani se není čemu divit.

„Co je Sténající orgasmus?“ zajímala se Angua, která si četla nápojový lístek.

„Aha,“ usmála se Sally. „Jak se zdá, vyvedly jsme tě právě včas, děvče!“

„Ale ne,“ povzddechla si Angua, když se ostatní rozesmáli. To byla skutečně upíří odpověď. „Chtěla jsem jen vědět, z čeho se to dělá.“

„Almonté, Wahlulu, Bearhugger Whiskey Cream, a vodka,“ vysypala ze sebe Táňa, která znala recept na každý koktejl kdy vyrobený.

„A jak to funguje?“ zajímala se Pleskot Řiťka a natahovala se, aby viděla přes bar.

Sally objednala čtyři koktejly a obrátila se k Táně. „Takže... ty a Noby Nóblhóch, jo?“ řekla. „Jak to?“ Tři páry uší se napnuly.

Další dobrý prostředek, který jste mohli v Tánině přítomnosti použít, bylo ticho. Kamkoliv přišla, zavládlo ticho. A pohledy. Němé pohledy. A občas, odněkud ze stínů, závistivý povzdech. Existovaly bohyně, které by zabíjely kvůli tomu, aby vypadaly jako Táňa.

„Je hodnej,“ odpověděla Táňa. „Vždycky se s ním zasměju a své ruce si nechává na svém těle.“

Na třech tvářích se objevil výraz soustředěného zamyšlení. Vždyť tady se mluvilo o Nobym! A bylo tady tolik otázek, které se neodvážili položit.

„Ukázal ti ten trik, co umí se svými skvrnami?“ zeptala se Angua.

„No jo! Myslela jsem, holky, že se z toho povlhněm! Je tak legrační!“

Angua zírala do svého nápoje. Pleskot se rozkašlala. Sally nahlížela do nápojového lístku.

„A je taky velice spolehlivý,“ pokračovala Táňa. A jako kdyby si matně uvědomovala, že to pořád ještě nestačí, dodala poněkud smutně: „A jestli chcete něco vědět, tak je to vůbec první mládenec, který mě pozval na rande!“ Sally a Angua vydechly obě najednou. Začalo jim svítat. Takže tady byl ten háček. A to byl po čertech nějaký háček.

„Podívejte se jenom, jak jsem hrozně vlasatá, a nohy mám taky příliš dlouhé a vím, že moje hrud' je příliš to...“

pokračovala Táňa, ale Sally pozvedla ruku, aby ji umlčela.

„Tak za prvé, Táno -“ začala.

„Víte a doopravdy se jmenuju Božena,“ řekla Táňa a vysmrkala se tak decentně, že i největší sochař světa by byl dojat, kdyby to mohl zachytit do mramoru. Udělalo to frk.

„Takže za prvé... Boženo,“ vypravila ze sebe Sally a sama se sebou bojovala, aby se přinutila použít to jméno, „žádná

žena pod pětáctyřicet -“

„Pod padesát,“ opravila ji Angua.

„Správně, pod padesát, nepoužije ‚hrud‘, když mluví o něčem na svém těle. Takže to nedělej.“

„To jsem nevěděla,“ popotáhla Táňa.

„To je fakt,“ přikývla Angua. A teď, páni, jak vysvětlit syndrom naivky někomu, jako je Táňa, které jméno Božena sedí asi jako koňské sedlo praseti? To nebyl jen obyčejný syndrom naivky, tohle byl jeho ukázkový, čistě koncentrovaný příklad bez jediné odchylky, vzor vzorů, který by měl být vycpán, impregnován a postaven na podstavec, jako učební pomůcka pro všechna budoucí staletí. A ona byla s Nobym šťastná!

„Víš, já ti teď musím říct něco, co ...“ začala Angua, ale pak tváří v tvář tomuto delikátnímu úkolu podlehla. „Podívejte, co kdybychom si daly dalšího panáka? Co je na tom lístku další v seznamu?“

Pleskot nahlédla do kartonkové knížečky. „Velký růžový Semtam,“ hlásila.

„Takže ten Nob... noblesa! Nahrňte sem čtyři kousky!“

Fred Tračnick nahlédl za mříže. Celkem vzato, byl velmi slušný žalávník. Vždycky měl na plotně konvici čaje, všeobecně se choval přátelsky k většině lidí bez rozdílu, byl příliš pomalý, než aby se dal snadno podvést nebo ošidit, klíče od mřížových dveří k celám ukládal v kovové krabici do spodní zásuvky svého stolu, daleko mimo dosah jakékoliv hole, ruky, psa, šikovně hozeného opasku nebo cvičeného klašského opičího pavouka.*

Pozn. autora: Což pravděpodobně dělá z Tračnicka naprostý unikát v dějinách vězeňské historie.

Tenhle trpaslík mu dělal trochu starosti. Ve vězení se potkáte s různými exempláři, ale u tohoto nevěděl, co bylo horší, jestli ten jeho neustálý vzlykot, nebo to ticho. Postavil svíčku na stoličku vedle mříží, protože ten trpaslík se choval podivně, když uvnitř nebylo vidět.

Podvědomě zamíchal čaj a podal hrnek Nobymu.

„Myslím, že tady někde máme i trochu rumu,“ řekl. „Trpaslík, který se bojí tmy? To znamená, že to nemá v hlavě v pořádku. Čaje ani sucharů se nedotkl. Co si o tom myslíš?“

„Myslím, že si dám jeho sušenku,“ odpověděl Noby a natáhl se k podnosu.

„A vůbec, co tady děláš?“ zajímal se Tračnick. „Nechápu, proč nejsi někde venku a nemámíš děvčata?“

„Táňa dneska večer vyrazila s holkama nasávat,“ odpověděl mu Noby.

„No, tak před tím bys ji měl příležitostně varovat,“ obrátil se k němu Fred Tračnick.

„Víš, jak to pak vypadá, když se brzo ráno bary a hospody vyprázdňují. Lidé pak zvrací a pokřikují a ženský se nechovají jako dámy, spíš naopak, a sundávají si oblečení a kdoví co ještě... Říká se tomu...“ poškrabal se za uchem, „... ženská jízda.“

„Ona si jen vyšla s Anguou, Pleskot a Sally, seržo,“ prohlásil Noby a zakousl se do další sušenky.

„A já, tak to by sis měl začít dávat fakticky bacha, Noby. Jak se začnou ženský paktovat -“ Fred se odmlčel. „Upírka a vlkodlačice na flámu? Dej na má slova, mladej, a dneska v noci zůstaň doma. A kdyby náhodou začaly vyvádět -“

Umlkl, když se k němu po točitých schodech donesl hlas Sama Elánia, vzápětí následovaný svým pánem.

„Takže myslíte, že jim musím zabránit v tom, aby vytvořili blok, je to tak?“

„Ano, když hrajete za trolly, ano,“ zazněl další, nový hlas. „Pevně semknutá skupina trpaslíků, to je pro trolly špatná novina.“

„Troll udělá krok a trpaslík skok.“

„Správně.“

„A ten střední kámen... přes ten nesmí skočit nikdo, že?“ ujišťoval se Elánus.

„Přesně tak.“

„Jenže já si stejně pořád myslím, že trpaslíci mají na své straně všechny výhody.“

„Uvidíme. Důležité je -“

Když Elánus uviděl Tračnicka s Nobym, umlkl. „Dobrá, mládenci, já si teď promluví s vězněm. Jak je na tom?“

Fred ukázal na skrčenou postavu, která seděla na úzkém kavalci v rohové cele.

„Kapitán Karotka se s ním pokoušel mluvit skoro půl hodiny, a víte, šéfe, jak ten dokáže působit na lidi,“ odpověděl Tračnick. „Nedostal z něj jedinou větu. Přčet jsem mu jeho práva, ale ať mě čert... jestli tomu rozuměl. Nechtěl dokonce ani čaj, ani sušenky. To jsou články pět a pět bé,“ dodával a prohlížel si Mnohobijsona od hlavy k patě. „Byl by dostal pět cé, ale bohužel, směs jemného čajového pečiva došla.“

„Může chodit?“ zeptal se Elánus.

„On se spíš tak jako šourá, šéfe.“

„Tak ho přiveďte,“ požádal Elánus, a když viděl pohledy, které Tračnick vrhal na Mnohobijsona, dodal: „Tehle gentleman je tady proto, aby se ujistil, že na vězně nepoužijeme gumovou hadici, seržante.“

„Ani nevím, jestli nějakou máme, veliteli,“ podivil se upřímně Tračnick.

„Nemáme,“ zavrtěl hlavou Elánus. „Nemá přece cenu mlátit je něčím, co se odrazí, ne?“ dodal a vrhl pohled na Mnohobijsona, který se znovu usmál svým zvláštním úsměvem.

Na stole hořela svíčka. Jak se zdálo, považoval Alfréd za vhodné postavit další na stoličku u dveří do věžňovy cely.

„Není tady trochu tma, Frede?“ řekl Elánus, když odsunul stranou prázdné hrnky a staré noviny, které pokrývaly větší část stolu.

„Je, pane. Přišli trpaslíci a štípali nám nějaký svíčky, protože si je chtěli postavit kolem toho jejich pohan- toho jejich ošklivého znamení,“ odpověděl Fred a vrhl na Mnohobijsona nervózní pohled. „Odpusťte, pane.“

„Nevím, proč to prostě jednoduše nespálíme,“ zavrčel Elánus a rychle na stole rozkládal herní plán pro Buch.

„To by bylo nebezpečné, teď, když už je jednou Přivolávaná temnota na světě,“ ozval se Mnohobijson.

„Vy na tyhle věci věříte?“ podíval se na něj Elánus.

„Věřím? Ne, ale vím, že existují,“ odpověděl krak. „Trollí figury se postaví kolem ústředního kamene, pane,“ napovídal ochotně.

Zabydlet šachovnici jejími malými válečníky chvíli trvalo, ale stejně dlouho trvalo, než přišel Tračník s Přílbomyslem. Fred vězně vedl opatrně za rameno a sám trpaslík kráčet jako osoba ponosená do hlubokého spánku, oči měl obráceny tak, jako kdyby byl náměsíčný, takže z nich bylo vidět prakticky jen bělmo. Kovové podrážky mu na kamenné dlažbě vykřesávaly jiskry.

Fred ho opatrně zatlačil do židle a postavil vedle něj další svíčku. Jak se zdálo, jakoby zcela magicky přitahovány se trpasličí oči zaměřily na dvě malé armády a zapoměly všechno ostatní v místnosti.

„Zahrajeme si hru, pane Přílbomysle,“ ozval se Elánus tiše. „A můžete si zvolit stranu.“

Přílbomysl natáhl roztřesenou ruku a dotkl se jedné figury - byl to troll. Trpaslík si zvolil dobrovolně stranu trollů!

Elánus vrhl na Mnohobijsona, postávajícího opodál, tázvavý pohled a na oplátku se mu dostalo úsměvu.

Dobrá, takže máš tolik vousatých mrňousů, kolik je to možné, v obranné skupině. Elánus zaváhal, a posunul trpaslíka po šachovnici. Jako ozvěna ke cvaknutí, které se ozvalo, když figurku postavil, zaznělo klapnutí Přílbomyslova trolla.

Tak rychle následoval protivníkův tah. Trpaslík vypadal ospale, ale jeho ruka se pohybovala s hadí rychlostí. „Kdo zabil ty čtyři dolující trpaslíky, Přílbomysle?“ nadhodil Elánus klidně. „Kdo zabil ty čtyři mládence, kteří vyrostli tady ve městě?“

Prázdné oči mu přelétly po tváři, pak se zaostřily na hrací desku. Elánus namátkou táhl jedním ze svých trpaslíků.

„Vojáci temnot,“ zašeptal Přílbomysl, když se další malý troll s tichým klepnutím přesunul na nové místo.

„A na čí příkaz?“ pokračoval Elánus tiše dál.

Znovu ten prázdný pohled, a znovu stejně rychlý tah jako odpověď na Elániův. Zdálo se, že obě figurky dosedly na šachovnici současně. Pak slova: „Krk Šunkozboř to nařídil.“

„Proč?“ Klep/Klep.

„Slyšeli, jak to mluví.“

„A co to mluvilo? Krychle?“ Klep/Klep.

„Ano. Byla vykopána. Říká se, že promluvila hlasem Čekana Krvezbrotě.“

Elánus slyšel, jak se Mnohobijson prudce nadechl, a zachytil pohled Freda Tračníka. Ukázal hlavou ke vstupním mřížovým dveřím a rty nehluchně naznačil několik slov.

„Nebyl to ten proslulý trpasličí král?“ nadhodil Elánus. Klep/klep.

„Byl. Velel trpaslíkům v Koumském údolí,“ odpověděl Přílbomysl.

„A co vlastně říkal? Nebo se to neví?“ Klep/klep, pokračoval Elánus v nezávazné konverzaci. A třetí klep, to jak Fred Tračník zavřel hlavní mříž a postavil se před ni s lhostejným výrazem.

„Já nevím. Žhavláv říkal, že to bylo něco o boji. A že to byly samé lži.“

„Kdo zabil kraka Šunkozboře?“ Klep/klep.

„To nevím. Žhavláv mě zavolał na schůzi a řekl mi, že se tam krakové strašlivě poprali. Žhavláv říkal, že Šunkozboře zabil jeden z nich potmě omylem nosálem, ale že nikdo neví kdo. Prali se prý skoro každý s každým.“

Všichni byli stejně oblečení, pomyslel si Elánus. Když nevidíte jejich zápěstí, tak jsou to jen temné siluety...

„Proč ho chtěli zabít?“ Klep/klep.

„Museli mu zabránit v tom, aby zničil slova! Křičel a tloukl do krychle kladivem!“

„Na krychli jsou citlivá místa a je možné, že když se jich dotkne někdo ve špatném pořadí, všechen zvuk se z nich ztratí,“ zašeptal Mnohobijson.

„Já bych řekl, že kladivo odvede svou práci, padni kam padni!“ podivil se Elánus a otočil se k němu.

„Není to tak, veliteli. Ta zařízení jsou výjimečně odolná.“

„To tedy musí být.“

Elánus se obrátil nazpět k Přílbomyslovi. „Je špatné zničit lži, ale je v pořádku zabít horníky?“ zeptal se. Klep.

Slyšel, jak se Mnohobijson prudce nadechl. No, možná že to mohl formulovat lépe. Odvetný tah nepřicházel.

Přílbomysl svlékl hlavu.

„Bylo špatné zabít horníky,“ zašeptal. „A proč nezničit lži? Ale je špatně myslet takhle, a proto jsem neřekl... nic. Staří krakové byli rozzlobení a znepokojení a taky zmatení, takže velení převzal Žhavláv. Řekl, že když nějaký trpaslík zabije jiného trpaslíka pod zemí, není to lidská záležitost. Řekl, že to vyřídí. Řekl, že ho musí všichni poslouchat. Požádal temné strážce, aby odnesly těla do nových vnějších prostor. A... taky mi řekl, abych donesl svůj kyj...“

Elánus se podíval na Mnohobijsona a rty vytvořil slovo obušek. Na oplátku se mu dostalo rázného přikývnutí.

Přílbomysl chvíli seděl mlčky, ale pak zvedl jednu ruku a posunul trolla. Klep.

Klep/klep. Klep/klep. Klep/klep. Elánus se pokusil vyhradit několik mozkových buněk hře, zatímco jeho myšlenky pádily jako o překot a pokoušely se dát dohromady náhodné útržky informací, které získal od Přílbomysla.

Takže... všechno to začalo, když sem přišli hledat tu magickou krychli, která umí mluvit...

„Proč vlastně přišli do města? Jak věděli, že krychle tady vůbec je?“ Klep/klep.

„Když jsem se vydal do školy do hor, vzal jsem si s sebou kopii Kodexu. Žhavláv mi ji sebral, ale pak si mě zavolał k sobě a řekl mi, že je to velmi důležité a že mi poskytnou tu čest, jet s nimi do města. Žhavláv mi řekl, že je to pro mě velká příležitost. Krak Šunkozboř má poslání, řekl.“

„To ani nevěděli o obraze?“

„Žili pod horou. Byli přesvědčeni o tom, že lidé nejsou skuteční. Ale Žhavláv je chytrý. Prohlásil, že existuje jakási

pověst, která praví, že z Koumského údolí něco zmizelo.“

To bych se vsadil, že je ten prevít mazaný, pomyslel si Elánus. Takže přitáhl sem, aby udělali jednoduchou pastýřskou práci, nadzvedli lůzu a pustili se do hledání krychle v opravdu velkém trpasličím stylu.

A taky ji našli. Jenže ti chudáci, kteří kopali, slyšeli, co krychle říkala. No a je známé, jak funguje trpasličí šeptanda, takže temné hlídky dohlédly na to, aby ti čtyři trpaslíci nikde neztratili ani slovo.

Klep/klep. Klep/klep.

Pak se přestalo líbit, co slyšel, dokonce i příteli Šunkozbořovi. Chtěl tu věc zničit. V zápase, který probíhal ve tmě, jeden z černých kraků udělal světu tu službu, že mu nakřápnul kebuli. Jenže „hopla“, to byla chyba, protože dav začal postrádat jak Šunkozboře, tak jeho srdečné výzvy k masakrování trollů. Každý zná trpasličí šeptandu a tyhle drby nikdy nevyhubíte. Takže zatímco jsme tady dole v temnotě jedna parta, potřebujeme vymyslet plán! A kupředu vystupuje pan Zhavláv a říká: „Já vím co! Vezmeme tělo do nějakého tunelu, kde se teď někdy pohyboval nějaký troll a vezmeme mrtvolu přes hlavu kyjem!“ A udělal to troll. Kdo z průměrně uvažujících trpaslíků by uvěřil něčemu jinému? Klep/klep.

„A proč ty svíčky?“ zajímal se Elánus. „Ti staří krakové seděli v místnosti, která byla dokonale osvětlena svícemi, když jsem byl tam dole.“ Klep/klep.

„To nařídili krakové,“ zašeptal Přílbomysl. „Měli strach z toho, co by na ně mohlo přijít ze tmy.“

„A co by na ně mohlo přijít ze tmy?“ Klap.

Přílbomyslova ruka se zastavila uprostřed pohybu. Několik vteřin se v malém kruhu nažloutlého světla nepohnulo nic, s výjimkou samotného plamene svíčky. Stíny v temnotě za jeho hranicemi se natáhly, aby lépe slyšely.

„Já... to nemůžu říct,“ zašeptal trpaslík. Klep. Klep/klep... klep... klep.

Elánus zíral na šachovnici. Odkud vylezl tenhle troll? Přílbomysl mu zničil jediným tahem tři trpaslíky!

„Žhavláv říkal, že se vždycky najde nějaký troll. Troll, který nějak vleze do dolů,“ pokračoval Přílbomysl. „Krkove začali přikyvovat, ano, to je ono, tak nějak se to muselo stát.“

„Ale znali při tom pravdu?“ Klep/klep... klep... klep. Další tři trpaslíci zmizeli. Jen tak...

„Pravda je to, co krakové říkají, že je pravda,“ pokračoval Přílbomysl. „Svět, v němž svítí slunce, je každopádně jen ošklivý sen. Žhavláv řekl, že o tom nikdo nesmí mluvit. Řekl, že mám informovat všechny stráže o tom... trollu.“

Hodme to na trolla, pomyslel si Elánus. To, přirozeně, napadne každého trpaslíka. Udělal to velký troll a pak utekl. Tady jsme nestrčili do vosího hnízda, ale do hnízda zmijí!

Obrátil pozornost k hrací desce. Sakra! Tady jsem si naběhl na zeď! Co mi to vlastně zbylo? Cihla viděl trpaslíka praštit jiného trpaslíka, ale to nebyla ta vražda - to byl Žhavláv, nebo jiný trpaslík, který právě dodával Šunkozbořovu tělu autentický vzhled a la „utloukl ho troll“. Nejsem si tak docela jistý, jestli je to vůbec zločin. Vražda byla spáchána ve tmě jedním ze šesti trpaslíků, z nichž pět ani nemuselo vědět, kdo to udělal! Dobrá, možná bych mohl říci, že se spikli za účelem zamaskování zločinu... Okamžik...

„Ale nebyl to přece Zhavláv, kdo řekl, že se o tom Hlídko nesmí dozvědět!“ řekl. „To jste byl vy, že? Vy jste chtěl, abych se rozzuřil, pane Přílbomysle?“ Posunul trpaslíka. Klep.

Přílbomysl se zadíval na šachovnici.

Protože se neozývala odpověď, sebral Elánus zatoulaného trolla a postavil jej mimo šachovnici.

„Nevěřil jsem, že přijdete.“ Přílbomyslův hlas byl sotva slyšitelný. „Šunkozboř byl... myslím si, že... já jsem ne...“

Žhavláv tvrdil, že si nebudete dělat žádné starosti, protože krak je tak nebezpečný. Tvrdil, že jakmile krak nařídil, aby byli horníci zabiti, všechno skončilo. Ale já jsem to považoval... já... prostě to nebylo správné. Věci byly špatné! Slyšel jsem, že jste plný pýchy! Musel jsem přivolat vaši pozornost. On... on...“

„A vy jste si myslel, že se o to zajímat nebudu? Někdo v takovémhle čase obviní trolla z vraždy trpaslíka a já se o to nebudu zajímat?“

„Žhavláv tvrdil, že ne, protože v tom nefiguruje žádný člověk. Říkal, že vám bude úplně jedno, co se stalo nějakým trpaslíkům.“

„Měl by víc chodit na čerstvý vzduch!“ ušklíbl se Elánus.

Přílbomyslovi teď teklo z nosu a oči a kapky dopadaly na šachovnici. Bouře zastaví boj, pomyslel si Elánus. Pak trpaslík zvedl hlavu a zalkal. „Byl to ten kyj, který mi dal pan Zářící, když jsem vyhrál pět utkání za sebou!“ vyrazel ze sebe plačtivě. „Byl to můj přítel! Řekl, že jsem tak dobrý jako troll, takže musím mít kyj! Řekl jsem Žhavlávovi, že je to válečná trofej! Ale on si ho vzal a bušil s ním do toho mrtvého těla.“

Voda dopadající na kámen, pomyslel si Elánus. A záleží na tom, kam kapky dopadnou, je to tak, pane Zářící? A k čemu je to dobré tomuhle chudákovi? Na to, aby si mohl dovolit ten přepych a připustil si pochybnosti, nedělal to správné zaměstnání!

„Dobrá, pane Přílbomysle. Děkuju vám,“ řekl Elánus a narovnal se. „Ale je tady ještě jedna věc. Víte, kdo poslal černé trpaslíky do mého domu?“

„Jaké trpaslíky?“

Elánus se zadíval do zarudlých očí plných slz. Buď jejich majitel mluvil pravdu, nebo světová divadelní scéna přišla o jeden z největších talentů.

„Vnikli tam a zaútočili na mou rodinu,“ odpověděl.

„Já... slyšel jsem Žhavláva mluvit s kapitánem stráže,“ zamumlal Přílbomysl. „Něco o... varování...“

„Varování? Vy říkáte -“ začal popuzeně Elánus, ale umkl, když viděl, jak Mnohobijson vrtí hlavou. Dobře. Dobře. Nemá cenu to lámat z tohohle. Z toho už jsme každopádně dostali všechno, co věděl.

„Teď jsou hrozně vyděšení,“ dodal Přílbomysl. „Oni městu nerozumějí, nechápou ho. Nechápou, proč tady smějí žít trollové. Nerozumějí lidem, kteří zase nerozumějí jim. Bojí se vás. Teď už se bojí všeho.“

„Kam zmizeli?“

„To nevím. Žhavláv říkal, že teď by stejně odešli, protože mají jak krychli, tak obraz,“ pokračoval Přilbomysl. „Říkal, že obraz ukáže další živé údaje o bitvě a ty pak budou moci být upraveny nebo zničeny. Ze všeho nejvíc se ale bojí Přivolané temnoty, veliteli. Cítí, že si pro ně přichází.“

„Vždyť je to jen symbol, grafická značka,“ podíval se na něj Elánus. „Já na to nevěřím.“

„Já ano,“ odpověděl mu bez zaváhání Přilbomysl vyrovnaným hlasem. „Je tady, v té místnosti. Jak přijde? Přijde v temnotě, pomstě a přestrojení.“

Elánus cítil, jak mu po zádech přebíhá mráz. Noby se rozhlédl po oslzlých kamenných stěnách. Mnohobijson seděl na židli vzpřímeně a poněkud strnule. Dokonce i Fred Tračník si nejistě přešlápl.

Je to jen taková tajemná povídačka, pomyslel si Elánus. A dokonce to ani není lidská tajemná povídačka. Já na to prostě nevěřím. Tak proč mám najednou dojem, že se tady ochladilo?

Odkašlal si. „No dobře, předpokládám, že jakmile zjistí, že práskli do bot, pustí se za nimi.“

„Ale nejdříve přijde pro mě,“ prohlásil Přilbomysl tímtež chladným vyrovnaným tónem. Zkřížil si ruce na prsou.

„Proč? Vy jste nikoho nezabil,“ nechápal Elánus.

„Vy to nechápete! Oni... oni... když zabili ty horníky, tak jeden z nich nebyl úplně mrtev a... my jsme... slyšelijsme, jak buší do dveří pěstni, a já stál v tunelu a poslouchal, jak umírá, a přál jsem si, aby už umřel, aby ten zvuk konečně přestal, ale... když... když pak přestal, vlezlo mi to do hlavy a já sice mohl... mohl jsem otočit kolem, ale měl jsem strach z temných strážců, kteří nemají duši, a kvůli tomu teď Temnota obsadí celý důl...“ Slabý hlas se vytratil.

Noby si nervózně odkašlal.

„Dobrá. A znovu vám děkuji,“ přikývl Elánus. U všech bohů, ti tomu ubohému zákrskovi udělali v hlavě pěkný galimatyáš! A já nemám v ruce zase nic! Takže Žhavláva bych mohl sbalit na základě falšování důkazů. Cihlu nemůžu posadit na lavici svědků, protože budu dokazovat jen to, že v dolech byl nějaký troll. Všechno, co mám, je mladý Přilbomysl, který ovšem vypadá, jako že ani nebude schopen svědčit.

Obrátil se k Mnohobijsonovi a pokrčil rameny. „Myslím, že tady našeho přítele dnes nechám v jeho vlastním zájmu přes noc. Nevím, kam jít by se dnes večer vydal. To prohlášení, které učinil, je samozřejmě...“

Teď se vytratil jeho hlas. Obrátil se v židli znovu k Přilbomyslovi.

„Jaký obraz?“

„No přece ten obraz Bitva v Koumském údolí od Vidojje Grassela,“ opověděl okamžitě trpaslík, aniž zvedl hlavu. „Je hrozně veliký. Ukradli ho z muzea.“

„Cože?“ ozval se najednou Fred Tračník, který v koutě připravoval čaj. „Tak to byli oni?“

„Cože? Vy o tom víte, Frede?“ ožil Elánus.

„M - ano, šéfe Elánie, hlásili jsme to přece už -“

„Koumské údolí, Koumské údolí, Koumské údolí,“ zařval Elánus a udeřil dlaní do stolu tak silně, že všechny svícný na stole poskočily. „Hlášení? K čemu je mi u všech sakrů nějaké hlášení? Copak jsem měl v těchhle dnech čas číst hlášení? Proč mi někdo neřekl, že tihle -“

Jedna svíčka se skutálela na zem a zhasla. Elánus se vrhl po té druhé, aby ji zachytil dříve, než doběhne k okraji stolu, ale ta mu vyklouzla z prstů a spadla knotem napřed na dláždění.

Temnota dopadla jako sekera.

Přilbomysl zasténal. Byl to žalostný, duši trhající sten, jakoby smrtelný záchvěv vymáčkнутý z živoucích úst.

„Noby!“ zaječel Elánus. „Okamžitě škrtni sirkou, a to je zatraceně rozkaz, jasný?“

Ze tmy se ozvaly chvatné škrabavé zvuky a pak se najednou hlavička sirky změnila v supernovu.

„Tak sem s tím světlem, člověče!“ křičel Elánus na Nobyho. „Zapal ty svíčky!“

Přilbomysl pořád ještě upíral pohled na stůl, na němž Elániův vzteklý úder posunul herní figurky.

Když plamínky svíček začaly růst, podíval se Elánus na hru.

Kdybyste patřili k těm lidem, kteří na všem hned vidí něco podezřelého, mohli byste říci, že většina trollů a trpaslíků se nastavěla kolem ústředního kamene a několik trpaslíků se posunulo do linky, která k nim přiléhala. Mohli byste dokonce říct, že to seshora vypadalo jako kulaté oko. S očáskem.

Přilbomysl tiše vydechl a sklouzl bokem na podlahu. Elánus se naklonil, aby mu pomohl na nohy, ale pak si vzpomněl, co se tady děje, a zarazil se s rukama ve vzduchu.

„Pane Mnohobijsoně?“ řekl. „Mohu se ho dotknout?“

Krak přikývl a klekl si vedle trpaslíka. „Žádný puls, srdce netluče,“ ohlásil. „Je mi líto, veliteli.“

„Takže se zdá, že mě máte v hrsti,“ zabručel Elánus.

„Jistě. V hrsti trpaslíka!“ prohlásil krak a vstal. „Veliteli Elánie, odpřisáhnou, že pokud jsem tady byl, zacházeli jste tady s Přilbomyslem slušně a s úctou. A pravděpodobně slušněji, než by od vás mohl kterýkoliv trpaslík čekat. S jeho smrtí nemáte nic společného. Vzala si ho Přivolaná temnota. Trpaslíci to pochopí.“

„Možná, ale já ne! Proč by ho měla zabít? Co vlastně ten chudák provedl?“

„Myslím, že by bylo lepší říci, že ho zabil strach z Přivolané temnoty,“ dodával krak. „Nechal horníka v pasti, slyšel, jak v temnotě křičí. To považují všichni trpaslíci za hrdelní zločin.“

„Tak strašný jako smazání slov?“ zeptal se Elánus kysele. Cítil se mnohem otřesenější, než byl ochoten připustit.

„Někdo by řekl, že mnohem horší. Přilbomysla zabila jeho vlastní vina a strach. Jako kdyby měl v hlavě svou vlastní Přivolanou temnotu,“ potřásl hlavou Mnohobijson. „A svým způsobem něco podobného máme v hlavě všichni, veliteli.“

„Víte, ta vaše víra dokáže opravdu zamotat lidem hlavu,“ odpověděl Elánus.

„To ovšem nic není proti tomu, co si lidé dokážou udělat navzájem,“ konstatoval Mnohobijson a nevzrušeně složil

Přilbomyslovi ruce na prsou. „A není to víra, veliteli. Tak zapsal Svět a Zákony a pak nás opustil. Nežádá od nás, abychom na Něj mysleli, jen abychom mysleli.“

Vstal. „Vysvětlím situaci svým kolegům, veliteli.“

A chtěl bych vás požádat, abyste mě s sebou vzal do Koumského údolí.“

„Řekl jsem snad něco o tom, že se chystám do Koumského údolí?“

„Dobrá,“ odpověděl odměřeně krak. „Kdyby se stalo, že byste dostal chuť zajet se podívat do Koumského údolí, mohl byste mě, prosím, vzít s sebou? Znáám to tam, znám historii toho místa, vím toho dokonce hodně i o důlních značkách, zvláště o Hlavní temnotě. Mohl bych být užitečný.“

„A to všechno žádáte za to, že řeknete pravdu?“ ujišťoval se Elánus.

„Chcete-li slyšet pravdu, tak ne. J‘ds hasfak ,ds‘: Já nevyjednávám se sekerou v ruce. Řeknu jim pravdu, ať se rozhodnete jakkoliv,“ zavrtěl hlavou Mnohobijson. „Ale protože nemáte v úmyslu vydat se do Koumského údolí, veliteli, nechci na vás tlačit. To byla jen taková momentální myšlenka.“

Legrace. K čemu je to dobré?

Není to ani štěstí, uspokojení, zábava, slast nebo škodolibost. Je to prázdná, krutá a zákeřná mrcha, jméno pro něco, co lidé často začínají hledat zvečera s červeným nosem z pingpongového míčku, s drátěnými tykadly na hlavě a nápisem „Chci to!“ na tričku, ale co má sklony nechat je probudit se ráno s obličejem na dlažbě.

Angua někde přišla k fialovému pěřovému boa. Nebylo její. Nebylo nič. Kde se vzalo, tu se vzalo. Už jenom jeho neskrývaná láce posilovala zasmušilost, kterou Angua cítila. Kdesi hluboko v mysli jí neodbytně hlodala jakási myšlenka a hrozně ji popouzelo, že si nedokázala vzpomenout, o co jde. Nakonec skončily v hospodě Na márách, přesně jak předpokládala. Byl to bar pro nemrtvé, i když tam prakticky tolerovali každého, kdo nebyl příliš normální. Rozhodně tam tolerovali Tánu. Ta přece měla to něco. Důvod, proč na ni muži nikdy nemluvili. Potíž byla v tom, pomyslela si Angua, že Noby vlastně nebyl tak zlá... osoba. Jako takový. Pokud věděla, byl vždycky věrný slečně Strkvorové, rozhodně v tom směru, že pokud by šlo o to nechat se udeřit rybou nebo po sobě nechat házet škeble, nikdy ho ani v duchu nenapadlo, aby to dovolil jinému děvčeti. Měl vlastně dost romantickou duši, ale ta byla bohužel obklopena tím, co se nedalo nazvat jinak než... Noby Nóblhóch.

Sally doprovodila Tánu na Dámy, což byl pro lidi, kteří to zařízení na Márách navštívili poprvé, většinou šok. Ted' Angua zírala na další koktejlové menu, které na velkou desku nad barem napsal Igor.*

* Pozn. autora: Nebyl to skutečný Igor, ale všichni mu tak říkali. Bylo lepší si z něj nedělat v tomto směru legraci a zbytečně pak žádat, aby vám přišel nazpět hlavu.

Dělal, co mohl, aby byl „in“, tedy byl by to dělal, kdyby věděl, co to slovo znamená, ale bohužel nepochopil nejpodstatnější drobnůstky moderního koktejlového baru, takže nápoje, které nabízel, mimo jiné obsahovaly i:

Zuby vyražený velkou pěstí

Hlava přibitá na dveře

Kopanec do rozkroku

Kus železa z každého ucha

Šíp v krku

Šíp v krku nebyl tak docela špatný, to zase musela Angua připustit.

„Promiň,“ ozvala se Pleskot, která se klátila na barové stoličce, „ale co je s tou Tánou? Vidím, jak na sebe se Sally děláte jedna na druhou obličej.“

„To? Tak to je kvůli jejímu syndromu naivky.“ Angua si uvědomila, s kým mluví, a dodala: „Víš... trpaslíci tím asi netrpí. Znamená to... někdy je žena tak krásná, že žádného chlapa, který má alespoň půlku mozku, ani nenapadne, že by ji pozval na rande, chápeš? Protože je mu jasné, že ona je něco, co pro takového, jako je on, nevyrostlo. Chápeš mě?“

„Myslím, že ano.“

„No, tak to je Tána. A když už to mám vysvětlit celé, tak Noby má méně než jen půl mozku. Je tak zvyklý, že ho ženy odmítají, když je pozve na rande, že nemá strach z toho, že bude odmítnutý. Tak ji pozval, protože si řekl proč ne? A ona, která už si myslí, že s ní něco není v pořádku, je mu tak vděčná, že řekla ano.“

„Ale má ho ráda.“

„Já vím. A právě v tom okamžiku to začíná být zvláštní.“

„Trpaslíci to mají mnohem jednodušší,“ prohlásila Pleskot.

„To věřím,“ přikývla Angua.

„Ale myslím, že si zdaleka neužijí tolik zábavy,“ dodala poněkud sklesle Pleskot.

Tána se vracela. Angua objednala tři Šípy v krku, zatímco Pleskot se s nadějí rozhodla zkusit další* Sténající orgasmus.

* Pozn. autora: Trpělivost je jedním z klíčových rysů trpaslíků.

A pak, s občasnou Sallyinou pomocí, vysvětlila Angua Táně skutečnosti a podstatu... jak bychom to řekli... všeho. Nějakou chvíli to trvalo. Museli jste měnit tvar použitých vět tak, aby se zachytily v právě volném prostoru Tániny hlavy. Angua se ale držela myšlenky, že to děvče nemůže být tak hloupé. Vždyť přece pracovala ve striptýzovém klubu, ne?

„Podívej se, proč si myslíš, že muži platí za to, když se na tebe mohou dívat na jevišti?“ zeptala se.
„Protože jsem opravdu dobrá,“ odpověděla okamžitě Táňa. „Když mi bylo deset, dostala jsem cenu Tanečnice roku v taneční a stepařské škole paní De Viantové.“
„Stepování?“ opakovala Sally s úsměvem. „Poslyš a proč to nezkusíš na jevišti?“
Angua zavřela oči a představila si Táňu a její stepařské číslo. Klub by pravděpodobně velmi rychle vyhořel do základů.
„Hm... počkejte, já to zkusím jinak...“ řekla. „To ti říkám jako žen... no jako jedna to... druhé... té...“
Táňa ji pozorně poslouchala a dokonce i nechápavý výraz, který se jí objevil na tváři, nebyl fěr ke zbytku jejího pohybu. Když Angua skončila, zadívala se s nadějí na andělskou tvář své spoléčnice.
„Takže ty mi říkáš, pokud jsem to pochopila,“ řekla Táňa, „že chodit s Nobym je jako jít do nějaké velké a drahé vznešené restaurace a dát si tam jenom rohlík?“
„Přesně!“ přikývla Angua. „Teď jsi to pochopila!“
„Jenže já vlastně nikdy žádné mužské nepotkala. Babička mi říkala, abych se nechovala jako lehká.“
„A ty si myslíš, že ta tvoje práce není...“ začala Angua, ale Sally ji přerušila.
„Tu a tam se bez toho ale ženská neobejde,“ prohlásila. „Copak jsi nikdy nevešla do baru a nedala si s nějakým chlapem skleničku?“
„Ne.“
„No právě,“ přikývla Sally. Pak vypila svou sklenici. „Tyhle Šípy v krku mi nechutnají. Pojďme někam jinam a -“ na chvíli se odmlčela, „uvidíme, jaké se nám nabídnou možnosti.“

Bylo to zvláštní, když byla Sibyla v Pseudopolském dvoře. Byl to jeden z mnoha domů, který ještě před nedávným patřil Berankinově rodině, ale Sibyla ho darovala Hlídce. Vyrůstala v něm jako dívka. Byl to její domov.
Jako kdyby do otrlých a okoralých duší policistů prosáklo něco podobného vzdálenému pochopení. Muži, kteří nebyli právě proslulí svou elegancí a uhlazenými způsoby, se přistihovali, jak si čistí boty, když vstupují dovnitř, a uctivě si sundávají přilby.

Začali také poněkud jinak mluvit, pomalu a váhavě, protože v duchu pečlivě kontrolovali, co chtějí říci, aby včas stihli vynechat hrubší výrazy. Někdo dokonce našel koště a smetl smetl do míst, kde nebylo tolik vidět.

V místnosti nahoře, která doposud fungovala jako pokladna, spal v improvizované postýlce malý Samík. Elánus doufal, že mu bude moci jednou v budoucnu vyprávět, jak ho v té zvláštní noci hlídali čtyři trollí policisté. Neměli službu, ale všichni se k té službě dobrovolně přihlásili a všechno je jen jen svěřilo, jak si přáli, aby si někdo z trpaslíků něco zkusil. Sam doufal, že to později na chlapce udělá dojem, většina ostatních dětí by v takové situaci mohla doufat jen v anděla strážného.

Elánus okupoval jídelnu, protože tam byl dostatečně velký stůl. Na něm si rozložil mapu města. Zbytek desky byl přeplněn stránkami z Koumského kodexu.

Tohle nebyla hra, tohle byl rébus. Jakási... ano, skládačka. A on by měl dokázat dát ji dohromady, uklidňoval se, protože už měl skoro všechny rohy.

„Kapradová ulice, Vysolgrošná ulice, ulička U ječícího dítěte, Zaprdnutý plácek, U Jebáčků, Skraloupové schody,“ zabručel. „A všude tunely. Měli štěstí, že to našli ve třetím nebo ve čtvrtém. Pan Grassel musel postupně bydlet v každé druhé ulici v té oblasti. Včetně Šarlatanova půlměsíce!“

„Ale proč?“ nadhodil užasle Drhan von Krajowitz. „Tedy... myslím tím, proč všude kopali ty tunely?“

„Vysvětlíte mu to, Karotko,“ řekl Elánus a nakreslil napříč plánem města linku.

Karotka si odkašlal. „Protože to byli trpaslíci, pane, a k tomu ještě hlubinní trpaslíci,“ vysvětloval. „Je by ani nenapadlo nekopat. A navíc to byla spíše otázka vyklizení obytných prostor. To je pro trpaslíka přirozenost. A taky kladli koleje, aby mohli vytěžený odpad vyvážet, kde bylo potřeba.“

„No ano, ale zajisté -“

„Snažili se zaslechnout něco, co mluví na dně nějaké staré studně,“ vmísil se jim do hovoru Elánus, který se stále ještě nakláněl nad mapou. „Jaká byla naděje, že bude roubení té studny i na povrchu viditelné? A lidé dokážou být dost nepřijemní, když jim začne parta trpaslíků hloubit jámy na zahradě.“

„A taky to jistě bylo velmi pomalé, ne?“

„Myslím, že ano, pane. Jenže to bylo pod zemí, ve tmě, měli všechno pod kontrolou a dokázali to snadno utajit,“ odpověděl Karotka. „Dostali se prakticky, kamkoliv chtěli. Mohli kopat cikcak, když si nebyli jisti, mohli se zaměřovat s pomocí té své naslouchací roury, a přitom nemuseli promluvit s jediným člověkem nebo vyjít na denní světlo. Temné, tajné a pod kontrolou.“

„Hlubinní trpaslíci v kostce,“ ušklíbl se Elánus.

„To je ale velmi vzrušující!“ zvolal Drhan von Krajowitz. A to oni se prokopali do mého muzea?“

„Teď zase ty, Frede,“ řídil průběh informačního setkání Elánus a opatrně nakreslil napříč mapou další linku.

„Hm... dobrá,“ přikývl Alfréd Tračnik. „Takže... s Nobym jsme teprve před několika hodinami zjistili, jak to provedli,“ řekl a považoval za moudřejší nedodávat „potom co nás šéf Elánus seřval jak malé mopslíky a my mu museli říct všechno do nejmenších podrobností a pak nás poslal zpátky a řekl nám, co máme hledat“. Co ale dodal, bylo: „Byli pěkně mazaní, pane. Dokonce i malta měla tu správnou patinu. Vsadím se, že si teď v duchu říkáte, no tohle!“, co?“

„Že by?“ podivil se Drhan von Krajowitz. „Obvykle si říkám, U bohů!“

„Vsadím se, že si říkáte, jak dokázali znovu postavit tu stěnu potom, co dostali to panorámo ven, pane, a my si si myslíme, že -“

„Řekl bych, že jeden z nich zůstal schovaný v muzeu, prostě někam zalezl, pak pečlivě poklidil, doladil drobnosti a ráno, po otevření, vyšel s ostatními,“ prohlásil pan von Krajowitz. „Vždyť se dovnitř a ven neustále trousili lidé. A my jsme

hledali velký, opravdu velký obraz, a ne jednu osobu.“

„Ano, pane. Zjistili jsme, pane, že jeden trpaslík tam zůstal schovaný, prostě někam zalezl, pak pečlivě poklidil, doladil drobnosti a ráno, po otevření, vyšel s ostatními návštěvníky ven. Dovnitř a ven se neustále trousili lidé, že? Vždyť vy jste, pane, hledali velký obraz a ne nějakého jednoho návštěvníka, že,“ zářil Alfréd Tračnick. Byl na svou teorii velmi pyšný, a tak ji musel říci nahlas a bez ohledu na cokoliv.

Elánius poklepal na mapu. „A tady, pane Drhane, je místo, kde troll Cihla propadl podlahou sklepa do jejich tunelu,“ ukazoval. „Taky nám řekl, že v hlavním tunelu viděl něco, co by podle všeho mohlo být Grasselovým obrazem.“

„Ale želbohu, nakonec jste obraz nenašli,“ zkonstatoval pan von Krajowitz.

„Omlouvám se, pane. Ten už pravděpodobně bude daleko za městem.“

„Ale proč?“ nechápal kurátor. „Vždyť ho mohli studovat v muzeu! My jsme v těchto dnech velmi interaktivní!“

„Interaktivní?“ opakoval Elánius. „Co tím myslíte?“

„Mno... lidé mohou... mohou se dívat na naše obrazy, jak dlouho chtějí,“ odpověděl pan Krajowitz. Zdálo se, že je trochu dotčen. Lidé by takové otázky klást neměli.

„A ty obrazy, ty dělají co, tedy přesně?“

„No... ty tam... visí, veliteli,“ odpověděl nejistě kurátor. „Co jiného?“

„Takže vy tím myslíte, že tam mohou lidé přijít, dívat se na obrazy a obrazy tam visí a nechávají lidi na ně se dívat?“

„Více méně ano,“ připouštěl kurátor. Chvilku přemýšlel, vědom si nedostatečnosti své odpovědi a nakonec dodal: „Ale mnohem dynamičtější.“

„Vy myslíte, jako že jsou lidé při pohledu na ty obrazy pohnuti, pane?“ ujišťoval se Karotka.

„Táák! To je ono!“ přikyvoval Drhan von Krajko-witz s nesmírnou úlevou. „Skvělá úvaha! Přesně to se děje! A Grassela jsme měli vystaveného celé roky! Měli jsme tam dokonce i schůdky pro případ, že by si chtěl někdo zblízka prohlédnout hory. Někteří lidé už k nám přicházeli s utkvělou představou, že jeden z bojujících ukazuje k téměř neviditelné jeskyni a podobně. Upřímně řečeno, kdyby tam opravdu bylo něco takového, už bych to dávno našel. K té krádeži nebyl jediný důvod!“

„Pokud ovšem někdo to tajemství nerozluštil a nechtěl zabránit tomu, aby ho rozřešil ještě někdo další,“ řekl Elánius.

„To by musela být neuvěřitelná náhoda, nemyslíte, veliteli? A v poslední době se na tom obraze nic nezměnilo. Pan Grassel se neobjevil a nedomáloval tam další horu. A přestože to říkám opravdu jen velmi nerad, k tomu by bylo stačilo obraz zničit, nemuseli ho krást.“

Elánius obešel stůl. Všechny ty kousky, pomyslel si... ale já teď už musím mít všechny kousky...

Začneme s tou pověstí, jak se někde, pár týdnů po bitvě, objevil polomrtvý trpaslík a blábolil něco o pokladu.

Dobře, taky to ale mohla být i takhle věcička... ta mluvící krychle, pomyslel si Elánius. Trpaslík přežil bitvu, někde se ukryl a našel tuhle věc, a to je důležité. Potřebuje ji dostat někam do bezpečí. Ne... on potřebuje najít někoho, koho by přinutil poslechnout si ji. Pochopitelně ji nevezme s sebou, protože v okolí se stále ještě potulují trollové a právě teď asi budou v náladě nejdříve použít kyj a pak se vyptávat než naopak. Trpaslík potřeboval někoho, kdo by ho chránil. Dostal se právě tak k nějakým lidem, ale když je pak vedl k místu, kde krychle ukryl, zemřel na následky svých zranění. Před dvěma tisíci lety! Může krychle vydržet tak dlouho? A co? Vždyť krychle dokážou plout na hladině žhavé lávy! Takže tam někde zůstane ležet. Objeví se tam Vidojje Grassel a náhodou, bingo! Najde ji. Fakt, že ji našel, prostě musíme přijmout, stejně jako skutečnost, že se mu ji podařilo přinutit k řeči, boží vědí jak. Jenže zastavit ji už nedokáže. Nakonec ji hodí do studny. Tam ji najdou trpaslíci. Poslouchají tu věcičku, ale to, co slyší, se jim ani trochu nelíbí! Nelíbí se jim to tak, že Šunkozboř dá zabít čtyři horníky jen proto, že slyšeli její slova. Proč ale ten obraz? Ukazuje snad, o čem krychle mluví? A kde je krychle teď? Když už ji měli v rukou, nestačilo jim to?

A další otázky. Komu patřil hlas, který mluvil z krychle? Mohl to být kdokoliv. Proč všichni tak věřili tomu, co tam bylo řečeno?

Teď si Elánius uvědomil, že Drhan von Krajko-witz hovoří s Karotkou...

...řekl tady vašemu seržantovi Tračnickovi, že malba představuje krajinu o několik mil dále, než kde se bitva ve skutečnosti odehrála. Je to nesprávná část Koumského údolí! To je jediná věc, na niž se obě strany shodly.“

„Tak proč na to místo bitvu namaloval?“ zbystřil Elánius. A zíral na mapu na stole, jako by doufal, že se mu podaří vytáhnout tu informaci pouhou silou vůle.

„Kdo ví? Je to Koumské údolí. Měří skoro dvě stě padesát čtverečních mil. Myslím, že si prostě vybral místo, které mu připadalo dramatické.“

„Nedali byste si, chlapci, šálek čaje?“ ozval se ode dveří hlas lady Sibyly. „Cítíla jsem se tak trochu zbytečná, a tak jsem uvařila konev. A ty by ses neměl tak hrbít. Same.“

Sam Elánius na okamžik pocítil záchvěv paniky, jako ostatně téměř každý muž ve vysokém postavení, který se na veřejnosti ocitne v rodinné situaci.

„Ach, lady Sibylo, oni ukradli Grassela!“ prohlásil pan von Krajowitz. „Vím, že patřil vaší rodině.“

„Můj dědeček o něm řekl, že je to jen zatracená přítěž,“ odpověděla Sibyla s klidem. „Občas mi dovolil, abych si ten obraz rozbalila na podlaze plesového sálu. Pojmenovala jsem si všechny trpaslíky. Hledali jsme tajemství obrazu, protože dědeček říkal, že v tom údolí je ukrytý poklad a na tom obraze je klíč k tomu, kde. Samozřejmě jsme nikdy nic nenašli, ale za deštivých odpolední jsem se alespoň zabavila a nezlobila jsem.“

„No, žádné velké umění to nebylo,“ přikyvoval pan von Krajowitz. „A ten člověk byl naprosto šílený, to je jasné. Ale ten obraz tak nějak dokázal k návštěvníkovi promluvit.“

„Přál bych si, aby něco řekl mně,“ zabručel Elánius. „Ale opravdu není třeba, abys mužstvu vařila čaj, má drahá, stačilo říct a některý z mužů by -“

„Nesmysl! Musíme být pohostinní,“ odmítla ho Sibyla.

„Samozřejmě, že se ten obraz různí lidé pokoušeli okopírovat,“ navazoval na svou řeč kurátor a přijal šálek s čajem.
„Přátelé, byli hrozni! Plátno patnáct metrů široké a přes tři vysoké se prostě nedá okopírovat, bez ohledu na to, jak je malíř přesný...“
„Ne, když si ho přesně rozložíte na podlahu plesového sálu a necháte si udělat slušný pantograf,“* usmála se lady Sibyla a nalévala čaj.

* Pozn. překladatele: Jak dále zmiňuje autor, jde o poměrně jednoduché, ale vzdorovitě zařízení z několika plochých latěk, s jehož pomocí se dají nahrubo zvětšovat nebo zmenšovat nepřilíš složité kresby. Obkreslit s jeho pomocí obraz jako Bitva v Koumském údolí by však byla jistě poměrně těžká a hlavně časově náročná práce.

„Ta konvice, Same, je opravdu ostuda. Je horší než čajník. Cožpak ji nikdy nikdo nečistí?“
Najednou se rozhlédla po jejich tvářích. „Řekla jsem něco špatného?“ nakrčila čelo.
„Vy jste si udělala kopii Grassela?“ ozval se pak opatrně Drhan von Krajowitz.
„No jistě. Celý obraz v poměru jedna ku pěti,“ přikývla Sibyla, jako kdyby to byla ta nejsamozřejmější věc na světě.
„Když mi bylo čtrnáct. Byl to školní projekt. Probírali jsme trpasličí historii, víte, a... protože jsme vlastnili ten obraz, bylo to příliš lákavé. Znáte pantograf, ne? Je to velmi jednoduchý prostředek, jak udělat zvětšeniny nebo zmenšeniny obrazů a kreseb s použitím geometrie. Jsou to dřevěné laťky, které vytvoří pákový systém, pár bodců a ostrá tužka. Abych se přiznala, nejdřív jsem to namalovala v pěti kusech tři krát tři metry, to znamená v původní velikosti, abych si byla jistá, že jsem zachytila všechny podrobnosti, a teprve pak jsem vytvořila pětikrát zmenšenou kopii, jak to původně zamýšlel i ubohý pan Grassel. Dostala jsem od slečny Mrzkostové to nejlepší hodnocení. Byla to naše učitelka matematiky, víte, a měla vlasy stažené do takového drdolu a v něm nosila dvě kružítka a pravítko. Vždycky nám říkala, že děvče, které umí používat trojúhelník a úhelník, to v životě dotáhne daleko.“
„Jaká škoda, že už ty kresby nemáte!“ zvolal kurátor.
„Co vás to tak najednou napadlo, pane von Krajowitz?“ podivila se Sibyla. „Myslím, že tady pořád ještě někde jsou. Nějakou dobu jsem je měla zavěšené na stropě svého pokoje. Počkejte... Brali jsme je s sebou, když jsme se stěhovali? Jsem si jistá, že -“ Najednou se jí v očích rozsvítilo. „Aha, už vím. Byl jsi tady někdy na půdě, Same?“
„Ne!“ odpověděl Elánus.
„Tak to už je na čase.“

„Ještě nikdy v životě jsem nebyla na dámský jízdě,“ prohlásila Pleskot, když poněkud nejistě procházely nočním městem. „Ten poslední kousek se měl stát?“
„Který kousek myslíš?“ podívala se na ni Sally.
„Ten kousek, co začal hořet bar?“
„Obvykle ne,“ potřásla hlavou Angua.
„Ještě nikdy jsem neviděla mužské, kteří se perou kvůli ženské,“ uvažovala nahlas Pleskot.
„No jo, to byl odvaž, co?“ přikyvovala Sally. Tánu doprovodily domů. Když se s ní loučily, vypadala dost zamyšleně.
„A to se na toho chlápka akorát usmála, nic víc,“ pokračovala Pleskot.
„No,“ přikyvovala Angua. Pokoušela se soustředit na chůzi.
„Ale bylo by to od Nobyho dost hloupé, kdyby dovolil, aby jí to nějak stouplo do hlavy,“ konstatovala Pleskot.
„Chraňte mě od ukecaných opilců... opiců... opicí,“ pomyslela si Angua. Pak řekla: „No jo, ale co se slečnou Strkvorovou? Během roku na Nobyho vyplývala celou řadu drahých ryb... aha?“
„Právě jsme zasadily chlapům ránu za ošklivé ženství,“ chlubil se Sally hlasitě.
„Boty, chlapi, rakve... nikdy z toho neber první, co vidíš.“
„Oh, boty...“ ozvala se nadšeně Pleskot, „o těch vydržím mluvit celé hodiny. Už jste některá viděla ten nový model od Jámy Kujperlíka? Solidní tepaná měď s páskem vzadu?“
„Víš, my si pro boty nechodíme k pasíři, drahoušku,“ zavrtěla hlavou Sally. „Hm... myslím, že budu zvracet...“
„Dobře ti tak, neměla jsi pít to... víno,“ ušklíbla se Angua škodolibě.
„Ha, ha, ha,“ odpovídala jí upírka ze stínu u chodníku. „Mně je s tím, sarkastická odmlka, vínem docela dobře, díky za úcast! Já hlavně neměla pít ty... ulepený pitíčka, co pro ně vymýšleli jména lidí, kteří nemají ani tolik smyslu pro humor jako... ne! Promiňte!... věděla jsem to, to ty přiblí-blééé...“
„Jseš v pořádku?“ zajímala se Pleskot.
„Právě jsem vyzvracela malý veselý papírový deštníček...“
„No maucta!“
„A půlku prskavky...“
„To jste vy, seržantko Anguo?“ ozval se hlas ze stínů. Někdo odsunul kryt lucerny a světlo padlo na blížící se tvář svobodníka Postihnouta. Jak se přiblížil, spatřila, že pod druhou paží nese silný štos letáků.
„Zdravím tě, Myčáku,“ řekla. „Co se děje?“
„... a tohle vypadá jako kus citrónu...“ ozval se vlhký hlas ze stínu.
„Mistr Elánus mě poslal, abych prošel bary nestřídmosti a domy plytké neřesti a našel vás,“ odpověděl Postihnout.
„A co ta literatura?“ ukázala Angua bradou. „Mimochodem, kdybys k té poslední větě přidal slova ‚nic osobního‘, taky by tě to nic nestálo.“
„Když už jsem byl vyslán, abych prošel chrámy hřichu, seržantko, pomyslel jsem si, že mohu současně vykonat i nějakou službu Janeradovi,“ odpověděl Postihnout, jehož neutuchající náboženský elán triumfoval nad veškerým protivenstvím.*

* Pozn. autora: Říká se, že podobná postava se vyskytuje na každé policejní stanici. Svobodník „Postihnout hříšné letákem osvícení“, vydal za dva takové.

Stávalo se, že si občas všichni návštěvníci v přeplněném baru lehli na zem, zhasli světla a mlčeli, když ho někdo včas zaslechl blížít se ulicí.

Ze tmy se ozývaly dávivé zvuky. „Běda těm, kdož se opíjejí vínem“, prohlásil svobodník Postihnout. Zachytil výraz na Anguině tváři a dodal: „Bez urážky.“

„Už jsme si tím vším prošli“, zasténala Sally.

„Co chce, Myčáku?“ zeptala se Angua.

„Jde zas o to Koumské údolí. Chce vás zpátky ve Dvoře.“

„Ale vždyť jsme dostaly volno!“ stěžovala si Sally.

„Je mi líto“, odpověděl Postihnout s optimismem sobě vlastním, „tak vám ho teď zase sebrali!“

„A to se mi stane vždycky“, posteskla si Pleskot. „To je přímo příběh mého života.“

„No dobrá“, přikývla Angua, která se skoro ani nepokoušela skrýt, jak se jí ulevilo, „myslím, že bychom měly raději jít.“

„Když řeknu „příběh mého života“, nemyslím samozřejmě celý svůj život“, bručela Pleskot pro sebe, když za svými společníci pospíchala zpět do světa bez legrace.

Berankinovi nikdy nic nevyhodili. Na jejich půdě bylo něco, co vzbuzovalo v normálním člověku vzdálené starosti, a nebyl to jen slabý pach dávno mrtvých holubů.

U Berankinů se také věci označovaly. Elánus byl na obrovské půdě v ulici U vodní brázdy, aby snesl dolů houpacího koně a kolébku a celou bednu starších, ale překrásných měkkých hraček, páchnoucích naftalínem proti molům. Nic, co by ještě někdy mohlo být užitečné, se nevyhodilo. Bylo to uloženo do krabice nebo bedny či zabaleno, opatřeno cedulkou s nápisem a odloženo na půdu.

Sibyla, která v jedné ruce držela lucernu a druhou odhrnovala pavučiny, je vedla kolem krabic s nápisy „Pánské boty, různé“, „Veselé hračky, nitě a rukavice“, „Loutkové divadlo, kulisy a příslušenství“ a dál do nitra temné půdy. A v tom možná spočíval prapůvod jejich bohatství? Kupovali věci, které byly vyrobeny tak, aby vydržely, a teď už museli něco koupit jen velmi zřídka. Až na jídlo, samozřejmě, ale Elánia by nepřekvapilo, kdyby narazili na bedýnky s nápisy jako „Jablečné ohryzky, různé“, nebo „Zbytky, je třeba urychleně sníst“.*

* Pozn. autora: To byl jeden ze Sybiliných výroků, který ho zaskočil. Jednou u večeře prohlásila: „Dnes večer si musíme dát to vepřové, už potřebuje sníst.“ S něčím takovým neměl Elánus nikdy v životě potíže, protože byl vychován k tomu, aby snědl to, co se před něj položilo na stůl, a aby to udělal rychle, než mu to někdo jiný sebere. Nemohl jen dobře pochopit, že je u stolu od toho, aby udělal jídlu jakousi milost.

„Aha, tady je to“, řekla najednou Sibyla a odsunula stranou svazek fleretů, šavlí a holí na lakros. Pak vytáhla na světlo dlouhou papírovou roli.

„Samozřejmě jsem to nevybarvovala“, vysvětlovala, když odnášeli nález ke schodům. „To by trvalo celou věčnost.“ Dopravit těžký válec do jídelny jim dalo dost práce a manipulování v úzkých chodbách, ale nakonec ho zvedli na stůl a s tichým praskotem starého papíru rozvinuli.

Zatímco pan Drhan von Krajowitz rozvinul velké čtverce a hlasitě se rozplýval, Elánus si vybral zmenšenou kopii, kterou Sybila vytvořila. Byla právě tak velká, aby se vešla na jídelní stůl mužstva. Elánus ji zatížil na jedné straně špinavým hrnkem a na druhém plechovkou se solí.

Grasselovy poznámky - to bylo smutné čtení. A také těžké, protože část z nich byla napůl vybledlá, a navíc malířův rukopis vypadal jako stopy pavouka poskakujícího během zemětřesení na trampolině.

Ten člověk byl očividně bláznivý jako žába v sušárně. Psal si poznámky, které chtěl utajit před kuřetem, a někdy přestal uprostřed věty, to když měl dojem, že ho kuře pozoruje. Musel na něj být velmi žalostný pohled, dokud ovšem nevzal do ruky štětec, protože pak dokázal tvořit velmi cílevědomě, tiše, s vytržením na tváři a podivnou září v očích. A to byl jeho život: jediný obrovský obdélník pomalovaného plátna. Vidojje Grassel: narodil se, namaloval proslulý obraz, propadl dojmům, že je kuře, umřel.

Když vezmete v úvahu, že byl ten člověk blázen, který by nedosáhl dlouhým klackem na dno v mělkém rybníčku, jak jste měli najít nějaký smysl v tom, co napsal? Jediná poznámka, i když děsivá, která se zdála dávat smysl, byla ta, již považovali za jeho oficiálně poslední, protože ji našli pod jeho zhroutěným tělem. Stálo v ní:

Píp! Píp! Už to přichází! PŘICHÁZÍ!

Udusil se. Ústa měl plná peří. A poslední tahy štětcem na plátně ještě nezaschly.

Elániovy oči padly na poznámku, očíslovanou zřejmě zcela namátkou jako č. 39: „Myslel jsem, že je to vůdčí znamení, ale ono v noci křičí.“ Znamení čeho? A co třeba č. 143: „Temnota v temnotě, jako hvězda v řetězech.“? Elánus si o ní udělal poznámku. Pak si udělal poznámku ještě o mnoha dalších. Jenže nejhorší na nich bylo - nebo snad to nejlepší, pokud jste milovali záhady -, že mohly znamenat cokoliv. Mohli jste si vytvořit svou vlastní teorii. Ten muž byl polomrtvý hladem a trpěl smrtelnou hrůzou z kuřete, jež žilo v jeho hlavě. Stejně tak jste mohli zkusit najít logiku v dešťových kapkách.

Elánus odstrčil stranou své poznámky a zadíval se na pečlivou kresbu tužkou. I v téhle velikosti budila v divákovi pocit zmatku a chaosu. V popředí byly tváře tak velké, že bylo možno rozeznat póry na trolích nosech. V pozadí Sibyla pečlivě okopírovala postavičky, které byly šest milimetrů vysoké.

Postavy máchaly sekerami a kyji, zvedaly oštěpy, útoky malých skupin se valily sem a tam a všude bojovaly dvojice - trpaslík proti trollu nebo naopak. Napříč celým plátnem probíhal nemilosrdný boj mezi trolly a trpaslíky, kteří sekali a bušili jeden do druhého...

Pomyslel si: „Kdo tady chybí? Pane Drhane, mohl byste mi pomoci?“ řekl tiše v obavách, aby ta kradmá myšlenka nestáhla ocas mezi nohy a neznizela dřív, než ji polapí.

„Prosím, veliteli?“ ozval se kurátor a přispěchal ke stolu. „No řekněte! Neodvedla lady Sibyla naprosto úžasnou -“ „Ano, je opravdu velmi dobrá, jistě,“ přerušil ho netrpělivě Elánus. „Řekněte mi... odkud znal Grassel všechny ty podrobnosti, jak věděl, co se kde dělo a kde kdo byl...?“

„Existuje o tom mnoho trpasličích písní a několik trollích bájí. Ano, a taky tu bitvu vidělo několik lidí.“

„Takže Grassel o tom mohl třeba číst?“

„No jistě. Kromě toho, že bitvu umístil do špatné části údolí, zachytil ji naprosto přesně.“

Elánus nespouštěl pohled z bitvy na papíře.

„A ví vůbec někdo, proč tu událost umístil na špatné místo?“ zeptal se nakonec.

„O tom existuje hned několik teorií. Jedna tvrdí, že ho zmátly pověsti o tom, že mrtví trpaslíci byli spáleni na konci údolí, ale pravda je, že po té děsivé bouři tam skončila většina mrtvých těl. Navíc tam byl i dostatek naplaveného dřeva na pohřební hranice. Já si ale myslím, že si to místo vybral proto, že je mnohem romantičtější. Hory tam vypadají tak dramaticky!“

Elánus si sedl, ale oči nespouštěl z kresby, jako by se pokoušel přinutit ji vydat své tajemství.

Za několik týdnů už bude znát tajemství údolí každý, řekl pan Zářící. Proč?

„Pane Krajowitzi, mělo se s tím obrazem v následujících několika týdnech něco dít?“ zeptal se.

„Ano,“ přikývl kurátor, „měli jsme ho instalovat v nové místnosti.“

„A je na tom něco zvláštního?“

„Už jsem to říkal vašemu seržantovi, veliteli,“ odpověděl mu kurátor poněkud vyčítavě. „Je kruhová. Grassel měl utkvělou představu, že by měl být obraz instalován do kruhu, jako panorama. Aby byl divák uprostřed bitvy.“

Už to skoro mám, pomyslel si Elánus.

„Myslím si, že krychle řekla trpaslíkům něco o Koumském údolí,“ prohlásil Elánus nepřítomným hlasem, protože měl najednou dojem, že je přímo v údolí. „Říkal jsem jim, že je důležité to místo, kde krychli našli. Dokonce i Grassel si myslel, že je důležité. Potřebovali mapu a Grassel jim takovou mapu namaloval, i když o tom sám nevěděl. Frede?“ „Pane?“

„Trpaslíkům nevadilo, že zničí dolní okraj obrazu, protože tam nebylo nic důležitého. Jen trpaslíci a trollové, a ti se pohybují sem a tam.“

„Promiňte, veliteli, to všechny ty balvany taky,“ konstatoval Drhan von Krajowitz.

„Na těch nezáleží. Nezáleží na tom, jak moc se údolí změnilo, tenhle obraz bude fungovat vždycky,“ trval na svém Elánus. V mozku mu najednou zaplálo světlo poznání.

„Ale i řeky během času mění svůj tok a bohové vědí, kolik balvanů se zřítílo z hor,“ prohlásil kurátor. „Slyšel jsem, že si to místo dnes už vůbec není podobné.“

„Ale přesto,“ odpověděl Elánus zasněným hlasem, „bude tahle mapa fungovat dál. Třeba tisíc let.“

Ona neoznačuje kámen, dolík, jeskyni, ona jednoduše označuje místo. Mohl bych do něj píchnout špendlíkem. Kdybych měl špendlík.“

„Já tady jeden mám!“ zvolal spokojeně Drhan von Krajowitz a zvedl ruku ke klopě. „Našel jsem ho včera na ulici, a znáte to... dobrá hospodyňka pro pírkó i...“

„Ano, díky,“ řekl Elánus a vzal špendlík. Přesl ke konci stolu, zvedl jeden konec kresby a přetáhl jej s tichým šustěním papíru přes celý stůl k druhému konci.

Oba konce tam pak sešpendlil. Zvedl kruhovou plochu, kterou tak vytvořil, a spustil šiji přes hlavu.

„Pravda je v horách,“ řekl. „Roky a roky se díváte na pás hor. On je to ale ve skutečnosti kruh hor.“

„Ale to přece vím!“ zvolal kurátor.

„Jistým způsobem to víte, jenže jste to pravděpodobně až dosud doopravdy nepochopil, pane,“ usmál se Elánus.

„No... ano. Ale mluvilo se o jeskyni. Výslovně se zmiňoval o jeskyni. Proto lidé prohledávali horské stěny. Ten obraz je zasazen přesně doprostřed, nedaleko řeky.“

„Pak je tady něco, co pořád ještě nevíme,“ upozornil Elánus. „Ale to zjistím hned, jak se tam dostanu!“

Až se tam dostane. Tam. Řekl to. Jenže on věděl, že tam musí zajet už... jak dlouho? Měl pocit, že už celou věčnost, ale bylo to od včerejšího večera? Nebo od dnešního odpoledne? Viděl to místo svým vnitřním zrakem. Elánus a Koumské údolí! Prakticky už měl na jazyku chuť tamního vzduchu! Slyšel hukot řeky, jejíž voda byla chladná jako led!

„Same -“ začala Sibyla.

„Ne, tohle se už konečně musí vyřešit,“ zavrtěl Elánus rychle hlavou. „Já se vykašlu na celé to tajemství! Ale hlubinní trpaslíci zavraždili naše trpaslíky. To už jste zapomněli? Oni si myslí, že obraz je mapa, kterou můžou použít jako mapu, a proto pojedou přímo do Koumského údolí. Musím za nimi!“

„Podívej, Same, jestli -“

„Nesmíme dovolit, aby došlo k válce mezi trpaslíky a trolly, drahá. Ta věc včera večer, to nebylo nic jiného než šarvátka hloupých gangů. Skutečná válka v Ankh-Morporku by město doslova zničila. A to všechno je nějak spojené s Koumským údolím!“

„Souhlasím! Jedu také!“ vykřikla Sibyla.

„A kromě toho budu v naprostém bezpečí, když - cože?“ Elánus zlomek vteřiny zíral na svou ženu, než se mu mentální převody srovnaly a rozeběhly. „Ne, je to příliš nebezpečné.“

„Samueli Elánie! Celý život jsem snila o tom, že jednou navštívím Koumské údolí, takže se ani v duchu neodvažuj koketovat s tím, že by ses tam vypravil na potulku a nechal mě doma!“

„Já ani nekoketuju, ani se nepotuluju! Nikdy jsem nedělal ani jedno, ani druhé. Nevím jak! Ale tam bude brzo válka!“

„V tom případě bojujícím sdělím, že s tím nemáme nic společného,“ odpověděla mu Sibyla klidně.

„Sama víš, že tak to přece nebude fungovat!“

„Pak to ale nebude fungovat ani tady, v Ankh-Morporku,“ odsekla mu Sibyla s mazaným výrazem hráče, který vyřadil dva trpaslíky jedním tahem.

„Same, víš, že tohle nemůžeš vyhrát. Nemá cenu se se mnou hádat. Kromě toho mluvím trpasličtinou. A malého Sama vezmeme s sebou.“

„Nel!“

„Tak jsme se dohodli,“ přikývla spokojeně lady Sibyla, která byla potrefena náhlou hluchotou. „Jestli chceš chytit ty trpaslíky, tak bychom měli vyrazit co nejdříve.“

Pan von Krajcowitz se k ní obrátil s otevřenými ústy. „Ale lady Sibylo, vždyť se tam už shromažďuje armáda! To není žádné místo pro dámu!“

Elánus zamrkal. Sibyla se rozhodla. To bude stejné jako se dívat pořád dokola, jak draci škvaří trpaslíka ve skleníku.

Lady Sibyla se nadechla a hrud, kterou si dovolila mít, se vyklenula tak, že měli kolemjdoucí dojem, že se lady zvedá ze země.

„Pane Drhane von Krajcowitzi,“ řekla a chlad z ní čísel jako z ledovcové stěny, „v roce Vši moje prababička osobně uvařila kompletní oběd pro devatenáct vojáků - obránců malé citadely -, která byla obklíčena krvežíznivými Klačany, a považovala za vhodné k jídlu podávat chlazený šerbet a jako moučník ořechy! Moje babička, to bylo v roce Tiché opice, bránila budovu našeho vyslanectví v Pseudopolisu proti davu vzburěnců a k ruce neměla nic než zahrádníka, cvičeného papouška a pánev rozpáleného tuku, v němž předtím osmažila hranolky. Když byl kdysi náš kočár přepaden a dva lumpové nás drželi na mušce svých samostřílů, promluvila jim má zesnulá teta do duše tak, že se dali na útěk a plakali steskem po svých matkách, pane, po svých matkách! Nám není nebezpečí cizí, pane Drhane. Dovolte, abych vám také připomněla, že polovina těch trpaslíků, kteří bojovali v Koumském údolí, byly trpaslice. Těm nikdo neřekl, aby zůstaly doma!“

Takže tím je to vyřízeno, pomyslel si Elánus. Vyrazíme - ale sakra!

„Kapitáne,“ obrátil se ke Karotkovi, „pošlete někoho, ať najde trpaslíka kraka Mnohobije Mnohobijsona, ano? Ať mu vyřídí, že velitel Elánus se mu poroučí a vyráží na cestu za úsvitu.“

„Ehm... dobrá, pane. Provedu, pane,“ přikývl Karotka.

Jak věděl, že se tam vydám, přemýšlel Elánus. Předpokládám, že to bylo nevyhnutelné. Ale mohl nás pověsit za uši do průvanu, nebo ještě za něco horšího, kdyby se rozhodl tvrdit, že jsme s tím trpaslíkem špatně nakládali. A je jedním z žáků pana Záříciho, na to bych dal krk. Možná nebude špatné mít ho na očích.

Kdy lord Vetinari spal? Všechno sice svádělo k tomu říci, že lord Vetinari nikdy nespí, ale byly přece chvíle, kdy musel i on sklonit hlavu, říkal si Elánus. Každý někdy spal. Občasné zdřímnutí vám mohlo pomoci vydržet prakticky dost dlouho, ale dříve nebo později každý člověk potřeboval svých osm hodin, konec!

Byla skoro půlnoc a Vetinari seděl za svým pracovním stolem svěží jako sedmikráska a chladný jako ranní rosa.

„Já vás tady opravdu potřebuji, Elánie.“

„Karotka dokáže situaci uhlídat. Každopádně se teď všechno dost uklidnilo. Myslím, že ti, kdo tady dělali největší potíže, se vydali do Koumského údolí.“

„Dalo by se říci, že to je právě ten nejlepší důvod, proč byste neměl nikam jezdit, Elánie. Na takové věci... mám své lidi.“

„Další vraždy v temnotách, myslíte?“ řekl Elánus. „Ne, pane. Tohle je jasná policejní záležitost.“

„Žádná vražda, Elánie, žádná vražda,“ zavrtěl Vetinari hlavou. „Dalo by se to nazvat... přijatelnou úrovní Nemesis.“

„Říkejte si tomu, jak chcete, pane, mně se to nelíbí. Mám v úmyslu přivést podezřelé nazpět živé. To my, v Hlídce, zkoušíme.“

„Ne, Elánie. Tohle je věc, o kterou se postará Dolní král. Okamžitě mu pošlu zprávu semaforem.“

„On má taky své agenty, že?“ prohlásil Elánus kysele.

„Jistěže. Dokonce i tady, ve městě. Tomu se říká politika, Elánie. To jsou věci, které se vlády pokoušejí dělat.“

„Agenti tady? Špiclují nás? Já myslel, že jsme s Dolním králem kámoši?“

„Samozřejmě, to jsme. A čím víc víme jedni o druhých, tím přátelštější budeme. Těžko bychom si dovolili špiclovat naše nepřátele, že? K čemu by to bylo?“

„Jestliže mi nedovolíte vést oddíl do Koumského údolí -“ zavrčel Elánus

„No? Co uděláte?“ podíval se na něj Vetinari.

„Sibyla vás o to přijde požádat.“

Vetinari se na Elánia zadíval v tichém úžasu. „Lady Sibyla vás pustí?“ řekl.

„Ona jede se mnou. Stejně tak Fred a Noby Nóbhlóh. A taky bych s sebou rád vzal Anguu, Sally, Navážku a Pleskot Řiťku. Mnohodruhovná výprava, pane. To je vždycky pro dobro věci.“

„A Přivolaná temnota? Co ta? No tak, neříkejte se na mě takhle. O tom se mezi trpaslíky běžně mluví. Jeden z těch umírajících trpaslíků přivolal kletbu na všechny, kdo byli v tom dole.“

„O tom nic nevím, pane,“ potřásl hlavou Elánus a na tváři se mu objevil onen dřevěný výraz, který mu už mnohokrát pomohl překonat právě takové situace. „Je to mystické. A my, v Hlídce, na mystiku nevěříme, policejní práce spočívá v něčem jiném.“

„To není žádná legrace, Elánie. Je to velmi stará magie, pokud to chápu. Tak stará, že většina trpaslíků už zapomněla na to, že je to magie. A je mocná. Půjde po jejich stopách.“

„Pak si budu muset dávat pozor na velké vznášející se oko s ocáskem, je to tak, pane?“ řekl Elánus. „To by mělo být snadné.“

„Elánie, je mi jasné, že si uvědomujete, že nebezpečí není přímo v tom symbolu,“ zamračil se Patricij.

„Jistě, pane, já vím. Ale v práci policajtů nemá magie co dělat. Myji nepoužíváme, abychom dopadli viníky, ani abychom se dobrali příznání. Protože té zatracené věci se nedá věřit, pane. Ta má svou vlastní vůli. Pokud tady existuje nějaká kletba a ta ty lumpy pronásleduje, tak je to její věc. Ale jestli je dostanu dřív já, pane, pak to budou mít zajatci a ta kletba bude muset jít přez mě.“

„Elánie, arcikancleř Výsměšek mi řekl, že věří, že by to mohla být pseudodémonická entita, která je mnoho milionů let stará.“

„A já jsem vám řekl své,“ odpověděl Elánus a oči upíral do místa několik centimetrů nad Vetinariho hlavu. „Je mou povinností ty lidi dopadnout. Věřím, že mi budou schopni pomoci s pátráním.“

„Jenže nemáte žádné důkazy, Elánie. A vy budete potřebovat po čertech pádné důkazy.“

„To je pravda. Proto je chci přivést nazpět, oko s ocáskem sem, oko s ocáskem tam. Je a ty jejich zatracené strážce. Abych mohl dál pátrat. Někdo z nich už mi něco řekne.“

„A taky to přispěje k vašemu osobnímu uspokojení, že?“ podíval se na něj Vetinari přísně.

„To je nějaká záludná otázka, pane?“

„Dobrá, dobrá,“ odpověděl Patricij uklidňujícím hlasem. „Lady Sibyla je znamenitá žena, Elánie.“

„Jistě, pane. To je.“

Elánus odešel.

Zanedlouho vešel do pracovny naprosto neslyšně Vetinariho sekretář Važuzel a položil před Patricije šálek čaje.

„Díky, Važuzle. Poslouchal jste?“

„Ano, pane. Velitel hovořil velmi otevřeně.“

„Vnikli do jeho domova, Važuzle.“

„Pravda, pane.“

Vetinari se opřel v křesle a upřel oči ke stropu. „Řekněte mi, Važuzle, sázíte?“

„Vím se o mně, že jsem si občas vsadil, když jsem dostal dobrý tip, pane.“

„Kdybyste si měl vsadit na výsledek boje mezi neviditelnou a velmi silnou, mstivou démonickou... entitou na jedné a velitelem na druhé straně, na koho byste si vsadil, dejme tomu... tolar?“

„To tedy nevím, pane. To vypadá jako něco, co dokáže opravdu posoudit jen čas.“

„Ano,“ přikývl Vetinari, který upíral pohled na zavěšené dveře. „Ano, máte pravdu.“

Nepoužívám magii, pomyslel si Elánus, který krácel deštěm k Neviditelné univerzitě. Jenže někdy taky lžu. Vyhnul se hlavnímu vchodu a zamířil tak nenápadně, jak to jen šlo, k Uličce mágů. Zhruba v její půli bylo ve zdi uvolněno několik cihel a tak vznikla cesta, po níž se dostal na pozemky univerzity prakticky každý, kdo to věděl. Používaly ji celé generace podnapilých i úplně opilých studentů-mágů, když se pozdě v noci vraceli domů. Později se z nich stali velmi vážení a mocní mágové, s mocnými plnovousy a ještě mocnějšími břichy, ale ani jediný z nich nepohnul prstem, aby dal zeď opravit. Byla konec konců Tradiční. Také tam nikdy nehlídali Humři,* kteří ji považovali za mnohem tradičnější než sami mágové.

* Pozn. autora: To byli univerzitní vrátní, kteří částečně fungovali i jako proktoři, neboli vychovatelé mládeže. Získali svou přezdívku podle toho, že měli kůži jako krunýř, když se rozpálili, rudli a ve srovnání s jinými tvory měli nejmenší mozek v poměru k velikost svého těla.

Přesto se dnes jeden z nich ukrýval v nedalekém stínu a dost se polekal, když mu Elánus poklepal na rameno. „Jo to jste vy, veliteli, pane? To jsem já, Pohrozprst, pane. Arcikancleř na vás čeká v zahradním domku. Pojdte za mnou. Heslo je „Ani muk“, že, pane?“

Elánus následoval Pohrozprsta přes temné, čvachtavé trávníky. Kupodivu se teď najednou necítil tak strašně unavený. Dny a dny nedostatečného spánku, a on měl najednou pocit svěžesti hraničící skoro s příjemným omámením. To bylo tím, že byl na horké stopě, cítil kořist. Později za to zaplatí.

Pohrozprst se nejdříve rozhlédl na obě strany tak spiklenecky, že by to okamžitě přilákalo pozornost každého, kdo by byl nablízku, a pak otevřel dveře kůlny.

Uvnitř čekala velká a objemná osoba. „Veliteli!“ zabasovala nadšeně. „To je ale vzrůšo! Pravý plášť a dýka!“

Jen hustý a prudký déšť by možná dokázal utlumit hlas arcikancleře Výsměška, když se dotyčný cítil v dobrém rozmaru.

„Mohli byste hovořit trochu tišeji, arcikancleři?“ požádal Elánus a rychle za sebou zavřel dveře.

„Pardon, pardon! Omlouvám se!“ chrлил ze sebe Výsměšek. „Sedněte si, veliteli! Pytle s kompostem jsou celkem přijatelné. No... tak tedy... jak vám můžu pomoci, Same?“

„Mohli bychom se zatím dohodnout na tom, že mi nemůžete pomoci?“ odpověděl Elánus.

„Interesantní! Pokračujte!“ řekl Výsměšek a naklonil se nedočkavě kupředu.

„Vy víte, že já nestrpím, aby někdo v Hlídce používal magii,“ pokračoval Elánus. Když si v pološeru sedl, vrhla se na něj zezadu zákeřně svinutá zahradní hadice, jak už to tak hadice dělávají, a musel s ní chvíli zápasit, než se mu podařilo svrhnout ji na podlahu kůlny.

„To vím, a velmi vás díky tomu ctím, i když jsou tady i takoví, kteří si myslí, že jste pěkný hlupák.“

„Takže...“ pokračoval Elánus nejistě a pokoušel se nechat „pěkného hlupáka“ za sebou, „pravda je, že se musím dostat velmi rychle do Koumského údolí. Ale opravdu velmi rychle.“

„Dalo by se skoro říci ‚magicky rychle‘?“ nadhodil Vzoromil Výsměšek.

„Tak nějak“, připustil Elánus a nespokojeně si poposedl. Hrozně nerad něco takového připouštěl. A na co si to sedl?

„Hmm“, zabručel spokojeně Výsměšek. „Ale jistě bez nějakých hokusů-pokusů, bez do očí bijícího prostředku, že? Necítíte se dobře, Same?“

Elánus triumfálně pozvedl velkou cibuli. „Omlouvám se“, řekl a hodil ji na podlahu. „Ne, v každém případě žádné pokusy. Možná ještě tak nějaký ten hokus. Potřebuju nějakou pomoc, nějakou výhodu, kterou nečekají. Mají na mě jeden den náskok.“

„Aha. Budete cestovat sám?“

„Bohužel ne. Bude nás jedenáct. Dva kočáry.“

„No ne! A kdybyste zmizeli v obláčku dýmu, abyste se o chvíli později zhmotnili bůhvíjak daleko, to je přece jen-“

„Nepřipadá v úvahu. Potřeboval bych jenom-“

„Jen nějakou výhodu“, přikývl mág s pochopením. „Ano. Něco magického ve svém výsledku, ale nikoliv ve svém projevu. Nic, co by bilo do očí.“

„A taky bez nebezpečí, že se někdo promění v žábu, nebo něco takového“, dodal Elánus rychle.

„Samozřejmě“, přikyvoval Výsměšek. Tleskl rukama. „Dobrá, veliteli, obávám se, že vám nedokážeme pomoci. Plést se do takových věcí... magie spočívá v něčem jiném!“ Pak ztišil hlas a pokračoval: „My vám nedokážeme pomoci, zvláště ne, pokud budou vaše kočáry prázdné stát vzadu v uličce, nejpozději do... hodiny?“

„Cože? Hm... aha, no... ano“, přikyvoval Elánus, který se pokoušel držet s kancléřem krok. „Ale nenecháte je létat nebo něco takového, že ne?“

„My nic dělat nebudeme, veliteli!“ odpověděl Výsměšek blahosklonně a popleskal ho po zádech. „Takže dohodnuto!“

A taky si myslím, že už byste měl jít, i když, to si nezastírejme, jste tady vůbec nebyl, že? A já už teprve ne. Povídám, tahle špionáž... to je makačka na... jako to studenti říkají? Makačka na bednu.“

Když byl Elánus pryč, Vzoromil Výsměšek se pohodlně opřel, zapálil si dýmku, a než sfoukl sirku, zapálil s ní ještě lucernu na zahradním stole. Zahradník dokázal být pěkně nepříjemný, když mu někdo dělal v domku nepořádek. Měl by se asi rozhlédnout, poklidit co -

Pak jeho zrak padl na zem, kde závití hadice a velká cibule vytvořily něco, co vypadalo jako velké oko s ocáskem. Hustý déšť Elánia poněkud ochladil. Ochladil i ulice. Na to, aby někdo v dešti táhl do ulic, by musel být opravdu velmi žhavý. Kromě toho se novinky o minulé noci roznesly. Nikdo si samozřejmě nebyl jistý a následky Čechráku a Velkého kladiva byly takové, že si většina zúčastněných nebyla jista tím, co se vlastně stalo. Probrali se a bylo jim zle. Něco se stát muselo. A dneska to vypadalo na vytrvalý déšť, takže bude lepší zůstat v hospodě.

Šel mokrou, šeptající tmou a v mysli měl požár.

Jak rychle asi dokážou ti trpaslíci cestovat? Někteří z nich vypadali opravdu staří. Jenže oni i ti staří dokázali být pěkně vytrvalí. Na druhé straně, cesty tím směrem byly opravdu velmi špatné a staré tělo sneslo jen jistou dávku nadhazování.

A Sibyla s sebou brala malého Samíka. To bylo hloupé, až na to... že to zase tak hloupé nebylo, ne když vezme v potaz, že se jim trpaslíci vloupali do domu. Domov je tam, kde se člověk cítí v bezpečí. Když se v bezpečí necítíte, nejste tam doma. Proti všemu zdravému rozumu souhlasil se Sibylou. Domov byl tam, kde byli všichni pohromadě. Už poslala spěšné klikáčky nějaké své dávné přítelkyni, která žila nedaleko údolí. Jak se zdálo, brala to jako nějaký rodinný výlet. Na rohu postával hlouček ozbrojených trpaslíků. Možná byly bary plné, možná potřebovali trpaslíci taky ochladit. Na postávání na rohu žádný zákon nemáme.

Něco špatného, zavrčel sám pro sebe Elánus, když se k nim přiblížil. Řekněte něco špatného. Položte pracku na zbraň. Pohněte se. Hlasitě se nadechněte. Dejte mi záminku, abych mohl udělat něco, co by se dalo alespoň okrajově nazvat „sebeobranou“. Bude to vaše slovo proti mému, a vězte mi, mládenci, že ani jeden z vás nebude schopen říct žádné slovo.

Když se přiblížil natolik, že trpaslíci i přes mlhu jasně poznali, o koho se jedná, dali se na útěk. Správně!

Entita známá jako Přivolaná temnota spěchala ulicemi věčné noci kolem mlhavých budov paměti, které se, když je mījela, rozvlnily. Už už tam bude. Snad to změní tisícileté zvyky a ona už nacházela cestičky dovnitř, i když často nebyly větší než klíčové dírky. Ještě nikdy předtím to nebyla tak namáhavá práce, ještě nikdy se nemusela pohybovat tak rychle. Bylo to... rozjařující.

Ale pokaždé když se zastavila u nějaké mříže nebo nehlídaného krbového komína, zaslechla zvuk pronásledování. To něco bylo pomalé, ale nikdy se to nezastavilo. Dřív nebo později ji to dohoní.

Krak Mnohoby Mnohobijson bydlel ve sklepě v Ošumělé uličce. Nájemné bylo levné, ale musel připustit, že stejné bylo i bydlení samo. Mohl ležet na svém úzkém lůžku a přitom se dotknout všech čtyř okolních stěn, přesněji řečeno tří stěn a těžkého závěsu, který odděloval tento malý prostor od zbytku sklepa, jež obývala rodina devatenácti trpaslíků. Ale bylo to i s jídlem a rodina respektovala jeho soukromí. Něco to znamenalo, mít kraka jako podnájemníka, i když tehle byl mladý a ukazoval obličej. Pořád to ale bylo něco, co udělalo dojem na sousedy.

Za záclonou bylo slyšet povídání, plakalo tam dítě a nesla se odtamtud vůně krysího masa se zelím, pečeného na česneku. Někdo brousil sekeru. A někdo další chrápal. Pro trpaslíka v Ankh-Morporku byla samota něčím, co si musel pěstovat sám v sobě. Prostor, na němž nebylo lůžko, zabíraly papíry a knihy.

Místo stolu používal Mnohobijson prkno, které si položil přes kolena. Četl odřenou knihu, jejíž desky byly olámané a napůl plesnivé, a runové písmo, které mu běželo před očima, říkalo: „Na tomto světě to nemělo sílu. Aby dosáhla naplnění cíle, musela si Temnota najít šampióna, živoucího tvora, kterého přetvořila k obrazu svému...“ Mnohobijson si povzdychl. Přečetl tu větu několikrát a doufal, že v ní objeví ještě jiný význam než ten, který přirozeně nabízela. Pro všechny případy si ji opsal do zápisníku. Pak uložil zápisník do vaku a vak si hodil na rameno. Potom odhrnul závěs, zaplatil Tuhýnu Nohodupovi na čtrnáct dní dopředu a vyšel ven do deště.

Elánus si nepamatoval, jak se uložil k spánku. Nepamatoval si, jak spal. Vynořil se z temnot, když s ním Karotka opatrně zatřásl, aby ho vzbudil. „Kočáry stojí vzadu na dvoře Dvora, pane, ale -“ „Csděj?“ zamumlal Elánus a zamžoural do světla. „Rekl jsem Lidem, aby je naložili, pane, ale -“ „Myslím, že byste se měl jít raději podívat sám, pane.“

Když Elánus vystoupil do vlhkého rána, opravdu našel dva kočáry připravené na dvoře. Na jejich nakládání jakoby mimochodem dohlížel Navážka, který se lhostejně opíral o svůj Piecemaker.

Ve chvíli, kdy Elánus stanul ve dveřích, přispěchal k němu Karotka. „Myslím, že to mágové, pane,“ hlásil. „Myslím, že něco udělali.“ Elánus na kočárech neviděl nic zvláštního a taky to Karotkovi řekl.

„No ano, vypadají, jako že jsou v pořádku,“ přikývl Karotka. Pak ale natáhl ruku, položil ji na rám dveří a dodal: „Jenže dělají tohle.“

Pak zvedl naložený kočár nad hlavu.

„Tohle by se vám normálně s kočárem podařit nemělo,“ zabručel Elánus.

„Taky si myslím, pane,“ přikývl Karotka a spustil kočár lehce na dláždění. „A není o nic těžší, ani když do něj nastoupí lidé. A kdybyste byl tak laskav a popošel si, pane, uvidíte, že udělali něco i s koňmi.“

„A máte nějakou představu co, kapitáne?“

„Ani v nejmenším, pane. Kočáry prostě stály za univerzitou, jak jste řekl. Vezli jsme je tam s Treskou. Opravdu hodně na lehkou. Starosti mi dělají ty postroje. Podívejte, pane.“

„Kůže je hrozně silná,“ přikývl Elánus. „A co všechny ty měděné uzliny? Něco magického?“

„Je to možné, pane. Něco se stane, když vůz dosáhne rychlosti dvaceti kilometrů, ale nevím, co.“ Karotka poklepal dlaní na bok kočáru, který se posunul stranou.

„Bohužel, háček je v tom, pane, že nevím, jak velkou výhodu vám to poskytne.“

„Cože? Je přece jasné, že vůz, který nic neváží, musí -“

„Každopádně to pomůže, pane, zvláště při stoupání. Jenže koně se dokážou pohybovat jenom nějakou rychlostí a jen po nějaký čas, a jakmile jednou uvedou kočár do pohybu, získá hmota vlastní pohybovou energii a už žádnou zvláštní sílu nepotřebuje.“

„Dvacet kilometrů za hodinu,“ zamyslel se Elánus. „Hmm. To je pěkná rychlost.“

„No, poštovní dostavníky dnes už mají na mnoha cestách průměrnou rychlost čtrnáct šestnáct kilometrů v hodině,“ konstatoval Karotka. „Jenže cesty budou tím horší, čím blíže budete ke Koumskému údolí.“

„Nemyslíte si, že tomu narostou křídla, co?“

„Myslím, že by mágové řekli, kdyby se mělo stát něco takového, pane. Ale je legrační, že se o tom zmiňujete, protože pod každým kočárem je připevněno sedm košťat.“

„Cože? A jak je možné, že ty vozy neodletí ze Dvora?“

„Magie, pane. Myslím, že ta ruší váhu vozů.“

„Dobří bohové, už to tak bude. Proč mě to hned nenapadlo,“ ušklíbl se Elánus kysele. „A to je ten důvod, proč nemám rád magii, kapitáne. Protože je to magie. Nemůžete tomu klást otázky, je to magie. Nic vám to nevysvětlí, je to magie. Nevíte, odkud to přišlo, je to magie. Proto nemám rád magii, protože dělá všechno magicky!“

„To je význačný rys té věci, pane, o tom není pochyb,“ odpověděl Karotka. „Já teď ještě dohlédnu na naložení posledních věcí, když dovolíte, pane...“

Elánus se podíval na kočáry. Asi do toho neměl ty mágy tahat, ale měl na výběr? Ano, pravděpodobně by dokázali poslat Sama Elánia do Koumského údolí mrknutím oka a v obláčku kouře, ale kdo by se doopravdy dostal tam a kdo by se pak vrátil? Jak by věděl, jestli je to ještě on sám? Bylo jasné, že lidé nebyli stvořeni k tomu, aby mizeli v obláčku kouře.

Sam Elánus byl vždycky ve své podstatě chodec. Proto se rozhodl vzít s sebou i Jeefese, protože ten uměl řídit koňské spřežení. Několikrát také předvedl Elániovi svou schopnost hodit obyčejným nožem na ryby tak prudce, že bylo obtížné ho vyviklat ze zdi. Elánus přiznával, že v čase, jako byl tenhle, je docela rád, že má jeho osobní sluha i tyhle trochu atypické kvality...

„Promiňte, šéfe,“ zaduněl za Elániem Navážkův hlas. „Moh bych s váma promluvit osobně?“

„Jistě, samozřejmě,“ přikývl Elánus.

„Já... totiž... heleďte, šéfe, to, co jsem říkal včera dole v...“

„Já už si z toho nepamatuju jediné slovo,“ přerušil ho Elánus.

Navážkovi se očividně ulevilo. „Děkuju, pane. Já... heleďte, byl bych rád, kdybysme s sebou mohli vzít mladýho Cihlu. On tady nemá žádný příbuzný, neví dokonce, ani co je to klan. Stačí, abych z něj spustil oko, a moh by se zase někde do něčeho... to. A taky v životě neviděl hory. Vždyť on dokonce v životě nevytáhl paty z města!“

V trollových očích byl prosebný výraz. Elánus si vzpomněl, že Navážkovo manželství s Rubinou je šťastné, ale bohužel bezdětné.

„Nezdá se, že bychom měli nějaké potíže s váhou,“ řekl. „Dobrá. Ale pohlídáš si ho sám, jasné?“

Troll se rozzářil. „Jistě, pane! Postarám se, abyste toho nemohl litovat, pane!“

„Snídaně, Same!“ volala Sibyla ode dveří. Elánia se zmocnilo děsivé podezření, a proto se rozeběhl k prvnímu z obou kočárů, na nějž právě Karotka připevňoval poslední vak.

„Kdo balil potraviny? Sibyla je nebalila... balila?“

„Myslím, že ano, pane.“

„Bylo tam i... ovoce?“ pokračoval Elánus ve zjišťování hlubiny hrůzy.

„Myslím, že bylo, pane. A taky zelenina.“

„Aspoň nějaká slanina, doufám?“ Elániův hlas téměř zadonil. „Slanina je skvělá, zvláště na dlouhé výpravy. Je výživná a na cestách dlouho vydrží...“

„Obávám se, že tentokrát zůstala doma,“ odpověděl mu Karotka. „Musím vám říci, pane, že lady Sibyla přišla na tu věc s vašimi obloženými chleby. Řekla, že jste dohrál, pane.“

„Tedy... pokud jste si nevšiml, velím tady já,“ prohlásil Elánus s takovou dávkou povýšenosti, jakou dokázal sebrat na lačný žaludek.

„Jistě, pane. Ale lady Sibyla má velmi tichý způsob, jak si trvat na svém, pane.“

„To tedy ano, vidíte?“ souhlasil Elánus, když vykročili k hlavní budově. „Jsem velmi šťastný muž, abyste věděl,“ dodal pro případ, že by Karotka z jejich rozhovoru nabyl nesprávný dojem.

„Jistě, pane. To rozhodně jste.“

„Kapitáne!“

Otočili se. Někdo k nim spěchal branou. Přes záda měl křížem připevněny dva meče.

„Aha, to je pomocný strážník Antonín Pajšlík,“ řekl Karotka a popošel kupředu. „Máte pro mě něco?“

„Ehm... mám kapitáne.“ Pajšlík se kupodivu nervózně podíval směrem k Elániovi.

„Tohle je úřední záležitost, Pajšlíku,“ uklidňoval ho Karotka.

„Moc toho není, pane. Ale poptával jsem se tu a tam a zjistil jsem, že nějaká mladá dáma poslala dva samokódovací expres kompresy do Bjonku. Minulý týden. To znamená, že text jde přímo na hlavní věž a tam skončí. Vydají ho jen tomu, kdo se vykáže oprávněním k převzetí. Nemusíme se ani dozvědět, kdo to byl.“

„Výborně,“ přikývl Karotka. „Nějaký popis?“

„Mladá, na krátko střižená dáma je jediné, co jsem z nich dostal. Obě zprávy byly podepsány ‚Aicallas‘.“

Elánus se hlasitě rozesmál. „Dobrá, tak to nám stačí. Děkuji vám, speciální policisto, děkuji mnohokrát.“

„Počet zločinů s pomocí semaforů začíná narůstat,“ posteskl si Karotka, když znovu osaměl.

„A bude to ještě horší, kapitáne,“ přikývl Elánus. „Ale teď a hned víme, že naše Sally to s námi nehraje tak docela fěr.“

„Nemůžeme si být přeci jistí tím, že to byla právě ona, pane,“ upozornil ho Karotka.

„Myslíte?“ odpověděl mu Elánus spokojeně. „Tohle mě skutečně docela pobavilo. Je to jedna z méně známých slabostí upírů. Nikdo neví proč. Snad to patří k velkým oknům a těžkým závěsům. Dalo by se říci, že je to něco, po čem nemrtví k smrti touží a s čím, naneštěstí pro ně, musí žít. Mají touhu se podepisovat vlastními jmény, ale to většinou nemohou. Bohužel při veškeré své inteligenci nedokáží odolat přesvědčení, že jejich jméno nikdo nepozná, když se podepíšou pozpátku. Pojďme.“

Elánus vyrazil k hlavní budově a všiml si malé, úpravné postavy, stojící trpělivě u dveří. Vypadala jako někdo, kdo je při čekání docela šťastný. Povzděchl si. Já nevyjednávám se sekerou v ruce, hm?

„Snídaně, pane Mnohobijjsone.“

„To všechno je moc příjemné,“ prohlásila Sibyla o hodinku později, když kočáry opouštěly město. „Pamatuješ si, jak jsme jeli poprvé na dovolenou, Same?“

„Ona to vlastně nebyla dovolená, má drahá,“ odpověděl Elánus. Nad hlavami se jim v malé závěsné síti kýval Samík a tiše si broukal.

„To nevadí, stejně to bylo moc zajímavé,“ pokračovala Sibyla.

„Jakkak by ne, drahá. Pokusili se mě sežrat vlkodlaci.“

Elánus se pohodlně opřel. Kočár byl velmi dobře odpružen a ještě lépe vypolstrován. Momentálně, když byla rychlost kočáru omezovala veškerým okolním provozem, nebyla jeho lehkost prakticky ani poznat. Bude to k něčemu dobré? Jak rychle může cestovat skupina starých trpaslíků? Jestli si najali nějaký opravdu velký vůz, mohly by je kočáry dohonit už zítra, kdy bude k horám ještě opravdu daleko. A alespoň do té chvíle může v klidu odpočívat.

Vytáhl ohmataný svazek s názvem Procházky Koumským údolím od Erika Drzskolla, muže, který snad prošel všechny cesty větší než ovčí stezka, a to odsud až k horám Beraní hlavy*.

* Pozn. autora: Přesto však často obtěžoval berany na příkrých skalnatých úbočích, a zatímco kolem něj padalo a klouzalo kamení, které ovce uvolnily, spílal jim za to, že omezují jeho Právo průchodu. Erik pevně věřil tomu, že země náleží všem lidem, a také tomu, že on patří do rodu lidí mnohem více než kdokoliv jiný. Erik chodil všude s mapou uloženou v nepromokavém pouzdře, jež měl zavěšeno na koženém řemínku na krku. S takovými lidmi neradno si zahrávat. Erik Drzskollo - Blíže viz Turistický průvodce Lancre a okolím.

Nakreslil mapu, jedinou skutečnou mapu Koumského údolí, kterou Elánus viděl. Erik zdaleka nebyl špatný kreslíř. Koumské údolí bylo... tedy, Koumské údolí bylo v zásadě odvodňovací strouha, nic jiného. Skoro padesát kilometrů měkkého vápence vklíněného mezi mnohem tvrdší horniny, takže kdyby nebylo tak široké, vytvořilo by vlastně kaňon. Na horním konci začínalo skoro na hranici stálého sněhu, na druhém pozvolna přecházelo do plání. Říkalo se, že se dokonce i mračna vyhýbají pustině, jakou je Koumské údolí. Možná že se mu skutečně vyhýbala, ale na

tom nezáleží. Údolí odvádělo jak vodu z tajícího sněhu, tak tu stékající z okolních hor, která se v poslední fázi své cesty řítila do údolí a vytvářela tam stovky vodopádů. Jeden z nich, Královské slzy, byl skoro osm set metrů vysoký. Řeka Koum tady nepramenila. Sem už přitančila a přiskotačila. Na poloviční cestě dolů už se měnila ve spleť hučících říček a zpěných potoků, které se slévaly, dělily a křížovaly. Cestou si voda pohazovala a kutálela obrovskými balvany a hrála s celými vyvrácenými stromy, které padaly z věčně mokrých pralesů, porůstajících nánosy podél údolních stěn. Vody se s bubláním propadaly do bezedných děr jen proto, aby se o kilometry dál vyřinuly z hlubin země v podobě gejzírů. Jejich toky se samozřejmě nedaly zmapovat - stačilo, aby v horách došlo k průtrži mračen, a voda s sebou mohla přinést balvan o velikosti domu a polovinu pralesa, který jí stál v cestě, ucpat jámy, navršíť přehradu a změnit koryta poloviny říček. Některé z těch překážek pak vydržely roky a tvořily jakési ostrůvky uprostřed vod, na nichž vyrůstaly miniaturní pralesy a pastviny a kolonie velkých ptáků. Stačilo však, aby časem některý ze základních kamenů uvolnil proud, a celý ostrov zmizel během několika hodin.

Nic, co neumělo létat, nemohlo v údolí žít, rozhodně ne dlouho. Trpaslíci se pokusili ho zkrotit, ještě před první bitvou. Nepodařilo se jim to. Stovky trpaslíků a trollů byly smeteny při oné pověstné záplavě a mnozí z nich už se nikdy neobjevili. Koumské údolí je pohltilo do svých děr a sopouchů, podzemních jeskyní a tunelů a nikdy už je nevydalo. V údolí byla místa, kde jste mohli vhodit obarvenou korkovou zátku do divokého víru v tůňce a pak čekat třeba dvacet minut, než vyskočila na vrcholek fontány necelých deset metrů vzdáleně.

Jak se Elánus dočetl, Erik to viděl na vlastní oči, předvedl mu to průvodce, který za ukázkou žádal půl tolaru. Ale jistě, údolí navštěvovali lidé, lidští turisté, básníci a umělci, kteří tady, v panenské, nemilosrdné divočině hledali inspiraci. A pak tady byli lidští průvodci, kteří je sem za tučné odměny vodili. Za dalších pár tolarů ještě přidali historii celého místa. Dokázali vyprávět o tom, jak hukot vod a kvílení větru ve skalách s sebou občas přináší zvuky boje a křik raněných, ozvěnu bitvy, jež pokračuje i po smrti. Možná, říkají, že všichni ti trpaslíci a trollové, které údolí pohltilo, stále ještě bojují někde tam, v temném bludišti jeskyní a dunících proudů. Jeden z nich se Erikovi svěřil, že když byl ještě mladý chlapec, jednoho chladného léta, kdy byl stav vody z tajícího sněhu opravdu velmi nízký, spustil se do jednoho z komínů (protože jako ve všech podobných vyprávěních by nebyla historie Koumského údolí celá bez pověstí o nesmírných pokladech, které byly spláchnuty do podzemí) a v hukotu vody na vlastní uši slyšel zvuky boje a křik trpaslíků, ne, pane, vážně, pane, krev mi při tom tuhla v žilách, věřte mi, pane, no to nemuselo... díky, pane, díky... Elánus se narovnal.

Byla to pravda? Kdyby byl ten muž šel ještě kus dál, byl by našel mluvící krychli, kterou si nakonec přinesl domů nešťastný Vidojje Grassel? Erik to vyprávění odmítl jako pokus vymámit z něj další tolar, a pravděpodobně to skutečně nic jiného nebylo, ale... Ne, krychle už v té době byla pravděpodobně dlouho pryč. I tak je to lákavá myšlenka.

Dvířka, která měl vozka za zády, se pootevřela.

„Vyjeli jsme z města a cesta je volná, pane,“ hlásil Jeefes.

„Díky.“ Elánus se protáhl a podíval se přes vůz na Sibylu. „Tak a teď zjistíme, co a jak. Dej pozor na Samíka.“

„Jsem si jistá, že by Vzoromil neudělal nic, co by nás mohlo ohrozit, Same,“ odpověděla Sibyla.

„Já nevím,“ potřásl hlavou Elánus a otevřel dvířka. „I když věřím, že v úmyslu by to neměl.“

Vylezl ven a s Navážkovou pomocí se vytáhl na střechu kočáru.

Kočár jel svižně. Slunce zářilo. Po obou stranách cesty se táhla nekonečná zelná pole a vydechovala do vzduchu svou jemnou vůni.

Elánus se svezl na kozlík vedle Jeefese. „Dobrá,“ prohlásil. „Všichni se dobře drží? Prima. Tak je pusťte!“

Jeefes zapráskal bičem. Kočár sebou mírně trhnul, když se koně rozeběhli, a Elánus cítil, jak zrychlují.

A jak se zdálo, to bylo všechno. Očekával něco poněkud účinnějšího. Neustále zrychlovali, ale to samo o sobě nebylo nic magického.

„Řekl bych, že teď jedem tak dvacet kilometrů v hodině,“ řekl Jeefes. „To je opravdu dobré. Běží moc dobře, bez -“

Něco se dělo s postroji. Měděné kotouče začaly jiskřit.

„Koukněte na to zeli, pane!“ vykřikl Navážka.

Po obou stranách cesty vybuchovaly zelné hlávky a s praskotem vyletovaly ze země. Koně pořád zrychlovali.

„Tady jde o energii!“ vykřikl Elánus. „Jedem na zeli! A ty -“

Umlkl. Zadní pár koní se tiše a hladce zvedl do vzduchu. Zatímco se užasle díval, zvedl se do vzduchu i první pár.

Zarískoval a otočil se. Jasně viděl tvář Freda Tračníka ztuhlou strachem.

Když se Elánus zase zadíval dopředu, byli už všichni koně ve vzduchu.

Jenže tady byl ještě pátý kůň, mnohem větší než ti ostatní a průhledný. Byl vidět jen díky hustému prachu, který více méně vyznačoval jeho obrysy, a občasnému odrazu slunečního světla na jeho bocích. Bylo to prakticky to, co byste dostali, kdybyste dali pryč koně a nechali jen pohyb koně, rychlost koně a... ducha koně, ty části koně, které zůstávají a vracejí se vám se závanem větru. Právě ty části koně, které z nějakého zvířete dělají koně.

Bylo skoro dokonalé ticho. Možná jim zvuk nestačil.

„Pane?“ nadhodil Jeefes.

„Ano?“ odpověděl Elánus, kterému právě začaly slzet oči.

„Na tu poslední míli jsme potřebovali asi tři čtvrtě minuty. Stopnul jsem to na vzdálenosti mezi milníky, pane.“

„Skoro sto mil v hodině? Nebud'že blázen, člověče. Žádný kočár nedokáže jet tak rychle!“

„Jistě, pane.“

Koutkem oka zahlédl další milník, Jeefes napůl ucha zaslechl, jak si Elánus polohlasně počítá, dokud se kolem nich, velmi brzy, nemihl další milník a nezmizel jim za zády.

„Mágové, hmm?“ prohlásil Elánus poněkud omámeně s očima upřenými kupředu.

„Jistě, pane,“ přikývl Jeefes. „Mohl bych něco navrhnout? Co kdybychom, až projedeme Quirmem, vyrazili přímo přes

pláně.“

„Cesty tam dál jsou hodně mizerné, víte to, že?“ nadhodil Elánus.

„Ano, něco jsem o tom slyšel. Ale myslím, že na tom vlastně ani tak nezáleží,“ odpověděl Jeefes, aniž spustil oči ze zvlněné cesty před nimi.

„Jakto že ne? Když se pokusíme na těch ošklivých cestách jet jen trochu rychleji...“

„Snažil jsem se opatrně vycházet ze skutečnosti, že se prakticky už nedotýkáme země, pane.“

Elánus se pevně chytil bočního zábradlí a vyklonil se z vozu. Kola se zvolna otáčela. Cesta pod nimi se změnila ve čmouhu. Před nimi neúnavně cválal kupředu duch neznámého koně.

„Kolem Quirmu je celá řada zájezdních hostinců,“ řekl. „Co kdybychom zastavili... hm... na oběd?“

„Pozdní snídani, pane! Máme před sebou poštovní dostavník, pane! Pevně se držte!“

Malá krychlička na silnici v dále před nimi se začala velmi rychle zvětšovat. Jeefes potřásl opratěmi, Elánus na okamžik zahlédl vzpínající se koně a poštovní dostavník se změnil v krabičku, která jim zůstala za zády a zanedlouho se ztratila v kouři z hořícího zeli.

„Tedka už se ty milníky nehejbaj tak rychle,“ poznamenal Navážka konverzačním tónem. Za ním ležel na střeše na břiše mladý Cihla s očima pevně zavřenými. Ještě nikdy nebyl ve světě, kde by obloha sahala až k zemi. Kolem střechy dostavníku bylo mosazné zábradlí, kterého se držel tak pevně, že v něm nechával otisky prstů.

„Neměli bychom zkusit přibrzdit?“ nadhodil Elánus. „Támhle jede vůz se senem!“

„Když přibrzdím, přestanou se jenom otáčet kola, pane!“ zaječel Jeefes, ale to už zaznělo ostré húúúff a vůz se senem se jim ztrácel za zády.

„Pokuste se jim trochu přitáhnout opratě!“

„V téhle rychlosti, pane?“

Elánus otevřel dvířka za Jeefesovými zády. Sybila měla Samíka na kolenou a natahovala mu vlněný svetřík.

„Všechno v pořádku, drahá?“ nadhodil.

Zvedla hlavu a usmála se. „Je to překrásná vyjížďka, Same. Taková klidná. Ale... nejedeme trochu rychle?“

„Hm... byla bys tak hodná a mohla si sednout zády ke kozlíku?“ požádal ji Elánus. „A malého pevně drž, mohlo by to... trochu drncat.“

Díval se, jak si přisedá. Pak zavřel dvířka a vykřikl na Jeefese: „Ted!“

Zdalo se, že se nic neděje. Milníky, které prolétaly kolem, dělaly tiché zip, zip, zip...

Pak se letící svět trochu uklidnil, zatímco z polí, hořících kolem cesty, vyskakovaly k nebesům planoucí zelné hlávky a nechávaly za sebou jen dlouhé kouřové stopy. Kuň ze světla a vzduchu zmizel a skuteční koně lehce klesli na cestu a změnili se z plujících soch na koně v plném běhu, aniž při tom klopýtli.

Elánus zaslechl kratičký výkřik, když je s hukotem minul druhý kočár, ale viděl, že i ten vzápětí zastavil. Bohužel, trvalo mu to o chvilku déle a bylo to v poli květáku. A pak nastalo ticho rušené jen tu a tam tupým nárazem padajícího zeli.

Navážka uklidňoval Cihlu, který si na vystřízlivění nevybral právě nejlepší den, měl pocit, že to bude opravdu projížďka zámekem hrůzy.

Skřivánek, dostatečně vysoko nad zelným polem, zpíval, až se hory zelenaly. Pod ním na zemi, až na Cihlovo tiché vyděšené sténání, bylo ticho.

Elánus si s poněkud nepřítomným výrazem sundal z helmy napůl uvařený zelný list a odhodil ho stranou.

„Tak to bylo opravdu něco,“ řekl zachraptěle. Opatrně sestoupil z kozlíku a otevřel dveře do kočáru. „Všichni přítomní v pořádku?“ zahlaholil.

„Ano. Proč jsme zastavili?“ zeptala se Sibyla.

„My jsme... totiž... došla nám... došlo nám... prostě nám došlo,“ odpověděl Elánus. „A teď skočím k druhému vozu a zjistím, že se tam nikomu nic nestalo...“

Nedaleký milník hlásal, že do Quirmu je to maličko přes tři kilometry. Ve chvíli, kdy Elánus vylovil z kapsy iPaco, dopadla mu za zády pečená hlávka zeli.

„Dobrý den!“ pozdravil s veselým výrazem užaslého skřeta. „Kolik je hodin, prosím?“

„Hm... tedy... za devět minut osm, Vložte své jméno,“ odpověděl zelený mňous.

„To by znamenalo rychlost maličko pod dva kilometry v minutě,“ uvažoval užasle Elánus. „To je skvělé.“

S pohyby náměsíčníka se vydal po stopě spálené a popraskané zeleniny, až došel k druhému kočáru. Právě z něj vystupovali cestující.

„Všichni v pořádku?“ zavolal. „K snídani se dnes podává vařené zeli, pečené zeli, dušené zeli -“ a pak šikovně uskočil stranou, když na zem dopadl kouřící květák a vybuchl - „a květákové překvapení! Kde je Fred?“

„Hledá si nějaké místočko, kde by se mohl vyzvracet,“ odpověděla Angua.

„Je to pořádný člověk. Myslím, že nám neuškodí, když si tady pár minut odpočineme.“

S těmi slovy se Samuel Elánus vrátil k milníku, sedl si vedle něj, objal ho rukou a pevně se k němu přitiskl. Tak setrval, dokud se nezačal cítit lépe.

Mohl jsi ty trpaslíky chytit mnohem dřív, než by se ke Koumskému údolí jen přiblížili. Dobří bohové, při té rychlosti, kterou jsme předtím jeli, bychom museli dávat pozor, abychom jim nenarazili do zad!

Ta myšlenka se točila Elániovi v hlavě, zatímco Jeefes řídil kočár. Vyjeli z Quirmu, velmi solidní a důstojnou rychlostí, a pak, když se dostali na opuštěnou silnici, vypustil Jeefes neviditelné koňské síly, až cestovali skvělou rychlostí sedmdesáti kilometrů v hodině. To se zdálo být rychlé až až.

Nakonec, nikomu se nic nestalo. Mohli bychom dorazit do Koumského údolí v podvečer.

To asi ano, ale to nebylo v plánu.

No dobře, ale jaký je plán? Ale přesně! Nuže, věcem pomáhalo, že Sibyla znala víceméně každého, nebo alespoň skoro

každou ženu jistého věku, která studovala v Quirmské koleji mladých dam zhruba ve stejné době jako ona. Zdálo se, že jsou jich stovky. Většina z nich se jmenovala podobně jako Zajda nebo Bublina, důsledně udržovaly styky, všechny se provdaly za vlivné nebo velmi mocné muže, kdykoliv se sešly, objímaly se a začaly okamžitě vzpomínat na staré dobré zlaté časy v kruhu 3b, nebo kde. Kdyby se spojily a zatáhly za jeden provaz, pravděpodobně by mohly ovládat svět a Elánia už několikrát napadlo, že už to možná dělají.

Byly to Dámy Které Organizují.

Elánius se snažil, seč byl, ale nikdy se mu nepodařilo udržet si nějaký přehled. Spojovala je pavučina korespondence a Elánius jen žasl nad Siblylinou schopností zajímat se o problémy dítěte, které nikdy neviděla, ženy, kterou neviděla pětadvacet let. Byla to taková ženská věc.

Takže budou bydlet v městečku na konci údolí u ženy zvané Myšula, jejíž manžel byl místní zákonodárce. Podle Siblyly měl vlastní policejní jednotku. Elánius si to v duchu přeložil, že má vlastní gang podezřelých, bezzubých a ošklivě páchnoucích lovců zlodějů, protože tak to obvykle v těchhle malých městech vypadá. Ale to neznamená, že by nemohli být užiteční.

A mimo to... už nebyl žádný plán. Měl v úmyslu najít ty trpaslíky, sebrat je a co nejvíc jich odvézt zpět do Ankh-Morporku. Ale to byl úmysl, nikoliv plán. Bylo zavražděno pět lidí. K tomu se nikdo nemohl jednoduše postavit zády. On je odveče nazpět a zavře je a všechno to na ně hodí. Pak se uvidí, kolik toho na nich zůstane. Pochyboval, že by uprchlíkům ještě teď zbývalo ve městě mnoho přátel. Je jasné, že to nakonec dostane politický podtext, vždycky to tak dopadne, ale lidé budou alespoň vědět, že udělal, co bylo v jeho silách, a že to bylo to nejlepší, co mohl udělat. A s trochou štěstí to zastaví každého, kdo by měl podobné nápady. A pak tady bylo ještě to zatracené Tajemství, ale Elánia napadlo, že i kdyby ho nakrásně odhalil a kdyby se nakonec ukázalo, že dokazuje jen to, zda napadli nejdřív trpaslíci trolly nebo trollové trpaslíky, nebo se napadli poprvé současně, klidně by ho mohl spláchnout do díry. Takové tajemství by nic nezměnilo. A hrnec plný zlata to pravděpodobně nebude, lidé si s sebou na bitevní pole moc peněz neberou, protože je tam není za co utratit.

Každopádně to byl dobrý začátek. Rozhodně získali nějaký čas, ne? Mohli udržovat ďábelské tempo a měnit koně v každém zájezdním hostinci, je to tak? Proč se mu to všechno pořád pletlo do myšlenek? Protože zpomalit, to dávalo smysl. Bylo nebezpečné cestovat příliš rychle.

„Kdybychom dodržovali tohle tempo, mohli bychom tam být pozítří ráno, je to tak?“ obrátil se k Jeefesovi, když se vydali na další cestu mezi stvoly mladé kukuřice.

„Když to říkáte, pane,“ zněla Jeefesova odpověď. Elánius si samozřejmě všiml jeho diplomatického tónu.

„Vy si to nemyslíte?“ řekl. „No tak, jen to vybalte!“

„Pane, ti trpaslíci se tam chtějí dostat co nejrychleji, souhlasíte?“ podíval se na něj Jeefes.

„Předpokládám, že ano. Nemyslím, že by se chtěli někde zdržovat. A?“

„Potom nechápu, proč si myslíte, že se budou držet cesty, pane. Mohou použít košťat, ne?“

„Asi ano,“ připustil Elánius. „Ale kdyby něco takového udělali, jistě by mi o tom arcikanceléř řekl.“

„Promiňte, pane, ale proč by se o něco takového staral? Ty gentlemany na univerzitě nikdo obtěžovat nebude. A každý ví, že nejlepší košťata vyrábí trpaslíci tam nahoře kolem Ploskolebčí hory.“

Kočár jel dál.

Po nějaké chvíli pronesl Elánius hlasem někoho, kdo dlouze přemýšlel: „Ale stejně budou muset cestovat jen v noci.

Jinak by si jich každý všiml.“

„Svatá pravda, pane,“ přisvědčil Jeefes s pohledem upřeným před sebe.

Zavládlo další zamyšlené ticho.

„Myslíte, že bychom s tím kočárem mohli přeskakovat ploty?“ nadhodil opatrně Elánius.

„Jsem natolik hráč, že jsem ochoten to zkusit, pane,“ odpověděl bez zaváhání Jeefes. „Řekl bych, že to mágové velmi dobře promysleli.“

„A jak rychle, myslíte, že to dokáže jet, jen tak odhadem?“

„To nevím, pane. Ale myslím si, že pěkně rychle. Sto šedesát kilometrů za hodinu, to je můj odhad.“

„To myslíte vážně? To znamená, že můžeme za pár hodin urazit polovinu cesty!“

„Řekl jste, že byste se tam dostal rád rychle, pane,“ odpověděl Jeefes.

Znovu následovalo delší ticho. Pak se ozval Elánius: „Dobrá, zastavte někde. Rád bych se ujistil, že všichni vědí, co se chystáme udělat.“

„Potěšení na mé straně, pane,“ přikývl Jeefes. „Přivážu si při té příležitosti klobouk.“

Co si pak Elánius z celé cesty pamatoval nejvíc - a bylo toho mnoho, co chtěl co nerychleji zapomenout - bylo to ticho. A hebkost.

Ano, cítil vítr ve tváři, ale to byl jen vánek, i když zem pod nimi byla jediná zelená čmouha. Okolní vzduch se jim přizpůsoboval, tvaroval se podle nich.

Když ale Elánius zkusmo podržel ve vztyčené ruce nad hlavou kus papíru, okamžitě mu ho vyrval proud vzduchu. Výbuchovala i kukuřice. Když se kočár přiblížil, zelené výhonky vyjely ze země, jako kdyby je někdo vytáhl, a pak vybuchly jako rakety.

Pásky kukuřičných polí ustoupily pastvinám, když Jeefes řekl: „Víte co, pane? Tahle věc se i sama řídí. Podívejte.“

Když se přiblížil poměrně rozsáhlý lesní porost, povolil opatř. Elánius nestačil ani otevřít ústa k výkřiku, když se vůz zhoupł stranou, oblétl vysoké stromy a pak se vrátil do původního směru.

„Příště už to raději nedělejte!“ požádal Jeefese.

„Jak si přejete, pane, ale jak jsem řekl, řídí se to samo. Myslím, že bych to nepřinutil do něčeho narazit, i kdybych chtěl.“

„To rozhodně nezkoušejte!“ zvolal rychle Elánus. „Přisáhám, že jsem viděl, jak za námi vybuchla kráva! Držte nás mimo města, vesnice a lidi, ano?“

Za kočáry vyletovaly k obloze pastináky, kameny a jiné předměty a mizely opačným směrem. Elánus jen doufal, že se kvůli tomu nedostanou do nepřijemností.*

* Pozn. autora: Naštěstí byly všechny tyto průvodní jevy připsány na konto lidí z jiných světů, takže v tomto směru všechno dobře dopadlo.

Další věc, které si všiml, bylo to, že krajina před nimi měla viditelně namodralý nádech, zatímco ta za nimi byla spíše narůžovělá. Nechtěl o tom ale mluvit pro případ, že by to ostatním připadalo divné.

Dvakrát museli zastavit, aby si upřesnili směr, a v půl páté byli necelých pětatřicet kilometrů od Koumského údolí. U cesty stál zájezdní hostinec. Nikdo moc nemluvil. Kromě Jeefese, jenž se zajímal jen o nejvyšší rychlost, kterou dokáže kočár vyvinout, byli jediní tvorové nedotčení cestou Sibyla s malým Samíkem, který vypadal velmi spokojeně, a Navážka. Ten pozoroval nepříčetně pádící krajinu pod kočáry s očividným potěšením. Cihla ležel na střeše kočáru obličejem dolů a křečovitě se držel zábradlí.

„Deset hodin,“ sípál Fred Tračník, „a to včetně přestávky na jídlo a na zvracení. Nedokážu tomu uvěřit...“

„Já si myslím, že lidi nejsou udělaný k tomu, aby jezdili tak rychle,“ sténal Noby Nóbhlóch. „Mám pořád dojem, že můj mozek je ještě v Ankh-Morporku.“

„No, řekni to rovnou, Noby,“ ušklíbl se Tračník, „ale jestli tady budeme čekat, než tě dohoní, tak si tady rovnou koupím barák.“

Nervy byly napjaté, mozky poklusávaly někde vzadu... a proto nemám rád magii, pomyslel si Elánus. Ale jsme tady a je úžasné, jak zdejší pivo napomáhá tomu, abychom se vrátili do normálního stavu. „Možná bychom se mohli ještě narychlo podívat do Koumského údolí, než se úplně setmí,“ prohlásil do všeobecného sténání.

„Ne, Same! Všichni se potřebujeme pořádně najíst a odpočinout si!“ zamítla jeho nápad Sibyla. „Teď zajedeme do města, jako slušní lidé, pomalu a klidně, a zítra ráno budeme, jako když jsme se znovu narodili.“

„Lady Sibyla má pravdu, pane,“ souhlasil s ní Mnohobijson. „Neradil bych vám vstupovat do údolí v noci, zvláště ne v tomhle ročním období. Je velmi jednoduché se tam ztratit.“

„V údolí?“ ujíšťoval se Elánus.

„No jistě,“ vmísila se do rozhovoru Pleskot. „Uvidíte proč, pane. A když se tam jednou ztratíte, tak zemřete.“

Cestou do města, ale hlavně proto, že bylo šest hodin, přečetl Elánus Samíkovi všechno o tom, kam se poděla jeho kravička. Abychom už řekli všechno, řekneme, že se to stalo společnou produkcí. Pleskot přispěla kuřecími zvuky, což byla role, v níž se Elánus necítil právě nejsilněji v kramflecích, Navážka dodal psí zavrčení, které otřásl okny, a Mnohobij Mnohobijson stvořil, oproti všeobecnému přesvědčení, celkem slušné prase. Pro malého Samíka, který to všechno pozoroval očima velikosti čajových podšálků, to byla nepochybně show roku.

Myšula byla překvapená, že je vidí tak brzo, ale Dámy Které Organizují se dají jen výjimečně vyvést z míry hosty, kteří přijeli dříve, než se počítalo.

Jak se ukázalo, Myšula byla madam Berenice Lešanská, ne Myšichovná, a sňatkem a změnou jména se jí muselo dost ulevit a „- mám dceru, která se vdala a žije v Quirmu, a syna, ale ten se musel spěšně přesunout do Čtyřixsu, když se dostal do jakéhosi naprosto nesmyslného nedorozumění s úřady, ale teď už je to v pořádku, protože začal dělat ve velkém do ovcí a dařilo se mu a doufám, že tady bude moci Sibyla a pochopitelně i vy, milosti, zůstat alespoň do soboty, protože já pozvala prostě každého, a řekněte, jestli není malý Samík k zulibání...“ a tak dále až k „- a taky jsem dala vyčistit jednu ze stájí pro vaše trolly“, což dodala se spokojeným úsměvem člověka, který pamatuje na všechno. Než se Sam nebo Sibyla zmohli na slovo, smekl Navážka helmu a uklonil se.

„Mnohokrát vám děkuji, madam,“ zaduněl jeho hlas. „Víte, někdy je lidi zapomenou dát vyčistit. A právě tyhle maličkosti pro nás znamenají velmi mnoho.“

„Jak milé, děkuji,“ odpověděla mu Myšula. „To je vážně kouzelné. Já... věřili byste tomu... ještě nikdy jsem neviděla trolla, který by byl oblečený...“

„Pokud si přejete, mohu se vyslíct, madam,“ basoval dál Navážka. V té chvíli však už vzala Sibyla Myšulu pod paží a řekla: „Dovol, abych ti představila všechny ostatní...“

Pan Lešanský, smířící soudce, nebyl úplatný hrabálek, jak Elánus čekal. Byl to hubený vysoký muž, který toho mnoho nenamluvil a všechno volný čas dělil mezi studia právnické literatury, dýmky a rybářské náčiní. Spravedlnosti se věnoval dopoledne, rybařil odpoledne a milosrdně odpustil Elániovi jeho kriminální nezáměry o suché mušky.

Městečko Bystrá nad Koumem velmi slušně živila řeka. V místech, kde řeka vtékala na pláň, se rozšiřovala a zpomalila a ryby se v ní mačkaly jako v krabíčce od sardinek. Po obou stranách se pak rozkládala blata, plná hlubokých a skrytých jezírek, která byla domovem nesčetných ptáků, jimž současně poskytovala i potravu.

Ano... a pak tady ještě byly lebky.

„Jsem také koroner,“ sdělil pan Lešanský, když odemkl zásuvku svého stolu. „Každé jaro tady řeka vyplaví pár kostí. Většinou, samozřejmě, patří ztraceným turistům. Nikdy si nedají poradit. Jsou nepoučitelní. Ale občas najdeme věci, které jsou historicky... opravdu velmi zajímavé.“ Na desku stolu, potaženou kůží, položil trpasličí lebku.

„Je asi sto let stará,“ komentoval. „Pochází nejspíše z posledního velkého boje, k němuž tady zhruba před tou dobou došlo. Občas najdeme i kus výstroje. Ukládáme to všechno do márnice a čas od času se tady zastaví nějaký trpaslík nebo troll s vozíkem, probere se tím a většinou si to odveze. Staví se k tomu velice vážně.“

„Nějaký poklad?“ nadhodil Elánus s úsměvem.

„Peh! Jestli, tak já o tom nevím. Ale věřte mi, že kdyby se tady něco většího našlo, rozhodně bych se o tom dozvěděl.“ Sudí si povzdech. „Každý rok sem přicházejí lidé, aby hledali poklad. Občas mají štěstí.“ „Nacházejí zlato?“

„Ne, ale vrátí se živí. A ti ostatní? Dříve nebo později je voda vyplaví z podzemních dutin a my pak najdeme jejich kosti tam dole, v zátočině řeky.“ Vybral si jednu dýmku ze stojánku na psacím stole a pomalu si ji nacpal. „Překvapuje mě, že někdo považuje za nezbytné brát si do údolí zbraně. Ty vás zabijí bez mrknutí oka. Vezmete si s sebou některého z mých hochů, velitel?“

„Mám svého vlastního průvodce,“ odpověděl Elánus a pak dodal: „Ale i tak vám děkuji.“ Pan Lešanský zabafal z dýmky. „Samozřejmě, jak si přejete,“ přikývl. „Pro všechny případy budu pozorovat řeku.“

Angua a Sally dostaly společnou ložnici. Angua se pokoušela brát to pozitivně. Ta žena to nemohla vědět. A navíc bylo skvělé vlézt mezi dvě čistá prostěradla, i když byl pokoj mírně cítit zatuchlinou. Podívejme se na to z té lepší stránky, čím víc zatuchliny, tím méně upíriny, pomyslela si. Otevřela jedno oko. Kolem byla neproniknutelná tma. V místnosti se někdo neslyšně pohyboval. Ten někdo skutečně nevydával žádný zvuk, ale jeho průchod provázelo zčeření vzduchu a změnilo hladkou osnovu téměř neslyšných nočních zvuků.

Teď došel neznámý k oknu. Bylo zavřeno na zástrčku a ten slaboučký hlas nejspíše vydávala opatrně odsouvaná zástrčka. Když bylo otevřeno okno, dovnitř se vehnaly nové vůně. Ozvalo se zaskřípění, jaké mohl zaslechnout jen vlkodlak, následované náhlým pleskotem mnoha kožnatých křídel. Malých kožnatých křídel.

Angua zavřela oko. Ta malá lstivá koketa! Možná, že už jí na ničem nezáleží? Jenže stejně nemá cenu ji sledovat. Chvilku přemýšlela, jestli nemá vstát, zabednit okno a zavřít dveře na klíč jen proto, aby viděla, s jakou výmluvou by se Sally vrátila, ale pak se rozhodla proti. A vykládat to veliteli Elániovi taky zatím nemá cenu. Co mohla dokázat? Stejně by to zase všechno přisoudili té upírsko-vlkodlačí řevnivosti...

Teď se před Elániem prostíralo Koumské údolí a teď také viděl, proč si neudělal žádné plány. Co se týče Koumského údolí, nemůžete si dělat plány. Ono by se jim vysmálo. Odstrčilo by je stranou, stejně jako odstrčilo cesty a silnice.

„Je ovšem pravda,“ ozvala se Pleskot Rit'ka, „že v tomhle ročním období je nejpříjemnější.“

„Nejpříjemnější? A to v jakém směru myslíte?“ podíval se na ni Elánus.

„Prostě se nás nepokouší zavraždit, pane. A pak jsou tady ptáci. A když je slunce v dobrém postavení, objevují se nádherné duhy.“

Bylo tam opravdu velké množství ptáků. Ve velkých, mělkých jezírcích, která doslova zaplavila dno údolí, a přírodních přehradách za jarními náplavy se množil hmyz jako šilený. Většina těchto vodních ploch bude v pozdním létě vyschlá, ale v tomto čase bylo Koumské údolí divokou líhňí tvorů, kteří dělají „bzzz!“ A z plání přilétala hejna ptáků, aby si tady užila hostiny. Elánus se v ptácích nevyznal, ale většinou vypadali jako vlaštovky a byly jich statisíce. Na nedalekých útesech, vzdálených asi osm set metrů, měli vybudována hnízda a Elánus slyšel jejich štěbetání až sem. A všude, kde se promíchaly padlé stromy s náplavy, vyrašily nové keře a zeleň.

Pod úzkou stezkou, po níž naše výprava kráčela, prýštila voda z pultuctů jeskyní a jednotlivé stružky se slévaly do jediného proudu, který se v dlouhém vodopádu řítí do údolí.

„Je to... tak živé,“ řekla Angua. „Myslela jsem si, že to bude jen holý kámen.“

„Tak to vypadá akorát tam na bojišti,“ ozval se Navážkajemuž se pokožka blýskala vodní tříští. „Vzal mě tam otec, když jsme se měli vypravit do města. Ukázal mi to skalnaté místo, udeřil mě do hlavy a řekl: „Pamatuj!““

„Pamatuj co?“ podívala se na něj Sally.

„To neřekl. Takže chápejte, pamatuju si tu situaci všeobecně.“

Tohle jsem nečekal, pomyslel si Elánus. Je to tak... chaotické. Myslím, že bychom se měli alespoň co nejrychleji vzdálit od té skalní stěny. Všechny ty zatracené balvany se sem musely odněkud dostat.

„Cítím kouř,“ ozvala se po chvíli Angua, zatímco si pomalu hledali cestu pěšinou posetou balvany.

„To jsou táborové ohně nahoře v údolí,“ vysvětlovala Pleskot. „Nějací časní návštěvníci.“

„To myslíte, že lidé tady stojí frontu na místo v boji?“ nechápal Elánus. „Pozor na ten balvan, klouže,“ varoval.

„Jistě. Boj začne až na Den koumské bitvy. To je zítra.“

„Zatraceně! Zapomněl jsem na čas. Zkomplikuje nám to tady dole nějak život?“

Mnohobijson si významně odkašlal. „Nemyslím, veliteli. Tahle oblast je příliš nebezpečná, než aby se tady bojovalo.“

„Vlastně máte pravdu, měl jsem si to uvědomit sám, bylo by hrozné, kdyby se tady někomu něco stalo,“ uvažoval nahlas Elánus, který právě přelézal zmet' tlejících větví a kmenů. „To by jistě všem zkazilo celý den.“

Historická rekonstrukce, pomyslel si zachmuřeně, když si hledali cestu přes, pod, kolem a skrz balvany a hromady tlejícího polámaného dřeva, v nichž bzučely mriády hmyzu, mezi nimiž se všude proplétaly potůčky a pramínky vody.

Až na to, že my to provozujeme jako lidé, pobíháme sem a tam s tupými zbraněmi, mlsáme u stánků s buřty a cukrovou vatou a účastní se toho i otrávená děvčata, protože jediný kostým, který si mohou obléct, je kostým lehkých holek.

Povolání lehké holky bylo totiž v minulosti jediné řemeslo, které mohly ženy jako povolání vykonávat.

Ale trpaslíci a trollové... ti si to teď chtějí vybojovat znovu a doopravdy. Jako by si mysleli, že když tu bitvu zopakují v dostatečném počtu, uvede se všechno na správnou míru?

Na cestě před nimi teď byla velká díra, napůl zakrytá zbytky zinních nečistot, ale ty nebránily tomu, aby v jámě nemizel slabší potok. Zpěněný a hučící padal do hlubiny a mizel v temnotách. Odněkud zdola se na povrch neslo temné dunění. Když poklesl na jedno koleno a vstrčil do vody prsty, zjistil, že je tak ledová, až mu zatrnulo.

„Ano, dávejte pozor na tyhle jámy, veliteli,“ zabručel spokojeně Mnohobijson. „Tohle je vápenec. Voda ho obrušuje poměrně rychle. Uvidíme pravděpodobně mnohem větší jícny. Často jsou ukryty pod nánosy dřeva, listí a kamení.“

Dávejte proto vážně pozor na to, kam šlapete.“

„A nikdy se neucpou?“

„Ale jistě. Viděl jste přece, jak velké balvany sem dokázala voda přivalit.“

„Musí to být jako v obrovské partii kulečnicku.“

„Ano, myslím, že tak nějak to musí vypadat,“ přikyvoval Mnohobijson.

Po deseti minutách si Elánius sedl na kládu, stál si helmu, vytáhl z kapsy velký červený kapesník a otřel si čelo.

„Začíná nám připalovat,“ rozhlédl se. „A všude kolem to vypadá stejně, jeden nepozná, jestli tady už byl nebo jestli se mu to jenom zdá. Aul!“ plácl se po zápěstí.

„Komáři tady dovedou být pěkně nepřijemní, pane,“ ozvala se Pleskot. „Říká se, že když štípou zvláště zuřivě, přijde ošklivá bouře.“

Oba se podívali k horám. Vzdálenější konec údolí se začínal halit do nažloutlé mlhy a mezi vrcholy se povalovala ošklivá tmavá mračna.

„No výborně,“ ušklíbl se Elánius. „Protože já měl dojem, že mi to kousnutí šlo až na kost.“

„Takové starosti bych si zase nedělala, veliteli,“ uklidňovala ho Pleskot. „Ta obrovská bouře v Koumském údolí bylo něco, co člověk většinou nezažije za celý život.“

„Věřím, že když vás něco takového zastihne, máte dojem, že to trvá celý život,“ zabručel Elánius. „Tohle zatracené místo už mi začíná lézt na nervy, a klidně to přiznávám.“

V té chvíli už je dohnal zbytek skupiny. Sally a Navážka očividně trpěli horkem. Upírka si bez jediného slova sedla do stínu velkého kamene. Cihla si lehl vedle ledového potoka a ponořil do něj hlavu.

„Obávám se, že vám tady moc nepomůžu, šéfe,“ řekla Angua. „Dokážu vyčenichat trpaslíka, ale v tom je ten problém. Je tady všude příliš mnoho té zatracené vody.“

„Možná nebudeme potřebovat váš nos,“ řekl Elánius. Stáhl z ramene tubus se Siblyním obrazem, rozložil obraz a slepil oba ušší konce k sobě.

„Pomůžete mi s tím, Pleskot?“ požádal. „A všichni ostatní - snažte si odpočinout. A nesmějte se.“

Pak si spustil kruh hor přes hlavu. Angua podezřele zakašlala, ale Elánius předstíral, že to neslyší.

„Dobře,“ prohlásil, když natočil papír tak, aby obrysy nakreslených hor kopírovaly skutečnou linii vrcholů, jež viděl kolem. „Támhle to je Ploskolebčí hora a támhle vidím Cori Celesti a jejich postavení nám moc pěkně odpovídá obrazu. Takže už to prakticky máme!“

„Myslím, že to tak docela není, veliteli,“ ozval se Mnohobijson za jeho zády.

„Oba ty vrcholy jsou přes tři sta kilometrů daleko. Takhle se vám budou jevit prakticky z každého místa v údolí. Musíte se podívat na bližší vrcholky.“

Elánius se otočil.

„Dobrá. Jak se jmenuje ten opravdu velmi příkrý, támhle nalevo?“

„To je Král, pane,“ odpověděla Pleskot. „Je odsud asi patnáct šestnáct kilometrů.“

„Vážně? Zdá se být mnohem blíž...“

Elánius našel horu na kresbě. „A ta malá, támhle?“ řekl. „Ta se dvěma vrcholy?“

„Nevím, jak se jmenuje, pane, ale vidím, kterou myslíte.“

„Jsou moc malé a příliš blízko u sebe,“ zamumlal Elánius.

„Tak musíte popojít k nim, pane. Dávejte pozor, kam šlapete, pane. Snažte se došlapovat jen na holý kámen. Vyhýbejte se náplavovým hromádám. Ten krak má pravdu. Mohly by být nad dírou nebo komínem a mohl byste se propadnout do podzemí.“

„Dobrá. Asi tak v polovině mezi nimi je takový ten legrační výběžek. Půjdu přímo k němu. A vy dávejte taky pozor, kam šlapu, ano?“

Zatímco se ze všech sil snažil udržet papír kolem sebe v jakési rovině, krácel pomalu kupředu, zakopával o kameny a brodil se ledovými potůčky, procházel Elánius opuštěným údolím...

„Zatraceně, já bych do toho...!“

„Pane?“

Elánius vyhlédl přes okraj svého papírového válce. „Ztratil jsem Krále. Támhle ten pitomý kamenitý hřbet mi leží v cestě. Počkejte... Vidím tu horu, co z ní upadl ten kus na boku...“

Vypadalo to tak jednoduše. Ono by to bylo jednoduché, kdyby bylo Koumské údolí rovné a porostlé travou a ne zasypané všemi možnými přírodními troskami jako obrovský kuželník bohů. V některých místech se museli vrátit, protože jim cestu blokovaly obrovské hromady napůl shnilého, páchnoucího dřeva, prolezlého hmyzem a hlavně komáry. Nebo překážka vypadala jako kamenná stěna v délce ulice. Nebo široký, mlhou a vodní tříští naplněný kotel zpěněné bílé vody, který by se všude jinde jmenoval nějak jako Ďáblův kotel, ale tady žádné jméno neměl, protože pro pojmenování všech podobných jevů nacházejících se v Koumském údolí nebylo dost ďáblů, a i kdyby bylo, rozhodně by jim chyběly kotle. A hmyz bodal a slunce páliło a hniající dřevo a vlhké ovzduší a naprostá nehybnost vzduchu vytvářely něco jako těžkou neprodyšnou deku, která oslabovala svaly. Není divu, že se pustili do bitvy až na druhém konci údolí, pomyslel si Elánius. Tam byl vítr, a tedy i čistý vzduch. Tam se člověk cítil mnohem lépe.

Občas narazili na rovný, čistý kus půdy, který vypadal jako krajina, již namaloval Vídojje Grassel, ale nejbližší hory postavení neodpovídaly přesně, což znamenalo pokračovat v cestě bludištěm. Museli dělat okliky a okliky na oklikách a okliky na oklikách oklik.

Nakonec Elánius usedl na zašlý, vodou do hladká omytý kmen a odložil papír stranou.

„Museli jsme to někde minout,“ řekl celý zadýchaný. „Nebo Grassel ty hory nenamaloval úplně správně. A nebo se možná kus hor během toho století zřítíl. Mohlo se to stát. Můžeme stát pár metrů od místa, které hledáme, a pořád ho

nevidět.“ S plesknutím zabil něco, co ho štípalo na zápěstí.

„Hlavu vzhůru, šéfe, myslím, že už jsme fakticky blízko,“ ozvala se Pleskot.

„Jak vás to napadlo?“ zvedl hlavu Elánius a oťel si kapesníkem čelo.

„Protože si myslím, že sedíte na obraze, pane. Ten kmen je velmi špinavý, ale mně připadá jako stočené plátno.“

Elánius rychle vyskočil a prohlížel si kmen, na němž seděl. Jeden cíp toho, co považoval za šedožlutou kůru, se odloupil a na druhé straně odhalil barevnou kresbu.

„A ty kůly, támhle -“ začala Pleskot, ale umkla, protože Elánius najednou přiložil prst ke rtům.

A ostatní si všimli, že nedaleko je hromada tenkých borových kůlů zbavených všech větví. Nikdo by si jich nevšiml, kdyby nebylo přítomnosti srolovaného plátna.

Oni udělali přesně to, co teď děláme my, pomyslel si Elánius. Asi to bylo jednodušší, když s sebou měli dostatek trpaslíků, kteří by obraz drželi. Hory budou mít i správné barvy, nebude to jen linka tužkou a na velkém plátně bude všechno přesnější a zřetelnější. A ti před nimi teď nebudou spěchat, protože si budou myslet, že na mě mají velký náskok. Takže jediné, čeho se obávají, je nějaký zatracený mystický symbol.

Tasil meč a mávl na Pleskot, aby ho následovala.

Tady asi nebudou jen hlubinní černí trpaslíci, pomyslel si, když se opatrně plížil kolem nejbližších kamenů. Ti by tady jistě za denního světla nestáli. Takže se podíváme, kolik jich stojí na stráži...

Jak se ukázalo, tak žádný. Bylo to něco jako antiklimax. Za balvany bylo místo, které by na mapě cesty k pokladu bylo označeno křížkem, až na to, že tam žádný křížek nebyl.

Museli si opravdu věřit, uvědomil si Elánius. Jak se zdálo, stačili přemístit tuny zeminy a padlého dřeva, a leželo tam několik krumpáčů, které to dokazovaly.

Teď by tak byl správný okamžik pro to, aby nás dohonila Angua a ostatní.

Před ním se otvíral vstup do podzemí, což byl otvor asi dva metry v průměru. Napříč přes otvor ležela silná železná tyč, zapuštěná do dvou žlábků nově vysekaných do jeho kamenných okrajů. Ve středu tyče bylo uvázáno silné lano, které mizelo v podzemí. A zdola se neslo na povrch dunění temných vod.

„Pan Grassel musel být odvážný muž, když se stavil právě sem.“

„Já předpokládám, že v době, kdy tady byl on, to byla zašpuntovaná díra,“ ozvala se Pleskot.

„Já vám něco řeknu,“ pokračoval Elánius a kopl do malého oblázku, který zmizel v hlubině, „předstírejte laskavě, že jsem hloupý městský člověk, který o nějakých dolech a jeskyních vůbec nic neví, ano?“

„Tak se tomu říká, když je díra uzavřená, pane,“ vysvětlovala Pleskot trpělivě. „Pan Grassel nejspíš musel slézt dolů a zbavit ji napadaného svinstva.“

Tohle je to místo.

Takže... to je to místo, kde našel mluvící krychli, pomyslel si Elánius. Bez ohledu na Řiťčiny protesty, protože on tady byl velitel, se zachytil nejprve tyče, pak lana a spustil se kousek pod úroveň terénu. Nepříliš hluboko pod okrajem otvoru byl ve stěně zaražený kus rezavého železa a z něj viselo několik článků neméně zrezivělého řetězu.

Zpívalo to ve svých řetězech...

„Byla tam nějaká poznámka o tom, že ta věc byla spoutaná řetězy,“ řekl. „Tak tady máme nějaký řetěz a něco, co vypadá jako ulomený nůž!“

„To je trpasličí ocel, pane!“ odpověděla Pleskot. „Ta něco vydrží!“

„Mohlo to tady vydržet celou tu dobu?“

„Samozřejmě. Předpokládám, že se ten komín změnil na nějakou dobu v gejzír někdy po tom, co tady byl Grassel.“

Podzemní proudy vyrazily zátku a bylo to. Takové věci se v Koumském údo- ehm, co to děláte, pane?“

Elánius upíral pohled dolů do tmy. Dole hučely neviditelné vody. Takže... posel vylezl touhle dírou, pomyslel si. Kam by se dala bezpečně ukrýt krychle? Kdyby tam nahoře byli trollové? Jenže trpasličí válečník by měl dýku, to je jisté a řetězy trpaslíci přímo milovali. Ano, tohle bylo dobré místo. A on počítal s tím, že se stejně brzo vrátí...

„Starci tudy lezli dolů taky?“ řekl nahlas a zadíval se znovu dolů do tmy.

„Starší trpaslíci, ano, taky, pane. Jsme silní na naši velikost. Nechcete se spustit dolů, pane?“

Támhle je postranní tunel...

„Tam dole musí být nějaký vedlejší tunel,“ odpověděl jí Elánius. Kdesi vysoko v horách duněla bouře.

„Ale ostatní tady musí být každou chvíli, pane! Neměl byste věci uspěchat, pane!“

Nečekej na ně.

„Ne. Řekněte jim, ať mě následují. Podívejte, ztrácíme čas. Nemůžu tady viset celý den.“

Pleskot zaváhala, ale pak něco vytáhla z váčku, který měla na opasku. „Tak si aspoň vezměte tohle, pane,“ řekla.

Zachytil malý balíček dřív, než mu padl na hlavu. Byl překvapivě těžký.

„To jsou voskované sirky, nevlhnou. A jejich balení vydrží hořet jako pochodeň přinejmenším čtyři minuty. Je u nich i malý krajíc trpasličího chleba.“

„Já... děkuju vám,“ obracel Elánius obličej k malému ustaranému stínu, který se črtal proti nažloutlému nebi. „Podívejte, mrknu, jestli je tam dole nějaké světlo, a jestli ne, okamžitě se vrátím. Tak praštěný nejsem.“

Pak pomalu začal klouzat po laně dolů. Zhruba po každém půlmetru na něm byl uzel. Po vedru v údolí byl tady vzduch ledově chladný. Vzdušný proud odspodu přinášel vodní tříšť.

Poměrně vysoko nade dnem šachty skutečně byl boční tunel a Elánius se dokonce dokázal přesvědčit, že tam někde v dálce vidí světélko. Hloupý opravdu nebyl. Potřeboval -

Pust' se...

Prsty se mu rozevřely. Nestačil ani zaklít a nad hlavou se mu zavřela voda.

Elánius otevřel oči. Po chvíli pomalu pohnul rukou, která ho pekelně bolela, našel si obličej a zkontroloval, že má víčka opravdu otevřená.

Které kousky těla ho nebolí? Začal to kontrolovat. No, jak se zdálo, bolely všechny. Na žebra mu bolest vyhrávala melodii jako na xylofon, ale kolena, lokty a hlava dodávaly vedlejší trylky a arpeggia. Pokaždé, když změnil polohu, aby ulevil své bolesti, přesunula se mazaně o kousek dále. Hlava ho bolela, jako kdyby mu někdo bušil zvenčí do očních víček.

Zasténal a vykašlal vodu.

Pod sebou cítil hrubý písek. Někde nablízku slyšel bubláni vody, ale písek pod ním byl jen mírně vlhký. A to mu nepřipadalo v pořádku.

Riskoval a otočil se, což si vyžádalo příslušnou dávku stenů a zaúpění.

Dobrá. Pamatoval si ledovou vodu. O nějakém plavání nemohlo být ani řeči. Jediné, co byl schopen udělat, bylo, že se stočil do co nejpevnějšího uzlu, když ho voda unášela tmou a kutálela a otloukala o mantinely koumského podzemí. Byl si jistý, že se přinejmenším jedenkrát zřítíl z podzemního vodopádu, a věděl, že několikrát zoufale zalapal po dechu, když se náhodou vynořil nad hladinu vody, a snažil se zadržet jej co nejdéle, když ho vzápětí znovu strhl proud. Pak tady byly hlubiny a tlak v uších a jeho život, který se mu, zatím pomalu, začal odvíjet před očima... Pamatoval si dokonce i svou poslední myšlenku, která byla: prosím, prosím, mohli bychom vynechat ten kousek s Mavis Vypráskanou...?

A teď byl tady, na neviditelné pláži, úplně na suchu? Tady určitě nebude hrozit příliv.

Takže někde v té temnotě někdo je a pozoruje ho.

Tak. Vytáhl ho ven a teď ho pozorují...

Znovu otevřel oči. Část bolesti zmizela a nechala po sobě ztuhlost. Cítil, že uběhl nějaký čas. Tma, hustá jako samet, se na něj tlačila ze všech stran.

S dalšími steny se překulil nazpět a tentokrát se mu podařilo zvednout se na ruce a kolena.

„Kdo je tady?“ zamumlal a velmi opatrně vstal.

Zdálo se, že jakmile se postavil, převody v hlavě mu zapadly na místo a rozeběhly se.

„Je tady někdo?“ Temnota pohlcuje každý zvuk. Na druhé straně, co by asi udělal, kdyby mu někdo odpověděl „Jo!“?

Vytáhl meč, napřáhl jej před sebe a pomalu se začal šourat kupředu. Udělal sotva deset kroků, když meč narazil na kámen.

„Sirky,“ zamumlal. „Mám sirky!“

Našel voskovaný balíček a začal ho neohrabanými prsty pomalu rozbalovat. Pak vytáhl jednu sirku. Palcem oškrabal vosk z hlavičky a škrtl s ní o skálu.

Světlo se mu zařizlo do očí. Rychle se rozhlédl!

Proudící voda, hladký písek a otisky rukou a nohou, vycházející z vody... jen jedny? Ano. Stěny vypadaly suché, byl v malé jeskyni, nad hlavou měl temnotu, cesta ven...

Elánius dokulhal k oválnému otvoru v kameni, jak nejrychleji mohl, ale sirka mu mezitím v prstech zasyčela a zhasla.

Kolem Elánia se znovu zavřela hluboká temnota, jako záclony z černého sametu, a on teď věděl, co měli trpaslíci na mysli. Tohle nebyla temnota černé kápe nebo hlubokého sklepa, dokonce ani mělkého malého dolu ne. Tady byl opravdu hluboko pod zemí a dolehla na něj váha veškeré té temnoty.

Tu a tam se ozvalo tiché kap, když do neviditelného rybníčka dopadla odněkud shora kapka vody.

Elánius tápal kupředu. Věděl, že krvácí. Nevěděl, proč jde kupředu, ale byl si jistý tím, že musí.

Možná, že najde denní světlo. Možná, že najde kus dřeva, na němž by mohl plout po vodě a dostat se ven. On nezemře, rozhodně ne tady, v temnotě, tak daleko od domova.

V téhle jeskyni kapala voda shora na mnoha místech. Mnoho mu jí padalo za krk, ale šplouchání se ozývalo ze všech stran. Pch! Voda, která vám teče za krk, a podivné stíny, které se plíží temnotou... no, to je přesně to, čeho si každý policajt užije den co den až až. Jenže tady žádné stíny nebyly. Na to tady nebylo dost světla.

Možná právě tady ten ubohý raněný trpaslík bloudil. Ale on cestu odsud našel. Možná, že cestu znal, možná měl lano, možná byl mladší a ohebnější... a tak se dostal ven, umíral vestoje, ukryl poklad a pak se potácel údolím, které mělo být jeho hrobem. Tak některé události na lidi působí. Elánius si vzpomněl na paní Kladečkovou, která se zbláznila potom, co jí zemřelo dítě. Začala uklízet dům, umývala každý šálek, lžičku, podlahy, stěny strop a nic neviděla, neslyšela, nikoho nevnímala, jen ve dne v noci pracovala. V hlavě jí to udělalo cvak a ona si musela najít něco, čím by se zaměstnala, cokoliv, aby neměla čas myslet.

Bylo to také nejlepší na to, jak zahnat tu myšlenku, která se Elániovi vtírala, totiž, že ta cesta ven, kterou trpaslík nakonec našel, je ona díra, již Elánius spadl dovnitř a o níž teď nemá ani nejmenší představu, kde by mohla být.

Možná by prostě a jednoduše mohl skočit zpět do vody, tentokrát s plným vědomím činu, a možná by se mu podařilo dostat se až dolů k řece dříve, než by ho zuřící podzemní vody utloukly o kameny k smrti. Možná by -

Proč se vlastně, k sakru, pustil toho provazu? Bylo to, jako kdyby k němu mluvil tentýž slabý hlásek, který vám našeptává „skoč“, když jste na okraji útesu, nebo „strč ruku do ohně“. Vy ho samozřejmě neposloucháte. Tedy alespoň většina lidí ho neposlouchá... většinou. Ale jemu nějaký hlas řekl „pusť se“ a on se pustil...

Šoural se dál, bolavý a krvácející, zatímco temnota kolem něj vinula svůj huňatý chvost.

„Brzy se vrátí, víte,“ řekla Sibyla. „Dokonce i kdyby to bylo v poslední minutě.“ Venku v hale právě obrovské stojací hodiny odbily půl šesté.

„Určitě,“ přikyvovala Myšula.

Koupaly právě malého Samíka.

„Nikdy nemá zpoždění,“ pokračovala Sibyla. „Říká, že jak se jednou člověk opozdí z dobrých důvodů, netrvá dlouho a

opozdí se ze špatných důvodů. A kromě toho je teprve půl šesté.“

„Jasně, má spoustu času,“ přikyvovala Myšula.

„Odjeli Fred s Nobym s koňmi nahoru do údolí, že?“

„Jistě, Sibylo. Vždyť jsi je sama viděla odjíždět,“ odpověděla jí Myšula. Podívala se přes Sibylinu hlavu na hubenou postavu svého manžela, který stál ve dveřích haly. Ten jen beznadějně pokrčil rameny.

„Je to pár dní, co utíkal nahoru po schodech přesně ve chvíli, kdy hodiny odbíjely šestou,“ pokračovala Sibyla a klidně oplachovala Samíka houbou ve tvaru medvídky. „V poslední vteřině. Počkej a uvidíš.“

Chtělo se mu spát. Ještě nikdy předtím se v životě necítil tak unavený. Elánus klesl na kolena a pak se převážil stranou do písku.

Když se znovu přinutil otevřít oči, spatřil nad sebou bledé hvězdy a znovu měl neodbytný pocit, že není sám. Otočil hlavu, zamrkal při náhlém útoku bolesti a uviděl malou, ale dokonale osvětlenou skládací stoličku. Na ní seděla postava v černém plášti s kápí a četla si knihu. Do písku vedle ní byla zaražena kosa.

Bílým kostlivým prstem otočila stránku.

„Vy zřejmě budete Smrt, že?“ řekl Elánus po chvilce.

Á, PAN ELÁNIUS, BYSTRÝ JAKO VŽDY, prohlásil Smrt. Zavřel knihu, ale mezi listy nechal vsunutý prst.

„Už jsem vás kdysi viděl.“

KRÁČEL JSEM PO VAŠEM BOKU UŽ MNOHOKRÁT, PANE ELÁNIE.

„Takže teď to nakonec přišlo, že?“

NAPADLO VÁS NĚKDY, ŽE POJETÍ PSANÉHO VYPRÁVĚNÍ JE PONĚKUD ZVLÁŠTNÍ? řekl Smrt.

Elánus poznal, když se lidé chtěli vyhnout něčemu, co nechtěli říci, a právě tak tomu bylo v tomhle případě.

„Takže je konec?“ naléhal. „Je, že?“

MOHL BY BÝT.

„Mohl by být? Co je to za odpověď?“ podíval se na něj Elánus.

NAPROSTO PŘESNÁ. PODÍVEJTE, VY TEĎ ZAŽÍVÁTE ZKUŠENOST, KDY SE POHYBUJETE NA HRANICI MEZI ŽIVOTEM A SMRTÍ, COŽ NEVYHNUTELNĚ ZNAMENÁ, ŽE JÁ MUSÍM PROJÍT ZKUŠENOST, KDY SE BUDU POHYBOVAT NA HRANICI SAMA ELÁNIA A SAMA SEBE. MĚ NEVŠÍMEJTE. POKRAČUJTE V TOM, CO JSTE MĚL ROZDĚLANÉ. JÁ MÁM SVOU KNIHU.

Elánus se znovu převrátil na břicho, zaskřípal zuby a znovu se zvedl na všechny čtyři. Podařilo se mu urazit několik metrů, než znovu klesl na zem.

Slyšel, jak se židlička za ním pohnula. „Neměl byste být někde jinde?“ zeptal se.

JÁ JSEM, odpověděl Smrt a znovu si sedl.

„Ale vždyť jste tady!“

TAKY. Smrt obrátil další stránku a na stvoření, které nedýchá, ze sebe vydal celkem dobrou napodobeninu povzdechu. JAK SE ZDÁ, UDĚLAL TO ZAHRADNÍK.

„Co udělal zahradník?“

JE TO VYMYŠLENÝ PŘÍBĚH. VELMI ZVLÁŠTNÍ. STAČÍ VÁM OTOČIT NA POSLEDNÍ STRÁNKU A TAM JE ODPOVĚĎ. V ČEM TEDY VLASTNĚ SPOČÍVÁ SMYSL TOHO, ŽE TO NA ZAČÁTKU ÚMYSLNĚ NEVÍTE?

Elániovi to znělo jako blábol, a tak si toho nevšímal. Některé z bolestí zmizely, i když v hlavě mu pořád ještě ošklivě bušilo. V celém těle měl zvláštní prázdný pocit. Jediné, po čem toužil, byl spánek.

„Jsou ty hodiny v pořádku?“

„Obávám se, že ano, Sibylo.“

„Takže skočím ven a počkám tam na něj. A připravím mu knihu,“ řekla lady Sibyla. „Nedovolí, aby ho cokoliv zadrželo, víš.“

„Jasně, to chápu,“ přikyvovala Myšula.

„I když situace v dolní části údolí může být v téhle roční době velmi -“ začal její muž, ale žena ho okamžitě zprazila pohledem tak, že zmlknul.

Bylo za šest minut šest.

„Pib-pib-ribblli-tidl-čub-čub!“

Byl to opravdu velmi slabý vodnatě bublavý hlásek a přicházel odněkud z Elániových kalhot. Po chvilce, kterou potřeboval k tomu, aby zjistil, kde má hlavu a kde kalhoty, pohnul rukou a po krátkém úsilí vytáhl iPaco z kapsy. Krabička byla otlučená, a když ji Elánus otevřel, byl skřítek velmi bledý.

„Pib-pib-cidk-cidk pible!“

Elánus se na něj zadíval. Byla to mluvící krabička. Chtěla mu něco sdělit.

„Cidk-cidk-pib-pib.“

Elánus velmi opatrně obrátil krabičku dnem vzhůru. Vytekla z ní poměrně slušná dávka vody.

„Neposlouchal jste! Já jsem křičel a vy jste mě neposlouchal!“ sténal zelený šmoula. V jeho hlase bylo slyšet zoufalství. „Je za pět minut šest! Musíte číst malému Samíkovi!“

Elánus upustil protestující krabičku na prsa a upřel pohled k bledým hvězdám.

„Musím číst malému Samíkovi!“ zmulal a zavřel oči.

Pak je ale zase s trhnutím otevřel. „Musím číst malému Samíkovi!“

Hvězdy se daly do pohybu. Nebyla to obloha! Jak by to mohla být obloha? Vždyť je v nějaké podělané jeskyni, nebo

ne?

Překulil se na břicho a postavil se jediným plynulým pohybem. Další hvězdy se ukázaly na stěnách a začaly se pomalu pohybovat. Červi věděli, kam mají namířeno. Nad Elániovou hlavou se spojovali ve světélkující proud.

I když poněkud poblíkávali, vrátilo se i Elániovi do hlavy světlo. Kolem něj už nebyla temnota, ale jen hustý stín, a po temnotě, již zažil předtím, byl takový stín jako denní světlo.

„Musím číst malému Samíkovi...“ zašeptal do jeskyně plné obrovských stalaktitů a stalagmitů, které se leskly vodou, ... číst malému Samíkovi.“

Elánius, který se klopýtavě brodil přes mělká jezírka a klusal přes občasné pásy jemného písku, mířil za světlem.

Když procházeli halou, pokoušela se Sibyla nedívat na ustarané tváře svých hostitelů. Minutová ručička stojacích hodin už byla skoro na dvanáctce a začínala se chvět.

Otevřela hlavní dveře. Sam tam nebyl a po cestě k domu nikdo nepřijížděl.

Hodiny odbily. Slyšela, jak k ní zezadu někdo přistoupil.

„Přála by si madam, abych mladému pánovi přečetl knihu já?“ ozval se Jeefes. „Možná, že by mužský hlas -“

„Ne, půjdu nahoru sama,“ odpověděla Sibyla tiše. „Vy tady počkejte na manžela. Musí přijít každou chvíli.“

„Jistě, madam.“

„Nejspíš bude velmi spěchat.“

„Postarám se, aby byl nahoře co nejdříve, madam.“

„On samozřejmě přijde!“

„Jistě, madam.“

„Kdyby měl projít stěnou!“

Sibyla zmizela nahoře na schodech v okamžiku, kdy hodiny v hale dotloukly. Ty hodiny byly špatné! O tom nemohlo být pochyb!

Malého Samíka uložili v místnosti, kde býval dětský pokoj. Byla to dosti pochmurná místnost, plná šedých a hnědých odstínů. Stál v ní opravdu strašidelný houpací kůň, který měl hubu plnou děsivých zubů a šílené skleněné oči.

Chlapec stál v postýlce. Usmíval se, ale když si Sibyla přitáhla židli a usedla k postýlce, změnil se jeho úsměv ve výraz nechápavého úžasu.

„Tatínek dnes večer požádal maminku, aby ti přečetla za něj,“ ohlásila mu Sibyla vesele. „Není to legrace?“

Srdce v ní nepokleslo. Nemohlo. Bylo už tak hluboko, že to hlouběji nešlo. Vidělo, jak se chlapeček dívá nejdříve na Sibylu, pak ke dveřím, znovu na Sibylu, a sevřelo se do klubička a zavzlykalo, protože Samík zaklonil hlavu a rozplakal se ze všech sil.

Elánius, který napůl kulhal a napůl poskakoval, zakopl a padl do mělkého jezírka. Zakopl o trpaslíka. Mrtvého trpaslíka. Velmi mrtvého. Tak mrtvého, že padající voda už na něm vytvořila malý stalagmit a slabá mléčně zbarvená vrstva už ho připoutala ke kameni, o nějž se v sedě opíral.

„Musím číst malému Samíkovi,“ sdělil nezřetelně helmici naléhavě.

Kousek dál ležela na písku trpasličí válečná sekera. To, co probíhalo v Elániově mysli, by se dalo stěží nazvat souvislými myšlenkami, ale kdesi nahoře nad hlavou slyšel slabé zvuky a instinkt starý jako myšlenka sama mu pravil, že neexistuje taková věc jako předimenzovaná sečná síla.

Zvedl zbraň. Byl na ní jen slabý povlak rzi. Na podlaze jeskyně byly i další malé vyvýšeniny a hrbolky, které mohly být

-

Nemáme čas! Musíme číst!

Na konci dutiny se zem zvedala a díky kapající vodě byla dosti kluzká. Bránila se mu, ale sekera mu v tom pomáhala.

Ale jedno po druhém. Vylez na kopec! Musíš číst!

Pak uslyšel ten pláč. Jeho syn plakal!

Výplnilo mu to celou hlavu.

Budou se smažit...

Před rozostřeným zrakem mu plulo schodiště a zvedalo se vzhůru, kamsi do nekonečné tmy. A pláč přicházel odtamtud. Nohy mu klouzaly. Sekera se zakusovala do mléčně zbarveného kamene. S pláčem, kletbami, klouzaje na každém kroku, se Elánius dral na vrcholky svahu.

Pak se pod ním otevřela další obrovská prostora. Hemžila se trpaslíky. Vypadala jako důl.

Půldruhého metru od Elánia se čtyři z nich pohybovali, ale on měl vnitřní zrak plný kudrnatých oveček. Trpaslíci zírali na tohle neočekávané, děsivé a zakrvácené zjevení v úžasu, protože Elánius stál a mával v jedné ruce mečem a ve druhé válečnou sekerou.

I oni měli sekery. Jenže ono zjevení se na ně zadívalo a výhrůžným hlasem pravilo:

„Kdepak... je má... kravička?“

Ustoupili.

„Je tohle má kravička?“ naléhalo stvoření neodbytně a postoupilo o několik potácivých kroků kupředu. Pak ale potráslo hlavou a pokračovalo:

„Dělá na mě, bééé!“ sténalo. „To je... ovečka...“

Pak přízrak padl na kolena, zaťal zuby, obrátil tvář vzhůru jako muž zmučený k šílenství a podoben bohovi náhody a bouře vykřikl:

„Není! To!! Má!!! Kravička!!!!“

Výkřik se odrazil ozvěnou od stěn jeskyně, prorazil samotným kamenem, a síla za ním byla taková, že překonal hory, přenesl se celé kilometry... a v pochmurném dětském pokoji přestal malý Samík plakat, najednou šťastný i když zmatený, a prohlásil k rozpakům své zoufalé matky: „Kiška!“

Trpaslíci znovu ustoupili dolů po svahu. Po stropě do jeskyně proudili červi a na pozadí jejich nazelenalé záře se črtal černý obrys vetřelce.

„Kdepak je má kravička? Je tohle má kravička?“ naléhal stín a postupoval za trpaslíky.

Trpaslíci ve všech částech jeskyně přestali pracovat. Ve vzduchu bylo váhání a nejistota. Vždyť to byl nakonec jen jediný člověk a v mnoha myslích se chvěla jediná otázka: Udělá s tím někdo něco? Jenže už nepokračovala: Neměl bych to udělat já? A kromě toho, kde je ta zatracená kráva? Copak tady dole žily nějaké krávy?

„Dělá na mě ,ihahá!‘. Je to koníček! Není to má kravička!“

Trpaslíci se podívali jeden po druhém. A teď ještě kůň? Slyšeli jste někdo koně? A kdo všechno tady dole ještě je?

Čtyři strážní ustoupili do pozadí jeskyně, kde se chtěli přeorientovat a najít radu. Stálo tam několik hlubinných trpaslíků, kteří v hloučku zuřivě rozmlouvali a přitom pozorovali blížící se postavu. Ve svém poněkud omámeném stavu viděl Elánus jako v širokouhlém záběru nadýchané králický a žluťoučká kachňátka...

Znovu padl na kolena, díval se do země a plakal.

Od skupinky se oddělilo půl tuctu zamaskovaných temných trpaslíků. Jeden z nich před sebou nesl ohnivou zbraň a opatrně postupoval k vetřelci. Zapalovací plamínek u ústí jeho zbraně byl tím nejjasnějším, co bylo v jeskyni vidět.

Postava zvedla hlavu a zatímco se světlo plamínku rudě odrazilo v jejich očích, zabručela:

„Je tohle má kravička?“

Pak hodila sekerou po strážném, zdánlivě ledabytě a mimochodem. Letící zbraň zasáhla plamennou zbraň, která vybuchla.

„Dělá na mě ,humpff!“

„Hoch!“ prohlásil malý Samík spokojeně, když ho jeho matka zvedla do náruče a upřela prázdný pohled na stěnu.

Tmou proletěla hořící fontána. Část z ní zasáhla Elániovu paži. Utloukl plameny druhou rukou. Cítil bolest, silnou bolest, ale věděl o ní stejně, jako věděl o tom, že existuje měsíc. Byla tady, ale současně byla hrozně daleko a neměla na něj skoro žádný vliv.

„Není to má kravička!“ řekl a vstal.

Vykročil kupředu, přes louže hořícího oleje, rudě lemovanými oblaky kouře, kolem trpaslíků, kteří se zoufale váleli po zemi, aby udusili plameny pohlcující jejich oblečení. Zdálo se, že něco hledá.

Vyběhli proti němu další dva strážní. Nezdálo se, že by si jich všiml, ale přesto se přikrčil, tasil meč a opsal jím kolem sebe velký kruh. Před očima se mu vznášel bílý kudrnatý beránek.

Jeden z trpaslíků, který měl větší dávku pudu sebezáchovy a smyslu pro realitu než ostatní, odněkud vytáhl samostříl a zamířil na Elánia, ale musel zbraň sklonit a setřást ze sebe pár netopýrů z hejna, které se kolem něj v té chvíli vyrojilo.

Když pak samostříl zvedl znovu, zazněl za ním zvuk, jako když se prudce srazí několik kusů masa. Ohlédl se, ale to už ho zvedla ze země jakási nahá žena a odhodila ho přes celou jeskyni. Užaslý horník ťal po usmívající se dívce sekerou, ale její tělo zmizelo v mračnu netopýrů.

Kolem se ozývala celá řada výkřiků. Elánus si jich nevšímal. Kouřem se hemžili trpaslíci. Prostě je odrážel stranou. Pak našel, co hledal.

„Je tohle má kravička? Dělá na mě ,búúú!“

Elánus sebral ze země další odhozenou sekeru a dal se do běhu.

„Ano, to je moje kravička!“

Krakove byli chráněni řadou strážných a choulili se do zoufalého chomáče, ale Elániový oči žhavě plály a z helmice mu šlehaly plameny. Trpaslík, který držel plamenomet, ho odhodil a dal se na útěk.

„Hurá, mávám sluníčku!“

Našel jsem svou kravičku!“

...a možná, že právě tehle výkřik, jak se říkalo později, tomu dal korunu. Proti muži posedlému vražedným šílenstvím, proti berserkrovi, není obrany. Přisahali bojovat na život a na smrt, ale ne na takovouhle smrt. Čtyři nejpomalejší strážní padli za oběť meči a sekeře a ostatní se dali na útěk.

Tedž se Elánus zastavil před krčícími se starými trpaslíky, pozvedl zbraň nad hlavu -

Pak se však zarazil, zakýval se jako socha -

Noc, věčná noc. Ale v ní se ukrývá město. Stínové město, skutečné jen určitými způsoby. Podivné to se ukrývalo v jeho uličkách, odkud vystupovala mlha. Tohle se nemohlo stát!

A přesto se to stalo. Ulice se naplnily... věcmi. Zvířaty! Ptáky! Měnily tvar! Křičely a ječely! A nad tím vším bylo vidět ovečku vyšší než střechy domů, která se pomalu kývala sem a tam a duněla při tom na dláždění...

Pak spadly těžké mříže a to bylo odhozeno nazpět.

A přitom už to bylo tak blízko! Zachránilo to to stvoření, už pronikalo dovnitř, začínalo získávat kontrolu... a teď tohle...

V temnotách, za šumotu nekonečného deště, to uslyšelo zvuk těžkých kroků, které se přibližovaly.

Z mlhy se vynořil obrys.

Přiblížil se.

Postava se zastavila, a zatímco se jí z helmice a pláště z naolejované kůže hnula voda, zvedla ruce k ústům, spojila je a zcela lhostejná k vodě i chladu si zapálila doutník.

Pak na kočičích hlavách dláždění zasyčel zbytek sirky a postava řekla: „Co ty jsi zač?“

Entita se nejistě pohnula, jako stará velká ryba v hluboké tůni. Byla příliš unavena, než aby se dala na útěk.

„Jsem Přivolaná temnota.“ Nebyl to skutečný zvuk, ale kdyby byl, zněl by jako sykot. „A kdo jsi ty?“

„A kdo jsi ty?“

„Já jsem Strážce.“

„Zabili by jeho rodinu!“ odpověděla mu zuřivým, útočným tónem a narazila na odpor. „Vzpomeň na všechny ty smrti, co zavinili! Co jsi zač, aby ses mě pokoušel zastavit?“

„Stvořil mě. Quis custodiet ipsos custodes? Kdo stráží strážce... Já. Já ho strážím. Vždycky. Nikdy ho nepřinutíš, aby kvůli tobě vraždil.“

„Co za člověka si vytvoří vlastního policistu?“

„Ten, který se bojí temnoty.“

„A to by také měl,“ řekla entita spokojeně.

„Jistě. Ale obávám se, že tomu nerozumíš. Já tady nejsem proto, abych udržoval temnotu venku. Já jsem tady proto, abych ji udržoval uvnitř.“ Ozvalo se cinknutí kovu, když stínový hlídač pozvedl temnou svítidlu a otevřel její malá dvířka. Do temné černi se zařizla oranžová záře. „Můžeš mi říkat... Strážící temnota. A představ si, jak musím být silná.“ Přivolaná temnota zoufale ustoupila do uličky, ale světlo ji sledovalo a spalovalo.

„A teď,“ řekl Strážce, „zmiz z města!“

A svezl se k zemi, protože mu na záda dopadl vlkodlak.

Angua slinila. Chlupy podél páteře jí stály jako zuby pily. Pysky měla v šelmí grimase ohrnuté dozadu. Její vrčení bylo něco, co se mohlo drát z temného pozadí strašidelné jeskyně. A to všechno vyprávělo mozku o něčem, co má podobu opice a jakmile se to pohne, znamená to smrt. A že nehybnost, která také znamená smrt nebo vypadá jako smrt, neznamená skutečnou okamžitou smrt v pravé podobě a tady že má opice momentálně na vybranou.

Elánus se nepohnul. Při tom zavření mu ztuhly svaly. Kontrolu převzala hrůza.

Zdravím tě, řekla myšlenka, která nebyla jeho, a on náhle pocítil nepřítomnost čehosi, co tady celou dobu bylo, i když on to nevnímal. V temnotě za jeho očima prořizla hladinu vysoká ostrá ploutev a zmizela. Překulil se na záda a viděl, jak ve vzduchu mizí hrubý obraz oka s očáskem. Obraz zmizel a vše obklopující temnota rychle ustupovala světlou červí.

Byla prolita krev a červi už lezli dolů po stěnách. Cítil...

Uběhla nějaká chvíle. Elánus se s trhnutím probal.

„Četl jsem mu!“ prohlásil hlavně proto, aby uklidnil sám sebe.

„Ano, pane, četl,“ ozval se mu za zády Anguin hlas. „Velmi hlasitě a jasně. Byli jsme víc než dvě stě metrů daleko.“

Provedl jste to úžasně. Myslím, že byste si měl odpočinout.“

„Co jsem udělal tak úžasně?“ zarazil se Elánus a sedl si. Ten pohyb naplnil jeho svět bolestí, ale podařilo se mu rychle se rozhlédnout, než klesl nazpět.

V jeskyni byl hustý kouř, ale tu a tam hořela nějaká ta pochodeň. Pak tam bylo množství trpaslíků, kteří ve skupinkách posedávali nebo postávali u stěn.

„Proč je tady tolik trpaslíků, seržantko?“ zeptal se a zvedl oči ke stropu jeskyně. „Tedy přesněji, proč je tady tolik trpaslíků, z nichž se nás ani jeden nepokouší zabít?“

„Ti jsou od Dolního krále. Jsme jejich vězni... tedy, hm... ne tak docela... ale...“

„Rydzikovi muži? K sakra!“ zvolal Elánus a pokusil se znovu vstát na nohy. „Kdysi jsem mu zachránil ten jeho zatracený život!“ Podařilo se mu zvednout se, ale pak se svět kolem něj zatočil a Elánus by se byl znovu zřítit k zemi, kdyby ho Angua nezachytila a pomalu nespustila na skalnatou podlahu. No dobrá, alespoň teď v klidu sedí...

„Ne vězni v tom pravém slova smyslu,“ vysvětlovala mu Angua. „Nemůžeme odsud, ale protože bychom stejně nevěděli, kudy máme jít kam, i kdybychom tam jít mohli, je to všechno poněkud zavadějící. Omlouvám se, že jsem jen v prádle, ale víte, jak to chodí, pane. Trpaslíci mi slíbili, že mi donesou mé oblečení. Ehm... podívejte, pane, celé se to nějak zvrhlo a začalo to být politické. Ten trpaslík, který tomu tady velí, je velmi slušný, pane, ale je daleko od svých hlubin a drží se toho, co zná, pane. A... ehm... abych tak řekla... moc toho nezná. Pamatujete si něco z toho, co se stalo, pane? Byl jste přinejmenším dvacet minut mimo sebe.“

„Ano. Pamatuji si... kudrnaté ovečky...“ Elánův hlas zeslábl a vytratil se. To, co právě řekl, tak nějak postrádalo tón věrohodnosti a punc pravosti by na tom vypadal falešně. „Ony tady asi žádné ovečky nebyly, že?“

„Žádné jsem neviděla, pane,“ odpověděla Angua opatrně. „Viděla jsem ječícího, pomstychtivého šilence, který kolem sebe bil na všechny strany. Ale nic ve zlém, pane,“ dodávala.

Vnitřní Elánus se teď poprvé podíval na vzpomínky, které si ten vnější nepamatoval, z druhé strany.

„Já -“ začal.

„Všechno je... v nejlepším pořádku, pane,“ přerušila ho Angua rychle. „Ale pojďte se mnou, něco vám ukážu.“

Mnohobij říkal, že byste měl vidět všechno.“

„Mnohobij... to je ten trpaslík-vševěd, že?“ zabručel.

„Aha, už se vám to všechno vrací, pane,“ přikývla Angua. „Výborně. Dělalो mu to všechno trochu starosti.“

Elánus se cítil na nohou už o něco jistěji, ale pravá ruka ho bolela jako šílená a všechny ostatní bolesti, které jako by ho přechodně opustily, se teď vracely a mávaly mu na pozdrav. Angua ho opatrně vedla mezi kalužemi a přes kameny kluzké jako mokrá mramor. Nakonec došli ke stalagmitu. Měřil na výšku zhruba tři metry.

Byl to troll. Nebyl to kámen v podobě trolla, byl to troll. Jak Elánus věděl, když trollové zemřeli, stali se jednoduše ještě mnohem kamennějšími, než byli zaživa. Linie tohoto trolla byly zjemněny mléčně bílým kamenným povlakem, který už mu pokrýval celou hlavu.

„A teď se podívejte na tohle, pane,“ řekla Angua a vedla ho kousek dál. „Oni je ničili...“

Byl to další stalagmit, ale tenhle ležel převrácený na bok v jednom z jezírek. A byl to trpaslík...

Trpaslíci se po smrti rozkládají stejně jako lidé, ale kvůli všem těm pancířům, kroužkové zbroji a silné kůži to není okem nezkušeného pozorovatele skoro ani vidět. Mléčný kámen ho pokrýl jako lesklý oblak.

Elánius se narovnal a rozhlédl se podzemím. V šeru se črtaly předměty, které se táhly až k protější stěně, kde kapky vody, obsahující rozpuštěný kámen, vytvořily dokonalý vodopád ze slonoviny, vodopád zamrzlý v čase.

„Je jich víc?“

„Asi dvacet, pane. Polovina z nich byla zničena dřívě, než jste... sem dorazil. Podívejte se na tohle tady, pane. Tak tak je rozeznáte. Sedí zády opření o sebe.“

Elánius se zadíval na postavy pod mléčnou vrstvou a potřásl hlavou. Trpaslík a troll spolu, zarostlí do kamene.

„Není tady něco k jídlu?“ nadhodil. Nebyla to nijak zvláštní, zaznamenáníhodná věta, ale vycházela mu přímo ze zdravého žaludku.

„Naše dávky se v tom chaosu ztratily. Ale trpaslíci se s námi rozdělí o své. Nejsou nepřátelští, pane. Jen opatrní.“

„Podělí se? Mají trpasličí chléb?“

„Právě toho se obávám, pane.“

„Myslel jsem si, že je to nelegální, krmit tou věcí vězně! Myslím, že počkám, díky. A teď mi, seržantko, vyprávějte o všem tom vzrušení, ano?“

Nebyla to tak docela past, trpaslíci je prostě napadli. Jejich kapitán měl evidentně velmi volné rozkazy sledovat Elánia a jeho skupinu a došlo k jistému ochlazení, když zjistil, že ve skupině jsou i dva trollové. Konec konců to bylo pořád ještě Koumské údolí. Elánius k trpasličímu důstojníkovi pocítil jistý záchvěv náklonnosti - měl provést jednoduchý úkol a najednou se z toho vyklubala politika. Byli jsme tam, dělali jsme to a to a koupili jsme si tričko.

Kupředu, kraku Mnohobijsoně, který umíš zacházet se slovy. Když už jdeme stejným směrem...

A byla to dlouhá cesta. Prchající trpaslíci zbortili strop jeskyně nedaleko za vstupním ponorným tunelem a cesta, která Elániovi trvala několik minut, zabrala pronásledovatelům větší část dne, i když Sally prováděla průzkum. Angua mluvila o jeskyních dokonce ještě větších než ta, kde právě byli, a obrovských vodopádech, jež se řítily do temnot. Elánius přikyvoval ano, já vím.

Pak podzemím pod Koumským údolím zaduněla slova Kdepak je má kravička?, otřásla věkovitými kameny, stalaktity začaly rezonovat a rozbzučely se a zbytek už byla jen otázka toho, jak rychle dokážou zachránci běžet.

„Pamatuju si, že jsem četl malému Samíkovi,“ řekl pomalu Elánius. „Jenže se mi při tom v hlavě promítaly podivné obrázky.“ Zarazil se. Všechna ta zuřivost, ta rudě žhnoucí nenávisť, z něj vytryskla v jediném proudu, bez jediné vedlejší myšlenky. „Zabil jsem ty zatracené vojáky...“

„Většinu z nich, pane,“ sdělila mu Angua s jistým obdivem. „A je tady celá řada trpaslíků, kteří se vám omylem připletli do cesty a teď je bude pěkně dlouho něco bolet.“

Elániovi se všechno začalo pomalu vybavovat. Přál si, aby se to nedělo. V lidském mozku vždycky byla jistá část, která protestovala proti boji s trpaslíky. Měli velikost dítěte. No ano, byli na druhé straně přinejmenším tak silní jako lidé, a odolnější, a chopili se v boji jakékoliv výhody, a pokud jste patřili mezi ty šťastnější, podařilo se vám překonat ten předsudek dřívě, než vám usekli nohy v kolenou, ale ta nechut' v lidech přetrvávala...

„Vzpomínám si na ty staré trpaslíky,“ řekl. „Krčili se tam jako malí červi. Chtěl jsem je rozmáčknout...“

„Odolával jste té touze skoro čtyři vteřiny, pane, a pak jsem vás srazila k zemi,“ sdělila mu Angua.

„A to bylo dobře, nebo ne?“ ujíšťoval se Elánius.

„Samozřejmě. Proto jste pořád ještě tady, veliteli,“ ozval se Mnohobij, který se najednou vynořil za nejbližším stalagmitem. „Jsem rád, že vás zase vidím při smyslech a na nohou. Tohle je historický den. A jak se zdá, pořád ještě máte duši! Není to skvělé?“

„Teď mě poslouchejte -“ začal Elánius.

„Ne, teď poslouchejte vy mě, veliteli. Ano, věděl jsem, že přijedete do Koumského údolí, protože sem přijde i Přivolaná temnota. Potřebovala vás, abyste ji sem přivedl. Ne, poslouchejte mě, protože nemáme mnoho času. Symbol Přivolané temnoty ovládá entitu starší, než je sám vesmír. Nemá hmotné tělo a skoro žádnou fyzickou sílu. Dokáže pokrýt milion rozměrů během mrknutí oka, ale nemá dost vlastních fyzických sil, aby se přesunula přes místnost. Pracuje prostřednictvím žijících bytostí, zvláště takových, které považuje za využitelné. Našla si vás, veliteli, kotel přetékající zuřivostí, a různými nepostřehnutelnými akcemi a lstmi dohlédla na to, abyste ji dopravil sem.“

„Já mu věřím, pane,“ ozvala se Angua rychle. „Byla to ta věc, kterou přivolal svou kletbou jeden z umírajících horníků. Vzpomínáte? Ten, který nakreslil to znamení vlastní krví? Na zamčené dveře? A vy-“

„Byly tam dveře, které se zasekly, když jsem za ně vzal, to si pamatuju...“ přikývl Elánius. „Chcete mi snad tvrdit, že za těmi dveřmi byl - to ne...“

„V té chvíli už byl mrtev, pane,“ přerušila ho Angua rychle. „Nemohli jsme ho zachránit!“

„Přilbomysl řekl -“ začal Elánius a Mnohobij musel vidět, jak se mu v očích objevuje panika, protože chytil Elánia za obě paže a promluvil k němu rychle a naléhavě: „Ne, vy jste ho nezabil! Vy jste se ho ani nedotkl! Měl jste strach, že kdybyste to udělal, řekl bych já, že jste použil sílu, vzpomínáte?“

„Padl mrtev k zemi! Kolik je k tomu třeba síly?“ vykřikl Elánius. Jeho hlas se odrazil od stěn a trpaslíci k němu začali otáčet hlavy. „Byl tam ten symbol, ne?“

„Je pravda, že ta... ta... věc má sklony nechávat svůj podpis na různých událostech, ale musel byste se ho dotknout! Ale vy jste to neudělal! Nezvedl jste ruku! A byl byste odolal i tenkrát! Byl byste odolával a odolal! Slyšíte mě?“

Uklidněte se. Uklidněte se! Zemřel kvůli pocitu viny a strachu! To si musíte uvědomit!“

„Jaký důvod měl k tomu, cítit vinu?“

„Na trpaslíka pro to měl mnoho důvodů. To na něj muselo opravdu těžce doléhat.“ Krak se obrátil k Angue. „Seržantko, mohla byste donést veliteli trochu vody? V těch jezírcích je jedna z nejčistších na světě. Tedy pokud si vyberete nějaké jezírko, v němž neplave mrtvé tělo.“

„Víte, tu poslední větu jste si mohl odpustit,“ zabručel Elánus. Sedl si na větší kámen. Cítil, jak se třese.
„A pak jsem přinesl tu zatracenou věc sem?“ vypravil ze sebe.
„Přesně tak, veliteli. A myslím, že ona sem zase přivedla vás. Pleskot říká, že viděla, jak jste se vrhl do zpěněné podzemní řeky asi osm set metrů od místa, kde teď stojíme. To by nepřežil ani mistrovský plavec.“
„Probral jsem se na pláži -“
„Tam vás dopravilo právě to, o čem mluvíme. Plavalo to za vás.“
„Ale vždyť jsem byl v bezvědomí!“
„Pozor, to nebylo vašim přítelem, veliteli. Potřebovalo vás to sem dostat v jednom kuse. Nemusel to být ani příliš pěkný, ani příliš zachovalý kousek. Ale živý. A pak... pak jste to zklamal, veliteli. Hm, možná jste na to udělal i dojem. Těžko říci. Vy jste nezabil bezmocné, chápete? Váhal jste. Řekl jsem tady seržantce, aby vás srazila k zemi, protože jsem měl strach, že ten boj, který se ve vás odehrával, vám oderve šlachy od kostí.“
„Byli to jen vyděšení staří trpaslíci...“
„Takže jak se zdá, pustilo vás to ze spárů,“ řekl trpaslík. „Přemýšlím proč. V průběhu historie každý, koho obsadila Přivolaná temnota, zemřel šílený.“
Elánus se natáhl a vzal si od Anguy džbánec s vodou. Byla tak ledová, že mu po ní trnuly zuby, a byl to nejlepší nápoj, jaký v životě okusil. Jeho mozek pracoval rychle, myšlenky byly poháněny z nouzových zásob selského rozumu pro mimořádné situace, jak už to mívá lidský mozek ve zvyku, a začaly budovat pevné ukotvení v přítomnosti a hledaly způsoby, jak dokázat, že to, co se stalo, se ve skutečnosti nestalo, a jestliže se to stalo, tak se to nestalo moc.
Bylo to všechno mystické, tak je to. No prosím, mohlo to být všechno pravda, ale kdo si tím mohl být jistý? Musíte se držet věcí, které vidíte. A to si také musíte pořád připomínat.
Ano, to je ono. A co se doopravdy stalo? Pár znamení? No, ono může jako nějaké znamení vypadat vlastně cokoliv, když to v tom opravdu hodně hledáte. I ovce může vypadat jako kráva, co? Haha!
A pokud jde o to ostatní, ... no, jak se zdálo, byl Mnohobij docela slušný chlap, ale každý se nemusel dívat na svět jeho očima. Totéž platí pro pana Zářícího. Takové věci by vás mohly vystrašit.
Byl hrozně rozrušený kvůli malému Samíkovi, a když viděl ty děsivé stráže, bylo jasné, že po nich vyrukoval. A v poslední době se taky moc nevyspal. Zdálo se, že každá hodina přinesla nový problém. A unavené smysly si s vámi dokáží pěkně zahrát. Že přežil v podzemní řece? Proč ne, to je snadné. Prostě se mu podařilo vždycky se včas nadechnout. Je neuvěřitelná řada věcí, které lidské tělo udělá raději, než by zemřelo.
No prosím... pár logických úvah a všechna mystika a tajemství se... vyjasní. Přestanete se cítit jako nějaká loutka a stanete se znovu cílevědomým a rozhodným člověkem.
Odložil prázdný džbánec a vstal... rozhodně.
„Jdu se podívat, jak jsou na tom mí policisté,“ oznámil.
„Půjdu s vámi,“ přidal se k němu Mnohobij rychle.
„Myslím, že žádný doprovod nepotřebuji,“ řekl tak odměřeně, jak dokázal.
„Jistěže ne,“ řekl trpaslík. „Jenže kapitán Dobro je trochu nervózní.“
„A bude mnohem nervóznější, jestli se mi nebude líbit to, co uvidím,“ řekl Elánus.
„Ano. Právě proto jdu s vámi,“ přikyvoval Mnohobijson.
Elánus vyrazil přes jeskyni tempem, které, jak cítil, bylo trochu rychlejší, než bylo vhodné. Krak s ním držel krok jen díky tomu, že při každém třetím kroku popoběhl.
„Nemyslete si, že mě znáte, pane Mnohobijson,“ zavrčel přes rameno. „Nemyslete si, že je mi těch lumpů líto. Nemyslete si, že jsem nějaký milosrdný samaritán. Prostě a jednoduše nezabíjím bezbranné. To se prostě nedělá.“
„Temní trpaslíci, jak se zdá, si s něčím takovým hlavu nelámali,“ upozornil ho Mnohobijson.
přesně!“ přikývl rázně Elánus. „Mimochodem, pane Mnohobijson, jaký druh trpaslíka nenosí sekeru?“
„No, vzhledem k tomu, že jsem krak, je mým hlavním nástrojem hlas,“ odpověděl mu krak. „Sekera není nic bez ruky a ruka není nic bez myšlenky. Naučil jsem se na sekery myslet.“
„To mi zní velmi tajemně,“ odpověděl Elánus.
„Předpokládám, že ano,“ souhlasil Mnohobijson. „Tak a už jsme tady.“
Tady byl prostor, který zabrali nově příchozí trpaslíci. Velmi vojenské, pomyslel si Elánus. Obranný čtverec. Člověk si nemůže být jistý, kdo jsou jeho nepřátelé. A já taky ne.
Nejbližší trpaslík ho pozoroval s oním napůl vzdorným a napůl nejistým výrazem, který se Elánus už naučil znát. Kapitán Dobro se narovnal.
Elánus se podíval přes trpaslíkovo rameno, což samozřejmě nebylo těžké. Byli tam Noby a Fred Tračník a oba trollové a dokonce Pleskot. Všichni seděli v malém hloučku.
„Jsou moji lidé zatčeni, kapitáne?“ zeptal se.
„Moje rozkazy zní izolovat každého, koho jsme tady našli,“ odpověděl kapitán. Elánus oceňoval strohost odpovědi. Znamenalo to: v tomto okamžiku nemám chuť se s vámi bavit.
„Jakou tady máte pravomoc, kapitáne?“
„Mou autoritu tady mi dávají tři věci: Dolní král, kutací právo a šedesát ozbrojených trpaslíků,“ odpověděl Dobro. A do hajzlu, pomyslel si Elánus. Zapomněl jsem na kutací právo. To je fakt problém. Myslím, že bych se měl uvést a hodit svůj problém na někoho jiného. Takové věci se dobrý velitel naučí. Hodím své problémy na krk kapitánu Dóbrovi.
„To byla dobrá odpověď, kapitáne,“ řekl, „A já ji respektuji.“ Jediným pohybem se prosmýkl kolem kapitána a zamířil k policistům. Když za zády zaslechl natahované tětiny a cvaknutí kovové západky, zastavil se na místě a zvedl ruce.
„Kraku Mnohobijson, vysvětlil byste laskavě kapitánovi, jak se věci mají? Vstoupil jsem do jeho vazby, nepokusil

jsem se z ní uniknout. A tohle není vhodný čas pro nežádoucí drsné akce.“

Pak, aniž se ohlédl, pokračoval v cestě. Je třeba připustit, že při tom vycházel z teoretického předpokladu, že kdyby vás někdo zastřelil zezadu, klasifikovalo by se to jako nežádoucí drsná akce, a doufal, že s tím dokáže dál žít. Ale možná taky, že ne...

Přidřep si vedle Tračníka a Nobyho.

„Omlouvám se, veliteli,“ prohlásil Fred. „Čekali jsme na stezce s nějakými koňmi a oni na nás vltli. My jim ukázali placky, ale je to vůbec nezajímalo.“

„Chápu. A vy, Pleskot?“

„Já si myslela, že bude lepší, když zůstaneme pohromadě, pane,“ odpověděla Pleskot upřímně.

„V pořádku. A vy, Naváž-“ Elánus sklopil oči a cítil, jak ho začíná pálit žáha. Jak Cihla, tak Navážka měli nohy spoutané řetězy.

„Vy jste jim dovolili, aby vám dali řetězy?“ řekl.

„Ono to najednou začalo všechno vypadat jako politická záležitost, veliteli,“ odpověděl Navážka. „Ale stačí říct slovo a já a Cihla je shodíme, žádnéj problém. Jsou to jenom polní řetězy. Ty by jim roztrhla i moje zesláblá babička.“

Elánus cítil, jak v něm znovu začíná bublat zlost, ale zatím se mu podařilo položit na ni pokličku. Právě v téhle chvíli byl Navážka mnohem rozumnější než jeho šéf. „Nedělejte to, dokud vám neřeknu,“ kývl hlavou. „Kde jsou krakové?“

„Ty hlídají v jiné jeskyni, pane,“ odpověděla Pleskot. „Spolu s horníky. Pane, říká se tady, že Dolní král je na cestě!“

„No, ještě, že je to tak velká jeskyně, nebo by tady za chvíli bylo přecpáno,“ ušklíbl se Elánus. Vrátil se k trpasličímu kapitánovi a sehnul se k němu.

„Vy jste dal do řetězů mého seržanta?“ řekl.

„Je to troll. A tohle je Koumské údolí,“ odpověděl mu kapitán stroze.

„Až na to, že ty řetězy jsou tak slabé, že bych se z nich dostal i já,“ pokračoval Elánus nepříjemným tónem. Zvedl hlavu. Angua a Sally získaly zpět svůj ozbrojený vzhled, neboť už na sobě opět měly své vzhledné zbroje a pozorně Elánia sledovaly.

„Tyhle dvě důstojnice jsou upírka a vlkodlačka,“ řekl stále stejně strohým hlasem. „Vím, že to víte, protože jste se velmi prozíravě vyhnul tomu, abyste se jich byť dotkl prstem. A Mnohobij je krak. Ale přesto jste dal mému seržantovi nasadit řetězy, které by dokázal přetřhnout jak papírový motouz, abyste ho mohl zabít a tvrdit pak, že to bylo při pokusu o útek. Ať vás ani nenapadne pokoušet se mi to zapřít! Poznám špinavý trik, když ho vidím. Mám vám říct, co teď udělám? Já vám teď poskytnu možnost ukázat svou bratrskou lásku a okamžitě ty řetězy trollům sundat a spolu s ostatními je propustit. Jinak, pokud mě nezabijete, otrávím vám budoucí kariéru, jak jen dokážu. A vy se mě zabít neodvážíte.“

Kapitán se ho pokusil přinutit uhnout pohledem, ale tuhle hru už Elánus ovládl dávno. Pak ale trpaslíkův pohled padl na Elániovu paži. Malý kapitán ze sebe vyrazil zasténání, udělal krok dozadu a v ochranném gestu zvedl ruce.

„Ano! Udělám to! Udělám!“

„To bych prosil,“ řekl Elánus poněkud zaraženě. Pak se podíval na vnitřní stranu svého zápěstí.

„Co má být k čertu tohle?“ řekl a obrátil se k Mnohobijovi.

„Ale, nechalo to na vás své znamení, veliteli,“ prohlásil krak pobaveně. „Únikové znamení, ne?“

Na měkké spodní části Elánova zápěstí plálo jasnou červení čerstvé jizvy znamení Přivolané tmy.

Elánus otáčel rukou sem a tam. „Bylo to skutečné?“ vrtěl hlavou.

„Ano, ale je to pryč, to jsem si jistý. Jste jiný.“

Elánus si symbol na zápěstí přetřel druhou rukou. Nebolelo to, byla to jen mírně zduřelá, zarudlá kůže. „Nevrátí se to, že ne,“ řekl.

„Pochybuju, že by se to odvážilo riskovat, pane!“ ozvala se Angua.

Elánus už už otvíral ústa, aby se jí zeptal, co myslela tímhle sarkasmem, když do jeskyně vběhli další trpaslíci.

Byli to ti největší a nejurostlejší trpaslíci, jaké kdy viděl. Oproti většině ostatních byli jen v hladkých kroužkových zbrojích a měli jako výzbroj jedinou sekeru. Jednu velkou, těžkou a dokonale vyváženou sekeru. Ostatní trpaslíci se doslova ježili zbraněmi. Tihle trpaslíci se ježili sami sebou. Cílevědomě se rozdělili a rozestavěli po jeskyni, takže pokrývali všechny úhly pohledu, kontrolovali vchod i všechna ústí štol, hlídali všechny stíny a čtyři z nich i Navážku a Cihlu.

Když nakonec přestali cinkat a zůstali stát na místech, vešla tunelem další skupina. Elánus poznal Rydzika Rydziksona, Dolního krále trpaslíků. Ten se zastavil, rozhlédl, vrhl krátký pohled na Elánia a pokynem si přivola kapitána.

„Máme všechno?“ zeptal se.

„Pane?“ odpověděl Dobro nervózně.

„Vy víte, co myslím, kapitáne!“

„Ano, ale ani u jednoho z nich jsme nic takového nenašli, pane! Prohledali jsme je a třikrát jsme prohledali i podlahu.“

„Dovolíte?“ ozval se Elánus.

„Veliteli Elánie!“ zvolal král, obrátil se a vítal Elánia jako dávno ztraceného syna. „Je to potěšení se s vámi znovu setkat.“

„Vy jste tu pitomou krychli ztratili?“ zavrtěl hlavou Elánus. „Po tom všem?“

„A jaká že by ta kostka měla být?“ zeptal se král. Elánus musel obdivovat přinejmenším jeho herecké nadání.

„Ta, kterou tolik hledáte,“ odpověděl. „Tu vykopanou v mém městě. Tu, kvůli které je všečen ten rozruch. Oni by ji nezhodili, protože jsou to krakové, že? Slova se nesmí zničit, že? To je nejhorší zločin, jakého se může trpaslík dopustit. Takže by si ji nechali u sebe.“

Dolní král se podíval na kapitána Dobra, který polkl.

„Není v téhle jeskyni,“ zabručel.

„Neodložili by ji nikde jinde,“ trval na svém Elánius. „Ne teď! Někdo by ji mohl najít!“

Nešťastný kapitán se obrátil ke svému králi, u nějž hledal pomoc.

„Když jsme sem dorazili, vládla všude panika!“ protestoval. „Pobíhali tady lidé a kdekdo křičel a všude byly ohně! Byl tady kompletní zmatek, pane! Můžeme si být jistí jedině tím, že se nikomu nepodařilo vyklouznout. A všechny jsme je prohledali!“

Elánius zavřel oči. Vzpomínky v jeho hlavě rychle bledly, hlavně proto, že selský rozum rychle odděloval neprůhlednou stěnou ty věci, které se nemohly stát, ale přece jen si vybavil vyděšené kraky, kteří se nad něčím krčili. Zahlédl skutečně záblesk modrých a zelených bodů?

Je čas na výstřel naslepo...

„Desátníku Nóbhlóchu, ke mně!“ zavelel. „A vy ho nechte projít, kapitáne, na tom trvám!“

Dobro neprotestoval. Byl zlomený na duchu. Přivedli neochotného Nobyho.

„Ano, šéfe?“ řekl.

„Desátníku Nóbhlóchu, donesl jste tu věcičku, kterou jsem vás požádal, abyste sehnal?“

„A cože to jako mělo být, pane?“ odpověděl Noby. Elániovi pokleslo srdce. Nobyho tvář byla jako otevřená kniha, i když toho druhu, které jsou v některých zemích zakázané.

„Noby, jsou jisté chvíle, kdy mě vaše žertíky docela baví, ale tohle taková chvilka není!“ řekl. „Mluvím o té věci, kterou jsem vás požádal, abyste hledal. Máte ji?“

Noby se mu zadíval do očí. „Já... Hm? Hm. Hm! No jistě, pane!“ odpověděl. „Já... no ano... vtrhli jsme dovnitř, chápete, rozumíte, teda jako vpadli jsme dovnitř a všude tady pobíhali lidi a byl tady taky... něco jako kouř tady bylo a...“ Nobyho tvář poněkud ztuhla a rty se mu nehlučně pohybovaly v agónii tvoření. „a já zrovna statečně bojoval, když najednou co nevidím, takovou lesklou věcičku, jak se kutálí po písku, protože do ní někdo akorát kop, a najednou mě napadlo, no teda, vsadil bych se, že to je ta samá lesklá věcička, co mi vo ní říkal velitel Elánius, von mě zvlášť upozorňoval, abych se po něčem takovým koukal... a tady to mám, pěkně v bezpečí...“

Vytáhl z kapsy malou, jemně se blýskající kostku a podával ji Elániovi.

Elánius byl rychlejší než Dolní král. Jeho ruka vystřelila kupředu, uchopila krychli a sevřela se v pěst, to všechno v jediném zlomku vteřiny.

„Výborně, desátníku Nóbhlóchu, vidím, že jste mi dokonale porozuměl, citlivě zareagoval a tak splnil mé rozkazy,“ řekl a vyloudil na tváři úsměv, když Noby bezchybně zasalutoval.

„Myslím, že to je majetek trpaslíků, veliteli Elánie,“ ozval se teď král klidným hlasem.

Elánius ruku otevřel obrácenou dlaní nahoru. Krychle o hraně pouhých několika centimetrů vydávala slabé modrozelené záblesky. Kov se podobal bronzu, který byl naleptán do nádherného vzoru v kombinaci hnědé, zelené a modré barvy. Byl to skvost.

Je král, pomyslel si Elánius.

Král na trůně tak rozhoupaném, že se podobal houpacímu koni. Ale není příjemný. To není povolání, při kterém by jeden vydržel dlouho být příjemný. Dostal dokonce i špiona do mé Hlídky! Nebudu důvěřovat králům. A komu věřím právě teď?

Sobě.

Jednu věc vím jistě. Žádný pitomý démon se mi do hlavy nedostal, ať si říkají, co chtějí! Tomu bych nevěřil, ani kdyby mi k tomu přihodili zeli na celý život! Nikdo se nedostane do mé hlavy... jen já sám! Jenže každý hraje s takovými kartami, které dostane...

„Vezměte si ji,“ řekl a natáhl ruku. Na zápěstí mu zářil symbol Přivolané temnoty.

„Žádám vás, abyste mi ji dal, veliteli,“ prohlásil Rydzik.

„Vezměte si ji,“ opakoval Elánius a pomyslel si: Tak a teď uvidíme, na co věříte, že?

Král pozvedl ruku, zaváhal, a pak ji pomalu stáhl zpět. „I když je možné,“ řekl pak, jako kdyby ho ta myšlenka právě napadla, „že bude přece jen nejlepší ponechat ji ve vašem proslulém opatrování, veliteli Elánie.“

„Ano, moc rád bych slyšel, co nám k tomu všemu řekne ta krychle,“ přikývl Elánius a znovu sevřel ruku v pěst. „Rád bych se dozvěděl, co na ní je a proč je tak nebezpečné to vědět.“

„Jistě, to bych rád věděl i já,“ ozval se král trpaslíků. „Vezmeme ji na nějaké místo, kde bychom -“

„Rozhlédněte se, pane!“ vyštěkl Elánius. „Tady umírali trollové i trpaslíci! Nebojovali, stáli pospolu! Rozhlédněte se kolem sebe, to místo vypadá jako ta zatracená šachovnice! Byl to jejich odkaz? Pak bychom si ho měli vyslechnout tady! A teď!“

„A co když nám řekne opravdu něco děsivého?“ nadhodil král.

„Pak si to vyslechneme!“

„Já jsem král, Elánie! Vy tady nemáte žádnou pravomoc! Tohle není vaše město! Stojíte tady a odporujete mi s hrstkou mužů, a přitom vaše žena a dítě nejsou ani patnáct kilometrů odsud -“

Rydzik se odmlčel a ozvěny se odrážely a vracely ze vzdálených jeskyní a pak odumíraly do ticha, které zvonilo jako kov.

Jen koutkem ucha Elánius zaslechl, jak Sally říká „no nazdar...“.

Mnohobij si pospíšil kupředu a zašeptal králi něco do ucha. Trpaslíkův výraz se měnil tak rychle, jak se dokáže změnit jen tvář politika, a teď se na něm objevil výraz starostlivého přátelství.

Neudělám vůbec nic, říkal si Elánius. Jen tady tak budu stát.

„Velmi se těším na nové setkání s lady Sibylou,“ prohlásil Rydzik. „A samozřejmě i s vaším synem...“

„Výborně,“ přikývl Elánius. „Bydlí přece necelých patnáct kilometrů odsud,“ odpověděl Elánius. „Seržantko Řit'ková?“

„Pane?“

„Prosím, vezměte s sebou svobodnici Herbatschovou a vraťte se zpět do města, ano? Řekněte lady Sibyle, že jsem v pořádku,“ dodával Elánius, aniž spustil oči z královny tváře. „Vytvořte ihned, ano?“

Když obě policistky odpěchaly, král se usmál a rozhlédl se jeskyní. Pak si povzdechl. „Dobrá, nemohu si dovolit rozeptat s Ankh-Morporkem, rozhodně ne v téhle chvíli. Dobrá, veliteli. Víte, jak to udělat, aby mluvila?“

„Ne. Vy ano?“ Tohle je přece hra, ne? myslil si Elánius. Král si nemusel nechat líbit takovou neomalenost od nikoho, zvláště když proti němu byl v přesile deset k jedné. Rozeptat? Stačilo by ti jednoduše říct, že nás zastihla v Koumském údolí bouře a že je to hrozná zrádná místo, což ví každý. Bude nám velmi chybět a samozřejmě vám předáme jeho tělo, pokud bude nalezeno... Ale tohle ty nezkusíš, že ne, protože ty mě potřebuješ. Ty o téhle jeskyni něco víš, že? A ať se stane cokoli, ty chceš, aby ti to starý, dobrý, nepřítel bystrý, ale zato o to poctivější Sam Elánius odsvědčil a vyprávěl světu...

„Na světě neexistují dvě stejné kostky,“ řekl Rydzik Rydzikson. „Obvykle je na nich mluvené slovo, ale někdy je to také jen zvuk dechu, teplota, místo ve světě, vůně deště. Cokoliv. Pokud vím, je mnoho kostek, které nikdy nepromluvíly.“

„Skutečně?“ pozvedl Elánius obočí. „Jenže tahle krychle už žvanila. A ten, kdo ji poslal ven z údolí, chtěl, aby ji všichni slyšeli, takže pochybuju, že začne mluvit jediné tehdy, když se jí dotkne nepolíbená panna za teplého únorového úterka! A tahle začala velice rychle žvanit na chlapa, který navíc neznal ani slovo z trpasličtiny.“

„Ale ten, kdo ji udělal, jistě chtěl, aby šel ji vyslechl především trpaslíci!“ protestoval Dolní král.

„Je to legenda stará dva tisíce let! Kdo ví, kdo co chtěl?“ opáčil Elánius. „A co chceš ty?“

Ta slova byla určena Nobymu, který se mu najednou zjevil po boku a se zájmem si kostku prohlížel.

„Jak se to... jak se ten... jak se dostal kolem mých strážů?“

„Noby se šouravě vtírá,“ sdělil králi Elánius, když párek trpasličích strážných položil těžké ruce na drobná Nobyho ramínka, a dodal: „Ne, pusťte ho. Tak do toho, Noby, řekni něco, co tu věcíčku přinutí mluvit!“

„Ehm... řekni něco, nebo to s tebou ošklivě dopadne?“ zkusil to Noby.

„To nebyl špatný pokus,“ připustil Elánius. „Pochybuju, že před stovkou let znal někdo v Ankh-Morporku nějaké slovo z trpasličtiny, pane, natož z trollštiny. Třeba bylo to poselství určeno lidem? Dole v rovině muselo být městečko nebo vesnice, když tady bylo tolik obživy... myslím tím ptáky a ryby.“

„Tak co takhle další lidská slova, Noby, hm?“ prohlásil král.

„Dobrá. Otevři se! Promluv! Řekni něco! Mluv! Vyplovni to! Hraj!“

„Ne, tak ne, pane Elánie, dělá to špatně!“ zvolal najednou Fred Tračník. „Bylo to za starých časů, ne? Takže by to měly být stará slova, jako... třeba... Mluví!“

Elánia při tom něco napadlo a rozesmál se. Tak teď jsem zvědavý, pomyslel si. Ale možné by to bylo. Není to o slovech, ale o zvucích. Zvuky...

Mnohobij pozoroval jejich pokus s nechápavým výrazem.

„Jak se řekne v trpasličtině ‚otevři se!‘, pane Mnohobijson?“

„Ve smyslu ‚otevřít knihu‘ to bude ‚dhwe‘, veliteli.“

„Hmm. To nebude stačit. A co takhle ‚řekni‘?“

„Tak to by bylo ‚aargk‘, nebo v příkazovací formě ‚aork‘, veliteli. Víte, já si nemyslím, že -“

„Promiňte!“ zvolal Elánius nahlas. Změť hlasů utichla.

„Píp!“ prohlásil.

Modrá a zelená světélka přestala blikat a začala se přesouvat po povrchu krychle, až vytvořila vzor ze zelených a modrých čtverců.

„Myslel jsem, že ten malíř neuměl z trpasličtiny ani slovo,“ ozval se král.

„To je pravda, pane, neznal, ale bez problémů se domlouval s kuřetem. Tohle vám vysvětlím později...“

„Kapitáne, přiveďte kraky,“ vyštěkl král. „A vězně také, včetně trollů. Tohle si vyslechnou všichni!“

Elánius měl dojem, že povrch kostky na jeho ruce se pohybuje a některé z těch zelených a modrých čtverců mírně vystoupily nad její povrch.

Kostka začala mluvit. Ozval se praskavý zvuk, který mohl být trpasličtinou, i když Elánius neporozuměl jedinému slovu. Pak následovalo několik silných, klepavých zvuků.

„Druhý sněm Středových trpaslíků,“ ozval se Mnohobijson.

„Takže to by časově odpovídalo. Ten, kdo mluvil, teď pronesl slova: ‚Věc tato robotuje, věřím?‘“

Pak hlas promluvil znovu. Jak se starý hlas a stará slova rozvínovaly jako přeschlý pergamen, pokračoval

Mnohobijson v simultánním překladu: „První věc, již Tak udělal, bylo, že napsal sám sebe. Druhá věc, již Tak udělal, bylo, že napsal Zákony, třetí věc, již Tak udělal, bylo, že napsal Svět, čtvrtá věc, již Tak udělal, bylo, že napsal jeskyni, pátá věc, již Tak udělal, bylo, že napsal geodu, kamenné vejce. A v šeru jeskynního ústí geoda zahrázila a zrodili se Bratři. První bratr se vydal za světlem a zastavil se pod otevřenou oblohou -“

„To je jen příběh O věcech, které Tak napsal,“ zašeptala Pleskot Elániovi. Ten pokrčil rameny a pozoroval, jak několik strážných přivedlo staré kraky, včetně Žhavlávy, a postavili je do hloučku.

„Takže to není nic nového nebo zajímavého?“ ujišťoval se Elánius.

„To zná každý trpaslík, pane.“

„- to byl První trpaslík,“ pokračoval Mnohobijson. „Našel zákony, které napsal Tak, a byl zatměn -“

Praskající hlas pokračoval a Mnohobijson, který měl v soustředění zavřené oči, je najednou doširoka otevřel.

... ach... Pak se Tak zadíval na kámen a ten se pokusil ožít, a Tak se usmál a napsal: ‚Všechny věci se snaží,‘ řekl trpaslík a zesílil hlas, aby přehlušil sílicí hluk kolem. „A za službu, kterou mu kámen poskytl, vytvořil z něj Prvního trolla a obšťastnil jej životem přirozeným a nevyžádaným. To jsou věci, které Tak napsal!“ Teď už Mnohobijson křičel,

protože hluk byl velmi silný.

Elánius se cítil jako outsider. Zdálo se, že se všichni, kromě něj, hádají. Někteří trpaslíci začali potěžkávat sekery.

„TEN, KDO K VÁM TEĎ HOVOŘÍ, JE ČEKAN KRVEZBROŤ, PRÁVEM MAZANCE Z KŘEMENCE PRAVOPLATNÝ KRÁL VŠEHO TRPASLICTVA!“ doslova zaječel Mnohobijson.

Jeskyň utichla, až na mnohonásobnou ozvěnu, která se vracela ze vzdálených temných prostor.

„Záplavová vlna nás spláchla sem, do podzemních prostor. Hledali jsme jeden druhého, hlasy ztracené v temnotě.

Umíráme. Naše těla jsou polámana strašnou vodou plnou zubů... z kamene. Jsme příliš slabí, než abychom někam vyšplhali. Jsme obklíčení vodou. Tuto závěť světuji mladému Silnorukovi, který je stále ještě skoro nezraněn a při síle, v naději, že dosáhne povrchu a denního světla. Protože tato událost nesmí být zapomenuta. Takhle to nemělo dopadnout! Přijeli jsme sem podepsat příměří! Byla to tajná práce, věc, na níž jsme pracovali mnoho let!“

Krychle umlkla. Teď se z ní ozývalo jen tiché sténání a zvuk proudící vody.

„Pane, žádám, aby bylo to, co jsme tady vyslechli, prohlášeno za neplatné!“ vykřikl Žhavláv stojící mezi kraky. „Není to nic než lži a zase lži! Není v tom zrno pravdy! Jaký máme důkaz, že je to Krvezbroťův hlas?“

Kapitán Dobro vypadá poněkud nejistě, pomyslel si Elánius. A královská garda? Ti muži vypadali, že zůstanou věrní a věci kolem si moc nevšímají. Horníci? Rozzlobení a zmatení, protože staří krakové ječí, jako když je na nože bere. Tak z tohohle bude velmi rychle ošklivý malér!

„Městská hlídka - ke mně!“ vykřikl.

Slabé zvuky z kostky utichly a ozval se další hlas. Navážka rychle zvedl hlavu.

„To je Starý troll!“ řekl.

Mnohobijson na kratičký okamžik zaváhal... „Eh... jsem Diamantový král trollů,“ řekl a očividně v tísní se zadíval na Elánia. „Ano, přišli jsme sem uzavřít mír. Snesla se však na nás mlha, a když se zvedla, někteří trollové a někteří trpaslíci začali křičet ‚Past! Je to past!‘. Začali bojovat a nechtěli uposlechnout naše rozkazy. A tak troll bojoval s trollem a trpaslík s trpaslíkem a hlupáci udělali hlupáky z nás, kteří jsme chtěli ukončit válku, až nás samo znechucené nebe spláchlo do zemských útrob.

A přesto říkáme tohle: Tady, v jeskyni na konci světa, byl uzavřen mír mezi trollem a trpaslíkem a budeme následovat smrt ruku v ruce. Protože nepřítelem nám není troll ani trpaslík, ale všichni zlovolní, zbabělí, podlí, ziskuchtiví a záštiplní, kteří konají věci zlé a nazývají je dobrými. S těmi jsme dnes bojovali, ale ctižádostivý hlupák je věčný a řekne vám -“

„Je to jen trik!“ vykřikl Žhavláv.

„- že je to jen trik,“ pokračoval Mnohobijson, „a proto žádáme, přijďte sem, do jeskyni pod tímto údolím, kde nás najdete a zjistíte, že jsme zde uzavřeli mír, který nemůže být porušen.“

Dunivý hlas vycházející z kostky utichl. Pak se znovu ozvalo několik sotva slyšitelných hlasů a nastalo ticho.

Malé modré a zelené čtverečky se chvilku přesouvaly po povrchu kostky jako magická skládáčka a pak se znovu ozval zvuk. Teď se z krychle ozývaly výkřiky, chropot, zvonění oceli a tupé nárazy seker...

Elánius pozoroval tvář Dolního krále, část z toho jsi věděl, to nezapřeš. Ne všechno, ale zdá se, že tě nepřekvapil hlas Čekana Krvezbroťe, který tady mluví. Šeptanda? Staré pověsti? Něco v tajných záznamech? To ty už mi nikdy neřekneš, že?

„Háď ra,“ zvolal Mnohobijson a krychle zmlkla. „To znamená ‚dost‘, veliteli.“

„A tak jsme pod Koumským údolím,“ prohlásil se zlým úšklebkem Žhavláv. „A co jsme našli?“

„Našli jsme tebe,“ prohlásil Mnohobijson. „Vždycky najdeme tebe!“

„Najdeme mrtvé trolly. Mrtvé trpaslíky. A hlas, nic víc než hlas!“ pokračoval Žhavláv. „Podívejte se na ty Ankh-morporčany. Jsou zlí a nevyzpytatelní. Ta slova mohl někdo vyslovit včera!“

Král pozoroval Žhavlávu a Mnohobijsona. Stejně tak dvojici pozorovali i ostatní trpaslíci. Nemusíte tady přece stát a hádat se! chtělo se vykřiknout Elániovi. Prostě toho ksindla dejte do želez a později si to vytřídíme!

Jenže být trpaslíkem, to znamenalo slova a zákony...

„Tohle jsou ctihodní krakové,“ pokračoval Žhavláv a ukázal na postavy v kápích stojící za ním. „Studovali historii! Studovali Přístroje! Stojí před vámi tisíc let znalostí a vědomostí. A vy? Co víte vy?“

„Přišel jsi sem zničit pravdu,“ obvinil ho Mnohobijson přímo. „Neměl jsi dost odvahy jí důvěřovat. Hlas je jen hlas, ale tahle těla jsou důkaz!“

Žhavláv vytrhl jednomu z horníků sekeru a zvedl ji dříve, než stačili strážní zareagovat. Když pochopili, co se stalo, pokročila většina z nich kupředu.

„Zadržte!“ zvolal Mnohobijson a pozvedl ruce. „Pane, prosím! Tohle je pře mezi kraky!“

„Proč nemáš žádnou sekeru?“ zavrčel Žhavláv.

„Na to, abych byl trpaslíkem, nepotřebuju mít sekeru,“ potřásl hlavou Mnohobijson. „Ani kvůli tomu nemusím nenávidět trolly! Co je to za tvora, který sám sebe charakterizuje nenávistí?“

„Zaútočil jste na samotné kořeny našeho bytí!“ vykřikl Žhavláv. „Přímo na kořeny.“

„Tak mi ten útok oplat,“ vybídl ho Mnohobij a ukázal mu prázdné ruce. „A vy klidně odložte meč, veliteli Elánie,“ dodal, aniž otočil hlavu. „Tohle je trpasličí záležitost, Žhavláve? Pořád tady stojím. V co věříš? Ha‘ak! Ga strakja‘ada!“

Žhavláv se s pozdviženou sekerou vrhl kupředu, ale Mnohobij se pohnul ještě rychleji. Ozval se tupý zvuk, jak něco narazilo do masa, a pak dvojice znehybněla stejně jako ostatní postavy v jeskyni. Byl tam Žhavláv se sekerou pozdviženou nad hlavu. Byl tam Mnohobij Mnohobijson klečící na jednom kolenu, jehož hlava spočívala v téměř přátelském gestu na Žhavlávově hrudi, zatímco malíková hrany jeho ruky se tvrdě tiskla černému krakovi na hrdlo. Žhavláv otevřel ústa, ale jediné, co z nich vyšlo, bylo nesrozumitelné zasípání následované pramínkem krve. Udělal několik kroků nazpět. Přepadl na záda a jeho sekeru narazila do vlhkého, bílého kamenného vodopádu a prorazila stěnu

z kapek starých tisíce, miliony let. Spolu s ním se ve střepích bortil čas. Mnohobij vstal se šokovaným výrazem a masíroval si ruku. „Je to, jako když použijete sekeru...“ řekl s mírným úžasem jen tak k nikomu a ke všem, „...ale bez sekery...“ Hluk a hukot začaly nanovo, ale vtom se davem prodral trpaslík, z nějž odkapávala voda. „Pane, údolí se blíží banda trollů! Ptali se po vás! Tvrdí, že by chtěli jednat!“ Rydzik překročil Žhavlávovo tělo a přitom se soustředěně díval na otvor v kamenném vodopádu. Když sáhl na okraj otvoru, upadl další kus. „Je na jejich vůdci něco... zvláštního?“ zeptal se a nahlížel do temného otvoru. „Ano, pane! On celý... září!“ „Aha. Výborně,“ přikývl král. „Přijmu ho, ať přijde sem.“ „Mohl by to být troll, který zná velmi mocné trpaslíky?“ ozval se Elánus. Dolní král se na okamžik střetl pohledem s jeho očima. „Ano, myslím si, že ano.“ Pak zesílil hlas. „Doneste mi někdo pochodeň! Veliteli Elánie, mohl byste se laskavě podívat... sem, na tohle místo?“ V hlubině nově otevřené jeskyně něco svítilo.

Tohoto dne, r. 1802, malíř Vidojje Grassel upustil lesklou věc do nejhlubší studny, kterou znal. Tam dole už ji nikdy nikdo neuslyší. Domů ho pronásledovalo kuře.

Bylo by to mnohem jednodušší, pomyslel si Elánus, kdyby to byla pohádka. Meč vyklouzne z kamene, magický prsten je vhozen do mořských hlubin a svět se za všeobecného nadšení točí dál.

Jenže tohle byl skutečný svět. Svět se neotáčel, ale roztočil. Byl Den Koumského údolí a v Koumském údolí se neodehrávala bitva. Ale to, co se tam odehrávalo, nebyl ani mír. Co se tam tedy vlastně odehrávalo? Tedy... odehrávala se tam jednání delegací. Pokud si dokázal vzpomenout, nikdy předtím se věci nedostaly tak daleko. Vždycky to skončilo u toho, že by se měli zástupci obou stran sejít k jednání o složení delegací. Na druhé straně nikdo nezemřel, maximálně nudou.

Bylo třeba přetřídit množství historie a pro ty, kteří se nezaobírali tímhle delikátním úkolem, tady bylo Koumské údolí, které bylo třeba zkrátit. Tam dole, v podzemních dutinách, byli hrdinové dvou kultur a stačila jedna pořádná bouře a několik zátarasů naplavených na špatných místech a zpěněná voda plná balvanů všechno spláchne do nenávratna. Zatím se to ještě nestalo, ale dříve či později se proměnlivé geologické poměry v údolí postarají, aby k tomu došlo. Koumské údolí nesmělo být ponecháno napospas samo sobě, už ne.

Kamkoliv se oko podívalo, byly týmy trollů a trpaslíků, kteří měřili, odkrývali, vykopávali, stavěli stěny, vrtali a kopali odvodní strouhy. Na tom pracovali už dva týdny, ale bude jim to trvat věčně, protože každá zima spoustu věcí změnila. Koumské údolí jim svou spoluprací vnucovalo. Přehradit Koumské údolí...

Elánus si myslel, že je to přece jen trochu narychlo, ale příroda opravdu dokáže být taková. Někdy jsou západy slunce tak pestré, že ztratí všechnu eleganci.

To, co se objevilo opravdu rychle, byl tunel. Měkkým vápencem se dokázali trpaslíci prolámat velmi rychle. Teď se dalo do jeskyně dojít pohodlně podzemní chodbou, i když je pravda, že byste se na to museli postavit do dlouhé fronty trpaslíků a trollů.

Ti, kteří ve frontě stáli, se na sebe dívali přinejmenším nejistě. Z těch, kteří se vraceli, vypadali někteří rozzlobeně, jiní měli v očích slzy a další mlčky klopili oči k zemi. Jakmile se ocitli na světle, měli sklony k tomu tvořit hloučky.

Sam, s malým Samíkem v náručí, ve frontě stát nemusel. Novinky se rychle roznesly. Šel přímo dovnitř, kolem trollů a trpaslíků, kteří pracně skládali a renovovali polámané stalagmity (Elánia překvapilo, že se to dá udělat, ale kdybyste se vrátili za dalších pět set let, zjistili byste, že vypadají očividně jako nové) do prostoru, jemuž se teď říkalo Královská jeskyně.

Tam stáli. S tím se nedalo nic dělat. Byl tam trpasličí král, který klesl kupředu na herní plán, lesklý věčně odkapávající vodou. Jeho plnovous se změnil v kámen a splynul s podkladem, ale Diamantový král zůstal i ve smrti vztyčený, jeho kůže byla matná a měla obláčkový vzhled a pořád ještě bylo vidět, v jaké fázi byla hra na šachovnici před ním. Byl na tahu a z natažené ruky mu visel malý stalaktit.

Nalámali si malé stalagmity, které použili jako figurky, jež čas už dávno znehynul. Herní plán, který si vyškrabali do kamenné desky, už byl skoro neviditelný, ale hráči Buchu z obou ras hru mnohokrát probrali a prodiskutovali a nákres Hry mrtvých králů se už objevil v Kometě. Diamantový král hrál za stranu trpaslíků. Nedalo se usoudit, v čí prospěch utkání dopadne.

Lidé říkali, že až bude všechno hotovo, bude jeskyně zapečetěna. Když ještě jeskyně žila, přispělo k její smrti mnoho obyvatel téhle plochy, říkali trpaslíci. Pak zůstanou králové v temnotě a tichu, aby svou hru dokončili - s trochou štěstí - v míru.

Voda, která pomalu dopadá na kámen a kapku za kapkou mění podobu světa a postupně odplavuje údolí...

No dobrá, pomyslel si Elánus. Ale tak jednoduché to nikdy nebylo. A pro každou novou generaci budete muset podzemí znovu otevřít, aby se lidé přesvědčili, že to je pravda.

Ale dnes byla otevřena jak pro velkého, tak pro malého Sama, který měl slušivou pletenou čepičku s bambulkou. Cihla a Sally měli službu spolu s dvojicí trollů a trpaslíků a všech šest pozorovalo, jak proud návštěvníků, tak jeden druhého navzájem. Strop pokrývali červi. Hra světélkovala. Co si asi bude z dnešního dne pamatovat malý Samík? Nejspíše jen tu záři. Ale vzít ho sem musel.

Hráči byli praví, alespoň na tom se obě strany shodly. Rytiny na Diamantovi byly přesné, zbroj a skvosty na Krvezbroťovi vypadaly tak, jak to popisovaly historické prameny. U boku mu dokonce visel i dlouhý krajíc trpasličího

chleba, který si nesl do boje a jímž dokázal rozbít lebku i nejsilnějšímu trollu. Trpasličím učencům se s vynaložením nesmírné opatrnosti a péče a díky tomu, že otupili patnáct pilových listů, podařilo oddělit z něj slabý plátek. Jako skutečný zázrak se jeví, že byl stejně požitelný jako v den, kdy ho upekli.*

* Pozn. autora: Což vám poskytuje o trpasličím chlebu všechny informace, které potřebujete znát.

Elánus se rozhodl, že minuta na takový historický okamžik stačí. Malý Samík byl v ohmatávacím a ochutnávacím období, a kdyby jeho syn, nedej bože, snědl kus historického monumentu, slyšel by o tom doma až do smrti.

„Mohla byste na slovíčko, svobodnice?“ oslovil Sally, když se obrátil k odchodu. „K vystřídání stráží dojde za okamžik.“

„Jistě, pane,“ přikývla Sally. Elánus poodešel do rohu jeskyně a počkal, dokud dovnitř nevychodovali Noby a Tračník v čele nové strážní směny.

„Jste ještě ráda, že jste k nám nastoupila, Sally?“ nadhodil, když k němu přistoupila.

„Velmi ráda, pane!“

„Výborně. Nemohli bychom vyjít na denní světlo?“

Následovala ho tunelem nahoru a pak ven do vlhkého tepla Koumského údolí, kde si Elánus sedl na balvan. Díval se na ni, zatímco si malý Samík hrál u jeho nohou.

Pak řekl: „Není tady něco, co byste mi chtěla říci, svobodnice?“

„Mělo by tady být něco takového?“

„Nic samozřejmě nemůžu dokázat,“ pokračoval Elánus, „ale vy jste agentka Dolního krále, že? Špehovala jste mě.“ Cítil, zatímco upírka očividně zvažovala své možnosti. Nad hlavami se jim proháněla hejna vlaštovek.

„Víte... já... myslím, že... přesně tak bych to neřekla, pane,“ odpověděla nakonec. „Hlíďala jsem Šunkozboře a slyšela jsem o tom jejich dolování... pak, když začalo připalovat -“

„- tak vás napadlo, že by nebylo špatné dát se nalít k Hlídce, co? Ví o tom to vaše Sdružení?“

„Neví! Podívejte, pane, já jsem nešpiclovala vás -“

„Dala jste mu vědět o tom, že jsem se vydal do Koumského údolí. A ten večer, kdy jsme sem dorazili, jste si tak trochu vyletěla. Byla jste si protáhnout křídla?“

„Podívejte, tohle není můj život, pane!“ bránila se Sally. „Já jsem vstoupila k policii, která nově vznikla v Bjonku.

Pokoušíme se to tam dělat jinak! Chtěla jsem ale jít do Ankh-Morporku, protože... víte všichni jsme chtěli. Učit se, chápete? Jak to děláte. Jak se vám to podařilo. Každý o vás mluví s takovým respektem! A pak si mě zavolal Dolní král a já si řekla, to přece ničemu neuškodí. Šunkozboř nadělal spoustu problémů už tam u nás. Ehm... nikdy jsem vám neřekla jedinou lež, pane.“

„Rydzik už to Tajemství znal, že?“ řekl Elánus.

„Ne, pane, ne jako takové. Ale myslím si, že měl silné podezření, že tady dole něco je.“

„Tak proč se sem nevypravil a nepodíval se?“

„Výprava trpaslíků, která kope v Koumském údolí? To by se z toho trollové osypali.“

„Ale ne v případě, že by trpaslíci jen zjišťovali, proč nějaký polda z Ankh-Morporku pronásleduje prchající zločince do podzemního labyrintu, že? Zvláště ne, když tím poldou bude starý dobrý Sam Elánus, o němž každý ví, že je poctivý a přímý, i když nepatří k těm nejostřejším nožům v šuplíku, co? Sama Elánia nelze podplatit, ale co na tom záleží, když ho povodíme za nos?“

„Podívejte, pane, vím, jak se musíte cítit, ale... no, tady je váš chlapec a hraje si v Koumském údolí s trpaslíky a trolly a ti mezi sebou nebojují. Je to tak? Já vám nelhala, jen jsem tak trošičku... fabulovala, snažila jsem se dělat něco jako... kontaktního důstojníka. Nestálo to za to, pane? Kdybyste viděl, jak jste je vyděsil, když jste se vydal za mágy! Zářící se neodvážil opustit město! Rydzik pak pro něj musel poslat někoho, kdo s ním sem doletěl! Ale jedině, co potřebovali udělat, bylo držet se vám v patách. Jediná osoba, které se podařilo vás oklamat, jsem byla já, a jak se ukázalo, ani já to nedokázala tak docela. Potřebovali vás, pane. Rozhlédněte se kolem a řekněte, jestli to za to nestálo...“

O sto metrů dál se pohnul obrovský oblý kámen a poháněn a řízen více než tuctem trollů se pomalu koulel k ponoru, kterým Elánus sestoupil, nebo píše spadl do podzemí. Kámen vzápětí zapadl na místo jako vejce do kelímku. Ozval se hromadný jásot.

„Mohla bych se zmínit ještě o další věci, pane?“ pokračovala opatrně Sally. „Vím, že mi Angua stojí za zády.“

„Pro vás seržantka Angua,“ sykl jí Anguin hlas přímo do ucha. „Ani mě jsi moc neošálila, řekla jsem ti, že v Hlídce špicly nemáme rádi. Ale pokud můžu říct, pane, to, co říká, je cítit jako pravda.“

„Máte pořád ještě nějaké spojení s Dolním králem?“ ozval se Elánus.

„Mám, a jsem si jistá, že on -“ začala Sally rychle.

„Tohle jsou mé požadavky. Krakove a to, co zbylo z jejich gardy, se se mnou vrátí do Ankh-Morporku. Včetně Žhavlávy, i když mi řekli, že to bude pravděpodobně trvat celé týdny, než bude moci znovu mluvit. Půjdu před Vetinariho. Dal jsem nějaké sliby, které musím splnit, a nikdo mě nezastaví. Bude těžké obvinít je z něčeho opravdu vážného, ale rozhodně to zkusím, to si pište! Ale protože klidně vsadím svou snídani na to, že Vetinari v tomhle všem jede, předpokládám, že je stejně nakonec předá Rydziksonovi. A věřím, že ten má celou dost hlubokou, než aby byla pohodlná dokonce i pro trpaslíka. Pochopila?“

„Ano, pane. A ty další požadavky?“

„Tytěž jako tenhle, ale opakovaně mnohem silnějším hlasem,“ ušklíbl se Elánus. „Jasně?“

„Naprostě, pane. Pak, samozřejmě, podám svou rezignaci,“ dodala.

Elániovy oči se zúžily. „Vy podáte rezignaci, až vám já řeknu, abyste rezignovala, svobodnice von Herbatchová! Vzala

jste Králův šilink, vzpomínáte? A přísahala jste. Tak běžte a kontaktujte!“

„Chcete ji nechat v Hlídce?“ zeptala se Angua, která se dívala, jak upírka mizí v dálce.

„Vy sama jste řekla, že je to dobrá policistka. Uvidíme. No tak, nedělejte tyhle obličejy, seržantko. To je dneska v politice velká móda, špehovat své přátele. Alespoň tak jsem to slyšel. Přesně, jak řekla: Rozhlédněte se!“

„Tak to se vám nějak moc nepodobá,“ řekla Angua a vrhla na něj soucitný pohled.

„Ne, že ne?“ přikývl Elánus. „Ale dnes jsem se překrásně vyspal. Máme nádherný den. Nikdo se mě právě nepokouší zabít, což je neobyčejně příjemné. Díky, seržantko. Hezky si užijte večer.“ Pak Elánus sebral ze země malého Samíka a v nastávajícím šeru pozdního odpoledne se s ním vydal k domovu. Je možná moc dobře, že to děvče pracovalo pro Rydzika Rydziksona. Jinak by to mohlo být poněkud ošemetné. To byla holá skutečnost. Nechat ji v Hlídce? Možná. Zatím byla velmi užitečná, to připouštěla i Angua. A kromě toho, vždyť on byl prakticky přinucen přijmout do Hlídky špiona, a to více méně v době války! Když to pořádně zahraju a využiju, už nikdy si nikdo nedovolí diktovat mi, koho mám do Hlídky přijmout a koho ne. A Doreen Mrkalcová si může chrastit těmi svými falešnými špičáky po libosti! Hmm... co když Vetinari takhle uvažoval celou dobu?

Zaslechl, jak někdo volá jeho jméno. Po cestě přijížděl kočár a z okna na něj mávala Sibyla. To byl další krok kupředu - teď už se do údolí dostaly i vozy.

„Nezapomněl jsi na tu dnešní večeri, že ne?“ řekla a v hlase se jí zachvěl stín podezření.

„Jistěže ne, drahá!“ Elánus sice nezapomněl, ale doufal, že se mu ta vzpomínka vypaří z hlavy, když na ni bude úpěnlivě nemyslet. Bude to Oficiální, budou přítomni oba králové a náčelníci klanů. A naneštěstí, zvláštní zplnomocněný velvyslanec Ankh-Morporku. To bude do červena vydrhnutý Samuel Elánus.

No, alespoň si nemusí obléci obřadní přiléhavé kalhoty a pérové ozdoby. Ani Sibyla nebyla tak jasnovidná. Naneštěstí byl ve městě jeden slušný krejčí, který dychtil použít všechno zlaté přemování, jehož zásobu si horlivě před několika lety omylem nakoupil.

„Než se vrátíte, bude mít pro tebe Jeefes připravenou koupel,“ sdělovala mu Sibyla, když se kočár rozjel.

„Ano, drahá,“ přikývl Elánus.

„Netvař se tak pohřebně! Budeš tam jako reprezentant Ankh-Morporku, nezapomeň!“

„Opravdu, má drahá? A v jaké disciplíně?“ ušklíbl se Elánus a pohodlněji se opřel.

„Ale Same! Dnes večer budeš kráčet v jedné řadě s králi!“

To bych raději kráčet sám ve tři ráno ulicí U melasového dolu, pomyslel si Elánus. V dešti a s příkopy plnými bublající vody. Jenže tohle byla věc pro manželky. Ona na něj byla tak... pyšná! Nikdy nepochopil proč.

Podíval se na svou paži. No, tak alespoň tohle vyřešil. Únikové zranění, to určitě! Ale stalo se to ve chvíli, kdy mu na ruku vyšplíchl hořící olej trpaslíků. Možná, že to trochu vypadalo jako ten zatracený symbol, podobalo se mu to, dost na to, aby se ho trpaslíci báli, ale jeho žádná popálenina, která tak trochu připomíná nějaké oko s ocáskem, nevyděsí. Podstatný je selský rozum a fakta!

Po nějaké chvíli si uvědomil, že nemíří do města. Dojeli skoro až k jezerům, ale teď se stočili zpět po skalní cestě. Z okénka viděl, jak se pod nimi otvírá údolí.

Králové dřeli své vojáky do úmoru na základě známého faktu, že unavení vojáci ztrácejí bojovnost. Muži se hemžili po skalnatém podkladu jako mravenci. Možná, že měli nějaký plán. Asi ano. Ale hory na něj každou zimu vycení zuby.

Budou tady neustále muset sloužit celé oddíly, hlídkovat, prohledávat horská úbočí a rozbíjet velké balvany, než způsobí nějakou pohromu. Pamatujte na Koumské údolí! Protože když ne, tvoje historie bude... opravdu jen historií.

A možná, že v dunění bouře a řevu podzemních vod zaslechnete smích mrtvých králů.

Kočár zastavil. Sibyla otevřela dveře. „Vystup, Same Elánie,“ řekla. „A žádné dohadování. Je čas na tvůj portrét.“

„Tady venku? Ale to je -“ začal Elánus.

„Dobré odpoledne, veliteli,“ zahlaholil optimisticky Otto Schrecklich, který se zjevil ve dveřích. „Postafil jsem láfici a to světlo je moc tópry pro barvený obraz.“

Elánus musel připustit, že má Otto pravdu. Bouřkové světlo způsobilo, že se hory leskly jako zlato. Nepřiliš daleko se do hlubiny řítily Královny slzy, podobné dlouhé stříbrné stuze. Vzduchem se proháněli pestrobarevní ptáci. A nad údolím se klenulo několik duh.

Koumské údolí v Den Koumského údolí. Musí u toho být.

„Ktýpy si taty laskavě sétnula se svým malým chlápěškem na klíně a vy fěliteli, tybyste si stoupl vetle ní a uložil jí ruku na rameno...?“ Začal pobíhat kolem svého velkého černého ikonografu.

„Je tady, aby udělal nějaké obrázky pro Kometu,“ zašeptala Sibyla. „A já si řekla: teď nebo nikdy. Ten tvůj portrét musí pokročit.“

„Jak dlouho to bude trvat?“ zeptal se Elánus.

„Budu chátov, než řeknete to... fobuvník, fěliteli,“ odpověděl Otto. „Ftěřinku.“

Elánus pookřál. To už bylo lepší.

Tak rychle to nikdy není, ale bylo krásné teplé odpoledne a Elánus se pořád ještě cítil skvěle. Seděli a zírali před sebe s těmi mírně strojenými úsměvy, jaké lidé mívají, když přemýšlejí o tom, proč vteřinka trvá skoro půl hodiny, zatímco Otto se snažil uspořádat vesmír ke své spokojenosti. „Havelock bude jistě přemýšlet, jak tě odměnit,“ zamumlala Sibyla, když upír pobíhal kolem.

„To ať si klidně přemýšlí,“ sdělil jí Elánus. „Mám všechno, co chci.“

Usmál se.

Cvak!

„Šedesát nových policistů?“ řekl lord Vetinari.

„Cena míru, pane,“ odpověděl kapitán Karotka řízně. „Jsem si jistý, že velitel Elánius na menší počet nepřistoupí ani náhodou. Jsme opravdu na pokraji svých možností.“

„Šedesát policistů a vy očividně myslíte trpaslíků a trollů, to je více než třetina vašeho současného stavu,“ vrtěl hlavou Patricij a poklepal svou špacírkou o dláždění. „Mír k nám přichází s pěkně tučným účtem, kapitáne.“

„A několika dividendami, pane,“ dodal Karotka.

Zvedli oči ke znamení přeškrtnutého kruhu nad vchodem do dolu, kousek nad černožlutým lanem, které Hlídka používala, aby varovala před vstupem.

„Důl připadl městu na základě nedodržení právních formalit při jeho založení a provozování?“ zeptal se Vetinari.

„Tak nějak to bylo. Myslím, že ten termín zní ‚právo vyvlastnění‘!“

„Aha, ano, to já znám. To znamená že to vláda ukradla,“ přikývl Vetinari.

„Krakove ovšem základní domy vykoupili. Jenže teď už se o ně asi těžko přihlásí.“

„To máte pravdu. A trpaslíci skutečně dokážou stavět vodotěsné tunely?“

„Jistě, pane. Ten trik je skoro tak starý jako dolování samo. Chtěl byste se podívat dovnitř? Bohužel, pokud vím, tak výtah teď právě nefunguje.“

Lord Vetinari si prohlédl koleje a malé vozíky, na nichž trpaslíci vyváželi vytěženou zeminu. Osahal si suché stěny.

Vrátil se zpět nahoru a zamračil se, když ze stěny před ním vylétl tunový plát oceli, proletěl mu kolem obličeje, stejně snadno prorazil protější zeď a zabořil se do dláždění ulice venku.

„A tohle mělo být co?“ nadhodil klidně a oprášil si omítkový prach z tmavého oblečení.

Vzrušený hlas za ním vykřikl: „Ten točivý moment! To není možné! Úžasné!“

Dirou ve stěně prolezla postava a něco držela v ruce. Rozeběhla se ke kapitánu Karotkovi a trásla se rozčilením.

„Otočí se jedenkrát za každých 6,9 vteřiny, ale točivý moment je neuvěřitelný! Utrhlo to upínací svorník! Co to pohání?“

„Jak se zdá, tak to nikdo neví,“ odpověděl mu Karotka. „V Überwaldu –“

„Promiňte, ale o čem to tady mluvíte?“ přerušil je lord Vetinari a pozvedl v netrpělivém gestu ruku.

Muž, který vyšel ze stěny, se na něj podíval a obrátil se ke Karotkovi. „Kdo je to?“ zeptal se.

„Lorde Vetinari, vládce města, mohu vám představit pana Poníka z Cechu řemeslníků?“ řekl Karotka rychle. „Prosím, pane Poníku, ukažte jeho lordstvu Nápravu.“

„Děkuji,“ přikývl Vetinari. Vzal si onu podivnou věc z páně Poníkovy ruky. Vypadala jako dvě kostky o hraně patnáct centimetrů spojené jednou ploškou, jako dvě kostky spojené na šestkách. Jedna proti druhé se otáčely kolem středové osy. Pomalu, opravdu velmi pomalu.

„Hm,“ řekl bez zájmu. „Nějaké zařízení. Pěkné.“

„Pěkné?“ opáčil rozrušený pan Poník. „Copak to nechápete? Nikdy se nezastaví.“

Karotka a Poník se pak s očekáváním zadívali na Patricije, který řekl: „A to je dobře?“

Karotka si odkašlal. „Ano, pane. Jedno podobné Zařízení pohání jeden z největších dolů v Überwaldu. Celý. Všechny pumpy, větráky k výměně vzduchu, pásové přepravníky určené k přesunu rudy, vozíky, měchy pro výhně kováren, výtahy... všechno. Je to jedno ze Zařízení, stejně jako krychle. Nevíme, jak a kdo je vyrobil, jsou velmi vzácná, ale ta další tři, o nichž jsem slyšel, už pracují nepřetržitě stovky let a ještě ani jednou se nezastavila. Nepoužívají žádné palivo, nepotřebují nic. Zdá se, že jsou miliony let staré. Nikdo neví, kde se tady vzala. Prostě se točí.“

„To je zajímavé,“ odpověděl Vetinari. „Tahá to vozy? Pod zemí, říkáte?“

„Ano,“ přikývl Karotka. „Dokonce i plné horníků.“

„Budu o tom přemýšlet,“ řekl Vetinari a s nechápvavou tváří se vyhnul natažené ruce pana Poníka. „A copak bychom tu věc mohli přinutit dělat v tomhle městě?“

Jak on, tak Karotka se tázavě obrátili k panu Poníkovi, který pokrčil rameny a řekl: „Cokoliv.“

Kap! dopadla kapka vody na hlavu dávno, opravdu velmi dávno zesnulého krále Čekana Krvezbrotě.

„Jak dlouho tady ještě budu takhle blbnout, seržo?“ zeptal se Noby, když pozorovali řadu návštěvníků, kteří se hlenýžďím krokem šinuli kolem mrtvých králů.

„Šéf poslal do Ankh-Morporku pro další strážní oddíl,“ odpověděl Fred Tračník a přešlápl z nohy na nohu. Když člověk přišel do jeskyně poprvé, zdálo se mu tam docela teplo, ale všudypřítomná ulepená vlhkost jím dokázala prosáknout a unavit ho velmi rychle. Měl dojem, že na Nobyho to neplatilo, protože Noby byl obdařen lezavou a ulepenou náturou od přírody.

„Začínám z toho mít husí kůži, seržo,“ prohlásil Noby a ukázal na mrtvé krále. „Jestli některý z nich pohne rukou, tak budu ječet!“

„Tak si říkej ‚byl jsem u toho‘, Noby!“

„Hele, já jsem vždycky u něčeho, seržo, a většinou z toho mám akorát malér.“

„Ano, ale až začnou psát historický knihy a dějepisy a ... tak tam napíšou...“ Fred se zarazil a chvíli přemýšlel. Musel připustit, že tam o něm a o Nobym nebude ani zmínky. „No, podívej, ta tvoje Táňa na tebe bude rozhodně hrdá.“

„Já myslím, že to tak asi nebude, seržo,“ potřásl Noby smutně hlavou. „Je to prima holka, ale obávám se, že to s ní budu muset nějak opatrně ukončit.“

„To snad ne?“

„Bohužel, asi to jinač nepude, seržo. Včera mně uvařila večeři. Pokusila se udělat mi Znouzectnost, jak ji dělávala naše máma.“

Kap!

Fred Tračník se usmál a ten úsměv mu vycházel až ze žaludku. „No, to jo. Nikdo neumí žemlovku jako tvoje máma,

Noby.“

„Bylo to hrozný, Frede,“ řekl Noby a svěsil hlavu. „A co se týče její Dupající kornatky*, tedy Frede, řeknu ti, u toho už bych nikdy bejt nechtěl.

* Pozn. překladatele: Znouzectnost i proslulá Dupající kornatka paní Vidlákové jsou jídla podobná, vycházejí z toho, že chudí musí spotřebovat i to, co ti bohatí většinou neumí ani pojmenovat. Rozdíl je v tom, že to první je žemlovka, tedy jídlo sladké, to druhé je vyrobeno jako slaná koláč nebo závin. Recepty na tyto i spoustu jiných zeměplošských specialit najdete v Kuchařce Stařenky Oggové. (Talpress, 2001)

Ta se tedy u sporáku opravdu moc nevyzná.“

„No, asi je to osoba, která je přece jen více doma u tyče, Noby.“

„To jo. A myslím, že Kladiouvounka... víte, seržo, u tý si sice člověk nikdy nemůže být jistej, na kterou stranu se zrovna dívá, ale její škeble s máslem, tedy...“ povzdechl si.

„Souhlasím s tebou, to je opravdu něco, co dokáže chlapovi zahřát za chladných nocí krev, jak se říká,“ souhlasil s ním Fred.

„A víš co... ted'ka, v posledních dnech, když mě lískla mokrou rybou, tak už to zdaleka neštípalo jako dřív,“ pokračoval Noby. „Myslím, že si začínáme rozumět.“

Kap!

„Dokáže rozbít humra pěstí!“ přiznával Tračník. „To je velmi přínosný talent.“

„Tak mě napadlo, že promluví s Anguou,“ ozval se Noby. „Ta by mi možná mohla poradit, jak se s Táňou opatrně rozejít.“

„To je dobrý nápad, Noby,“ přikyvoval Fred. „Nesahat, pane, nebo by vás to mohlo stát prsty!“ Ta věta, pronesená přátelským tónem, patřila jakémusi trpaslíkovi, který se s úžasem nakláněl k hernímu plánu.

„Určitě ale dál zůstaneme kamarádi,“ pokračoval Noby, když trpaslík ustoupil. „No, dokud mě pustěj do klubu U růžový kočičky zadarmo, vždycky tam budu, aby měla po ruce helmu, na niž by se mohla vykřičet.“

„To je od tebe velmi moderní přístup, Noby,“ ozval se po chvíli Fred. Usmál se do šera. Svět se vracel zpět do svých kolejí.

Kap!

...věčný troll, toulal se světem, nevyžádaný a nechtěný...

Cihla šel k Navážkovi a svůj obušek vlekl za sebou.

No, von teď leze nahoru na svět a vo tom nejni pochyb! Říkej, že když to svinstvo přestaneš brát, že to bolí, ale Cihlu vždycky něco bolelo, celej život, a zrovna teď to nebylo vůbec tak špatný. Bylo to teda trochu strašidelný, protože ted'ka řek větu, a když řek její konec, pamatoval si eště pořád, co řek na začátku a vo čem mluvil.

A taky mu dávali jídlo, který mu začalo chutnat, když ho přestal zvracet. Seržant Navážka, kterej znal fakticky všechno, mu řek, že estli zůstane čistej a nabude trochu rozumu, mohl by se stát jednoho krásnýho dne policajtem a vydělávat děsnou fůru peněz.

Nebyl si tak docela jistej, co se to vlastně děje a jak k tomu došlo, ale jak se zdálo, už nebyl ve městě a tady na tom místě se bojovalo a seržant Navážka mu ukázal ty různý jako mrtvý lidi, pleskl ho přes hlavu a řek „pamatuj si to!“ a Cihla dělal, co moh, jenže voni už ho do hlavy mlátili, a mnohem silnějce, a tohle vůbec nebyla žádná rána. Jenže seržant Navážka taky řek, že je to vo tom, že jeden už nemá nenávidět trpaslíci, a to bylo fakt žrádlo, páč Cihla neměl na nějaký nenávidění ani dost chuti, ani dost energie. To, co tam dole v tý d'ouře udělali, způsobilo, že je svět mnohem lepeč místo, řek taky seržant Navážka.

A když teď Cihla uctil jídlo, nabyl přesvědčení, že v tomhle měl seržant Navážka, u všech vyvěřelin, svatou pravdu.

Trollové a trpaslíci postavili v Koumském údolí obrovský kruhový pavilon. Na stěny použili obrovské balvany a polovinu bouří vyvráceného pralesa na střechu. Uvnitř hoří věčný plamen deset metrů vysoký. Na policích kolem ohně jsou umístěny sochy více než stovky trpasličích králů a náčelníci osmdesáti trollích klanů se svými následovníky, sloužícími a osobními strážci. Hluk byl nepřijemný, kouř hustý a teplo se měnilo ve stěnu.

Byl to dobrý den. Bylo dosaženo jistého pokroku. Návštěvníci se sice nemíchali, to je pravda, ale také se nepokoušeli navzájem zabít. To byl opravdu slibný vývoj. Příměří trvalo.

U horního stolu se opřel král Rydzik na svém provizorním trůně a řekl: „Králi se přece nekladou požadavky, král se uctivě prosí a prosbám pak bývá většinou laskavě vyhověno. Cožpak to nechápe?“

„Myslím, pokud se mohu vyjádřit bez obalu, že o to se Elánus tra'dka stará, pane,“ ozval se krak Mnohobijson, který mu stál uctivě po boku. „A starší trpaslíci města ho budou v tomto směru uctivě podporovat. Není to na mně, pane, ale radil bych souhlasit.“

„A to je všechno, co chce? Žádné zlato, stříbro, žádná těžební práva?“

„To je všechno, co žádá on, pane. Ale obávám se, že se vám už brzo ozve lord Vetinari.“

„Na to můžete vzít jed!“ souhlasil král. Povzdechl si. „Je to nový svět, kraku, ale některé věci se nemění. Ehm... ta... věc, skutečně ho opustila, že?“

„Věřím, že ano, pane.“

„Vy si nejste jistý?“

Krak se usmál slabým, spíše vnitřním úsměvem. „Řekněme, že jeho rozumný požadavek je toho více méně nejlepší zárukou, co říkáte, pane?“

„Váš argument přijímám, kraku. Díky.“

Král Rydzik se naklonil ve svém sedadle přes dvě volná místa a řekl Diamantovému králi: „Myslíte, že se jim mohlo něco stát? Už je chvíli po šesté!“

Zářící se usmál a síň se naplnila světlem. „Myslím, že je zdržely věci, které jsou mimořádně důležité.“

„Důležitější než tohle?“ potřásl hlavou Dolní král.

... a protože některé věci jsou opravdu důležité, stál kočár stále ještě dole ve městě před budovou magistrátu. Koně netrpělivě podupávali. Vozka čekal uvnitř. Lady Sibyla štuovala ponožku, protože některé věci jsou opravdu důležité, a na tváři se jí chvěl náznak spokojeného úsměvu.

A z pootevřeného okna v prvním patře se nesl hlas Samuela Elánia: „Dělá na mě ‚humpffl‘. Je to hroch! To není má kravička!“

No a to by pro tentokrát stačilo.

Terry Pratchett BUCH!

Z anglického originálu Thud!,
vydaného nakladatelstvím Doubleday

v Londýně v roce 2005,

přeložil Jan Kantůrek.

Obálka: Paul Kidby

Odpovědní redaktoři: Nad'a Svobodová a Vlastimír Talaš.

Vydalo nakladatelství TALPRESS, spol. s r.o.,

Jungmannova 14, 110 00 Praha 1,

jako svou 400. publikaci.

Sazba: SF SOFT.

Lito obálky: Trilabit.

Tisk: Ueberreuter Print, s. r. o., Pohořelice.

První vydání, Praha 2006.